. . قرآن . .

با ترتیب راستین

(روشنگر قسمتی از شرح زندگانی حضرت محمد بعد از بعثت)

از روی ترجمه استاد عبدالمحمد آیتی

همراه نظریه سروش

گرد آورندگان: سهراب جمن آرا

فهرست

مطلب	صفحه
نظریه سروش (6 صفحه)	5
پیش گفتار (4 صفحه)	11
راهنمای تاریخی و خلاصه سوره ها (40 صفحه)	15
متن کامل قرآن (359 صفحه)	57

نظریه سروش:

محمد آفرینندهِ قرآن است. این چیزی است که فیلسوف مشهور، مبتکر و مجری انقلاب فرهنگی حکومت اسلامی ایران، عبدالکریم سروش در کتابش «بسط تجربهٔ نبوی» می‌گوید. سروش با این دیدگاه از بسیاری از اصلاح‌گران تندروی مسلمان پیش‌تر می‌رود. سروش در مصاحبه‌اش با زم زم، چکیده‌ای از این آراء را بیان کرده است.
عبدالکریم سروش در سالهای اخیر رهبر جریان باصطلاح روشنفکری اصلاح‌طلب حکومت اسلامی ایران به شمار می‌آید. او از حامیان آیت‌الله خمینی بود و در اوایل شکل‌گیری جمهوری اسلامی چند منصب رسمی داشت؛ از جمله مشاور آیت‌الله خمینی در انقلاب فرهنگی و آموزشی به شمار می‌آمد.
با توجه به اقدامات رادیکال آقای سروش در اوائل انقلاب از جمله اخراج استادان دانشگاه و به اصطلاح خودشان پاکسازی و تعطیل دانشگاهها، در سی دو سال گذشته به ایشان میتوان لقب رهبر فکری نظام حکومت اسلامی را داد.
ایشان چند سالیست به آمریکا آمده اند و در این محیط آزاد سخنانی میگویند که با رفتار و گفتار ایشان در ایران مغایر ت دارد. هرچند ایشان مثل بقیه عالمان دینی خود را از تمام خرابکاریها و نابودی دانشگاه و اجتماع فرهنگی ایران مبرا دانسته و برای جرائم خود حداقل شریک جرم میتراشد، ولی مدعای اصلی سروش ساده است: تمام معرفت‌های بشری و استنباط‌های انسانی از دین، تاریخی است و معروض خطا. او با این نظر حکومت دینی ایران را تضعیف می‌کند؛ چون اگر تمام فهم‌های بشری از دین معروض خطا باشد، هیچ کس نمی‌تواند به نام خدا ادعای پیاده کردن شریعت را داشته باشد؛ حتی روحانیون ایرانی.
سروش در «بسط تجربهٔ نبوی» روشن می‌سازد که نظرش دربارهٔ خطاپذیر بودن معرفت دینی تا حدی دربارهٔ قرآن نیز صادق است.
سروش در کنار اندیشمندان دیگری چون نصر حامد ابوزید و محمد ارکون، در شمار گروهی اندک از اصلاح‌گران رادیکالی است که مدافع ره یافتی تاریخی به قرآن هستند.

اما او در کتابش از بسیاری از همکاران رادیکالش فراتر رفته است. او مدعی است که قرآن نه تنها محصول شرایط تاریخی خاصی است که در بستر آن شکل گرفته است، بلکه برآمده از ذهن حضرت محمّد و تمام محدودیت‌های بشری او نیز هست. سروش می‌گوید این سخن، سخنی بدیع و تازه نیست؛ چون بسیاری از اندیشمندان سده‌های میانه هم قبلاً به آن اشاره کرده‌اند.

هرچند سروش به رازی اشاره ای نمیکند ولی در این مصاحبه تقریباً همان نظریه را به این شکل دنبال میکند:

چگونه می‌توان چیزی هم‌چون «وحی» را در جهان مدرن و راززدایی شدهٔ امروز، بامعنا دید؟

وحی «الهام» است. این همان تجربه‌ای است که شاعران و عارفان دارند؛ هر چند پیامبر این را در سطح بالاتری تجربه می‌کنند. در روزگار مدرن، ما وحی را با استفاده از استعاره‌ی شعر می‌فهمیم. چنان‌که یکی از فیلسوفان مسلمان گفته است: وحی بالاترین درجهٔ شعر است.
شعر ابزاری معرفتی است که کارکردی متفاوت با علم و فلسفه دارد. شاعر احساس می‌کند که منبعی خارجی به او الهام می‌کند؛ و چیزی دریافت کرده است. و شاعری، درست مانند وحی، یک استعداد و قریحه است: شاعر می‌تواند افق‌های تازه‌ای را به روی مردم بگشاید؛ شاعر می‌تواند جهان را از منظری دیگر به آن‌ها بنمایاند.

به نظر شما، قرآن را باید محصول زمان خودش دید. آیا این سخن متضمن این نیز هست که شخص پیامبر نقشی فعال و حتی تعیین‌کننده در تولید این متن داشته است؟

بنا به روایات سنتی، پیامبر تنها وسیله بود؛ او پیامی را که از طریق جبرئیل به او نازل شده بود، منتقل می‌کرد. اما، به نظر من، پیامبر نقشی محوری در تولید قرآن داشته است.

استعارهٔ شعر به توضیح این نکته کمک می‌کند. پیامبر درست مانند یک شاعر احساس می‌کند که نیرویی بیرونی او را در اختیار گرفته است. اما در واقع - یا حتی بالاتر از آن: در همان حال - شخص پیامبر همه چیز است: آفریننده و تولیدکننده. بحث دربارهٔ این‌که آیا این الهام از درون است یا از بیرون حقیقتاً این‌جا موضوعیتی ندارد، چون در سطح وحی تفاوت و تمایزی میان درون و برون نیست.
این الهام از «نَفس» پیامبر می‌آید و «نفس» هر فردی الهی است. اما پیامبر با سایر اشخاص فرق دارد؛ از آن رو که او از الهی بودن این نفس آگاه شده است. او این وضع بالقوه را به فعلیت رسانده است.
«نفس» او با خدا یکی شده است. سخن مرا این‌جا به اشتباه نفهمید: این اتحاد معنوی با خدا به معنای خدا شدن پیامبر نیست. این اتحادی است که محدود به قد و قامت خود پیامبر است. این اتحاد به اندازهٔ بشریت است؛ نه به اندازهٔ خدا.
جلال الدین مولوی، شاعر عارف، این تناقض‌نما را با ابیاتی به این مضمون بیان کرده است که: «اتحاد پیامبر با خدا، همچون ریختن بحر در کوزه است.»
اما پیامبر به نحوی دیگر نیز آفرینندهٔ وحی است. آن‌چه او از خدا دریافت می‌کند، مضمون وحی است. اما این مضمون را نمی‌توان به همان شکل به مردم عرضه کرد؛ چون بالاتر از فهم آن‌ها و حتی ورای کلمات است. این وحی بی‌صورت است و وظیفه‌ی شخص پیامبر این است که به این مضمون بی‌صورت، صورتی ببخشد تا آن را در دسترس همگان قرار دهد. پیامبر، باز هم مانند یک شاعر، این الهام را به زبانی که خود می‌داند، و به سبکی که خود به آن اشراف دارد، و با تصاویر و دانشی که خود در اختیار دارد، منتقل می‌کند. شخصیت او نیز نقش مهم در شکل دادن به این متن ایفا می‌کند. تاریخ زندگی خود او: پدرش، مادرش، کودکی‌اش و حتی احوالات روحی‌اش در آن نقش دارند. اگر قرآن را بخوانید، حس می‌کنید که پیامبر گاهی اوقات شاد است و طربناک و بسیار فصیح در حالی که گاهی اوقات پرملال است و در بیان سخنان خویش بسیار عادی و معمولی است. تمام این‌ها اثر خود را در متن قرآن باقی گذاشته‌اند.

این، آن جبنه‌ی کاملاً بشری وحی است.

پس قرآن جنبه‌ای انسانی و بشری دارد. این یعنی قرآن خطاپذیر است؟

از دیدگاه سنتی، در وحی خطا راه ندارد. اما امروزه، مفسران بیشتر و بیشتری فکر می‌کنند وحی در مسایل صرفاً دینی مانند صفات خداوند، حیات پس از مرگ و قواعد عبادت خطاپذیر نیست. آن‌ها می‌پذیرند که وحی می‌تواند در مسایلی که به این جهان و جامعه‌ی انسانی مربوط می‌شوند، اشتباه کند. آن‌چه قرآن دربارهٔ وقایع تاریخی، سایر ادیان و سایر موضوعات عملی زمینی می‌گوید، لزوماً نمی‌تواند درست باشد. این مفسران اغلب استدلال می‌کنند که این نوع خطاها در قرآن خدشه‌ای به نبوت پیامبر وارد نمی‌کند؛ چون پیامبر به سطح دانش مردم زمان خویش «فرود آمده است» و «به زبان زمان خویش» با آن‌ها سخن گفته است.
من دیدگاه دیگری دارم. من فکر نمی‌کنم که پیامبر «به زبان زمان خویش» سخن گفته باشد؛ در حالی که خود دانش و معرفت دیگری داشته است. او حقیقاً به آن‌چه می‌گفته، باور داشته است. این زبان خود او و دانش خود او بود و فکر نمی‌کنم دانش او از دانش مردم هم‌عصرش درباره‌ی زمین، کیهان و ژنتیک انسان‌ها بیش‌تر بوده است. این دانشی را که ما امروز در اختیار داریم، نداشته است. و این نکته خدشه‌ای هم به نبوت او وارد نمی‌کند چون او پیامبر بود، نه دانشمند یا مورخ.

شما به فیلسوفان و عارفان سده‌های میانه همچون مولوی اشاره می‌کنید. دیدگاه‌های شما درباره‌ی قرآن تا چه اندازه ریشه در سنت اسلامی دارد؟

بسیاری از دیدگاه‌های من ریشه در اندیشهٔ سده‌های میانی اسلام دارد. این سخن را که نبوت مقوله‌ای است بسیار عام و نزد اصناف مختلف

آدمیان یافت می‌شود، هم در اسلام شیعی و هم نزد عارفان وجود دارد. متکلم بزرگ شیعی، شیخ مفید، امامان شیعه را پیامبر نمی‌داند؛ اما تمام ویژگی‌هایی را که پیامبران دارا هستند، به آن‌ها نسبت می‌دهد. همچنین عارفان نیز عمدتاً متعقدند که تجربهٔ آن‌ها از جنس تجربه‌های پیامبران است. و باور به این نیز که قرآن یک محصول بشری و بالقوه خطاپذیر است، در عقاید معتزله دال بر مخلوق بودن قرآن به طور تلویحی آمده است.

اندیشمندان سده‌های میانه غالباً این نظرها را به شیوه‌ای روشن و مدون بیان نمی‌کردند و ترجیح می‌دادند آن‌ها را در خلال سخنانی پراکنده یا در لفافه بیان کنند. آن‌ها نمی‌خواستند برای مردمی که توانایی هضم این اندیشه‌ها را نداشتند، ایجاد تشویش و سردرگمی کنند. به عنوان مثال، مولوی جایی می‌گوید که قرآن، آیینه‌های ذهن پیامبر است. آن‌چه در دل سخن مولوی مندرج است این است که شخصیت پیامبر، تغییر احوال او و اوقات خوب و بد او، همه در قرآن منعکس هستند.

پسر مولوی حتی از این هم فراتر می‌رود. او در یکی از کتاب‌هایش می‌گوید که چند همسری به این دلیل در قرآن مجاز دانسته شده است که پیامبران زنان را دوست می‌داشت. و به این دلیل بود که به پیروانش اجازهٔ اختیار کردن چهار زن را داده بود!

آیا سنت شیعی به شما اجازه می‌دهد که اندیشه‌هایتان را دربارهٔ بشری بودن قرآن مدون کرده و توسعه دهید؟

مشهور است که در اسلام سنی، مکتب عقل‌گرای اعتزالی در برابر اشعریان و عقیدهٔ آن‌ها دال بر جاودانی بودن و غیرمخلوق بودن قرآن شکست سختی خورد. اما در اسلام شیعی، معتزلیان به نحوی ادامهٔ حیات دادند و زمینی حاصل‌خیز را برای رشد یک سنتی فلسفی غنی فراهم کردند. اعتقاد معتزلیان دال بر مخلوق بودن قرآن در میان متکلمان شیعی، تقریباً اعتقادی است بلامنازع.

امروز می‌بینید که اصلاح‌گران سنی به موضع شیعیان نزدیک‌تر ومی‌شوند و اعتقاد مخلوق بودن قرآن را می‌پذیرند. اما روحانیون

ایران در استفاده از منابع فلسفی سنت شیعی برای گشودن افق‌هایی تازه به روی فهم دینی ما مردد هستند. آن‌ها قدرتشان را بر پایه فهمی محافظه‌کارانه از دین مستحکم کرده‌اند و هراس دارند که مبادا با گشودن باب بحث دربارهٔ مسایلی از قبیل ماهیت نبوت، همه چیزشان از دست برود.

پیامدهای دیدگاه‌های شما برای مسلمانان معاصر و نحوهٔ استفاده‌ی آن‌ها از قرآن به منزلهٔ یک راهنمای اخلاقی چیست؟

تلقی بشری از قرآن تفاوت نهادن میان جنبه‌های ذاتی و عرضی قرآن را میسر می‌کند. بعضی از جنبه‌های دین به طور تاریخی و فرهنگی شکل گرفته‌اند و امروز دیگر موضوعیت ندارند. همین امر، به عنوان مثال، دربارهٔ مجازات‌های بدنی که در قرآن مقرر شده‌اند، صادق است. اگر پیامبر در یک محیط فرهنگی دیگر زندگی می‌کرد، این مجازات‌ها احتمالاً بخشی از پیام او نمی‌بودند.
وظیفهٔ مسلمانان امروز این است که پیام گوهری قرآن را به گذشت زمان ترجمه کنند. این کار درست مانند ترجمه‌ی یک ضرب‌المثل از یک زبان به زبان دیگری است. ضرب‌المثل را تحت‌اللفظی ترجمه نمی‌کنید. ضرب‌المثل دیگری پیدا می‌کنید که همان روح و معنا را داشته باشد، همان مضمون را داشته باشد، ولی شاید همان الفاظ را نداشته باشد.
در عربی می‌گویند که فلانی خرما به بصره برده است. اگر قرار باشد این را به انگلیسی ترجمه کنید، می‌گویید فلانی زغال‌سنگ به نیوکاسل برده است. درک تاریخی و بشری از قرآن به ما اجازهٔ این کار را می‌دهد. اگر بر این باور اصرار کنید که قرآن کلام غیرمخلوق و جاودانی خداست که باید لفظ به لفظ به آن عمل شود، دچار مخمصه‌ای لاینحل می‌شوید.

پیشگفتار:

بدون ترس از تکفیر احتمالی بعضی از فقیهان، از دری که آقای سروش باز کرده اند وارد میشویم و این ترجمه فارسی قرآن را گرد آورده، بطوریکه سوره ها به ترتیب زمانی آن نوشته شده و شماره سوره برای نشان دادن ترتیبی که در قرآن سنتی نوشته شده در ابتدای هر سوره خواهد آمد.

در سوره فرقان، آیه سی و دو میفرماید:

کافران گفتند: چرا این قرآن را به یکباره بر او نازل نمی شود؟ برای آن است که دل تو را بدان نیرومندی دهیم و آنرا به آهستگی و ترتیب فرو خوانیم.

توجه کنید که میفرماید: ".....فوادک ورتلنه ترتیلا" یعنی ..... به آهستگی و ترتیب فرو خوانیم.

همچنین در سوره اسرا، آیه صد و شش میفرماید:

و قرآن را به تفاریق نازل کردیم تا تو آن را با تانی بر مردم بخوانی و نازلش کردیم، نازل کردنی به کمال

خواندن قرآن به این ترتیب نه تنها ثواب بیشتری دارد، بلکه تاریخ زندگی پر فراز و نشیب حضرت محمد صلی الله علیه واله وصلم از شب بعثت تا رحلت را میتوان در بین خطوط آن آیات درک کرد.

اولین سوره ایکه در شب بعثت در مکه نازل شده سوره علق است. همان موقع و یا چند روز بعد حضرت خدیجه اسلام آورد. چرا این سوره نود ششمین خوانده شود؟

در همان ماه های اول بود که عموی پیامبر، ابو لهب، او را مسخره میکرد و بهمین مناسبت ششمین سوره تبت نازل شد. چرا این سوره یکصد یازدهمین خوانده شود؟

بلند ترین سوره قرآن بقره، اولین سوره ایست که بعد از هجرت در مدینه نازل شده و هشتاد وهفتمین سوره میباشد. چرا این سوره دومین خوانده شود؟

بالاخره بعد آن همه جهاد، آخرین سوره کمک "نصر" کمی قبل از رحلت حضرت رسول نازل شده. چرا نباید این سوره به شماره 114 و نتیجه این کتاب باشد؟ که میفرماید:

به نام خدای بخشاینده مهربان
چون یاری خدا و پیروزی فراز آید، و مردم را ببینی که فوج فوج به دین خدا در می آیند، پس به ستایش پروردگارت تسبیح گوی و از او آمرزش بخواه، که او توبه پذیر است.

چرا حضرت عثمان خلیفه سوم مسلمانان طبیعی ترین و منطقی ترین روش تدوین را درتنظیم قرآن پیش نگرفت و قرآن را مطابق نسخه حضرت علی (ع) یعنی برحسب تاریخ نزول، جمع آوری و تدوین نکردند که بیشتر معنی نماید و مردمان آینده را با کیفیت نشو و نمای اسلام و هم طرز فکر و روحیات شارع مقدس آن آشناتر کرد.

بعد از رحلت حضرت محمد (ص) عمر نزد ابوبکر رفت و اصرار ورزید قرآن جمع آوری و تدوین شود، زیرا اختلاف زیادی در متن و قرائت آن دیده شده است. ناچاراً زید بن ثابت تحت نظارت عثمان مامور جمع آوری قرآن ها شد که با همکاری عده ای قرآن به این شکل تنظیم شود که سوره های مکی (منصوب به مکه) را در سوره های مدنی (منصوب به مدینه) درهم آمیزند. این کار تا خلافت عثمان بطول انجامید و نهایتاً قرآن به صورت امروزی آن تنظیم و بقیه نسخ منجمله نسخه حضرت علی از بین برده شد.

بعضی ها میگویند ما فارسی زبانان باید قرآن را به عربی بخوانیم! همین باعث شده که بیش از هزار سال است ما ایرانیان از نعمت درک مفاهیم قرآن محروم باشیم. بله! اگر همه سواد عربی حافظ را می داشتند و قرآن را در چهارده روایت مثل او از حفظ می دانستند، در آن صورت همه می توانستند در درک مفاهیم قرآن با غزل او هم آواز شوند. حافظ با الهام از آیات قرآن، که چندین بار رسول اکرم فرموده اند، این کار را برای مزدی نمی کنند، او هم میگوید:
بی مزد بود و منّت هر خدمتی که کردم
یارب مباد کس را مخدوم بی عنایت
و در پایان می گوید: ار خود بسان حافظ
قرآن ز بَر بخوانی در چارده روایت

بهمین دلیل است که در سوره شعرا میفرماید:
اگر آن را بر یکی از عجمان نازل کرده بودیم، و برایشان می خواندش، بدان ایمان نمی آوردند.

تمام این بی چاره گی بخاطر آنست که این کتاب آسمانی، زیبا ترین نثر و شعر عربی، در طول تاریخ عرب، بدست عده ای بیابانگر و بی تمدن برای ما ایرانیانِ فارسی زبان خوانده شده و ما بدون درک معانی آن باید موالی و فرمانبردار اعراب می بوده ایم. در حالیکه در سوره توبه میفرماید:
عربها کافرتر و منافق تر از دیگرانند و به بی خبری از احکام که خدا بر پیامبرش نازل کرده است سزاوارترند، و خدا دانا و حکیم است، گروهی از عربها که گرد شما را گرفته اند منافقند و گروهی از مردم مدینه نیز در نفاق اصرار می ورزند، تو آنها را نمی شناسی، ما می شناسیمشان و دوبار عذابشان خواهیم کرد و به عذاب بزرگ گرفتار می شوند.

اصولاً اعراب به امور معنوی و روحانی گرایشی ندارند و دین در نظر آنها وسیله رسیدن به دنیاست. عشق و عرفان به آن صورت که ما ایرانیان درک میکنیم برایشان نامفهوم است. این زجری است که رسول اکرم در سیزده سال تبلیغ اسلام در مکه متحمل میشد. سیزده سال نزول آن آیات انجیل گونهٔ عرفانی و آسمانی تاثیری در مردم دنیاپرست مکه نکرده و افرادی که به او گرویدند کمی بیشتر از تعداد انگشتان دست بود.

ولی کمتر از ده سال در مدینه، آن آیات محکم و تورات گونه، تمام شبه جزیره عربستان را در زیر پرچم اسلام متحد گردانید.

هرچند که بهترین ترجمه فارسی قرآن نمیتواند منعکس کننده آنهمه زیبائی شعرگونه نثر عربی قرآن باشد ولی لااقل کمی از مفهوم آنرا بیان میکند، باشد که پند مورد نظر پیامبر از آن گرفته شود.

خداوند در سوره ابراهیم آیه چهار میفرماید: هیچ پیامبری را جز بزبان مردمش نفرستادیم. تا بتواند پیام خدا را برایشان بیان کند.
آیا خواندن قرآن به عربی برای ما فارسی زبانان خلاف این گفته الله نیست که بتوانیم پیام او را بفهمیم.

کتاب مقدس مسیحیان شامل دوقسمت عهد عتیق (تورات و سایر 13کتابها) و عهد جدید (بعد از ظهور حضرت عیسی مسیح) می باشد.

مجسم کنید این کتاب چقدر بی معنی میشد اگر تنظیم کنندگان کتاب مقدس در واتیکان در زمان تنظیم آن، در قرن سوم میلادی، آنرا برحسب تاریخ نوشتن آنها تدوین نمی کردند.

وقتی قرآن را می خوانیم، باز گوئی داستانهای تورات و انجیل را در آن می بینیم. این نکته تازه ای نیست و خود حضرت محمد (ص) مکراً در قرآن فرموده که قرآن ادامه آن کتابهاست. خصوصاً آنکه سرزمین حجار در قرن ششم میلادی، همزمان با تولد رسول اکرم، از نظر اعتقادات دینی و خداشناسی بسیار بهره مند بوده و این بیشتر مرهون تاثیر طوایف یهودی در یثرب (مدینه) و مسیحیانی که از شام آمده بودند میباشد. علاوه براین دین حنیف و پیروان الله در حجاز بسیار بودند.
حنیفیان در ابتدا یک گروه چهار نفری از قریش بودند. آنها در روزی که جشنی برای عُزّی (دختر الله) عید گرفته بودند، از قریش جدا شدند و گفتند که این مردم به راه باطل می روند. دین آنها را حنیف و خود را پیرو ابراهیم خواندند. در همین دوران و قبل از ظهور حضرت رسول بود که در حجاز چهار نفر ادعای رسالت از طرف الله را کرده و هزاران نفر پیرو داشتند و نام عبدالله بسیار رایج و مرسوم بوده است.
بطوریکه در سوره روم آیه سی میفرماید: پس روی خود را بسوی دین حنیف بگردان و همچنین در سوره بقره میفرماید: ابراهیم نه یهودی بود نه نصرانی، بلکه حنیفی مسلمان بود و از مشرکان نبود.

با وجود تمام اختلافات در مورد حدیث های مورد تائید مذاهب گوناگون اسلام و برداشت های تاریخی از آن در جهان، همه در کلام قرآن متفق القولند. لذا باید قرآن را به ترتیب راستین آن خواند و هرکس به فراخور شعور خود، برداشتی از بیست و سه سال نزول قرآن و زندگی تاریخی پیغمبر بزرگ اسلام بکند. خلاصه مطلب اینکه آن عده از ایرانیانِ لر و کرد وبلوچ و آذری، حتی اگر سواد خواندن فارسی را ندانند، چه رسد به عربی، باید قرآن را بزبان مادریشان بر آنها خواند تا پند گیرند.

خداوند در سوره قمر، آیه هفدهم میفرماید:

"و این قرآن را آسان ادا کردیم تا از آن پند گیرند."

راهنمای تاریخی و خلاصه ای از سوره ها:

ترتیب- سوره # شماره (نکته تاریخی) نمونه ای از آیات

1- العلق #96 (به معنی خون لخته، این سوره در سال ششصد و ده میلادی در کوه حرا، در سه کیلومتری شمال شرق مکه که در آن غارهائی هست و حنیفیان به آن روی می آورند، نازل شد. و حضرت محمد در سن چهل سالگی به پیغمبری مبعوث می شوند. حضرت خدیجه، همسر گرامی و حنیف حضرت محمد اولین کسی است که اسلام می آورد. ورقه بن نوفل پسر عموی خدیجه که مسیحی بود وتورات و انجیل را به عربی و آرامی برگردانده بود اظهار نمود که او همان پیامبر بشارت داده شده است)

بخوان به نام پروردگارت که بیافرید. آدمی را از لخته خونی بیافرید. بخوان، و پروردگار تو ارجمندترین است. خدایی که به وسیله قلم آموزش داد، به آدمی آنچه را که نمی دانست بیاموخت. حقا که آدمی نافرمانی می کند، هر گاه که خویشتن را بی نیاز بیند. هر آینه بازگشت به سوی پروردگار توست.

2 – القلم #68 (هفته های اول دعوت مخفیانه به اسلام و اسلام آوردن حضرت علی "ع". گفته شده نزول آیات مدتی متوقف شده و معلوم نیست این فترت تا همین آیه بوده ویا سوره یازدهم)

نون، سوگند به قلم و آنچه می نویسند، که تو به فضل پروردگارت دیوانه نیستی. و توراست پاداشی پایان ناپذیر. و توراست خلقی عظیم. زودا که تو ببینی و آنها نیز ببینند، که دیوانگی در کدام یک از شماست. ان شاالله نگفتند. پس شب هنگام که بخواب بودند آفتی از آسمان آمد و بستانها سیاه شد

3 - المزمل #73 (به معنی جامه بر خود پیچیده)

ای جامه بر خود پیچیده، شب را زنده بدار، مگر اندکی را، نیمه ای از آن را، یا اندکی از نیمه کم کن. یا اندکی بر نیمه بیفزای و قرآن را شمرده و روشن بخوان. ما به تو سخنی دشوار را القا خواهیم کرد.

تکذیب کنندگان صاحب نعمت را به من واگذار و اندکی مهلتشان ده

4- المدثر #74 (به معنی جامه در سر کشیده)
ای جامه در سر کشیده، برخیز و بیم ده. و پروردگارت را تکبیر گوی. و جامه ات را پاکیزه دار. و از پلیدی دوری گزین. و چیزی مده که بیش از آن چشم داشته باشی.
چه چیز آگاهت ساخت که سقر چیست؟ نه هیچ باقی می گذارد و نه چیزی را وا می گذارد. سوزاننده پوست است. نوزده فرشته بر آن گماشته اند.
خدا اینچنین هر کس را که بخواهد گمراه می کند و هر کس را که بخواهد راه می نماید و شمار سپاهیان پروردگارت را جز او نداند و این سخن جز اندرزی از برای مردم نیست

5 - الفاتحة #1 (دعای مسلمین و ستایش خدا)
ستایش خدا را که پروردگار جهانیان است، آن بخشاینده مهربان، آن فرمانروای روز جزا. تو را می پرستیم و از تو یاری می جوییم. ما را به راه راست هدایت کن: راه کسانی که ایشان را نعمت داده ای، نه خشم گرفتگان بر آنها و نه گمراهان.

6 - المسد #111 (به معنی لیف خرما و لی سوره را اللهب به معنی آتش هم میگویند. ابولهب عموی حضرت رسول و داماد ابوسفیان به دنبال ایشان براه می افتاد و حضرت محمد را زیاد مسخره میکرد. این سوره، نفرین به ابولهب است)
دستهاي ابولهب بريده باد و هلاک بر او باد

7 - التکویر #81 (به معنی تاریک شدن)
این کتاب پندی است برای جهانیان

8 - الأعلی #87 (به معنی برتر)
این سخن در صحیفه های نخستین است. صحیفه های ابراهیم و موسی

9 - اللیل # 92 (به معنی شب)
و آنچه بر ماست راهنمایی است

10 - الفجر #89 (به معنی سپیده دم)
ای روح آرامش یافته، خشنود و پسندیده به سوی پروردگارت بازگرد، و در زمره بندگان من داخل شو، و به بهشت من در آی

11 - الضحی #93 (به معنی آغاز روز، مدتی در نزول وحی انقطاع وجود داشته و ممکن است این دومین سوره باشد ولی اکثر آنرا یازدهمین سوره و حدوداً سال سوم بعثت می دانند)
که پروردگارت تو را ترک نکرده و بر تو خشم نگرفته است، پس یتیم را میازار، و گدا را مران، و از نعمت پروردگارت سخن بگوی

12 - الشرح #94 (به معنی گشودن)
هر آینه از پی دشواری آسانی است. چون از کار فارغ شوی، به عبادت کوش. و به پروردگارت مشتاق شو

13 - العصر #103 (به معنی زمان)
سوگند به این زمان، که آدمی در خسران است. مگر آنها که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند و یکدیگر را به حق سفارش کردند و یکدیگر را به صبر سفارش کردند

14 - العادیات #100 (به معنی اسبان دونده)
و آنچه در دلها نهان است آشکار شود، پروردگارشان در آن روز از، حالشان آگاه است

15 - الکوثر #108 (کوثر رودی در بهشت است. پس از مردن قاسم، فرزند پیغمبر، او را سرکوفت می زدند که ابتریا بلاعقب است. این سوره جواب آنهاست)
ما کوثر را به تو عطا کردیم. پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن. که بدخواه تو خود ابتر است

16 - التکاثر #102 (به معنی افزون خواهی)
باز هم حقا که به زودی خواهید دانست

17 - الماعون #107 (کنایه به زکات در آیه هفتم)

پس وای بر آن نمازگزارانی، که در نماز خود سهل انگارند، آنان که ریا می کنند و از دادن زکات دریغ می ورزند.

18 - الکافرون #109
شما را دین خود، و مرا دین خود

19 - الفیل #105 (درسال پانصد و هفتاد میلادی که مصادف است با تولد حضرت محمد، ابرهه پادشاه حبشه، با سپاهی مرکب از فیل های افریقائی به مکه حمله میکند و این سوره یادآور شکست ابرهه است)
آیا ندیده ای که پروردگارت با اصحاب فیل چه کرد

20 - الفلق #113 (به معنی صبحگاه)
به پروردگار صبحگاه پناه می برم، و از شر حسود چون رشک می ورزد

21 - الناس #114 (به معنی مردم)
بگو: به پروردگار مردم پناه میبرم، فرمانروای مردم، خدای مردم، به پروردگار مردم پناه میبرم ، آن که در دلهای مردم وسوسه می کند، خواه از جنیان باشد یا از آدمیان

22 - الإخلاص #112 (توحید)
بگو: اوست خدای یکتا، خدایی که در حاجت به او رو کنند، نه زاده است و نه زاده شده، و نه هیچ کس همتای اوست

23 - النجم #53 (به معنی ستاره، این سوره در غرانیق،جمع غرنوق یعنی صنم و بت، در نزدیکی خانه کعبه بر عده ای از قریش خوانده شد. بعض مورخین گفته اند آیه بعد از 21 درباره لات و عزا و منا گفته: اینها بوتیماران یا طایران بلند پروازند و شاید امیدی به شفاعت آنها باشد. و حضرت رسول بعداً در سوره اسرا آیه 73 تا 75 آنرا رد کرده و همچنین گفته اند که در آن موقع شیطان آنرا برزبانشان گذاشته)
آیا لات و غزا را دیده اید؟ و منات آن بت سومی دیگر را؟ آیا شما را

پسر باشد و او را دختر؟ این تقسیمی است خلاف عدالت
و پایان راه همه، پروردگار توست. و اوست که می خنداند و می گریاند. و اوست که می میراند و زنده می کند

24 - عبس #80 (به معنی روی ترش کرد، این سوره داستان کوری بنام عبدالله بن ام مکتوم که اسلام آورده بود و حضرت به حرف او اعتنائی نکرد و بمنزل خودش وارد شد)
روی را ترش کرد و سر برگردانید. چون آن نابینا به نزدش آمد. و تو چه دانی، شاید که او پاکیزه شود، یا پند گیرد و پند تو سودمندش افتد. چهره هایی در آن روز درخشانند، خندانند و شادانند. و چهره هایی در آن روز غبار آلودند. در سیاهی فرو رفته اند. اینان کافران و فاجرانند

25 - القدر #97 (به معنی تقدیر)
آن شب تا طلوع بامداد همه سلام و درود است

26 - الشمس #91 (به معنی آفتاب)
قوم ثمود از روی سرکشی تکذیب کردند، پروردگارشان به سبب گناهشان آنان را هلاک و نابود کرد

27 - البروج #85 (به معنی برجهای آسمان، این سوره درباره اصحاب اخدود است که ذونواس پادشاه یمن به دین یهود گروید و مسیحیانی را که از دین خود برنگشتند در گودالهائی آتش زد)
برای کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند بهشتهایی است که در آن نهرها جاری است و آن کامیابی بزرگی است

28 - التین #95 (به معنی انجیر و نیز گفته اند تین کوهی است در شام و زیتون کوهی در فلسطین)
قسم به انجیر و زیتون، قسم به طور مبارک ، آیا خداوند داورترین داوران نیست

29 - قریش #106
برای ائتلاف قریش، ائتلافشان در سفر، زمستانی و تابستانی. پس

باید پروردگار این خانه را بپرستند. آن که به هنگام گرسنگی طعامشان داد و از بیم در امانشان داشت

30 - القارعة #101 (به معنی کوبنده)
اما هر که کفه ترازویش سنگین باشد، در یک زندگی پسندیده است. و اما هر که کفه ترازویش سبک باشد، جایگاهش در هاویه است

31 - القیامة #75
آیا انسان می پندارد که او را به حال خود واگذاشته اند، آیا خداوند قادر نیست که مردگان را زنده سازد

32 - الهمزة #104 (به معنی عیب جو)
می پندارد که دارایی اش جاویدانش گرداند

33 - المرسلات #77 (به معنی بادها)
پرهیزگاران در سایه ها و کنار چشمه سارانند با هرمیوه ای که آرزو کنند، در آن روز وای بر تکذیب کنندگان

34 - ق #50
ما زنده می کنیم و می میرانیم و بازگشت نزد ماست

35 - البلد #90 (به معنی شهر و اشاره آن به مکه است)
قسم به این شهر. و تو در این شهر سکنا گرفته ای. و قسم به پدر و فرزندانی که پدید آورد، که آدمی را در رنج و محنت بیافریده ایم

36 - الطارق #86 (به معنی آنچه درشب آید)
که این کتاب حق را از باطل جدا کند، و سخن هزل نیست. آنان حیله ای می اندیشند، و من هم حیله ای می اندیشم. پس کافران را مهلت ده، اندک مهلتشان ده

37 - القمر #54 (به معنی ماه)
و این قرآن را آسان ادا کردیم تا از آن پند گیرند آیا پند گیرنده ای هست، هر کار بزرگ و کوچکی مکتوب است. پرهیزگاران در باغها و کنار جویبارانند. در جایگاهی پسندیده، نزد فرمانرایی توانا

38 - ص #38
بر هر چه می گویند صبر کن و از داود قدرتمند، که همواره به درگاه، ماتوبه می کرد، یادآور. ما این خطایش را بخشیدیم او را به درگاه ما تقرب است و بازگشتی نیکو، سلیمان را به داود عطا کردیم چه بنده نیکویی بود. از بنده ما ایوب یاد کن آنگاه که پروردگارش را ندا داد که: مرا شیطان به رنج و عذاب افکنده است
بندگان ما ابراهیم و اسحاق و یعقوب آن مردان قدرتمند و با بصیرت را یاد کن
و این جز اندرزی برای مردم جهان نیست

39 - الأعراف #7 (به معنی یال اسب و تاج خروس و در اینجا مراد مکانهای بلند است میان بهشت و جهنم)
درهای آسمان بر روی کسانی که آیات ما را تکذیب کرده اند و از آنها سربر تافته اند، گشوده نخواهد شد تا آنگاه که شتر از سوراخ سوزن بگذرد ومجرمان را اینچنین کیفر می دهیم، داخل در بهشت شوید، نه بیمی بر شماست و نه غمگین می شوید، پروردگار شما الله است که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید پس به عرش پرداخت، شب را در روز می پوشاند و روز شتابان آن را می طلبد وآفتاب و ماه و ستارگان مسخر فرمان او هستند، هر آینه پروردگار تو زود عقوبت می کند و نیز آمرزنده و مهربان است

40 - الجن #72
بگو: به من وحی شده است که گروهی از جن، گوش فرا دادند، و گفتند که ما قرآنی شگفت شنیدیم، به راه راست هدایت می کند

41 - یس #36 (به معنی یا، سین)
تفاوتشان نکند، چه آنها را بترسانی و چه نترسانی، ایمان نمی آورند، ای دریغ بر این بندگان هیچ پیامبری بر آنها مبعوث نشد مگر آنکه مسخره اش کردند، و آفتاب به سوی قرارگاه خویش روان است این فرمان خدای پیروزمند و داناست، منزه است آن خدایی که ملکوت هر چیزی به دست اوست و همه به سوی او بازگردانده می شوید

42 - الفرقان #25

کافران گفتند : چرا این قرآن به یکباره بر او نازل نمی شود ؟ برای آن است که دل تو را بدان نیرومندی دهیم و آن را به آهستگی و ترتیب فرو خوانیم ، به موسی کتاب دادیم و برادرش هارون را مددکارش ساختیم ، و هر که توبه کند و کار شایسته کند، به شایستگی نزد خدا بازگردد

43 - فاطر #35 (به معنی آفریننده)

اگر تو را تکذیب کرده اند، پیامبرانی را هم که پیش از تو بوده اند، تکذیب کرده اند و همه کارها به خدا بازگردانده شود، هیچ زنی آبستن نمی شود و نمی زاید مگر به علم او و عمر هیچ سالخورده ای به درازا نکشد و از عمر کسی کاسته نگردد، جز آنکه همه در کتابی نوشته شده است و این کارها بر خدا آسان است، و اگر خدا بخواهد مردم را به سبب کارهایی که کرده اند بازخواست کند بر روی زمین هیچ جنبنده ای باقی نگذارد ولی آنها را تا زمانی معین مهلت می دهد و چون مدتشان به سر آمد، به اعمال بندگان خویش آگاه است

44 - مریم #19

ای یحیی، کتاب را به نیرومندی بگیر و در کودکی به او دانایی عطا کردیم، چگونه با کودکی که در گهواره است سخن، بگوییم. کودک گفت : من بنده خدایم، به من کتاب داده و مرا پیامبر گردانیده است، خدای رحمان را سزاوار نیست که صاحب فرزندی باشد، و چه بسیار مردمی را پیش از آنها هلاک کرده ایم آیا هیچ یک از آنهارا می یابی یا حتی اندک آوازی از آنها می شنوی

45 - طه #20

قرآن را بر تو نازل نکرده ایم که در رنج افتی- خبر موسی به تو رسیده است، آنگاه که آتشی دید و به خانواده خود گفت : درنگ کنید، که من از دور آتشی می بینم، شاید برایتان قبسی بیاورم یا در روشنایی آن راهی بیابم. چون نزد آتش آمد، ندا داده شد : ای موسی، من پروردگار تو هستم پای پوشت را بیرون کن که اینک در وادی مقدس طوی هستی.

و من تو را برگزیده ام پس به آنچه وحی می شود گوش فرادار
گفتیم: ای آدم، این دشمن تو و همسر توست، شما را از بهشت بیرون نکند، که نگونبخت شوی
گفتند : ای پروردگار ما، چرا رسولی بر ما نفرستادی تا پیش از آنکه به خواری و رسوایی افتیم، از آیات تو پیروی کنیم؟ بگو: همه منتظرند، شما نیز منتظر بمانید به زودی خواهید دانست آنها که به راه راست می روند و آنها که هدایت یافته اند، چه کسانی هستند

46 - الواقعة #56 (به معنی قیامت)
اینان مقربانند، در بهشتهای پرنعمت. گروهی ازپیشینیان واندکی ازآنها که ازپی آمده اند، بر تختهایی مرصع، رو به روی هم بر آنها تکیه زده اند. پسرانی همواره جوان گردشان می چرخند، با قدحها و ابریقها و جامهایی از شرابی که در جویها جاری است. از نوشیدنش نه سر درد گیرند و نه بیهوش شوند. و میوه هایی که خود بر می گزینند. و گوشت پرنده هر چه بخواهند. و حوران درشت چشم، همانند مرواریدهایی در صدف

47 - الشعراء #26
آیا این نشانه برایشان بسنده نیست که علمای بنی اسرائیل از آن آگاهند، اگر آن را بر یکی از عجمان نازل کرده بودیم، و برایشان می خواندش، بدان ایمان نمی آوردند
ما هیچ قریه ای را هلاک، نکردیم جز آنکه برایشان بیم دهندگانی فرستادیم. تا پندشان دهند زیرا ما ستمکار نیستیم. و این قرآن را شیاطین نازل نکرده اند

48 - النمل #27 (به معنی مورچه)
تو کسی هستی که قرآن از جانب خدای حکیم و دانا به تو تلقین می شود
سپاس خداراست آیات خود را به شما خواهد نمود تا آنها را بشناسید و پروردگار تو از هیچ کاری که می کنید بی خبر نیست

49 - القصص #28 (به معنی داستان)
چون موسی مدت را به سر آورد و با زنش روان شد، از سوی طور آتشی دید به کسان خود گفت: درنگ کنید آتشی دیدم شاید از آن خبری یا پاره آتشی بیاورم تا گرم شوید. چون نزد آتش آمد، از کناره راست وادی در آن سرزمین مبارک، از آن درخت، ندا داده شد که: ای موسی، من خدای یکتا پروردگار جهانیانم. عصایت را بینداز چون دیدش که همانند ماری می جنبد، گریزان بازگشت و به عقب ننگریست. ای موسی، پیش آی و مترس تو در امان هستی
پس از آنکه مردم روزگار پیشین را هلاک ساختیم، به موسی کتاب دادیم تا مردم را بصیرت و هدایت و رحمت باشد شاید پند گیرند
تو هر کس را که بخواهی هدایت نمی کنی خداست که هر که را بخواهد هدایت می کند
پروردگار تو مردم قریه ها را هلاک نکرد تا آنگاه که از خودشان پیامبری بر آنها مبعوث داشت و او آیات ما را بر آنها بخواند و ما قریه ها رانابود نکرده ایم مگر آنکه مردمش ستمکار بوده اند
اگر رحمت پروردگارت نبود، امید آن را نداشتی که این کتاب بر تو القا شود. پس نباید پشتیبان کافران باشی

50 - الإسراء #17 (این سوره بنام سوره بنی اسرائیل، فرزندان یعقوب، ترجمه شده و در ابتدا مربوط است به معراج پیغمبر از مسجد الاقصی. هرچند مسجد الاقصی در زمان خلافت عمر ساخته شده ولی ممکن است هر معبد و کلیسائی در آن زمان مسجد نامیده می شده. ضمناً آیه های 73 تا 75 در اینجا در رد همان آیه ایست که در سوره نجم از قرآن حذف شده است)
منزه است آن خدایی که بنده خود را شبی، از مسجدالحرام به مسجدالاقصی که گرداگردش را برکت داده ایم سیر داد، تا بعضی از آیات خود را به او بنماییم، هر آینه او شنوا و بیناست
پروردگارت مقرر داشت که جز او را نپرستید و به پدر و مادر نیکی کنید هر گاه تا تو زنده هستی هر دو یا یکی از آن دو سالخورده شوند، آنان را میازار و به درشتی خطاب مکن و با آنان به اکرام سخن بگوی

آیا پروردگارتان برای شما پسران برگزید و خود فرشتگان را به دختری اختیار کرد ؟ حقا که سخنی است بزرگ که بر زبان می آورید. ما سخنان گونه گون در این قرآن آوردیم، باشد که پند گیرند، ولی جز به رمیدنشان نیفزاید. بگو: همچنان که می گویند، اگر با او خدایان دیگری هم بودند پس به سوی صاحب عرش راهی جسته بودند. او منزه است، و از آنچه در باره اش می گویند برتر و بالاتر است

نزدیک بود تو را از آنچه بر تو وحی کرده بودیم منحرف سازند تا چیز دیگری جز آن را به دروغ به ما نسبت کنی، آنگاه با تو دوستی کنند. و اگر نه آن بود که پایداریت داده بودیم، نزدیک بود که اندکی به آنان میل کنی

اگر جن و انس گرد آیند تا همانند این قرآن را بیاورند نمی توانند همانند آن را بیاورند، هر چند که یکدیگر را یاری دهند

و پس از او به بنی اسرائیل گفتیم : در آن سرزمین ساکن شوید و چون وعده آخرت رسد همه شما را با هم محشور می کنیم

و قرآن را به تفاریق نازل کردیم تا تو آن را با تانی بر مردم بخوانی و نازلش کردیم، نازل کردنی به کمال

51 - یونس #10 (یونس که به لقب ذوالنون نامیده میشود، پیامبر بنی اسرائیل است که بر مردم نینوا مبعوث شد)

بگو: من در باره خود جز آنچه خدا بخواهد مالک هیچ سود و زیانی نیستم. مرگ هر امتی را زمانی معین است چون زمانشان فرا رسد، نه یک ساعت تاخیر کنند و نه یک ساعت پیش افتند

52 - هود #11 (هود بر قوم عاد مبعوث شد)

بگو: اگر راست می گویید، جز خدا هر که را که توانید به یاری بطلبید و ده سوره مانند آن به هم بر بافته، بیاورید

کسانی که ایمان نمی آورند بگو : شما به هر سان که خواهید عمل کنید، ما نیز عمل می کنیم. شما انتظار بکشید ما نیز منتظر می مانیم

53 - یوسف #12 (یوسف فرزند یعقوب)

بهترین داستان را برایت حکایت می کنیم، که تو از این پیش از بی

خبران بوده ای. آنگاه که یوسف به پدر خود گفت: ای پدر، من در خواب یازده ستاره و خورشید و ماه دیدم
ای پروردگار من، مرا فرمانروایی دادی و مرا علم تعبیر خواب آموختی. ای آفریننده آسمانها و زمین، تو در دنیا و آخرت کارساز منی مرا مسلمان بمیران و قرین شایستگان ساز

54 - الحجر #15 (حجر نام سرزمین قوم ثمود در وادی القری بین مدینه و شام که صالح بر آنان مبعوث شد)
بسا که کافران آرزو کنند که ای کاش مسلمان می بودند
هیچ پیامبری بر آنها مبعوث نشد، جز آنکه مسخره اش کردند
ما آدمی را از گل خشک، از لجن بویناک آفریدیم. و جن را پیش از آن، از آتش سوزنده بی دود آفریده بودیم
چون آفرینشش را به پایان بردم و از روح خود در آن دمیدم، در برابر او به سجده بیفتید. فرشتگان همگی سجده کردند، مگر ابلیس که سر باز زد که با سجده کنندگان باشد

55 - الأنعام #6 (به معنی چارپایان)
اگر آنها را در آن روز که در آتشند بنگری، میگویند: ای کاش ما را بازگردانند تا آیات پروردگارمان را تکذیب نکنیم و از مؤمنان باشیم
آنان که آیات ما را تکذیب کرده اند کرانند و لالانند و در تاریکي هایند، خدا هر که را خواهد گمراه کند و هر که را خواهد به راه راست اندازد
بگو: سلام بر شما، خدا بر خویش مقرر کرده که شما را رحمت کند، زیرا هر کس از شما که از روی نادانی کاری بد کند، آنگاه توبه کند و نیکوکار شود، بداند که خدا آمرزنده و مهربان است

56 - الصافات #37 (به معنی فرشتگان صف بسته)
ما آسمان فروردین را به زینت ستارگان بیاراستیم ، و از هر شیطان نافرمان نگه داشتیم. تا سخن ساکنان عالم بالا را نشنوند و از هر سوی رانده شوند. تا دور گردند و برای آنهاست عذابی دایم. مگر آن شیطان که ناگهان چیزی برباید و ناگهان شهابی ثاقب دنبالش کند

57 - لقمان #31
به تکبر از مردم روی مگردان و به خود پسندی بر زمین راه مرو، زیرا خدا هیچ به ناز خرامنده فخر فروشی را دوست ندارد
آیا ندیده ای که خدا از شب می کاهد و به روز می افزاید و از روز می کاهد و به شب می افزاید و آفتاب و ماه را رام خود ساخت که هر یک تا زمانی معین در حرکت است ؟ و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است
آیا ندیده ای که کشتی به نعمت خدا در دریا روان می شود تا خدا پاره ای از آیات قدرت خود را به شما بنمایاند

58 - سبأ #34
و باد را مسخر سلیمان کردیم بامدادان یک ماهه راه می رفت و شبانگاه یک ماهه راه و چشمه مس را برایش جاری ساختیم و گروهی از دیوها به فرمان پروردگارش برایش کار می کردند و هر که از آنان سر از فرمان ما می پیچید به او عذاب آتش سوزان را می چشانیدیم

59 - الزمر #39 (به معنی جماعتها، در این سوره، آیه سوم عقیده تقرب به الله را از طریق بتها رد کرده و گویا در آیه دهم به مهاجرت اول مسلمین مکه به حبشه اشاره می کند)
آگاه باش که دین خالص از آن خداست و آنان که سوای او دیگری را به خدایی گرفتند، گفتند: اینان را از آن رو می پرستیم تا وسیله نزدیکی ما به خدای یکتا شوند و خدا در آنچه اختلاف می کنند میانشان حکم خواهد کرد خدا آن را که دروغگو و ناسپاس باشد هدایت نمی کند
بگو: ای بندگان من که ایمان آورده اید، از پروردگارتان بترسید برای آنان که در حیات اینجهانی نیکی کرده اند، پاداش نیک است و زمین خدا پهناور است مزد صابران بی حساب و کامل ادا می شود

60 - غافر #40 (به معنی مومن، این سوره سخن از مردی مومن از فرعونیان به میان آمده که به یاری موسی برخاست)
نزول این کتاب از جانب خدای پیروزمند داناست، آمرزنده گناه،

پذیرنده توبه، سخت عقوبت، بخشنده، هیچ خدایی جز اونیست، بازگشت همه به سوی اوست
ستمکاران را در آن روز نه خویشاوندی باشد و نه شفیعی که سخنش را بشنوند

61 - فصلت #41 (نام دیگر این سوره حم السجد است)
گفتند : دلهای ما از آنچه ما را بدان دعوت می کنی در پرده است و گوشهامان سنگین است و میان ما و تو حجابی است تو به کار خود پرداز و ما نیز به کار خود می پردازیم
اگر قرآن را به زبان عجم می فرستادیم، می گفتند: چرا آیاتش به روشنی بیان نشده است؟ کتابی به زبان عجم و پیامبری عرب؟ بگو: این کتاب برای آنها که ایمان آورده اند هدایت و شفاست و آنها که ایمان نیاورده اند گوشهاشان سنگین است، و چشمانشان کور است، چنانند که گویی آنها را ازجایی دور ندا می دهند

62 - الشوری #42 (به معنی مشورت، این سوره همزمان است با مشورت مسلمانان برای هجرت دومشان از مکه به طائف و پناه برده به بنی ثقیف. روسای قبایل در طائف می خواستند حضرت محمد طائف را منطقه حرام در رقابت با مکه اعلام کند ولی بعداً قبایل طائف دشمنی با قریش را برای خودشان اقتصادی ندانسته و این مهاجرت صورت نگرفت)
و نیز این قرآن را به زبان عربی بر تو وحی کردیم تا ام القری و ساکنان اطرافش را بیم دهی، اگر خدا می خواست همه را یک امت کرده بود ولی او هر که را که بخواهد به رحمت خویش در آورد، و ستمکاران را هیچ دوست و یاوری نیست.

63 - الزخرف #43 (به معنی زینت)
به میان پیشینیان پیامبران بسیاری فرستادیم. و هیچ پیامبری بر آنها مبعوث نمی شد مگر آنکه مسخره اش می کردند
ای پروردگار من، اینان مردمی هستند که ایمان نمی آورند. پس از آنها در گذر و بگو: ایمنی است شما را آری به زودی خواهند دانست

64 - الدخان #44 (به معنی دود)
در آن شب هر فرمانی بر حسب حکمت صادر می شود، فرمانی از جانب ما و ما همواره فرستنده آن بوده ایم.
چشم انتظار روزی باش که آسمان به آشکارا دود بیاورد. و آن دود همه مردم را در خود فرو پوشد و این عذابی است دردآور. ای پروردگار ما، این عذاب را از ما دورگردان که ما ایمان آورده ایم، کجا پند می پذیرند ؟ حال آنکه چون پیامبر روشنگر بر آنها مبعوث شد، از او رویگردان شدند و گفتند : دیوانه ای است تعلیم یافته

65 - الجاثية #45 (به معنی زانو زننده، این سوره شاید زمینه سازی برای مهاجرت به مدینه باشد. از آنجهت که قبایل یهودی در مدینه هم از نظر کثرت و هم از نظر ثروت بر دیگران ارجحیت داشتند)
خداست که دریا را رام شما کرد تا در آن به فرمان او کشتیها روان باشند، و طلب معیشت کنید، باشد که سپاسگزار باشید
ما به بنی اسرائیل کتاب و علم داوری و نبوت عطا کردیم و از چیزهای پاکیزه و خوش روزیشان کردیم و بر جهانیان برتریشان دادیم

66 - الأحقاف #46 (به معنی ریگستانها، این سوره در مجادله با مرم مکه، سوره ها را ادامه تورات بیان کرده و منظور از "یکی از بنی اسرائیل" همان پسرعموی حضرت خدیجه است که یهودی بود)
یا می گویند: این کتاب دروغی است که خود بافته است بگو: اگر من آن را چون دروغی به هم بافته باشم، شما نمی توانید خشم خدا را از من باز دارید
بگو: چه می کنید اگر قرآن از جانب خدا باشد و شما بدان ایمان نیاورید؟ یکی از بنی اسرائیل بدان شهادت داد و ایمان آورد ولی شما گردنکشی می کنید، خدا مردم ستمکار را هدایت نمی کند
گفتند: ای قوم ما، ما کتابی شنیدیم که بعد از موسی نازل شده، کتابهای پیشین را تصدیق می کند و به حق و راه راست راه می نماید. ای قوم ما، این دعوت کننده به خدا را پاسخ گویید و به او ایمان بیاورید تا خدا

گناهانتان را بیامرزد و شما را از عذابی دردآور در امان دارد

67 - الذاریات #51 (به معنی بادهای خاک پراکن)
می پرسند روز جزا کی خواهد بود؟ روزی است که بر آتش عذابشان می کنند. عذاب خود را بچشید: این است آن چیزی که به شتاب میطلبید. پرهیزگاران در باغها و کنار چشمه ساران باشند

68 - الغاشیة #88 (به معنی پوشنده)
در آن روز، وحشت در چهره ها پدیدار است، تلاش کرده و رنج دیده، در آتش سوزان در افتند. از آن چشمهٔ بسیار گرم آبشان دهند، طعامی جز خار ندارند، که نه فربه می کند و نه دفع گرسنگی

69 - الکهف #18 (به معنی غار، داستان سگ اصحاب کهف
در فرهنگ ایرانی بعنوان همنشین خوب و تاثیر آن آمده، چنانکه سگ این مردمان بعد از سالها همنشیتی با مردم خوب آدم شده. آیه هشتاد و دو به بعد اشاره به ذوالقرنین یعنی کورش کبیر است. با توجه به اشارات مکرر در کتاب مقدس و همچنین تندیس کورش با دوشاخ گوزن بالای سر او و چون در عربی و عبری کلمه "قرن" به معنی شاخ قوچ است، مسلم گردیده که منظور از ذوالفرنین همان کورش کبیر است)
آیا پنداشته ای که اصحاب کهف و رقیم از نشانه های شگفت انگیز ما بوده اند، خواهند گفت: سه تن بودند و چهارمیشان سگشان بود وآنان درغار خود سیصد سال آرمیدند و نه سال بدان افزوده اند. و از تو در باره ذوالقرنین می پرسند بگو: برای شما از او چیزی می خوانم. ما او را در زمین مکانت دادیم و راه رسیدن به هر چیزی را به او نشان دادیم. او نیز راه را پی گرفت. تا به غروبگاه خورشید رسید

70 - النحل #16 (به معنی زنبور عسل، این سوره در آیه صد و سه اشاره ایست به جبر که در نزدیکی مروه دکانی داشت و حضرت محمد زیاد به دیدن او می رفت. جبر مرد فاضلی بود که داستانهای قدیمی را به حضرت می گفت)

فرشتگان را همراه وحی که فرمان اوست بر هر یک از بندگانش که بخواهد فرو می فرستد تا بیم دهند که : جز من خدایی نیست، پس از من بترسید
اوست که از آسمان برایتان باران نازل کرد از آن می نوشید و بدان گیاه می روید و چارپایان را می چرانید. و با آن برایتان کشتزار و زیتون و نخلها و تاکستانها و هر نوع میوه برویاند، در این عبرتی است برای مردمی که می اندیشند. و مسخر شما کرد شب و روز را و خورشید و ماه را و ستارگان همه، فرمانبردار امر او هستند در این برای آنها که به عقل در می یابند عبرتهاست
و از میوه های نخلها و تاکها شرابی مست آور و رزقی نیکو به دست می آورید و خردمندان را در این عبرتی است. پروردگار تو به زنبور عسل وحی کرد که: از کوهها و درختان و در، بناهایی که می سازند خانه هایی برگزین. آنگاه از هر ثمره ای بخور و از روی خشوع به راه پروردگارت برو از شکم او شرابی رنگارنگ بیرون می آید که شفای مردم در آن است و صاحبان اندیشه را در این عبرتی است
می دانیم که می گویند: این قرآن را بشری به او می آموزد. زبان کسی که به او نسبت می کنند عجمی است، حال آنکه این زبان عربی روشنی است.
به تو نیز وحی کردیم که: از آیین حنیف ابراهیم پیروی کن که او از مشرکان نبود.

71 - نوح #71
آیا نمی بینید چگونه خدا هفت آسمان طبقه طبقه را بیافرید. و ماه را روشنی آنها، و خورشید را چراغشان گردانید، و خدا شما را چون نباتی از زمین برویانید
و نوح گفت: ای پروردگار من، بر روی زمین هیچ یک از کافران را مگذار، که اگر بگذاریدشان بندگانت را گمراه می کنند و جز فرزندانی فاجر و کافر نیاورند

72 - إبراهیم #14
هیچ پیامبری را جز به زبان مردمش نفرستادیم، تا بتواند پیام خدا را برایشان بیان کند، پس خدا هر که را بخواهد گمراه می کند و هرکه

را بخواهد هدایت می کند و اوست پیروزمند و حکیم، کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، به بهشتهایی که نهرها در آن جاری است در آورند، به فرمان پروردگارشان در آنجا جاودانه بمانند و به سلام، یکدیگر را تحیت گویند
مجرمان را در آن روز به غلهایی که دست را به گردن بندد، بسته بینی، جامه هاشان از قطران است و آتش صورتهاشان را فرو پوشیده است

73 - الأنبياء #21
گفتند: نه، خوابهای پریشان است، یا دروغی است که می بندد یا شاعری است، پس برای ما از آن گونه که به پیامبران پیشین داده شده بود معجزه ای بیاورد
پیامبرانی را که پیش از تو بودند نیز به مسخره گرفته بودند ولی عذابی که مسخره اش می کردند بر سر مسخره کنندگان فرود آمد
و ما در زبور پس از تورات نوشته ایم که این زمین را بندگان صالح من به میراث خواهند برد

74 – المؤمنون #23
سپس پی در پی پیامبران خود را فرستادیم هر بار که پیامبری بر ملتی آمد تکذیبش کردند و ما نیز آنها را از پس یکدیگر به هلاکت رسانیدیم و آنان را داستانها کردیم این نصیب مردمی که ایمان نمی آورند دوری از رحمت خدا باد
و بگو: ای پروردگار من، بیامرز و رحمت آور و تو بهترین رحمت آورندگان هستی

75 - السجدة #32
آیا می گویند دروغی است که خود به هم بافته ? نه، سخنی است بر حق ازجانب پروردگارت، تا مردمی را که پیش از تو بیم دهنده ای نداشته اند بیم دهی شاید به راه هدایت افتند. خداست که آسمانها و زمین را و آنچه میان آنهاست در شش روز بیافرید، وآنگاه به عرش پرداخت، شما را جز او کارساز و شفیعی نیست آیا پند نمی گیرید
سپس نسل او را از عصاره آبی بی مقدار پدید آورد. آنگاه بالای او

راست کرد و از روح خود در آن بدمید و برایتان گوش و چشمها و دلها آفرید چه اندک شکر می گویید

76 - الطور #52 (کوه طور)
برآن تختهای کنار هم چیده تکیه می زنند، حوریان را همسرشان می گردانیم. کسانی که خود ایمان آورند و فرزندانشان در ایمان، پیرویشان کردند. فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم و از پاداش عملشان هیچ نمی کاهیم که هر کسی در گرو کار خویشتن است

77 - الملك #67 (به معنی فرمانروائی)
آن که هفت آسمان طبقه طبقه را بیافرید. در آفرینش خدای رحمان هیچ خلل و بی نظمی نمی بینی. پس بار دیگر نظر کن، آیا در آسمان شکافی می بینی؟
برای کسانی که نادیده از پروردگارشان میترسند، آمرزش و مزد فراوان است. چه به راز سخن گویید و چه آشکارا، او به هر چه در دلها می گذرد داناست، آیا آن که می آفریند نمی داند ؟ حال آنکه او باریک بین و آگاه است
به زودی خواهید دانست که بیم دادن من چگونه است

78 - الحاقة #69 (به معنی روز بر حق، روز قیامت)
بگیریدش، زنجیرش کنید. و به جهنمش بکشید. و او را با زنجیری به درازای هفتاد ذراع بکشید. زیرا به خدای بزرگ ایمان نداشت. و به طعام دادن به مسکینان کسی را ترغیب نمی کرد. در آن روز، در آنجا هیچ دوستی نخواهد داشت. طعامش چیزی جز چرک و خون اهل دوزخ نیست. تنها خطاکاران از آن طعام می خورند. پس سوگند به آنچه می بینید، و آنچه نمی بینید، که این سخن فرستاده ای بزرگوار است، نه سخن شاعری چه اندک ایمان می آورید

79 - المعارج #70 (به معنی آسمانها)
روزی که شتابان از قبرها به درآیند، چنان که گویی نزد بتان می شتابند. وحشت بر چشمانشان مستولی شده و به خواری افتاده اند: این است همان روزی که آنها را وعده داده بودند

80 - النبأ #78 (به معنی خبر)
پرهیزگاران را جایی است در امان از هر آسیب، بستانها و تاکستانها، و دخترانی همسال، با پستانهای بر آمده، و جامهای پر. نه سخن بیهوده شنوند و نه دروغ. و این پاداشی است کافی از جانب پروردگارت

81 - النازعات #79 (به معنی فرشتگان گیرندهٔ جان)
تو را از قیامت می پرسند که چه وقت واقع شود. از یاد کردن آن تو را چه کار است ؟ منتهای آن نزد پروردگار توست

82 - الإنفطار #82 (به معنی شکافتن)
هر آینه نیکوکاران در نعمتند و گناهکاران در جهنم

83 - الإنشقاق #84 (به معنی شکافته شدن)
پس آنان را به عذابی دردآور بشارت ده، مگر آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند که پاداششان را پایانی نیست

84 - الروم #30 (اشاره است به شکست رومیان از ایران در سال 613 میلادی)
رومیان مغلوب شدند، در نزدیک این سرزمین و پس از مغلوب شدن بار دیگر غالب خواهند شد، در مدت چند سال فرمان، فرمان خداست، چه پیش از پیروزی و چه بعد از آن و در آن روز مؤمنان شادمان می شوند، به یاری خدا، خدا هر کس را که بخواهد یاری می کند، زیرا پیروزمند و مهربان است
زنده را از مرده بیرون آرد و مرده را از زنده و زمین را پس از مردنش زنده می سازد و شما نیز این چنین از گورها بیرون شوید. از نشانه های قدرت اوست که شما را از خاک بیافرید تا انسان شدید و به هر سو پراکنده گشتید

85 - العنکبوت #29 (در این سوره که اواخر اقامت حضرت در مکه است، برای اولین و آخرین بار جهاد به معنی کوشش می باشد)
هر که جهاد کند به سود خود کرده است، زیرا خدا از همه جهانیان بی نیازاست

مثل آنان که سوای خدا را دوستان می گیرند، مثل عنکبوت است که خانه ای بساخت و کاش می دانستند، هر آینه سست ترین خانه ها خانه عنکبوت است

86 - المطففین #83 (به معنی کم فروشان و آخرین سوره نازل شده در مکه)
و تو چه می دانی که علیین چیست؟ کتابی است نوشته که مقربان خدا در آن می نگرند. هر آینه نیکان در نعمتند، بر تختها نشسته و نظاره می کنند. بر چهره هاشان طراوت نعمت را بشناسی. از شرابی خالص که بر سر آن مهر نهاده اند سیراب می شوند

==========

87 - البقرة #2 (به معنی گاو، اولین سوره بعد از هجرت که در مدینه نازل شده، بلند ترین سوره قرآن و شاید نزول آن دو سالی طول کشیده باشد. تغییر قبله از بیت المقدس به مکه هشداری به سه قبیله یهودی بنی قینقاع، بنی النصر و بنی قریضه بود. اولین غزوه، به معنی حمله ناگهانی، بنام غزوه بدر، عده ای مهاجر به فرماندهی عبدالله بن جحش به کاروانی تجاری که از شام بسوی مکه می رفت در روز اول رجب در مکانی بنام سریه النخله نزدیک چاه بدر که توقفگاه کاروانیان بود حمله کردند. با این تغییر روش توسعه اسلام، آیات مکی منسوخ نمیشوند، بلکه آیات بهتری جایگزین آنها میشوند که در آیه صد وشش به این موضوع اشاره شده است)
کافران را خواه بترسانی یا نترسانی تفاوتشان نکند، ایمان نمی آورند، خدا بر دلهایشان و بر گوششان مهر نهاده و بر روی چشمانشان پرده ای است، و برایشان عذابی است بزرگ
کرانند، لالانند، کورانند، و باز نمی گردند. یا چون بارانی سخت در ظلمت همراه با رعد و برق از آسمان فرود آید، تامباد که از بانگ صاعقه بمیرند، انگشتان خویش در گوشها کنند و خداست که بر

کافران احاطه دارد
ای بنی اسرائیل، نعمتی را که بر شما ارزانی داشتم و شما را بر جهانیان برتری دادم به یاد بیاورید
و به یاد آرید آنگاه که شما را از فرعونیان رهانیدیم
کسانی که ایمان آوردند و کسانی که آیین یهودان و ترسایان و صابئان را برگزیدند، اگر به خدا و روز بازپسین ایمان داشته باشند و کاری شایسته کنند، خدا به آنها پاداش نیک می دهد و نه بیمناک می شوند و نه محزون
به آنان که با جبریل دشمنی می ورزند، بگو: اوست که این آیات را به فرمان خدا بر دل تو نازل کرده است تا کتابهای دیگر آسمانی را تصدیق کند وبرای مؤمنان رهنمون و بشارت باشد
هیچ آیه ای را منسوخ یا ترک نمی کنیم مگر آنکه بهتر از آن یا همانند آن را می آوریم آیا نمی دانی که خدا بر هر کاری تواناست
گفتند: جز یهودان و ترسایان کسی به بهشت نمی رود، این آرزوی آنهاست. بگو: اگر راست می گویید حجت خویش بیاورید. آری، هر کس که از روی اخلاص رو به خدا کند و نیکوکار بود، پاداشش را از پروردگارش خواهد گرفت و دستخوش بیم و اندوه نمی شود. با آنکه کتاب خدا را می خوانند، یهودان گفتند که ترسایان بر هیچند و ترسایان گفتند که یهودان بر هیچند، همچنین آنها که ناآگاهند سخنی چون سخن آنان گویند، خدا در روز قیامت در باره آنچه در آن اختلاف می کنند، میانشان حکم خواهد کرد. کیست ستمکارتر از آنکه نگذاشت که نام خدا در مسجدهای خدا برده شود، ودر ویران ساختن آنها کوشید؟ آنان در آن مسجدها جز بیمناک و ترسان داخل نخواهند شد و نصیبشان در دنیا خواری و در آخرت عذابی بزرگ است. مشرق و مغرب از آن خداست پس به هر جای که رو کنید، همان جا رو به خداست، خدا فراخ رحمت و داناست
ای بنی اسرائیل، از آن نعمتی که بر شما ارزانی داشتم و شما را بر جهانیان برتری دادم یاد کنید
پس روی به جانب مسجدالحرام کن و هر جا که باشید روی بدان جانب کنید اهل کتاب می دانند که این دگرگونی به حق و از جانب پروردگارشان بوده است و خدا از آنچه می کنید غافل نیست

ای کسانی که ایمان آورده اید، روزه داشتن بر شما مقرر شد، همچنان که بر کسانی که پیش از شما بوده اند مقرر شده بود، تا پرهیزگار شوید
با کسانی که با شما جنگ می کنند، در راه خدا بجنگید و تعدی مکنید زیرا خدا تعدی کنندگان را دوست ندارد. هر جا که آنها را بیابید بکشید و از آنجا که شما را رانده اند، برانیدشان، که فتنه از قتل بدتر است و در مسجدالحرام با آنها مجنگید، مگر آنکه با شما بجنگند و چون با شما جنگیدند بکشیدشان، که این است پاداش کافران
جنگ بر شما مقرر شد، در حالی که آن را ناخوش دارید شاید چیزی را، ناخوش بدارید و در آن خیر شما باشد و شاید چیزی را دوست داشته باشید و برایتان ناپسند افتد خدا می داند و شما نمی دانید
تو را از شراب و قمار می پرسند بگو: در آن دو گناهی بزرگ و سودهایی است برای مردم و گناهشان از سودشان بیشتر است
زنانتان کشتزار شما هستند هر جا که خواهید به کشتزار خود در آیید وکاری کنید که مستوجب کرامت شوید و از خدا بترسید و بدانید که به نزد اوخواهید شد و مؤمنان را بشارت ده
در راه خدا جنگ کنید و بدانید که خدا شنوا و داناست
در دین هیچ اجباری نیست هدایت از گمراهی مشخص شده است پس هر کس که به بت کفر ورزد و به خدای ایمان آورد، به چنان رشته استواری چنگ زده که گسستنش نباشد خدا شنوا و داناست

88 - الأنفال #8 (به معنی غنائم ، این سوره بعد از غزوه بدر در سال دوم هجری نازل شده که بیشتر در مورد تقسیم غنائم و اسیران این غزوه است. سلمان فارس که در اختیار یهودیان بود، اکنون اهل بیت حضرت محمد شده. می خواستند با گرفتن مبلغی به عنوان فداء اسیران را آزاد کنند ولی آیه شصت و هفت نازل شد و اسیران را گردن زدند.)
تو را از غنایم جنگی می پرسند، بگو: غنایم جنگی متعلق به خدا و پیامبراست پس اگر از مؤمنان هستید، از خدای بترسید و با یکدیگر به آشتی زیست کنید و از خدا و پیامبرش فرمان برید
و آنگاه که از پروردگارتان یاری خواستید و خدا بپذیرفت که من با

هزار فرشته که از پی یکدیگر می آیند یاریتان می کنم
و آنگاه را که پروردگارت به فرشتگان وحی کرد: من با شمایم، شما مؤمنان را به پایداری وادارید من در دلهای کافران بیم خواهم افکند بر گردنهایشان بزنید و انگشتانشان را قطع کنید
ای کسانی که ایمان آورده اید، چون کافران را حمله ور دیدید به هزیمت پشت مکنید، جز آنها که برای ساز و برگ نبرد باز می گردند یا آنها که به یاری گروهی دیگر می روند، هر کس که پشت به دشمن کند مورد خشم خدا قرار می گیرد وجایگاه او جهنم است، و جهنم بد جایگاهی است. شما آنان را نمی کشتید، خدا بود که آنها را می کشت و آنگاه که تیر می انداختی، تو تیر نمی انداختی، خدا بود که تیر می انداخت، تا به مؤمنان نعمتی کرامند ارزانی دارد هر آینه خدا شنوا و داناست
با آنان نبرد کنید تا دیگر فتنه ای نباشد و دین همه دین خدا گردد پس اگر باز ایستادند، خدا کردارشان را می بیند
بدانید که هر گاه چیزی به غنیمت گرفتید خمس آن از آن خدا و پیامبر و خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و در راه ماندگان است و خدا به هر چیز تواناست. شما در کرانه نزدیک تر بیابان بودید و آنها در کرانه دورتر بودند و آن قافله در مکانی فروتر از شما بود اگر شما با یکدیگر زمان جنگ را تعیین می کردید باز هم از آن تخلف می ورزیدید تا کاری که خدا مقرر کرده است واقع شود، تا هر که هلاک می شود به دلیلی هلاک شود و هر که زنده می ماند به دلیلی زنده ماند هر آینه خدا شنوا و داناست
ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر به فوجی از دشمن برخوردید پایداری کنید و خدا را فراوان یاد کنید، باشد که پیروز شوید
و تا آنجا که می توانید نیرو و اسبان سواری آماده کنید تا دشمنان خدا، و دشمنان خود و جز آنها که شما نمی شناسید و خدا می شناسد را بترسانید وآنچه را که در راه خدا هزینه می کنید به تمامی به شما بازگردانده شود و به شما ستم نشود
ای پیامبر، مؤمنان را به جنگ برانگیز، اگر از شما بیست تن باشند و در جنگ پایداری کنند، بر دویست تن غلبه خواهند یافت و اگر صد تن باشند، بر هزار تن از کافران پیروز می شوند، زیرا آنان

مردمی عاری از فهمند
برای هیچ پیامبری نسزد که اسیران داشته باشد تا که در روی زمین کشتار بسیار کند شما متاع اینجهانی را می خواهید و خدا آخرت را می خواهد و او پیروزمند و حکیم است
از آنچه به غنیمت گرفته اید که حلال است و پاکیزه، بخورید و از خدابترسید هر آینه خدا آمرزنده و مهربان است
کافران نیز خویشاوندان یکدیگرند اگر مراعات آن نکنید فتنه و فسادی بزرگ در این سرزمین پدید خواهد آمد

89 - آل عمران #3 (به معنی خاندان عمران، این سوره بیشتر خطاب به یهودیان است)
این کتاب را که تصدیق کننده کتابهای پیش از آن است به حق بر تو نازل کرد و قبل از آن تورات را و انجیل را برای هدایت مردم فرستاد و فرقان را نازل کرد، برای آنان که به آیات خدا ایمان نمی آورند عذابی سخت مهیاست، و خدا پیروزمند و انتقام گیرنده است
اوست که این کتاب را بر تو نازل کرد بعضی از آیه ها محکماتند، این آیه ها ام الکتابند، و بعضی آیه ها متشابهاتند اما آنها که در دلشان میل به باطل است، به سبب فتنه جویی و میل به تاویل از متشابهات پیروی می کنند، در حالی که تاویل آن را جز خدای نمی داند و آنان که قدم در دانش استوار کرده اند می گویند: ما بدان ایمان آوردیم، همه از جانب پروردگار ماست و جز خردمندان پند نمی گیرند
آنگاه خدا گفت: ای عیسی، من تو را می میرانم، و به سوی خود بر می آورم، و از کافران دور می سازم، و تا روز قیامت آنان را که از تو پیروی کنند فراز کافران قرار خواهم داد سپس بازگشت همه شما به سوی من است و من در آنچه اختلاف می کردید میانتان حکم می کنم
ابراهیم نه یهودی بود نه نصرانی، بلکه حنیفی مسلمان بود و از مشرکان نبود
بگو: به خدا و آنچه بر ما و بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و، فرزندان او و نیز آنچه بر موسی و عیسی و پیامبران دیگر از جانب پروردگارشان نازل شده است، ایمان آوردیم میان هیچ یک

از ایشان فرقی نمی نهیم و همه تسلیم اراده او هستیم. و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیاندیدگان خواهد بود
توبه کسانی که پس از ایمان آوردن کافر شدند و بر کفر خود افزودند، پذیرفته نخواهد شد اینان گمراهانند
نخستین خانه ای که برای مردم بنا شده همان است که در مکه است خانه ای که جهانیان را سبب برکت و هدایت است
ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر از گروهی از اهل کتاب اطاعت کنید، حال که آیات خدا را بر شما می خوانند، و رسول او در میان شماست؟ شما را از ایمانتان به کفر باز می گردانند
ای کسانی که ایمان آورده اید، آنچنان که شایسته ترس از خداست از او بترسید و جز در مسلمانی نمیرید
اگر اهل کتاب نیز ایمان بیاورند برایشان بهتر است بعضی از ایشان مؤمنند ولی بیشترین تبهکارانند
و بامدادان از میان کسان خویش بیرون آمدی، تا مؤمنان را در آن جایها که می بایست بجنگند بگماری، و خدا شنوا و داناست
اگر در راه خدا کشته شوید یا بمیرید، آمرزش و رحمت خدا از آنچه در این جهان گرد می آورید بهتر است
کسانی را که در راه خدا کشته شده اند مرده مپندار، بلکه زنده اند و نزد پروردگارشان به ایشان روزی می دهند

90 - الأحزاب #33 (به معنی گروهها، این سوره بیشتر درباره جنگ است ولی شامل آیاتیست مربوط به زنان پیامبر و ازدواج حضرت رسول با همسر پسر خوانده اش زید)
بدان هنگام که لشکرها بر سر شما تاخت آوردند و ما باد را و لشکرهایی را که نمی دیدید بر سرشان فرستادیم و خدا بدانچه می کردید بینا بود
اینان پیش از این با خدا پیمان بسته بودند که در جنگ به دشمن پشت نکنند خدا از پیمان خود بازخواست خواهد کرد
ای زنان پیامبر، شما همانند دیگر زنان نیستید، اگر از خدا بترسید پس به نرمی سخن مگویید تا آن مردی که در قلب او مرضی هست به

طمع افتد و سخن پسندیده بگویید. و در خانه های خود بمانید
و تو، به آن مرد که خدا نعمتش داده بود و تو نیز نعمتش داده بودی، گفتی: زنت را برای خود نگه دار و از خدای بترس در حالی که در دل خود آنچه را خدا آشکار ساخت مخفی داشته بودی و از مردم می ترسیدی، حال آنکه خدا از هر کس دیگر سزاوارتر بود که از او بترسی پس چون زید از او حاجت خویش بگزارد، به همسری تواش در آوردیم تا مؤمنان را در زناشویی با زنان فرزند خواندگان خود، اگر حاجت خویش از او بگزارده باشند، منعی نباشد و حکم خداوند شدنی است
ای پیامبر، ما زنانی را که مهرشان را داده ای و آنان را که به عنوان، غنایم جنگی که خدا به تو ارزانی داشته است مالک شده ای و دختر عموها و دختر عمه ها و دختر داییها و دختر خاله های تو را که با تو مهاجرت کرده اند بر تو حلال کردیم، و نیز زن مؤمنی را که خود را به پیامبر بخشیده باشد، هر گاه پیامبر بخواهد او را به زنی گیرد این حکم ویژه توست نه دیگرمؤمنان ما می دانیم در باره زنانشان و کنیزانشان چه حکمی کرده ایم، تا برای تو مشکلی پیش نیاید و خدا آمرزنده و مهربان است
بعد از این زنان، هیچ زنی بر تو حلال نیست و نیز زنی به جای ایشان اختیار کردن، هر چند تو را از زیبایی او خوش آید، مگرآنچه به غنیمت به دست تو افتد و خدا مراقب هر چیزی است
و کسانی که مردان مؤمن و زنان مؤمن را بی هیچ گناهی که کرده باشند می آزارند، تهمت و گناه آشکاری را بر دوش می کشند. ای پیامبر، به زنان و دختران خود و زنان مؤمنان بگو که چادر خود را، برخود فرو پوشند این مناسب تر است، تا شناخته شوند و مورد آزار واقع نگردند و خدا آمرزنده و مهربان است. اگر منافقان و کسانی که در دلهایشان مرضی است و آنها که در مدینه شایعه می پراکنند از کار خود باز نایستند، تو را بر آنها مسلط می گردانیم تا از آن پس جز اندکی با تو در شهر همسایه نباشند. اینان لعنت شدگانند هر جا یافته شوند باید دستگیر گردند و به سختی کشته شوند

91 - الممتحنة #60 (به معنی زن امتحان شده)
ای کسانی که ایمان آورده اید، دشمن من و دشمن خود را به دوستی اختیار مکنید
ای کسانی که ایمان آورده اید، با مردمی که خدا بر آنها خشم گرفته است دوستی مکنید اینان از آخرت نومیدند، همچنان که آن کافرانی که اینک در گورند از آخرت نومیدند

92 - النساء #4 (به معنی زنان، این سوره بیشتر از آنکه در باره زنان باشد مربوط می شود به وضعیت قبایل یهودی در مدینه. پس از بازگشت فاتحانه از غزوه بدر، بعد از دعوای یک یهودی با زن مسلمانی، طایفه یهودی بنی قینقاع از مدینه اخراج و تمام اموالشان را مسلمانان تصاحب نمودند. چون یهودیان از قریش کمک خواستند، در آیه پنجاه و دو یهودیان لعنت می شوند. در مورد زنان شوهردار و همچنین ازدواج موقت "ضیغه" آیاتی نازل شده که در تفصیر آن بین شیعه و سنی اختلاف نظر هست)
از زنان هر چه شما را پسند افتد، دو دو و سه سه و چهار چهار به نکاح در آورید و اگربیم آن دارید که به عدالت رفتار نکنید تنها یک زن بگیرید یا هر چه مالک آن شوید این راهی بهتر است تا مرتکب ستم نگردید
و از زنان شما آنان که مرتکب فحشا می شوند، از چهار تن از خودتان بر ضد آنها شهادت بخواهید اگر شهادت دادند زنان را در خانه محبوس دارید تا مرگشان فرا رسد یاخدا راهی پیش پایشان نهد و نیز زنان شوهر دار بر شما حرام شده اند، مگر آنها که به تصرف شما درآمده باشند از کتاب خدا پیروی کنید و جز اینها، زنان دیگر هر گاه در طلب آنان از مال خویش مهری بپردازید و آنها را به نکاح در آورید نه به زنا، بر شما حلال شده اند و زنانی را که از آنها تمتع می گیرید واجب است که مهرشان را بدهید و پس از مهر معین، در قبول هر چه هر دو بدان رضا بدهید گناهی نیست هر آینه خدا دانا و حکیم است
وآن زنان را که از نافرمانیشان بیم دارید، اندرز دهید و از خوابگاهشان دوری کنید و بزنیدشان اگر فرمانبرداری کردند، از

آن پس دیگر راه بیداد پیش مگیرید
ای کسانی که ایمان آورده اید، آنگاه که مست هستید گرد نماز مگردید، تا بدانید که چه می گویید و نیز در حال جنابت، تا غسل کنید، مگر آنکه راهگذر باشید و اگر بیمار یا در سفر بودید یا از مکان قضای حاجت بازگشته اید یا با زنان جماع کرده اید و آب نیافتید با خاک پاک تیمم کنید و روی و دستهایتان را با آن خاک مسح کنید هر آینه خدا عفو کننده و آمرزنده است
ای کسانی که شما را کتاب داده اند، به کتابی که نازل کرده ایم و کتاب شما را نیز تصدیق می کند ایمان بیاورید، پیش از آنکه نقش چهره هایتان را محو کنیم و رویهایتان را به قفا برگردانیم یا همچنان که اصحاب سبت را لعنت کردیم شما را هم لعنت کنیم و فرمان خدا شدنی است
آنان را که به آیات ما کافر شدند به آتش خواهیم افکند هر گاه پوست تنشان بپزد پوستی دیگرشان دهیم، تا عذاب خدا را بچشند خدا پیروزمند وحکیم است. و آنان را که ایمان آورده و کارهای نیکو کرده اند به بهشتهایی که در آن نهرها جاری است در آوریم، تا ابد در آنجا خواهند بود و در آنجا صاحب زنان پاک و بی عیب شوند و در سایه های پیوسته و خنک جایشان می دهیم.
خدا را اطاعت کنید و از رسول و الوالامرخویش فرمان برید
پس آنان که زندگی دنیا را داده اند و آخرت را خریده اند باید که در راه خدا بجنگند و هر که در راه خدا بجنگد، چه کشته شود چه پیروز گردد، مزدی بزرگ به او خواهیم داد.
آنان که ایمان آورده اند، در راه خدا می جنگند، و آنان که کافر شده اند در راه شیطان، پس با هواداران شیطان قتال کنید که مکر شیطان ناچیز است.
پس در راه خدا نبرد کن که جز بر نفس خویش مکلف نیستی، و مؤمنان را به جنگ برانگیز شاید خدا آسیب کافران را از شما بازدارد و خشم و عذاب خدا از هر خشم و عذاب دیگری سخت تر است
پس با هیچ یک از آنان دوستی مکنید تا آنگاه که در راه خدا مهاجرت کنند و اگر سر باز زدند در هر جا که آنها را بیابید بگیرید و بکشید و هیچ یک از آنها را به دوستی و یاری برمگزینید

گروه دیگری را خواهید یافت که می خواهند از شما و قوم خود در امان باشند، اینان هر گاه که به کفر دعوت شوند بدان بازگردند پس اگر خود را به کناری نکشند و صلح نکنند و از اعمال خویش باز نایستند آنان را هر جا که یافتید بگیرید و بکشید که خدا شما را بر آنان تسلطی آشکار داده است
مؤمنانی که بی هیچ رنج و آسیبی از جنگ سر می تابند با کسانی که به مال و جان خویش در راه خدا جهاد می کنند برابر نیستند خدا کسانی را که به مال و جان خویش جهاد می کنند بر آنان که از جنگ سر می تابند به درجتی برتری داده است و خدا همه را وعده های نیکو داده است و جهاد کنندگان را بر آنها که از جهاد سر می تابند به مزدی بزرگ برتری نهاده است
ما به تو وحی کردیم همچنان که به نوح و پیامبران بعد از او وحی کرده ایم و به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و سبطها و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی کرده ایم و به داود زبور را ارزانی داشتیم. و پیامبرانی که پیش از این داستانهاشان را برای تو گفته ایم و آنان که داستانهاشان را برای تو نگفته ایم و خدا با موسی سخن گفت، چه سخن گفتنی بی میانجی.

93 - الزلزلة #99 (به معنی زلزله، لرزش زمین)
آنگاه که زمین لرزانده شود به سخت ترین، لرزه هایش، و زمین بارهای سنگینش را بیرون ریزد، و آدمی بگوید که زمین را چه رسیده است
در آن روز مردم پراکنده از قبرها بیرون می آیند تا اعمالشان را به آنها بنمایانند

94 - الحدید #57 (به معنی آهن)
از میان شما آنان که پیش از فتح انفاق کرده و به جنگ رفته با آنان که بعد از فتح انفاق کرده اند و به جنگ رفته اند برابر نیستند درجت آنان فراتر است و خدا به همه وعده نیک می دهد و به هر کاری که می کنید آگاه است
همانند آن مردمی نباشند که پیش ازاین کتابشان دادیم و چون مدتی برآمد دلهایشان سخت شد و بسیاری نافرمان شدند. بدانید که خدا

زمین را پس از مردنش زنده می کند ما آیات را برایتان به روشنی بیان کردیم، باشد که به عقل دریابید

95 - الرعد #13 (به معنی رعد، تندر)
اوست که برق را گاه برای ترسانیدن و گاه برای امید بخشیدن به شما می نمایاند و ابرهای گرانبار را پدید می آورد. رعد به ستایش او و فرشتگان از بیم او تسبیح می کنند و صاعقه ها را می فرستد و هر که را بخواهد بدان آسیب می رساند باز هم در باره خدا مجادله می کنند و او به سختی عقوبت می کند
صفت بهشتی که به پرهیزگاران وعده شده: آب از زیر درختانش روان است و میوه ها و سایه اش همیشگی است این سرانجام کسانی است که پرهیزگارند و سرانجام کافران آتش است

96 - محمد #47 (نام دیگر این سوره القتال "جنگ کردن" است. "محمد" در دومین آیه آن آمده است)
چون با کافران رو به رو شدید، گردنشان را بزنید و چون آنها را سخت فرو گرفتید، اسیرشان کنید و سخت ببندید آنگاه یا به منت آزاد کنید یا به فدیه تا آنگاه که جنگ به پایان آید و این است حکم خدا و اگر خدا می خواست، از آنان انتقام می گرفت، ولی خواست تا شما را به یکدیگر بیازماید و آنان که در راه خدا کشته شده اند اعمالشان را باطل نمی کند
خدا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته می کنند به بهشتهایی که نهرها در آن جاری است داخل خواهد کرد ولی کافران از این جهان متمتع می شوند و چون چارپایان می خورند و جایگاهشان آتش است. چه قریه هایی که مردمش از مردم قریه تو، که از آن بیرونت کردند، بسی نیرومندتر بودند که هلاکشان کردیم و هیچ یاری کننده ای نداشتند
سستی نورزید تا دعوت به مصالحه کنید شما برتر هستید و خدا با شماست و از پاداشهایتان نخواهد کاست

97 - الرحمن #55 (به معنی بخشنده)
آدمی را از گل خشک شده ای چون سفال بیافرید. و جن را از شعله

ای بی دود. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید
در آنجا زنانی است نیک سیرت و زیبا روی. پس کدام یک از
نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ حورانی مستور در خیمه ها
پیش از این هیچ آدمی و جنی به آنها دست نزده است

98 - الإنسان #76 (نام دیگر این سوره الدهر به معنی زمان است)
در آنجا بر تختها تکیه زده اند نه هیچ آفتابی می بینند و نه سرمایی.
سایه های درختانش بر سرشان افتاده و میوه هایش به فرمانشان باشد.
کاسه های سیمین و کوزه های شراب میانشان به گردش در می آید.
کوزه هایی از سیم که آنها را به اندازه پر کرده اند. در آنجا جامی
بنوشانندشان که آمیخته با زنجبیل باشد، از چشمه ای که آن را سلسبیل
می گویند. همواره پسرانی به گردشان می چرخند که چون آنها را
ببینی، پنداری مروارید پراکنده اند. چون بنگری، هر چه بنگری
نعمت فراوان است و فرمانروایی بزرگ. بر تنشان جامه هایی است
از سندس سبز و استبرق و به دستبندهایی از سیم زینت شده اند و
پروردگارشان از شرابی پاکیزه سیرابشان سازد. این پاداش شماست و
از کوششتان سپاسگزاری شده است

99 - الطلاق #65 (به معنی طلاق و شامل احکام طلاق است)
ای پیامبر، اگر زنان را طلاق می دهید به وقت عده طلاقشان دهید و
شمارعده را نگه دارید و از خدای یکتا پروردگارتان بترسید و آنان را
از خانه هایشان بیرون مکنید

100 - البینة #98 (به معنی برهان روشن)
کافرانِ اهل کتاب و مشرکان دست برندارند تا بر ایشان برهانی
روشن بیامد. از اهل کتاب، آنها که کافرند و نیز مشرکان، در آتش
جهنمند و در آن همواره خواهند بود اینان بدترین آفریدگانند

101 - الحشر #59 (به معنی راندن، این سوره درسال پنجم هجری
بعد از جنگ خندق نازل شده که نخلستانهای طایفه یهودی بنی النظیر
آتش زده شد، اموالشان ضبط و از مدینه اخراج شدند)
اوست آن خدایی که نخستین بار کسانی از اهل کتاب را که کافر

بودند، ازخانه هایشان بیرون راند و شما نمی پنداشتید که بیرون روند. اگر نه آن بود که خدا ترک دیار را بر آنها مقرر کرده بود، در دنیا به عذاب گرفتارشان میکرد و در آخرتشان عذاب آتش است.
و آنچه خدا از داراییشان به پیامبر خود غنیمت داد، آن نبود که شما با اسب یا شتری بر آن تاخته بودید، بلکه خدا پیامبرانش را بر هر که بخواهد مسلط می سازد، و خدا بر هر چیزی قادر است. آن غنیمتی که خدا از مردم قریه ها نصیب پیامبرش کرده است از آن خداست و پیامبر و خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و مسافران در راه مانده، تامیان توانگرانتان دست به دست نشود، هر چه پیامبر به شما داد بستانید، و از هر چه شما را منع کرد اجتناب کنید و از خدا بترسید که خدا سخت عقوبت است. نیز غنایم از آن مهاجران فقیری است که از سرزمینشان و اموالشان در طلب، فضل و خوشنودی خدا رانده شده اند و خدا و پیامبرش را یاری می کنند، اینان راستگویانند.
آنان همگی با شما برای جنگ نپیوندند، مگر در قریه هایی که بارویشان باشد. از پس دیوار، آنها سخت با یکدیگر دشمنند تو یکدل می پنداریشان و حال آنکه دلهاشان از هم جداست، که مردمی بی خردند

102 - النور #24 (به معنی روشنائی، این سوره درباره تهمت زدن به زنان پاکدام و اشاره به بهتانی است که به عایشه همسر پیامبر زده شده بود)
زنان و مردان زناکار را هر یک صد ضربه بزنید و اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید
و اگر آن زن چهار بار به خدا سوگند خورد که آن مرد دروغ می گوید، حد ازاو برداشته می شود
برای کسانی که دوست دارند در باره مؤمنان تهمت زنا شایع شود، در دنیا و آخرت عذابی دردآور مهیاست خدا می داند و شما نمی دانید
آیا ندیده ای که هر چه در آسمانها و زمین است و نیز مرغانی که در پروازند تسبیح گوی خدا هستند

103 - الحج #22 (به معنی حج، در این سوره، آیه پنجاه و دو اشاره به آیات مکیِ منسوخ، منجمله آیات مربوط به لات و عزی

در سوره نجم و چه بسا آیاتی که قبلاً در مورد قوم یهود گفته شده و اکنون کافران ِکتابی خوانده می شوند)
خدا میان آنان که ایمان آورده اند و آنان که کیش یهود یا صابئان یا نصاری یا مجوس برگزیده اند و آنان که مشرک شده اند، در روز قیامت حکم می کند زیرا او بر هر کاری ناظر است
آنهایی را که کافر شدند و مردم را از راه خدا و مسجدالحرام که برای مردم چه مقیم و چه غریب یکسان است باز می دارند و نیز هر که را در آنجا قصد کجروی یا ستمکاری داشته باشد، عذاب دردآور می چشانیم. و مکان خانه را برای ابراهیم آشکار کردیم و گفتیم : هیچ چیز را شریک من مساز و خانه مرا برای طواف کنندگان و بر پای ایستادگان و راکعان و ساجدان پاکیزه بدار. و مردم را به حج فرا خوان تا پیاده یا سوار بر شتران تکیده از راههای دور نزد تو بیایند به کسانی که به جنگ بر سرشان تاخت آورده اند و مورد ستم قرار گرفته اند، رخصت داده شد و خدا بر پیروز گردانیدنشان تواناست.
آنهایی که به ناحق از دیارشان رانده شده اند جز آن بود که می گفتند: پروردگار ما خدای یکتاست ? و اگر خدا بعضی را به وسیله بعضی دیگر دفع نکرده بود، دیرها و کلیساها و کنشتها و مسجدهایی که نام خدا به فراوانی در آن برده می شود ویران می گردید و خدا هر کس را که یاریش کند، یاری می کند و خدا توانا و پیروزمند است
آیا ندیده ای که خدا هر چه را در روی زمین است مسخر شما کرده است و کشتیها در دریا به فرمان او می روند? و آسمان را نگه داشته که جز به فرمان او بر زمین نیفتد زیرا خدا را بر مردم رافت و مهربانی است. اوست آن که شما را زندگی بخشید و سپس بمیراند و باز زنده می سازد وآدمی ناسپاس است

104 - المنافقون #63 (به معنی دو رویان)
چون منافقان نزد تو آیند، گویند: شهادت می دهیم که تو پیامبر خدا هستی. خدا می داند که تو پیامبرش هستی و خدا شهادت می دهد که منافقان دروغگویند.
منافقان نمی فهمند. می گویند: چون به مدینه بازگردیم، صاحبان عزت، ذلیلان را از آنجا بیرون خواهند کرد

105 - المجادلة #58 (به معنی جدال کردن)
ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر با یکدیگر نجوا می کنید، در باب گناه و دشمنی و نافرمانی از پیامبر نجوا مکنید، بلکه در باب نیکی و پرهیزگاری نجوا کنید از آن خدایی که همگان نزد او گرد می آیید بترسید

106 - الحجرات #49 (به معنی اتاقها)
ای کسانی که ایمان آورده اید، از گمان فراوان بپرهیزید زیرا پاره ای از گمانها در حد گناه است و در کارهای پنهانی یکدیگر جست و جو مکنید و از یکدیگر غیبت مکنید آیا هیچ یک از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟ پس آن را ناخوش خواهید داشت و از خدا بترسید، زیرا خدا توبه پذیر و مهربان است

107 - التحریم #66 (به معنی حرام کردن، این سوره درباره موضوعی بین حضرت محمد و زنان ایشان است و پیامبر قولی میدهند ولی بعداً این سوره نازل می شود)
ای پیامبر، چرا چیزی را که خدا بر تو، حلال کرده است، به خاطر خشنود ساختن زنانت بر خود حرام می کنی؟
آنگاه که پیامبر با یکی از زنان خود رازی در میان نهاد، چون آن زن آن راز با دیگری باز گفت، خدا پیامبر را از آن آگاه ساخت و او پاره ای ازآن راز را بر آن زن آشکار کرد و از افشای پاره ای دیگر سر باز زد، زن گفت: چه کسی تو را از این ماجرا آگاه کرده است؟ گفت: آن خدای دانای آگاه به من خبر داده است. اگر شما دو زن توبه کنید بهتر است، زیرا دلهایتان از حق بازگشته است و اگر برای آزارش همدست شوید، خدا یاور اوست و نیز جبرئیل و مؤمنان شایسته و فرشتگان از آن پس یاور او خواهند بود. شاید اگر شما را طلاق گوید پروردگارش به جای شما زنانی بهتر از شمایش بدهد، زنانی مسلمان، مؤمن، فرمانبردار، توبه کننده، اهل عبادت و روزه گرفتن، خواه شوهر کرده، خواه باکره

108 - التغابن #64 (به معنی مغبونی)

وآنان که کفر ورزیدند و آیات ما را تکذیب کردند اهل آتشند درآن جاودانه اند و جهنم بد سرانجامی است

109 - الصف #61 (به معنی صف)
خدا دوست دارد کسانی را که در راه او در صفی همانند دیواری که اجزایش را با سرب به هم پیوند داده باشند می جنگند.
و عیسی بن مریم گفت: ای بنی اسرائیل، من پیامبر خدا بر شما هستم، توراتی را که پیش از من بوده است تصدیق می کنم، و به پیامبری که بعد ازمن می آید و نامش احمد است، بشارتتان می دهم چون آن پیامبر با آیات روشن خود آمد، گفتند: این جادویی است آشکار.
به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید، و در راه خدا با مال و جان خویش جهاد کنید و این برای شما بهتر است، اگر دانا باشید.
و نعمتی دیگر که دوستش دارید: نصرتی است از جانب خداوند و فتحی نزدیک و مؤمنان را بشارت ده.

110 - الجمعة #62 (به معنی جمعه)
کسانی که تورات بر آنها تحمیل گشته و بدان عمل نمی کنند مثل آن خراست که کتابهایی را حمل می کند. بد داستانی است داستان مردمی که آیات خدا را دروغ می شمرده اند و خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. بگو: ای قوم یهود، هر گاه می پندارید که شما دوستان خدا هستید، نه، مردم دیگر، پس تمنای مرگ کنید اگر راست می گویید
کسانی که ایمان آورده اید، چون ندای نماز روز جمعه در دهند، به نماز بشتابید و داد و ستد را رها کنید اگر دانا باشید، این کار برایتان بهتر است

111 - الفتح #48 (به معنی پیروزی، این سوره حدوداً در سال ششم هجری نازل شده. در آن سال عده ای از مسلمانان مدینه به قصد حج راهی مکه شدند. قبیله قریش در دو فرسنگی مکه آنها را متوقف کردند و براساس توافقنامه حدیبیه به مسلمانان برای سال بعد اجازه حج داده شد. بعد از این توافق برای جلوگیری از مجادله بین مسلمین به یهودیان خیبر حمله شد و غنائم بدست آمده از این غزوه آنقد زیاد بود که آیاتی در مورد تقسیم غنائم نازل شد)

ما برای تو پیروزی نمایانی را مقدر کرده ایم
از اعراب بادیه نشین، آنان که از جنگ تخلف کرده اند به تو خواهند گفت: دارایی و کسان ما، ما را از جنگ بازداشتند، پس برای ما آمرزش بخواه، به زبان چیزی می گویند که در دلشان نیست بگو: اگر خدا برایتان زیانی بخواهد یا سودی بخواهد، چه کسی می تواند در برابر خدا آن را دیگرگون کند
به اعراب بادیه نشین که از جنگ تخلف ورزیده اند، بگو: به زودی برای جنگ با مردمی سخت نیرومند فرا خوانده می شوید که با آنها بجنگید یا مسلمان شوند اگر اطاعت کنید خدایتان پاداشی نیکو خواهد داد و اگر همچنان که پیش از این سر بر تافته اید، سر برتابید شما را به عذابی دردآورعذاب می کند
خدا از مؤمنان آن هنگام که در زیر درخت با تو بیعت کردند، خشنود گشت و دانست که در دلشان چه می گذرد پس آرامش بر آنها نازل کرد و به فتحی نزدیک پاداششان داد، و به غنیمتهایی بسیار که به دست می آورند و خدا پیروزمند و حکیم است. خدا به شما وعده غنایم بسیار داده است که به چنگ می آورید، و این غنیمت را زودتر ارزانی داشت و شما را از آسیب مردمان امان بخشید، تا برای مؤمنان عبرتی باشد و به راه راست هدایتتان کند. و غنایم دیگری که هنوز به آنها دست نیافته اید هر آینه خدا به آن احاطه دارد و او بر هر کاری تواناست

112 - المائدة #5 (به معنی طعام)
امروز چیزهای پاکیزه بر شما حلال شده است طعام اهل کتاب بر شما حلال است و طعام شما نیز بر آنها حلال است و نیز زنان پارسای مؤمنه و زنان پارسای اهل کتاب، هر گاه مهرشان را بپردازید، به طور زناشویی نه زناکاری و دوست گیری، بر شما حلالند و هر کس که به اسلام کافر شود عملش ناچیز شود و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.
ای اهل کتاب، پیامبر ما نزد شما آمد تا بسیاری از کتاب خدا را که پنهان می داشتید برایتان بیان کند و از بسیاری در گذرد، و از جانب خدا نوری و کتابی صریح و آشکار بر شما نازل شده است. تا خدا

بدان، هر کس را که در پی خشنودی اوست، به راههای سلامت هدایت کند و به فرمان خود از تاریکی به روشناییشان ببرد و آنان را به راه راست هدایت کند. آنان که گفتند که خدا همان مسیح پسر مریم است، کافر شدند بگوی: چه کسی می تواند عذاب خدا را دفع کند اگر اراده کند مسیح پسر مریم و مادرش و همه اهل زمین را به هلاکت رساند. از این رو بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم که هرکس، کس دیگر را نه به قصاص قتل کسی یا ارتکاب فسادی بر روی زمین بکشد، چنان است که همه مردم را کشته باشد.
جزای کسانی که با خدا و پیامبرش جنگ می کنند و در زمین به فساد می کوشند، آن است که کشته شوند، یا بر دار گردند یا دستها و پاهایشان یکی ازچپ و یکی از راست بریده شود یا از سرزمین خود تبعید شوند.
ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید و به او تقرب جویید و درراهش جهاد کنید باشد که رستگار گردید
دست مرد دزد و زن دزد را به کیفر کاری که کرده اند ببرید این عقوبتی است از جانب خدا، که او پیروزمند و حکیم است
کسانی که ایمان آورده اید، یهود و نصا را به دوستی برمگزینید، آنان خود دوستان یکدیگرند هر کس از شما که ایشان را به دوستی گزیند در زمره آنهاست و خدا ستمکاران را هدایت نمی کند
ای کسانی که ایمان آورده اید، هر که از شما از دینش بازگردد چه باک، زودا که خدا مردمی را بیاورد که دوستشان بدارد و دوستش بدارند در برابر مؤمنان فروتنند و در برابر کافران سرکش، در راه خدا جهاد می کنند واز ملامت هیچ ملامتگری نمی هراسند این فضل خداست که به هر کس که خواهد ارزانی دارد، و خداوند بخشاینده و داناست
اگر اهل کتاب ایمان بیاورند و پرهیزگاری کنند، گناهانشان را خواهیم زدود و آنها را به بهشتهای پر نعمت داخل خواهیم کرد.
ای کسانی که ایمان آورده اید، شراب و قمار و بتها و گروبندی با تیرها پلید و کار شیطان است، از آن اجتناب کنید تا رستگار شوید.

113 - التوبة #9 (این سوره برائت هم نامیده شده است. چون در آیه بیست و پنجم به غزوه حنین که در سال هشتم هجری واقع شد، و همچنین در آیه صدوهفده به جنگ تبوک، آخرین غزوه حضرت نبی اشاره شده، لذا این سوره می بایست آخرین سوره قبل از سوره نصر نازل شده باشد.
آیات نودوهفت و صدویک این سوره چهره واقعی اعراب را در قرآن ترسیم می کند و این دو آیه بود که بعد از فتح ایران که پنجاه سال طی جنگهای مختلف طول کشید، بالاخره بعد از مدتها سکوت ایرانیان و قبول بیابانگردان بعنوان ارباب به مردم ایران جرات داد که در مقابل ظلم و بیداد امویان و عباسیان برخیزند)
و چون ماههای حرام به پایان رسید، هر جا که مشرکان را یافتید بکشید و بگیرید و به حبس افکنید و در همه جا به کمینشان نشینید اما اگر توبه کردند و نماز خواندند و زکات دادند، از آنها دست بردارید، زیرا خدا آمرزنده و مهربان است.
با آنها بجنگید خدا به دست شما عذابشان می کند و خوارشان می سازد و شما را پیروزی می دهد و دلهای مؤمنان را خنک می گرداند
اگر پدر یا برادرتان دوست دارند که کفررا به جای ایمان برگزینند، آنها را به دوستی مگیرید و هر کس از شما دوستشان بدارد از ستمکاران خواهد بود.
کسانی که ایمان آورده اید، مشرکان نجسند و از سال بعد نباید به مسجدالحرام نزدیک شوند.
با کسانی از اهل کتاب که به خدا و روز قیامت ایمان نمی آورند و چیزهایی را که خدا و پیامبرش حرام کرده است بر خود حرام نمی کنند و دین حق را نمی پذیرند جنگ کنید، تا آنگاه که به دست خود در عین مذلت جزیه بدهند.
ای کسانی که ایمان آورده اید، چیست که چون به شما گویند که برای جنگ در راه خدا بسیج شوید، گویی به زمین می چسبید؟ آیا به جای زندگی اخروی به زندگی دنیا راضی شده اید؟ متاع این دنیا در برابر متاع آن دنیا جز اندکی هیچ نیست. اگر به جنگ بسیج نشوید خدا شما را به شکنجه ای دردناک عذاب می کند وقوم دیگری را به جای شما بر می گزیند و به خدا نیز زیانی نمی رسانید که بر هر کاری

تواناست.
به جنگ بروید خواه بر شما آسان باشد خواه دشوار، و با مال و جان خویش در راه خدا جهاد کنید اگر بدانید خیر شما در این است.
آنان که به خدا و روز قیامت ایمان دارند هرگز برای جهاد کردن با مال وجانشان از تو رخصت نمی خواهند و خدا پرهیزگاران را می شناسد.
ای پیامبر، با کافران و منافقان بجنگ و با آنان به شدت رفتار کن، جایگاهشان جهنم است که بد سرانجامی است.
بعضی از آنها با خدا پیمان بستند که اگر از فضل خود مالی نصیبمان کند زکات می دهیم و در زمره صالحان در می آییم. چون خدا از فضل خود مالی نصیبشان کرد، بخل ورزیدند و به اعراض بازگشتند.
و از آن پس تا روزی که همراه با آن خلف وعده با خدا و آن دروغها که می گفتند با او ملاقات کنند، دلهایشان را جای نفاق ساخت.
آنان که در خانه نشسته اند و از همراهی با رسول خدا تخلف ورزیده اند، خوشحالند جهاد با مال و جان خویش را در راه خدا، ناخوش شمردند و گفتند: در هوای گرم به جنگ نروید اگر می فهمند بگو: گرمای آتش جهنم بیشتر است. گروهی از عربهای بادیه نشین آمدند و عذر آوردند تا آنها را رخصت دهند، که به جنگ نروند و آنهایی که به خدا و پیامبرش دروغ گفته بودند، در خانه نشستند زودا که به کافرانشان عذابی دردآور خواهد رسید.

<u>عربها کافرتر و منافق تر از دیگرانند و به بی خبری از احکامی که خدا بر پیامبرش نازل کرده است سزاوارترند و خدا دانا و حکیم است</u>

گروهی از عربها که گرد شما را گرفته اند منافقند و گروهی، از مردم مدینه نیز در نفاق اصرار می ورزند تو آنها را نمی شناسی، ما می شناسیمشان و دوبار عذابشان خواهیم کرد و به عذاب بزرگ گرفتار می شوند

خدا از مؤمنان جانها و مالهایشان را خرید، تا بهشت از آنان باشد، درراه خدا جنگ می کنند، چه بکشند یا کشته شوند وعده ای که خدا در تورات وانجیل و قرآن داده است به حق بر عهده اوست و چه کسی بهتر از خدا به عهد خود وفا خواهد کرد. ای کسانی که ایمان آورده

اید، با کافرانی که نزدیک شمایند جنگ کنید، تا در شما شدت و درشتی یابند، و بدانید که خدا با پرهیزگاران است.

114 - النصر #110 (به معنی کمک)

چون یاری خدا و پیروزی فراز آید، و مردم را ببینی که فوج فوج به دین خدا در می آیند، پس به ستایش پروردگارت تسبیح گوی و از او آمرزش بخواه، که او توبه پذیر است

. . قرآن . .

با ترتیب راستین

سوره 96 علق 1

به نام خدای بخشاینده مهربان

بخوان به نام پروردگارت که بیافرید. آدمی را از لخته خونی بیافرید. بخوان، و پروردگار تو ارجمندترین است. خدایی که به وسیله قلم آموزش داد، به آدمی آنچه را که نمی دانست بیاموخت. حقا که آدمی نافرمانی می کند، هر گاه که خویشتن را بی نیاز بیند. هر آینه بازگشت به سوی پروردگار توست. آیا دیدی آن کس را که منع می کند. بنده ای را که نماز می خواند؟ چه می بینی اگر آن مرد بر طریق هدایت باشد؟ یا به پرهیزگاری فرمان دهد؟ چه می بینی اگر تکذیب کند و رویگردان شود؟ آیا ندانسته است که خدا می بیند؟ حقا، که اگر باز نایستد موی پیش سرش را می گیریم و می کشیم موی پیش سر دروغگوی خطاکار را. پس همدمان خود را بخواند. ما نیز کارگزاران دوزخ را فرا می خوانیم. نه، هرگز، از او پیروی مکن و سجده کن و به خدا نزدیک شو.

سوره 68 قلم 2

به نام خدای بخشاینده مهربان

نون، سوگند به قلم و آنچه می نویسند، که تو به فضل پروردگارت دیوانه نیستی. و توراست پاداشی پایان ناپذیر. و توراست خلقی عظیم. زودا که تو ببینی و آنها نیز ببینند، که دیوانگی در کدام یک از شماست. هر آینه پروردگار تو بهتر می داند چه کسی از طریق او گمراه گشته، که او به ره یافتگان داناتر است. پس از تکذیب کنندگان اطاعت مکن. دوست دارند که نرمی کنی تا نرمی کنند. از هر فرومایه ای که بسیار سوگند می خورد، پیروی مکن: عیبجویی که برای سخن چینی اینجا و آنجا می رود، باز دارنده از خیر، متجاوز گناهکار، خشن مردی، ناشناخته نسب بدان جهت که صاحب مال و فرزند است، چون آیات ما بر او خوانده شود، گوید: اساطیر پیشینیان است. زودا که بر بینی اش داغ گذاریم. ما آنها را آزمودیم، چنان که صاحبان آن بستانها را آزمودیم آنگاه که قسم خوردند که فردا بامداد میوه ها خواهند چید. **و ان شاء الله نگفتند. پس شب هنگام که به خواب بودند آفتی از آسمان آمد، و بستانها سیاه شد.** و سحرگاهان یکدیگر را ندا دادند: اگر می خواهید میوه بچینید، بامدادان به

کشتزار خود بروید. به راه افتادند و آهسته می گفتند: که امروز نباید بینوایی به بستان شما در آید. صبحگاهان بدین آهنگ که می توانند بینوا را منع کنند بیرون شدند. چون بستانهای خود را دیدند گفتند: راه را گم کرده ایم. نه، ما از حاصل محروم شده ایم. نیکمردشان گفت: شما را نگفتم، چرا خدا را تسبیح نمی گویید؟ گفتند: منزه است پروردگار ما، ما ستمکار بودیم. پس زبان به ملامت یکدیگر گشودند. گفتند: وای بر ما، ما مردمی سرکش بوده ایم، باشد که پروردگار ما در عوض، چیزی بهتر از آن ما را ارزانی دارد ما به پروردگار خود روی آورده ایم. اینچنین است عذاب و اگر بدانند، عذاب آخرت بزرگ تر است. برای پرهیزگاران در نزد پروردگارشان بستانهایی است پر نعمت. آیا با تسلیم شدگان چون مجرمان رفتار می کنیم؟ شما را چه می شود؟ چسان داوری می کنید؟ آیا شما را کتابی است که از آن می خوانید؟ و هر چه اختیار کنید در آن هست؟ یا با ما پیمانی که به روز قیامت کشد بسته اید، که به هر چه حکم کنید حق شما باشد؟ از ایشان بپرس کدام یکشان ضامن چنین پیمانی است؟ یا آنها را بتانی است؟ اگر راست می گویند بتان خود را بیاورند. روزی که آن واقعه عظیم پدیدار شود و آنها را به سجود فرا خوانند، ولی نتوانند. وحشت در چشمانشان پیداست، ذلت بر آنها چیره شده است پیش از این نیز، آنها را در عین تندرستی به سجده فرا خوانده بودند. پس مرا با آنها که این سخن را تکذیب می کنند واگذار تا اندک اندک، چنان که در نیابند، فرو گیریمشان. و به آنها مهلت دهم هر آینه مکر من مکری استوار است. یا از آنان مزدی طلبیده ای و اکنون از ادای آن در رنجند؟ یا علم غیب می دانند و آنهایند که می نویسند؟ در برابر فرمان پروردگارت صابر باش و چون صاحب ماهی مباش که با دلی پر اندوه ندا در داد. اگر نعمت پروردگارش نبود، در عین بدحالی به صحرایی بی آب و گیاه می افتاد. پس پروردگارش او را برگزید و در زمره صالحانش آورد. و کافران چون قرآن را شنیدند نزدیک بود که تو را با چشمان خود به سر درآورند و می گویند که او دیوانه است، و حال آنکه قرآن برای جهانیان جز اندرزی نیست.

3 مزّمِل سوره 73

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای جامه بر خود پیچیده، شب را زنده بدار، مگر اندکی را، نیمه ای از آن را، یا اندکی از نیمه کم کن. یا اندکی بر نیمه بیفزای و قرآن را شمرده و روشن بخوان. ما به تو سخنی دشوار را القا خواهیم کرد.

هر آینه شب هنگام از بستر برخاستن، موافقت زبان و دل را افزاینده تراست و بیان سخن را استوار دارنده تر. که کارهای تو در روز بسیار است. و نام پروردگارت را یاد کن و از همه ببُر و به او بپیوند: پروردگار مشرق و مغرب هیچ خدایی جز او نیست او را کارساز خویش برگزین. و بر آنچه می گویند صبر کن و به وجهی پسندیده از ایشان دوری جوی. **تکذیب کنندگان صاحب نعمت را به من واگذار و اندکی مهلتشان ده**. نزد ماست بندهای گران و دوزخ، و طعامی گلوگیر و عذابی دردآور. روزی که زمین و کوهها به لرزه آیند و کوهها تپه ای از ریگ روان گردند، ما بر شما پیامبری فرستادیم که بر اعمالتان گواه است، بدان سان که برفرعون هم پیامبری فرستادیم. و فرعون از پیامبر فرمان نبرد ما نیز او را به سختی فرو گرفتیم. اگر کافر باشید، در روزی که کودکان را پیر می گرداند چگونه در امان مانید؟ در آن روز آسمان بشکافد و وعده خدا به وقوع پیوندد. این تذکاری است، پس هر که بخواهد راهی به سوی پروردگارش آغاز کند. پروردگار تو می داند که تو و گروهی از آنان که با تو هستند نزدیک به دوثلث شب و نیم شب و ثلث شب را به نماز می ایستید و خداست که اندازه شب و روز را معین می کند و می داند که شما هرگز حساب آن را نتوانید داشت پس توبه شما را بپذیرفت و هر چه میسر شود از قرآن بخوانید می داند چه کسانی از شما بیمار خواهند شد، و گروهی دیگر به طلب روزی خدا به سفر می روند و گروه دیگر در راه خدا به جنگ می روند پس هر چه میسر شود از آن بخوانید نماز بگزارید و زکات بدهید و به خدا قرض الحسنه دهید و هر خیری را که برای خود پیشاپیش بفرستید، آن را نزد خدا خواهید یافت و آن پاداش بهتر است و پاداشی بزرگ تر است و از خدا آمرزش بخواهید، زیرا خدا آمرزنده و مهربان است.

4 مدّثر سوره 74

به نام خدای بخشاینده مهربان
ای جامه در سر کشیده، برخیز و بیم ده. و پروردگارت را تکبیر گوی. و جامه ات را پاکیزه دار. و از پلیدی دوری گزین. و چیزی مده که بیش از آن چشم داشته باشی. برای پروردگارت صابر باش. و آنگاه که در صور دمیده شود، آن روز روزی سخت خواهد بود. و برای کافران ناآسان. مرا با آن که تنهایش آفریده ام واگذار. او را مالی بسیار دادم. و پسرانی همه در نزد او حاضر. و کارهای او را به نیکوتر وجهی برساختم. آنگاه طمع می بندد که زیادت کنم. آری، که او در برابر آیات ما ستیزه جوست. او را به مشقتی می اندازم. او اندیشید و طرحی افکند. مرگ بر او باد، چگونه طرحی افکند? باز هم مرگ بر او باد، چگونه طرحی افکند? آنگاه نگریست. سپس روی ترش کرد و پیشانی در هم کشید. سپس روی گردانید و گردنکشی کرد. گفت : این، جز جادویی که دیگرانش آموخته اند، هیچ نیست. این، جز سخن آدمی هیچ نیست. زودا که او را به سقر بیفکنیم. **چه چیز آگاهت ساخت که سقر چیست ? نه هیچ باقی می گذارد و نه چیزی را وا می گذارد. سوزاننده پوست است. نوزده فرشته بر آن گماشته اند.** موکلان دوزخ را جز از فرشتگان قرار ندادیم و شمار آنها جز برای، امتحان کافران نیست تا اهل کتاب یقین کنند و بر ایمان مؤمنان بیفزاید و اهل کتاب و مؤمنان شک نکنند و تا آنان که در دلهاشان مرضی است نگویند: خدا از این مثل چه می خواسته است? **خدا اینچنین هر کس را که بخواهد گمراه می کند و هر کس را که بخواهد راه می نماید و شمار سپاهیان پروردگارت را جز او نداند و این سخن جز اندرزی از برای مردم نیست.** آری، سوگند به ماه، و سوگند به شب، چون روی در رفتن آرد، و سوگند به صبح، چون پرده بر افکند، که این یکی از حادثه های بزرگ است. ترساننده آدمیان است. برای هر کس از شما که خواهد پیش افتد یا از پی رود. هر کس در گرو کاری است که کرده است. مگر اهل سعادت، که در بهشتها نشسته اند و می پرسند. از گناهکاران: که چه چیز شما را به جهنم کشانید؟ می گویند: ما از نمازگزاران نبودیم، و به درویشان طعام نمی دادیم، و با آنان که سخن باطل می گفتند همآواز می شدیم، و روز قیامت را دروغ می انگاشتیم، تا مرگ ما فرا رسید. پس

شفاعت شفاعت کنندگان سودشان نبخشید. چه شده است که از این پند، اعراض می کنند؟ مانند خران وحشی. که از شیر می گریزند. بلکه هر یک از ایشان می خواهد که نامه هایی گشاده به او داده شود.
آری، که از آخرت نمی ترسند. آری، که این قرآن اندرزی است. هر که خواهد، آن را بخواند. و پند نمی گیرند، مگر اینکه خدا خواهد او شایان آن است که از او بترسند و او شایان آمرزیدن است.

5 حمد، سوره 1

به نام خدای بخشاینده مهربان
ستایش خدا را که پروردگار جهانیان است، آن بخشاینده مهربان، آن فرمانروای روز جزا. تو را می پرستیم و از تو یاری می جوییم. ما را به راه راست هدایت کن: راه کسانی که ایشان را نعمت داده ای، نه خشم گرفتگان بر آنها و نه گمراهان.

6 تبّت سوره 111

به نام خدای بخشاینده مهربان
دستهاي ابولهب بريده باد و هلاک بر او باد. دارايي او و آنچه به دست آورده بود به حالش سود نکرد. زودا که به آتشي شعله ور درافتد. و زنش هيزم کش است. و بر گردن ريسماني از ليف خرما دارد.

7 تکویر سوره 81

به نام خدای بخشاینده مهربان
چون خورشید بی فروغ شود، و چون ستارگان فرو ریزند، و چون کوهها از جای خود بشوند، و چون شتران آبستن به حال خود رها شوند، و چون وحوش گرد آورده شوند، و چون دریاها آتش گیرند، و چون روحها با تنها قرین گردند، و چون از دختر زنده به گور شده پرسیده شود که به چه گناهی کشته شده است، و چون صحیفه ها باز شوند، و چون آسمان از جای خود کنده شود، و چون جهنم افروخته گردد، و چون بهشت را پیش آورند، هرکس بداند که چه حاضر

آورده است. سوگند به ستارگان باز گردنده، سیر کننده غایب شونده، و سوگند به شب، چون تاریک شود، و سوگند به صبح، چون بدمد، که این سخن رسولی بزرگوار است. نیرومند، در نزد خداوند عرش، صاحب مکانت، مطاع و امین. و یار شما دیوانه نیست. هر آینه او را در افق روشن دیده است. و آنچه را از غیب به او گویند دریغ نمی دارد. و آن سخن، سخن شیطان رجیم نیست. پس به کجا می روید؟ **این کتاب پندی است برای جهانیان.** برای هر کس از شما که بخواهد به راه راست افتد. و شما نمی خواهید مگر آنچه را که پروردگار جهانیان خواسته باشد.

8 اعلی سوره 87

به نام خدای بخشاینده مهربان
نام پروردگار بزرگ خویش را به پاکی یاد کن: آن که آفرید و درست اندام آفرید. و آن که اندازه معین کرد سپس راه نمود. و آن که چراگاهها را رویانید، سپس خشک و سیاه گردانید. زودا که برای تو بخوانیم، مباد که فراموش کنی. مگر آنچه خدا بخواهد، اوست که آشکارا و نهان را می داند. و تو را به کیش آسان توفیق دهیم. اگر پند دادنت سود کند، پند ده. آن که می ترسد، پند می پذیرد. و بدبخت از آن دوری می گزیند: آن که به آتش بزرگ جهنم در افتد، و در آنجا نه بمیرد و نه زنده باشد. هر آینه پاکان رستگار شدند، آنان که نام پروردگار خود را بر زبان آوردند و نماز گزاردند. آری، شما زندگی این جهان را بر می گزینید، حال آنکه آخرت بهتر و پاینده تر است. **این سخن در صحیفه های نخستین است. صحیفه های ابراهیم و موسی.**

9 لیل سوره 92

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به شب آنگاه که جهان را در خود فرو پوشد، و سوگند به روز، آنگاه که آشکار شود، و سوگند به آن که نر و ماده را بیافرید، که

حاصل کوششهای شما متفاوت است. اما کسی که بخشایش و پرهیزگاری کرد، و آن بهترین را تصدیق کرد، پس برای بهشت آماده اش می کنیم. اما آن کس که بخل و بی نیازی ورزید، و آن بهترین را تکذیب کرد، او را برای دوزخ آماده می سازیم. و چون هلاکش در رسد، دارایی اش به حالش سود نبخشد. **و آنچه بر ماست راهنمایی است.** و از آن ماست آن جهان و این جهان. پس شما را از آتشی که زبانه می کشد می ترسانم. جز اهل شقاوت بدان در نیفتد. آن که تکذیب کرد و رویگردان شد، و پرهیزگارترین مردم را از آن دور دارند . آن که مال خویش می بخشاید و پاکی می جوید. و هیچ کس را بر او حقی نباشد که اینک پاداش خواهد، مگر جستن خشنودی پروردگار والای خویش. و زودا که خشنود شود.

10 فجر سوره 89

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به سپیده صبح، و سوگند به شبهای دهگانه، و سوگند به جفت و طاق، و سوگند به شب چون روی به رفتن نهد. آیا خردمند را این سوگندها کافی است ؟ آیا ندیده ای که پروردگارتو با قوم عاد چه کرد؟ با ارم که ستونها داشت؟ و همانند آن در هیچ شهری آفریده نشده بود. و قوم ثمود که در آن وادی سنگ را می بریدند، و قوم فرعون آن دارنده میخها، آنها در بلاد طغیان کردند و در آنها به فساد در افزودند. و پروردگار تو تازیانه عذاب را بر سرشان فرود آورد. زیرا پروردگارت به کمینگاه است. اما آدمی، چون پروردگارش بیازماید و گرامی اش دارد و نعمتش دهد، می گوید: پروردگار من مرا گرامی داشت. و چون بیازمایدش و رزق بر او تنگ گیرد، می گوید: پروردگار من مرا خوار ساخت. نه چنان است شما یتیم را گرامی نمی دارید، و یکدیگر را به اطعام مسکین ترغیب نمی کنید، و میراث را حریصانه می خورید، و مال را فراوان دوست دارید. آری، چون زمین شکسته شود و شکسته شود، و امر پروردگار تو فرا رسد و فرشتگان صف در صف، و در آن روز جهنم را حاضر آرند، آدمی پند گیرد و چه جای پند گرفتن باشد؟ می گوید: ای کاش زنده گشتن خویش را پیشاپیش چیزی می فرستادم. در آن روز چون عذاب او

کس را عذاب نکنند، و همانند او کس را به زنجیر نکشند. **ای روح آرامش یافته، خشنود و پسندیده به سوی پروردگارت بازگرد، و در زمره بندگان من داخل شو، و به بهشت من در آی.**

11 ضُحی سوره 93

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به آغاز روز، و سوگند به شب چون آرام و در خود شود، **که پروردگارت تو را ترک نکرده و بر تو خشم نگرفته است**. هر آینه آخرت برای تو بهتر از دنیاست. به زودی پروردگارت تو را عطا خواهد داد تا خشنود شوی. آیا تو را یتیم نیافت و پناهت داد؟ آیا تو را گمگشته نیافت و هدایتت کرد؟ آیا تو را درویش نیافت و توانگرت گردانید؟ **پس یتیم را میازار، و گدا را مران، و از نعمت پروردگارت سخن بگوی.**

12 انشراح سوره 94

به نام خدای بخشاینده مهربان
آیا سینه ات را برایت نگشودیم ؟ وبار گرانت را از پشتت بر نداشتیم؟ باری که بر پشت تو سنگینی می کرد؟ آیا تو را بلند آوازه نساختیم؟ پس، از پی دشواری آسانی است. **هر آینه از پی دشواری آسانی است. چون از کار فارغ شوی، به عبادت کوش. و به پروردگارت مشتاق شو**.

13 عصر سوره 103

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به این زمان، که آدمی در خسران است. مگر آنها که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند و یکدیگر را به حق سفارش کردند و یکدیگر را به صبر سفارش کردند.

14 عادیات سوره 100

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به اسبان دونده ای که نفس نفس می زنند، سوگند به اسبانی که به سم از سنگ آتش می جهانند، و سوگند به اسبانی که بامدادان هجوم آورند، و در آنجا غبار برانگیزند، و در آنجا همه را در میان گیرند، که: آدمی پروردگار خود را سپاس نمی گوید، و او خود بر این گواه است. او مال را فراوان دوست دارد. آیا نمی داند که چون آنچه در گورهاست زنده گردد، **و آنچه در دلها نهان است آشکار شود، پروردگارشان در آن روز از حالشان آگاه است.**

15 کوثر سوره 108

به نام خدای بخشاینده مهربان
ما کوثر را به تو عطا کردیم. پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن. که بدخواه تو خود ابتر است.

16 تکاثر سوره 102

به نام خدای بخشاینده مهربان
به غفلت کشید شما را نازش به بسیاری مال و فرزند، تا به گورها رسیدید. حقا که به زودی خواهید دانست. باز هم حقا که به زودی خواهید دانست. حقا، اگر از روی یقین بدانید، البته جهنم را خواهید دید. سپس به چشم یقینش خواهید دید، که در آن روز شما را از نعمتهای دنیوی بازخواست می کنند.

17 ماعون سوره 107

به نام خدای بخشاینده مهربان
آیا آن را که روز جزا را دروغ می شمرد، دیدی؟ او همان کسی است که یتیم را به اهانت می راند، و مردم را به طعام دادن به بینوا وا نمی دارد. **پس وای بر آن نمازگزارانی، که در نماز خود سهل انگارند، آنان که ریا می کنند و از دادن زکات دریغ می ورزند.**

18 کافرون سوره 109

به نام خدای بخشاینده مهربان
بگو: ای کافران، من چیزی را که شما می پرستید نمی پرستم. و شما نیز چیزی را که من می پرستم نمی پرستید. و من پرستنده چیزی که شما می پرستید نیستم. و شما پرستنده چیزی که من می پرستم نیستید. **شما را دین خود، و مرا دین خود.**

19 فیل سوره 105

به نام خدای بخشاینده مهربان
آیا ندیده ای که پروردگارت با اصحاب فیل چه کرد؟ آیا مکرشان را باطل نساخت ؟ و بر سر آنها پرندگانی فوج فوج فرستاد، تا آنها را با سجیل سنگباران کردند. و آنان را چون کاه پس مانده در آخور ساخت.

20 فلق سوره 113

به نام خدای بخشاینده مهربان
بگو: **به پروردگار صبحگاه پناه می برم،** از شر آنچه بیافریده است، و از شر شب چون در آید، و از شر جادوگرانی که در گرهها افسون می دمند، و **از شر حسود چون رشک می ورزد.**

21 ناس سوره 114

به نام خدای بخشاینده مهربا ن
بگو: **به پروردگار مردم پناه میبرم،** فرمانروای مردم، خدای مردم، از شر وسوسهٔ وسوسه گر نهائی، آن که در دلهای مردم وسوسه می کند، خواه از جنیان باشد یا از آدمیان.

22 اخلاص (توحید) سوره 112

به نام خدای بخشاینده مهربان
بگو: اوست خدای یکتا، خدایی که در حاجت به او رو کنند، **نه زاده**

است و نه زاده شده، و نه هیچ کس همتای اوست.

23 نجم سوره 53

به نام خدای بخشاینده مهربان
قسم به آن ستاره چون پنهان شد. که یار شما نه گمراه شده و نه به راه کج رفته است. و سخن از روی هوی نمی گوید. نیست این سخن جز آنچه بدو وحی می شود. او را آن فرشته بس نیرومند تعلیم داده است: صاحب نیرویی که استیلا یافت. و او به کناره بلند آسمان بود. سپس نزدیک شد و بسیار نزدیک شد، تا به قدر دو کمان، یا نزدیک تر. و خدا به بنده خود هر چه باید وحی کند وحی کرد. دل آنچه را که دید دروغ نشمرد. آیا در آنچه می بینید با او جدال می کنید؟ او را دیگر بار هم بدید، نزد سدره المنتهی که آرامگاه بهشت نزد آن درخت است. وقتی که سدره را چیزی در خود می پوشید، چشم خطا نکرد و از حد در نگذشت. هر آینه پاره ای از آیات بزرگ پروردگارش را بدید. **آیا لات و عزا را دیده اید؟ و منات آن بت سومی دیگر را؟ آیا شما را پسر باشد و او را دختر؟ این تقسیمی است خلاف عدالت.** اینها چیزی نیستند جز نامهایی که خود و پدرانتان به آنها داده اید و خداوند هیچ دلیلی بر آنها نفرستاده است تنها از پی گمان و هوای نفس خویش می روند و حال آنکه از جانب خدا راهنماییشان کرده اند. آیا هر چه آدمی آرزو کند برایش حاصل است؟ هم آخرت و هم دنیا از آن خداست. و چه بسیار فرشتگان در آسمانند که شفاعتشان هیچ سود ندهد، مگر از آن پس که خدا برای هر که خواهد رخصت دهد و خشنود باشد. آنان که به آخرت ایمان ندارند فرشتگان را به نامهای زنان می نامند. اینان را بدانچه می گویند هیچ دانشی نیست تنها از پندار خود پیروی می کنند و پندار برای شناخت حقیقت کافی نیست. پس تو نیز از کسی که از سخن ما رویگردان می شود و جز زندگی دنیوی را نمی جوید اعراض کن. منتهای دانششان همین است.
پروردگار تو به آن که از طریق او گمراه می شود یا به راه هدایت می افتد داناتر است. از آن خداست هر چه در آسمانها و هر چه در زمین است تا بدکاران را در برابر اعمالشان کیفر دهد و نیکوکاران را به کردار نیکشان پاداش. کسانی که از گناهان بزرگ و زشتیها

اجتناب می کنند جز آنکه گناهی کوچک از آنها سر زند بدانند که آمرزش پروردگار تو وسیع است و او به شما، آنگاه که از زمین بیافریدتان و آنگاه که در شکم مادرتان پنهان بودید، آگاه تر است خویشتن را بی گناه مدانید اوست که پرهیزگار را بهتر می شناسد. آیا آن را که از تو رویگردان شد دیدی؟ اندک می بخشید و در انفاق بخل می ورزید. آیا علم غیب دارد و می بیند؟ یا از آنچه در صحیفه های موسی آمده بی خبر مانده است؟ یا از ابراهیم، که حق رسالت را ادا کرد؟ که هیچ کس بار گناه دیگری را بر ندارد؟ و اینکه: برای مردم پاداشی جز آنچه خود کرده اند نیست؟ و زودا که کوشش او در نظر آید. سپس به او پاداشی تمام دهند. **و پایان راه همه، پروردگار توست. و اوست که می خنداند و می گریاند. و اوست که می میراند و زنده می کند**. و اوست که جفتهای نر و ماده را آفریده است، از نطفه، آنگاه که در رحم ریخته می شود. و بر خداوند است که آن را بار دیگر زنده کند. و اوست که بی نیاز کند و روزی دهد. و اوست پروردگار ستاره شعری. و اوست که عاد، آن قوم پیشین را هلاک کرد، و از ثمود هیچ باقی نگذاشت. و پیش از آنها قوم نوح را، که ستمکارتر و سرکش تر بودند، و نیز مؤتفکه را نابود کرد. و فرو پوشید آن قوم را، هر چه باید فرو پوشد. پس به کدام یک از نعمتهای پروردگارت شک می کنی؟ این بیم دهنده ای است همانند بیم دهندگان پیشین. قیامت فرا رسید، کس جز خداوند آشکارش نکند. آیا از این سخن در شگفت افتاده اید؟ و می خندید و نمی گریید؟ و شما غافل شده اید. پس خدا را سجده کنید و او را بپرستید.

24 عبس سوره 80

به نام خدای بخشاینده مهربان

روی را ترش کرد و سر برگردانید. چون آن نابینا به نزدش آمد. و تو چه دانی، شاید که او پاکیزه شود، یا پند گیرد و پند تو سودمندش افتد. اما آن که او توانگر است، تو روی خود بدو می کنی. و اگر هم پاک نگردد چیزی بر عهده تو نیست. و اما آن که دوان دوان به نزد تو می آید، و می ترسد، تو از او به دیگری می پردازی. آری، این قرآن اندرزی است، پس هر که خواهد از آن پند گیرد، در صحیفه هایی

گرامی، بلند قدر و پاکیزه، به دست کاتبانی بزرگوار و نیکوکار.
مرگ بر آدمی باد که چه ناسپاس است. او را از چه آفریده است؟ از نطفه ای آفرید و به اندازه پدید آورد. سپس راهش را آسان ساخت. آنگاه بمیراندش و در گور کند. و آنگاه که خواهد زنده اش سازد. نه، که هنوز آنچه را به او فرمان داده بود به جای نیاورده است. پس آدمی به طعام خود بنگرد. ما باران را فرو باریدیم، باریدنی. و زمین را شکافتیم، شکافتنی. و در آن دانه ها رویانیدیم، و تاک و سبزیهای خوردنی، و زیتون و نخل، و باغهای پر درخت، و میوه و علف، تا شما و چارپایانتان بهره برید. چون بانگ قیامت برآید، روزی که آدمی از برادرش می گریزد، و از مادرش و پدرش، و از زنش و فرزندانش. هر کس را در آن روز کاری است که به خود مشغولش دارد. **چهره هایی در آن روز درخشانند، خندانند و شادانند. و چهره هایی در آن روز غبار آلودند. در سیاهی فرو رفته اند. اینان کافران و فاجرانند.**

25 قدر سوره 97

به نام خدای بخشاینده مهربان
ما در شب قدرش نازل کردیم. و تو چه دانی که شب قدر چیست؟ شب قدر بهتر از هزار ماه است. در آن شب فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان برای انجام دادن کارها نازل می شوند. **آن شب تا طلوع بامداد همه سلام و درود است.**

26 شمس سوره 91

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به آفتاب و روشنی اش به هنگام چاشت، و سوگند به ماه چون از پی آن بر آید، و سوگند به روز چون گیتی را روشن کند، و سوگند به شب چون فرو پوشدش، و سوگند به آسمان و آن که آن را برآورده، و سوگند به زمین و آن که آن را بگسترده، و سوگند به نفس و آن که نیکویش بیافریده. سپس بدیها و پرهیزگاریهایش را به او الهام کرده. که هر که در پاکی آن کوشید رستگار شد، و هر که در پلیدی اش

فرو پوشید نومید گردید. **قوم ثمود از روی سرکشی تکذیب کردند.** آنگاه که شقی ترینشان برخاست، پیامبر خدا به آنها گفت که ماده شتر خدا را سیراب کنید. تکذیبش کردند و شتر را پی کردند پس **پروردگارشان به سبب گناهشان آنان را هلاک و نابود کرد.** و او از سرانجام کرده خویش بیمناک نشد.

27 بروج سوره 85

به نام خدای بخشاینده مهربان
قسم به آسمان که دارنده برجهاست، و قسم به روز موعود، و قسم به شهادت دهنده و آنچه بدان شهادت دهند، که اصحاب اخدود به هلاکت رسیدند. آتشی افروخته از هیزمها، آنگاه که بر کنار آن آتش نشسته بودند، و بر آنچه بر سر مؤمنان می آوردند، شاهد بودند. و هیچ عیبی در آنها نیافتند جز آنکه به خدای پیروزمند در خور ستایش ایمان آورده بودند. آن خدایی که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست، و بر هر چیزی ناظراست. هر آینه آنان که مردان مؤمن و زنان مؤمن را فریفتند و توبه نکردند، عذاب جهنم و عذاب آتش برای آنهاست. **برای کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند بهشتهایی است که در آن نهرها جاری است و آن کامیابی بزرگی است.** فرو گرفتن پروردگار تو سخت است. اوست که نخست می آفریند و پس از مرگ زنده می سازد. او آمرزنده و دوست دارنده است. اوست صاحب عرش ارجمند. هر چه را اراده کند به انجام می رساند. آیا داستان لشکرها را شنیده ای؟ لشکرهای فرعون و قوم ثمود؟ آری، آنان که راه کفر پیش گرفته اند همچنان در تکذیب هستند. و خدا از همه سو بر آنها احاطه دارد. بلی این قرآن مجید است، در لوح محفوظ.

28 تین سوره 95

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به انجیر و زیتون، سوگند به طور مبارک، سوگند به این شهر ایمن، که ما آدمی را در نیکوتر اعتدالی بیافریدیم. آنگاه او را فروتر

از همه فروتران گردانیدیم. مگر آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند که پاداشی بی پایان دارند. پس چیست که با این حال تو را به تکذیب قیامت وا می دارد؟ **آیا خدا داورترین داوران نیست؟**

29 قریش سوره 106

به نام خدای بخشاینده مهربان

برای ائتلاف قریش، ائتلافشان در سفر، زمستانی و تابستانی. پس باید پروردگار این خانه را بپرستند: آن که به هنگام گرسنگی طعامشان داد و از بیم در امانشان داشت.

30 قارعَه سوره 101

به نام خدای بخشاینده مهربان

قارعه. چیست قارعه؟ و تو چه دانی که قارعه چیست؟ روزی است که مردم چون پروانگان پراکنده باشند، و کوهها چون پشم زده شده.

اما هر که کفه ترازویش سنگین باشد، در یک زندگی پسندیده است.

و اما هر که کفه ترازویش سبک باشد، جایگاهش در هاویه است.

و تو چه دانی که هاویه چیست؟ آتشی است در نهایت گرمی.

31 قیامت سوره 75

به نام خدای بخشاینده مهربان

قسم می خورم به روز قیامت. و قسم می خورم به نفس ملامتگر. آیا آدمی می پندارد که ما استخوانهایش را گرد نخواهیم آورد؟ آری، ما قادر هستیم که سر انگشتهایش را برابر کنیم. بلکه آدمی می خواهد که در آینده نیز به کارهای ناشایست پردازد. می پرسد: روز قیامت چه وقت خواهد بود؟ روزی که چشمها خیره شود، و ماه تیره شود، و آفتاب و ماه در یک جای گرد آیند. انسان در آن روز می گوید: راه گریز کجاست؟ هرگز، پناهگاهی نیست. قرارگاه همه در این روز نزد پروردگار توست. در این روز آدمی را از هر چه پیشاپیش فرستاده و بعد از خویش گذاشته است خبر می دهند. بلکه آدمی خویشتن خویش را نیک می شناسد، هر چند به زبان عذرها آورد. به تعجیل زبان به

خواندن قرآن مجنبان، که گرد آوردن و خواندنش بر عهده ماست. چون خواندیمش، تو آن خواندن را پیروی کن. سپس بیان آن بر عهده ماست. آری، شما این جهان زودگذر را دوست می دارید، و آخرت را فرو می گذارید. در آن روز چهره هایی هست زیبا و درخشان، که سوی پروردگارشان نظر می کنند، و چهره هایی هست عبوس و ترش، که می داند آن عذاب کمرشکن بر او فرود آید. آری، چون جان به گلوگاه رسد، و گفته شود که چه کسی است که افسون بخواند؟ و یقین کند که زمان جدایی فرا رسیده، و ساقهای پا در هم پیچیده شوند، آن روز روز راندنش به سوی پروردگار توست. نه تصدیق کرده است و نه نماز گزارده است. اما تکذیب کرده و اعراض کرده است. آنگاه خرامان نزد کسانش رفته است. وای بر تو، پس وای برتو. باز هم وای بر تو، پس وای بر تو. **آیا انسان می پندارد که او را به حال خود واگذاشته اند؟** آیا او نطفه ای از منی که در رحمی ریخته شده، نبوده است ؟ سپس لخته ای خون ؟ آنگاه به اندام درستش بیافرید. و آنها را دو صنف کرد: نر و ماده. **آیا خداوند قادر نیست که مردگان را زنده سازد؟**

32 همزه سوره 104

به نام خدای بخشاینده مهربان

وای بر هر غیبت کننده عیبجویی، آن که مالی گرد کرد و حساب آن نگه داشت. **می پندارد که دارایی اش جاویدانش گرداند**. نه چنین است که او را در حطمه اندازند. و تو چه دانی که حطمه چیست ؟ آتش افروخته خداست، که بر دلها غلبه می یابد. و از هر سو در میانشان گرفته است، در شعله هایی برافراشته.

33 مرسلات سوره 77

به نام خدای بخشاینده مهربان

سوگند به بادهایی که از پی هم می آیند، و سوگند به بادهای سخت وزنده، و سوگند به بادهای باران آور، و سوگند به آنها که حق را

از باطل جدا می کنند، و سوگند به آنها که یاد خدا را می آموزند: تمام کردن حجت را، یا بیم کردن را، که آنچه به شما وعده داده اند واقع خواهد شد. پس آنگاه که ستارگان، خاموش شوند. و آنگاه که آسمان بشکافد، و آنگاه که کوهها پراکنده گردند، و آنگاه که پیامبران را وقتی معین شود. برای چه روزی معین شود؟ برای روز فصل. و چه دانی که روز فصل چیست ؟ در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. آیا اولیان را هلاک نکرده ایم، و آخریان را نیز از پی آنها نمی بریم ؟ با مجرمان چنین رفتار می کنیم. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. آیا شما را از آبی پست و بی مقدار نیافریده ایم ؟. و آن را در جایگاهی استوار قرار ندادیم تا زمانی معین ؟ پس ما توانا بودیم و نیک توانا بودیم. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. آیا زمین را جایگاهی نساختیم، برای زندگان و مردگان ؟ در آن کوههای بلند پدید آوردیم و از آبی گوارا سیرابتان ساختیم. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. به سوی آنچه دروغش می شمردید به راه افتید. به سوی آن دود سه شعبه به راه افتید، که نه از آسیبتان نگه دارد و، نه دفع آن شعله کند: و جهنم شعله هایی می افکند هر یک به بلندی کاخی عظیم، گویی که اشترانی زرد گونند. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. این روزی است که کس سخن نگوید. آنها را رخصت ندهند تا پوزش خواهند. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. این روز روز فصل است که شما و پیشینیانتان را گرد می آوریم. پس اگر حیلتی دارید به کار برید. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. **پرهیزگاران در سایه ها و کنار چشمه سارانند با هرمیوه ای که آرزو کنند**. به پاداش کارهایی که میکرده اید بخورید و بیاشامید، شما را گوارا باد. ما نیکوکاران را اینچنین پاداش می دهیم. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. بخورید و اندک بهره ای برگیرید، که شما مجرمانید. **در آن روز وای بر تکذیب کنندگان**. و چون گویندشان که رکوع کنید، رکوع نمی کنند. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان. پس از قرآن به کدام سخن ایمان می آورند؟

34 ق سوره 50

به نام خدای بخشاینده مهربان

75قاف. قسم به این قرآن ارجمند که در شگفت شدند از اینکه از میان

خودشان بیم دهنده ای سویشان آمد و کافران گفتند: این چیزی عجیب است، آیا زمانی که مردیم و خاک شدیم دیگر بار زنده می شویم؟ این بازگشتی محال است. ما می دانیم که خاک چگونه از آنها خواهد کاست و کتابی که همه چیز درآن نگهداری شده، نزد ماست. آری ایشان سخن راستی را که بر آنها آمده بود دروغ شمردند پس کارشان شوریده و پریشان شد. آیا به این آسمان برفراز سرشان نظر نمی کنند که چگونه آن را بنا کرده ایم و آراسته ایم و هیچ شکافی در آن نیست؟ و زمین را گستردیم و درآن کوههایی بلند افکندیم و از هرگونه نباتات خوش منظر در آن رویانیدیم. بینشی و پندی است برای هر بنده ای که به خدا بازگردد. و از آسمان، آبی پربرکت فرستادیم و بدان باغها و دانه های درو شدنی رویانیدیم و نخلهای بلند با خوشه های برهم چیده. تا رزق بندگان باشد و بدان آب، سرزمین مرده را زنده کردیم بر آمدن از گور نیز چنین است. پیش از آنها قوم نوح و اصحاب رس و ثمود تکذیب کرده بودند، و قوم عاد و فرعون و قوم لوط، و اصحاب ایکه و قوم تبع، همه پیامبران را دروغ شمردند و مستحق وعده عذاب من شدند. آیا از آفرینش نخستین عاجز شده بودیم ? نه، آنها را از آفرینش تازه در شکند. ما آدمی را آفریده ایم و از وسوسه های نفس او آگاه هستیم، زیرا از رگ گردنش به او نزدیکتریم. هنگامی که آن دو فرشته فرا گیرنده در جانب راست و جانب چپ او نشسته اند هر چیز را فرا می گیرند. هیچ کلامی نمی گوید مگر آنکه در کنار او مراقبی حاضر است. به راستی که بیهوشی مرگ فرا می رسد این است آنچه از آن می گریختی. و در صور دمیده می شود این است روز وعده های عذاب. هر کسی می آید و با او کسی است که می راندش و کسی است که برایش شهادت می دهد. تو از این غافل بودی ما پرده از برابرت برداشتیم و امروز چشمانت، تیزبین شده است. موکل او گوید: این است آنچه من آماده کرده ام. هر ناسپاس کینه توزی را به جهنم بیندازید، آن که از بخشش امساک ورزید و تجاوزکار بود و شک می آورد، آن که با خدای یکتا خدای دیگری قرار داد پس به عذاب سختش بیفکنید. همنشین او گوید: ای پروردگار ما، من او را به سرکشی وادار نکردم، بلکه او خود سخت در گمراهی بود. می گوید: نزد من مجادله مکنید من پیش از این با شما سخن از عذاب گفته، بودم.

وعده من دیگرگون نمی شود و من به بندگان ستم نمی کنم. روزی که جهنم را می گوییم: آیا پر شده ای؟ می گوید: آیا هیچ زیادتی هست ؟ و بهشت را برای پرهیزگاران نزدیک بیاورند، تا از آن دور نباشند. این همان چیزی است که به هر توبه کننده پرهیزگاری وعده اش داده بودند. آنهایی را که در نهان از خدای رحمان می ترسند و با دلی توبه کار آمده اند، گویند: در امان از هر عذابی به بهشت داخل شوید این روز، روز جاودانی است. در آنجا هر چه بخواهند هست و بیشتر از آن نزد ما هست. پیش از آنها چه مردمی را که نیرومندتر بودند و در شهرها سیر و جست و جو، می کردند، به هلاکت آورده ایم آیا راه گریزی هست ؟ در این سخن برای صاحبدلان یا آنان که با حضور گوش فرا می دارند، اندرزی است. ما آسمانها و زمین و آنچه را میان آنهاست در شش روز آفریدیم و هیچ خستگی بما نرسید. در برابر آنچه می گویند، پایداری کن و در ستایش پروردگارت پیش، ازبرآمدن آفتاب و پیش از غروب آن تسبیح گوی. و نیز در پاره ای از شب و بعد از هر سجده او را تسبیح گوی. و آنگاه که منادی از مکانی نزدیک ندا می دهد گوش فرادار. روزی که آن آواز سهمناک را به حق می شنوند، آن روز، روز بیرون شدن ازگور است. **ما زنده می کنیم و می میرانیم و بازگشت نزد ماست**. روزی که زمین بشکافد و آنها به شتاب بیرون آیند و این گردآوری برای ما آسان است. ما به آنچه می گویند داناتریم و تو به آنها زور نمی گویی پس هر که را از وعده عذاب من می ترسد به قرآن اندرز ده.

35 بلد سوره 90

به نام خدای بخشاینده مهربان

قسم به این شهر. و تو در این شهر سکنا گرفته ای. و قسم به پدر و فرزندانی که پدید آورد، که آدمی را در رنج و محنت بیافریده ایم، آیا می پندارد که کس بر او چیره نگردد؟ می گوید: مالی فراوان را تباه کردم. آیا می پندارد که کسی او را ندیده است ؟ آیا برای او دو چشم نیافریده ایم ؟ و یک زبان و دو لب ؟ و دو راه پیش پایش ننهادیم ؟

و او در آن گذرگاه سخت قدم ننهاد. و تو چه دانی که گذرگاه سخت چیست ؟ آزاد کردن بنده است، یا طعام دادن در روز قحطی، خاصه به یتیمی که خویشاوند باشد، یا به مسکینی خاک نشین. تا از کسانی باشد که ایمان آورده اند و یکدیگر را به صبر سفارش کرده اند و به بخشایش. اینان اهل سعادتند. و کسانی که به آیات ما کافرند اهل شقاوتند. نصیب آنهاست آتشی که از هر سو سرش پوشیده است.

36 طارق سوره 86

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به آسمان و به آنچه در شب آید. و تو چه دانی که آنچه در شب آید چیست؟ ستاره ای است درخشنده. هیچ کس نیست مگر آنکه بر او نگهبانی است. پس آدمی بنگرد که از چه چیز آفریده شده است، از آبی جهنده آفریده شده است، که از میان پشت و سینه بیرون می آید. خدا به باز گردانیدن او تواناست، روزی که رازها آشکار می شود، او را نه نیرویی است و نه یاوری. قسم به آسمان باز بارنده، قسم به زمین رویان شکاف خورده، **که این کتاب حق را از باطل جدا کند، و سخن هزل نیست. آنان حیله ای می اندیشند، و من هم حیله ای می اندیشم. پس کافران را مهلت ده، اندک مهلتشان ده.**

37 قمر سوره 54

به نام خدای بخشاینده مهربان
قیامت نزدیک شد و ماه دو پاره گردید. و اگر معجزه ای ببینند، روی بگردانند و گویند: جادویی بزرگ است. و تکذیب می کنند و از پی هواهای خویش می روند و هر کاری را هدفی است. و برایشان خبرهایی آمده است که از گناهشان باز می دارد. حکمتی است تمام ولی بیم دهندگان سودشان ندهند. پس در آن روز که آن دعوت کننده، آنان را به چیزی ناخوش فرا می خواند، از ایشان رویگردان شو. نشان ذلت در چشمانشان آشکار است چون ملخهای پراکنده از قبرها بیرون می آیند. سرها را بالا گرفته به سوی آن دعوت کننده می شتابند کافران می گویند: این روز دشواری است. پیش از اینها قوم

نوح تکذیب کرده بودند بنده ما را تکذیب کردند و گفتند: دیوانه است و به دشنامش راندند. و پروردگارش را خواند: من مغلوب شده ام، انتقام بکش. و ما نیز درهای آسمان را به روی آبی که به شدت می ریخت گشودیم. و از زمین چشمه ها شکافتیم تا آب به آن مقدار که مقدر شده بود گرد آمد. و او را بر آن کشتی که تخته ها و میخها داشت سوار کردیم. زیر نظر ما، روان شد این بود جزای کسانی که کفر ورزیدند. و هر آینه آن کشتی را نشانه ای ساختیم آیا هیچ پند گیرنده ای هست ؟ پس عذاب و بیم دادنهای من چگونه بود؟ و این قرآن را آسان ادا کردیم تا از آن پند گیرند آیا پند گیرنده ای هست؟ قوم عاد تکذیب کردند پس عذاب و بیم دادنهای من چگونه بود؟ ما بر آنها در روزی نحس و طولانی بادی سخت فرستادیم، که مردمان را از زمین، همانند ریشه های از جای کنده نخل، بر می کند، عذاب و بیم دادنهای من چگونه بود؟ **و این قرآن را آسان ادا کردیم تا از آن پند گیرند آیا پند گیرنده ای هست** ؟ قوم ثمود بیم دهندگان را تکذیب کردند. گفتند: اگر از انسانی همانند خود پیروی کنیم گمراه و دیوانه باشیم، آیا از میان همه ما کلام خدا به او القا شده است ؟ نه، او دروغگویی خودخواه است. فردا خواهند دانست که دروغگوی خودخواه کیست. ما آن ماده شتر را برای آزمایششان می فرستیم پس مراقبشان باش و صبرکن. و به آنها بگوی که آب میانشان تقسیم شده نوبت هر که باشد او به سر آب، می رود. یارشان را ندا دادند و او شمشیر برگرفت و آن را پی کرد. عذاب و بیم دادنهای من چگونه بود؟ ما بر آنها یک آواز سهمناک فرستادیم پس همانند آن علفهای خشک آغل گوسفند شدند. و این قرآن را آسان ادا کردیم تا از آن پند گیرند آیا پندگیرنده ای هست؟ قوم لوط بیم دهندگان را تکذیب کردند. ما بر آنها بادی رمل برانگیز فرستادیم، مگر بر خاندان لوط که آنها را سحرگاه رهانیدیم. نعمتی بود از جانب ما و آنان را که سپاس گویند چنین پاداش دهیم. از انتقام سخت ما ترسانیدشان ولی با بیم دهندگان به جدال برخاستند. از مهمان او کاری زشت خواستند ما نیز چشمانشان را کور گردانیدیم پس بچشید عذاب و بیم دادنهای مرا. هرآینه بامدادان عذابی پایدار به سر وقتشان آمد. پس عذاب من و بیم دادنهای مرا بچشید. **و این قرآن را آسان ادا کردیم تا از آن پند گیرند** آیا پند گیرنده ای هست ؟ بیم

دهندگان نزد خاندان فرعون آمدند. همه آیات ما را تکذیب کردند ما نیز آنها را فرو گرفتیم چون فرو گرفتن، پیروزمندی مقتدر. آیا کافران شما از ایشان نیرومندترند یا در کتابها آمده است که در امان هستید؟ یا می گویند که ما همگی به انتقام بر می خیزیم ؟ زودا که آن جمع منهزم شود و پشت کرده بازگردند. بلکه وعده گاه آنها قیامت است و قیامت بلاخیزتر و تلختر است. مجرمان در گمراهی و جنونند. روزی که آنها را به صورت، در جهنم کشند که: بچشید عذاب سقر را. ما هرچیز رابه اندازه آفریده ایم. فرمان ما تنها یک فرمان است، آن هم چشم بر هم زدنی است. کسانی را که همانند شما بودند، هلاک کردیم آیا پند گیرنده ای هست؟ هر کاری که کرده اند در دفترهاست. **هر کار بزرگ و کوچکی مکتوب است. پرهیزگاران در باغها و کنار جویبارانند. در جایگاهی پسندیده، نزد فرمانرایی توانا.**

38 ص سوره 38

به نام خدای بخشاینده مهربان

صاد، سوگند به قرآن شریف صاحب اندرز. که کافران همچنان در سرکشی و خلافند. چه بسا مردمی را که پیش از آنها به هلاکت رسانیدیم آنان فریاد بر می آوردند ولی گریزگاهی نبود. در شگفت شدند از اینکه بیم دهنده ای از میان خودشان برخاست و کافران گفتند: این جادوگری دروغگوست. آیا همه خدایان را یک خدا گردانیده است؟ و این چیزی شگفت است. مهترانشان به راه افتادند و گفتند: بروید و بر پرستش خدایان خویش، پایداری ورزید که این است چیزی که از شما خواسته شده. ما در این آخرین آیین، چنین سخنی نشنیده ایم و این جز دروغ هیچ نیست. آیا از میان همه ما وحی بر او نازل شده است ؟ بلکه آنها از وحی من در تردیدند، و هنوز عذاب مرا نچشیده اند. یا آنکه خزاین رحمت پروردگار پیروزمند بخشنده ات در نزد آنهاست ؟ یا فرمانروایی آسمانها و زمین و هر چه میان آن دوست از آن آنهاست ؟ پس با نردبامهایی خود را به آسمان کشند. آنجا لشکری است ناچیز از چند گروه شکست خورده به هزیمت رفته. پیش از آنها قوم نوح و عاد و فرعون، که مردم را به چهار میخ می کشید، پیامبران را تکذیب می کردند. و نیز قوم ثمود و قوم لوط و

مردم ایکه از آن جماعتها بودند. از اینان کس نبود مگر آنکه پیامبران را تکذیب کرد، و عقوبت من واجب آمد. اینان نیز جز بانگی سهمناک انتظاری ندارند، چنان که آدمی را دیگر بازگشت نباشد. و گفتند: ای پروردگار ما، نامه اعمال ما را پیش از فرا رسیدن روز حساب به دست ما بده. **بر هر چه می گویند صبر کن و از داود قدرتمند، که همواره به درگاه، ماتوبه می کرد، یادآور**. ما کوهها را رام کردیم و کوهها هر شامگاه و بامدادان با او تسبیح می کردند. و پرندگان بر او گرد می آمدند، همه فرمانبر او بودند. فرمانرواییش را استواری بخشیدیم و او را حکمت و فصاحت در سخن عطا کردیم. آیا خبر آن مدعیان را شنیده ای آنگاه که از دیوار قصر بالا رفتند؟ . بر داود داخل شدند داود از آنها ترسید گفتند : مترس، ما دو مدعی، هستیم که یکی بر دیگری ستم کرده است میان ما به حق داوری کن و پای از عدالت بیرون منه و ما را به راه راست هدایت کن. این برادر من است او را نود و نه میش است و مرا یک میش می گوید: آن را هم به من واگذار، و در دعوی بر من غلبه یافته است. داود گفت: او که میش تو را از تو می خواهد تا به میشهای خویش بیفزاید، بر تو ستم می کند و بسیاری از شریکان جز کسانی که ایمان آورده اند وکارهای شایسته کرده اند و اینان نیز اندک هستند بر یکدیگر ستم می کنند و داود دانست که او را آزموده ایم پس از پروردگارش آمرزش خواست وبه رکوع در افتاد و توبه کرد. **ما این خطایش را بخشیدیم او را به درگاه ما تقرب است و بازگشتی نیکو**. ای داود، ما تو را خلیفه روی زمین گردانیدیم در میان مردم به حق داوری کن و از پی هوای نفس مرو که تو را از راه خدا منحرف سازد آنان که از راه خدا منحرف شوند، بدان سبب که روز حساب را از یاد برده اند، به عذابی شدید گرفتار می شوند. ما این آسمان و زمین و آنچه را که میان آنهاست به باطل نیافریده ایم، این گمان کسانی است که کافر شدند پس وای بر کافران از آتش. آیا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، همانند فسادکنندگان در زمین قرار خواهیم داد ؟ یا پرهیزگاران را چون گناهکاران ؟ کتابی مبارک است که آن را بر تو نازل کرده ایم، تا در آیاتش بیندیشند و خردمندان از آن پند گیرند.

81 **سلیمان را به داود عطا کردیم چه بنده نیکویی بود** و روی به خدا

داشت، آنگاه که به هنگام عصر اسبان تیزرو را که ایستاده بودند به او عرضه کردند، گفت: من دوستی این اسبان را بر یاد پروردگارم بگزیدم تا آفتاب در پرده غروب پوشیده شد، آن اسبان را نزد من باز گردانید پس به بریدن ساقها و گردنشان آغاز کرد. ما سلیمان را آزمودیم و بر تخت او جسدی را افکندیم و او روی به خدا آورد. گفت: ای پروردگار من، مرا بیامرز و مرا ملکی عطا کن که پس از من کسی سزاوار آن نباشد، که تو بخشاینده ای. پس باد را رام او کردیم که به نرمی هر جا که آهنگ می کرد، به فرمان او، می رفت. و دیوان را، که هم بنا بودند و هم غواص. و گروهی دیگر را، که همه بسته در زنجیر او بودند. این عطای بی حساب ماست خواهی آن را ببخش و خواهی نگه دار. او راست نزد ما تقرب و بازگشتی نیکو. و **از بنده ما ایوب یاد کن آنگاه که پروردگارش را ندا داد که: مرا شیطان به رنج و عذاب افکنده است**. پایت را بر زمین بکوب: این آبی است برای شست و شو و این آبی است سرد برای آشامیدن. و به او خانواده اش و همچند آن از دیگر یاران را عطا کردیم و این خود، رحمتی از ما بود و برای خردمندان اندرزی. دسته ای از چوبهای باریک به دست گیر و با آن بزن و سوگند خویش را مشکن او را بنده ای صابر یافتیم او که همواره روی به درگاه ما داشت چه نیکو بنده ای بود. **بندگان ما ابراهیم و اسحاق و یعقوب آن مردان قدرتمند و با بصیرت را یاد کن**. آنان را خصلت پاکدلی بخشیدیم تا یاد قیامت کنند. آنها در نزد ما برگزیدگان و نیکانند. و اسماعیل و الیسع و ذوالکفل را یاد کن که همه از نیکانند. این قرآن، پندی است، و پرهیزکاران را منزلتی نیکوست، بهشتهای جاویدان که در آن به رویشان گشاده است. در آنجا تکیه زده اند و هر گونه میوه و نوشیدنی که بخواهند می طلبند. زنانی همسال از آن گونه که جز به شوی خویش نظر ندارند گرداگرد آنهاست. این است آن چیزهایی که برای روز حساب به شما وعده داده اند. این رزق ماست که پایان نیافتنی است، چنین است و سرکشان را بدترین بازگشتهاست. به جهنم می روند که بد، جایگاهی است. باید آب جوشان و چرک و خونابه دوزخیان را بنوشند. و شکنجه هایی دیگر، از هر نوع. این گروه با شما به آتش در می آیند خوش آمدشان مباد که به آتش می افتند. گویند: نه، خوش آمد شما

را مباد شما این عذاب را پیشاپیش برای مافرستاده بودید، چه بد جایگاهی است. گویند: ای پروردگار ما، هر کس که این عذاب را پیشاپیش برای ما آماده کرده است عذابش را در آتش دو چندان افزون کن. و گویند: چرا مردانی را که از اشرار می شمردیم اکنون نمی بینیم ? آنان را به مسخره می گرفتیم آیا از نظرها دور مانده اند? این جدال اهل جهنم با یکدیگر چیزی است که به حقیقت واقع شود. بگو: جز این نیست که من بیم دهنده ای هستم و هیچ خدایی جز خدای یکتای قهار نیست. آن پیروزمند و آمرزنده، پروردگار آسمانها و زمین و هر چه میان آنهاست. بگو: این خبری بزرگ است، که شما از آن اعراض می کنید. هنگامی که با یکدیگر جدال می کردند من خبری از ساکنان عالم بالا نداشتم، تنها از آن روی به من وحی می شود که بیم دهنده ای روشنگر هستم. پروردگارت به فرشتگان گفت: من بشری را از گل می آفرینم. چون تمامش کردم و در آن از روح خود دمیدم، همه سجده اش کنید. همه فرشتگان سجده کردند. مگر ابلیس که بزرگی فروخت و از کافران شد. گفت: ای ابلیس، چه چیز تو را از سجده کردن در برابر آنچه من با دو دست خود آفریده ام منع کرد ? آیا بزرگی فروختی یا مقامی ارجمند داشتی ? گفت: من از او بهترم مرا از آتش آفریده ای و او را از گل. گفت: از اینجا بیرون شو که تو مطرودی. و تا روز قیامت لعنت من بر توست. گفت: ای پروردگار من، مرا تا روزی که از نو زنده شوند مهلت ده. گفت: تو از مهلت یافتگانی، تا آن روز معین معلوم. گفت: به عزت تو سوگند که همگان را گمراه کنم، مگر آنها که از بندگان مخلص تو باشند. گفت: حق است و آنچه می گویم راست است. که جهنم را از تو و از همه، پیروانت پر کنم. بگو: من از شما مزدی نمی طلبم و نیستم از آنان که به دروغ چیزی بر خودمی بندند. **و این جز اندرزی برای مردم جهان نیست**. و تو بعد از این از خبر آن آگاه خواهی شد.

39 اعراف سوره 7

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، میم، صاد. کتابی است که، بر تو نازل شده، در دل تو از آن 83تردیدی نباشد، تا به آن بیم دهی و مؤمنان را پندی باشد. از آنچه از

جانب پروردگارتان برایتان نازل شده است پیروی کنید و سوای او، از خدایان دیگر متابعت مکنید شما چه اندک پند می پذیرید. چه بسا قریه هایی که مردمش را به هلاکت رسانیدیم، و عذاب ما شب هنگام یا آنگاه که به خواب نیمروزی فرو رفته بودند به آنان در رسید. چون عذاب ما به آنان در رسید سخنشان جز این نبود که گفتند: ما ستمکاربودیم. البته از مردمی که برایشان پیامبرانی فرستاده شده و نیز از پیامبرانی که فرستاده شده اند سؤال خواهیم کرد. و از هر چه کرده اند با آگاهی تمام برایشان حکایت خواهیم کرد، زیرا ما هرگز غایب نبوده ایم. در آن روز، وزن کردن به حق خواهد بود آنها که ترازویشان سنگین است، رستگارانند. آنان که ترازوی اعمالشان سبک گشته است کسانی هستند که به آیات ما ایمان نیاورده بودند و از این رو به خود زیان رسانیده اند. در زمین جایگاهتان دادیم و راههای معیشتتان را در آن قرار دادیم و چه اندک سپاس می گزارید. و شما را بیافریدیم، و صورت بخشیدیم، آنگاه به فرشتگان گفتیم: آدم را سجده کنید همه، جز ابلیس، سجده کردند و ابلیس در شمار سجده کنندگان نبود. خدا گفت: وقتی تو را به سجده فرمان دادم، چه چیز تو را از آن بازداشت؟ گفت: من از او بهترم، مرا از آتش آفریده ای و او را از گل. گفت: از این مقام فرو شو تو را چه رسد که در آن گردنکشی کنی؟ بیرون رو که تو از خوار شدگانی. گفت: مرا تا روز قیامت که زنده می شوند مهلت ده. گفت: تو از مهلت یافتگانی. گفت: حال که مرا نومید ساخته ای، من هم ایشان را از راه راست تو منحرف می کنم. آنگاه از پیش و از پس و از چپ و از راست بر آنها می تازم و بیشترینشان را ناسپاس خواهی یافت. گفت: از اینجا بیرون شو، منفور مطرود از کسانی که پیروی تو گزینند و از همه شما جهنم را خواهم انباشت. ای آدم، تو و همسرت در بهشت مکان گیرید از هر جا که خواهید بخورید ولی به این درخت نزدیک مشوید که در شمار بر خویش ستم کنندگان خواهید شد. پس شیطان آن دو را وسوسه کرد، تا شرمگاهشان را که از آنها پوشیده، بود در نظرشان آشکار کند و گفت: پروردگارتان شما را ازاین درخت منع کرد تا مباد از فرشتگان یا جاویدانان شوید. و برایشان سوگند خورد که نیکخواه شمایم. و آن دو را بفریفت و به پستی افکند چون از آن درخت خوردند

شرمگاههایشان آشکار شد و به پوشیدن خویش از برگهای بهشت پرداختند پروردگارشان ندا داد: آیا شما را از آن درخت منع نکرده بودم و نگفته بودم که شیطان به آشکارا دشمن شماست؟ گفتند : ای پروردگار ما، به خود ستم کردیم و اگر ما را نیامرزی و برما رحمت نیاوری از زیان دیدگان خواهیم بود. گفت: فرو شوید، برخی دشمن برخی دیگر، و تا روز قیامت زمین قرارگاه و جای تمتع شما خواهد بود. گفت: در آنجا زندگی خواهید کرد و در آنجا خواهید مرد و از آن بیرونتان آورند. ای فرزندان آدم، برای شما جامه ای فرستادیم تا شرمگاهتان را بپوشد و نیز جامه زینت و جامه پرهیزگاری از هر جامه ای بهتر است و این یکی ازآیات خداست، باشد که پند گیرند. ای فرزندان آدم، شیطان شما را نفریبد، همچنان که پدر و مادرتان را ازبهشت بیرون راند، لباس از تنشان کند تا شرمگاهشان را به ایشان بنمایاند او و قبیله اش از جایی که آنها را نمی بینید شما را می بینند ما شیطانها را دوستان کسانی قرار دادیم که ایمان نمی آورند. چون کار زشتی کنند، گویند: پدران خود را نیز چنین یافته ایم و خدا، مارا بدان فرمان داده است بگو: خدا به زشتکاری فرمان نمی دهد چرا چیزهایی به خدا نسبت می دهید که نمی دانید؟ بگو : پروردگار من به عدل فرمان داده است، و به هنگام هر نماز روی به جانب او دارید و او را با ایمان خالص بخوانید و همچنان که شما را آفریده است باز می گردید. فرقه ای را هدایت کرده و فرقه ای گمراهی را در خورند اینان شیطانها را به جای خدا به دوستی گرفتند و می پندارند که هدایت یافته اند. ای فرزندان آدم، به هنگام هر عبادت لباس خود بپوشید و نیز بخورید و بیاشامید ولی اسراف مکنید، که خدا اسرافکاران را دوست نمی دارد. بگو: چه کسی لباسهایی را که خدا برای بندگانش پدید آورده، و خوردنیهای خوش طعم را حرام کرده است ؟ بگو: این چیزها در این دنیا برای کسانی است که ایمان آورده اند و در روز قیامت نیز خاص آنها باشد آیات خدا را برای دانایان اینچنین به تفصیل بیان می کنیم. بگو: پروردگار من زشتکاریها را چه آشکار باشند و چه پنهان و نیز، گناهان و افزونی جستن به ناحق را، حرام کرده است، و نیز حرام است چیزی را شریک خدا سازید که هیچ دلیلی بر وجود آن نازل نشده است، یا در باره خداچیزهایی

بگویید که نمی دانید. ای فرزندان آدم، هر گاه پیامبرانی از خود شما بیایند و آیات مرا بر شما بخوانند، کسانی که پرهیزگاری کنند و به صلاح آیند بیمی بر آنها نیست وخود غمگین نمی شوند. و آنها که آیات ما را به دروغ نسبت داده و از آن سر بر تافته اند، اهل جهنمند و جاودانه در آن خواهند بود. کیست ستمکارتر از آن که به خدا دروغ بندد یا آیات او را دروغ انگارد ؟ نصیبی که برایشان مقرر شده به آنها خواهد رسید آنگاه که فرستادگان مابیایند تا جانشان را بگیرند، می پرسند: آن چیزهایی که به جای خدا پرستش می کردید، اکنون کجایند ؟ گویند: تباه شدند و از دست ما رفتند و در این حال به زیان خود شهادت دهند، زیرا که کافر بوده اند. گوید: به میان امتهایی که پیش از شما بوده اند، از جن و انس، در آتش داخل شوید هر امتی که به آتش داخل شود امت همکیش خود را لعنت کند تا چون همگی در آنجا گرد آیند، گروههایی که پیرو بوده اند در باره گروههایی که پیشوا بوده اند گویند: پروردگارا، اینان ما را گمراه کردند، دو چندان در آتش عذابشان کن گوید: عذاب همه دو چندان است ولی شمانمی دانید. پیشوایان به پیروان گویند: شما را بر ما هیچ برتری نیست، اینک به، کیفر کارهایی که کرده بودید عذاب را بچشید. **درهای آسمان بر روی کسانی که آیات ما را تکذیب کرده اند و از آنها سربر تافته اند، گشوده نخواهد شد تا آنگاه که شتر از سوراخ سوزن بگذرد ومجرمان را اینچنین کیفر می دهیم.** بستری از آتش جهنم در زیر و پوششی از آتش جهنم بر روی دارند و ستمکاران را اینچنین کیفر می دهیم. به هیچ کس جز اندازه توانش تکلیف نمی کنیم آنان که ایمان آورده اند و کارهای نیکو کرده اند اهل بهشتند و در آنجا جاویدانند. و هر گونه کینه ای را از دلشان بر می کنیم نهرها در زیر پایشان جاری است گویند: سپاس خدایی را که ما را بدین راه رهبری کرده و اگر ما رارهبری نکرده بود، راه خویش نمی یافتیم رسولان پروردگار ما به حق آمدند و آنگاه ایشان را ندا دهند که به پاداش کارهایی که می کردید این بهشت را به شما داده اند. بهشتیان دوزخیان را آواز دهند که ما به حقیقت یافتیم آنچه را که، پروردگارمان وعده داده بود، آیا شما نیز به حقیقت یافته اید آنچه را که پروردگارتان وعده داده بود ؟ گویند: آری آنگاه آواز دهنده ای

در آن میان آواز دهد که لعنت خدا بر کافران باد، آنان که از راه خدا روی بر می گردانند و آن را کجروی می پندارند و به قیامت ایمان ندارند. و میانشان حایلی است، و بر اعراف مردانی هستند که همه را به، نشانیشان می شناسند و اهل بهشت را آواز می دهند که سلام بر شما باد اینان هر چند طمع بهشت دارند ولی هنوز بدان داخل نشده اند. چون چشم به جانب دوزخیان گردانند گویند: ای پروردگار ما، ما را در شمار ستمکاران قرار مده. ساکنان اعراف مردانی را که از نشانیشان می شناسند آواز دهند و گویند: آن خواسته که گرد آورده بودید و آن همه سرکشی که داشتید شما را فایده ای نبخشید. آیا اینان همان کسانند که شما سوگند خورده بودید که رحمت خداوند، نصیبشان نمی شود؟ **داخل در بهشت شوید، نه بیمی بر شماست و نه غمگین می شوید.** دوزخیان بهشتیان را آواز دهند که اندکی آب یا از چیزهایی که خدا به شماارزانی کرده است بر ما فرو ریزید گویند: خدا آنها را بر کافران حرام کرده است. امروز آنان را که دین خویش لهو و بازیچه پنداشتند و زندگی دنیا فریبشان داده بود فراموش می کنیم، همچنان که آنها نیز رسیدن به این روز را ازیاد برده بودند و آیات ما را تکذیب می کردند. برای هدایت مؤمنان و بخشایش به ایشان کتابی آوردیم که در آن هر چیز، رااز روی دانش به تفصیل بیان کرده ایم. آیا جز نتیجه اعمال انتظاری دارند؟ روزی که نتیجه اعمال پدیدار شود، کسانی که آن روز را از یاد برده بودند می گویند: پیامبران پروردگار ما به حق آمدند آیا شفیعانی هستند که ما را شفاعت کنند؟ یا آنکه کسی هست که ما را بازگرداند تا کارهای دیگری جز آن کارها که می کردیم، انجام دهیم؟ به خود زیان رسانیدند و آن بتان را که شریک خدا می خواندند اینک ازدست داده اند. **پروردگار شما الله است که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید پس به عرش پرداخت، شب را در روز می پوشاند و روز شتابان آن را می طلبد وآفتاب و ماه و ستارگان مسخر فرمان او هستند** آگاه باشید که او راست آفرینش و فرمانروایی خدا آن پروردگار جهانیان به غایت بزرگ است. پروردگارتان را با تضرع و در نهان بخوانید، زیرا او متجاوزان سرکش را دوست ندارد. در زمین آنگاه که به صلاح آمده است فساد مکنید و خدا را از روی

بیم، وامید بخوانید و رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است. و اوست که پیشاپیش رحمت خود بادها را به بشارت می فرستد چون بادهاابرهای گرانبار را بردارند، ما آن را به سرزمینهای مرده روان سازیم و از آن باران می فرستیم و به باران هر گونه ثمره ای را می رویانیم مردگان را نیز اینچنین زنده می گردانیم شاید پند گیرید. و سرزمین خوب گیاه آن به فرمان پروردگارش می روید، و زمین بد جز اندک، گیاهی از آن پدید نمی آید برای مردمی که سپاس می گویند آیات خدا رااینچنین گونه گون بیان می کنیم. نوح را بر قومش به رسالت فرستادیم گفت : ای قوم من، الله را بپرستید، شما را خدایی جز او نیست، من از عذاب روزی بزرگ بر شما بیمناکم. مهتران قومش گفتند: تو را به آشکارا در گمراهی می بینیم. گفت: ای قوم من، گمراهی را در من راهی نیست، من پیامبری از جانب، پروردگار جهانیانم. پیامهای پروردگارم را به شما می رسانم و شما را اندرز می دهم و از خدا، آن می دانم که شما نمی دانید. آیا از اینکه بر مردی از خودتان از جانب پروردگاتان وحی نازل شده است تا شما را بترساند و پرهیزگاری کنید و کاری کند که مورد رحمت قرار گیرید، به شگفت آمده اید؟ پس تکذیبش کردند و ما او و کسانی را که با او در کشتی بودند رهانیدیم و آنان را که آیات ما را دروغ می انگاشتند غرقه ساختیم، که مردمی بی بصیرت بودند. و بر قوم عاد، برادرشان هود را فرستادیم گفت: ای قوم من، الله راپرستید که شما را جز او خدایی نیست، و چرا نمی پرهیزید؟ مهتران قوم او که کافر شده بودند، گفتند: می بینیم که به بیخردی گرفتار شده ای و پنداریم که از دروغگویان باشی. گفت: ای قوم من، در من نشانی از بیخردی نیست، من پیامبر پروردگار جهانیانم. پیامهای پروردگارم رابه شما می رسانم وشما را اندرزگویی امینم، آیا ازاینکه برمردی ازخودتان ازجانب پروردگارتان وحی نازل شده است تا شما را بترساند، تعجب می کنید ؟ به یاد آرید آن زمان را که شما راجانشین قوم نوح ساخت و به جسم فزونی داد پس نعمتهای خدا را به یاد آورید، باشد که رستگار گردید. گفتند: آیا نزد ما آمده ای تا تنها الله را بپرستیم و آنچه را که، پدرانمان می پرستیدند رها کنیم ؟ اگر راست می گویی آنچه را که به ما وعده می دهی بیاور. گفت: عذاب و خشم پروردگارتان حتما بر

شما نازل خواهد شد آیا در باره این بتهایی که خود و پدرانتان بدین نامها نامیده اند و خدا هیچ دلیلی بر آنها نازل نساخته است، با من ستیزه می کنید ؟ به انتظار بمانید من هم با شما به انتظار می مانم.
هود و همراهانش را به پایمردی رحمت خویش رهانیدیم و کسانی را که آیات، ما را تکذیب کردند و ایمان نیاورده بودند از ریشه برکندیم.
بر قوم ثمود، برادرشان صالح را فرستادیم گفت: ای قوم من، الله را بپرستید، شما را هیچ خدایی جز او نیست، از جانب خدا برای شما نشانه ای آشکار آمد این ماده شتر خدا، برایتان نشانه ای است رهایش کنید تا در زمین خدا بچرد و هیچ آسیبی به او نرسانید که عذابی دردآور شما را فرا خواهد گرفت. به یاد آرید آن زمان را که شما را جانشینان قوم عاد کرد و در این زمین جای داد تا بر روی خاکش قصرها برافرازید و در کوهستانهایش خانه هایی بکنید نعمتهای خدا را یاد کنید و در زمین تبهکاری و فساد مکنید. مهتران قومش که گردنکشی می کردند، به زبون شدگان قوم که ایمان آورده بودند گفتند: آیا می دانید که صالح از جانب پروردگارش آمده است؟ گفتند: ما به آیینی که بدان مامور شده ایمان داریم. گردنکشان گفتند: ما به کسی که شما ایمان آورده اید ایمان نمی آوریم. پس ماده شتر را پی کردند و از فرمان پروردگارشان سر باز زدند و گفتند: ای صالح، اگر پیامبر هستی آنچه را به ما وعده می دهی بیاور. پس زلزله ای سخت آنان را فرو گرفت و در خانه های خود بر جای مردند، صالح از آنان روی برگردانید و گفت: ای قوم من، رسالت پروردگارم را به شما رسانیدم و اندرزتان دادم ولی شما نیکخواهان را دوست ندارید. و لوط را فرستادیم آنگاه به قوم خود گفت: چرا کاری زشت می کنید، که هیچ کس از مردم جهان پیش از شما نکرده است ؟ شما به جای زنان با مردان شهوت می رانید شما مردمی تجاوزکار هستید. جواب قوم او جز این نبود که گفتند: آنها را از قریه خود برانید که، آنان مردمی هستند که از کار ما بیزاری می جویند. لوط و خاندانش را نجات دادیم جز زنش که با دیگران در شهر ماند. بر آنها بارانی باریدیم، بنگر که عاقبت مجرمان چگونه بود. و بر مردم مدین برادرشان شعیب را فرستادیم گفت: ای قوم من، الله را بپرستید، شما را خدایی جز او نیست، از جانب پروردگارتان نشانه ای روشن آمده است در پیمانه

و ترازو خیانت مکنید و به مردم کم مفروشید واز آن پس که زمین به صلاح آمده است در آن فساد مکنید، که اگر ایمان آورده اید، این برایتان بهتر است. و بر سر راهها منشینید تا مؤمنان به خدا را بترسانید و از راه خدا، رویگردان سازید و به کجروی وادارید و به یاد آرید آنگاه که اندک بودید، خدا بر شمار شما افزود و بنگرید که عاقبت مفسدان چگونه بوده است. اگر گروهی از شما به آنچه من از جانب خدا بدان مبعوث شده ام، ایمان آورده اند و گروهی هنوز ایمان نیاورده اند، صبر کنید تا خدا میان ما حکم کند که او بهترین داوران است. مهتران قومش که سرکشی پیشه کرده بودند گفتند: ای شعیب، تو و کسانی را که به تو ایمان آورده اند از قریه خویش می رانیم مگر آنکه به آیین ما برگردید گفت: و هر چند از آن کراهت داشته باشیم ? پس از آنکه خدا ما را از کیش شما رهانیده است اگر بدان بازگردیم، برخدا دروغ بسته باشیم، و ما دیگر بار بدان کیش باز نمی گردیم، مگر آنکه خدا آن پروردگار ما خواسته باشد زیرا علم پروردگار ما بر همه چیز احاطه دارد ما بر خدا توکل می کنیم ای پروردگار ما، میان ما و قوم ما به حق، راهی بگشا که تو بهترین راهگشایان هستی. مهتران قومش که کافر بودند، گفتند: اگر از شعیب پیروی کنید سخت زیان کرده اید. پس زلزله ای سخت آنان را فرو گرفت و در خانه های خود بر جای مردند. آنان که شعیب را به دروغگویی نسبت دادند، گویی که هرگز در آن دیار نبوده اند آنان که شعیب را به دروغگویی نسبت دادند خود زیان کردند. پس، از آنها رویگردان شد و گفت: ای قوم من، هر آینه پیامهای، پروردگارم را به شما رسانیدم و اندرزتان دادم چگونه بر مردمی کافر اندوهگین شوم ? و ما هیچ پیامبری را به هیچ قریه ای نفرستادیم مگر آنکه ساکنانش را به سختی و بیماری گرفتار کردیم، باشد که تضرع کنند. آنگاه جای بلا و محنت را به خوشی و خوبی سپردیم، تا شمارشان افزون شد وگفتند: آن پدران ما بودند که دچار سختی و بیماری شدند ناگهان آنان را بی خبر فرو گرفتیم. اگر مردم قریه ها ایمان آورده و پرهیزگاری پیشه کرده بودند برکات، آسمان و زمین را به رویشان می گشودیم، ولی پیامبران را به دروغگویی نسبت دادند ما نیز به کیفر کردارشان مؤاخذه شان کردیم. آیا مردم قریه ها پنداشتند از اینکه عذاب ما شب هنگام که

به خواب رفته اند بر سر آنها بیاید، در امانند؟ و آیا مردم قریه ها پنداشتند از اینکه عذاب ما به هنگام چاشت که به بازیچه مشغولند بر سر آنها بیاید، در امانند؟ آیا پنداشتند که از مکر خدا در امانند ؟ از مکر خدا جز زیانکاران ایمن ننشینند. آیا برای آنان که زمین را از پیشینیان به ارث برده اند، باز ننموده است که اگر بخواهیم آنها را نیز به کیفر گناهانشان به عقوبت می رسانیم وبر دلهایشان مهر می نهیم تا شنیدن نتوانند؟ اینها قریه هایی است که ما اخبارشان را بر تو حکایت کنیم پیامبرانشان، با دلایل روشن آمدند و به آن چیزها که از آن پیش دروغ خوانده بودند، ایمان نیاوردند و خدا بر دلهای کافران اینچنین مهر می نهد. در بیشترینشان وفای به عهد نیافتیم و بیشترین را جز نافرمانان ندیدیم. بعد از آنها موسی را با آیاتمان بر فرعون و قومش مبعوث داشتیم به خلافش برخاستند اینک بنگر که عاقبت مفسدان چگونه بوده است. موسی گفت: ای فرعون، من پیامبری از جانب پروردگار عالمیانم. شایسته است که در باره خدا جز به راستی سخن نگویم من همراه با معجزه ای از جانب پروردگارتان آمده ام بنی اسرائیل را با من بفرست. گفت: اگر راست می گویی و معجزه ای به همراه داری، آن را بیاور. عصایش را انداخت، اژدهایی راستین شد. و دستش را بیرون آورد، در نظر آنان که می دیدند سفید و درخشان بود. مهتران قوم فرعون گفتند: این جادوگری است دانا. می خواهد شما را، از سرزمینتان بیرون کند، چه می فرمایید؟ گفتند: او و برادرش را نگه دار و کسان به شهرها بفرست. تا همه جادوگران دانا را نزد تو بیاورند. جادوگران نزد فرعون آمدند و گفتند : اگر غلبه یابیم، ما را پاداشی هست؟ گفت: آری، و شما از مقربان خواهید بود. گفتند: ای موسی، آیا نخست تو می افکنی، یا ما بیفکنیم ؟ گفت: شما بیفکنید چون افکندند، دیدگان مردم را جادو کردند و آنان را ترسانیدند و جادویی عظیم آوردند. و به موسی وحی کردیم که عصای خود را بیفکن به ناگاه دیدند که همه جادوهایشان را می بلعد. پس حق به ثبوت رسید و کارهای آنان باطل شد. در همان جا مغلوب شدند، و خوار و زبون بازگشتند. جادوگران به سجده وادار شدند. گفتند: به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم، پروردگار موسی و، هارون.

91فرعون گفت: آیا پیش از آنکه من به شما رخصت دهم به او ایمان

آوردید؟ این حیله ای است که در باره این شهر اندیشیده اید تا مردمش را بیرون کنید به زودی خواهید دانست. دستها و پایهایتان را به خلاف یکدیگر خواهم برید و همگیتان را بر دار خواهم کرد. گفتند: ما به نزد پروردگارمان باز می گردیم. خشم بر ما نمی گیری، جز آنکه چون نشانه های پروردگارمان بر ما آشکار شد به آنها ایمان آوردیم ای پروردگار ما، بر ما شکیبایی ببار و ما را مسلمان بمیران. مهتران قوم فرعون گفتند: آیا موسی و قومش را می گذاری تا در زمین فسادکنند و تو و خدایانت را ترک گوید؟ گفت: پسرانشان را خواهم کشت و زنانشان را زنده خواهم گذاشت ما بالاتر از ایشانیم و بر آنها غلبه می یابیم. موسی به قومش گفت: از خدا مدد جویید و صبر پیشه سازید که این زمین، ازآن خداست و به هر کس از بندگانش که بخواهد آن را به میراث می دهد و سرانجام نیک از آن پرهیزگاران است. گفتند: پیش از آنکه تو بیایی در رنج بودیم و پس ازآنکه آمدی باز در رنجیم گفت: امید است که پروردگارتان دشمنتان را هلاک کند و شما را در روی زمین جانشین او گرداند آنگاه بنگرد که چه می کنید. قوم فرعون را به قحطو نقصان محصول مبتلا کردیم، شاید پند گیرند. چون نیکیی نصیبشان می شد می گفتند: حق ماست و چون بدیی به آنها می رسید، موسی و همراهانش را بدشگون می دانستند آگاه باشید، آن نیک و بد که به ایشان رسد از خداست، ولی بیشترینشان نمی دانند. ما نیز بر آنها نشانه هایی آشکار و گوناگون چون طوفان و ملخ و شپش و قورباغه و خون فرستادیم باز سرکشی کردند، که مردمی مجرم بودند. و چون عذاب بر آنها فرود آمد، گفتند: ای موسی، بدان عهدی که خدا را با تو هست او را بخوان، که اگر این عذاب از ما دور کنی به تو ایمان می آوریم و بنی اسرائیل را با تو می فرستیم. چون تا آن زمان که قرار نهاده بودند عذاب را از آنها دور کردیم، پیمان خود را شکستند. پس، از ایشان انتقام گرفتیم و در دریا غرقشان کردیم زیرا آیات ما را، دروغ می انگاشتند و از آنها غفلت می ورزیدند. و به آن مردمی که به ناتوانی افتاده بودند، شرق و غرب آن سرزمین را که برکت داده بودیم به میراث دادیم، و وعده نیکویی که پروردگار تو به بنی اسرائیل داده بود بدان سبب که شکیبایی ورزیده بودند، به کمال رسید و هر چه را فرعون و

قومش می ساختند و کاخهایی را که بر می افراشتند ویران کردیم. و بنی اسرائیل را از دریا گذرانیدیم بر قومی گذشتند که به پرستش، بتهای خود دل بسته بودند گفتند: ای موسی، همان طور که آنها را خدایانی است برای ما هم خدایی بساز گفت: شما مردمی بی خرد هستید. آنچه اینان در آنند، نابود شونده و کاری که می کنند باطل است. گفت: آیا جز الله، برایتان خدایی بجویم، و حال آنکه اوست که شما رابر جهانیان برتری بخشید؟ و شما را از آل فرعون رهانیدیم به عذابهای سختتان می آزردند، پسرانتان را می کشتند و زنانتان را زنده می گذاشتند و در این از جانب پروردگارتان آزمایشی بزرگ بود. سی شب با موسی وعده نهادیم و ده شب دیگر بر آن افزودیم تا وعده، پروردگارش چهل شب کامل شد و موسی به برادرش هارون گفت: بر قوم من جانشین من باش و راه صلاح پیش گیر و به طریق مفسدان مرو. چون موسی به میعادگاه ما آمد و پروردگارش با او سخن گفت، گفت: ای پروردگار من، بنمای، تا در تو نظر کنم گفت: هرگز مرا نخواهی دید به آن کوه بنگر، اگر بر جای خود قرار یافت، تو نیز مرا خواهی دید چون پروردگارش بر کوه تجلی کرد، کوه را خرد کرد و موسی بیهوش بیفتاد چون به هوش آمد گفت: تو منزهی، به تو بازگشتم و من نخستین مؤمنانم. گفت: ای موسی، من تو را به پیامهایم و سخن گفتنم از میان مردم برگزیدم، پس آنچه را به تو داده ام فرا گیر و از سپاسگزاران باش. برای او در آن الواح هر گونه اندرز و تفصیل هر چیز را نوشتیم پس گفتیم: آن را به نیرومندی بگیر، و قومت را بفرمای تا به بهترین آن عمل کنند، به زودی جایگاه نافرمانان را به شما نشان دهم. آن کسانی را که به ناحق در زمین سرکشی می کنند، زودا که از آیات، خویش رویگردان سازم، چنان که هر آیتی را که ببینند ایمان نیاورند و اگر طریق هدایت ببینند از آن نروند و اگر طریق گمراهی ببینند از آن بروند زیرااینان آیات را دروغ انگاشتند و از آن غفلت ورزیدند. و اعمال آنان که آیات ما و دیدار قیامت را دروغ انگاشتند، ناچیز شد، آیا جز در مقابل کردارشان کیفر خواهند دید؟ قوم موسی بعد از او از زیورهایشان تندیس گوساله ای ساختند که بانگ می کرد آیا نمی بینند که آن گوساله با آنها سخن نمی گوید و ایشان را به هیچ راهی هدایت نمی کند؟ آن

را به خدایی گرفتند و بر خود ستم کردند. و چون از آن کار پشیمان شدند و دیدند که در گمراهی افتاده اند، گفتند: اگر پروردگارمان به ما رحم نکند و ما را نیامرزد، در زمره زیان کردگان خواهیم بود. چون موسی خشمگین و اندوهناک نزد قوم خود بازگشت، گفت: در غیبت من چه، بد جانشینانی بودید چرا بر فرمان پروردگار خود پیشی گرفتید؟ و الواح را بر زمین افکند، و سر برادرش را گرفت و به سوی خود کشید هارون گفت: ای پسر مادرم، این قوم مرا زبون یافتند و نزدیک بود که مرا بکشند، مرا دشمنکام مکن و در شما ستمکاران میاور. گفت: ای پروردگار من، مرا و برادرم را بیامرز و ما را در رحمت، خویش داخل کن که تو مهربان ترین مهربانانی. آنان که گوساله را برگزیدند به زودی به غضب پروردگارشان گرفتار خواهندشد و در زندگانی اینجهانی به خواری خواهند افتاد دروغگویان را اینچنین کیفر می دهیم. آنان که مرتکب کارهای بد شدند، آنگاه توبه کردند و ایمان آوردند، بدانند که پروردگار تو پس از توبه آمرزنده و مهربان است. چون خشم موسی فرو نشست، الواح را برگرفت و در نوشته های آن، برای آنهایی که از پروردگارشان بیمناکند، هدایت و رحمت بود. موسی برای وعده گاه ما از میان قومش هفتاد مرد را برگزید چون زلزله آنها را فرو گرفت، گفت: ای پروردگار من، اگر می خواستی ایشان را و مرا پیش از این هلاک می کردی آیا به خاطر اعمالی که بیخردان ما انجام داده اند ما را به هلاکت می رسانی؟ و این جز امتحان تو نیست هر کس را بخواهی بدان گمراه می کنی و هر کس را بخواهی هدایت تو یاور ما هستی، ما را بیامرز و بر ما ببخشای که تو بهترین آمرزندگانی. برای ما در دنیا و آخرت نیکی بنویس ما به سوی تو راه یافته ایم گفت: عذاب خود را به هر کس که بخواهم می رسانم و رحمت من همه چیز را در بر می گیرد آن را برای کسانی که پرهیزگاری می کنند و زکات می دهند وبه آیات ما ایمان می آورند مقرر خواهم داشت. آنان که از این رسول، این پیامبر امی که نامش را در تورات و انجیل، خود نوشته می یابند، پیروی می کنند آن که به نیکی فرمانشان می دهد و از ناشایست بازشان می دارد و چیزهای پاکیزه را بر آنها حلال می کند و چیزهای ناپاک را حرام و بار گرانشان را از دوششان بر می

دارد و بند و زنجیرشان را می گشاید پس کسانی که به او ایمان آوردند و حرمتش را نگاه داشتند ویاریش کردند و از آن کتاب که بر او نازل کرده ایم پیروی کردند، رستگارانند. بگو: ای مردم، من فرستاده خدا بر همه شما هستم آن خدایی که، فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست و هیچ خدایی جز او نیست زنده می کند ومی میراند پس به خدا و رسول او، آن پیامبر امی که به خدا و کلمات اوایمان دارد، ایمان بیاورید و از او پیروی کنید، باشد که هدایت شوید. گروهی از قوم موسی هستند که مردم را به حق راه می نمایند و به عدالت رفتار می کنند. بنی اسرائیل را به دوازده سبط تقسیم کردیم و چون قوم موسی از او آب خواستند به او وحی کردیم که عصایت را بر سنگ بزن از آن سنگ دوازده چشمه روان شد و هر گروه آبشخور خویش را بشناخت و ابر را سایبانشان ساختیم و برایشان من و سلوی نازل کردیم بخورید از این چیزهای پاکیزه که بر شما روزی داده ایم و آنان به ما ستم نکردند بلکه به خودشان ستم می کردند. و به آنان گفته شد که در این قریه سکونت کنید و هر جا هر چه خواهید بخورید و بگویید که گناهان ما را بریز و سجده کنان از دروازه داخل شوید، تاگناهانتان را بیامرزیم به پاداش نیکوکاران خواهیم افزود. از میان آنان، آن گروه که بر خود ستم کرده بودند سخنی را که به آنها، گفته شده بود دیگر کردند پس به کیفر ستمی که می کردند برایشان از آسمان عذاب فرستادیم. در باره آن قریه نزدیک به دریا از ایشان بپرس آنگاه که در روز شنبه سنت می شکستند زیرا در روزی که شنبه می کردند ماهیان آشکار بر روی آب می آمدند و روزی که شنبه نمی کردند نمی آمدند اینان را که مردمی نافرمان بودند اینچنین می آزمودیم. و آنگاه که گروهی از ایشان گفتند : چرا قومی را پند می دهید که خدا هلاکشان خواهد کرد و به عذابی دردناک مبتلا خواهد ساخت؟ گفتند: تا ما را نزد پروردگارتان عذری باشد و باشد که پرهیزگار شوند. چون اندرزی را که به آنها داده شده بود فراموش کردند، آنان را که از بدی پرهیز می کردند نجات دادیم و گنهکاران را به سبب گناهشان به عذابی سخت فرو گرفتیم. و چون از ترک چیزی که از آن منعشان کرده بودند سرپیچی کردند، گفتیم: بوزینگانی مطرود شوید. و پروردگار تو اعلام کرد که کسی را بر

آنان بگمارد که تا به روز قیامت به عذابی ناگوار معذبشان گرداند هر آینه **پروردگار تو زود عقوبت می کند و نیز آمرزنده و مهربان است.** آنان را گروه گروه در زمین تقسیم کردیم، بعضی نیکوکار و بعضی جز آن و به نیکیها و بدیها آزمودیم، شاید بازگردند. بعد از اینان گروهی به جایشان نشستند و وارث آن کتاب شدند که به متاع دنیوی دل بستند و گفتند که به زودی آمرزیده می شویم و اگر همانند آن باز هم متاعی بیابند برگیرند آیا از ایشان پیمان نگرفته اند که در باره خدا جز به راستی سخن نگویند، حال آنکه آنچه در آن کتاب آمده بود خوانده بودند؟ سرای آخرت برای کسانی که می پرهیزند بهتر است آیا تعقل نمی کني؟ آنان که به کتاب خدا تمسک می جویند و نماز می گزارند بدانند که پاداش نیکوکاران را تباه نمی سازیم. و کوه را برفراز سرشان چون سایبانی نگه داشتیم و می پنداشتند که اکنون بر سرشان خواهد افتاد کتابی را که به شما داده ایم با نیرومندی بگیرید وهر چه را که در آن آمده است به یاد دارید، باشد که پرهیزگار شوید. و پروردگار تو از پشت بنی آدم فرزندانشان را بیرون آورد و آنان را برخودشان گواه گرفت و پرسید: آیا من پروردگارتان نیستم ؟ گفتند: آری، گواهی می دهیم تا در روز قیامت نگویید که ما از آن بی خبر بودیم. یا نگویید که پدران ما پیش از این مشرک بودند و مانسلی بودیم بعد از، آنها و آیا به سبب کاری که گمراهان کرده بودند ما را به هلاکت می رسانی ؟ آیات را اینچنین به تفصیل بیان می کنیم، شاید باز گردند. خبر آن مرد را برایشان بخوان که آیات خویش را به او عطا کرده بودیم و او از آن علم عاری گشت و شیطان در پی اش افتاد و در زمره گمراهان در آمد. اگر خواسته بودیم به سبب آن علم که به او داده بودیم به آسمانش می بردیم، ولی او در زمین بماند و از پی هوای خویش رفت مثل او چون مثل آن سگ است که اگر به او حمله کنی زبان از دهان بیرون آرد و اگر رهایش کنی باز هم زبان از دهان بیرون آرد مثل آنان که آیات را دروغ انگاشتند نیز چنین است قصه را بگوی، شاید به اندیشه فرو روند. بد است مثل مردمی که آیات ما را دروغ انگاشتند و به خود ستم روا می داشتند. هر کس را که خدای راه نماید، راه خویش بیابد و آنان را که گمراه سازد زیانکار شوند. برای جهنم بسیاری از جن و انس را بیافریدیم ایشان را

دلهایی است، که بدان نمی فهمند و چشمهایی است که بدان نمی بینند و گوشهایی است که بدان نمی شنوند اینان همانند چارپایانند حتی گمراه تر از آنهایند اینان خود غافلانند. از آن خداوند است نیکوترین نامها بدان نامهایش بخوانید آنها را که به نامهای خدا الحاد می ورزند واگذارید اینان به کیفر اعمال خود خواهند رسید. از آفریدگان ما گروهی هستند که به حق راه می نمایند و به عدالت رفتار، می کنند. و آنان را که آیات ما را دروغ انگاشتند، از راهی که خود نمی دانند به تدریج خوارشان می سازیم. و به آنها مهلت دهم، که تدبیر من استوار است. آیا فکر نکرده اند که در یارشان نشانی از دیوانگی نیست و او به آشکارابیم دهنده آنهاست ? آیا در ملکوت آسمانها و زمین و چیزهایی که خدا آفریده است نمی اندیشند? و شاید که مرگشان نزدیک باشد و بعد از قرآن کدام سخن را باور دارند. هر کس را که خدا گمراه کند هیچ راهنمایی برایش نیست و آنان را وامی گذارد تا همچنان در سرکشی خویش سرگردان بمانند. در باره قیامت از تو می پرسند که چه وقت فرا می رسد بگو: علم آن نزد پروردگار من است تنها اوست که چون زمانش فرا رسد آشکارش می سازد فرا رسیدن آن بر آسمانیان و زمینیان پوشیده است، جز به ناگهان بر شمانیاید چنان از تو می پرسند که گویی تو از آن آگاهی بگو: علم آن نزدخداست ولی بیشتر مردم نمی دانند. بگو: من مالک سود و زیان خود نیستم، مگر آنچه خدا بخواهد و اگر علم غیب می دانستم بر خیر خود بسی می افزودم و هیچ شری به من نمی رسید من کسی جز بیم دهنده و مژده دهنده ای برای مؤمنان نیستم. اوست که همه شما را از یک تن بیافرید و از آن یک تن زنش را نیز، بیافرید تا به او آرامش یابد چون با او در آمیخت، به باری سبک بارورشد و مدتی با آن سر کرد و چون بار سنگین گردید، آن دو، الله پروردگارخویش را بخواندند که اگر ما را فرزندی صالح دهی از سپاسگزاران خواهیم بود. چون خدا آن دو را فرزندی صالح داد، برای او در آنچه به آنها عطا کرده بود شریکانی انگاشتند، حال آنکه خدا از هر چه با او شریک می سازند برتراست. آیا شریک خدا می سازند چیزهایی را که نمی توانند هیچ چیز بیافرینند و خود مخلوق دیگری هستند? نه می توانند یاریشان کنند و نه می توانند به یاری خود برخیزند. اگر

آنها را به راه هدایت بخوانی، از شما پیروی نخواهند کرد، برایتان یکسان است چه دعوتشان کنید و چه خاموشی پیشه سازید. آنهایی که جز الله به خدایی می خوانید، بندگانی چون شمایند اگر راست می گویید، آنها را بخوانید تا شما را اجابت کنند. آیا آنها را پاهایی هست که با آن راه بروند یا آنها را دستهایی هست که با آن حمله کنند یا چشمهایی هست که با آن ببینند یا گوشهایی هست که باآن بشنوند ؟ بگو: شریکانتان را بخوانید و بر ضد من تدبیر کنید و مرا مهلت مدهید. یاور من الله است که این کتاب را نازل کرده و او دوست شایستگان است، آنان را که به جای الله به خدایی می خوانید، نه شما را می توانند یاری کنند و نه خود را. و اگر آنها را به راه هدایت بخوانی نمی شنوند و می بینی که به تو می نگرند ولی گویی که نمی بینند. عفو را پیشه کن و به نیکی فرمان ده و از جاهلان اعراض کن. کسانی که پرهیزگاری می کنند چون از شیطان وسوسه ای به آنها برسد، خدا را یاد می کنند، زیرا مردمی صاحب بصیرتند. و برادرانشان ایشان را به ضلالت می کشند و از عمل خویش باز نمی ایستند. چون آیه ای برایشان نیاوری، گویند: چرا از خود چیزی نمی گویی؟ بگو: من پیرو چیزی هستم که از پروردگارم به من وحی می شود و این حجتهایی است از جانب پروردگارتان و رهنمود و رحمت است برای مردمی که ایمان می آورند. چون قرآن خوانند به آن گوش فرا دهید و خاموش باشید، شاید مشمول رحمت خدا شوید.
پروردگارت را در دل خود به تضرع و ترس، بی آنکه صدای خود بلند کنی، هر صبح و شام یاد کن و از غافلان مباش. هر آینه آنان که در نزد پروردگار تو هستند از پرستش او سر نمی تابند و تسبیحش می گویند و برایش سجده می کنند.

40 جن سوره 72

به نام خدای بخشاینده مهربان

بگو: به من وحی شده است که گروهی از جن، گوش فرا دادند، و گفتند که ما قرآنی شگفت شنیدیم، به راه راست هدایت می کند پس ما بدان ایمان آوردیم و هرگز کسی را شریک پروردگارمان نمی 98وسازیم. عظمت پروردگار ما متعالی است نه همسری گیرد و نه

فرزندی دارد. وسفیه ما درباره خدا سخنانی به ناحق میگفت. و ما می پنداشتیم که آدمی و جن در باره خدا دروغ نمی گویند. و نیز مردانی بودند از آدمیان که به مردانی ازجن پناه می بردند و بر طغیانشان می افزودند. همچنان که شما می پنداشتید آنها هم می پنداشتند که خدا هیچ کس را دوباره زنده نمی سازد. ما به آسمان رسیدیم و آن را پر از نگهبانان قدرتمند و شهابها یافتیم. ما در آنجایها که می توان گوش فرا داد می نشستیم اما هر که اکنون گوش نشنید، شهابی را در کمین خود یابد. از این روی نمی دانیم که آیا برای کسانی که در روی زمین هستند بدی مقدرمی شود، یا پروردگارشان می خواهد به راه راستشان ببرد. برخی از ما صالحند و برخی جز آن، و ما فرقه هایی گوناگونیم. ما می دانیم که خدا را در زمین ناتوان نمی کنیم و با گریختن نیز ناتوانش نسازیم. و چون سخن هدایت شنیدیم، بدان ایمان آوردیم و هر که به پروردگارش ایمان آورد نه از نقصان می ترسد و نه از ستم. و بعضی از ما مسلمانند و بعضی از حق دور و آنان که اسلام آورده اند، درجست و جوی راه راست بوده اند. اما آنان که از حق دورند هیزم جهنم خواهند بود. و اگر بر طریقه راست پایداری کنند، از آبی فراوان سیرابشان کنیم. تا آنها را بیازماییم و هر که از ذکر پروردگارش اعراض کند او را به عذابی دشوار در اندازد. و مسجدها از آن خداست و با وجود خدای یکتا کسی را به خدایی مخوانید. چون بنده خدا برای پرستش او بر پای ایستاد، گرد او را گرفتند. بگو: تنها پروردگارم را می خوانم و هیچ کس را شریک او نمی سازم. بگو: من نمی توانم به شما زیانی برسانم یا شما را به صلاح آورم. بگو: هیچ کس مرا از عقوبت خدا پناه ندهد و من جز او پناهگاهی نمی یابم. آنچه می توانم جز رساندن پیام او و انجام دادن رسالتهای او نیست و هرکه خدا و پیامبرش را نافرمانی کند، نصیب او آتش جهنم است که همواره در آن خواهند بود، تا آنگاه که آنچه را به آنها وعده داده بودند بنگرند پس خواهند دانست، چه کسی را یاران ناتوان تر و شمار کمتر بوده است. بگو: من نمی دانم که آیا آن وعده ای که به شما داده اند نزدیک است، یا پروردگار من برای آن زمانی نهاده است؟ او دانای غیب است و غیب خود را بر هیچ کس آشکار وونمی سازد، مگر بر آن پیامبری که از او خشنود باشد که برای

نگهبانی از او پیش روی و پشت سرش نگهبانی می گمارد، تا بداند که آنها پیامهای پروردگارشان را رسانیده اند و خدا به آنچه درنزد آنهاست احاطه دارد و همه چیز را به عدد شمار کرده است.

41 یس سوره 36

به نام خدای بخشاینده مهربان
یا، سین. سوگند به قرآن حکمت آمیز، که تو از پیامبران هستی، بر راهی راست. قرآن از جانب آن پیروزمند مهربان، نازل شده. تا مردمی را بیم دهی که پدرانشان بیم داده نشدند و در بی خبری بودند. وعده خدا در باره بیشترشان تحقق یافته و ایمان نمی آورند. و ما بر گردنهایشان تا زنخها غلها نهادیم، چنان که سرهایشان به بالاست و پایین آوردن نتوانند. در برابرشان دیواری کشیدیم و در پشت سرشان دیواری و بر چشمانشان، نیزپرده ای افکندیم تا نتوانند دید. **تفاوتشان نکند، چه آنها را بترسانی و چه نترسانی، ایمان نمی آورند.** تنها تو کسی را بیم می دهی که از قرآن پیروی کند و از خدای رحمان در نهان بترسد چنین کس را به آمرزش و مزد کرامند مژده بده. ما مردگان را زنده می کنیم و هر کاری را که پیش از این کرده اند و هراثری را که پدید آورده اند، می نویسیم و هر چیزی را در کتاب مبین شمارکرده ایم. داستان مردم آن قریه را برایشان بیاور، آنگاه که رسولان بدان جا آمدند، نخست دو تن را به نزدشان فرستادیم و تکذیبشان کردند، پس با سومی نیروشان دادیم و گفتند: ما را برای هدایت شما فرستاده اند. گفتند: شما انسانهایی همانند ما هستید و خدای رحمان هیچ چیز نفرستاده است و شما جز دروغ نمی گویید. گفتند: پروردگار ما می داند که ما به سوی شما فرستاده شده ایم. و بر عهده ما جز پیام رسانیدن آشکارا هیچ نیست. گفتند: ما شما را به فال بد گرفته ایم اگر بس نکنید سنگسارتان خواهیم کرد و شما را از ما شکنجه ای سخت خواهد رسید. گفتند: شومی شما، با خود شماست آیا اگر اندرزتان دهند چنین می گویید؟ نه، مردمی گزافکار هستید.
مردی از دوردست شهر دوان دوان آمد و گفت: ای قوم من، از این رسولان پیروی کنید. از کسانی که از شما هیچ مزدی نمی طلبند، و خود مردمی هدایت یافته اند، پیروی کنید. چرا خدایی را که مرا

آفریده و به نزد او بازگردانده می شوید، نپرستم ؟ آیا سوای او خدایانی را اختیار کنم، که اگر خدای رحمان بخواهد به من زیانی برساند، شفاعتشان مرا هیچ سود نکند و مرا رهایی نبخشند؟ و در این هنگام من در گمراهی آشکار باشم. من به پروردگارتان ایمان آوردم سخن مرا بشنوید. گفته شد: به بهشت در آی گفت: ای کاش قوم من می دانستند. که پروردگار من مرا بیامرزید و در زمره گرامی شدگان در آورد. و از آن پس بر سر قوم او هیچ لشکری از آسمان فرو نفرستادیم و ما، فروفرستنده نبودیم. جز یک بانگ سهمناک نبود که ناگاه همه بر جای سرد شدند. **ای دریغ بر این بندگان هیچ پیامبری بر آنها مبعوث نشد مگر آنکه مسخره اش کردند**. آیا ندیده اند که چه مردمی را پیش از آنها هلاک کرده ایم که دیگر به نزدشان باز نمی گردند. و کس نماند مگر آنکه نزد ما حاضرش آرند. نشانه عبرتی است برایشان، زمین مرده که زنده اش ساختیم و از آن دانه ای که از آن می خورند بیرون آوردیم. و در آن باغهایی از نخلها و تاکها پدید آوردیم و چشمه ها روان ساختیم، تا از ثمرات آن و دسترنج خویش بخورند چرا سپاس نمی گویند؟ منزه است آن خدایی که همه جفتها را بیافرید، چه از آنچه زمین می رویاند و چه از نفسهایشان و چه آن چیزهایی که نمی شناسند. شب نیز برایشان عبرتی دیگر است که روز را از آن بر می کشیم و همه در تاریکی فرو می روند. **و آفتاب به سوی قرارگاه خویش روان است این فرمان خدای پیروزمند و داناست**. و برای ماه منزلهایی مقدر کردیم تا همانند شاخه خشک خرما باریک شود. آفتاب را نسزد که به ماه رسد و شب را نسزد که بر روز پیشی گیرد و همه در فلکی شناورند. عبرتی دیگر برای آنها آنکه نیاکانشان را در آن کشتی انباشته شده سوار کردیم. و برایشان همانند کشتی چیزی آفریدیم که بر آن سوار شوند. و اگر می خواستیم همه را غرقه می ساختیم و آنها را هیچ فریاد رسی نبود ورهایی نمی یافتند، جز به رحمت ما و برخورداری تا هنگام مرگ. و آنگاه که به ایشان گفته شود که از آنچه در پیش روی دارید یا پشت سرمی گذارید بترسید، شاید بر شما رحمت آرند، روی بگردانند. و هیچ آیه ای از آیات پروردگارشان برایشان نازل نشود جز آنکه از آن، اعراض کنند. و چون گفته شود که از آنچه خدا روزیتان کرده است انفاق

کنید، کافران به مؤمنان گویند: آیا کسانی را طعام دهیم که اگر خدا می خواست خود آنهارا طعام می داد؟ شما در گمراهی آشکار هستید. و می گویند: اگر راست می گویید، این وعده کی خواهد بود؟ اینان انتظار یک بانگ سهمناک را می برند، تا بدان هنگام که سرگرم ستیزه هستند فرو گیردشان، آنچنان که یارای وصیتی نداشته باشند و نتوانند نزد کسان خویش بازگردند. و در صور دمیده شود و آنان ازقبرها بیرون آیند و شتابان به سوی پروردگارشان روند. می گویند: وای بر ما، چه کسی ما را از خوابگاههایمان برانگیخت؟ این همان وعده خدای رحمان است و پیامبران راست گفته بودند. جز یک بانگ سهمناک نخواهد بود، که همه نزد ما حاضر می آیند. آن روز به کس ستم نمی شود و جز همانند کاری که کرده اید پاداش نمی بینید. بهشتیان آن روز به شادمانی مشغول باشند. آنها و همسرانشان در سایه ها بر تختها تکیه زده اند. در آنجا هر میوه و هر چیز دیگر که بخواهند فراهم است. و سلامی که سخن پروردگار مهربان است. ای گناهکاران، امروز کناری گیرید. ای فرزندان آدم، آیا با شما پیمان نبستم که شیطان را نپرستید زیرا دشمن آشکار شماست ؟ و مرا بپرستید، که راه راست این است ؟ بسیاری از شما را گمراه کرد، مگر به عقل در نمی یافتید؟ این است آن جهنمی که به شما وعده داده بودند. به سزای کفرتان اینک در آن داخل شوید. امروز بر دهانهایشان مهر می نهیم و دستهایشان با ما سخن خواهند گفت وپاهایشان شهادت خواهند داد که چه می کرده اند. اگر بخواهیم، چشمانشان را کور می کنیم پس شتابان آهنگ صراط کنند اما، کجا را توانند دید؟ و اگر بخواهیم، آنها را بر جایشان مسخ کنیم، که نه توان آن داشته باشند که به پیش قدم بردارند و نه باز پس گردند. هر که را عمر دراز دهیم، در آفرینش دگرگونش کنیم چرا تعقل نمی کنید؟ به او شعر نیاموخته ایم و شعر در خور او نیست آنچه به او آموخته ایم جز اندرز و قرآنی روشنگر نیست. تا مؤمنان را بیم دهد و سخن حق بر کافران ثابت شود. آیا ندیده اند که به ید قدرت خویش برایشان چارپایان را آفریدیم و اکنون، مالکشان هستند؟ و آنها را رامشان کردیم بر بعضی سوار می شوند و از گوشت بعضی می خورند. و از آنها سود می برند و از شیرشان می آشامند چرا سپاس نمی گویند

? و به جای الله خدایانی اختیار کردند، بدان امید که یاریشان کنند. آنها را یارای آن نیست که به یاریشان برخیزند، ولی اینان همانند سپاهی به خدمتشان آماده اند. سخنشان تو را اندوهگین نسازد ما هر چه را پنهان می دارند یا آشکار می سازند می دانیم. آیا آدمی که اکنون خصمی آشکار است، نمی داند که او را از نطفه ای آفریده ایم ? در حالی که آفرینش خود را از یاد برده است، برای ما مثل می زند که چه کسی این استخوانهای پوسیده را زنده می کند? بگو: کسی آنها را زنده می کند که در آغاز بیافریده است، و او به هر آفرینشی داناست. آن خدایی که از درخت سبز برایتان آتش پدید آورد و شما از آن آتش می افروزید. آیا کسی که آسمانها و زمین را آفریده است نمی تواند همانندشان را بیافریند? آری می تواند، که او آفریننده ای داناست. چون بخواهد چیزی را بیافریند، فرمانش این است که می گوید : موجود شو، پس موجود می شود. **منزه است آن خدایی که ملکوت هر چیزی به دست اوست و همه به سوی او بازگردانده می شوید.**

42 فرقان سوره 25

به نام خدای بخشاینده مهربان

بزرگ است و بزرگوار آن کس که این فرقان، را بر بنده خود نازل کرد، تاجهانیان را بیم دهنده ای باشد. آن کس که از آن اوست فرمانروایی آسمانها و زمین، و فرزندی نگرفته است، و او را شریکی در فرمانروایی نیست، و هر چیز را بیافریده است، وآن را به اندازه آفریده است. سوای او خدایانی دیگر گرفتند که هیچ چیز نمی آفرینند و خود مخلوقند، نه مالک زیان خود هستند و نه سود خود و مالک مرگ و زندگی و رستاخیز نیستند. و کافران گفتند که این جز دروغی که خود بافته است و گروهی دیگر او را بر آن یاری داده اند، هیچ نیست حقا آنچه می گویند ستم و باطل است. و گفتند: این اساطیر پیشینیان است که هر صبح و شام بر او املا می شود و او می نویسدش. بگو: این کتاب را کسی نازل کرده است که نهان آسمانها و زمین را می داند و آمرزنده و مهربان است. گفتند: چیست این پیامبر را که غذا می خورد و در بازارها راه می رود? چرا فرشته ای بر او فرود نمی آید تا با او بیم دهنده باشد? چرا از آسمان گنجی برایش

افکنده نشود ؟ چرا او را باغی نیست که از آن بخورد ؟ و ستمکاران گفتند: شما از مرد جادو شده ای پیروی می کنید. بنگر که چگونه برایت داستانها می آورند گمراه شده اند و توان راه یافتنشان نیست. بزرگ و بزرگوار است آن کس که اگر خواهد بهتر از آن به تو ارزانی دارد: باغهایی که در آنها نهرها جاری باشد و برایت قصرها پدید آورد. بلکه اینان قیامت را دروغ انگارند و ما برای کسانی که قیامت را دروغ انگارند آتش سوزان آماده کرده ایم، که چون از راه دور در آن بنگرند جوشش و خروشش را بشنوند، و چون دستها بر گردن بسته، در تنگنایی از آن افتند، به دعا مرگ خویش می خواهند. امروز نه یک بار مرگ خویش خواهید، مرگ خویش فراوان خواهید. بگو: آیا این بهتر است یا آن بهشت جاویدان که به پرهیزگاران وعده شده است، که پاداش و سرانجام آنان خواهد بود. تا ابد هر چه بخواهند در آنجا هست وعده ای است که انجام دادن آن، از پروردگارت خواسته آمده است. روزی که آنان را با چیزهایی که سوای خدای یکتا می پرستیدند به محشر گردآورد و سپس پرسد: آیا شما این بندگان مرا گمراه می کردید، یا آنها خود راه را گم کرده بودند؟ گویند: منزهی تو ما را سزاوار نبوده است که جز تو کسی را به یاری گیریم تو خود آنها و پدرانشان را برخوردار ساختی، چنان که یاد تو را فراموش کردند و مردمی شدند به هلاکت افتاده. اینان آنچه را می گفتید دروغ می خواندند و اکنون نتوانند عذابی را از خود دور سازند یا خویشتن را یاری دهند و هر کس از شما که ستم کند عذابی بزرگش می چشانیم. پیش از تو پیامبرانی نفرستاده ایم جز آنکه طعام می خوردند و در بازارهاراه می رفتند و شما را وسیله آزمایش یکدیگر قرار دادیم آیا صبر توانید کرد؟ و پروردگار تو بیناست. کسانی که به دیدار ما امید ندارند، گفتند: چرا فرشتگان بر ما نازل نمی شوند ؟ یا، چرا پروردگار خود را نمی بینیم ؟ به راستی که خود را بزرگ شمردند و طغیان کردند، طغیانی بزرگ. روزی که فرشتگان را ببینند، در آن روز مجرمان را هیچ مژده ای ندهند و به آنها گویند: مژده بر شما حرام است. و به اعمالی که کرده اند پردازیم و همه را چون ذرات خاک بر باد دهیم. اهل بهشت در این روز در بهترین جایگاه و بهترین مکان برای آرامش، نیمروزی هستند.

روزی که آسمان به ابر می شکافد و فرشتگان بر زمین فرو فرستاده شوند. فرمانروایی در آن روز به راستی از آن خدای رحمان است و برای کافران روزی دشوار خواهد بود. روزی که کافر دستان خود را به دندان گزد و گوید: ای کاش راهی را که رسول در پیش گرفته بود، در پیش گرفته بودم، وای بر من، کاش فلان را دوست نمی گرفتم، با آنکه قرآن برای من نازل شده بود، مرا از پیرویش باز می داشت و این شیطان همواره آدمی را تنها می گذارد. پیامبر گفت: ای پروردگار من، قوم من ترک قرآن گفتند. اینچنین هر پیامبری را از میان مجرمان دشمنی پدید آوردیم و پروردگار تو برای راهنمایی و یاری تو کافی است. **کافران گفتند : چرا این قرآن به یکباره بر او نازل نمی شود ؟ برای آن است که دل تو را بدان نیرومندی دهیم و آن را به آهستگی و ترتیب فرو خوانیم**. هیچ مثلی برای تو نیاورند مگر آنکه پاسخش را به راستی و در نیکوترین، بیان بیاوریم. کسانی را که بر روی می کشند و در جهنم گرد می آورند، بدترین مکانها و گم کننده ترین راهها از آن آنهاست. **به موسی کتاب دادیم و برادرش هارون را مددکارش ساختیم**. و گفتیم: نزد مردمی که آیات ما را تکذیب کرده اند، بروید و آن قوم را به سختی هلاک کردیم. قوم نوح را چون پیامبران را تکذیب کردند غرقه کردیم و آنها را برای، مردم عبرتی ساختیم و برای ستمکاران عذابی دردآور آماده کرده ایم. و عاد و ثمود را و اصحاب رس را و نسلهای بسیاری را که میان آنها بودند. و برای همه مثلهایی آوردیم و همه را نیست و نابود ساختیم. و بر قریه ای که بر آن باران عذاب باریده بودیم گذر می کردند آیا آن را، نمی دیدند ؟ آری، به قیامت امید نداشتند. چون تو را دیدند مسخره ات کردند که آیا این است آن پیامبری که خدا بر ما مبعوث کرده است ؟ اگر به خاطر خدایانمان سرسختی نمی کردیم نزدیک بود که ما را از پرستششان گمراه کند چون عذاب را ببینند خواهند دانست چه کسی گمراه تر بوده است. آیا آن کس را که هوای نفس را به خدایی گرفته بود دیدی ؟ آیا تو ضامن او هستی ؟ یا گمان کرده ای که بیشترینشان می شنوند و می فهمند ؟ اینان چون، چارپایانی بیش نیستند، بلکه از چارپایان هم گمراه ترند. ندیده ای که پروردگار تو چگونه سایه را می کشد ؟ اگر می خواست در یک جا ساکنش می گرداند آنگاه آفتاب

را بر او دلیل گردانیدیم. سپس برگرفتیمش، گرفتنی اندک اندک.
اوست که شب را پوشش شما کرد و خواب را آرامشتان و روز را زمان برخاستنتان. اوست که پیشاپیش رحمت خود بادها را به مژده دادن فرستاد و از آسمان آبی، پاک نازل کردیم، تا سرزمین مرده را بدان زندگی بخشیم و چارپایان و مردم بسیاری را که آفریده ایم بدان سیراب کنیم. و تا به تفکر پردازند، باران را میانشان تقسیم کردیم ولی بیشتر مردم جز ناسپاسی نکردند. اگر می خواستیم، به هر قریه ای بیم دهنده ای می فرستادیم. از کافران اطاعت مکن، و به حکم خدا با آنها جهاد کن، جهادی بزرگ. اوست که دو دریا به هم بیامیخت: یکی شیرین و گوارا و دیگری شورابی سخت گزنده و میان آن دو مانعی و سدی استوار قرار داد. اوست که آدمی را از آب بیافرید و او را نسب و پیوند ساخت و پروردگار تو به این کارها تواناست. سوای خدای یکتا چیزهایی را می پرستند که به آنها نه سود می دهد و نه زیان و کافر همواره پشتیبان مخالفان پروردگار خویش است. ما تو را نفرستادیم مگر برای آنکه مژده دهی و بترسانی. بگو : من از، شما هیچ مزدی نمی طلبم و این رسالت بدان می گزارم تا هر که خواهد به سوی پروردگارش راهی بیابد. و بر آن زنده ای که نمی میرد توکل کن و به ستایش او تسبیح گوی و او خود برای آگاهی از گناهان بندگانش کافی است. آن که آسمانها و زمین و هر چه را در میان آنهاست به شش روز بیافرید، آنگاه به عرش پرداخت اوست خدای رحمان و در باره او از کسی بپرس که آگاه باشد. و چون آنان را گفتند که رحمان را سجده کنید، گفتند: رحمان چیست ؟ آیا بر هر کس که تو فرمان می دهی سجده کنیم ؟ و بر نفرتشان افزوده شد. بزرگ و بزرگوار است آن کسی که در آسمان برجها بیافرید و در آنها چراغی و ماهی تابان پدید آورد. و اوست که شب و روز را برای کسانی که می خواهند عبرت گیرند یا شکرگزاری کنند از پی هم قرار داد.
بندگان خدای رحمان کسانی هستند که در روی زمین به فروتنی راه می روند و، چون جاهلان آنان را مخاطب سازند، به ملایمت سخن گویند. و آنان که شب را در سجده یا در قیام برای پروردگارشان به صبح می آورند و آنان که می گویند: ای پروردگار ما، عذاب جهنم را از ما بگردان، زیرا عذاب جهنم عذابی است دایم، جهنم بد قرار

گاه و بد مکانی است. و آنان که چون هزینه می کنند اسراف نمی کنند و خست نمی ورزند بلکه میان این دو، راه اعتدال را می گیرند. و آنان که با خدای یکتا خدای دیگری نمی گیرند و کسی را که خدا کشتنش، راحرام کرده مگر به حق نمی کشند و زنا نمی کنند و هر که این کارها کند، عقوبت گناه خود را می بیند. عذابش در روز قیامت مضاعف می شود و تا ابد به خواری در آن عذاب خواهد بود. مگر آن کسان که توبه کنند و ایمان آورند و کارهای شایسته کنند خدا، گناهانشان را به نیکیها بدل می کند و خدا آمرزنده و مهربان است. **و هر که توبه کند و کار شایسته کند، به شایستگی نزد خدا بازگردد.** و آنان که به دروغ شهادت نمی دهند و چون بر ناپسندی بگذرند به شتاب ازآن دوری می جویند. و آنان که چون به آیات پروردگارشان اندرزشان دهند، در برابر آن چون کران و کوران نباشند، و آنان که می گویند: ای پروردگار ما، از همسران و فرزندانمان دلهای، مارا شاد دار، و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان. اینان همان کسانند که به خاطر صبری که تحمل کرده اند غرفه های بهشت راپاداش یابند و در آنجا به درود و سلامشان بنوازند. جاودانه در آنجا باشند چه نیکو قرارگاه و مکانی است. بگو: اگر پروردگار من شما را به طاعت خویش نخوانده بود به شما نمی پرداخت، که شما تکذیب کرده اید و کیفرتان همراهتان خواهد بود.

43 فاطر سوره 35

به نام خدای بخشاینده مهربان

ستایش از آن خداوند است، آفریننده آسمانها و زمین، آن که فرشتگان را رسولان گردانید، فرشتگانی که بالهایی دارند، دو دو و سه سه و چهار چهار در آفرینش هر چه بخواهد می افزاید، زیرا خدا بر هر کاری تواناست. رحمتی که خدا بر مردم بگشاید کس نتواند که بازش دارد و چون چیزی را دریغ دارد کس نتواند جز او که روانش دارد و اوست پیروزمند و حکیم. ای مردم، نعمتی را که خدا بر شما ارزانی داشته است یاد کنید آیا جزخدا آفریننده دیگری هست که شما را از

آسمان و زمین روزی دهد؟ خدایی جزاو نیست، پس چگونه عقیده شما را دگرگون می سازند؟ **اگر تو را تکذیب کرده اند، پیامبرانی را هم که پیش از تو بوده اند، تکذیب کرده اند و همه کارها به خدا بازگردانده شود.** ای مردم، وعده خدا حق است زندگی دنیا شما را نفریبد، و آن شیطان فریبنده به خدا مغرورتان نگرداند. شیطان دشمن شماست او را دشمن گیرید او فرمانبران خویش را فرا می خواند تا همه از دوزخیان باشند. و کافران را عذابی است سخت، و برای کسانی که ایمان آورده اند و کارهای، شایسته کرده اند آمرزش و اجر بزرگی است. آیا آن که کردار بدش را در نظرش آراستند، چنان که نیکویش پنداشت،همانند کسی است که چنین نیست؟ پس خدا هر که را خواهد گمراه می کند و هر که را خواهد هدایت می کند نباید که جان تو به خاطر آنها دچار اندوه شود زیرا خدا به کارهایی که می کنند آگاه است. خداست که بادها را می فرستد تا ابرها را برانگیزند و ما آنها را به سرزمینهای مرده می رانیم و زمین مرده را به آن زنده می کنیم زنده گشتن در روز قیامت نیز چنین است. هر که خواهان عزت است بداند که عزت، همگی از آن خداست سخن خوش وپاک، به سوی او بالا می رود و کردار نیک است که آن را بالا می برد و برای آنان که از روی مکر به تبهکاری می پردازند عذابی است سخت و مکرشان نیز از میان برود . خدا شما را از خاک و سپس از نطفه بیافرید آنگاه جفتهای یکدیگرتان قرار داد. **هیچ زنی آبستن نمی شود و نمی زاید مگر به علم او و عمر هیچ سالخورده ای به درازا نکشد و از عمر کسی کاسته نگردد، جز آنکه همه در کتابی نوشته شده است و این کارها بر خدا آسان است.** این دو دریا یکسان نیستند: یکی آبش شیرین و گواراست و یکی شور و تلخ، از هر دو گوشت تازه می خورید، و از آنها چیزهایی برای آرایش تن خویش بیرون می کشید و می بینی که کشتیها برای یافتن روزی و غنیمت، آب را می شکافند و پیش می روند باشد که سپاسگزار باشید. از شب می کاهد و به روز می افزاید و از روز می کاهد و به شب می افزاید و آفتاب و ماه را رام کرد هر یک تا زمانی معین در حرکتند این است خدا پروردگار شما فرمانروایی از آن اوست چیزهایی را که سوای او به خدایی می خوانید مالک پوست میان هسته خرمایی هم نیستند. و

اگر آنها را بخوانید، صدایتان را نمی شنوند و اگر بشنوند، پاسختان نگویند و در روز قیامت شرک آوردنتان را انکار کنند و کس همانند خدای آگاه خبردارت نسازد. ای مردم، همه شما به خدا نیازمندید اوست بی نیاز و ستودنی. اگر، بخواهد، شما را از میان می برد و مردمی تازه می آورد. و این کار بر خدا دشوار نیست. هیچ کس بار گناه دیگری را بر دوش نکشد و اگر گرانباری کسی را به حمل کردن بار خود فرا خواند، هر چند خویشاوند او باشد، از حمل آن سر باز زند تو فقط کسانی را می ترسانی که از پروردگارشان، نادیده بیمناکند ونماز می گزارند و هر که پاک شود برای خود پاک شده و سرانجام همه به سوی خداست. نابینا و بینا برابر نیستند، و نه تاریکی و روشنی، و نه، سایه و حرارت آفتاب. و زندگان و مردگان برابر نیستند خدا هر که را خواهد می شنواند و تونمی توانی سخن خود را به مردگانی که در گور خفته اند بشنوانی. تو جز بیم دهنده ای نیستی. ما تو را به حق به رسالت فرستادیم تا مژده دهی و بیم دهی و هیچ ملتی نیست مگر آنکه به میانشان بیم دهنده ای بوده است. اگر تو را تکذیب می کنند، کسانی هم که پیش از اینان بوده اند، پیامبرانشان را که با معجزات و با نوشته ها و کتابی روشنایی بخش به میانشان آمده بودند، تکذیب کرده اند. سپس آنهایی را که کفر می ورزیدند فرو گرفتم عقوبت من چگونه بود؟ آیا ندیده ای که خدا از آسمان باران فرستاد و بدان میوه های گوناگون رویانیدیم؟ و از کوهها راهها پدید آوردیم: سفید و سرخ و رنگارنگ و به غایت سیاه. همچنین از مردم و جنبندگان و چهارپایان گوناگون هر آینه از میان، بندگان خدا تنها دانشمندان از او می ترسند و خدا پیروزمند و آمرزنده است. آنان که کتاب خدا را می خوانند و نماز می گزارند و از آنچه به آنها داده ایم پنهانی و آشکارا انفاق می کنند، امیدوار به تجارتی هستند که هرگززیان نمی کند. زیرا خدا پاداششان را به تمامی می دهد و از فضل خود چیزی بر آن می افزاید زیرا آمرزنده و پذیرای سپاس است. هر چه از این کتاب به تو وحی کرده ایم حق است، که کتابهای پیش از خود، را تصدیق می کند و خدا بر بندگانش آگاه و بیناست. سپس کتاب را به کسانی از بندگانمان که برگزیده بودیم به میراث دادیم بعضی بر خود ستم کردند و بعضی راه میانه را برگزیدند و

بعضی به فرمان خدا در کارهای نیک پیشی گرفتند و این است بخشایش بزرگ. به بهشتهایی که جایگاه جاودانه آنهاست داخل می شوند در آنجا به، دستنبدهای زر و مرواریدشان می آرایند و در آنجا جامه هاشان از حریر است. و می گویند : سپاس خدایی را که اندوه از ما دور کرد، زیرا پروردگار ماآمرزنده و شکر پذیر است. آن خدایی که ما را از فضل خویش بدین سرای جاویدان در آورد، که در آنجانه رنجی به ما می رسد و نه خستگی. و کافران را آتش جهنم است، نه بمیرانندشان و نه از عذابشان کاسته گردد، ناسپاسان را چنین کیفر می دهیم. و از درون آتش فریاد زنند: ای پروردگار ما، ما را بیرون آر تا کارهایی شایسته کنیم، غیر از آنچه می کردیم آیا آن قدر شما را عمر نداده بودیم که پند گیرندگان پند گیرند؟ و شما را بیم دهنده بیم داد پس بچشید، که گناهکاران را یاوری نیست. خدا، دانای نهان آسمانها و زمین است و او به آنچه در دلهاست آگاه است. اوست که شما را در روی زمین جانشین پیشینیان کرد پس هر کس که ناسپاسی کند، ناسپاسی اش بر زیان اوست، و کفر کافران جز بر دشمنی پروردگارشان با آنها، نیفزاید نیز کفر کافران جز به خسرانشان نیفزاید. بگو : آن شریکانی را که به جای خدای یکتا می خواندید، دیدید ؟ به من، بنمایید که از این زمین چه چیز را آفریده اند؟ یا در آفرینش آسمان چه مشارکتی داشته اند؟ آیا بر آنها کتابی فرستاده ایم که آن را حجت خود سازند؟ نه، ستمکاران به یکدیگر جز فریب وعده ای نمی دهند. خدا آسمانها و زمین را نگه می دارد تا زوال نیابند، و اگر به زوال گرایند، هیچ یک از شما جز او نمی تواند آنها را نگه دارد هر آینه خدا بردبار و آمرزنده است. به خدا قسمهای سخت خوردند که اگر بیم دهنده ای بیاید بهتر از هر امت دیگر هدایت یابند ولی چون بیم دهنده ای آمد، جز نفرتشان نیفزود، به سرکشی در زمین و نیرنگهای بد و این نیرنگهای بد جز نیرنگبازان را، در بر نگیرد آیا جز سنتی که بر گذشتگان رفته است منتظر چیز دیگری هستند؟ در سنت خدا هیچ تبدیلی نمی یابی و در سنت خدا هیچ تغییری نمی یابی. آیا در زمین نمی گردند تا ببینند که عاقبت مردمی که پیش از آنها بوده اند و نیرویی بیشتر داشته اند به کجا کشید؟ هیچ چیز در آسمانها و زمین نیست که خدا را ناتوان سازد زیرا او دانا و

تواناست. **و اگر خدا بخواهد مردم را به سبب کارهایی که کرده اند بازخواست کند بر روی زمین هیچ جنبنده ای باقی نگذارد ولی آنها را تا زمانی معین مهلت می دهد و چون مدتشان به سر آمد، به اعمال بندگان خویش آگاه است.**

44 مریم سوره 19

به نام خدای بخشاینده مهربان
کاف، ها، یا، عین، صاد. بیان بخشایش پروردگارت بر بنده خود زکریا است. آنگاه که پروردگارش را در نهان ندا داد. گفت: ای پروردگار من، استخوان من سست گشته و سرم از پیری سفید شده است، وهرگز دردعا به درگاه تو، ای پروردگارمن، بی بهره نبوده ام. من پس از مرگ خویش، از خویشاوندانم بیمناکم و زنم نازاینده است مرا از جانب خود فرزندی عطا کن، که میراثبر من و میراثبر خاندان یعقوب باشد و او را، ای پروردگار من، شایسته و پسندیده گردان. ای زکریا، ما تو را به پسری به نام یحیی مژده می دهیم از این پیش کسی را همنام او نساخته ایم. گفت: ای پروردگار من، مرا از کجا پسری باشد، حال آنکه زنم، نازاینده است و من خود در پیری به پایان عمرم رسیده ام. گفت: پروردگارت اینچنین گفته است: این برای من آسان است و تو را. گفت: ای پروردگارمن، به من نشانی بنمای گفت: نشان تو این است که سه شب و سه روز با مردم سخن نگویی. از محراب به میان قوم خود بیرون آمد و به آنان اعلام کرد که: صبح و شام تسبیح گویید. **ای یحیی، کتاب را به نیرومندی بگیر و در کودکی به او دانایی عطا کردیم.** و به او شفقت کردیم و پاکیزه اش ساختیم و او پرهیزگار بود. به پدر و مادر نیکی می کرد و جبار و گردنکش نبود. سلام بر او، روزی که زاده شد و روزی که می میرد و روزی که دیگر بار زنده برانگیخته می شود. در این کتاب مریم را یاد کن، آنگاه که از خاندان خویش به مکانی رو به سوی بر آمدن آفتاب، دوری گزید. میان خود و آنان پرده ای کشید و ما روح خود را نزدش فرستادیم و چون انسانی تمام بر او نمودار شد. مریم گفت: از تو به خدای رحمان پناه می برم، که پرهیزگار باشی. گفت: من فرستاده پروردگار تو هستم، تا تو را پسری پاکیزه ببخشم. گفت: از کجا

مرا فرزندی باشد، حال آنکه هیچ بشری به من دست نزده است و من بدکاره هم نبوده ام. گفت: پروردگار تو اینچنین گفته است: این برای من آسان است. ما آن پسر را برای مردم آیتی و بخشایشی کنیم و این کاری است که بدان حکم رانده اند. پس او آبستن شد و او را با خود به مکانی دور افتاده برد. درد زاییدن او را به سوی تنه درخت خرمایی کشانید گفت: ای کاش پیش از این مرده بودم و از یادها فراموش شده بودم. کودک از زیر او ندا داد: محزون مباش، پروردگارت از زیر پای تو جوی آبی روان ساخت. نخل را بجنبان تا خرمای تازه چیده برایت فرو ریزد. پس ای زن، بخور و بیاشام و شادمان باش و اگر از آدمیان کسی را دیدی، بگوی : برای خدای رحمان روزه نذر کرده ام و امروز با هیچ بشری سخن نمی گویم. کودک را برداشت و نزد قوم خود آورد گفتند: ای مریم، کاری قبیح کرده ای. ای خواهر هارون، نه پدرت مرد بدی بود و نه مادرت زنی بدکاره. به فرزند اشاره کرد گفتند: **چگونه با کودکی که در گهواره است سخن، بگوییم. کودک گفت : من بنده خدایم، به من کتاب داده و مرا پیامبر گردانیده است.** و هر جا که باشم مرا برکت داده و تا زنده ام به نماز و زکات وصیت کرده است. و نیز نیکی کردن به مادرم و مرا جبار و شقی نساخته است. سلام بر من، روزی که زاده شدم و روزی که می میرم و روزی که دیگر بار زنده برانگیخته می شوم. این است عیسی بن مریم به سخن حق همان که در باره او در تردید بودند. نسزد خداوند را که فرزندی برگیرد منزه است چون اراده کاری کند، می گوید: موجود شو پس موجود می شود. و الله پروردگار من و پروردگار شماست، پس او را بپرستید، که راه راست این است. گروهها با هم اختلاف کردند، پس وای بر کافران به هنگام حضور در آن روزبزرگ. چه خوب می شنوند و چه خوب می بینند آن روز که نزد ما می آیند ولی ستمکاران امروز در گمراهی آشکاری هستند. آنان را از روز حسرت که کار به پایان آمده و آنان همچنان در حال غفلت و، بی ایمانی هستند بترسان. هر آینه پس از زمین و هر چه بر روی آن هست ما زنده می مانیم و همه به نزد ما بازگردانده می شوند. و در این کتاب ابراهیم را یاد کن که او پیامبری راستگو بود. آنگاه که پدرش را گفت: ای پدر، چرا

چیزی را که نه می شنود و نه می بیند و نه هیچ نیازی از تو بر می آورد، می پرستی ? ای پدر، مرا دانشی داده اند که به تو نداده اند پس، از من پیروی، کن تا تو را به راه راست هدایت کنم. ای پدر، شیطان را مپرست، زیرا شیطان خدای رحمان را نافرمان بود. ای پدر، می ترسم عذابی از جانب خدای رحمان به تو رسد و تو دوستدار شیطان باشی. گفت: ای ابراهیم، آیا از خدایان من بیزار هستی? اگر باز نایستی سنگسارت می کنم اکنون زمانی دراز از من دور باش. گفت: تو را سلامت باد از پروردگارم برایت آمرزش خواهم خواست زیرا او بر من مهربان است. از شما و از آن چیزهایی که به جای خدای یکتا می خوانید کناره می گیرم، وپروردگار خود را می خوانم، باشد که به سبب خواندن پروردگارم به شوربختی نیفتم. چون از آنها و آنچه جز خدای یکتا می پرستیدند کناره گرفت، اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم و همه را پیامبری دادیم، و رحمت خویش را به آنها ارزانی داشتیم و سخن نیکو و آوازه بلند دادیم. و در این کتاب، موسی را یاد کن او بنده ای مخلص و فرستاده ای پیامبر بود. و او را از جانب راست کوه طور ندا دادیم و نزدیکش ساختیم تا با او راز، گوییم. و از رحمت خود برادرش هارون پیامبر را به او بخشیدیم. و در این کتاب اسماعیل را یاد کن او درست قول و فرستاده ای پیامبر بود، و خاندان خود را به نماز و زکات امر می کرد و نزد پروردگارش شایسته وپسندیده بود. و در این کتاب ادریس را یاد کن او راست گفتاری پیامبر بود. او را به مکانی بلند فرا بردیم. اینان گروهی از پیامبران بودند که خدا به آنان انعام کرده بود، از، فرزندان آدم و فرزندان آنان که با نوح در کشتی نشاندیم و فرزندان ابراهیم و اسرائیل و آنها که هدایتشان کردیم و برگزیدیمشان و چون آیات خدای رحمان بر آنان تلاوت می شد، گریان به سجده می افتادند. سپس کسانی جانشین اینان شدند که نماز را ضایع گذاشتند و پیرو شهوات گردیدند و به زودی به غی خواهند افتاد، مگر آن کس که توبه کرد و ایمان آورد و کارهای شایسته کرد. اینان به بهشت داخل می شوند و هیچ کس مورد ستم قرار نمی گیرد. بهشتهای جاوید که خدای رحمان از غیب به بندگان خویش وعده کرده است ووعده او فرا خواهد رسید. در آنجا سخن لغو نمی شنوند، گفتارشان سلام است و روزیشان

هر صبح و شام آماده است. این همان بهشتی است که به بندگانمان، آنها که پرهیزگاری کرده اند، عطا می کنیم. و ما جز به فرمان پروردگار تو فرود نمی آییم آنچه در پیش روی ما و پشت سر ما و میان این دو قرار دارد از آن اوست و پروردگار تو فراموشکارنیست. پروردگار آسمانها و زمین و آنچه میان آن دوست او را بپرست و در پرستش، شکیبا باش آیا همنامی برای او می شناسی؟ آدمی می گوید: آیا زمانی که بمیرم، زنده از گور بیرون آورده خواهم شد؟ و آدمی به یاد ندارد که او را پیش از این آفریده ایم و او خود چیزی نبوده است ؟ به پروردگارت سوگند، آنها را با شیطانها گرد می آوریم، آنگاه همه رادر اطراف جهنم به زانو می نشانیم. آنگاه از هر گروه کسانی را که در برابر خدای رحمان بیشتر سرکشی کرده اند جدا می کنیم. و ما آنهایی را که سزاوارتر به داخل شدن در آتش و سوختن در آن باشند بهتر می شناسیم. و هیچ یک از شما نیست که وارد جهنم نشود و این حکمی است حتمی از جانب پروردگار تو. آنگاه پرهیزگاران را نجات می دهیم و ستمکاران را همچنان به زانو نشسته در آنجا وا می گذاریم. چون آیات روشنگر ما را بر آنان بخوانند، کافران به مؤمنان می گویند: کدام یک از دو فرقه را جایگاه بهتر و محفل نیکوتر است؟ پیش از آنها چه بسا مردمی را به هلاکت رسانیده ایم که از حیث اثاث ومنظر بهتر از آنها بودند. بگو: هر کس که در گمراهی باشد، خدای رحمان او را به فزونی مدد می رساند، تا آنگاه آنچه را به او وعده داده شده است بنگرد: یا عذاب و یا قیامت آنگه خواهند دانست که چه کسی را جایگاه بدتر و سپاه ناتوان تر است. و خدا بر هدایت آنان که هدایت یافته اند خواهد افزود و نزد پروردگار تو پاداش و نتیجه کردارهای شایسته ای که باقی ماندنی اند بهتر است. آیا آن کسی را که به آیات ما کافر بود دیدی که می گفت: البته به من، مال و فرزند داده خواهد شد. آیا از غیب آگاهی داشت، یا از خدای رحمان پیمان گرفته بود؟ نه چنین است آنچه می گوید خواهیم نوشت و البته بر عذابش خواهیم افزود. آنچه را که می گوید از او می ستانیم تا تنها نزد ما بیاید. و به غیر از الله خدایانی اختیار کردند تا سبب عزتشان گردند. نه چنین است به زودی از عبادت آنان سر برتابند و به مخالفتشان برخیزند، آیا ندیده ای که ما شیاطین را به سوی کافران

فرستادیم تا آنها را برانگیزند؟ پس تو بر آنان شتاب مکن که ما روزهایشان را به دقت می شماریم. روزی که پرهیزگاران را نزد خدای رحمان سواره گرد آوریم. و مجرمان را تشنه کام به جهنم برانیم. از شفاعت بی نصیبند، مگر آن کس که با خدای رحمان پیمانی بسته باشد. گفتند : خدای رحمان صاحب فرزندی است. هر آینه سخنی زشت آورده اید. نزدیک است که از این سخن آسمانها، بشکافند و زمین شکافته شود و کوهها فرو افتند و در هم ریزند، زیرا برای خدای رحمان فرزندی قائل شده اند. **خدای رحمان را سزاوار نیست که صاحب فرزندی باشد.** هیچ چیز در آسمانها و زمین نیست مگر آنکه به بندگی سوی خدای رحمان بیاید. او همه را حساب کرده و یک یک شمرده است. و همگیشان در روز قیامت تنها نزد او می آیند. خدای رحمان کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، محبوب همه گرداند. این قرآن را بر زبان تو آسان کردیم تا پرهیزگاران را مژده دهی و ستیزه گران را بترسانی. **و چه بسیار مردمی را پیش از آنها هلاک کرده ایم آیا هیچ یک از آنهارا می یابی یا حتی اندک آوازی از آنها می شنوی؟**

45 طه سوره 20

به نام خدای بخشاینده مهربان

طا، ها. **قرآن را بر تو نازل نکرده ایم که در رنج افتی.** تنها هشداری است برای آن که می ترسد. از جانب کسی که زمین و آسمانهای بلند را آفریده است نازل شده. خدای رحمان بر عرش استیلا دارد. از آن اوست آنچه در آسمانها و زمین و میان آنهاست و آنچه در زیر زمین است. و اگر سخن بلند گویی، او به راز نهان و نهان تر آگاه است. الله، آن که هیچ خدایی جز او نیست، نامهای خوب از آن اوست. **آیا خبر موسی به تو رسیده است، آنگاه که آتشی دید و به خانواده خود گفت : درنگ کنید، که من از دور آتشی می بینم، شاید برایتان قبسی بیاورم یا در روشنایی آن راهی بیابم. چون نزد آتش آمد، ندا داده شد : ای موسی، من پروردگار تو هستم پای پوشت را بیرون کن که اینک در وادی مقدس طوی هستی. و من تو را برگزیده ام پس به آنچه وحی می شود گوش فرادار.** خدای، یکتا من هستم هیچ

خدایی جز من نیست پس مرا بپرست و تا مرا یاد کنی نماز بگزار. قیامت آمدنی است می خواهم زمان آن را پنهان دارم تا هر کس در مقابل کاری که کرده است سزا ببیند. آن کس که به آن ایمان ندارد و پیرو هوای خویش است، تو را از آن رویگردان نکند، تا به هلاکت افتی. ای موسی، آن چیست به دست راستت ؟ گفت: این عصای من است بر آن تکیه می کنم و برای گوسفندانم با آن برگ می ریزم و مرا با آن کارهای دیگر است. گفت: ای موسی، آن را بیفکن. بیفکندش به ناگهان ماری شد که می دوید. گفت: بگیرش، و مترس بار دیگر آن را به صورت نخستینش باز می گردانیم. دست خویش در بغل کن، بی هیچ عیبی، سفید بیرون آید این هم آیتی دیگر، تا آیتهای بزرگ تر خود را به تو بنمایانیم. نزد فرعون برو که سرکشی می کند. گفت : ای پروردگار من، سینه مرا برای من گشاده گردان. و کار مرا، آسان ساز. و گره از زبان من بگشای. تا گفتار مرا بفهمند. و یاوری از خاندان من برای من قرار ده، برادرم هارون را. پشت مرا بدو محکم کن. و در کار من شریکش گردان. تا تو را فراوان ستایش کنیم. و تو را فراوان یاد کنیم. که تو بر حال ما آگاه بوده ای. گفت: ای موسی، هر چه خواستی به تو داده شد. و ما بار دیگر به تو نعمت فراوان داده ایم، آنگاه که بر مادرت آنچه وحی کردنی بود وحی کردیم : که او را در صندوقی بیفکن، صندوق را به دریا افکن، تا دریا به ساحلش اندازد و یکی از دشمنان من و دشمنان او صندوق را برگیرد محبت خویش برتو ارزانی داشتم تا زیر نظر من پرورش یابی. آنگاه که خواهرت می رفت و می گفت: می خواهید شما را به کسی که نگهداریش کند راه بنمایم؟ ما تو را نزد مادرت بازگردانیدیم تا چشمانش روشن گردد و غم نخورد و تو یکی را بکشتی و ما از غم آزادت کردیم و بارها تو را بیازمودیم و سالی چند میان مردم مدین زیستی و اکنون ای موسی، در آن هنگام که مقدر کرده بودیم آمده ای. تو را خاص خود کردم. تو و برادرت آیات مرا ببرید و در رسالت من سستی مکنید. به سوی فرعون بروید که او طغیان کرده است. با او به نرمی سخن گویید، شاید پند گیرد، یا بترسد. گفتند: ای پروردگار ما، بیم داریم که بر ما تعدی کند یا طغیان از حد بگذراند. گفت: مترسید من با شما هستم می شنوم و می بینم. پس نزد او روید و

گویید: ما رسولان پروردگار توایم بنی اسرائیل را باما بفرست و آزارشان مده ما نشانه ای از پروردگارت برایت آورده ایم و سلام بر آن کس که از پی هدایت قدم نهد. هر آینه به ما وحی شده است که عذاب برای آن کسی است که راست را دروغ شمارد و از آن رخ برتابد. گفت: ای موسی، پروردگار شما کیست ? گفت: پروردگار ما همان کسی است که آفرینش هر چیزی را به او ارزانی داشته، سپس هدایتش کرده است. گفت: حال اقوامی که پیش از این می زیسته اند چیست ? گفت: علم آن در کتابی است نزد پروردگار من پروردگار من نه خطا می کند، نه فراموش. کسی است که زمین را آرامگاه شما ساخت و برایتان در آن راههایی پدید آورد و از آسمان باران فرستاد، تا بدان انواعی گوناگون از نباتات برویانیم. بخورید و چارپایانتان را بچرانید در این برای خردمندان عبرتهاست. شما را از زمین آفریدیم و به آن باز می گردانیم و بار دیگر از آن بیرون می آوریم. هر آینه همه آیات خود را به او نشان دادیم ولی تکذیبش کرد و سر باز زد، گفت: ای موسی، آیا نزد ما آمده ای تا ما را به جادویی از سرزمینمان بیرون کنی ? ما نیز در برابر تو جادویی چون جادوی تو می آوریم بین ما و خود وعده گاهی در زمینی هموار بگذار که نه ما وعده را خلاف کنیم و نه تو. گفت : موعد شما روز زینت است و همه مردم بدان هنگام که آفتاب بلند گردد گرد آیند. فرعون بازگشت و یاران حیله گر خویش را گرد کرد و باز آمد. موسی گفتشان: وای بر شما، بر خدا دروغ مبندید که همه شما را به، عذابی هلاک کند و هر که دروغ بندد نومید شود. پس با یکدیگر در کار خود به مشورت پرداختند و پنهان رازها گفتند. گفتند: این دو جادوگرانی هستند که می خواهند به جادوی خویش شما را ازسرزمینتان برانند و آیین برتر شما را براندازند. شما تدبیرهای خود گرد کنید و در یک صف بیایید کسی که امروز پیروز شود، رستگاری یابد. گفتند: ای موسی، آیا تو می افکنی یا ما نخست بیفکنیم ? گفت: شما، بیفکنید ناگهان از جادویی که کردند چنان در نظرش آمد که آن رسنها و عصاها به هر سو می دوند. موسی خویشتن را ترسان یافت. گفتیم: مترس که تو برتر هستی. آنچه در دست راست داری بیفکن تا هر چه را که ساخته اند ببلعد آنان حیله جادوان ساخته اند و جادوگر هیچ گاه پیروز نمی

شود. ساحران به سجده افکنده شدند گفتند: به پروردگار هارون و موسی ایمان، آوردیم. فرعون گفت: آیا پیش از آنکه شما را رخصت دهم به او ایمان آوردید؟ او بزرگ شماست که به شما جادوگری آموخته است دستها و پاهاتان را از چپ و راست می برم و بر تنه درخت خرما به دارتان می آویزم تا بدانید که عذاب کدام یک از ما سخت تر و پاینده تر است. گفتند : سوگند به آن که ما را آفریده است که تو را بر آن نشانه های روشن که دیده ایم ترجیح نمی دهیم، به هر چه خواهی حکم کن، که رواج حکم تودر زندگی اینجهانی است.
اینک به پروردگار خویش ایمان آوردیم تا از خطاهای ما و آن جادوگری که ما را بدان واداشتی در گذرد، که خدا بهتر و پایدارتر است. هر آینه هر کس که گنهکار نزد پروردگارش بیاید، جهنم جایگاه اوست که در آنجا نه می میرد و نه زندگی می کند. و آنان که با ایمان نزد او آیند و کارهای شایسته کنند، صاحب درجاتی بلند باشند.
بهشتهای جاویدان که در آن نهرها روان است، و همواره در آنجا باشند واین است پاداش پاکان. به موسی وحی کردیم که بندگان ما را شب هنگام بیرون ببر و برایشان در دریا گذرگاهی خشک بجوی، و مترس که بر تو دست یابند و بیم به دل راه مده. فرعون با لشکرهایش از پی او روان شد و دریا چنان که باید آنان را درخود فرو پوشید.
فرعون قومش را گمراه کرد، نه راهنمایی. ای بنی اسرائیل، شما را از دشمنتان رهانیدیم و با شما در جانب راست کوه طور وعده نهادیم و برایتان من و سلوی نازل کردیم. از چیزهای پاکیزه که شما را روزی داده ایم بخورید و از حد مگذرانیدش، تامباد خشم من به شما رسد، که هر کس که خشم من به او برسد در آتش افتد. هر کس که توبه کند و ایمان آورد و کار شایسته کند و به راه هدایت بیفتد، می آمرزمش. ای موسی، چه چیز تو را واداشت تا بر قومت پیشی گیری ؟ گفت: آنها همانهایند که از پی من روانند ای پروردگار من، من به سوی تو شتافتم تا خشنود گردی. گفت: ما قوم تو را پس از تو آزمایش کردیم و سامری گمراهشان ساخت. موسی خشمگین و پر اندوه نزد قومش بازگشت و گفت : ای قوم من، آیا پروردگارتان شما را وعده های نیکو نداده بود؟ آیا درنگ من به درازا کشید یا خواستید که خشم پروردگارتان به شما فرود آید که وعده مرا خلاف کردید؟ گفتند:

ما به اختیار خویش وعده تو خلاف نکردیم بارهایی از زینت آن قوم بر دوش داشتیم آنها را در آتش بیفکندیم و سامری نیز بیفکند. و برایشان تندیس گوساله ای که نعره گاوان را داشت بساخت و گفتند: این، خدای شما و خدای موسی است و موسی فراموش کرده بود. آیا نمی دیدند که هیچ پاسخی به سخنشان نمی دهد، و هیچ سود و زیانی برایشان ندارد؟ هارون نیز پیش از این به آنها گفته بود: ای قوم من، شما را به این گوساله آزموده اند پروردگار شما خدای رحمان است از پی من بیایید و فرمانبردار من باشید. گفتند: ما همواره به پرستش او می نشینیم تا موسی به نزد ما بازگردد، گفت: ای هارون، هنگامی که دیدی گمراه می شوند، چرا از پی من نیامدی ؟ آیا تو نیز از فرمان من سرپیچی کرده بودی ؟ گفت: ای پسر مادرم، چنگ به ریش و سر من مینداز من ترسیدم که بگویی: میان من و بنی اسرائیل جدایی افکندی، و گفتار مرا رعایت نکردی. گفت: و تو ای سامری، این چه کاری بود که کردی؟ گفت: من چیزی دیدم که آنها نمی دیدند مشتی از خاکی که نقش پای آن رسول بر آن بود برگرفتم و در آن پیکر افکندم و نفس من این کار را در چشم من بیاراست. گفت: برو، در زندگی این دنیا چنان شوی که پیوسته بگویی: به من نزدیک مشو و نیز تو را وعده ای است که از آن رها نشوی و اینک به خدایت که پیوسته عبادتش می کردی بنگر که می سوزانیمش و به دریایش می افشانیم. جز این نیست که خدای شما الله است که هیچ خدایی جز او نیست و علمش همه چیز را در بر گرفته است. اینچنین خبرهای گذشته را برای تو حکایت می کنیم و به تو از جانب، خودقرآن را عطا کردیم. هر کس که از آن رخ برتابد روز قیامت بار گناه بر دوش می کشد. در آن کار همواره بمانند و بار روز قیامت برایشان بار بدی است. روزی که در صور بدمند و مجرمان را در آن روز، کبود چشم گرد می آوریم. آهسته با هم سخن می گویند که ده روز بیش نیارمیده اید. ما به گفتار آنان آگاه تریم آنگاه که نیکو روش ترین آنها می گوید : جزیک روز نیارمیده اید. تو را از کوهها می پرسند بگو: پروردگار من همه را پراکنده می سازد. و آنها را به زمینی هموار بدل می کند، بی هیچ کجی و پستی و بلندی. در آن روز از پی آن داعی که هیچ کژی را در او راه نیست روان گردند وصداها در برابر خدای

رحمان به خشوع می گراید و از هیچ کس جز صدای پایی نخواهی شنید. در آن روز شفاعت سود ندهد، مگر آن را که خدای رحمان اجازت دهد و سخنش را بپسندد. هر چه را در پیش روی آنهاست و هر چه را در پشت سرشان است می داند وعلم آنان او را در بر نگیرد. و چهره ها در برابر خدای زنده پاینده خاضع می شود و هر که بار کفر بر دوش می کشد نومید می گردد. و هر کس که کارهای شایسته کند و مؤمن باشد، نباید از هیچ ستمی و شکستی بهراسد. اینچنین آن را قرآنی عربی نازل کردیم و در آن گونه گون هشدار دادیم، شاید بترسند یا پندی تازه گیرند. پس برتر است خدای یکتا آن پادشاه راستین و پیش از آنکه وحی به پایان رسد در خواندن قرآن شتاب مکن و بگو: ای پروردگارمن، به علم من بیفزای. و ما پیش از این با آدم پیمان بستیم ولی فراموش کرد، و شکیبایش نیافتیم. و آنگاه که به فرشتگان گفتیم: آدم را سجده کنید، همه جز ابلیس که سرپیچی کرد سجده کردند. **گفتیم: ای آدم، این دشمن تو و همسر توست، شما را از بهشت بیرون نکند، که نگونبخت شوی.** که تو در بهشت نه گرسنه می شوی و نه برهنه می مانی. و نه تشنه می شوی و نه دچار تابش آفتاب. شیطان وسوسه اش کرد و گفت: ای آدم، آیا تو را به درخت جاویدانی و ملکی زوال ناپذیر راه بنمایم ؟ از آن درخت خوردند و شرمگاهشان در نظرشان از دو سو پیدا شد و همچنان برگ درختان بهشت بر آنها می چسبانیدند. آدم در پروردگار خویش عاصی شد و راه گم کرد. سپس پروردگارش او را برگزید و توبه اش را بپذیرفت و هدایتش کرد. گفت: همگی از آنجا پایین روید، دشمنان یکدیگر اگر از جانب من شمارا راهنمایی آمد، هر کس از آن راهنمای من متابعت کند نه گمراه می شودو نه تیره بخت. و هر کس که از یاد من اعراض کند، زندگیش تنگ شود و در روز قیامت نابینا محشورش سازیم. گوید: ای پروردگار من، چرا مرا نابینا محشور کردی و حال آنکه من بینا بودم ؟ گوید: همچنان که تو آیات ما را فراموش می کردی، امروز خود فراموش، گشته ای. اینچنین اسرافکاران و کسانی را که به آیات پروردگارشان ایمان نمی آورند جزا می دهیم هر آینه عذاب آخرت سخت تر و پایدارتر است. آیا آن همه مردمی که پیش از این در مساکن خویش راه می رفتند و ما

همه را هلاک کردیم، سبب هدایت اینان نشده اند ؟ اینها نشانه هایی است برای خردمندان. اگر نه سخنی بود که پروردگارت پیش از این گفته و زمان را معین کرده بود، عذابشان در این جهان حتمی می بود. بر آنچه می گویند شکیبا باش و پروردگارت را پیش از طلوع خورشید و پیش، از غروب آن به پاکی بستای و در ساعات شب و اول و آخر روز تسبیح گوی شاید خشنود گردی. اگر زنان و مردانی از آنها را از یک زندگی خوش بهره مند ساخته ایم، تو به آنها منگر این برای آن است که امتحانشان کنیم رزق پروردگارت بهتر و پایدارتر است. کسان خود را به نماز فرمان ده و خود در آن کار پای بیفشر از تو روزی نمی خواهیم، ما به تو روزی می دهیم و عاقبت خیر از آن پرهیزگاران است. و گفتند: چرا معجزه ای از پروردگارش برای ما نمی آورد ؟ آیا دلیلهای روشنی که در صحیفه های پیشین آمده، به آنها نرسیده است ؟ اگر پیش از آمدن پیامبری عذابشان می کردیم، می **گفتند: ای پروردگار ما، چرا رسولی بر ما نفرستادی تا پیش از آنکه به خواری و رسوایی افتیم،از آیات تو پیروی کنیم؟ بگو: همه منتظرند، شما نیز منتظر بمانید به زودی خواهید دانست آنها که به راه راست می روند و آنها که هدایت یافته اند، چه کسانی هستند.**

46 واقعه سوره 56

به نام خدای بخشاینده مهربان

چون قیامت واقع شود، که در واقع، شدنش هیچ دروغ نیست، گروهی را خوار کننده است و گروهی را برافرازنده. آنگاه که زمین به سختی بلرزد، و کوهها به تمامی متلاشی شوند، و چون غباری پراکنده گردند، شما سه گروه باشید: یکی اهل سعادت، اهل سعادت چه حال دارند؟ دیگر، اهل شقاوت اهل شقاوت چه حال دارند؟ سه دیگر، آنها که سبقت جسته بودند و اینک پیش افتاده اند. **اینان مقربانند، در بهشتهای پرنعمت. گروهی ازپیشینیان واندکی ازآنها که ازپی**

آمده اند، بر تختهایی مرصع، رو به روی هم بر آنها تکیه زده اند. پسرانی همواره جوان گردشان می چرخند، با قدحها و ابریقها و جامهایی از شرابی که در جویها جاری است. از نوشیدنش نه سر درد گیرند و نه بیهوش شوند. و میوه هایی که خود بر می گزینند. و گوشت پرنده هر چه بخواهند. و حوران درشت چشم، همانند مرواریدهایی در صدف. همه به پاداش کارهایی که می کرده اند. در آنجا نه سخن لغو شنوند و نه گناه آلود. جز یک سخن: سلام، سلام. اما اصحاب سعادت، اصحاب سعادت چه حال دارند؟ در زیر درخت سدر بی خار و درخت موزی که میوه اش بر یکدیگر چیده شده و سایه ای دایم و آبی همواره جاری و میوه ای بسیار که نه منقطع می گردد و نه کس را از آن بازدارند. و زنانی ارجمند. آن زنان را ما بیافریدیم، آفریدنی. و دوشیزگان ساختیم. معشوق همسران خویشند، برای اصحاب سعادت. گروهی از پیشینیان و گروهی که از پی آمده اند. اما اصحاب شقاوت، اصحاب شقاوت چه حال دارند؟ در باد سموم و آب جوشانند. در سایه ای از دود سیاه، نه سرد و نه خوش. اینان پیش از این در ناز و نعمت بودند. و بر گناهان بزرگ اصرار می ورزیدند. و می گفتند: آیا زمانی که ما مردیم و خاک و استخوان شدیم باز هم ما رازنده می کنند، یا نیاکان ما را؟ بگو: همه را، آنان که از پیش بوده اند و آنها که از پی شان آمده بودند، همه در وعده گاه آن روز معین خواهند بود. آنگاه شما ای گمراهان تکذیب کننده، از درختان زقوم خواهید خورد و شکمهای خود را پر خواهید کرد. و بر سر آن آب جوشان خواهید نوشید. چنان می نوشید که شتر تشنه آب می نوشد. این است غذایشان در روز جزا، ما شما را آفریده ایم، پس چرا تصدیق نمی کنید؟ آیا آن منی را که بیرون می ریزید دیده اید؟ آیا شما او را می آفرینید یا ما آفریننده ایم ؟ ما مرگ را بر شما مقدر ساختیم و ناتوان از آن نیستیم که به جای شما قومی همانند شما بیاوریم و شما را به صورتی که از آن بی خبرید از نو بیافرینیم. شما از آفرینش نخست آگاهید، چرا به یادش نیاورید**؟ آیا چیزی را که می کارید دیده اید؟ آیا شما می رویانیدش یا ما رویاننده ایم** ؟ اگر می خواستیم خاشاکش می ساختیم تا در شگفت بمانید. گویند: ما ثروت بر باد دادگانیم، ما بی نصیب ماندگانیم. **آیا آبی راکه می نوشید دیده**

اید؟ آیا شما آنرا از ابر فرو می فرستید یا ما فرو فرستنده ایم ؟ اگر می خواستیم آن را تلخ می گردانیدیم، پس چرا سپاس نمی گویید؟ آیا آن آتشی را که می افروزید دیده اید؟ آیا درختش را شما آفریده اید یا ما آفریننده ایم ؟ ما آن را هشداری و برای مسافران رهنورد، متاعی ساختیم. به نام پروردگار بزرگ خود تسبیح گوی. پس سوگند به غروبگاه ستارگان. و این سوگندی است اگر بدانید بزرگ. هر آینه، این قرآنی است گرامی قدر، در کتابی مکنون. که جز پاکان دست بر آن نزنند. نازل شده از جانب پروردگار جهانیان است. آیا این سخن را دروغ می انگارید؟ و نصیب خود را در دروغ انگاشتن آن قرار می دهید؟ پس چرا آنگاه که جان به گلوگاه رسد و شما در این هنگام می نگرید، تکذیب نمی کنید؟ ما از شما به او نزدیک تریم ولی شما نمی بینید. اگر قیامت را باور ندارید، اگر راست می گویید، بازش گردانید. اما اگر از مقربان باشد، برای اوست آسایش و روزی و بهشت پر نعمت. و اما اگر از اصحاب سعادت باشد: پس تو را از اصحاب سعادت سلام است. و اما اگر از تکذیب کنندگان گمراه باشد، به آب جوشان مهمانش کنند، و به دوزخش در آورند. این سخن سخنی راست و یقین است. پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی.

47 شعراء سوره 26

به نام خدای بخشاینده مهربان

طا، سین، میم. اینهاست آیات این، کتاب روشنگر. شاید، از اینکه ایمان نمی آورند، خود را هلاک سازی. اگر بخواهیم، از آسمان برایشان آیتی نازل می کنیم که در برابر آن به خضوع سر فرود آورند. برایشان هیچ سخن تازه ای از خدای رحمان نازل نمی شود، جز آنکه از آن اعراض می کنند. پس تکذیبش کردند زودا که خبر آن چیزهایی که مسخره اش می کردند به ایشان برسد. آیا به زمین ننگریسته اند که چه قدر از هر گونه گیاهان نیکو در آن رویانیده ایم. در این عبرتی است ولی بیشترشان ایمان نمی آورند. به راستی پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. و پروردگارت موسی را ندا داد که: ای موسی، به سوی آن مردم ستمکار برو: قوم فرعون آیا نمی خواهند پرهیزگار شوند؟ گفت: ای پروردگار من، می ترسم

که دروغگویم خوانند. و دل من تنگ گردد و زبانم گشاده نشود هارون را پیام بفرست. و بر من، به گناهی ادعایی دارند، می ترسم که مرا بکشند. گفت: هرگز، آیات مرا هر دو نزد آنها ببرید، ما نیز با شما هستیم وگوش فرا می دهیم. پس نزد فرعون روید و بگویید: ما رسول پروردگار جهانیان هستیم، که بنی اسرائیل را با ما بفرستی. گفت: آیا به هنگام کودکی نزد خود پرورشت ندادیم و تو چند سال از عمرت را در میان ما نگذرانیدی ? و آن کار را که ازتو سر زد مرتکب نشدی? پس تو کافر نعمتی. گفت: آن وقت که چنان کردم از خطاکاران بودم. و چون از شما ترسیدم، گریختم ولی پروردگار من به من نبوت داد و مرا درشمار پیامبران آورد. و منت این نعمت را بر من می نهی و حال آنکه بنی اسرائیل را برده ساخته ای ? فرعون گفت: پروردگار جهانیان چیست ? گفت: اگر به یقین می پذیرید، اوست که آسمانها و زمین و هر چه را میان آنهاست بیافریده. به آنان که در اطرافش بودند، گفت: آیا نشنیدید? گفت: پروردگار شما و پروردگار نیاکان شما. فرعون گفت: این پیامبری که بر شما فرستاده شده دیوانه است. گفت: اوست پروردگار مشرق و مغرب و هر چه میان آن دوست، اگر تعقل کنید. فرعون گفت: اگر جز من کس دیگری را به خدایی گیری به زندانت می افکنم. گفت: حتی اگر معجزه ای روشن آورده باشم ? گفت: اگر راست می گویی، بیاور. عصایش را انداخت به آشکارا اژدهایی شد. و دستش را بیرون آورد در نظر بینندگان سپید می نمود. به مهتران، قومش که کنارش بودند گفت: این مرد جادوگری داناست. می خواهد به جادوی خود شما را از سرزمینتان بیرون کند چه رای می دهید? گفتند: از او و برادرش مهلت بخواه و کسان به شهرها بفرست. تا هر جادوگر دانایی را که هست نزد تو بیاورند. جادوگران را در روزی معین به وعده گاه آوردند. و مردم را گفتند: آیا شما نیز گرد می آیید? تا اگر جادوگران پیروز آمدند همه از آنها پیروی کنیم. چون جادوگران، آمدند، به فرعون گفتند: آیا اگر ما پیروز شویم ما را مزدی خواهد بود؟ گفت: آری، همه از مقربان خواهید بود. موسی به آنها گفت: هر چه می خواهید بیفکنید، بیفکنید. آنان ریسمانها و چوبهای خود بیفکندند و گفتند: به عزت فرعون که ما پیروز شدیم. **و موسی عصایش را**

افکند ناگاه همه آن دروغها یی را که ساخته بودند، بلعید. جادوگران به سجده افتادند. گفتند: به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم: پروردگار موسی و هارون. گفت: آیا پیش از آنکه شما را رخصت دهم ایمان آوردید؟ هر آینه آن مرد، بزرگ شماست که شما را جادو آموخته است خواهید دید اکنون دستها و پاهایتان از چپ و راست خواهم برید و همه تان را بر دار خواهم کرد. گفتند: باکی نیست، ما نزد پروردگارمان باز می گردیم. ما طمع می داریم که پروردگارمان خطاهای ما را ببخشد که ما نخستین کسانی هستیم که ایمان می آوریم. و به موسی وحی کردیم که: شب هنگام بندگان مرا بیرون ببر که از پی شما بیایند. و فرعون گرد آورندگان سپاه را به شهرها فرستاد. که اینان گروهی اندکند، و ما را به خشم آورده اند، و ما همگی آماده پیکاریم. پس ایشان را از باغها و چشمه سارها بیرون کردیم، و از گنجها و خانه های نیکو، بدین سان همه را به بنی اسرائیل واگذاشتیم. فرعونیان به هنگام برآمدن آفتاب از پی آنها رفتند. چون آن دو گروه یکدیگر را دیدند، یاران موسی گفتند: گرفتار آمدیم. گفت: هرگز پروردگار من با من است و مرا راه خواهد نمود. پس به موسی وحی کردیم که: عصایت را بر دریا بزن دریا بشکافت و هرپاره چون کوهی عظیم گشت. و آن گروه دیگر را نیز به دریا رساندیم. موسی و همه همراهانش را رهانیدیم. و آن دیگران را غرقه ساختیم. هر آینه در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه، پروردگار تو پیروزمند و بخشنده است. **و داستان ابراهیم را برایشان تلاوت کن.** آنگاه که به پدر و قوم خود گفت: چه می پرستید؟ گفتند: بتانی را می پرستیم و معتکف آستانشان هستیم. گفت: آیا وقتی آنها را می خوانید صدایتان را می شنوند؟ یا برای شما سود و زیانی دارند؟ گفتند : نه، پدرانمان را دیده ایم که چنین می کرده اند. گفت: آیا می دانید که چه می پرستیده اید، شما و نیاکانتان؟ آنها دشمنان منند، ولی پروردگار جهانیان دوست من است: آن که مرا بیافریده سپس راهنماییم می کند، و آن که به من طعام می دهد و مرا سیراب می سازد، و چون بیمار شوم شفایم می بخشد، و آن که مرا می میراند و سپس زنده می کند، و آن که امید می دارم که در روز قیامت خطایم را ببخشاید. ای پروردگار من، مرا حکمت بخش و مرا به

شایستگان بپیوند. و ذکر جمیل مرا در ذهن آیندگان انداز. و مرا از وارثان بهشت پر نعمت قرار ده. و پدرم را بیامرز که از گمراهان است. و در روز قیامت مرا رسوا مساز: روزی که نه مال سود می دهد و نه فرزندان. مگر آن کس که با قلبی رسته از شرک به نزد خدا بیاید. و بهشت را برای پرهیزگاران نزدیک آرند. و جهنم را در نظر کافران آشکار کنند. به آنها گویند: چیزهایی که سوای خدای یکتا می پرستید، کجایند؟ آیا یاریتان می کنند، یا خود یاری می جویند؟ آنها و کافران را سرنگون در جهنم اندازند و همه سپاهیان ابلیس را. و در حالی که در جهنم با یکدیگر به نزاع پرداخته اند، می گویند: به خدا سوگند که ما در گمراهی آشکار بودیم، آنگاه که شما را با پروردگار جهانیان برابر می دانستیم. و ما را جز مجرمان گمراه نساختند. و اکنون ما را شفاعت کننده ای نیست. و ما را دوست مهربانی نیست. کاش بار دیگر به دنیا بازگردیم تا از مؤمنان گردیم. در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه، پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. قوم نوح پیامبران را تکذیب کردند. آنگاه که برادرشان نوح به آنها گفت: آیا پروا نمی کنید؟ من برای شما پیامبری امین هستم. از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. من از شما در برابر هدایت خود مزدی نمی طلبم مزد من تنها بر عهده پروردگار جهانیان است. پس، از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. گفتند : آیا به تو ایمان بیاوریم و حال آنکه فرومایگان پیرو تو هستند؟ گفت : دانش من به کارهایی که می کنند نمی رسد. اگر می فهمید حسابشان تنها با پروردگار من است. و من مؤمنان را طرد نمی کنم. جز بیم دهنده ای آشکار نیستم. گفتند: ای نوح، اگر بس نکنی، سنگسار می شوی. گفت: ای پروردگار من، قوم من مرا تکذیب می کنند. میان من و آنها راهی برگشای و مرا و مؤمنان همراه مرا رهایی بخش. او و همراهانش را در آن کشتی انباشته نجات دادیم. و باقی را غرقه کردیم. هر آینه در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. قوم عاد پیامبران را تکذیب کردند. آنگاه که برادرشان هود گفت: آیا پروا نمی کنید؟ من برای شما پیامبری امین هستم. از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. من از شما در برابر هدایت خود مزدی نمی طلبم مزد من تنها بر

عهده پروردگار جهانیان است. آیا بر فراز هر بلندی به بیهودگی برجی بر می آورید؟ و بدین پندار که همواره زنده اید کوشکهایی بنا می کنید؟ و چون انتقام گیرید چون جباران انتقام می گیرید؟ پس، از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. و بترسید از آن خدایی که آنچه را که می دانید، به شما عطا کرده است، و به شما چارپایان و فرزندان ارزانی داشته است، و باغها و چشمه ساران. من از عذاب روزی بزرگ بر شما بیمناکم. گفتند: برای ما یکسان است که ما را اندرز دهی یا اندرز ندهی. اینها جز همان دروغ و نیرنگ پیشینیان نیست. و ما را عذاب نخواهند، کرد. پس تکذیبش کردند و ما آنان را هلاک کردیم هر آینه در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. قوم ثمود پیامبران را تکذیب کردند. آنگاه که برادرشان صالح گفت: آیا پروا نمی کنید؟ من برای شما پیامبری امین هستم. از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. من از شما در برابر هدایت خود مزدی نمی طلبم، مزد من تنها بر عهده، پروردگار جهانیان است. آیا پندارید که شما را دراین نعمتها ایمن رهامی کنند؟ در باغها و چشمه سارها؟ و کشتزارها و نخلها با آن شکوفه های نرم و لطیف ؟ و شادمانه در کوهها خانه هایی می تراشید؟ پس، از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. و فرمان این اسرافکاران را مپذیرید: اینان که به جای اصلاح در زمین فساد می کنند. گفتند: جز این نیست که تو را جادو کرده اند. تو نیز بشری همانند ما هستی اگر راست می گویی نشانه ای بیاور. گفت : این ماده شتر من است یک روز آب خوردن حق او باشد و یک روزحق شما. به آن آسیبی مرسانید که عذاب روزی بزرگ شما را فرو می گیرد. آن را پی کردند و پشیمان شدند. پس عذاب آنها را فرو گرفت هر آینه در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. قوم لوط پیامبران را تکذیب کردند. آنگاه که برادرشان لوط گفت : آیا پروا نمی کنید؟ من برای شما پیامبری امین هستم. از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. من از شما در برابر هدایت خود مزدی نمی طلبم مزد من تنها بر عهده پروردگار جهانیان است. چرا از میان مردم جهان با نران می آمیزید؟ و همسرانی راکه پروردگارتان برایتان آفریده است

ترک می گویید ؟ نه شما مردمی متجاوز هستید. گفتند : ای لوط، اگر بس نکنی، از شهر بیرونت می کنیم. گفت: من با کار شما دشمنم. ای پروردگار من، مرا و کسانم را از عاقبت عملی که می کنند رهایی بخش. او و همه کسانش را رهانیدیم. مگر پیرزنی که خواست بماند. سپس دیگران را هلاک کردیم. بر آنها بارانی بارانیدیم و چه بد بود باران تهدیدشدگان. هر آینه در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. مردم ایکه پیامبران را تکذیب کردند. آنگاه که شعیب به آنها گفت: آیا پروا نمی کنید؟ من برای شما پیامبری امین هستم. از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. من از شما در برابر هدایت خود مزدی نمی طلبم مزد من تنها بر عهده پروردگار جهانیان است. پیمانه را تمام بپردازید و کم فروشی مکنید. و با ترازوی درست وزن کنید. به مردم کم مدهید و بی باکانه در زمین فساد مکنید. از آن کس که شما و آفریدگان پیش از شما را آفریده است بترسید. گفتند: جز این نیست که تو را جادو کرده اند. تو نیز بشری همانند ما هستی و می پنداریم که دروغ می گویی. اگر راست می گویی، پاره ای از آسمان را بر سر ما انداز. گفت: پروردگار من به کاری که می کنید داناتر است. **پس تکذیبش کردند و در آن روز ابری، عذاب آنان را فرو گرفت و آن عذاب روزی بزرگ بود.** هر آینه در این عبرتی است، و بیشترینشان ایمان نیاوردند. هر آینه، پروردگار تو پیروزمند و مهربان است. و این کتاب، نازل شده از جانب پروردگار جهانیان است. آن را روح الامین نازل کرده است، بر دل تو، تا از بیم دهندگان باشی. به زبان عربی روشن. و آن در نوشته های پیشینیان نیز هست. **آیا این نشانه برایشان بسنده نیست که علمای بنی اسرائیل از آن آگاهند؟ اگر آن را بر یکی از عجمان نازل کرده بودیم، و برایشان می خواندش، بدان ایمان نمی آوردند.** بدان ایمان نمی آورند تا عذاب دردآور را بنگرند. و آن عذاب ناگهان و بی خبر بر آنان فرود می آید. می گویند: آیا ما را مهلتی خواهند داد؟ آیا به عذاب ما می شتابند؟ دیدی که هر چند سالها برخوردارشان ساختیم، باز هم عذابی که به آنها وعده شده بود بر سرشان آمد، آن برخورداریها به حالشان سود نکرد؟ **ما هیچ قریه ای را هلاک، نکردیم جز آنکه برایشان بیم**

دهندگانی فرستادیم. تا پندشان دهند زیرا ما ستمکار نیستیم. و این قرآن را شیاطین نازل نکرده اند. آنان نه در خور این کارند و نه توان آن دارند. شیاطین را از شنیدن وحی معزول داشته اند. پس با خدای یکتا خدای دیگری را مخوان تا مباد در شمار مستحقان عذاب درآیی. خویشاوندان نزدیکت را بترسان. در برابر هر یک از مؤمنان که از تو پیروی می کند بال فروتنی فرودآر، و اگر بر تو عصیان ورزیدند بگو: من از کارهای شما بیزارم. و بر خدای پیروزمند مهربان توکل کن. آن که تو را می بیند آنگاه که بر می خیزی، و نماز خواندنت را با دیگر نمازگزاران می بیند. هر آینه اوست شنوای دانا. آیا شما را آگاه کنم که شیاطین بر چه کسی نازل می شوند؟ بر هر بسیار دروغگوی گنهکار نازل می شوند. گوش فرا می دهند و بیشترینشان دروغگویانند. و گمراهان از پی شاعران می روند. و چیزها می گویند که خود عمل نمی کنند؟ مگر آنان که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند و خدا را فراوان یاد کردند و چون مورد ستم واقع شدند انتقام گرفتند و ستمکاران به زودی خواهنددانست که به چه مکانی باز می گردند.

48 نمل سوره 27

به نام خدای بخشاینده مهربان

طا، سین این است آیات قرآن و کتاب روشنگر. رهنمون و مژده ای است برای مؤمنان : آنان که نماز می گزارند و زکات می دهند و به روز قیامت یقین دارند. اعمال آنهایی را که به آخرت ایمان ندارند در نظرشان بیاراستیم از این روی سرگشته مانده اند. ایشان همان کسانند که عذاب سخت از آن آنهاست و در آخرت زیانکارترند. **تو کسی هستی که قرآن از جانب خدای حکیم و دانا به تو تلقین می شود.** موسی به خانواده خود گفت: من از دور آتشی دیدم، زودا که از آن برایتان خبری بیاورم یا پاره آتشی شاید گرم شوید. چون به آتش رسید، ندایش دادند که برکت داده شده، آن که درون آتش است و آن که در کنار آن است و منزه است خدای یکتا، آن پروردگار جهانیان. ای موسی، من خدای پیروزمند حکیم هستم. عصایت را بیفکن چون دیدش که همانند ماری می جنبد گریزان بازگشت وبه عقب

ننگریست. ای موسی، مترس پیامبران نباید که در نزد من بترسند. مگر کسی که مرتکب گناهی شده باشد و پس از بدکاری، نیکوکار شود زیرا من آمرزنده و مهربانم. دستت را در گریبان ببر تا بی هیچ آسیبی سفید بیرون آید با نه نشانه نزد فرعون و قومش برو که مردمی عصیانگرند. چون نشانه های روشنگر ما را دیدند گفتند: این جادویی آشکار است. با آنکه در دل به آن یقین آورده بودند، ولی از روی ستم و برتری جویی، انکارش کردند پس بنگر که عاقبت تبهکاران چگونه بود. ما به داود و سلیمان دانش دادیم گفتند: سپاس از آن خدایی است که ما را بر بسیاری از بندگان مؤمن خود برتری داد. و سلیمان وارث داود شد و گفت: ای مردم، به ما زبان مرغان آموختند واز هر نعمتی ارزانی داشتند و این عنایتی است آشکار. سپاهیان سلیمان از جن و آدمی و پرنده گرد آمدند و آنها به صف می رفتند، تا به وادی مورچگان رسیدند مورچه ای گفت: ای مورچگان، به لانه های خود بروید تا سلیمان و لشکریانش شما را بی خبر در هم نکوبند. سلیمان از سخن او لبخند زد و گفت : ای پروردگار من، مرا وادار تا سپاس نعمت تو را که بر من و پدر و مادر من ارزانی داشته ای به جای آورم و کارهای شایسته ای کنم که تو خشنود شوی، و مرا به رحمت خود در شمار بندگان شایسته ات در آور. در میان مرغان جست و جو کرد و گفت : چرا هدهد را نمی بینم، آیا از غایب شدگان است ؟ به سخت ترین وجهی عذابش می کنم یا سرش را می برم، مگر آنکه برای من دلیلی روشن بیاورد. درنگش به درازا نکشید بیامد و گفت: به چیزی دست یافته ام که تو دست نیافته بودی و از سبا برایت خبری درست آورده ام. زنی را یافته ام که بر آنها پادشاهی می کند از هر نعمتی برخوردار است و تختی بزرگ دارد. دیدم که خود و مردمش به جای خدای یکتا آفتاب را سجده می کنند و شیطان اعمالشان را در نظرشان بیاراسته است و از راه خدا منحرفشان کرده است، چنان که روی هدایت نخواهند دید. چرا خدایی را که نهان آسمانها و زمین را آشکار می کند و هر چه را پنهان می دارید یا آشکار می سازید می داند، سجده نکنند؟ خدای یکتا که هیچ خدایی جز او نیست پروردگار عرش عظیم. گفت: اکنون، بنگریم که راست گفته ای یا در شمار دروغگویانی. این نامه مرا ببر و بر آنها افکن، سپس به یکسو

شو و بنگر که چه جواب می دهند. زن گفت: ای بزرگان، نامه ای گرامی به سوی من افکنده شد. نامه از سلیمان است و این است: به نام خدای بخشنده مهربان. بر من برتری مجویید و به تسلیم نزد من بیایید. زن گفت: ای بزرگان، در کار من رای بدهید، که تا شما حاضر نباشید، من هیچ کاری را فیصل نتوانم داد. گفتند: ما قدرتمندان و خداوندان نبرد سخت هستیم کارها به دست توست بنگر که چه فرمان می دهی. زن گفت: پادشاهان چون به قریه ای در آیند، تباهش می کنند و عزیزانش را ذلیل می سازند آری چنین کنند. من هدیه ای نزدشان می فرستم و می نگرم که قاصدان چه جواب می آورند. چون قاصد نزد سلیمان آمد، سلیمان گفت : آیا می خواهید به مال مرا، یاری کنید؟ آنچه خدا به من داده از آنچه به شما داده بهتر است. نه، شما به هدیه خویش شادمان هستید. اکنون به نزدشان بازگرد سپاهی بر سرشان می کشیم که هرگز طاقت آن را نداشته باشند و به خواری و خفت از آنجا بیرونشان می کنیم. گفت: ای بزرگان، کدام یک از شما تخت او را پیش از آنکه به تسلیم نزد من آیند برایم می آورد؟
عفریتی از میان جنها گفت: من، قبل از آنکه از جایت برخیزی، آن را نزد تو حاضر می کنم، که من بر این کار هم توانایم و هم امین. و آن کس که از علم کتاب بهره ای داشت گفت: من، پیش از آنکه چشم بر هم زنی، آن را نزد تو می آورم چون آن را نزد خود دید گفت: این بخشش پروردگار من است، تا مرا بیازماید که سپاسگزارم یا کافر نعمت پس هر که سپاس گوید برای خود گفته است و هر که کفران ورزد پروردگار من بی نیاز و کریم است. گفت: تختش را دیگرگون کنید، ببینم آن را باز می شناسد یا از آنهاست که باز نتوانند شناخت. چون آمد گفتندش: آیا تخت تو چنین بود ؟ گفت: گویی همان است و ما پیش از این آگاه شده بودیم و تسلیم بوده ایم. و او را از هر چه به جز خدای یکتا می پرستید، باز داشت زیرا او در زمره کافران بود.
گفتندش: به صحن قصر درآی چون بدیدش پنداشت که آبگیری ژرف است. دامن از ساقهایش برگرفت سلیمان گفت: این صحنی است صاف از آبگینه گفت: ای پروردگار من، من بر خویشتن ستم کرده ام و اینک با سلیمان در برابر پروردگار جهانیان تسلیم شدم. و بر قوم ثمود برادرشان صالح را فرستادیم که: خدای یکتا را بپرستید،

ناگهان دو گروه شدند و با یکدیگر به خصومت برخاستند. گفت: ای قوم من، چرا پیش از نیکی بر بدی می شتابید؟ چرا از خدا آمرزش نمی خواهید؟ شاید بر شما رحمت آورد. گفتند: ما تو را و یارانت را به فال بد گرفته ایم گفت: جزای شما نزد خداست اینک مردمی فریب خورده هستید. در شهر نه مرد ناصالح بودند که در آن سرزمین فساد می کردند نه اصلاح. گفتند: به خدا سوگند خورید که بر او و کسانش شبیخون زنیم و چون کسی به طلب خونش برخیزد، بگوییم : ما به هنگام هلاکت کسان او آنجا نبوده ایم، و ما راست گفتاریم. و غافل بودند که اگر آنها حیله ای اندیشیده اند ما نیز حیله ای اندیشیده ایم. بنگر که عاقبت مکرشان چه شد: ما آنها و قومشان را به تمامی هلاک کردیم، آن خانه های آنهاست که به کیفر ظلمی که می کردند خالی افتاده است درآن دانایان را عبرتی است. آنهایی را که ایمان آورده بودند و پرهیزگار بودند، نجات دادیم. و لوط را به یادآر آنگاه که به قوم خود گفت: کارهای زشت مرتکب می شوید، در حالی که خود به زشتی آن آگاهید؟ چرا از روی شهوت به جای زنان به مردان می گرایید؟ شما مردمی نادان هستید. جواب قوم او جز این نبود که گفتند: خاندان لوط را از قریه خود بیرون کنید. آنان دعوی پاکی می کنند. او و کسانش، جز زنش را نجات دادیم چنان خواستیم که آن زن از بازماندگان باشد. بارانی بر آنها بارانیدیم و باران تهدیدشدگان چه بد بارانی است. بگو: سپاس الله را و سلام بر بندگان برگزیده او آیا الله بهتر است یا آن چیزها که شریک او قرار می دهند؟ یا آن کسی که آسمانها و زمین را آفرید و از آسمان برایتان آب فرستاد، و بدان بوستانهایی خوش منظر رویانیدیم که شما را توان رویانیدن درختی ازآن نیست آیا با وجود الله خدای دیگری هست ؟ نه، آنها مردمی هستند از حق منحرف. یا آن که زمین را آرامگاه ساخت و در آن رودها پدید آورد و کوهها، و میان دو دریا مانعی قرار داد آیا با وجود الله خدای دیگری هست ؟ نه بیشترینشان نمی دانند. یا آن که درمانده را چون بخواندش پاسخ می دهد و آسیب از او دور می کند و شما را در زمین جانشین پیشینیان می سازد آیا با وجود الله خدای دیگری هست؟ چه اندک پند می گیرید. یا آن که شما را در تاریکیهای بیابان و دریا راه می نماید، و آن که پیش از باران رحمتش بادها را به

مژده می فرستد آیا با وجود الله خدای دیگری هست؟ الله برتر است از هر چه شریک او می سازند. یا آنکه مخلوقات را می آفریند سپس آنها را باز می گرداند، و آن که ازآسمان و زمین به شما روزی می دهد آیا با وجود الله خدای دیگری هست؟ بگو: اگر راست می گویید، برهان خویش بیاورید. بگو: هیچ کس در آسمانها و زمین غیب نمی داند مگر الله و نیز نمی دانند چه وقت زنده می شوند. در باب آخرت به یقین رسیدند؟ نه، همچنان در شک هستند، که مردمی نابینایند. کافران گفتند : چگونه اگر ما و پدرانمان خاک شدیم ما را از قبر بیرون می آورند؟ . به ما و پدرانمان هم پیش از این وعده ای داده بودند اینها چیزی جز افسانه های پیشینیان نیست. بگو: در زمین سیر کنید و بنگرید که پایان کار مجرمان چگونه بوده است. برایشان اندوهگین مباش و از حیله ای که می اندیشند تنگدل مشو. می گویند : اگر راست می گویید، آن وعده چه وقت خواهد بود؟ بگو: شاید پاره ای از آنچه به شتاب می طلبید نزدیک شما باشد. و پروردگار تو فضل خود را بر مردم ارزانی می دارد، ولی بیشترینشان شکرنمی گویند. و پروردگار تو می داند که چه چیز را در دل نهان کرده اند و چه چیز را آشکار می سازند. و در آسمانها و زمین هیچ رازی نیست، مگر آنکه در کتاب مبین آمده است. این قرآن بسیاری از چیزهایی را که بنی اسرائیل در آن اختلاف دارند، برایشان حکایت می کند. و برای مؤمنان هدایت و رحمت است. هر آینه پروردگار تو به رای خویش، میانشان قضاوت خواهد کرد، که او پیروزمند و داناست. پس بر خدا توکل کن که تو همراه با حقیقتی روشن هستی. تو نمی توانی مردگان را شنوا سازی و آواز خود را به گوش کرانی که از توروی بر می گردانند برسانی. تو نمی توانی کوران را از گمراهیشان راه نمایی. **آواز خود را تنها به گوش کسانی توانی رساند که به آیات ما ایمان آورده اند و مسلمان هستند.** چون فرمان قیامت مقرر گردد، برایشان جنبنده ای از زمین بیرون می آوریم که با آنان سخن بگوید که این مردم به آیات ما یقین نمی آوردند. روزی که از هر ملتی فوجی از آنان که آیات ما را تکذیب می کردند گرد می آوریم و آنان را به صف برانند، تا چون به محشر برسند، گوید: آیا شما آیات مرا تکذیب می کردید و حال آنکه دانش شما بدان احاطه نیافته بود؟ آن

چه کاری بودکه می کردید؟ به کیفر ستمی که می کردند حکم عذاب بر آنها مقرر شود بی آنکه هیچ سخنی بگویند. آیا نمی بینند که شب را پدید آوردیم تا در آن بیارامند و روز را روشنی بخشیدیم هر آینه در این برای مؤمنان عبرتهاست. روزی که در صور دمیده شود و همه کسانی که در آسمانها و زمین هستند مگر آنکه خدا بخواهد بترسند و همه خوار و ذلیل به سوی او روان شوند. و کوهها را بینی، پنداری که جامدند، حال آنکه به سرعت ابر می روند کار خداوند است که هر چیزی را به کمال پدید آورده است هر آینه او به هر چه می کنید آگاه است. هر کس که کار نیکی کند بهتر از آن را پاداش گیرد و نیکوکاران از وحشت آن، روز در امان باشند. و آنان را که کارهای بد می کنند سرنگون در آتش اندازند و شما را جز بروفق کارهایی که کرده اید کیفر ندهند. جز این نیست که به من فرمان داده اند که پروردگار این شهر را که خدا حرمتش نهاده و همه چیز از آن اوست پرستش کنم و به من فرمان داده اند که از مسلمانان باشم، و قرآن را تلاوت کنم پس هر که هدایت یافت به سود خود هدایت یافته است و هر که گمراه شد، بگو : جز این نیست که من بیم دهنده ای هستم. و بگو : **سپاس خداراست آیات خود را به شما خواهد نمود تا آنها را بشناسید و پروردگار تو از هیچ کاری که می کنید بی خبر نیست.**

49 قصص سوره 28

به نام خدای بخشاینده مهربان

طا سین میم. این است آیات این کتاب، روشنگر. برای آنها که ایمان می آورند داستان راستین موسی و فرعون را بر تو می، خوانیم. فرعون در آن سرزمین برتری جست و مردمش را فرقه فرقه ساخت فرقه ای را زبون می داشت و پسرانشان را می کشت و زنانشان را زنده می گذاشت که او از تبهکاران بود. و ما بر آن هستیم که بر مستضعفان روی زمین نعمت دهیم و آنان را پیشوایان سازیم و وارثان گردانیم. و آنها را در آن سرزمین مکانت بخشیم و به فرعون و هامان و لشکریانشان، چیزی را که از آن می ترسیدند نشان دهیم. و به مادر موسی وحی کردیم که: شیرش بده و اگر بر او بیمناک شدی به دریایش بینداز و مترس و غمگین مشو، او را به تو باز می

گردانیم و در شمار پیامبرانش می آوریم. خاندان فرعون یافتندش تا دشمنشان و سبب اندوهشان گردد. فرعون و هامان و لشکرهاشان خطا میکردند. زن فرعون گفت: این مایه شادمانی من و توست. او را مکشید، شاید به ما سودی برساند یا او را به فرزندی گیریم و نمی دانستند که چه می کنند. مادر موسی طاقت از دست بداد و اگر دلش را قوی نکرده بودیم که از مؤمنان باشد، نزدیک بود که آن راز را فاش سازد. و به خواهر او گفت: از پی او برو و زن بی آنکه آنان دریابند از دور در او می نگریست. پستان همه دایگان را از پیش بر او حرام کرده بودیم آن زن گفت: آیامی خواهید شما را به خانواده ای راهنمایی کنم که او را برایتان نگه دارندو نیکخواهش باشند؟ پس او را نزد مادرش برگردانیدیم تا چشمان آن زن روشن گردد و غمگین نباشد و بداند که وعده خدا حق است، ولی بیشترینشان نمی دانند.
چون به حد بلوغ رسید و برومند شد، او را فرزانگی و دانش دادیم و نیکوکاران را چنین پاداش می دهیم. بی خبر از مردم شهر به شهر داخل شد دو تن را دید که با هم نزاع می کنند، این یک از پیروانش بود و آن یک از دشمنانش آن که از پیروانش بود برضد آن دیگر که از دشمنانش بود از او یاری خواست موسی مشتی بر اونواخت و او را کشت گفت: این کار شیطان بود او به آشکارا دشمنی گمراه کننده است. گفت: ای پروردگار من، من به خود ستم کردم مرا بیامرز و خدایش بیامرزید زیرا آمرزنده و مهربان است. گفت: ای پروردگار من، به پاس نعمتی که بر من عطا کردی هرگز پشتیبان گنهکاران نخواهم شد. دیگر روز در شهر ترسان و چشم بر راه حادثه می گردید مردی که دیروز ازاو مدد خواسته بود باز هم از او مدد خواست موسی به او گفت: تو به آشکارا گمراه هستی. چون خواست مردی را که دشمن هر دو آنها بود بزند، گفت: ای موسی، آیامی خواهی همچنان که دیروز یکی را کشتی مرا نیز بکشی ؟ تو می خواهی که دراین سرزمین جباری باشی و نمی خواهی که از مصلحان باشی. مردی از دور دست شهر دوان آمد و گفت: ای موسی، مهتران شهر در باره تو رای می زنند تا بکشندت. بیرون برو من خیرخواه تو هستم. ترسان و نگران از شهر بیرون شد گفت : ای پروردگار من، مرا از ستمکاران رهایی بخش. چون به جانب

مدین روان شد، گفت: شاید پروردگار من مرا به راه راست رهبری کند. چون به آب مدین رسید، گروهی از مردم را دید که چارپایان خود را آب می دهند و پشت سرشان دو زن را دید که گوسفندان خود را باز می رانند گفت: شما چه می کنید ؟ گفتند: ما آب نمی دهیم تا آنگاه که چوپانان باز گردند، که پدر ما پیری بزرگوار است.
گوسفندانشان را آب داد سپس به سایه بازگشت و گفت: ای پروردگار من، من به آن نعمتی که برایم می فرستی نیازمندم. یکی از آن دو زن که به آزرم راه می رفت نزد او آمد و گفت: پدرم تو رامی خواند تا مزد آب دادنت را بدهد چون نزد او آمد و سرگذشت خویش بگفت، گفت: مترس، که تو از مردم ستمکاره نجات یافته ای. یکی از آن دو گفت: ای پدر، اجیرش کن، که اگر چنین کنی بهترین مرد، نیرومند امینی است که اجیر کرده ای. گفت: می خواهم یکی از این دو دخترم را زن تو کنم به شرط آنکه هشت سال مزدور من باشی و اگر ده سال را تمام کنی، خود خدمتی است و من نمی خواهم که تو را به مشقت افکنم ان شاء الله مرا از صالحان خواهی یافت. گفت: این است پیمان میان من و تو هر یک از دو مدت را که سپری سازم بر من ستمی نخواهد رفت و خدا بر آنچه می گوییم وکیل است. **چون موسی مدت را به سر آورد و با زنش روان شد، از سوی طور آتشی دید به، کسان خود گفت: درنگ کنید آتشی دیدم شاید از آن خبری یا پاره آتشی بیاورم تا گرم شوید. چون نزد آتش آمد، از کناره راست وادی در آن سرزمین مبارک، از آن درخت، ندا داده شد که: ای موسی، من خدای یکتا پروردگار جهانیانم. عصایت را بینداز چون دیدش که همانند ماری می جنبد، گریزان بازگشت و به عقب ننگریست ای موسی، پیش آی و مترس تو در امان هستی.** دست خود در گریبان ببر تا بیرون آید سفید بی هیچ آسیبی و تا از وحشت بیارامی دست خود در بغل کن. این دو از جانب پروردگارت حجتهای تو برای فرعون و مهتران اوست، که آنان مردمی نافرمانند. گفت: ای پروردگار من، یکی از ایشان را کشته ام و می ترسم مرا بکشند. و برادرم هارون به زبان از من فصیح تر است، او را به مدد من بفرست تامرا تصدیق کند، که بیم آن دارم که دروغگویم شمارند. گفت: تو را به برادرت قویدست خواهیم کرد و برایتان حجتی

قرار می دهیم به سبب نشانه هایی که شما را داده ایم، به شما دست نخواهند یافت شما و پیروانتان پیروز خواهید بود. چون موسی آیات روشن ما را نزدشان آورد گفتند: این جادویی است برساخته، ما از نیاکانمان چنین چیزهایی نشنیده ایم. و موسی گفت: پروردگار من به آن کسی که از جانب او به هدایت آمده است و عاقبت پسندیده در آن سرای از آن اوست، آگاه تر است زیرا ستمکاران رستگار نمی شوند. فرعون گفت: ای مهتران، من برای شما خدایی جز خود نمی شناسم. ای هامان، برای من آجر بپز و طارمی بلند بساز، مگر خدای موسی را ببینم، که دروغگویش پندارم. او و لشکرهایش به ناحق در زمین سرکشی کردند و پنداشتند که به نزد ما باز نمی گردند. پس او و لشکرهایش را گرفتیم و به دریا افکندیم بنگر که عاقبت کار ستمکاران چگونه بود. و آنان را از آن گونه پیشوایانی ساختیم که مردم را به آتش دعوت می کنند، و در روز قیامت کسی یاریشان نکند. در این دنیا از پی شان لعنت روانه ساختیم و در روز قیامت از زشت رویانند. **پس از آنکه مردم روزگار پیشین را هلاک ساختیم، به موسی کتاب دادیم تامردم را بصیرت و هدایت و رحمت باشد شاید پند گیرند.** آنگاه که به موسی فرمان امر نبوت را وحی کردیم تو نه در جانب غربی، طوربودی و نه از حاضران. ولی ما از آن پس نسلهایی را بیافریدیم که عمرشان به درازا کشید و تودر میان مردم مدین مقیم نبودی که آیات ما را بر آنها بخوانی ولی ما بودیم که پیامبرانی می فرستادیم. تو در کنار طور نبودی آنگاه که موسی را ندا در دادیم ولی این رحمتی است از جانب پروردگارت تا مردمی را که پیش از تو بیم دهنده ای نداشتند، بیم دهی باشد که پند پذیر شوند. تا چون به سبب اعمالی که مرتکب شده اند مصیبتی به آنها رسد نگویند: ای پروردگار ما، چرا پیامبری بر ما نفرستادی تا از آیات تو پیروی کنیم واز مؤمنان باشیم ؟ چون پیامبر راستگوی از جانب ما بر آنان مبعوث شد، گفتند: چرا آنچه به موسی داده شده به او داده نشده؟ آیا اینان پیش از این به آنچه به موسی داده شده بود کافر نشده بودند؟ و گفتند که این هر دو، دو جادوست همانند هم و ما به هیچ یک ایمان نمی آوریم. بگو: اگر راست می گویید، از جانب خداوند کتابی بیاورید که از این دوبهتر راه بنماید تا من هم از آن پیروی کنم. پس اگر اجابتت

نکردند، بدان که از پی هوای نفس خویش می روند و کیست گمراه تر از آن کس که بی آنکه راهنمایی از خدا خواهد، از پی هوای نفس خویش رود؟ زیرا خدا مردم ستمکاره را هدایت نمی کند. برایشان سخن در سخن پیوستیم، باشد که پندپذیر گردند. کسانی که پیش از این کتاب، کتابشان داده بودیم بدان ایمان می آورند. و چون بر آنان تلاوت شد گفتند: بدان ایمان آوردیم حقی است از جانب پروردگار ما و ما پیش از آن تسلیم بوده ایم. اینان را به سبب صبری که کرده اند دوبار پاداش می دهیم اینان بدی را به نیکی می زدایند و نیز از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند. و چون سخن لغوی بشنوند، از آن اعراض کنند و گویند: کردارهای ما از آن ما و کردارهای شما از آن شما به سلامت بمانید ما خواستار جاهلان نیستیم. **تو هر کس را که بخواهی هدایت نمی کنی خداست که هر که را بخواهد هدایت می کند** و او هدایت یافتگان را بهتر می شناسد. گفتند: اگر از کیش تو پیروی کنیم، ما را از سرزمینمان بر می کنند آیا آنها را در حرمی امن جای نداده ایم که همه گونه ثمرات در آن فراهم می شود، و این رزقی است از جانب ما؟ ولی بیشترینشان نمی دانند. چه بسا مردم قریه ای را هلاک ساختیم که از زندگی خویش دچار سرمستی شده بودند و این خانه های آنهاست که بعد از آنها، جز اندک زمانی کس در آنها سکنی نگرفت و ما وارث آنان بودیم. **پروردگار تو مردم قریه ها را هلاک نکرد تا آنگاه که از خودشان پیامبری بر آنها مبعوث داشت و او آیات ما را بر آنها بخواند و ما قریه ها رانابود نکرده ایم مگر آنکه مردمش ستمکار بوده اند.** چیزهایی که به شما داده شده است، برخورداری و آرایش این زندگی دنیوی است حال آنکه آنچه نزد خداست، بهتر و ماندنی تر است چرا در نمی یابید؟ آیا آنکس که او را وعده های نیک داده ایم و آن وعده ها را خواهد دید،همانند کسی است که او را از متاع اینجهانی برخوردار کرده ایم و در روزقیامت هم به باز خواستش فرا می خوانیم ؟ و روزی که آنان را ندا می دهد و می گوید : شریکانی را که برای من می پنداشته اید کجایند؟ آنان که حکم در باره شان محقق شده می گویند: ای پروردگار ما، اینان، کسانی هستند که ما گمراهشان کردیم از آن رو گمراهشان کردیم که خود گمراه بودیم از آنها بیزاری می جوییم و به تو می گرویم

اینان ما را نمی پرستیده اند. و گفته شود: اکنون بتانتان رابخوانید می خوانندشان، ولی به آنها پاسخ نمی دهند و چون عذاب را ببینند آرزو کنند که کاش از هدایت یافتگان می بودند. و روزی که خدا ندایشان دهد و گوید : پیامبران را چگونه اجابت کردید؟ . در این روز همه چیز از یادشان برود و از یکدیگر نیز نتوانند پرسید. اما آن کس که توبه کرده و ایمان آورده و عمل صالح به جای آورده، شاید که از رستگاران باشد. پروردگار تو هر چه را که بخواهد می آفریند و بر می گزیند ولی بتان را توان اختیار نیست. منزه است خدا و از هر چه برایش شریک می سازند برتر است. و پروردگار تو هر چه را که در دل پنهان داشته اند یا آشکار کرده اند می داند. اوست خدای یکتا هیچ خدایی به جز او نیست. ستایش خاص اوست، چه در این جهان و چه در جهان دیگر و فرمان فرمان اوست و همگان به او بازگردانده می شوید. بگو: چه تصور می کنید اگر الله شبتان را تا روز قیامت طولانی سازد؟ جزاو کدام خداست که شما را روشنی ارزانی دارد ؟ مگر نمی شنوید؟ **بگو: چه تصور می کنید اگر الله روزتان را تا روز قیامت طولانی سازد؟ جز او کدام خداست که شما را شب ارزانی دارد که در آن بیاسایید؟ مگر نمی بینید؟** و از رحمت او آنکه برای شما شب و روز را پدید آورد تا در آن یک، بیاسایید و در این یک به طلب روزی برخیزید، باشد که سپاس گویید. و روزی که خدا ندایشان دهد و گوید: شریکانی را که برای من تصور می کردید، کجایند؟ و از هر ملتی شاهدی بیاوریم و گوییم : برهان خویش بیاورید آنگاه بدانند که حق از آن الله است و آن بتان که به دروغ خدا می خواندند تباه شوند. قارون از قوم موسی بود که بر آنها افزونی جست و به او چنان گنجهایی دادیم که حمل کلیدهایش بر گروهی از مردم نیرومند دشوار می نمود آنگاه که قومش به او گفتند : سرمست مباش، زیرا خدا سرمستان را دوست ندارد. در آنچه خدایت ارزانی داشته، سرای آخرت را بجوی و بهره خویش را از دنیا فراموش مکن و همچنان که خدا به تو نیکی کرده نیکی کن و در زمین ازپی فساد مرو که خدا فسادکنندگان را دوست ندارد. گفت: آنچه به من داده شده، در خور دانش من بوده است. آیا ندانسته است که خدا پیش از او نسلهایی را هلاک کرده که قوتشان از او افزون تر وشمارشان

بیشتر بوده است؟ و این مجرمان را از گناهشان نمی پرسند. آراسته به زیورهای خود به میان مردمش آمد آنان که خواستار زندگی دنیوی بودند گفتند: ای کاش آنچه به قارون داده شده ما را نیز می بود، که اوسخت برخوردار است. اما دانشمندان گفتند: وای بر شما برای آنها که ایمان می آورند و، کارهای شایسته می کنند ثواب خدا بهتر است و بدین ثواب جز صابران نرسند. پس او و خانه اش را در زمین فرو بردیم و در برابر خدا هیچ گروهی نبودکه یاریش کند و خود یاری کردن خویش نمی توانست. روز دیگر آن کسان که دیروز آرزو می کردند که به جای او می بودند، می گفتند: شگفتا که خدا روزی هر کس را که خواهد فراوان کند یا تنگ سازد اگر خدا به ما نیز نعمت فراوان داده بود، ما را نیز در زمین فرو می برد و شگفتا که کافران رستگار نمی شوند. این سرای آخرت را از آن کسانی ساخته ایم که در این جهان نه خواهان برتری جویی هستند و نه خواهان فساد و سرانجام نیک از آن پرهیزگاران است. هر کس که کار نیکی به جای آرد، بهتر از آن را پاداش یابد و هر که مرتکب گناهی شود. پس آنان که مرتکب گناه می شوند جز به اندازه عملشان مجازات نشوند. آن کس که قرآن را بر تو نازل کرده است تو را به وعده گاهت باز می گرداند بگو: پروردگار من بهتر می داند که چه کسی بر راه راست است و چه کسی در گمراهی آشکار است. **اگر رحمت پروردگارت نبود، امید آن را نداشتی که این کتاب بر تو القا شود. پس نباید پشتیبان کافران باشی**. پس از آنکه آیات خدا بر تو نازل شد، تو را از آن منحرف نکنند. مردم را به سوی پروردگارت بخوان و از مشرکان مباش. با خدای یکتا خدای دیگری را مخوان هیچ خدایی جز او نیست هر چیزی نابود شدنی است مگر ذات او. فرمان، فرمان اوست و همه به او بازگردانیده شوید.

50 اسراء سوره 17

به نام خدای بخشاینده مهربان

منزه است آن خدایی که بنده خود را شبی، از مسجدالحرام به مسجدالاقصی که گرداگردش را برکت داده ایم سیر داد، تا بعضی از آیات خود را به او بنماییم، هر آینه او شنوا و بیناست. و آن کتا

ب را به موسی دادیم و آن را راهنمای بنی اسرائیل گردانیدیم که: جز من کارسازی برمگزینید. ای فرزندان مردمی که با نوح در کشتیشان نشاندیم، بدانید که او بنده ای سپاسگزار بود. و بنی اسرائیل را خبر دادیم که: دوبار در زمین فساد خواهید کرد و نیز سرکشی خواهید کرد، سرکشی کردنی بزرگ. چون از آن دوبار وعده نخستین در رسید، گروهی از بندگان خویش را که جنگاورانی زورمند بودند، بر سر شما فرستادیم آنان حتی در درون خانه ها هم کشتار کردند و این وعده به انجام رسید. بار دیگر شما را بر آنها غلبه دادیم و به مال و فرزند مدد کردیم و بر شمارتان افزودیم. اگر نیکی کنید به خود می کنید، و اگر بدی کنید به خود می کنید و چون وعده دوم فرا رسید، کسانی بر سرتان فرستادیم تا شما را غمگین سازند و چون بار اول که به مسجد در آمده بودند به مسجد در آیند و به هر چه دست یابند نابود سازند. شاید پروردگارتان بر شما رحمت آورد و اگر بازگردید، باز می گردیم، وجهنم را زندان کافران ساخته ایم. این قرآن به درست ترین آیینها راه می نماید و مؤمنانی را که کارهای شایسته به جای می آورند بشارت می دهد که از مزدی کرامند برخوردار خواهند شد. و برای کسانی که به آخرت ایمان ندارند عذابی دردآور مهیا کرده ایم. و آدمی به دعا شری را می طلبد چنان که گویی به دعا خیری را می جوید وآدمی تا بوده شتابزده بوده است. شب و روز را دو آیت از آیات خدا قرار دادیم آیت شب را تاریک گردانیدیم، و آیت روز را روشن تا به طلب رزقی که پروردگارتان مقرر داشته است برخیزید و شمار سالها و حساب را بدانید، و ما هر چیزی را به تفصیل بیان کرده ایم. کردار نیک و بد هر انسانی را چون طوقی به گردنش آویخته ایم و در روزقیامت برای او نامه ای گشاده بیرون آوریم تا در آن بنگرد. بخوان نامه ات را امروز تو خود برای حساب کشیدن ازخود بسنده ای. هر که هدایت شود به سود خود هدایت شده و هر که گمراه گردد به زیان خودگمراه شده است و هیچ کس بار دیگری را بر ندارد و ما هیچ قومی را عذاب نمی کنیم تا آنگاه که برایشان پیامبری بفرستیم. چون بخواهیم قریه ای را هلاک کنیم، خداوندان نعمتش را فرماییم تا در آنجا تبهکاری کنند، آنگاه عذاب بر آنها واجب گردد و آن را در هم فرو کوبیم. بعد از نوح چه بسیار مردمی را هلاک کرده ایم و

پروردگار تو آگاهی یافتن و دیدن گناهان بندگانش را کافی است.
هرکس که خواهان این جهان باشد هر چه بخواهد زودش ارزانی داریم. آنگاه جهنم را جایگاه او سازیم تا نکوهیده ومردود بدان درافتد.
و هر که خواهان آخرت باشد و در طلب آن سعی کند و مؤمن باشد، جزای سعیش داده خواهد شد. همه را، چه آن گروه را و چه این گروه را، از عطای پروردگارت پی در پی خواهیم داد. زیرا عطای پروردگارت را از کسی باز ندارند. بنگر که چگونه بعضیشان را بر بعضی دیگر برتری نهاده ایم و در آخرت، درجات و برتریها، برتر و بالاتر است. با خدای یکتا، خدای دیگری به خدایی مگیر که نکوهیده و خوار خواهی ماند. **پروردگارت مقرر داشت که جز او را نپرستید و به پدر و مادر نیکی کنید هر گاه تا تو زنده هستی هر دو یا یکی از آن دو سالخورده شوند، آنان را میازار و به درشتی خطاب مکن و با آنان به اکرام سخن بگوی.** در برابرشان از روی مهربانی سر تواضع فرود آور و بگو: ای پروردگار من،همچنان که مرا در خردی پرورش دادند، بر آنها رحمت آور. پروردگارتان از هر کس دیگر به آنچه در دلهایتان می گذرد داناتر است،و اگر از صالحان باشید او توبه کنندگان را می آمرزد. حق خویشاوندان و مسکینان و در راه ماندگان را ادا کن و هیچ اسرافکاری مکن. اسرافکاران با شیاطین برادرند و شیطان نسبت به پروردگارش ناسپاس بود. و اگر به انتظار گشایشی که از جانب پروردگارت امید می داری از آنها اعراض می کنی، پس با آنها به نرمی سخن بگوی. نه دست خویش از روی خست به گردن ببند و نه به سخاوت یکباره بگشای که در هر دو حال ملامت زده و حسرت خورده بنشینی. پروردگار تو در رزق هر کس که بخواهد گشایش می دهد، یا تنگ می گیرد، زیرا او به بندگانش آگاه و بیناست. فرزندان خود را از بیم درویشی مکشید. ما هم شما را روزی می دهیم و هم ایشان را کشتنشان خطای بزرگی است. و به زنا نزدیک مشوید. زنا، کاری زشت و شیوه ای ناپسند است. کسی را که خدا کشتنش را حرام کرده است مکشید مگر به حق و هر کس که به ستم کشته شود، به طلب کننده خون او قدرتی داده ایم ولی در انتقام از حد نگذرد، که او پیروزمند است. جز به وجهی نیکوتر، به مال یتیم نزدیک مشوید تا آنگاه که به حد بلوغش برسد

و به عهد خویش وفا کنید که بازخواست خواهید شد. چون چیزی را پیمانه کنید، پیمانه را کامل گردانید و با ترازویی درست وزن کنید که این بهتر و سرانجامش نیکوتر است. از پی آنچه ندانی که چیست مرو، زیرا گوش و چشم و دل، همه را، بدان بازخواست کنند. به خود پسندی بر زمین راه مرو، که زمین را نخواهی شکافت و به بلندی کوهها نخواهی رسید. همه این کارها ناپسند است و پروردگار تو آنها را ناخوش دارد. این حکمتی است که پروردگار تو به تو وحی کرده است با خدای یکتا، خدای دیگری مپندار، که ملامت شده و مطرود به جهنمت اندازند. **آیا پروردگارتان برای شما پسران برگزید و خود فرشتگان را به دختری اختیار کرد؟ حقا که سخنی است بزرگ که بر زبان می آورید. ما سخنان گونه گون در این قرآن آوردیم، باشد که پند گیرند، ولی جز به رمیدنشان نیفزاید. بگو: همچنان که می گویند، اگر با او خدایان دیگری هم بودند پس به سوی صاحب عرش راهی جسته بودند. او منزه است، و از آنچه در باره اش می گویند برتر و بالاتر است.** هفت آسمان و زمین و هر چه در آنهاست تسبیحش می کنند و هیچ موجودی نیست جز آنکه او را به پاکی می ستاید، ولی شما ذکر تسبیحشان را نمی فهمید او بردبار و آمرزنده است. چون تو قرآن بخوانی، میان تو و آنان که به قیامت ایمان نمی آورند پرده ای ستبر قرار می دهیم. و بر دلهاشان پرده افکنیم تا آن را در نیابند، و گوشهاشان سنگین کنیم، و چون پروردگارت را در قرآن به یکتایی یاد کنی، باز می گردند و می رمند. ما بهتر می دانیم که چون به تو گوش می دهند، چرا گوش می دهند، یا وقتی که با هم نجوا می کنند، چه می گویند کافران می گویند : شما در پی مرد جادو شده ای به راه افتاده اید. بنگر که چگونه برای تو مثلها زده اند گمراه شده اند و راه به جایی نمی برند. گفتند: آیا اگر از ما استخوانی بماند و خاکی، باز هم با آفرینشی نو ازقبر بر می خیزیم ؟ بگو: سنگ باشید یا آهن، یا مخلوقی که در خاطرتان بزرگ می نماید، خواهند گفت: چه کسی ما را باز می گرداند؟ بگو: آن کس که بار نخست شما را آفرید آنگاه در برابرتو سر می جنبانند و می گویند: چه وقت ؟ بگو: ممکن است که در همین نزدیکی روزی که شما را فرا می خواند و شما ستایش گویان پاسخ می دهید و می پندارید که اندکی آرمیده

اید. و به بندگان من بگو که با یکدیگر به بهترین وجه سخن بگویند، که شیطان در میان آنها به فتنه گری است. زیرا شیطان آدمی را دشمنی آشکار است. پروردگارتان به شما آگاه تر است اگر بخواهد بر شما رحمت می آورد و اگر بخواهد عذابتان می کند، و ما تو را به کارگزاریشان نفرستاده ایم. و پروردگار تو به آنچه در آسمانها و زمین است آگاه تر است بعضی از پیامبران را بر بعضی دیگر برتری نهادیم و به داود زبور را دادیم. بگو: آنهایی را که جز او خدا می پندارید، بخوانید نمی توانند بلا را از شما دور سازند یا آن را نصیب دیگران کنند. آنهایی که کافران به خدایی می خوانند، در صدد آنند که خود به درگاه پروردگارشان وسیله ای بیابند و مقرب ترین شوند، و به رحمت او امید می بندند و از عذاب او می ترسند، زیرا عذاب پروردگارت ترسناک است. هیچ قریه ای نباشد مگر اینکه پیش از فرا رسیدن روز قیامت هلاکش می کنیم یا به عذابی سخت گرفتارش می سازیم و این در آن کتاب نوشته شده است. ما را از نزول معجزات باز نداشت، مگر اینکه پیشینیان تکذیبش می کردند، به قوم ثمود به عنوان معجزه ای روشنگر ماده شتر را دادیم بر آن ستم کردند و ما این معجزات را جز برای ترسانیدن نمی فرستیم. و آنگاه که تو را گفتیم: پروردگارت بر همه مردم احاطه دارد و آنچه در خواب به تو نشان دادیم و داستان درخت ملعون که در قرآن آمده است چیزی جز آزمایش مردم نبود. ما مردم را می ترسانیم ولی تنها به کفر و سرکشیشان افزوده می شود. و به فرشتگان گفتیم : آدم را سجده کنید همگان جز ابلیس سجده کردند گفت: آیا برای کسی که از گل آفریده ای سجده کنم ؟ و گفت: با من بگوی چرا این را بر من برتری نهاده ای ؟ اگر مرا تا روزقیامت مهلت دهی، بر فرزندان او جز اندکی، تسلط یابم. گفت: برو، جزای تو و هر کس که پیرو تو گردد جهنم است، که کیفری تمام است. با فریاد خویش هر که را توانی از جای برانگیز و به یاری سواران و پیادگانت بر آنان بتاز و در مال و فرزند با آنان شرکت جوی و به آنها وعده بده و حال آنکه شیطان جز به فریبی وعده شان ندهد. تو را بر بندگان من هیچ تسلطی نباشد و پروردگار تو برای نگهبانیشان کافی است. پروردگار شماست که کشتی را در دریا می راند تا از فضل او روزی خود به چنگ

آرید، زیرا با شما مهربان است. چون در دریا شما را گزند رسد، همه آنهایی که می پرستید از نظرتان محو شوند، مگر او و چون شما را به ساحل نجات برساند از او رویگردان شوید. زیرا آدمی ناسپاس است. آیا ایمنی دارید از اینکه ناگهان ساحل دریا را بر شما زیر و زبر کند، یا تند بادی سنگ باران بر شما بینگیزد و برای خود هیچ نگهبانی نیابید. یا ایمنی دارید از اینکه بار دیگر شما را به دریا بازگرداند و طوفانی، سهمناک و کشتی شکن بفرستد و به خاطر کفرانی که ورزیده اید غرقتان سازد و کسی که ما را از کارمان بازخواست کند نیابید. ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم و بر دریا و خشکی سوار کردیم و از چیزهای خوش و پاکیزه روزی دادیم و بر بسیاری از مخلوقات خویش برتریشان نهادیم. روزی که هر گروه از مردم را به پیشوایانشان بخوانیم، نامه هر که به دست راستش داده شود، چون بخواند بیند که به اندازه رشته باریکی که درون هسته خرماست، به او ستم نشده است. و هر که در این دنیا نابینا باشد، در آخرت نیز نابینا و گمراه تر است. **نزدیک بود تو را از آنچه بر تو وحی کرده بودیم منحرف سازند تا چیز دیگری جز آن را به دروغ به ما نسبت کنی، آنگاه با تو دوستی کنند. و اگر نه آن بود که پایداریت داده بودیم، نزدیک بود که اندکی به آنان میل کنی.** آنگاه تو را دوچندان در دنیا و دو چندان در آخرت عذاب می کردیم و برای خود یاوری بر ضد ما نمی یافتی. و نزدیک بود که تو را از این سرزمین برکنند تا از آنجا آواره ات سازند، و خود پس از تو جز اندک زمانی نمی ماندند. سنت خدا در باره پیامبرانی که پیش از تو فرستاده ایم چنین است و سنت ما را تغییر پذیر نیابی. از هنگام زوال خورشید تا آنگاه که تاریکی شب فرا می رسد نماز را بر پای دار، و نیز نماز صبحگاه را و نماز صبحگاه را همگان حاضر شوند. پاره ای از شب را به نماز خواندن زنده بدار این نافله خاص تو است باشد، که پروردگارت، تو را به مقامی پسندیده برساند. بگو: ای پروردگار من، مرا به راستی و نیکویی داخل کن و به راستی و نیکویی بیرون بر، و مرا از جانب خود پیروزی و یاری عطا کن. بگو: حق آمد و باطل نابود شد حقا که باطل نابود شدنی بود. و با این قرآن چیزی را که برای مؤمنان شفا و رحمت است، نازل می کنیم، ولی کافران را

جز زیان نیفزاید. چون به انسان نعمت دادیم اعراض کرد و خویشتن به یک سو کشید، و چون گزندی به او رسید نومید گردید. بگو: هر کس به طریقه خویش عمل می کند و پروردگار تو بهتر می داند که کدام یک به هدایت نزدیک تر است. تو را از روح می پرسند بگو: روح جزئی از فرمان پروردگار من است و شما را جز اندک دانشی نداده اند. اگر بخواهیم همه آنچه را که بر تو وحی کرده ایم، باز می ستانیم و تو برای خود بر ضد ما مددکاری نمی یابی. مگر پروردگارت رحمت آورد که انعام او در باره تو بسیار است. بگو: **اگر جن و انس گرد آیند تا همانند این قرآن را بیاورند نمی توانند همانند آن را بیاورند، هر چند که یکدیگر را یاری دهند**. ما در این قرآن برای مردم هر مثلی را گوناگون بیان کردیم، ولی بیشتر مردم جز ناسپاسی هیچ کاری نکردند. گفتند: به تو ایمان نمی آوریم تا برای ما از زمین چشمه ای روان سازی، یا تو را بستانی باشد از درختان خرما و انگور که در خلالش نهرها جاری گردانی، یا چنان که گفته ای آسمان را پاره پاره بر سر ما افکنی یا خدا و فرشتگان را پیش ما حاضر آوری. یا تو را خانه ای از طلا باشد، یا به آسمان بالا روی و ما به آسمان، رفتنت را باور نکنیم تا برای ما کتابی که از آن بخوانیم بیاوری. بگو: پروردگار من منزه است آیا جز این است که من انسانی هستم که به رسالت آمده ام ؟ هیچ چیز مردم را از ایمان آوردن آنگاه که هدایتشان می کردند، باز نداشت مگر اینکه می گفتند: آیا خدا انسانی را به رسالت می فرستد؟ بگو: اگر در روی زمین فرشتگان به آرامی راه می رفتند، برایشان به پیامبری فرشته ای از آسمان نازل می کردیم. بگو خدا میان من و شما شهادت را کافی است، زیرا او به بندگانش آگاه و بیناست. و هر که را خدا هدایت کند، هدایت شده است و آنهایی که گمراهشان سازد، جز او هیچ یاوری نیابند و در روز قیامت در حالی که چهره هایشان رو به زمین است، کور و لال و کر محشورشان می کنیم و جهنم جایگاه آنهاست که هرچه شعله آن فرو نشیند بیشترش می افروزیم. این کیفر آنهاست، زیرا به آیات ما ایمان نیاوردند و گفتند: آیا چون ما استخوان شدیم و خاکی، ما را به صورت تازه ای زنده می کنند؟ آیا نمی دانند که خدایی که آسمانها و زمین را آفریده است قادر است، که همانند آنها را بیافریند و برایشان مدت

عمری نهاده که در آن تردیدی نیست ؟ اما ظالمان جز انکار نکنند. بگو: اگر شما مالک همه خزاین پروردگار من می بودید، از بیم درویشی امساک پیشه می کردید، زیرا آدمی بخیل است. از بنی اسرائیل بپرس، که چون موسی نزد آنان آمد، به او نه نشانه آشکار داده بودیم و فرعون به او گفت: ای موسی، پندارم که تو را جادو کرده باشند. گفت: به حقیقت می دانی این نشانه های آشکار را جز پروردگار آسمانها وزمین نفرستاده است و من ای فرعون، تو را به یقین هلاک شده می بینم. فرعون قصد آن داشت که ایشان را از آن سرزمین برکند، ولی ما او و همه همراهانش را غرقه ساختیم. **و پس از او به بنی اسرائیل گفتیم: در آن سرزمین ساکن شوید و چون وعده آخرت رسد همه شما را با هم محشور می کنیم.** این قرآن را به حق نازل کرده ایم و به حق نازل شده است و تو را، نفرستاده ایم مگر آنکه بشارت دهی و بیم دهی. **و قرآن را به تفاریق نازل کردیم تا تو آن را با تانی بر مردم بخوانی و نازلش کردیم، نازل کردنی به کمال.** بگو: خواه بدان ایمان بیاورید یا ایمان نیاورید، آنان که از این پیش دانش آموخته اند، چون قرآن برایشان تلاوت شود سجده کنان بر روی در می افتند. و می گویند: منزه است پروردگار ما وعده پروردگار ما انجام یافتنی است. و به رو در می افتند و می گریند و بر خشوعشان افزوده می شود. بگو: چه الله را بخوانید چه رحمان را بخوانید، هر کدام را که بخوانید، نامهای نیکو از آن اوست صدایت را به نماز بلند مکن و نیز صدایت را بدان آهسته مکن و میان این دو راهی برگزین. بگو: سپاس خدایی را که فرزندی ندارد و او را شریکی در ملک نیست و به مذلت نیفتد که به یاری محتاج شود پس او را تکبیر گوی، تکبیری شایسته.

51 یونس سوره 10

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، را این است آیات کتاب به حکمت آمیخته. آیا مردم در شگفتند از اینکه به مردی از خودشان وحی کردیم که مردم را بترسان و مؤمنان را بشارت ده که در نزد پروردگارشان پایگاهی رفیع دارند؟ کافران گفتند که این مرد آشکارا جادوگری است.

پروردگار شما الله است که آسمانها و زمین را در شش روز بیافرید، سپس به عرش پرداخت، ترتیب کارها را از روی تدبیر بداد جز به رخصت اوشفاعت کننده ای نباشد این است الله پروردگار شما او را بپرستید چرا پند نمی گیرید? بازگشت همه شما به اوست این به یقین وعده خداست او مخلوقات را بیافریند آنگاه آنان را به سوی خود بازگرداند، تا کسانی را که ایمان آورده و کار شایسته کرده اند از روی عدل پاداش دهد و کافران را به جزای کفرشان شرابی است از آب جوشان و عذابی است دردآور. اوست آن که خورشید را فروغ بخشید و ماه را منور ساخت و برایش منازلی معین کرد تا از شمار سالها و حساب آگاه شوید خدا همه اینها را جز به حق نیافرید و آیات را برای مردمی که می دانند به تفصیل بیان می کند. در آمد و شد شب و روز و آنچه خدا در آسمانها و زمین آفریده است برای پرهیزگاران عبرتهاست. کسانی که به دیدار ما امید ندارند و به زندگی دنیا خشنود شده و بدان، آرامش یافته اند، و آنان که از آیات ما بی خبرند، به کیفر کارهایی که می کرده اند، جایگاهشان جهنم است. آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند پروردگارشان به ایمانشان هدایت می کند در بهشتهایی پر نعمت، نهرهای آب در زیر پایشان جاری است. در آنجا دعایشان این است: بار خدایا تو منزهی و به هنگام درود، سلام می گویند و پایان دعایشان این است: سپاس خدای را، آن پروردگار جهانیان. اگر با همان شتاب که مردم برای خود خیر می طلبند خدا برایشان شر می طلبید مرگشان فرا رسیده بود پس آنان را که به دیدار ما امید ندارند، وامی گذاریم تا در گمراهی خویش سرگردان بمانند. چون به آدمی گزندی رسد، چه بر پهلو خفته باشد و چه نشسته یا ایستاده، مارا به دعا می خواند و چون آن گزند را از او دور سازیم، چنان می گذرد که گویی ما را برای دفع آن گزندی که به او رسیده بود هرگز نخوانده است اعمال اسرافکاران اینچنین در نظرشان آراسته شده است. و ما مردمی را که پیش از شما بودند چون ستم کردند و به پیامبرانشان که با دلایل روشن سوی ایشان آمده بودند ایمان نمی آوردند، هلاک کردیم مردم تبهکار را اینچنین کیفر می دهیم. آنگاه شما را در روی زمین جانشین آنها گردانیدیم تا بنگریم که چگونه عمل می کنید. چون آیات روشن ما بر آنان

تلاوت شد، آنها که به دیدار ما امید ندارند گفتند: قرآنی جز این قرآن بیاور یا دگرگونش کن بگو: مرا نرسد که آن را از سوی خود دگرگون کنم هر چه به من وحی می شود پیرو همان هستم می ترسم که اگر به پروردگارم عاصی شوم به عذاب آن روز بزرگ گرفتار آیم. بگو: اگر خدا می خواست من آن را بر شما تلاوت نمی کردم و شما را از آن آگاه نمی ساختم و پیش از این در میان شما عمری زیسته ام چرا به عقل در نمی یابید؟ کیست ستمکارتر از آن که بر خدا دروغ می بندد یا آیات او را دروغ می انگارد؟ هر آینه مجرمان رستگار نشوند. سوای خدا چیزهایی را می پرستند که نه سودشان می رساند نه زیان ومی گویند: اینها شفیعان ما در نزد خدایند بگو: آیا به خدا از چیزی خبر می دهید که در زمین و آسمان از آن سراغی ندارد؟ خدا منزه است و از آنچه با او شریک می سازید، فراتر است. مردم جز یک امت نبودند، میانشان اختلاف افتاد و اگر نه آن سخنی بود که پیش از این از پروردگارت صادر گشته بود، در آنچه اختلاف می کنند داوری شده بود. و می گویند: چرا از جانب پروردگارش معجزه ای بر او نازل نمی شود؟ **بگو: علم غیب از آن خداست.** انتظار بکشید من نیز با شما منتظر می مانم. هر گاه پس از گزندی که به مردم رسیده است رحمتی به آنها بچشانیم، بینی، که در آیات ما بد اندیشی می کنند بگو: مکر خدا سریع تر است، رسولان ما نیز، بداندیشیهای شما را می نویسند. اوست که شما را در خشکی و در دریا سیر می دهد تا آنگاه که در کشتیها هستند و باد موافق به حرکتشان می آورد، شادمانند چون توفان فرا رسد وموج از هر سو بر آنها ریزد، چنان که پندارند که در محاصره موج قرار گرفته اند، خدا را از روی اخلاص بخوانند، که اگر ما را از این خطر برهانی از سپاسگزاران خواهیم بود. چون خدا آنها را برهاند، بینی که در زمین به ناحق سرکشی کنند. ای مردم، این سرکشی به زیان خودتان است تمتعی است در این زندگی دنیوی آنگاه همه به نزد ما باز می گردید تا از کارهایی که می کرده اید آگاهتان سازیم. مثل این زندگی دنیا مثل بارانی است که از آسمان نازل کنیم، تا بدان هرگونه رستنیها از زمین بروید، چه آنها که آدمیان می خورند و چه آنها که چارپایان می چرند چون زمین پیرایه خویش برگرفت و آراسته شد و

مردمش پنداشتند که خود قادر بر آن همه بوده اند، فرمان ما شب هنگام یا به روزدر رسد و چنان از بیخش بر کنیم که گویی دیروز در آن مکان هیچ چیز نبوده است آیات را برای مردمی که می اندیشند اینچنین تفصیل می دهیم. خداوند به سرای سلامت فرا می خواند و هر که را بخواهد به راه راست هدایت می کند. پاداش آنان که نیکی می کنند نیکی است و چیزی افزون بر آن نه سیه روی شوند و نه خوار اینان اهل بهشتند و در آن جاویدانند. و برای آنان که مرتکب بدیها شوند پاداش هر بدی همانند آن است و خواری بر آنها چیره می شود کسی آنها را از خشم خدا نگه نمی دارد، چنان شوند که گویی صورتشان در پاره ای از شب تاریک پوشیده شده است اینان اهل جهنمند و جاودانه در آن هستند. و روزی همه آنها را در محشر گرد آوریم سپس مشرکان را گوییم: شما و بتهایتان در مکان خود قرار گیرید سپس آنها را از یکدیگر جدا می کنیم وبتهایشان می گویند: شما هرگز ما را نمی پرستیده اید. خدا به شهادت میان ما و شما کافی است که ما از پرستش شما هرگز آگاه نبوده ایم. در آنجا هر کس هر چه کرده است پاداشش را خواهد دید و همه را به سوی خدا مولای حقیقیشان باز می گردانند و همه آن بتان که به باطل می پرستیدند نابود می شوند. بگو: چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می دهد؟ کیست که شنوایی و، بینایی می بخشد؟ زنده را از مرده پدید می آورد و مرده را از زنده و کارها را به سامان می آورد؟ خواهند گفت: الله بگو: آیا پروا نمی کنید؟ این الله پروردگار حقیقی شماست، بعد از حقیقت جز گمراهی چیست؟ پس به کجا روی می آورید؟ پس سخن پروردگار تو در باره عصیانگران که گفت: اینان ایمان نمی آورند، به حقیقت پیوست. بگو: آیا از این بتان شما کسی هست که چیزی را بیافریند و باز زنده کند؟ بگو: خدای یکتا مخلوقات را می آفریند و باز زنده می کند پس چرا سرگشته اید؟ بگو: آیا از این بتان شما کسی هست که به حق راه نماید؟ بگو: خدا به حق راه می نماید آیا آن که به حق راه می نماید به متابعت سزاوارتر است یا آن که به حق راه نمی نماید و خود نیز نیازمند هدایت است؟ شما راچه می شود؟ چگونه حکم می کنید؟ بیشترشان فقط تابع گمانند، و گمان نمی تواند جای حق را بگیرد هر آینه خدا به کاری که می کنند آگاه است. نشاید

که این قرآن را جز به خدا نسبت کنند، بلکه تصدیق چیزی است که پیش از آن آمده است و توضیح آن کتاب است شکی نیست که از جانب پروردگار جهانیان است. می گویند که آن را به دروغ به خدا نسبت می کند بگو: اگر راست می گویید، جز خدا هر که را که می توانید به یاری بخوانید و سوره ای همانند آن بیاورید. چیزی را دروغ شمردند که به علم آن احاطه نیافته بودند و هنوز از تاویل آن بی خبر بودند کسانی که پیش از آنان بودند نیز پیامبران را چنین به دروغ نسبت دادند پس بنگر که عاقبت کار ستمکاران چگونه بوده است. برخی از ایشان بدان ایمان می آورند و برخی ایمان نمی آورند و پروردگارتو به مفسدان آگاه تر است. اگر تو را به دروغ نسبت کردند، بگو: عمل من از آن من است و عمل شما از آن شما شما از کار من بیزارید و من از کار شما بیزارم. برخی از ایشان به تو گوش می دهند. آیا اگر در نیابند تو می توانی کران را شنوا سازی ؟ برخی از آنها به تو می نگرند آیا اگر نبینند، تو می توانی کوران بی بصیرت را راه بنمایی ؟ خداوند به مردم هیچ ستم نمی کند ولی مردم خود به خود ستم می کنند. و روزی که خداوند آنان را در محشر گرد آورد، چنان که پنداری تنها ساعتی از روز را آرمیده اند، یکدیگر را بشناسند آنها که دیدار با خدا را دروغ می انگاشتند زیان دیده اند و هدایت نیافته اند. یا پاره ای از چیزهایی را که به آنها وعده داده ایم به تو می نمایانیم، یا تو را می میرانیم بازگشت همه شان به نزد ماست و خدا به هر کاری که می کنند ناظر است. هر امتی را پیامبری بود و چون پیامبرشان بیامد کارها میانشان به عدالت فیصله یافت و مورد ستم واقع نشدند. می گویند: اگر راست می گویید، پس این وعده چه وقت خواهد بود؟ **بگو: من در باره خود جز آنچه خدا بخواهد مالک هیچ سود و زیانی نیستم. مرگ هر امتی را زمانی معین است چون زمانشان فرا رسد، نه یک ساعت تاخیر کنند و نه یک ساعت پیش افتند**. بگو: چه می کنید اگر عذاب او به ناگاه شب هنگام یا به روز فرا رسد؟ گناهکاران چه چیز را اینچنین به شتاب می طلبند؟ آیا چون عذاب به وقوع پیوندد بدان ایمان می آورید؟ اکنون این همان چیزی است که فرا رسیدنش را به شتاب می خواستید. آنگاه به ستمکاران گویند : عذاب جاوید را بچشید آیا نه چنین است که در

برابر اعمالتان کیفر می بینید؟ از تو خبر می گیرند که آیا حق است؟ بگو: آری، سوگند به پروردگارم که حق است و شما را یارای فرار از آن نیست. اگر هر گنهکاری صاحب همه روی زمین باشد، خواهد که خود را بدان از عذاب باز خرد و چون عذاب را بنگرند پشیمانی خویش در دل نهان دارند میانشان به عدالت حکم شود و مورد ستم واقع نگردند. بدانید که هر چه در آسمانها و زمین است از آن خداست و آگاه باشید که وعده خدا حق است، ولی بیشترشان نمی دانند. اوست که زنده می کند و می میراند و همه به سوی او باز می گردید. ای مردم، برای شما از جانب پروردگارتان موعظه ای آمد و شفایی برای آن بیماریی که در دل دارید و راهنمایی و رحمتی برای مؤمنان. بگو: به فضل خدا و رحمت او شادمان شوند، زیرا این دو از هر چه می اندوزند بهتر است. بگو: آیا به رزقی که خدا برایتان نازل کرده است نگریسته اید؟ بعضی را حرام شمردید و بعضی را حلال بگو: خدا به شما اجازه داده است یا به او دروغ می بندید؟ چه گمان کرده اند کسانی که در باره روز قیامت به خدا دروغ می بندند؟ خدا فضل خود را به مردمان ارزانی می دارد، ولی بیشترینشان شکر نمی گویند. در هر کاری که باشی، و هر چه از قرآن بخوانی و دست به هر عملی که بزنی هنگامی که بدان می پردازی، ما بدان ناظر هستیم بر پروردگار تو حتی به مقدار ذره ای در زمین و آسمانها پوشیده نیست و هر چه کوچک تر از آن یا بزرگ تر از آن باشد، در کتاب مبین نوشته شده است. آگاه باشید که بر دوستان خدا بیمی نیست و غمگین نمی شوند. کسانی را که ایمان آوردند و پرهیزگاری می کردند، بشارت است ایشان را در دنیا و آخرت سخن خدا دگرگون نمی شود این است کامیابی بزرگ. سخن آنان تو را محزون نسازد عزت به تمامی از آن خداوند است اوست که شنوا و داناست. آگاه باشید که از آن خداست هر چه در آسمانها و زمین است و آنان که سوای خدا بتان را می خوانند، جز از گمان خویش پیروی نمی کنند و جز دروغ نمی گویند. اوست که شب را برایتان پدید آورد تا در آن بیارامید و روز را پدید آورد تا در آن ببینید در اینها برای مردمی که می شنوند عبرتهاست. گفتند : خدا فرزندی برگزیده است منزه است بی نیاز است از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است شما را بر آن

سخن دلیلی نیست چرادر باره خدا چیزهایی می گویید که به آن آگاه نیستید؟ بگو: آنها که به خدا دروغ می بندند رستگار نمی شوند. برخورداری از دنیا آنگاه بازگشتشان به سوی ما سپس به کیفر کفر ورزیدنشان عذابی سختشان می چشانیم. برایشان داستان نوح را بخوان، آنگاه که به قوم خود گفت: ای قوم من، اگر درنگ کردن من در میان شما و یادآوری آیات خدا بر شما گران می آید. من بر خدا توکل می کنم، ساز و برگ خویش و بتانتان را گرد آورید چنان که هیچ چیز از کاری که می کنید بر شما پوشیده نباشد و به دشمنی من قدم به پیش نهید و مرا مهلت مدهید. و اگر پشت کردید، من از شما هیچ پاداشی نخواسته ام، که پاداش من باخداست و من مامور شده ام که از تسلیم شدگان باشم. تکذیبش کردند و ما او و همراهانش را در کشتی برهانیدیم و آنان را جانشین پیشینیان ساختیم و کسانی را که آیات ما را دروغ می انگاشتند غرقه کردیم پس بنگر که عاقبت بیم داده شدگان چگونه بود. آنگاه پس از او پیامبرانی بر قومشان مبعوث کردیم و آنان دلیلهای روشن آوردند ولی مردم به آنچه پیش از آن تکذیبش کرده بودند، ایمان آورنده نبودند بر دلهای تجاوزکاران اینچنین مهر می نهیم. و پس از آنها موسی و هارون را همراه آیاتمان بر فرعون و مهتران قومش مبعوث کردیم و آنان سرکشی کردند و مردمی تبهکار بودند. و چون سخن حق ما را شنیدند، گفتند که این جادویی آشکار است. موسی گفت: آیا سخن حق را که اینک بر شما نازل شده است جادو می خوانید، و حال آنکه جادوگران رستگار نمی شوند؟ گفتند: آیا آمده ای تا ما را از آن آیین که پدرانمان را بر آن یافته ایم منصرف سازی تا در زمین سروری یابید ؟ ولی ما به شما ایمان نمی آوریم. فرعون گفت: همه جادوگران دانا را نزد من بیاورید. چون جادوگران آمدند، موسی گفت : بیفکنید هر چه را که باید بیفکنید. چون بیفکندند، موسی گفت: آنچه شما آورده اید جادوست و خدا آن را باطل خواهد ساخت، زیرا خدا کار مفسدان را به صلاح نمی آورد. و خداوند با سخنان خود حق را به اثبات می رساند، اگر چه مجرمان را ناخوش آید. از بیم آزار فرعون و مهتران قوم او جز گروهی از آنها به موسی ایمان نیاوردند و فرعون در زمین برتری می جست و او از گزافکاران بود. موسی گفت: ای قوم من، اگر

به خدا ایمان آورده اید و تسلیم فرمان هستید به او توکل کنید. گفتند: بر خدا توکل کردیم، ای پروردگار ما، ما را مغلوب این مردم ستمکار مکن. و به رحمت خود ما را از این کافران رهایی بخش. به موسی و برادرش وحی کردیم که برای قوم خود در مصر خانه هایی مهیا کنید و خانه های خود را عبادتگاه سازید و نماز گزارید و مؤمنان را بشارت ده. موسی گفت : ای پروردگار ما، به فرعون و مهتران قومش در این جهان زینت و اموال داده ای، ای پروردگار ما، تا دیگران را از طریق تو گمراه کنند ای پروردگار ما، اموالشان را تباه ساز و دلشان را سخت کن ایمان نمی آورند تا آنگاه که عذاب دردآور را بنگرند. گفت: خواست شما اجابت شد. ثابت قدم باشید و از طریقه نادانان پیروی مکنید. ما بنی اسرائیل را از دریا گذرانیدیم. فرعون و لشکریانش به قصد ستم وتعدی به تعقیبشان پرداختند. چون فرعون غرق می شد گفت: ایمان آوردم که هیچ خداوندی جز آن که بنی اسرائیل بدان ایمان آورده اند نیست، و من ازتسلیم شدگانم. آیا اکنون؟ و تو پیش از این عصیان می کردی و از مفسدان بودی. امروز، جسم تو را به بلندی می افکنیم تا برای آنان که پس از تو می مانند عبرتی باشی. و حال آنکه بسیاری از مردم از آیات ما غافلند. هر آینه بنی اسرائیل را در مکانی نیکو جای دادیم و از طیبات روزیشان دادیم و تا آن هنگام که صاحب دانش نشده بودند اختلافی نداشتند. پروردگارتو در روز قیامت در آنچه اختلاف می کردند میانشان قضاوت خواهد کرد. اگر در آنچه بر تو نازل کرده ایم در تردید هستی، از آنهایی که کتاب آسمانی پیش از تو را می خوانند بپرس هر آینه حق است آنچه از جانب پروردگارت بر تو نازل شده است. پس نباید در شمار تردید کنندگان باشی. **و از آنان که آیات خدا را تکذیب می کنند مباش، که در زمره زیان کنندگان باشی**. کسانی که سخن پروردگار تو در باره آنان تحقق یافته، ایمان نمی آورند، هر چند هر گونه معجزه ای بر آنان آشکار شود تا آنگاه که عذاب دردآور رابنگرند. چرا مردم هیچ قریه ای به هنگامی که ایمانشان سودشان می داد ایمان نیاوردند مگر قوم یونس که چون ایمان آوردند عذاب ذلت در دنیا را از آنان برداشتیم و تا هنگامی که اجلشان فرا رسید از زندگی برخوردارشان کردیم. **اگر پروردگار تو بخواهد، همه کسانی که در روی زمینند**

ایمان می آورند. آیا تو مردم را به اجبار وا می داری که ایمان بیاورند جز به اذن خدا هیچ کس را نرسد که ایمان بیاورد و او پلیدی را بر کسانی که خرد خویش به کار نمی بندند مقرر می کند. بگو : بنگرید که چه چیزهایی در آسمانها و زمین است و این آیات و هشدارها قومی را که ایمان نمی آورند سود نمی کند. آیا جز این است که انتظار روزی را می کشند همانند روزهایی که پیشینیانشان منتظرش بودند ؟ بگو: انتظار بکشید، که من نیز با شما منتظرم. آنگاه پیامبرانمان و کسانی را که ایمان آورده اند می رهانیم زیرا بر ما فریضه است که مؤمنان را برهانیم. بگو : ای مردم، اگر شما در دین من تردید دارید، من چیزهایی را که به جای الله می پرستید نمی پرستم من الله را می پرستم که شما را می میراند و مامور شده ام که از مؤمنان باشم. و به دین حنیف روی آور و از مشرکان مباش. به جای الله، خدایانی را که نه به تو سود می رسانند و نه زیان، مخوان اگر چنین کنی از ستمکاران خواهی بود. و اگر خدا به تو زیانی برساند، جز او کس دفع آن نتواند کرد و اگر برای تو خیری بخواهد، هیچ کس فضل او را باز نتواند داشت فضل خود را به هر کس از بندگانش که بخواهد می رساند و او آمرزنده و مهربان است. بگو: ای مردم، پیام راستین از جانب پروردگارتان برایتان فرا رسید پس هر کس که به راه راست هدایت یابد، هدایت به سود اوست و هر که گمراه گردد، به زیان خویش به گمراهی افتاده است و من عهده دار شما نیستم.

52 هود سوره 11

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، را کتابی است با آیاتی استوار و روشن از جانب حکیمی آگاه. که جز خدای یکتا را نپرستید، من از جانب او بیم دهنده شما و نیز مژده دهنده ای برای شما هستم. و نیز از پروردگارتان آمرزش بخواهید و به درگاهش توبه کنید، تا شما را از رزقی نیکو تا آنگاه که مقرر است برخورداری دهد و هر شایسته انعامی را نعمت دهد و اگر رویگردان شوید، بر شما از عذاب روز بزرگ بیمناکم. بازگشتتان به خداست و او بر هر کاری تواناست. آگاه باش که اینان صورت بر

می گردانند تا راز دل خویش پنهان دارند، حال آنکه بدان هنگام که جامه های خود در سر می کشند خدا آشکار و نهانشان را می داند، زیرا او به راز دلها آگاه است. هیچ جنبنده ای در روی زمین نیست، جز آنکه روزی او بر عهده خداست، وموضع و مکانش را می داند، زیرا همه در کتاب مبین آمده است. اوست که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید و عرش او بر روی آب بود تا بیازماید کدام یک از شما به عمل نیکوتر است و اگر بگویی که بعداز مرگ زنده می شوید، کافران گویند که این جز جادویی آشکار نیست. و اگر چند گاهی عذابشان را به تاخیر بیفکنیم می پرسند: چه چیز مانع آن شده است؟ آگاه باشید چون عذابشان فرا رسد، آن را باز نگردانند، و آنچه مسخره اش می کردند آنان را دربر خواهد گرفت. اگر به انسان رحمتی بچشانیم، آنگاه از او بازش گیریم، مایوس می شود و کفران می ورزد. و اگر پس از سختی و رنج، نعمت و آسایشی به او بچشانیم، می گوید: ناگواریها از من دور شده است و در این حال، شادمان است و فخر می فروشد، مگر کسانی که شکیبایی ورزیدند و کارهای نیکو کردند، که آمرزش و مزد بزرگ از آن آنهاست. شاید که برخی از چیزهایی را که بر تو وحی کرده ایم و اگذاشته ای و بدان دلتنگ شده باشی که می گویند : چرا گنجی بر او افکنده نمی شود؟ و چرا فرشته ای همراه او نمی آید؟ جز این نیست که تو بیم دهنده ای بیش نیستی وخداست که کارساز هر چیزی است. یا آنکه می گویند که از خود بر می بافد و به دروغ به خدا نسبتش می کند، **بگو: اگر راست می گویید، جز خدا هر که را که توانید به یاری بطلبید و ده سوره مانند آن به هم بر بافته، بیاورید.** پس اگر شما را اجابت نکردند، بدانید که قرآن به علم خدا نازل شده و نیز هیچ خدایی جز او نیست آیا تسلیم می شوید؟ آنان که زندگی و زینت این دنیا را بخواهند، پس همه مزد کردارشان را در این جهان می دهیم و از آن هیچ نمی کاهیم. اینان کسانی هستند که در آخرت جز آتش نصیبی ندارند و هر چه کرده اند ناچیز شود و هر چه به جای آورده اند باطل است. آیا آن کس که از جانب پروردگار خویش دلیلی روشن دارد و زبانش بدان گویاست و پیش از این کتاب موسی که خود پیشوا و رحمتی بوده است بدان شهادت داده، با آن کس که دلیلی ندارد

برابر است؟ ایشان به آن کتاب روشن ایمان می آورند و هر گروه دیگری که به او کافر شود، جایگاهش در آتش است در آن شک مکن، که حق است و از جانب پروردگارت آمده است ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند. چه کس ستمکارتر ازآن کسی است که به خدا دروغ می بندد؟ اینان را به پروردگارشان عرضه خواهند داشت و شاهدان گواهی خواهند داد که اینانند که بر پروردگارشان دروغ می بسته اند. هان، لعنت خدا بر ستمکاران باد، آنان که مردم را از راه خدا باز می دارند و راه خدا را منحرف می خواهند و به آخرت ایمان ندارند، اینان نمی توانند در روی زمین از خدای بگریزند و جز او هیچ یاوری ندارند، عذابشان مضاعف می شود نه توان شنیدن داشته اند و نه توان دیدن. اینان به خویشتن زیان رسانیدند و آنچه را که به دروغ خدا می خواندند ازدست داده اند. به ناچار در آخرت زیانکارترند. کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند و در برابر، پروردگارشان فروتنی نموده اند، اهل بهشتند و در آن جاویدانند. مثل این دو گروه مثل کور و کر و بینا و شنواست آیا این دو به مثل باهم برابرند ؟ چرا پند نمی گیرید؟ و نوح را بر مردمش به پیامبری فرستادیم، گفت: من برای شما بیم دهنده ای آشکارم، که جز خدای یکتا را نپرستید زیرا از عذاب روز سخت قیامت بر شما، بیمناکم. مهتران قومش که کافر بودند گفتند: ما تو را جز انسانی همانند خویش نمی بینیم و نمی بینیم که جز اراذل قوم از تو متابعت کنند و نمی بینیم که شما را بر ما فضیلتی باشد، بلکه پنداریم که دروغ می گویید. گفت: ای قوم من، چه می گویید اگر از پروردگارم حجتی به همراه داشته باشم و او مرا رحمت خویش ارزانی کرده باشد و شما از دیدن آن ناتوان باشید، آیا در حالی که خود نمی خواهید، شما را به اکراه به قبول آن واداریم؟ ای قوم من، در برابر تبلیغ رسالت خویش مالی از شما نمی طلبم. مزد من تنها با خداست. آنهایی را که ایمان آورده اند از خود نمی رانم، آنان با پروردگار خویش دیدار خواهند کرد ولی می بینم که شما مردمی نادان هستید. ای قوم من، اگر آنها را از خود برانم، چه کسی در قبال خدا مرا یاری خواهد کرد؟ آیا حقیقت را در نمی یابید؟ به شما نمی گویم که خزاین خدا در نزد من است و علم غیب هم نمی دانم و نمی گویم که فرشته هستم و نمی گویم که خدا

به آنان که شما به حقارت در آنها می نگرید خیر خود را عطا نکند. خدا به آنچه در دلهای آنهاست آگاه تر است اگر چنین کنم، از ستمکاران خواهم بود. گفتند : ای نوح، با ما جدال کردی و بسیار هم جدال کردی اگر راست می گویی، هر وعده ای که به ما داده ای بیاور. گفت : خداست که اگر بخواهد آن وعده را آشکار می کند و شما از آن نتوانید گریخت. و اگر خدا خواسته باشد که گمراهتان سازد، اگر من بخواهم شما را اندرز، دهم، اندرزم سود نخواهد کرد. اوست پروردگار شما و همه بدو باز می گردید. یا می گویند که من به خدا دروغ بسته ام بگو : اگر به خدا دروغ بسته باشم، گناهش بر من است و من از گناهی که می کنید مبرا هستم. و به نوح وحی رسید که از قوم تو جز آن گروه که ایمان آورده اند، دیگر ایمان نخواهند آورد از کردار آنان اندوهگین مباش. کشتی را زیر نظر و الهام ما بساز و در باره این ستمکاران با من سخن مگوی، که همه غرقه اند. نوح کشتی می ساخت و هر بار که مهتران قومش بر او می گذشتند مسخره اش می، کردند می گفت : اگر شما ما را مسخره می کنید، زودا که ما هم همانند شما مسخره تان خواهیم کرد. به زودی خواهید دانست که عذاب برکه رسد و خوارش سازد و عذاب جاوید برکه فرود آید. چون فرمان ما فراز آمد و تنور جوشید، گفتیم : از هر نر و ماده دوتا و نیز خاندان خود را در کشتی بنشان مگر آن کس را که حکم در باره اش از پیش صادر شده باشد و نیز آنهایی را که به تو ایمان آورده اند و جز اندکی به او ایمان نیاورده بودند. گفت : بر آن سوار شوید، که به نام خدا به راه افتد و به نام خدا بایستد زیرا پروردگار من آمرزنده و مهربان است. کشتی آنان را در میان امواجی چون کوه می برد نوح پسرش را که در گوشه ای ایستاده بود ندا داد : ای پسر، با ما سوار شو و با کافران مباش. گفت: من بر سر کوهی که مرا از آب نگه دارد، جا خواهم گرفت. گفت: امروز هیچ نگهدارنده ای از فرمان خدا نیست مگر کسی را که بر او رحم آورد. ناگهان موج میان آن دو حایل گشت و او از غرق شدگان بود. و گفته شد: ای زمین آب خود فرو بر و ای آسمان باز ایست آب فرو شد و کار به پایان آمد و کشتی بر کوه جودی قرار گرفت و ندا آمد که ای لعنت باد بر مردم ستمکاره. نوح پروردگارش را ندا داد: ای

پروردگار من، پسرم از خاندان من بود و وعده تو حق است و نیرومندترین حکم کنندگان تو هستی. گفت : ای نوح، او از خاندان تو نیست، او عملی است ناصالح از سر ناآگاهی از من چیزی مخواه بر حذر می دارم تو را که از مردم نادان باشی. گفت: ای پروردگار من، پناه می برم به تو اگر از سر ناآگاهی چیزی بخواهم، و اگر مرا نیامرزی و به من رحمت نیاوری از زیان کردگان خواهم بود. گفته شد: ای نوح، به سلامت و برکاتی که بر تو و آنها که همراه تواند، ارزانی داشته ایم، فرود آی و امتهایی هستند که آنها را برخوردار می سازیم، آنگاه دستخوش عذاب دردآور ما می شوند. اینها از خبرهای غیب است که بر تو وحی می کنیم. پیش از این نه تو آنها را می دانستی و نه قوم تو پس صبر کن، زیرا عاقبت نیک از آن پرهیزگاران است. و بر قوم عاد برادرشان هود را فرستادیم گفت: ای قوم من، خدای یکتارا بپرستید، شما را هیچ خدایی جز او نیست و شما دروغ سازانی بیش نیستید. ای قوم من، در برابر رسالتم از شما مزدی نمی طلبم مزد من تنها با آن کسی است که مرا آفریده است چرا از روی خرد نمی اندیشید؟ و ای قوم من، از پروردگارتان آمرزش بخواهید، آنگاه بر آستان او توبه کنید تا باران راپی در پی بر شما فرو ریزد و بر نیرویتان بیفزاید و چون گنهکاران رخ برمتابید. گفتند: ای هود، تو برای ما دلیل روشنی نیاورده ای و ما به گفتار تو خدایان خویش را ترک نمی کنیم و به تو ایمان نمی آوریم. جز این نگوییم که بعضی از خدایان ما به تو آزاری رسانده اند. گفت: خدا را گواه می گیرم و شما نیز گواه باشید که من از آنچه جز خدای یکتا به شرک می پرستید بیزارم. همگی به حیله گری بر ضد من برخیزید و مرا مهلت مدهید. من بر خدای یکتا که پروردگار من و پروردگار شماست توکل کردم. هیچ جنبنده ای نیست مگر آنکه زمام اختیارش را او گرفته است هر آینه پروردگارمن بر صراط مستقیم است. اگر هم رویگردان شوید، من رسالت خویش را به شما رسانیدم و پروردگار من، مردم دیگری را جانشین شما خواهد ساخت و هیچ به او زیانی نمی رسانید زیرا پروردگار من نگهبان همه چیزهاست. چون فرمان ما در رسید، به بخشایش خویش هود و کسانی را که به او ایمان آورده بودند نجات دادیم و آنها را از عذاب سخت رهانیدیم. اینان قوم عاد بودند که

آیات پروردگارشان را انکار کردند و پیامبرانش را نافرمانی کردند و به فرمان هر جبار کینه توزی گردن نهادند. و در این دنیا و در روز قیامت گرفتار لعنت شدند آگاه باشید که قوم عاد، به پروردگارشان کافر شدند که لعنت باد بر عاد، قوم هود. و بر قوم ثمود برادرشان صالح را فرستادیم گفت : ای قوم من، خدای یکتا را بپرستید شما را جز او خدایی نیست اوست که شما را از زمین پدیدآورده است و خواست که آبادانش دارید پس آمرزش خواهید و به درگاهش توبه کنید. هر آینه پروردگار من نزدیک است و دعاها را اجابت می کند. گفتند: ای صالح، پیش از این به تو امید می داشتیم آیا ما را از پرستش آنچه پدرانمان می پرستیدند باز می داری؟ ما از آنچه ما را بدان می خوانی در شکیم. گفت: ای قوم من، چه گویید اگر از پروردگارم حجتی به همراه داشته باشم و او مرا رحمت خویش ارزانی کرده باشد. چه کسی مرا یاری می کند اگر ازفرمانش سرپیچی کنم ؟ اگر از شما فرمان برم جز به زیان من نخواهید افزود. ای قوم من، این ماده شتر خداوند است و نشانه ای است برای شما بگذاریدش تا در زمین خدا بچرد و به بدی میازاریدش که به زودی عذاب شما را فرو گیرد. پس ماده شتر را پی کردند. گفت: سه روز در خانه های خود از زندگی برخوردار شوید و این وعده ای است عاری از دروغ. چون امر ما فرا رسید، صالح را با کسانی که به او ایمان آورده بودند به رحمت خویش از خواری آن روز نجات بخشیدیم. زیرا پروردگار تو توانا و پیروزمند است. و ستمکاران را صیحه ای فرو گرفت و در خانه های خود برجای مردند. چنان که گویی هرگز درآن دیار نبوده اند. آگاه باشید که قوم ثمود به پروردگارشان کافر شدند. هان بر قوم ثمود لعنت باد. به تحقیق رسولان ما برای ابراهیم مژده آوردند گفتند: سلام، گفت: سلام و لحظه ای بعد گوساله ای بریان حاضر آورد. و چون دید که بدان دست نمی یازند، آنان را ناخوش داشت و در دل از آنها بیمناک شد گفتند: مترس، ما را بر قوم لوط فرستاده اند. زنش که ایستاده بود، خندید. فرشتگان او را به اسحاق بشارت دادند و پس از اسحاق به یعقوب. زن گفت: وای بر من، آیا در این پیرزالی می زایم و این شوهر من نیز پیر است. این چیز عجیبی است. گفتند : آیا از فرمان خدا تعجب می کنی؟ رحمت و برکات خدا بر شما اهل این

خانه ارزانی باد او ستودنی و بزرگوار است. چون وحشت از ابراهیم برفت و شادمانی جایش را بگرفت، با ما در باره قوم لوط به مجادله برخاست. ابراهیم بردبار است و نازکدل است و فرمانبردار است. ای ابراهیم، از این سخن اعراض کن. فرمان پروردگارت فراز آمده است وبر آنها عذابی که هیچ برگشتی ندارد فرود خواهد آمد. چون رسولان ما نزد لوط آمدند، لوط اندوهگین و دلتنگ شد و گفت: امروز روز سختی است. و قومش شتابان نزد او آمدند و آنان پیش از این مرتکب کارهای زشت می شدند. لوط گفت: ای قوم من، اینها دختران من هستند برای شما پاکیزه ترند از خدا بترسید و مرا در برابر مهمانانم خجل مکنید آیا مرد خردمندی درمیان شما نیست؟ گفتند: تو خود می دانی که ما را به دختران تو نیازی نیست و نیز می دانی که چه می خواهیم. لوط گفت: کاش در برابر شما قدرتی می داشتم، یا می توانستم به مکانی امن پناه ببرم. گفتند: ای لوط، ما رسولان پروردگار تو هستیم، اینان هرگز به تو دست نخواهند یافت چون پاسی از شب بگذرد، خاندان خویش را بیرون ببر وهیچ یک از شما روی بر نمی گردانند جز زنت که به او نیز آنچه به آنها رسد خواهد رسید وعده آنها صبحگاه است آیا صبح نزدیک نیست ؟ چون فرمان ما فراز آمد، آنجا را زیر و زبر کردیم و بر آن شهر بارانی ازسنگهایی از سجیل، پی در پی، فرو باریدیم، که بر آنها نشان پروردگارت بود و چنین عذابی از ستمکاران دور نیست. و بر مدین برادرشان شعیب را فرستادیم گفت: ای قوم من، خدای یکتا را، بپرستید، شما را هیچ خدایی جز او نیست و در پیمانه و ترازو نقصان مکنید اینک شما را در نعمت می بینم و از روزی که عذابش شما را فروگیرد بیمناکم. ای قوم من، پیمانه و ترازو را از روی عدل، کامل ادا کنید و به مردم چیزهایشان را کم مدهید و چون تبه کاران در زمین فساد مکنید. اگر ایمان آورده اید، آنچه خدا باقی می گذارد برایتان بهتر است و من نگهبان شما نیستم. گفتند: ای شعیب، آیا نمازت به تو فرمان می دهد که ما آنچه را پدرانمان می پرستیدند ترک گوییم، یا در اموال خود آنچنان که خود می خواهیم تصرف نکنیم؟ به راستی تو مردی بردبار و خردمند هستی. گفت: ای قوم من، چه می گویید اگر با من از جانب پروردگارم حجتی باشد و او مرا رزقی نیکو عطا کرده باشد؟ اگر

شما را نهی می کنم برای آن نیست که خود سودی ببرم تا آنجا که بتوانم قصدی جز به صلاح آوردنتان ندارم توفیق من تنها با خداست به او توکل کرده ام و به درگاه او روی می آورم. ای قوم من، مخالفت با من شما را به کاری واندارد تا آنچه بر قوم نوح، یا قوم هود یا قوم صالح یا در همین نزدیکی به قوم لوط رسید، به شما نیز برسد. از پروردگارتان آمرزش بخواهید به درگاهش توبه کنید که پروردگار من مهربان و دوست است. گفتند: ای شعیب، بسیاری از چیزهایی را که می گویی نمی فهمیم، تو را در میان خود ناتوان می بینیم، اگر به خاطر قبیله ات نبود، سنگسارت می کردیم و تو بر ما پیروزی نیابی. گفت: ای قوم من، آیا قبیله من در نزد شما از خدا پیروزمند تر است؟ آیا خدا را پس پشت خویش افکندید؟ و حال آنکه پروردگار من به هر کاری که می کنید احاطه دارد. ای قوم من، شما همچنان که هستید به کار خویش مشغول باشید و من هم به کار خویش مشغول می شوم به زودی خواهید دانست که آن عذاب خوار کننده بر چه کسی فرود می آید و چه کسی دروغگوست منتظر بمانید من نیز با شما منتظر می مانم. چون امر ما فراز آمد، شعیب و کسانی را که به او ایمان آورده بودند، به رحمت خویش رهانیدیم و ستمکاران را صیحه ای فرو گرفت و در خانه های خویش بر جای مردند، چنان که گویی هرگز در آن دیار نبوده اند. هان لعنت بر مردم مدین باد،همچنان که لعنت بر قوم ثمود. و ما موسی را همراه با آیات و حجت آشکار خویش فرستادیم، به نزد فرعون و مهتران قومش اما آنان پیرو فرمان فرعون شدند و فرمان فرعون به راه صواب راه نمی نمود. در روز قیامت پیشاپیش قوم خود بیاید و همه را به آتش در آورد که، واردشدن را بد جایگاهی است. لعنت اینجهانی و لعنت روز قیامت را از پی دارند و چه بد عطایی به آنان داده شده است. اینها اخبار قریه هایی است که برای تو حکایت می کنیم، قریه هایی که بعضی هنوز برپایند و بعضی ویران. ما به آنها ستم نکردیم بلکه خود به خود ستم می کردند و چون امر پروردگار تو فراز آمد، خدایانی که به جای خدای یکتا می پرستیدند هیچ به کارشان نیامدند و جز زیانکاری چیزی بر آنان نیفزودند. اینچنین بود مؤاخذه پروردگار تو وقتی که بخواهد قریه ای ستمکار را به مؤاخذه کشد. مؤاخذه او عذابی سخت

دردآور است. در اینها برای کسانی که از عذاب آخرت بیمناکند عبرتی است، در آن روزکه مردم گرد آورده شوند و آن روز که مردم را در آن حاضر آورند. و جز تا اندک مدتی به تاخیرش نمی اندازیم. روزی که چون بیاید هیچ کس جز به فرمان او سخن نگوید و مردمان بعضی، بدبخت باشند و بعضی نیکبخت. اما بدبختان در آتشند و مردمان را در آنجا ناله ای زار و خروشی سخت بود. و تا آسمانها و زمین باقی هستند در آنجا جاودانه بمانند، مگر آنچه پروردگارت بخواهد، زیرا پروردگار تو هر چه خواهد همان کند. اما نیکبختان تا آسمانها و زمین باقی هستند در بهشت جاویدان بمانند، مگر آنچه پروردگارت بخواهد عطای او هیچ منقطع نمی شود. از آنچه اینان می پرستند به تردید مباش جز بدان گونه که پدرانشان پیش از این می پرستیدند، نمی پرستند ما نصیب آنان را بی هیچ کم و کاست ادا خواهیم کرد. به موسی کتاب دادیم در آن کتاب اختلاف شد اگر نه حکمی بود که از پیش از جانب پروردگارت صادر شده بود، میانشان داوری شده بود، که ایشان در آن کتاب سخت در تردیدند. و پروردگار تو پاداش اعمال همه را به تمامی خواهد داد و خدا به کارهایی که می کنند آگاه است. همراه با آنان که با تو رو به خدا کرده اند، همچنان که مامور شده ای ثابت قدم باش و طغیان مکنید که او به هر کاری که می کنید بیناست. به ستمکاران میل مکنید، که آتش بسوزاندتان شما را جز خدا هیچ دوستی نیست و کس یاریتان نکند. **نماز بگزار در آغاز و انجام روز و ساعاتی از شب زیرا نیکیها، بدیها را از میان می برند. این اندرزی است برای اندرز پذیران.** صبر کن، زیرا خداوند مزد نیکوکاران را تباه نمی سازد. چرا در میان مردمانی که پیش از شما بودند جز اندکی که از آن میان نجاتشان دادیم خردمندانی نبودند تا مردمان را از فساد کردن در زمین باز دارند؟ ظالمان از پی آسودگی و لذات دنیوی رفتند و گنهکار بودند. پروردگار تو هیچ قریه ای را که مردمش نیکوکار باشند به ستم هلاک نخواهدساخت. و اگر پروردگار تو خواسته بود، همه مردم را یک امت کرده بود. ولی، همواره گونه گون خواهند بود، مگر آنهایی که پروردگارت بر آنها رحمت آورده و آنها را برای همین بیافریده است و سخن پروردگار تو بر این مقرر شده که:

جهنم را از همه جن وانس انباشته می کنم. هر خبری از اخبار پیامبران را برایت حکایت می کنیم تا تو را قویدل گردانیم و در این کتاب بر تو سخن حق، و برای مؤمنان موعظه و اندرز نازل شده است. **به کسانی که ایمان نمی آورند بگو: شما به هر سان که خواهید عمل کنید، ما نیز عمل می کنیم. شما انتظار بکشید ما نیز منتظر می مانیم.** و از آن خداست نهان آسمانها و زمین و به او بازگردانده می شود همه کارها او را بپرست و بر او توکل کن . که پروردگارت از آنچه به جای می آوریدغافل نیست.

53 یوسف سوره 12

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، را اینهاست آیات کتاب روشنگر. ما قرآنی عربی نازلش کرده ایم، باشد که شما دریابید. با این قرآن که به تو وحی کرده ایم، **بهترین داستان را برایت حکایت می کنیم، که تو از این پیش از بی خبران بوده ای. آنگاه که یوسف به پدر خود گفت: ای پدر، من در خواب یازده ستاره و خورشید و ماه دیدم.** دیدم که سجده ام می کنند. گفت: ای پسر کوچکم، خوابت را برای برادرانت حکایت مکن، که تو را حیله ای می اندیشند زیرا شیطان آدمیان را دشمنی آشکار است. و بدین سان پروردگارت تو را بر می گزیند و تعبیر خواب می آموزد و همچنان که نعمت خود را پیش از این بر پدران تو ابراهیم و اسحاق تمام کرده بود بر تو و خاندان یعقوب هم تمام می کند، که پروردگارت دانا و حکیم است. در داستان یوسف و برادرانش برای آنان که از آن پرسیده اند عبرتهاست. آنگاه که گفتند: یوسف و برادرش نزد پدرمان محبوب تر از ما هستند، حال آنکه ما خود گروهی نیرومندیم پدرمان در گمراهی آشکاری است. یوسف را بکشید، یا در سرزمین دیگرش بیندازید تا پدر خاص شما گردد و از آن پس مردمی شایسته به شمار آیید. یکی از ایشان گفت: اگر می خواهید کاری کنید، یوسف را مکشید، در عمق تاریک چاهش بیفکنید تا کاروانی او را برگیرد. گفتند: ای پدر، چیست که ما را بر یوسف امین نمی شماری، حال آنکه ماخیرخواه او هستیم؟ فردا او را با ما بفرست تا بگردد و بازی کند و ما نگهدارش هستیم. گفت: اگر او را ببرید، غمگین می

شوم و می ترسم که از او غافل شوید وگرگ او را بخورد. گفتند: با این گروه نیرومند که ما هستیم اگر گرگ او را بخورد، از زیانکاران خواهیم بود. چون او را بردند و هماهنگ شدند که در عمق تاریک چاهش بیفکنند، به او وحی کردیم که ایشان را از این کارشان آگاه خواهی ساخت و خود ندانند. شب هنگام، گریان نزد پدرشان باز آمدند. گفتند: ای پدر، ما به اسب تاختن رفته بودیم و یوسف را نزد کالای خود گذاشته بودیم، گرگ او را خورد و هر چند هم که راست بگوییم تو سخن مارا باور نداری. جامه اش را که به خون دروغین آغشته بود آوردند. گفت: نفس شما، کاری را در نظرتان بیاراسته است اکنون برای من صبر جمیل بهتر است و خداست که در این باره از او یاری باید خواست. کاروانی آمد آب آورشان را فرستادند. دلو فرو کرد گفت: مژدگانی، این پسری است او را چون متاعی پنهان ساختند و خدا به کاری که می کردند آگاه بود. او را به بهای اندک به چند درهم فروختند، که هیچ رغبتی به او نداشتند. کسی از مردم مصر که او را خریده بود به زنش گفت: تا در اینجاست گرامیش بدار، شاید به ما سودی برساند، یا او را به فرزندی بپذیریم و بدین سان یوسف را در زمین مکانت دادیم تا به او تعبیر خواب آموزیم و خدا بر کار خویش غالب است، ولی بیشتر مردم نمی دانند. و چون بالیدن یافت، حکمت و دانشش ارزانی داشتیم و نیکوکاران را بدین سان پاداش می دهیم. و آن زن که یوسف در خانه اش بود، در جست و جوی تن او می بود و درها، را بست و گفت: بشتاب گفت: پناه می برم به خدا او پرورانده من است و مرا منزلتی نیکو داده و ستمکاران رستگارنمی شوند. آن زن آهنگ او کرد و اگر نه برهان پروردگارش را دیده بود، او نیز آهنگ آن زن می کرد چنین کردیم تا بدی و زشتکاری را از وی بازگردانیم زیرا او از بندگان پاکدل ما بود. هر دو به جانب در دویدند و زن جامه او را از پس بدرید و سر و روی آن زن را نزدیک در دیدند. زن گفت: پاداش کسی که با زن تو قصد بدی داشته باشد چیست، جز اینکه به زندان افتد یا به عذابی دردآور گرفتار آید؟ یوسف گفت: او تن من می خواست و مرا به خود خواند و یکی از کسان زن گواهی داد که اگر جامه اش از پیش دریده است زن راست می گوید و او دروغگوست. و اگر جامه اش از پس

دریده است، زن دروغ می گوید و او راستگوست. چون دید جامه اش از پس دریده است، گفت: این از مکر شما زنان است، که مکر شما زنان مکری بزرگ است. ای یوسف، زبان خویش نگه دار، و ای زن از گناه خود آمرزش بخواه که تو از خطاکارانی. زنان شهر گفتند: زن عزیز خواستار تن غلام خود شده است و شیفته او گشته است ما وی را در گمراهی آشکارا می بینیم. چون افسونشان را شنید، نزدشان کس فرستاد و برای هر یک تا تکیه دهد، متکایی ترتیب داد و به هر یک کاردی داد، و گفت: بیرون آی تا تو را بنگرند چون او را دیدند، بزرگش شمردند و دست خویش ببریدند و گفتند: معاذالله، این آدمی نیست، این جز فرشته ای بزرگوار نیست. گفت: این همان است که مرا در باب او ملامت می کردید من در پی کامجویی، از او بودم و او خویشتن را نگه داشت اگر آنچه فرمانش می دهم نکند، به زندان خواهد افتاد و خوار خواهد شد. گفت: ای پروردگار من، برای من زندان دوست داشتنی تر است از آنچه مرا بدان می خوانند، و اگر مکر این زنان را از من نگردانی، به آنها میل می کنم و در شمار نادانان در می آیم. پروردگارش دعایش را اجابت کرد و مکر زنان از او دور کرد زیرا خدا شنوا و داناست. پس با آن نشانها که دیده بودند، تصمیم کردند که چندی به زندانش بیفکنند. دو جوان نیز با او به زندان افتادند یکی از آن دو گفت: در خواب خود را دیدم که انگور می فشارم. دیگری گفت: خود را دیدم که نان بر سر نهاده می برم و پرندگان از آن می خورند ما را از تعبیر آن آگاه کن، که از نیکو کارانت می بینیم. گفت: طعام روزانه شما را هنوز نیاورده باشند که پیش از آن شما را ازتعبیر آن خوابها چنان که پروردگارم به من آموخته است خبر می دهم. من کیش مردمی را که به خدای یکتا ایمان ندارند و به روز قیامت کافرند، ترک کرده ام. من پیرو کیش پدرانم ابراهیم و اسحاق و یعقوب هستم و ما را نسزد که هیچ چیز را شریک خدا قرار دهیم. این فضیلتی است که خدا بر ما و بر مردم دیگر ارزانی داشته است ولی بیشتر مردم ناسپاسند. ای دو زندانی، آیا خدایان متعدد بهتر است یا الله آن خداوند یکتای غالب بر همگان ? نمی پرستید سوای خدای یکتا، مگر بتانی را که خود و پدرانتان آنها را به نامهایی خوانده اید و خدا حجتی بر اثبات آنها

نازل نکرده است حکم جزحکم خدا نیست فرمان داده است که جز او را نپرستید. این است دین راست و استوار، ولی بیشتر مردم نمی دانند. ای دو زندانی، اما یکی از شما برای مولای خویش شراب ریزد، اما دیگری را بر دار کنند و پرندگان سر او بخورند کاری که در باره آن نظر می خواستید به پایان آمده است. به یکی از آن دو که می دانست رها می شود، گفت: مرا نزد مولای خود، یادکن اما شیطان از خاطرش زدود که پیش مولایش از او یاد کند، و چند سال در زندان بماند. پادشاه گفت: در خواب هفت گاو فربه را دیده ام که آنها را هفت گاو لاغر می خورند و هفت خوشه سبز دیدم و هفت خوشه خشک ای. خاصگان من، خواب مرا تعبیر کنید، اگر تعبیر خواب می دانید. گفتند: اینها خوابهای آشفته است و ما را به تعبیر این خوابها آگاهی نیست. یکی از آن دو که رها شده بود و پس از مدتی به یادش آمده بود، گفت: من شما را از تعبیر آن آگاه می کنم مرا نزد او بفرستید. ای یوسف، ای مرد راستگوی، برای ما تعبیر کن که هفت گاو فربه را هفت گاو لاغر می خورند، و هفت خوشه سبز و هفت خوشه خشک باشد که من نزد مردم باز گردم و آنان آگاه گردند. گفت: هفت سال پی در پی بکارید و هر چه می درویدید، جز اندکی که می خورید، با خوشه انبار کنید. از آن پس هفت سال سخت می آید، و در آن هفت سال آنچه برایشان اندوخته اید بخورند مگر اندکی که نگه می دارید. پس از آن سالی آید که مردمان را باران دهند و در آن سال افشردنیها را می فشرند. پادشاه گفت: نزد منش بیاورید چون فرستاده نزد او آمد، یوسف گفت: نزد مولایت بازگرد و بپرس حکایت آن زنان که دستهای خود را بریدند چه بود؟ که پروردگار من به مکرشان آگاه است. گفت: ای زنان، آنگاه که خواستار تن یوسف می بودید، حکایت شما چه بود؟ گفتند: پناه بر خدا او را هیچ گناهکار نمی دانیم زن عزیز گفت: اکنون حق آشکار شد من خواستار تن او می بودم و او در زمره راستگویان است. چنین شد تا بداند که من در غیبتش به او خیانت نکرده ام و خدا حیله خائنان را به هدف نمی رساند. من خویشتن را بی گناه نمی دانم، زیرا نفس، آدمی را به بدی فرمان می دهد مگر پروردگار من ببخشاید، زیرا پروردگار من آمرزنده و مهربان است. پادشاه گفت: او را نزد من بیاورید تا

همنشین خاص خود گردانم و چون با او سخن گفت، گفت: تو از امروز نزد ما صاحب مکانت و امین هستی. گفت: مرا بر خزاین این سرزمین بگمار که من نگهبانی دانایم. اینچنین یوسف را در آن سرزمین مکانت دادیم هر جا که می خواست جای می گرفت رحمت خود را به هر کس که بخواهیم ارزانی می داریم و پاداش نیکوکاران را ضایع نمی کنیم. و هر آینه پاداش آنجهانی برای کسانی که ایمان آورده اند و پرهیزگاری می کنند، بهتر است. برادران یوسف آمدند و بر او داخل شدند، آنها را شناخت و آنها نشناختندش. چون بارهایشان را مهیا ساخت، گفت: برادر پدریتان را نیز نزد من بیاورید، آیا نمی بینید که پیمانه را کامل ادا می کنم و بهترین میزبانم ? اگر او را نزد من نیاورید، پیمانه ای نزد من نخواهید داشت و به من نزدیک مشوید. گفتند: ما او را به اصرار از پدر خواهیم خواست و این کار را خواهیم کرد. و به مردان خود گفت: سرمایه شان را در بارهایشان بنهید، باشد که چون نزد کسانشان باز گردند و آن را بیابند، باز آیند. چون نزد پدر بازگشتند گفتند: ای پدر، پیمانه از ما بر گرفته اند برادرمان را با ما بفرست تا پیمانه بازگیریم ما نگهدار او هستیم. گفت: آیا او را به شما بسپارم، همچنان که برادرش را پیش از این به شما سپردم ? خدا بهترین نگهدار است و اوست مهربانترین مهربانان. چون بار خود گشودند، دیدند که سرمایه شان را پس داده اند گفتند: ای پدر، در طلب چه هستیم ? این سرمایه ماست که به ما پس داده اند برای کسان خود غله بیاوریم و برادرمان را حفظ کنیم و بار شتری افزون گیریم، که آنچه داریم اندک است. گفت: هرگز او را با شما نمی فرستم، تا با من به نام خدا پیمانی، ببندید که نزد منش باز می آورید مگر آنکه همه گرفتار شوید چون با او عهد کردند، گفت: خدا بر آنچه می گوییم گواه است. گفت: ای پسران من، از یک دروازه داخل مشوید، از دروازه های مختلف داخل شوید و من قضای خدا را از سر شما دفع نتوانم کرد و هیچ فرمانی جزفرمان خدا نیست بر او توکل کردم و توکل کنندگان بر او توکل کنند. چون از جایی که پدر فرمان داده بود داخل شدند، این کار در برابر اراده خدا سودشان نبخشید تنها نیازی در ضمیر یعقوب بود که آن را آشکار ساخت، زیرا او را علمی بود که خود به او آموخته بودیم ولی بیشتر مردم

نمی دانند. چون بر یوسف داخل شدند، برادرش را نزد خود جای داد گفت: من برادرتو هستم از کاری که اینان کرده اند اندوهگین مباش. چون بارهایشان را مهیا کرد، جام را در بار برادر نهاد آنگاه منادی ندا داد: ای کاروانیان، شما دزدانید. کاروانیان بازگشتند و گفتند: چه گم کرده اید؟ گفتند: جام پادشاه را و هر که بیاوردش او را بار شتری است و من ضمانت می کنم. گفتند: خدا را، شما خود میدانید که ما فساد کردن را در این سرزمین، نیامده ایم و دزد نبوده ایم. گفتند: اگر دروغ گفته باشید جزای دزد چیست ؟ گفتند: جزایش همان کسی است که در بار او یافته شود پس او خود جزای عمل خود است و ما گنهکاران را چنین جزا دهیم. پیش از بار برادر به بار آنها پرداخت، آنگاه از بار برادرش بیرونش آورد، حیله ای این سان به یوسف آموختیم در آیین آن پادشاه، گرفتن برادر حق او نبود، چیزی بود که خدا می خواست هر کس را که بخواهیم به درجاتی بالا می بریم و فراز هر دانایی داناتری است. گفتند : اگر او دزدی کرده، برادرش نیز پیش از این دزدی کرده بود یوسف جواب آن سخن در دل پنهان داشت و هیچ اظهار نکرد و گفت: شما در وضعی بدتر هستید و خدا به بهتانی که می زنید آگاه تر است. گفتند: ای پادشاه، او را پدری است سالخورده یکی از ما را به جای اوبگیر، که از نیکوکارانت می بینیم. گفت: معاذالله که جز آن کس را که کالای خویش نزد او یافته ایم بگیریم، اگر چنین کنیم از ستمکاران خواهیم بود. چون از او نومید شدند، مشاورت را به کناری رفتند و بزرگ ترینشان گفت: آیا نمی دانید که پدرتان از شما به نام خدا پیمان گرفته و پیش از این نیز در حق یوسف تقصیر کرده اید ؟ من از این سرزمین بیرون نمی آیم تا پدر مرا رخصت دهد، یا خدا در باره من داوری کند، که او بهترین داوران است. نزد پدر بازگردید و بگویید: ای پدر، پسرت دزدی کرد و ما جز به آنچه می دانیم شهادت نمی دهیم و از غیب نیز آگاه نیستیم. از شهری که در آن بوده ایم و از کاروانی که همراهش آمده ایم بپرس، که ما راست می گوییم. گفت: نه، نفس شما کاری را در نظرتان بیاراست و مرا صبر جمیل بهتر است، شاید خدا همه را به من بازگرداند که او دانا و حکیم است. روی خود از آنها بگردانید و گفت: ای اندوها بر یوسف و چشمانش از غم سپیدی گرفت و

همچنان خشم خود فرو می خورد. گفتند : به خدا سوگند پیوسته یوسف را یاد می کنی تا بیمار گردی یا بمیری. گفت: جز این نیست که شرح اندوه خویش تنها با خدا می گویم زیرا آنچه من از خدا می دانم شما نمیدانید. ای پسران من، بروید و یوسف و برادرش را بجویید و از رحمت خدا، مایوس مشوید، زیرا تنها کافران از رحمت خدا مایوس می شوند. چون بر یوسف داخل شدند، گفتند: ای عزیز، ما و کسانمان به گرسنگی افتاده ایم و با سرمایه ای اندک آمده ایم، پیمانه ما را تمام ادا کن و برما صدقه بده، زیرا خدا صدقه دهندگان را دوست دارد. گفت: می دانید که از روی نادانی با یوسف و برادرش چه کردید؟ گفتند: آیا به حقیقت تو یوسفی؟ گفت: من یوسفم، و این برادر من است و خدا به ما نعمت داد زیرا هر کس که پرهیزگاری کند و شکیبایی ورزد، خدا مزدش را تباه نمی سازد. گفتند: به خدا سوگند که خدا تو را بر ما فضیلت داد و ما خطاکار بودیم. گفت : امروز شما را سرزنش نباید کرد، خدا شما را می بخشاید که او، مهربان ترین مهربانان است. این جامه مرا ببرید و بر روی پدرم اندازید تا بینا گردد و همه کسان خود را نزد من بیاورید. چون کاروان به راه افتاد، پدرشان گفت : اگر مرا دیوانه نخوانید بوی یوسف می شنوم. گفتند: به خدا سوگند که تو در همان ضلالت دیرینه خویش هستی. چون مژده دهنده آمد و جامه بر روی او انداخت، بینا گشت. گفت: آیا نگفتمتان که آنچه من از خدا می دانم شما نمی دانید؟ گفتند: ای پدر برای گناهان ما آمرزش بخواه که ما خطاکار بوده ایم. گفت: از پروردگارم برای شما آمرزش خواهم خواست، او آمرزنده و مهربان است. چون بر یوسف داخل شدند، پدر و مادر را نزد خود جای داد و گفت: به مصر، درآیید که اگر خدا بخواهد در امان خواهید بود. پدر و مادر را بر تخت فرا برد و همه در برابر او به سجده در آمدند گفت: ای پدر، این است تعبیر آن خواب من که اینک پروردگارم آن را تحقق بخشیده است و چقدر به من نیکی کرده است آنگاه که مرا از زندان برهانید و پس از آنکه شیطان میان من و برادرانم فساد کرده بود، شما را از بادیه به اینجا آورد پروردگار من به هر چه اراده کند دقیق است، که او دانا و حکیم است. **ای پروردگار من، مرا فرمانروایی دادی و مرا علم تعبیر خواب آموختی. ای آفریننده آسمانها و زمین، تو در**

دنیا و آخرت کارساز منی مرا مسلمان بمیران و قرین شایستگان ساز. اینها خبرهای غیب است که به تو وحی کردیم و آن هنگام که با یکدیگر گرد آمده بودند و مشورت می کردند و حیلت می ساختند، تو نزد آنها نبودی. هر چند تو به ایمانشان حریص باشی، بیشتر مردم ایمان نمی آورند. و تو در مقابل پیامبریت از آنها مزدی نمی طلبی و این کتاب جز اندرزی، برای مردم جهان نیست. چه بسیار نشانه هایی در آسمانها و زمین است که بر آن می گذرند و از آن رخ بر می تابند. و بیشترشان به خدا ایمان نیاورند مگر به شرک. آیا پندارند که ایمنی یافته اند از اینکه عقوبتی عام از عذاب خدا آنهارا فرو گیرد یا قیامت به ناگاه فرا رسد، بی آنکه خبردار شوند؟ بگو: این راه من است من و پیروانم، همگان را در عین بصیرت به سوی خدا می خوانیم منزه است خدا و من از مشرکان نیستم. و ما پیش از تو به رسالت نفرستادیم مگر مردانی را از مردم قریه ها که به آنها وحی می کردیم آیا در روی زمین نمی گردند تا بنگرند که پایان کار پیشینیانشان چه بوده است ؟ و سرای آخرت پرهیزگاران را بهتر است، چرا نمی اندیشید؟ چون پیامبران نومید شدند و چنان دانستند که آنها را تکذیب می کنند، یاریشان کردیم و هر که را که خواستیم نجات دادیم و عذاب ما از مردم گنهکار باز گردانیده نشود. در داستانهایشان خردمندان را عبرتی است این داستانی بر ساخته نیست، بلکه تصدیق سخن پیشینیان و تفصیل هر چیزی است و برای آنها که ایمان آورده اند هدایت است و رحمت.

54 حجر سوره 15

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، را این است آیات کتاب و قرآن روشنگر. **بسا که کافران آرزو کنند که ای کاش مسلمان می بودند.** واگذارشان تا بخورند و بهره ور شوند و آرزو به خود مشغولشان دارد، زودا که خواهند دانست. هیچ قریه ای را هلاک نکردیم، مگر آنکه زمانی معلوم داشت. هیچ امتی از اجل خویش نه پیش می افتد و نه پس می ماند. و گفتند: ای مردی که قرآن بر تو نازل شده، حقا که تو دیوانه ای. اگر راست می گویی، چرا فرشتگان را برای ما نمی آوری ؟ ما

فرشتگان را جز به حق نازل نمی کنیم و در آن هنگام دیگر مهلتشان ندهند. ما قرآن را خود نازل کرده ایم و خود نگهبانش هستیم. و ما رسولان خود را پیش از تو به میان اقوام پیشین فرستاده ایم. **هیچ پیامبری بر آنها مبعوث نشد، جز آنکه مسخره اش کردند.** راهش را در دل مجرمان اینچنین می گشاییم. به آن ایمان نمی آورند و سنت پیشینیان چنین بوده است. اگر برایشان از آسمان دری بگشاییم که از آن بالا روند، گویند: چشمان ما را جادو کرده اند، بلکه ما مردمی جادو زده هستیم. و هر آینه در آسمان برجهایی آفریدیم و برای بینندگانشان بیاراستیم. و از هر شیطان رجیمی حفظشان کردیم. مگر آنکه دزدانه گوش می داد و شهابی روشن تعقیبش کرد. و زمین را گستردیم و در آن کوههای عظیم افکندیم و از هر چیز به شیوه ای سنجیده در آن رویانیدیم. و معیشت شما و کسانی را که شما روزی دهشان نیستید، در آنجا قرار دادیم. هر چه هست خزاین آن نزد ماست و ما جز به اندازه ای معین فرو نمی فرستیم، و بادهای آبستن کننده را فرستادیم، و از آسمان آبی نازل کردیم و شما رابدان سیراب ساختیم و شما را نرسد که خازنان آن باشید. هر آینه ما هستیم که زنده می کنیم و می میرانیم و بعد از همه باقی می مانیم. و می دانیم چه کسانی از شما از این پیش رفته اند و چه کسانی واپس مانده اند. و پروردگار تو همه را محشور می گرداند، زیرا اوست که حکیم و داناست. **ما آدمی را از گل خشک، از لجن بویناک آفریدیم. و جن را پیش از آن، از آتش سوزنده بی دود آفریده بودیم.** و پروردگارت به فرشتگان گفت : می خواهم بشری از گل خشک، از لجن بویناک بیافرینم. **چون آفرینشش را به پایان بردم و از روح خود در آن دمیدم، در برابر او به سجده بیفتید. فرشتگان همگی سجده کردند، مگر ابلیس که سر باز زد که با سجده کنندگان باشد.** گفت: ای ابلیس، چرا تو از سجده کنندگان نبودی ؟ گفت: من برای بشری که از گل خشک، از لجن بویناک آفریده ای سجده نمی کنم. گفت: از آنجا بیرون شو که مطرود هستی. تا روز قیامت بر تو لعنت است. گفت: ای پروردگار من، مرا تا روزی که دوباره زنده می شوند مهلت ده. گفت: تو در شمار مهلت یافتگانی. تا آن روزی که وقتش معلوم است. گفت: ای پروردگار من، چون مرا نومید کردی، در روی زمین

بدیها را درنظرشان بیارایم و همگان را گمراه کنم، مگر آنها که بندگان با اخلاص تو باشند. گفت: راه اخلاص راه راستی است که به من می رسد. تو را بر بندگان من تسلطی نیست، مگر بر آن گمراهانی که تو را پیروی کنند. و جهنم میعادگاه همه است. هفت در دارد و برای هر در گروهی از آنان معین شده اند. پرهیزگاران در بهشتها، کنار چشمه سارانند. به سلامت و ایمنی داخل شوید. هر کینه ای را از دلشان برکنده ایم، همه برادرند، بر تختها روبه روی همند. هیچ رنجی به آنها نمی رسد و کسی از آنجا بیرونشان نراند. به بندگانم خبر ده که من آمرزنده و مهربانم، و عذاب من عذابی دردآور است. و از مهمانان ابراهیم خبردارشان کن. آنگاه که بر او داخل شدند و گفتند: سلام، ابراهیم گفت: ما از شما می ترسیم. گفتند: مترس، ما تو را به پسری دانا بشارت می دهیم. گفت : آیا مرا بشارت می دهید با آنکه پیر شده ام ? به چه چیز بشارتم می دهید? گفتند: به حق بشارتت دادیم، از نومیدان مباش. گفت: جز گمراهان چه کسی از رحمت پروردگارش نومید می شود? گفت: ای رسولان، کار شما چیست ? گفتند: ما را بر سر مردمی گنهکار فرستاده اند. مگر خاندان لوط، که همه را نجات می دهیم، جز زنش را که مقرر کرده ایم که از باقی ماندگان باشد. چون رسولان نزد خاندان لوط آمدند، لوط گفت : شما بیگانه اید. گفتند: نه، چیزی را که در آن شک می کردند آورده ایم. ما تو را خبر راست آورده ایم و ما راستگویانیم. چون پاسی از شب بگذرد، خاندان خود را بیرون ببر و خود از پی آنها رو، و نباید هیچ یک از شما به عقب بنگرد به هر جا که فرمانتان داده اند بروید. و برای او حادثه را حکایت کردیم که چون صبح فرا رسد ریشه آنها برکنده شود. اهل شهر شادی کنان آمدند. گفت: اینان مهمانان منند، مرا رسوا مکنید. از خداوند بترسید و مرا شرمسار مسازید. گفتند: مگر تو را از مردم منع نکرده بودیم ? گفت : اگر قصدی دارید، اینک دختران من هستند. به جان تو سوگند که، آنها در مستی خویش سرگشته بودند. چون صبح طالع شد آنان را صیحه فرو گرفت. شهر را زیر و زبر کردیم و بارانی از سجیل بر آنان بارانیدیم. در این عبرتهاست برای پژوهندگان. و آن شهر اکنون بر سر راه کاروانیان است. و مؤمنان را در آن عبرتی است. مردم ایکه نیز ستمکار

بودند. از آنان انتقام گرفتیم و شهرهای آن دو قوم آشکارا بر سر راهند. مردم، حجر نیز پیامبران را به دروغ نسبت دادند. آیات خویش را بر آنان رسانیدیم ولی از آن اعراض می کردند. خانه های خود را تا ایمن باشند در کوهها می کندند. صبحگاهان آنان را صیحه فرو گرفت. کردارشان از آنان دفع بلا نکرد. آسمانها و زمین و آنچه را که میان آنهاست جز به حق نیافریده ایم و بی تردید قیامت فرا می رسد پس گذشت کن، گذشتی نیکو. هر آینه پروردگار تو آفریننده ای داناست. ما سبع المثانی و قرآن بزرگ را به تو دادیم. اگر بعضی از مردان و زنانشان را به چیزی بهره ور ساخته ایم تو بدان نگاه مکن و غم آن را مخور و در برابر مؤمنان فروتن باش. و بگو: من بیم دهنده ای روشنگرم. همانند عذابی که بر تقسیم کنندگان نازل کردیم : آنان که قرآن را به اقسام تقسیم کرده بودند. به پروردگارت سوگند که همه را بازخواست کنیم، به خاطر کارهایی که می کرده اند. به هر چه مامور شده ای صریح و بلند بگو و از مشرکان رویگردان باش. ما مسخره کنندگان را از تو باز می داریم، آنان که با الله خدای دیگر قائل می شوند پس به زودی خواهند دانست. و می دانیم که تو از گفتارشان دلتنگ می شوی. به ستایش پروردگارت تسبیح کن و از سجده کنندگان باش. و پروردگارت را، بپرست، تا لحظه یقین فرا رسد.

55 انعام سوره 6

به نام خدای بخشاینده مهربان

ستایش از آن خداوندی است که آسمانها و زمین را بیافرید و تاریکیها و روشنایی را پدیدار کرد، با این همه، کافران با پروردگار خویش دیگری را برابر می دارند. اوست که شما را از گل بیافرید و عمری مقرر کرد: مدتی در نزد او معین با این همه، تردید می ورزید. در آسمانها و زمین، اوست که خداوند است نهان و آشکارتان را می داند و از کردارتان آگاه است. و هیچ آیه ای از آیات پروردگارشان برایشان نازل نشد، جز آنکه از آن رویگردان شدند. چون سخن حق بر آنها عرضه شد، تکذیبش کردند پس به زودی، خبر چیزهایی که به ریشخندشان می گرفتند به آنها خواهد رسید. آیا ندیده اند که پیش از آنها چه مردمی را هلاک کرده ایم ؟ مردمی که درزمین مکانتشان

داده بودیم، آنچنان مکانتی که به شما نداده ایم و برایشان از آسمان بارانهای پی در پی فرستادیم و رودها از زیر پایشان روان ساختیم آنگاه به کیفر گناهانشان هلاکشان کردیم و پس از آنها مردمی دیگر پدید آوردیم. حتی اگر کتابی نوشته بر روی کاغذ بر تو نازل می کردیم و آن را با دست خویش لمس می کردند، باز هم آن کافران می گفتند که این جز جادویی آشکارنیست. و گفتند: چرا فرشته ای براو نازل نشده است؟ اگرفرشته ای میفرستادیم که کار به پایان می رسید و به آنها هیچ مهلتی داده نمی شد. و اگر آن پیامبر را از میان فرشتگان برمی گزیدیم باز هم او را به صورت مردی می فرستادیم و این خلط و اشتباه که پدید آورده اند بر جای می نهادیم. پیامبرانی را هم که پیش از تو بودند مسخره می کردند پس مسخره کنندگان را عذابی که به ریشخندش می گرفتند فروگرفت. بگو: در روی زمین بگردید و بنگرید که پایان کار تکذیب کنندگان چگونه بوده است. بگو: از آن کیست آنچه در آسمانها و زمین است؟ بگو: از آن خداست، بخشایش را بر خود مقرر داشته، همه شما را در روز قیامت که در آن تردیدی نیست گرد می آورد آنان که به زیان خویش کار کرده اند، ایمان نمی آورند. از آن اوست هر چه در شب و روز جای دارد و اوست شنوا و دانا. بگو: آیا دیگری جز خدا را به دوستی گیرم که آفریننده آسمانها و زمین است و می خوراند و به طعامش نیاز نیست؟ بگو: هر آینه من مامور شده ام که نخستین کسی باشم که تسلیم امر خدا شده باشد پس، از مشرکان مباش. بگو: از عذاب آن روز بزرگ می ترسم اگر از پروردگارم فرمان نبرم. در آن روز، عذاب را از هر که بگردانند مورد رحمت خدا واقع شده است، و این کامیابی آشکاری است. اگر خدا به تو محنتی برساند، هیچ کس جز او دفعش نتواند کرد، و اگر به تو خیری برساند بر هر کاری تواناست. و اوست قاهری بالاتر از همه بندگان خویش و دانا و آگاه است. بگو: شهادت چه کسی از هر شهادتی بزرگ تر است؟ بگو: خدا میان من وشما، شهادت می دهد و این قرآن بر من وحی شده است تا شما را و هر کس راکه به او برسد بیم دهد آیا شهادت می دهید که با الله خدایان دیگری هم هستند؟ بگو: من شهادت نمی دهم بگو: جز این نیست که او خدایی است یکتا و از آنچه با او شریک می سازید بیزارم. اهل

کتاب او را چنان می شناسند که فرزندان خود را، اینان که به خود زیان می رسانیدند ایمان نمی آورند. چه کسی است ستمکارتر از آنکه به خدا دروغ می بندد یا آیات او را دروغ می انگارد ؟ هر آینه ستمکاران را رستگاری نیست. روزی همه را گرد آوریم، سپس به آنها که شرک آورده اند بگوییم: آن کسان که می پنداشتید که شریکان خدایند اکنون کجایند؟ عذری که می آورند جز این نیست که میگویند: به خدا سوگند که پروردگارماست، ما مشرک نبوده ایم. بنگر که چگونه بر خود دروغ بستند و آن دروغها که ساخته بودند ناچیز گردید. بعضی از آنها به سخن تو گوش می دهند ولی ما بر دلهایشان پرده ها، افکنده ایم تا آن را درنیابند و گوشهایشان را سنگین کرده ایم و هر معجزه ای را که بنگرند بدان ایمان نمی آورند و چون نزد تو آیند، با تو به مجادله پردازند کافران می گویند که اینها چیزی جز اساطیر پیشینیان نیست. اینان مردم را از پیامبر باز می دارند و خود از او کناره می جویند و حال آنکه نمی دانند که تنها خویشتن را به هلاکت می رسانند. **اگر آنها را در آن روز که در آتشند بنگری، میگویند: ای کاش ما را بازگردانند تا آیات پروردگارمان را تکذیب نکنیم و از مؤمنان باشیم**. نه، آنچه را که از این پیش پوشیده می داشتند اکنون برایشان آشکار شده، اگر آنها را به دنیا بازگردانند، باز هم به همان کارها که منعشان کرده بودند باز می گردند اینان دروغگویانند. و گفتند: جز این زندگی دنیوی ما هیچ نیست و ما دیگر بار زنده نخواهیم شد. و اگر ببینی آن هنگام را که در برابر پروردگارشان ایستاده اند، خدا می گوید : آیا این به حق نبود؟ گویند: آری، سوگند به پروردگارمان گوید: به کیفر آنکه کافر بوده اید عذاب خدا را بچشید. زیان کردند آنهایی که دیدار با خدا را دروغ پنداشتند و چون قیامت به ناگهان فرا رسد، گویند: ای حسرتا بر ما به خاطر تقصیری که کردیم اینان بار گناهانشان را بر پشت می کشند هان، چه بد باری را بر دوش می کشند. و زندگی دنیا چیزی جز بازیچه و لهو نیست و پرهیزگاران را سرای آخرت بهتر است آیا به عقل نمی یابید؟ می دانیم که سخنشان تو را اندوهگین می سازد، ولی اینان تنها تو را تکذیب نمی کنند، بلکه این ستمکاران سخن خدا را انکار می کنند. پیامبرانی را هم که پیش از تو بودند تکذیب کردند ولی آنها بر آن

تکذیب و آزار صبر کردند تا پیروزی ما فرا رسیدشان و سخنان خدا را تغییر دهنده ای نیست و هر آینه پاره ای از اخبار پیامبران بر تو نازل شده است. اگر اعراض کردن آنها بر تو گران است، خواهی نقبی در زمین بجوی یا نردبانی بر آسمان بنه تا معجزه ای برایشان بیاوری اگر خدا بخواهد، همه رابه راه راست برد. پس، از نادانان مباش. هر آینه تنها آنان که می شنوند می پذیرند و مردگان را خدا زنده می کند و سپس همه به نزد او بازگردانده می شوند. و گفتند: چرا معجزه ای از پروردگارش بر او نازل نشده؟ بگو: خدا قادراست که معجزه ای فرو فرستد ولی بیشترینشان نمی دانند. هیچ جنبنده ای در روی زمین نیست و هیچ پرنده ای با بالهای خود در هوا نمی پرد مگر آنکه چون شما امتهایی هستند ما در این کتاب هیچ چیزی را فروگذار نکرده ایم و سپس همه را در نزد پروردگارشان گرد می آورند. **آنان که آیات ما را تکذیب کرده اند کرانند و لالانند و در تاریکي هایند، خدا هر که را خواهد گمراه کند و هر که را خواهد به راه راست اندازد**. بگو: چه می بینید که اگر بر شما عذاب خدا فرود آید یا قیامت در رسد اگر راست می گویید باز هم جز خدا را می خوانید؟ نه تنها او را می خوانید و اگر بخواهد آنچه را که بدان دعوت می کنید از میان می برد و شما شریکی را که برای او ساخته اید از یاد می برید. هر آینه بر امتهایی که پیش از تو بودند پیامبرانی فرستادیم و آنان را به سختیها و آفتها دچار کردیم تا مگر زاری کنند. پس چرا هنگامی که عذاب ما به آنها رسید زاری نکردند؟ زیرا دلهایشان را قساوت فرا گرفته و شیطان اعمالشان را در نظرشان آراسته بود. چون همه اندرزهایی را که به آنها داده شده بود فراموش کردند، همه درهارا به رویشان گشودیم تا از آنچه یافته بودند شادمان گشتند، پس به ناگاه فرو گرفتیمشان و همگان نومید گردیدند. پس سپاس پروردگار جهانیان را که ریشه ستمکاران برکنده شد. بگو: آیا می دانید که اگر الله گوش و چشمان شما را بازستاند و بر دلهایتان مهر نهد چه خدایی جز الله آنها را به شما باز می گرداند؟ بنگر که آیات خدا را چگونه به شیوه های گوناگون بیان می کنیم باز هم روی بر می تابند. بگو: چه می بینید، اگر عذاب خدا به ناگاه یا آشکارا بر شما فرود آید، آیا جز ستمکاران هلاک می شوند؟ ما پیامبران را

جز برای مژده دادن یا بیم کردن نفرستاده ایم پس هر کس، که ایمان آورد و کار شایسته کند، بیمناک و محزون نمی شود. و به کسانی که آیات ما را تکذیب کرده اند، به کیفر نافرمانیشان عذاب خواهد رسید. بگو: به شما نمی گویم که خزاین خدا نزد من است و علم غیب هم نمی دانم، و نمی گویم که فرشته ای هستم تنها از چیزی پیروی می کنم که بر من نازل شده است. بگو: آیا نابینا و بینا یکسانند؟ چرا نمی اندیشید؟ آگاه ساز به این کتاب، کسانی را که از گرد آمدن بر آستان پروردگارشان هراسناکند، که ایشان را جز او هیچ یاوری و شفیعی نیست باشد که پرهیزگاری پیشه کنند. کسانی را که هر بامداد و شبانگاه پروردگار خویش را می خوانند و خواستار خشنودی او هستند، طرد مکن نه چیزی از حساب آنها بر عهده توست و نه چیزی از حساب تو بر عهده ایشان اگر آنها را طرد کنی، در زمره ستمکاران درآیی. همچنین بعضی را به بعضی آزمودیم تا بگویند: آیا از میان ما اینان بودند که خدا به آنها نعمت داد؟ آیا خدا به سپاسگزاران داناتر نیست ؟ چون ایمان آوردگان به آیات ما، نزد تو آمدند، **بگو: سلام بر شما، خدا بر خویش مقرر کرده که شما را رحمت کند، زیرا هر کس از شما که از روی نادانی کاری بد کند، آنگاه توبه کند و نیکوکار شود، بداند که خدا آمرزنده و مهربان است**. و این چنین آیات را به تفصیل بیان می کنیم، تا راه و رسم مجرمان آشکارگردد. بگو: مرا منع کرده اند که آن خدایانی را که جز الله می خوانید پرستش کنم بگو: از هوسهای شما متابعت نمی کنم تا مبادا گمراه شوم و از هدایت یافتگان نباشم. بگو: من از پروردگارم دلیلی روشن دارم و شما آن دلیل را دروغ می خوانید آنچه بدین شتاب می طلبید به دست من نیست حکم تنها حکم خداست حقیقت را بیان می کند و او بهترین داوران است. بگو: اگر آنچه را که بدین شتاب می طلبید به دست من بود، میان من و شما کار به پایان می رسید، زیرا خدا به ستمکاران داناتر است. کلیدهای غیب نزد اوست جز او کسی را از غیب آگاهی نیست هر چه را که در خشکی و دریاست می داند هیچ برگی از درختی نمی افتد مگر آنکه از آن آگاه است و هیچ دانه ای در تاریکیهای زمین و هیچ تری و خشکی نیست جز آنکه در کتاب مبین آمده است. و اوست که شما را شب هنگام می میراند و

هر چه در روز کرده اید می داند، آنگاه بامدادان شما را زنده می سازد تا آن هنگام که مدت معین عمرتان به پایان رسد. سپس بازگشتتان به نزد اوست و شما را از آنچه کرده اید آگاه می کند. اوست قاهری فراتر از بندگانش نگهبانانی بر شما می گمارد، تا چون یکی از شما را مرگ فرا رسد فرستادگان ما بی هیچ کوتاهی و گذشتی جان او بگیرند. سپس به نزد خدا، مولای حقیقی خویش بازگردانیده شوند بدان که حکم، حکم اوست و او سریع ترین حسابگران است. بگو: چه کسی شما را از وحشتهای خشکی و دریا می رهاند؟ او را به زاری ودر نهان می خوانید که اگر از این مهلکه رهایی یابیم، ما نیز از سپاسگزاران خواهیم بود. بگو: خداست که شما را از آن مهلکه و از هر اندوهی می رهاند، باز هم بدو شرک می آورید. بگو: او قادر بر آن هست که از فراز سرتان یا از زیر پاهایتان عذابی برشما بفرستد، یا شما را گروه گروه در هم افکند و خشم و کین گروهی را به گروه دیگر بچشاند بنگر که آیات را چگونه گوناگون بیان می کنیم باشد که به فهم دریابند. قوم تو قرآن را دروغ می شمردند در حالی که سخنی است بر حق بگو: من کارساز شما نیستم. به زودی خواهید دانست که برای هر خبری زمانی معین است. و چون ببینی که در آیات ما از روی عناد گفت و گو می کنند از آنها رویگردان شو تا به سخنی جز آن پردازند و اگر شیطان تو را به فراموشی افکند، چون به یادت آمد با آن مردم ستمکاره منشین. کسانی که پرهیزگاری پیشه کرده اند به گناه کافران بازخواست نخواهند شد، ولی باید آنان را پند دهند باشد که پرهیزگار شوند. و واگذار آن کسانی را که دین خویش بازیچه و لهو گرفته اند و زندگانی دنیا فریبشان داد و به قرآن به یادشان بیاور که بر کیفر اعمال خویش در جهنم محبوس خواهند ماند. جز خدا دادرس و شفیعی ندارند و اگر برای رهایی خویش هر گونه فدیه دهند پذیرفته نخواهد شد اینان به عقوبت اعمال خود در جهنم محبوسند و به کیفر آنکه کافر شده اند برایشان شرابی از آب جوشان و عذابی دردآور مهیا شده است. بگو: آیا سوای الله کسی را بخوانیم که نه ما را سود می دهد و نه زیان می رساند؟ و آیا پس از آنکه خدا ما را هدایت کرده است، همانند آن کس که شیطان گمراهش ساخته و حیران بر روی زمین رهایش کرده، از دین

بازگردیم؟ او را یارانی است که به هدایت ندایش می دهند که نزد ما بازگردد بگو: هدایتی که از سوی خدا باشد، هدایت واقعی است و به ما فرمان رسیده که در برابر پروردگار جهانیان تسلیم شویم. و نماز بخوانید و از او بترسید اوست آنکه همگان نزدش محشور می شوید. و اوست آنکه آسمانها و زمین را بیافرید و روزی که بگوید: موجود شو، پس موجود می شود گفتار او حق است و در آن روز که در صور بدمند فرمانروایی از آن اوست نهان و آشکار را می داند و او حکیم و آگاه است. و ابراهیم پدرش آزر را گفت : آیا بتان را به خدایی می گیری؟ تو و قومت را به آشکارا در گمراهی می بینم. بدین سان به ابراهیم ملکوت آسمانها و زمین را نشان دادیم تا از اهل یقین گردد. چون شب او را فرو گرفت، ستاره ای دید. گفت: این است پروردگار من چون فرو شد، گفت: فرو شوندگان را دوست ندارم. آنگاه ماه را دید که طلوع می کند گفت: این است پروردگار من چون فرو شد، گفت: اگر پروردگار من مرا راه ننماید، از گمراهان خواهم بود. و چون خورشید را دید که طلوع می کند، گفت: این است پروردگار من، این بزرگ تر است و چون فرو شد، گفت: ای قوم من، من از آنچه شریک خدایش می دانید بیزارم، من از روی اخلاص روی به سوی کسی آوردم که آسمانها و زمین را آفریده است، و من از مشرکان نیستم. و قومش با او به ستیزه برخاستند گفت: آیا در باره الله با من ستیزه می کنید، و حال آنکه او مرا هدایت کرده است ؟ من از آن چیزی که شریک او می انگارید، نمی ترسم مگر آنکه پروردگار من چیزی را بخواهد. علم پروردگار من همه چیز را در بر گرفته است. آیا پند نمی گیرید؟ چرا از آن چیزی که شریک خدایش ساخته اید بترسم در حالی که شما چیزهایی را که هیچ دلیلی در باره آنها نازل نکرده است می پرستید و بیمی به دل راه نمی دهید؟ اگر می دانید بگویید که کدام یک از این دو گروه به ایمنی سزاوارترند؟ کسانی که ایمان آورده اند و ایمان را به شرک نمی آلایند، ایمنی از آن، ایشان است و ایشان هدایت یافتگانند. این برهان ما بود که آن را به ابراهیم تلقین کردیم در برابر قومش هر که را بخواهیم به درجاتی بالا می بریم هر آینه پروردگار تو حکیم و داناست. و به او اسحاق و یعقوب را بخشیدیم و همگی را هدایت کردیم و نوح را پیش از این

هدایت کرده بودیم و از فرزندان ابراهیم داود و سلیمان و ایوب و یوسف و موسی و هارون را هدایت کردیم و نیکوکاران را این گونه جزا دهیم. و زکریا و یحیی و عیسی و الیاس، که همه از صالحان بودند. و اسماعیل و الیسع و یونس و لوط، که همه را بر جهانیان برتری نهادیم. و از پدرانشان و فرزندانشان و برادرانشان بعضی را هدایت کردیم، و ایشان را برگزیدیم و به راه راست راه نمودیم. این است هدایت خدا هر که را از بندگانش خواهد بدان هدایت می کند واگر شرک هم آورده بودند اعمالی را که انجام داده بودند نابود می گردید. اینان کسانی هستند که به آنها کتاب و فرمان و نبوت داده ایم اگر این قوم بدان ایمان نیاورند قوم دیگری را بر آن گمارده ایم که انکارش نمی کنند. اینان کسانی هستند که خدا هدایتشان کرده است، پس به روش ایشان اقتدا کن بگو: هیچ پاداشی از شما نمی طلبم، این کتاب جز اندرزی برای مردم جهان نیست. وقتی که می گویند که خدا بر هیچ انسانی چیزی نازل نکرده است، خدا را، آنچنان که در خور اوست نشناخته اند بگو: کتابی را که موسی برای روشنایی و هدایت مردم آورد، چه کسی بر او نازل کرده بود؟ آن را بر کاغذها نوشتید، پاره ای از آن را آشکار می سازید ولی بیشترین را پنهان می دارید به شما چیزها آموختند که از این پیش نه شما می دانستید و نه پدرانتان می دانستند بگو: آن الله است آنگاه رهایشان ساز تا همچنان به انکارخویش دلخوش باشند. این است کتابی مبارک که نازل کرده ایم، تصدیق کننده چیزی است که پیش از آن نازل شده است تا با آن مردم ام القری و مردم اطرافش را بیم دهی کسانی که به روز قیامت ایمان دارند به آن نیز ایمان دارند اینان مراقب نمازهای خویشند. کیست ستمکارتر از آن کس که به خدا دروغ بست یا گفت که به من وحی شده و حال آنکه به او هیچ چیز وحی نشده بود و آن کس که گفت : من نیز همانند آیاتی که خدا نازل کرده است، نازل خواهم کرد؟ اگر ببینی آنگاه که این ستمکاران در سکرات مرگ گرفتارند و ملائکه بر آنها دست گشوده اند که :جان خویش بیرون کنید، امروز شما را به عذابی خوارکننده عذاب می کنند، و این به کیفر آن است که در باره خدا به ناحق سخن می گفتید و از آیات او سرپیچی می کردید. هر آینه، تنها تنها، آن سان که در آغاز شما را بیافریدیم، نزد ما آمده اید در

حالی که هر چه را که ارزانیتان داشته بودیم پشت سر نهاده اید وهیچ یک از شفیعانتان را که می پنداشتید با شما شریکند همراهتان نمی بینیم از هم بریده شده اید و پندار خود را گمگشته یافته اید. خداست که دانه و هسته را می شکافد و زنده را از مرده بیرون می آورد و مرده را از زنده بیرون می آورد این است خدای یکتا پس، از کجا بازمی گردانندتان ? شکوفنده صبحگاهان است و شب را برای آرامش قرار داد و خورشید و ماه را برای حساب کردن اوقات این است تقدیر خدای پیروزمند دانا. اوست خدایی که ستارگان را پدید آورد تا به آنها در تاریکیهای خشکی و دریا راه خویش را بیابید آیات را برای آنان که می دانند به تفصیل بیان کرده ایم. و اوست خداوندی که شما را از یک تن بیافرید سپس شما را قرارگاهی است و ودیعت جایی است آیات را برای آنان که می فهمند، به تفصیل بیان کرده ایم. اوست خدایی که از آسمان باران فرستاد و بدان باران هر گونه نباتی را رویانیدیم و از آن نبات ساقه ای سبز و از آن دانه هایی بر یکدیگر چیده و نیز از جوانه های نخل خوشه هایی سر فرو هشته پدید آوردیم و نیز بستانهایی از تاکها و زیتون و انار، همانند و ناهمانند به میوه هایش آنگاه که پدید می آیند و آنگاه که می رسند بنگرید که در آنها عبرتهاست برای آنان که ایمان می آورند. برای خدا شریکانی از جن قرار دادند و حال آنکه جن را خدا آفریده است و بی هیچ دانشی، به دروغ دخترانی و پسرانی برای او تصور کرده اند او منزه است و فراتر است از آنچه وصفش می کنند. پدید آورنده آسمانها و زمین است چگونه او را فرزندی باشد، و حال آنکه او را همسری نیست هر چیزی را او آفریده است و به هر چیزی داناست. این است خدای یکتا که پروردگار شماست خدایی جز او نیست آفریننده هر چیزی است. پس او را بپرستید که نگهبان هر چیزی است. چشمها او را نمی بینند و او بینندگان را می بیند، دقیق و آگاه است. پروردگارتان به شما ادراک داده است هر که از روی بصیرت می نگرد به سود اوست و هر که چشم بصیرت بر هم نهد به زیان اوست و من نگهدارنده شما نیستم. آیات خدا را اینچنین گونه گون بیان می کنیم، تا مباد که بگویند که ازکس درس گرفته ای و ما این آیات را برای اهل دانش بیان می کنیم. از هر چه از جانب پروردگارت بر تو وحی شده است

پیروی کن هیچ خدایی جز او نیست و از مشرکان روی برتاب. اگر خدا می خواست، آنان شرک نمی آوردند و ما تو را نگهبانشان نساخته ایم و تو کارسازشان نیستی. چیزهایی را که آنان به جای الله می خوانند، دشنام مدهید که آنان نیز، بی هیچ دانشی، از روی کینه توزی به الله دشنام دهند اینچنین عمل هر قومی را در چشمشان آراسته ایم. پس بازگشت همگان به پروردگارشان است و اوهمه را از کارهایی که کرده اند آگاه می سازد. تا آنجا که توانستند، به سخت ترین قسمها، به خدا سوگند یاد کردند که اگر معجزه ای برایشان نازل شود بدان ایمان آورند بگو: همه معجزه ها نزد خداست و شما از کجا می دانید که اگر معجزه ای نازل شود ایمان نمی آورند? و همچنان که در آغاز به آن ایمان نیاوردند، این بار نیز در دلها و دیدگانشان تصرف می کنیم و آنان را سرگردان در طغیانشان رها می سازیم. و اگر ما فرشتگان را بر آنها نازل کرده بودیم و مردگان با ایشان سخن، می گفتند و هر چیزی را دسته دسته نزد آنان گرد می آوردیم، باز هم ایمان نمی آوردند، مگر اینکه خدا بخواهد و لیک بیشترشان جاهلند. و همچنین برای هر پیامبری دشمنانی از شیاطین انس و جن قرار دادیم برای فریب یکدیگر، سخنان آراسته القا می کنند اگر پروردگارت می خواست، چنین نمی کردند پس با افترایی که می زنند رهایشان ساز، تا آنان که به قیامت ایمان ندارند گوش دل را بدان سپارند و پسندشان افتد و هر چه در خورشان هست انجام دهند. آیا داور دیگری جز خدا طلب کنم و حال آنکه اوست که این کتاب روشن رابر شما نازل کرده است? و اهل کتاب می دانند که به حق از جانب پروردگارت نازل شده است پس از شک آورندگان مباش. و کلام پروردگار تو در راستی و عدالت به حد کمال است هیچ کس نیست که یارای دگرگون کردن سخن او را داشته باشد و اوست شنوا و دانا. اگر از اکثریتی که در این سرزمینند پیروی کنی، تو را از راه خدا گمراه سازند زیرا جز از پی گمان نمی روند و جز به دروغ سخن نمی گویند. پروردگار تو به کسانی که از راه وی دور می گردند آگاه تر است و هدایت یافتگان را بهتر می شناسد. اگر به آیات خدا ایمان دارید از ذبحی که نام خدا بر آن یاد شده است بخورید. چرا از آنچه نام خدا بر آن یاد شده است نمی خورید و خدا چیزهایی را که بر شما حرام شده است به

تفصیل بیان کرده است، مگر آنگاه که ناچار گردید؟ بسیاری بی هیچ دانشی دیگران را گمراه پندارهای خود کنند هر آینه پروردگار تو به متجاوزان از حد داناتر است. و گناه را، چه آشکار باشد و چه پنهان، ترک گویید آنان که مرتکب گناه می شوند، به سزای اعمال خود خواهند رسید. از ذبحی که نام خدا بر آن یاد نشده است مخورید که خود نافرمانی است و شیاطین به دوستان خود القا می کنند که با شما مجادله کنند، اگر از ایشان پیروی کنید از مشرکانید. آیا آن کس که مرده بود و ما زنده اش ساختیم و نوری فراراهش داشتیم تابدان در میان مردم راه خود را بیابد، همانند کسی است که به تاریکی گرفتار است و راه بیرون شدن را نمی داند؟ اعمال کافران، در نظرشان اینچنین آراسته گردیده است. و بدین سان در هر قریه ای مجرمانشان را بزرگانشان قرار دادیم تا در آنجا مکر کنند، ولی نمی دانند که جز با خود مکر نمی ورزند. چون آیه ای بر آنها نازل شد، گفتند که ما ایمان نمی آوریم تا آنگاه که هر چه به پیامبران خدا داده شده به ما نیز داده شود بگو: خدا داناتر است که رسالت خود را در کجا قرار دهد به زودی به مجرمان به کیفر مکری که می ورزیده اند از جانب خدا خواری و عذابی شدید خواهد رسید. هر کس را که خدا خواهد که هدایت کند دلش را برای اسلام می گشاید، و هر، کس را که خواهد گمراه کند قلبش را چنان فرو می بندد که گویی میخواهد که به آسمان فرا رود بدین سان خدا به آنهایی که ایمان نمی آورند پلیدی می نهد. اینست راه راست پروردگارت ما آیات را برای مردمی که پند میگیرند به تفصیل بیان کرده ایم. برای آنها در نزد پروردگارشان، خانه آرامش است و به پاداش کارهایی که می کنند، خدا دوستشان دارد. و روزی که همگان را گرد آورد و گوید: ای گروه جنیان، شما بسیاری از آدمیان را پیرو خویش ساختید یارانشان از میان آدمیان گویند: ای پروردگار ما، ما از یکدیگر بهره مند می شدیم و به پایان زمانی که برای زیستن ماقرار داده بودی رسیدیم گوید: جایگاه شما آتش است، جاودانه در آنجاخواهید بود، مگر آنچه خدا بخواهد هر آینه پروردگار تو حکیم و داناست. و بدین سان ستمکاران را به کیفر کارهایی که می کردند بر یکدیگر مسلط می سازیم. ای گروه جنیان و آدمیان، آیا بر شما پیامبرانی از خودتان فرستاده نشده تا آیات مرا

برایتان بخوانند و شما را از دیدار چنین روزی بترسانند؟ گویند : ما به زیان خویش گواهی می دهیم زندگی دنیایی آنان را بفریفت وبه زیان خود گواهی دادند، که از کافران بودند. و این بدان سبب است که پروردگار تو مردم هیچ قریه ای را که بی خبر بودند از روی ستم هلاک نمی کرد. برای هر یک برابر اعمالی که انجام داده اند درجاتی است که پروردگار تو از آنچه می کنند غافل نیست. و پروردگار تو بی نیاز و مهربان است و همچنان که شما را از نسل مردمان دیگر بیافریده است، اگر بخواهد، شما را می برد و پس از شما، هر چه را که بخواهد، جانشینتان می سازد. هر چه به شما وعده داده اند خواهد آمد و شما راه راه گریزی نیست. بگو: ای قوم من، هر چه از دستتان بر می آید بکنید که من نیز می کنم، به زودی خواهید دانست که پایان این زندگی به سود که خواهد بود، هرآینه ستمکاران رستگار نمی شوند. برای خدا از کشته ها و چارپایانی که آفریده است نصیبی معین کردند و به خیال خود گفتند که این از آن خداست و این از آن بتان ماست پس آنچه از آن بتانشان بود به خدا نمی رسید، و آنچه از آن خدا بود به بتانشان می رسید به گونه ای بد داوری می کردند. همچنین، کاهنان، کشتن فرزند را در نظر بسیاری از مشرکان بیاراستند تاهلاکشان کنند و در باره دینشان به شک و اشتباهشان افکنند اگر خدا می خواست چنین نمی کردند پس با دروغی که می بافند رهایشان ساز. از روی پندار گفتند: اینها چارپایان و کشتزاران ممنوع است هیچ کس جز آنکه ما بخواهیم، نباید از آنها بخورد و اینها چارپایانی است که سوار شدنشان حرام است و اینها چارپایانی است که نام خدا را بر آنها یاد نکنند به خدا افترا می بندند و به زودی به کیفر افترایی که می بسته اندجزایشان را خواهد داد. و گفتند: آنچه در شکم این چارپایان است برای مردان ما حلال و برای زنانمان حرام است، و اگر مردار باشد زن و مرد در آن شریکند. خدا به سبب این گفتار مجازاتشان خواهد کرد هر آینه او حکیم و داناست. زیان کردند کسانی که به سفاهت بی هیچ حجتی فرزندان خود را کشتند و به خدا دروغ بستند و آنچه را به ایشان روزی داده بود حرام کردند اینان گمراه شده اند و راه هدایت را نیافته اند. و اوست که باغهایی آفرید نیازمند به داربست و بی نیاز از داربست و درخت خرما و کشتزار، با

طعمهای گوناگون، و زیتون و انار، همانند، درعین حال ناهمانند چون ثمره آوردند از آنها بخورید و در روز درو حق آن را نیز بپردازید و اسراف مکنید که خدا اسرافکاران را دوست ندارد. و نیز، چارپایانی که بار می برند یا در خور بار برداشتن نیستند از هرچه خدا به شما روزی داده است بخورید و از شیطان پیروی مکنید که او دشمن آشکار شماست. هشت لنگه: از گوسفند، نر و ماده و از بز، نر و ماده بگو: آیا، آن دو نر را حرام کرده است یا آن دو ماده را یا آنچه را در شکم مادگان است؟ اگر راست می گویید از روی علم به من خبر دهید. و از شتر نر و ماده و از گاو نر و ماده، بگو: آیا آن دو نر را حرام، کرده است یا آن دو ماده را یا آنچه را که در شکم مادگان است؟ آیا آن هنگام که خدا چنین فرمان می داد شما آنجا بودید ؟ پس چه کسی ستمکاتر از آن کسی است که به خدا دروغ می بندد تا از روی بی خبری مردم را گمراه کند؟ هر آینه خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. بگو: در میان آنچه بر من وحی شده است چیزی را که خوردن آن حرام باشد، نمی یابم، جز مردار یا خون ریخته یا گوشت خوک که پلید است یا حیوانی که در کشتنش مرتکب نافرمانی شوند و جز با گفتن نام الله ذبحش کنند هرگاه کسی ناچار به خوردن گردد بی آنکه سرکشی کند و از حد بگذرد، بداند که خدا آمرزنده و مهربان است. و بر یهود حرام کردیم هر حیوان صاحب ناخنی را و از گاو و گوسفند پیه آن دو را جز آنچه بر پشت آنهاست یا بر چرب روده آنهاست یا به استخوانشان چسبیده باشد به سبب ستمکاریشان اینچنین کیفرشان دادیم، و ما راستگویانیم. اگر تو را تکذیب کردند، بگو: پروردگار شما صاحب رحمتی گسترده است و خشم و عذابش از مجرمان بازداشته نخواهد شد. مشرکان خواهند گفت: اگر خدا می خواست، ما و پدرانمان مشرک نمی شدیم و چیزی را حرام نمی کردیم همچنین کسانی که پیش از آنها بودند پیامبران را تکذیب کردند و خشم و عذاب ما را چشیدند بگو: اگر شما را دانشی هست آن را برای ما آشکار سازید ولی شما، تنها از گمان خویش پیروی می کنید و گزافه گویانی بیش نیستید. بگو: خاص خداست دلیل محکم و رسا، اگر می خواست همه شما را هدایت می کرد. بگو: گواهانتان را که گواهی می دهند که خدا این یا آن را حرام کرده است بیاورید پس

اگر گواهی دادند تو با آنان گواهی مده، و از خواسته های آنان که آیات ما را تکذیب کرده اند و به آخرت ایمان ندارند و کسانی را با پروردگارشان برابر می دارند، پیروی مکن. بگو: بیایید تا آنچه را که پروردگارتان بر شما حرام کرده است، برایتان بخوانم اینکه به خدا شرک میاورید و به پدر و مادر نیکی کنید و ازبیم درویشی فرزندان خود را مکشید ما به شما و ایشان روزی می دهیم و به کارهای زشت چه پنهان و چه آشکارا نزدیک مشوید و کسی را که خدا کشتنش را حرام کرده است مگر به حق مکشید اینهاست آنچه خدا شما را بدان سفارش می کند، باشد که به عقل دریابید. به مال یتیم نزدیک مشوید مگر به نیکوترین وجهی که به صلاح او باشد تا به سن بلوغ رسد و پیمانه و وزن را از روی عدل تمام کنید ما به کسی جز به اندازه توانش تکلیف نمی کنیم و هر گاه سخن گویید عادلانه گویید هر چند در باره خویشاوندان باشد و به عهد خدا وفا کنید اینهاست آنچه خدا شما را بدان سفارش می کند، باشد که پند گیرید. و این است راه راست من از آن پیروی کنید و به راههای گوناگون مروید که، شما را از راه خدا پراکنده می سازد اینهاست آنچه خدا شما را بدان سفارش می کند، شاید پرهیزگار شوید. سپس به موسی کتاب دادیم تا بر کسی که نیکوکار بوده است نعمت را تمام کنیم و برای بیان هر چیزی و نیز برای راهنمایی و رحمت باشد که به دیدار پروردگارشان ایمان بیاورند. این کتابی است مبارک آن را نازل کرده ایم. پس از آن پیروی کنید و پرهیزگار باشید، باشد که مورد رحمت قرار گیرید. تا نگویید که تنها بر دو طایفه ای که پیش از ما بودند کتاب نازل شده، وما از آموختن آنها غافل بوده ایم. یا نگویید که اگر بر ما نیز کتاب نازل می شد بهتر از آنان به راه هدایت می رفتیم بر شما نیز از جانب پروردگارتان دلیل روشن و هدایت و رحمت فرا رسید پس چه کسی ستمکارتر از آن کس است که آیات خدا را دروغ پنداشت و از آنها رویگردان شد؟ به زودی کسانی را که از آیات ما رویگردان شده اند به سبب این اعراضشان به عذابی بد کیفر خواهیم داد. آیا انتظاری جز آن دارند که فرشتگان نزدشان بیایند؟ یا پروردگارت؟ یانشانه ای از نشانه های خدا بر آنها ظاهر شود؟ روزی که برخی نشانه های خدا آشکار شود، ایمان کسی که پیش از آن ایمان نیاورده یا به هنگام

ایمان کار نیکی انجام نداده است، برای او سودی نخواهد داشت بگو: چشم به راه باشید، ما نیز چشم به راهیم. تو را با آنها که دین خویش فرقه فرقه کردند و دسته دسته شدند، کاری، نیست کار آنها با خداست و خدا آنان را به کارهایی که می کردند آگاه می سازد. هر کس کار نیکی انجام دهد ده برابر به او پاداش دهند، و هر که کار بدی انجام دهد تنها همانند آن کیفر بیند، تا ستمی بر آنها نرفته باشد. **بگو: پروردگار من مرا به راه راست هدایت کرده است، به دینی همواره استوار، دین حنیف ابراهیم و او از مشرکان نبود**. بگو : نماز من و قربانی من و زندگی من و مرگ من برای خدا آن پروردگار جهانیان است. او را شریکی نیست به من چنین امر شده است، و من از نخستین مسلمانانم، بگو: آیا جز الله، پروردگاری جویم؟ او پروردگار هر چیزی است و هر کس تنها کیفر کار خویش را می بیند و کسی بار گناه دیگری را بر دوش نمی کشد سپس بازگشت همه شما به نزد پروردگارتان است و او شما را به آن چیزهایی که در آن اختلاف می ورزیدید آگاه می کند. اوست خدایی که شما را خلیفگان زمین کرد، و بعضی را بر بعض دیگر به درجاتی برتری داد، تا شما را در چیزی که عطایتان کرده است بیازماید هرآینه پروردگارت زود کیفر می دهد و او آمرزنده و مهربان است.

56 صافات سوره 37

به نام خدای بخشاینده مهربان

سوگند به آن فرشتگان که برای نیایش صف بسته اند، سوگند به آن فرشتگان که ابرها را می رانند، سوگند به آن فرشتگان که ذکر خدا را می خوانند، که خدای شما خدایی یکتاست. پروردگار آسمانها و زمین است و هر چه در میان آنهاست و پروردگار مشرقهاست. ما آسمان فرودین را به زینت ستارگان بیاراستیم. **و از هر شیطان نافرمان نگه داشتیم. تا سخن ساکنان عالم بالا را نشنوند و از هر سوی رانده شوند. تا دور گردند و برای آنهاست عذابی دایم. مگر آن شیطان که ناگهان چیزی برباید و ناگهان شهابی ثاقب دنبالش کند.** پس، از کافران بپرس که آیا آفرینش آنها دشوارتر است یا آنچه ما آفریده ایم ما آنها را از گلی چسبنده آفریده ایم. **تو در شگفت شدی و آنها**

مسخره می کنند. و چون پندشان دهی، پند نمی پذیرند. و چون آیه ای ببینند، از یکدیگر می خواهند تا به ریشخندش گیرند. و می گویند : این چیزی جز جادویی آشکار نیست، آیا وقتی که ما مردیم و خاک و استخوان شدیم ما را زنده می کنند؟ یا نیاکان مارا؟ بگو: بلی و شما خوار و بیچاره می شوید. و آنان خود خواهند دید که به یک فرمان همه را زنده می کنند. می گویند: وای بر ما، این همان روز جزاست. این همان روز داوری است که دروغش می پنداشتید. آنان را که ستم می کردند و همپایگانشان و آنهایی را که به جای خدای یکتامی پرستیدند گرد آورید. همه را به راه جهنم راه بنمایید. و نگه داریدشان، باید بازخواست شوند. چرا یکدیگر را یاری نمی کنید؟ نه، امروز همه تسلیم شوندگانند، و آنگاه روی به یکدیگر کنند و بپرسند. گویند: شما بودید که از در نیکخواهی بر ما در می آمدید. گویند: نه، شما ایمان نیاورده بودید. ما را بر شما هیچ تسلطی نبود شما خود مردمانی نافرمان بودید. گفته پروردگارمان بر ما ثابت شد اکنون باید بچشیم. ما شما را گمراه کردیم و خود نیز گمراه بودیم. در آن روز همه در عذاب شریکند. ما با مجرمان چنین می کنیم. چون به آنان گفته می شد که جز خدای یکتا خدایی نیست تکبر می کردند، **می گفتند: آیا به خاطر شاعر دیوانه ای خدایانمان را ترک گوییم ؟ نه ، آن پیامبر، حق را آورد و پیامبران پیشین را تصدیق کر.** شما عذاب دردآور را خواهید چشید. جز در برابر اعمالتان کیفر نخواهید دید. مگر بندگان مخلص خدا، که آنها راست رزقی معین، از میوه ها، و گرامی داشتگانند، در بهشتهای پر نعمت، بر تختهایی که رو به روی هم اند. و جامی از چشمه خوشگوار میانشان به گردش در آید، سفید است و نوشندگانش را لذت بخش، نه عقل از آن تباهی گیرد و نه نوشنده مست شود. زنانی درشت چشم که تنها به شوهران خود نظر دارند، همدم آنهایند. همانند تخم مرغهایی دور از دسترس. رو به یکدیگر کنند و به گفت و گو پردازند. یکی از آنها گوید: مرا همنشینی بود که می گفت: آیا تو از آنها هستی که تصدیق می کنند؟ آیا آنگاه که مردیم و خاک و استخوان شدیم، کیفرمان می دهند؟ گوید: می توانید از بالا بنگرید؟ از بالا بنگرد و او را در میان آتش دوزخ بیند. گویدش: به خدا سوگند، نزدیک بود که مرا به هلاکت افکنی. و اگر موهبت

پروردگارم نبود، من نیز همراه تو می بودم. آیا ما را مرگی نیست، جز آن مرگ نخستین ؟ و دیگر عذابمان نمی کنند؟ هر آینه این است کامیابی بزرگ. عمل کنندگان باید برای چنین پاداشی عمل کنند. آیا خورش را این بهتر، یا درخت زقوم ؟ ما آن درخت را برای ابتلای ستمکاران پدید آورده ایم. درختی است که از اعماق جهنم می روید، میوه اش همانند سر شیاطین است، دوزخیان از آن می خورند و شکم انباشته می سازند، و بر سر آن آمیزه ای از آب سوزان می نوشند. سپس بازگشتشان به همان جهنم است. آنها پدران خود را پیش از خود گمراه یافتند، و بر پی ایشان شتابان می روند. و پیش از آنها بیشتر پیشینیان گمراه شدند. و ما بیم دهندگانی به میانشان فرستادیم. پس بنگر که سرانجام آن بیم یافتگان چگونه بود. جز بندگان مخلص خدا. نوح ما را ندا داد و ما چه نیک پاسخ دهنده ای بودیم. او و کسانش را از اندوه بزرگ رهانیدیم. و فرزندانش را باقی گذاشتیم. و نام نیک او را در نسلهای بعد باقی نهادیم. سلام بر نوح باد، در سراسر جهان. ما نیکوکاران را چنین پاداش می دهیم. او از بندگان مؤمن ما بود. سپس دیگران را غرقه ساختیم. ابراهیم از پیروان او بود. آنگاه که با دلی رسته از تردید روی به پروردگارش آورد. به پدرش و قومش گفت: چه می پرستید؟ آیا به جای خدای یکتا، خدایان دروغین را می خواهید؟ به پروردگار، جهانیان چه گمان دارید؟ نگاهی به ستارگان کرد و گفت: من بیمارم. از او رویگردان شدند و بازگشتند. پنهانی نزد خدایانشان آمد و گفت: چیزی نمی خورید؟ چرا سخن نمی گویید؟ و در نهان، دستی به قوت بر آنها زد. قومش شتابان نزدش آمدند. گفت: آیا چیزهایی را که خود می تراشید می پرستید؟ خدای یکتاست که شما و هر کاری را که می کنید آفریده است. گفتند: برایش بنایی برآورید و در آتشش اندازید. خواستند تا بد اندیشی کنند، ما نیز آنها را زیر دست گردانیدیم. گفت: من به سوی پروردگارم می روم، او مرا راهنمایی خواهد کرد، ای پروردگار من، مرا فرزندی صالح عطا کن. پس او را به پسری بردبار مژده دادیم. چون با پدر به جایی رسید که باید به کار بپردازند، گفت: ای پسرکم، در خواب دیده ام که تو را ذبح می کنم، بنگر که چه می اندیشی گفت: ای پدر، به هر چه مامور شده ای عمل کن، که اگر خدا بخواهد

مرا از صابران خواهی یافت. چون هر دو تسلیم شدند و او را به پیشانی افکند، ما ندایش دادیم: ای ابراهیم، خوابت را به حقیقت پیوستی و ما نیکوکاران را چنین پاداش می دهیم. این آزمایشی آشکارا بود. و او را به گوسفندی بزرگ باز خریدیم. و نام نیک او را در نسلهای بعد باقی گذاشتیم. سلام بر ابراهیم. ما نیکوکاران را اینچنین پاداش می دهیم. او از بندگان مؤمن ما بود. او را به اسحاق، پیامبری شایسته، مژده دادیم. او و اسحاق را برکت دادیم و از فرزندانشان بعضی نیکوکار هستند و بعضی به آشکارا بر خود ستمکار. ما به موسی و هارون نعمت دادیم. آن دو و مردمشان را از رنجی بزرگ نجات بخشیدیم. آنان را یاری دادیم تا پیروز شدند. و کتابی روشنگرشان دادیم. و به راه راست هدایتشان کردیم. و نام نیکشان را در نسلهای بعد باقی گذاشتیم. سلام بر موسی و هارون، ما نیکوکاران را اینچنین پاداش می دهیم. آن دو از بندگان مؤمن ما بودند. و الیاس از پیامبران بود. به مردم خود گفت: آیا پروا نمی کنید ? آیا بعل را به خدایی می خوانید، و آن بهترین آفرینندگان را وامی گذارید? پروردگار شما و پروردگار نیاکانتان، خدای یکتاست. پس تکذیبش کردند و آنان از احضار شدگانند. مگر بندگان مخلص خدا، و نام نیک او را در نسلهای بعد باقی گذاشتیم. سلام بر خاندان الیاس. ما نیکوکاران را اینچنین پاداش می دهیم. او از بندگان مؤمن ما بود. و لوط از پیامبران بود. او و همه کسانش را نجات دادیم. مگر پیرزنی که با مردم شهر بماند. سپس دیگران را هلاک کردیم. شما بر آنها می گذرید بامدادان و شامگاهان آیا تعقل نمی کنید؟ و یونس از پیامبران بود. چون به آن کشتی پر ازمردم گریخت، قرعه زدند و او در قرعه مغلوب شد. ماهی ببلعیدش و او در خور سرزنش بود. پس اگر نه از تسبیح گویان می بود، تا روز قیامت در شکم ماهی می ماند. پس او را که بیمار بود به خشکی افکندیم، و بر فراز سرش بوته کدویی رویانیدیم. و او را به رسالت بر صد هزار کس و بیشتر فرستادیم. آنها ایمان آوردند و تا زنده بودند برخورداریشان دادیم. از ایشان بپرس: آیا دختران از آن پروردگار تو باشند و پسران از آن ایشان ? آیا وقتی که ما ملائکه را زن می آفریدیم آنها می دیدند؟ آگاه باش که از دروغگوییشان است که می گویند: خدا صاحب فرزند است دروغ

می گویند. آیا خدا دختران را بر پسران برتری داد؟ شما را چه می شود؟ چگونه قضاوت می کنید؟ آیا نمی اندیشید؟ یا بر ادعای خود دلیل روشنی دارید؟ اگر راست می گویید کتابتان را بیاورید. میان خدا و جنیان خویشاوندی قائل شدند و جنیان می دانند که احضار شدگان به آتشند. از آن وصف که می آورند خدا منزه است. مگر بندگان مخلص خدا. شما و بتانی که می پرستید، نتوانستید مفتون بتان کنید، مگر آن کس را که راهی جهنم باشد. و هیچ کس از ما نیست مگر آنکه جایی معین دارد. هر آینه ما صف زدگانیم. و هر آینه ما تسبیح گویندگانیم. اگر چه می گویند: اگر از پیشینیان نزد ما کتابی مانده بود، ما از بندگان مخلص خدا می بودیم. آنها به آن کتاب کافر شدند، و زودا که خواهند فهمید. ما در باره بندگانمان که به رسالت می فرستیم از پیش تصمیم گرفته ایم، که هر آینه آنان خود پیروزند. و لشکر ما خود غالبند. پس تا مدتی از آنها روی بگردان. عاقبتشان را ببین، آنها نیز خواهند دید. آیا عذاب ما را به شتاب، می طلبند؟ چون عذاب به ساحتشان فراز آید، این بیم داده شدگان چه بامداد بدی خواهند داشت. از آنها تا چندی روی بگردان. پس عاقبتشان را ببین، آنها نیز خواهند دید. منزه است پروردگار تو آن پروردگار پیروزمند از هر چه به وصف او می گویند. سلام بر پیامبران، و حمد از آن پروردگار جهانیان است.

57 لقمان سوره 31

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف لام میم. اینها آیه های کتاب، حکمت آمیز است. نیکوکاران را هدایت و رحمتی است: آنان که نماز می گزارند و زکات می دهند و به آخرت یقین دارند. اینان از جانب پروردگارشان هدایت یافته اند و اینان رستگارانند. بعضی از مردم خریدار سخنان بیهوده اند تا به نادانی مردم را از راه خدا گمراه کنند و قرآن را به مسخره می گیرند نصیب اینان عذابی است خوارکننده. و چون آیات ما بر آنها خوانده شود با خود پسندی روی برگردانند، چنان که گویی نشنیده اند یا همانند کسی که گوشهایش سنگین شده باشد او رابه عذابی دردآور بشارت ده. نصیب آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده

اند باغهای پر نعمت بهشت است. در آنجا جاویدانند وعده خدا راست است او پیروزمند و حکیم است. آسمانها را بی هیچ ستونی که ببینید بیافرید و بر روی زمین کوهها را بیفکند تا نلرزاندتان و از هر گونه جنبنده ای در آن بپراکند و از آسمان آب فرستادیم و در زمین هر گونه گیاه نیکویی رویانیدیم. این آفرینش خداست پس به من بنمایانید آنها که غیر او هستند چه آفریده اند بلکه ظالمان در گمراهی آشکاری هستند. هر آینه به لقمان حکمت دادیم و گفتیم : خدا را سپاس گوی، زیرا هر که سپاس گوید به سود خود سپاس گفته، و هر که ناسپاسی کند خدا بی نیاز و ستودنی است. و لقمان به پسرش گفت و او را پند می داد که: ای پسرک من، به خدا شرک میاور، زیرا شرک ستمی است بزرگ. آدمی را در باره پدر و مادرش سفارش کردیم مادرش به او حامله شد و هر روز ناتوان تر می شد و پس از دو سال از شیرش باز گرفت و سفارش کردیم که: مرا و پدر و مادرت را شکر گوی که سرانجام تو نزد من است. اگر آن دو به کوشش از تو بخواهند تا چیزی را که نمی دانی چیست با من شریک گردانی اطاعتشان مکن در دنیا با آنها به وجهی پسندیده زندگی کن وخود راه کسانی را که به درگاه من باز می گردند در پیش گیر بازگشت همه شما به سوی من است و من از کارهایی که می کرده اید آگاهتان میکنم. ای پسرک من، اگر عمل به قدر یک دانه خردل در درون صخره ای یا در آسمانها یا در زمین باشد، خدا به حسابش می آورد که او ریزبین و آگاه است. ای پسرک من، نماز بگزار، و امر به معروف و نهی از منکر کن و بر هر چه بر تو رسد صبر کن که این از کارهایی است که نباید سهلش انگاشت. **به تکبر از مردم روی مگردان و به خودپسندی بر زمین راه مرو، زیرا خدا هیچ به ناز خرامنده فخر فروشی را دوست ندارد.** در رفتارت راه میانه را برگزین و آوازت را فرودآر، زیرا ناخوش ترین بانگها بانگ خران است. آیا ندیده اید که خدا هر چه را که در آسمانها و زمین است رام شما کرده است و نعمتهای خود را چه آشکار و چه پنهان به تمامی بر شما ارزانی داشته ؟ و پاره ای از مردم بی هیچ دانشی یا راهنمایی و کتاب روشنی در باره خدا جدال می کنند. و چون به آنها بگویند: از آنچه خدا نازل کرده است متابعت کنید. گویند: نه، ما از آیینی که

پدران خود را بر آن یافته ایم متابعت می کنیم اگر چه شیطان به عذاب آتششان فرا خوانده باشد. هر که روی خویش به خدا کند و نیکوکار باشد هر آینه به دستگیره استواری چنگ زده است، و پایان همه کارها به سوی خداست. آن کسان که کافر شده اند کفرشان تو را غمگین نسازد بازگشتشان نزد ماست پس به کارهایی که کرده اند آگاهشان می کنیم زیرا خدا به آنچه در دلها می گذرد آگاه است.
اندکی کامیابشان می سازیم، سپس به بیچارگی به عذاب سختشان می کشانیم. اگر از آنها بپرسی: چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟ خواهند گفت: خدا بگو: سپاس خدا را بلکه بیشترشان نادانند. از آن خداست آنچه در آسمانها و زمین است و خدا بی نیاز و ستودنی است.
و اگر همه درختان روی زمین قلم شوند و دریا مرکب و هفت دریای دیگر به مددش بیاید، سخنان خدا پایان نمی یابد و خدا پیروزمند و حکیم است. آفرینش همه شما و باز زنده کردنتان تنها همانند زنده کردن یک تن است هر آینه خدا شنوا و بیناست. **آیا ندیده ای که خدا از شب می کاهد و به روز می افزاید و از روز می کاهد و به شب می افزاید و آفتاب و ماه را رام خود ساخت که هر یک تا زمانی معین در حرکت است ؟ و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است**. این بدان سبب است که خدای یکتا حق است و هر چه به جز او می خوانند باطل است و خداست بلند مرتبه و بزرگوار. **آیا ندیده ای که کشتی به نعمت خدا در دریا روان می شود تا خدا پاره ای از آیات قدرت خود را به شما بنمایاند؟** دراین برای مردم شکیبای سپاسگزار عبرتهاست. و چون موجهای عظیم همانند ابرها آنها را فرو پوشد، خدا را از روی اخلاص در دین بخوانند و چون نجاتشان دهد و به خشکی برد، برخی به عهد خویش وفا کنند و جز غداران کافر نعمت آیات ما را انکار نکنند. ای مردم، از پروردگارتان بترسید و از روزی که هیچ پدری کیفر فرزند را به عهده نگیرد و هیچ فرزندی کیفر پدر را عهده دار نشود پروا کنید وعده خدا حق است زندگی دنیا فریبتان ندهد و نیز شیطان فریبکار به کرم خدا مغرورتان نسازد.
خداست که می داند که قیامت چه وقت می آید اوست که باران می باراند و از آنچه در رحمهاست آگاه است و هیچ کس نمی داند که فردا

چه چیز به دست خواهد آورد و کسی نمی داند که در کدام زمین خواهد مرد خدا دانا و آگاه است.

58 سبا سوره 34

به نام خدای بخشاینده مهربان
ستایش از آن خدایی است که هر چه در آسمانها و هر چه در زمین است از آن اوست و در آن جهان نیز ستایش از آن اوست و او حکیم و آگاه است. هرچه را که در زمین فرو شود و هر چه را که از زمین بیرون آید و هر چه را که از آسمان فرود آید و هر چه را که بر آسمان بالا رود می داند و اومهربان و آمرزنده است. کافران گفتند: ما را قیامت نخواهد آمد بگو: آری، به پروردگارم آن دانای غیب سوگند که شما را خواهد آمد به قدر ذره ای یا کوچک تر از آن و یا بزرگ تر از آن در آسمانها و زمین از خدا پنهان نیست، و همه در کتاب مبین آمده است. تا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند پاداش دهد، برای آنهاست آمرزش و رزقی کرامند. و آنان که به آیات ما می تازند و می پندارند که از ما می گریزند، برایشان عذابی است سخت دردآور. آنان که از دانش برخورداری یافته اند می دانند که آنچه از جانب پروردگارت بر تو نازل شده است حق است و به راه خدای پیروزمند ستودنی راه می نماید. کافران گفتند: آیا می خواهید به مردی دلالتتان کنیم که شما را می گوید: آنگاه که پاره پاره شوید و ریز ریز، از نو آفریده خواهید شد؟ آیا بر خدا دروغ می بندد، یا دیوانه است؟ نه، آنان که به آخرت ایمان ندارند، در عذابند و سخت از راه دورند. آیا به پیش روی یا پشت سر خود از آسمانها و زمین نمی نگرند؟ اگر بخواهیم آنها را در زمین فرو می بریم یا قطعه ای از آسمان را بر سرشان می افکنیم و در این برای هر بنده ای که به خدا باز می گردد عبرتی است. داود را از سوی خود فضیلتی دادیم که: ای کوهها و ای پرندگان، با او، هماواز شوید و آهن را برایش نرم کردیم، که زرههای بلند بساز و در بافتن زره اندازه ها را نگه دار و کارهای شایسته کنید، که من به کارهایتان بصیرم. **و باد را مسخر سلیمان کردیم بامدادان یک ماهه راه می رفت و شبانگاه یک ماهه راه و چشمه مس را برایش جاری ساختیم و گروهی از**

دیوها به فرمان پروردگارش برایش کار می کردند و هر که از آنان سر از فرمان ما می پیچید به او عذاب آتش سوزان را می چشانیدیم.
برای وی هر چه می خواست از بناهای بلند و تندیسها و کاسه هایی چون حوض و دیگهای محکم بر جای می ساختند ای خاندان داود، برای سپاسگزاری کاری کنید و اندکی از بندگان من سپاسگزارند.
چون حکم مرگ را بر او راندیم حشره ای از حشرات زمین مردم را بر مرگش آگاه کرد: عصایش را جوید چون فرو افتاد، دیوها دریافتند که اگر علم غیب می دانستند، در آن عذاب خوارکننده نمی ماندند.
مردم سبا را در مساکنشان عبرتی بود: دو بوستان داشتند، یکی از جانب راست و یکی از جانب چپ از آنچه پروردگارتان به شما روزی داده است بخورید و شکر او به جای آورید شهری خوش و پاکیزه و پروردگاری آمرزنده. اعراض کردند ما نیز سیل ویرانگر را بر آنها فرستادیم و دو بوستانشان را به دو بوستان بدل کردیم با میوه ای تلخ و شوره گز و اندکی سدر. آنها را که ناسپاس بودند اینچنین جزا دادیم آیا ما جز ناسپاسان را مجازات می کنیم ? میان آنان و قریه هایی که برکت داده بودیم قریه هایی آبادان و بر سرراه پدید آوردیم و منزلهای برابر معین کردیم در آن راهها ایمن از گزند، شبها و روزها سفر کنید. بر خویشتن ستم کردند و گفتند: ای پروردگار ما، منزلگاههای ما را از هم دور گردان ما نیز افسانه روزگارشان گردانیدیم و سخت پراکنده شان ساختیم و در این عبرتهاست برای شکیبایان سپاسگزار. شیطان گمان خود را در باره آنها درست یافت و جز گروهی از مؤمنان، دیگران از او پیروی کردند. و شیطان را بر آنان تسلطی نبود، مگر آنکه می خواستیم بدانیم که چه کسانی به قیامت ایمان دارند و چه کسانی از آن در شک هستند و پروردگار تونگهبان هر چیزی است. بگو: بخوانید کسانی را که جز خدای یکتا خدا می پندارید مالک ذره ای در آسمانها و زمین نیستند و در آفرینش آن دو شرکتی نداشته اند و خدا رادر آفرینش یاری نکرده اند. شفاعت نزد خدا سود نکند، مگر در باره کسی که او خود اجازت دهد و چون، بیم از دلهایشان برود، گویند: پروردگارتان چه گفت ? گویند: سخن حق گفت و او بلند مرتبه و بزرگ است. بگو: از آسمانها و زمین چه کسی به شما روزی می دهد? بگو: خدای یکتا اینک ما و شما یا

در طریق هدایت هستیم یا در گمراهی آشکار. بگو: اگر ما مرتکب جرمی شویم، شما را باز خواست نمی کنند و اگر شمامرتکب کاری زشت گردید ما را باز خواست نخواهند کرد. بگو: پروردگار ما، ما و شما را گرد می آورد، سپس میان ما به حق داوری می کند زیرا اوست حکم کننده و دانا. بگو: آنهایی را که شریک خدا پنداشتید به من نشان بدهید هرگز، که اوست خدای پیروزمند و حکیم. تو را به پیامبری نفرستادیم، مگر بر همه مردم مژده دهنده و بیم دهنده ولی بیشتر مردم نمی دانند. و می گویند: اگر راست می گویید، این وعده چه وقت فرا رسد؟ بگو: آن روز که میعاد شماست، نه ساعتی تاخیر کنید و نه ساعتی پیش افتید. و کافران گفتند: ما نه به این قرآن ایمان می آوریم و نه به کتابهای پیش از آن اگر ببینی، آن روز که ستمکاران را به پیشگاه پروردگارشان نگه دارند، رو به یکدیگر کنند و سخن گویند زبون شدگان به قدرتمندان گویند: اگر شما نبودید، ما ایمان آورده بودیم. قدرتمندان به زبون شدگان گویند: آیا از آن پس که شما را به راه هدایت فرا خواندند، ما شما را باز داشتیم؟ نه، شما خود گناهکار بودید. زبون شدگان به قدرتمندان گویند: نه، شما شب و روز حیلت می کردید، آنگاه که ما را فرمان می دادید که به خدای یکتا کافر شویم و برای او همتایانی قرار دهیم و چون عذاب را ببینند در دل پشیمانی کنند و ما غلها را بر گردن کافران بگذاریم آیا نه چنین است که در برابر اعمالشان مجازات می شوند؟ ما هیچ بیم دهنده ای به قریه ای نفرستادیم، جز آنکه توانگران عیاشش گفتند: ما به آنچه شما را بدان فرستاده اند ایمان نمی آوریم. و گفتند: اموال و اولاد ما از همه بیشتر است و کس ما را عذاب نکند. بگو: پروردگار من است که روزی هر کس را که بخواهد فراوان می کند و برهر که بخواهد تنگ می گیرد ولی بیشتر مردم نمی دانند. اموال و اولادتان چیزی نیست که شما را به ما نزدیک سازد مگر آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، که پاداش اینان به سبب اعمالشان دو برابر است و ایمن در غرفه های بهشت هستند. آنان که به آیات ما می تازند و می پندارند که از ما می گریزند، طعمه عذابند. بگو: پروردگار من است که روزی هر که از بندگانش را که بخواهد فراوان می کند یا او را به تنگی می افکند و اگر چیزی انفاق کنید، عوضش را خواهد داد و

او بهترین روزی دهندگان است. روزی که همه را گرد آورد، آنگاه ملائکه را گوید، آیا اینان بودند که، شما را می پرستیدند؟ می گویند: تو منزهی تویی ولی ما، نه آنها اینان جنها را می پرستیدند و بیشترین به آنها ایمان داشتند. آن روز به یکدیگر هیچ سود و زیانی نتوانید رساند و به ستمکاران گوییم: بچشید عذاب آتشی را که دروغش می انگاشتید. چون آیات روشن ما بر آنان خوانده شد، گفتند: جز این نیست که این مردی است که می خواهد شما را از آنچه پدرانتان می پرستیدند باز دارد و گفتند: این جز دروغی به هم بافته، چیز دیگری نیست و کسانی که به خدا کافر شده بودند، چون سخن حق بر آنها نازل شد گفتند: این چیزی جز جادویی آشکار نیست. پیش از این کتابی که آن را بخوانند به آنها نداده ایم و پیش از تو بیم دهنده ای بر آنان نفرستاده ایم. و کسانی که پیش از آنها بودند پیامبران را تکذیب کردند و اینان خود، به ده یک آنچه به آنها داده بودیم نرسیده اند، و با این حال پیامبران مراتکذیب کردند پس عقوبت من چه سخت بود.
بگو: شما را به یک چیز اندرز می دهم: یک یک و دو دو برای خدا قیام کنید سپس بیندیشید، تا بدانید که در یار شما دیوانگیی نیست اوست که شما را از آمدن عذابی شدید می ترساند. بگو: هر مزدی که از شما طلبیده ام، از آن خودتان باد مزد من تنها برعهده خداست اوست که بر هر کاری ناظر است. بگو: پروردگار من الهام بخش سخن حق است دانای غیبهاست. بگو: حق فراز آمد و باطل نماند و یارای بازگشتنش نیست. بگو: اگر، من گمراه شوم زیانش بر من است، و اگر به راه هدایت روم بدان سبب است که پروردگار من به من وحی می کند او شنوا و نزدیک است. اگر ببینی، آنگاه که سخت بترسند و رهاییشان نباشد و از مکانی نزدیک گرفتارشان سازند، گویند : اینک به رسول ایمان آوردیم اما از آن جای دور چسان به آن دست یابند؟ پیش از این به او کافر شده بودند و به گمان خویش به او تهمت می زدند، میان آنها و آن آرزو که دارند جدایی افتاد همچنان که با دیگران که چنین می اندیشیدند و سخت در تردید بودند، نیز چنین شد.

به نام خدای بخشاینده مهربان
نازل شدن این کتاب از جانب خدای پیروزمند حکیم است. ما این کتاب را به راستی بر تو نازل کردیم پس خدا را بپرست و دین خود برای او خالص گردان. **آگاه باش که دین خالص از آن خداست و آنان که سوای او دیگری را به خدایی گرفتند، گفتند: اینان را از آن رو می پرستیم تا وسیله نزدیکی ما به خدای یکتا شوند و خدا در آنچه اختلاف می کنند میانشان حکم خواهد کرد خدا آن را که دروغگو و ناسپاس باشد هدایت نمی کند.** اگر خدا می خواست که برای خود فرزندی بر گیرد، از میان مخلوقات خود هر چه را که می خواست بر می گزید منزه است اوست خدای یکتای قهار. آسمانها و زمین را به حق بیافرید شب را بر روز داخل می کند و روز را بر شب و آفتاب و ماه را رام گردانید و هر یک تا زمانی معین در حرکتند آگاه باش که اوست پیروزمند و آمرزنده. شما را از یک تن بیافرید و از آن یک تن زنش را آفرید و برایتان از، چارپایان هشت جفت بیافرید شما را در شکم مادرتان در چند مرحله در درون تاریکیهای سه گانه آفرینش بخشید این است خدای یکتا پروردگار شما فرمانروایی از آن اوست خدایی جز او نیست پس چگونه رویگردانتان می سازند؟ اگر ناسپاسی کنید، خدا از شما بی نیاز است و ناسپاسی را برای بندگانش نمی پسندد می پسندد که سپاسگزار باشید و هیچ کس بار گناه دیگری را بر دوش نمی کشد بازگشت همه شما نزد پروردگارتان است او شما را از کارهایی که می کرده اید آگاه می کند او به آنچه در دلها می گذرد آگاه است. چون به آدمی گزندی برسد، به پروردگارش روی می آورد و او را می خواند، آنگاه چون به او نعمتی بخشد، همه آن دعاها را که پیش از این کرده بوداز یاد می برد و برای خدا همتایانی قرار می دهد تا مردم را از طریق او گمراه کنند بگو: اندکی از کفرت بهره مند شو، که تو از دوزخیان خواهی بود. آیا آن کس که در همه ساعات شب به عبادت پرداخته، یا در سجود است یا در قیام، و از آخرت بیمناک است و به رحمت پروردگارش امیدوار است، با آن که چنین نیست یکسان است؟ بگو: آیا آنهایی که می دانند با آنهایی که نمی دانند برابرند ؟ تنها خردمندان پند می پذیرند. **بگو: ای بندگان من که ایمان آورده اید، از پروردگارتان بترسید برای آنان که در حیات**

اینجهانی نیکی کرده اند، پاداش نیک است و زمین خدا پهناور است مزد صابران بی حساب و کامل ادا می شود. بگو: من مامور شده ام که خدا را بپرستم و برای او در دین اخلاص ورزم، و مرا فرموده اند که نخستین مسلمانان باشم. بگو: اگر پروردگارم را نافرمانی کنم، از عذاب آن روز بزرگ می ترسم. بگو: خدا را می پرستم و برای او در دین خود اخلاص می ورزم. بپرستید هر چیز دیگری را جز او بگو: زیان کنندگان کسانی هستند که درروز قیامت خود و خاندانشان را از دست بدهند بهوش باشید که این زیانی آشکار است. بالای سرشان طبقات آتش است و در زیر پایشان آتش این چیزی است که خدا، بندگان خود را بدان می ترساند پس ای بندگان من، از من بترسید. و کسانی را که از پرستش بتان پرهیز کرده اند و به خدا روی آورده اند بشارت است پس بندگان مرا بشارت ده: **آن کسانی که به سخن گوش می دهند و از بهترین آن پیروی می کنند، ایشانند کسانی که خدا هدایتشان کرده و اینان خردمندانند.** آیا کسی را که حکم عذاب بر او محقق شده، تو می توانی او را که در آتش است برهانی ? اما برای آنان که از خدا می ترسند غرفه هایی است بر فراز هم ساخته که از زیرشان جویباران روان است این وعده خداست و خدا وعده خود خلاف نخواهد کرد. آیا ندیده ای که خدا از آسمان باران فرستاد و آن را چون چشمه سارهایی درزمین روان گردانید، آنگاه به آن کشته های رنگارنگ برویانید، سپس همه خشک می شوند و می بینی که زرد شده اند، آنگاه خردشان می سازد? هر آینه خردمندان را در آن اندرزی است. آیا کسی که خدا دلش را بر روی اسلام گشود و او در پرتو نور پروردگارش جای دارد، همانند کسی است که ایمان ندارد? پس وای بر سخت دلانی که یادخدا در دلهاشان راه ندارد، که در گمراهی آشکار هستند. خدا بهترین سخن را نازل کرده است کتابی متشابه و دوتا دوتا، که از تلاوت آن کسانی را که از پروردگارشان می ترسند از خوف تن بلرزد سپس تن وجانشان به یاد خدا بیارامد این راه خداست که هر که را بخواهد بدان راهنمایی می کند، و هر که را خدا گمراه کند او را هیچ راهنمایی نخواهد بود. آیا آن کس که در روز قیامت با چهره خویش عذاب سخت قیامت را از خودباز می دارد همانند کسی است که بهشتی است? به ستمکاران گفته می شود: به

کیفر کارهایی که می کرده اید عذاب را بچشید. پیشینیانشان تکذیب کردند و عذاب از جایی که نمی دانستند بر سرشان رسید. خدا در این جهان رسوایشان ساخت، ولی اگر بدانند عذاب آخرت بزرگ تر است. ما در این قرآن برای مردم هر گونه مثلی آوردیم، شاید پند گیرند. قرآنی به زبان عربی بی هیچ انحراف و کجی شاید پروا کنند. خدا مثلی می زند : مردی را که چند تن در او شریکند و بر سراو اختلاف دارند و مردی که تنها از آن یکی باشد آیا این دو با هم برابرند ؟ سپاس خدا را نه، بیشترشان نمی دانند. تو می میری و آنها نیز می میرند. سپس همه در روز قیامت نزد پروردگارتان با یکدیگر به خصومت خواهید پرداخت. پس کیست ستمکارتر از آن که بر خدا دروغ می بندد و سخن راستی را که براو آمده است تکذیب می کند آیا کافران را در جهنم جایگاهی نیست ? و کسی که سخن راست آورد و تصدیقش کرد، آنان پرهیزگارانند. برایشان هر چه بخواهند در نزد پروردگارشان مهیاست این است پاداش نیکوکاران. تا خدا بدترین اعمالی را که مرتکب شده اند از آنان بزداید، و به بهتراز آنچه می کرده اند پاداششان دهد. تو را به کسانی که سوای خدا هستند، می ترسانند آیا خدا برای نگهداری بنده اش کافی نیست? و هر کس را که خدا گمراه سازد هیچ راهنمایی نخواهد بود. هر کس را که خدا راهنمایی کند، گمراه کننده ای نیست آیا خدا پیروزمند و انتقام گیرنده نیست ? اگر از آنها بپرسی: چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟ خواهند گفت: خدای یکتا بگو: پس اینهایی را که سوای او می پرستید چگونه می بینید? اگر خدای یکتا بخواهد به من رنجی برساند آیا اینان می توانند آن رنج را دفع کنند? یا اگر بخواهد به من رحمتی ارزانی دارد، می توانند آن رحمت را از من باز دارند? بگو: خدا برای من بس است توکل کنندگان به او توکل می کنند. بگو: ای قوم من، بر وفق امکان خویش عمل کنید من نیز عمل می کنم وبه زودی خواهید دانست که. چه کسی به عذابی که خوارش می سازد گرفتار می شود، یا عذاب جاوید بر سر او فرود می آید. ما این کتاب را به حق برای هدایت مردم بر تو نازل کردیم پس هر کس که، هدایت یافت به سود خود اوست، و هر که گمراه شد به زیان خود به گمراهی افتاده و تو وکیل آنها نیستی. خدا جانها را به هنگام مردنشان می گیرد، و نیز

جان کسانی را که در خواب خود نمرده اند جانهایی را که حکم مرگ بر آنها رانده شده نگه می دارد و دیگران را تا زمانی که معین است باز می فرستد در این عبرتهاست برای آنهایی که می اندیشند. آیا سوای خدا شفیعانی اختیار کردند؟ بگو: حتی اگر آن شفیعان قدرت به کاری نداشته باشند و چیزی را در نیابند؟ بگو: شفاعت سراسر از آن خداست متعلق به اوست فرمانروایی آسمانها وزمین سپس همه به نزد او بازگردانده می شوید. چون تنها خدا رایاد کنند دلهای آن کسان که به قیامت ایمان نیاورده اند نفرت گیرد، و چون نام دیگری جز او برده شود شادمان شوند. **بگو: بار خدایا، تویی آفریننده آسمانها و زمین، دانای نهان و آشکار، تو میان بندگانت در هر چه در آن اختلاف می کرده اند داوری خواهی کرد.** اگر هر چه در روی زمین است و همانند آن از آن ستمکاران باشد، خود را بدان از عذاب روز قیامت باز خرند و از خدا برایشان چیزهایی آشکار شود که هرگز حسابش را نمی کردند. پاداش بد اعمالی که می کردند برایشان آشکار شد و آنچه مسخره اش می کردند گرداگردشان را بگرفت. چون آدمی را گزندی رسد ما را می خواند، و چون از جانب خویش نعمتی ارزانیش داریم گوید: به سبب داناییم این نعمت را به من داده اند این آزمایشی باشد ولی بیشترینشان نمی دانند. این سخنی بود که پیشینیانشان هم می گفتند، ولی هر چه گردآورده بودند به حالشان سود نکرد. عقوبت اعمالشان دامنگیرشان شد و از این میان به آنهایی که راه کفر پیش، گرفته اند عقوبت اعمالشان خواهد رسید و نمی توانند از ما بگریزند. آیا هنوز ندانسته اند که خداست که روزی هر کس را که بخواهد افزون می سازد یا تنگ روزی اش می کند؟ و دراین خود عبرتهاست برای مردمی که ایمان می آورند. بگو: ای بندگان من که بر زیان خویش اسراف کرده اید، از رحمت خدا مایوس مشوید زیرا خدا همه گناهان را می آمرزد اوست آمرزنده و مهربان. پیش از آنکه عذاب فرا رسد و کسی به یاریتان برنخیزد، به پروردگارتان روی آورید و به او تسلیم شوید. و پیش از آنکه به ناگاه و بی خبر عذاب بر شما فرود آید، از بهترین چیزی که از جانب پروردگارتان نازل شده است پیروی کنید. تا کسی نگوید: ای حسرتا بر آنچه در کار خدا کوتاهی کردم، و از مسخره کنندگان بودم. یا بگوید: اگر خدا مرا هدایت

کرده بود، من از پرهیزگاران می بودم. یا چون عذاب را ببیند، بگوید: اگر بار دیگر به دنیا باز می گردیدم، از نیکوکاران می شدم. آری، آیات من بر تو نازل شد و تو گردنکشی کردی و از کافران بودی. در روز قیامت، کسانی را که به خدا دروغ بسته اند می بینی که رویشان سیاه شده است آیا متکبران را در جهنم جایگاهی نیست ? خدا پرهیزکاران را به سبب راه رستگاری که در پیش گرفته بودند می رهاند به آنها هیچ بدی نرسد و از اندوه بدور باشند. خداست که آفریدگار هر چیزی است و او نگهبان هر چیزی. کلیدهای آسمانها و زمین نزد اوست و آنها که به آیات خدا کافر شده اند زیان دیدگان هستند. بگو: ای نادانان، آیا مرا فرمان می دهید که غیر از خدا را بپرستم ? به تو و پیامبران پیش از تو وحی شده است که اگر شرک بیاورید اعمالتان ناچیز گردد و خود از زیان کنندگان خواهید بود. بلکه خدا را بپرست و سپاسگزار او باش. خدا را نشناختند آنچنان که شایان شناخت اوست و در روز قیامت، زمین یکجا در قبضه اوست و آسمانها در هم پیچیده، در ید قدرت او منزه است و برتر از هر چه شریک او می پندارند. و در صور دمیده شود پس هر که در آسمانها و هر که در زمین است جز آنها، که او بخواهد بیهوش می شوند و بار دیگر در آن دمیده شود، ناگهان ازجای بر می خیزند و می نگرند. و زمین به نور پروردگارش روشن شود و نامه های اعمال را بنهند و پیامبران و گواهان را بیاورند و در میان مردم به حق داوری شود و بر کسی ستمی نرود. پاداش هر کس برابر کردارش به تمامی ادا شود، در حالی که خدا به کارهایی که می کرده اند آگاه تر است. و کافران را گروه گروه به جهنم برانند چون به جهنم رسند درهایش گشوده شود و نگهبانان آتش گویند: آیا پیامبرانی از خود شما بر شما مبعوث نشدند تا آیات پروردگارتان را برایتان بخوانند و شما را از دیدار با چنین روزی بترسانند? می گویند: بلی ولی، بر کافران عذاب محقق شده بود. گفته شود: از درهای جهنم داخل شوید، همواره در آنجا خواهید بود، جایگاه سرکشان چه بد جایگاهی است. و آنان را که از پروردگارشان ترسیده اند گروه گروه به بهشت می برند چون به بهشت برسند درهایش گشوده شود و خازنان بهشت گویندشان: سلام برشما، بهشتتان خوش باد، به درون بیایید، همواره در اینجا

خواهید بود. می گویند: سپاس خدایی را که هر وعده که به ما داد راست بود آن زمین را به میراث به ما داد و اکنون در هر جای بهشت که بخواهیم مکان می گیریم عمل کنندگان را چه مزد نیکویی است. **و فرشتگان را می بینی که گرد عرش خدا حلقه زده اند و به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند میان آنها نیز به حق داوری گردد و گفته شود که ستایش از آن خدایی است که پروردگار جهانیان است.**

60 مومن (غافر) سوره 40

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. نزول **این کتاب از جانب خدای پیروزمند داناست، آمرزنده گناه، پذیرنده توبه، سخت عقوبت، بخشنده، هیچ خدایی جز اونیست، بازگشت همه به سوی اوست.** جز کافران در آیات خدا جدال نمی کنند پس جولانشان در شهرها تو را نفریبد. پیش از ایشان قوم نوح و گروههایی که بعد از ایشان بودند پیامبرشان را تکذیب کردند و هر امتی آهنگ آن کرد که پیامبرش را دستگیر کند، و به باطل به ستیزه برخاست تا حق را از میان بردارد اما من آنها را به عقوبت فرو گرفتم و عقوبت من چه سخت بود. بدین سان حکم پروردگار تو بر کافران محقق شد که اهل جهنمند. آنان که عرش را حمل می کنند و آنان که بر گرد آن هستند به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و به او ایمان آورده اند و از او برای مؤمنان آمرزش می خواهند: ای پروردگار ما، رحمت و علم تو همه چیز را فرا گرفته است پس آنان را که توبه کرده اند و به راه تو آمده اند بیامرز و از عذاب جهنم نگه دار. و ای پروردگار ما، آنان را و هر که صالح باشد از پدران و همسران و فرزندانشان به بهشتهای جاویدانی که به آنها وعده داده ای داخل کن، که تو پیروزمند و حکیمی. آنان را از عقوبات حفظ کن، که هر که را در آن روز از عقوبات حفظ کنی بر او رحمت آورده ای و آن کامیابی بزرگی است. کافران را ندا می دهند که دشمنی خدا با شما از دشمنی شما با خودتان، آنگاه که به ایمانتان فرا می خواندند و راه کفر پیش می گرفتید، بزرگ تراست. می گویند: ای پروردگار ما، ما را دوبار میرانیدی و دوبار زنده ساختی وما به گناهانمان اعتراف کرده ایم آیا بیرون شدن را راهی هست ؟ این عذاب بدان سبب

است که چون خدا را به یکتایی می خواندند شما انکارمی کردید، و اگر برای او شریکی قرار می دادند شما به آن شریک ایمان می آوردید پس، فرمان، فرمان خدای بلند مرتبه بزرگ است. اوست آن که آیات خویش را به شما نشان داد و برایتان از آسمان روزی، فرستاد تنها کسی پند می گیرد که روی به خدا آورد. پس خدا را بخوانید، در حالی که تنها برای او در دین اخلاص می ورزید، اگر چه کافران را ناخوش آید. فرا برنده درجات، صاحب عرش که بر هر یک از بندگانش که بخواهد به فرمان خود وحی می فرستد تا مردم را از روز قیامت بترساند. آن روز که همگان آشکار شوند هیچ چیز از آنها بر خدا پوشیده نماند درآن روز فرمانروایی از آن کیست؟ از آن خدای یکتای قهار. آن روز هر کس را همانند عملش جزا می دهند و به کس ستمی نمیرود، خدا زود به حسابها میرسد. از روز قیامت بترسانشان آنگاه که دلها لبریز از وحشت نزدیک حنجره ها رسد، **ستمکاران را در آن روز نه خویشاوندی باشد و نه شفیعی که سخنش را بشنوند.** نظرهای دزدیده را و هرچه در دلها نهان داشته اند، می داند. خدا به حق داوری می کند ولی کسانی که سوای او به خدایی می خوانند، هیچ داوری نتوانند، زیرا خدا می شنود و می بیند. آیا در زمین سیر نمی کنند تا بنگرند که عاقبت پیشینیانشان چگونه بوده است؟ توانایی آنها و آثاری که در روی زمین پدید آورده بودند از اینان بیش بود و خدا آنها را به کیفر کفرشان فرو گرفت و از قهر خداوندشان نگهدارنده ای نبود. این بدان سبب بود که پیامبرانشان با دلایل روشن نزدشان آمدند، ولی، انکار کردند، و خدا هم آنان را فرو گرفت و خدا نیرومند است و به سختی عقوبت می کند. ما موسی را با آیات خود و حجتی آشکار فرستادیم، به سوی فرعون و هامان و قارون و گفتند که او جادوگری دروغگوست. چون دین حق را از جانب ما بر آنها عرضه داشت، گفتند: پسران کسانی راکه به او ایمان آورده اند بکشید و زنانشان را زنده بگذارید و حیله سازی کافران جز در طریق تباهی نباشد. فرعون گفت: بگذارید موسی را بکشم و او خدای خود را به یاری طلبد، می ترسم دینتان را دیگرگون کند یا در این سرزمین فسادی برانگیزد. موسی گفت: من به پروردگار خود و پروردگار شما از هر متکبری که به روزحساب باور ندارد، پناه

می برم. و مردی مؤمن از خاندان فرعون که ایمانش را پنهان داشته بود گفت: آیا مردی را که می گوید که پروردگار من خدای یکتاست و با دلیلهای روشن ازجانب پروردگارتان آمده است می کشید؟ اگر دروغ میگوید گناه دروغش برگردن خود اوست، و اگر راست می گوید، پاره ای از وعده هایی که داده است به شما خواهد رسید هر آینه خدا هیچ گزافکار دروغگویی را هدایت نمی کند. ای قوم من، امروز فرمانروایی از آن شماست بر این سرزمین غلبه دارید، ولی اگر عذاب خدا بر سر ما آید چه کسی یاریمان خواهد کرد؟ فرعون گفت: شما را جز آنچه خود مصلحت دیده ام راهی ننمایم و جز به راه صواب راهنمایی نکنم. آن که ایمان آورده بود، گفت: ای قوم من، بر شما از آنچه بر سر آن اقوام دیگر آمده است بیمناکم. همانند قوم نوح و عاد و ثمود و کسانی که از آن پس آمدند حال آنکه خدا برای بندگانش خواستار ستم نیست. ای قوم من، از آن روز که یکدیگر را به فریاد بخوانید بر شما بیمناکم. آن روز که همگی پشت کرده باز می گردید و هیچ کس شما را از عذاب خدا نگاه نمی دارد و هر کس که خدا گمراهش کند، هیچ راهنمایی ندارد. یوسف پیش از این با دلایل روشن بر شما مبعوث شد و شما از آنچه آورده بود، همچنان در شک می بودید چون یوسف بمرد گفتید : خدا پس از او دیگرپیامبری نخواهد فرستاد خدا گزافکار شک آورنده را این گونه گمراه می سازد، کسانی که بی هیچ حجتی که در دست داشته باشند درآیات خدا جدال می کنند، کار آنان نزد خدا و مؤمنان سخت ناپسند است خدا بر دل هر متکبر جباری اینچنین مهر می نهد. فرعون گفت: ای هامان، برای من کوشک بلندی بساز، شاید به آن درها دست یابم : درهای آسمانها و خدای موسی را ببینم، زیرا پندارم که دروغ می گوید بدین سان کردار زشت فرعون در نظرش آراسته شد و او از راه باز ماند و چاره جویی او جز زیان هیچ نبود. آن مردی که ایمان آورده بود گفت : ای قوم من، از پی من بیایید تا به، راه صواب هدایتتان کنم. ای قوم من، این زندگی دنیا اندک مایه تعیشی است و آخرت سرای بقاست. هر کس کار بدی بکند جز همانند عملش کیفر نیابد و هر کس از مرد و زن که مؤمن باشد و عمل صالحی به جای آرد به بهشت داخل شود و بی حساب روزی اش دهند. ای قوم من، چیست که من شما را به

رهایی می خوانم و شما مرا به آتش فرا می خوانید؟ مرا دعوت می کنید که به خدا کافر شوم و چیزی را که نمی شناسم شریک او قرار دهم، حال آنکه من شما را به خدای پیروزمند آمرزنده دعوت می کنم. بی شک آنچه شما مرا به آن دعوت می کنید یارای آنش نیست که در دنیا وآخرت کسی را به سوی خود خواند، حال آنکه بازگشت ما به سوی خدای یکتاست، و گزافکاران در جهنم باشند. زودا که آنچه را که اکنون می گویم به یاد خواهید آورد و من کار خویش به خدا واگذار کردم، زیرا او بندگانش را می بیند. خدا او را از آسیب مکری که برایش اندیشیده بودند، نگه داشت و آن عذاب ناگوار خاندان فرعون را در میان گرفت. آتش هر صبح و شام بر آن عرضه شوند و روزی که قیامت برپا شود ندا دهند که خاندان فرعون را به سخت ترین عذابها در آورید. و آنگاه در دورن آتش با یکدیگر به مجادله برخیزند و ناتوانان به گردنکشان گویند که ما پیروان شما بودیم، آیا می توانید اندکی از این آتشی که نصیب ما شده است بکاهید؟ آنان که سرکشی کرده بودند می گویند: همه ما در آتشیم و خداست که میان بندگانش داوری کرده است. و آنان که در آتشند به نگهبانان جهنم می گویند: از پروردگارتان بخواهید تا یک روز از عذاب ما بکاهد. می گویند: آیا پیامبرانتان با دلایل روشن نزد شما نیامده بودند ؟ می گویند : بلی می گویند: پس دعا کنید و دعای کافران جز آنکه تباه شود هیچ نخواهد بود. ما پیامبرانمان و مؤمنان را در زندگی دنیا و در روز قیامت که شاهدان برای شهادت برپای می ایستند، یاری می کنیم. در روزی که ستمکاران را پوزش خواستن سود ندهد و نصیب آنها لعنت است و آن سرای بد. ما به موسی مرتبه هدایت دادیم و آن کتاب را به بنی اسرائیل میراث دادیم، کتابی که خود هدایت است و برای خردمندان اندرز. صبر کن که وعده خدا حق است برای گناهت آمرزش بخواه و هر شامگاه و بامداد، به ستایش پروردگارت تسبیح بگوی. آنان که بی هیچ حجتی که از آسمان آمده باشد در باره آیات خدا مجادله می کنند، در دلشان جز خیال پیروزی نیست، ولی به آن نخواهند رسید پس به خدا پناه ببر که او شنوا و بیناست. آفرینش آسمان و زمین از آفرینش مردم بزرگ تر است، ولی بیشتر مردم نمی دانند. نابینا و بینا برابر نیستند نیز آنهایی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند با

زشتکاران یکسان نباشند چه اندک پند می پذیرید. قیامت می آید و در آن تردیدی نیست، ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند، پروردگارتان گفت: بخوانید مرا تا شما را پاسخ گویم آنهایی که از پرستش من سرکشی می کنند زودا که در عین خواری به جهنم در آیند. خداست آن که شب را برایتان پدید آورد تا در آن بیارامید و روز را روشنایی بخشید، خدا فضل خویش به مردم ارزانی می دارد ولی بیشتر مردم سپاسگزار نیستند. این است خدای یکتا پروردگار شما، آفریدگار هر چیزی خدایی جز او نیست به کجا از ایمان روی برمی گردانید.
همچنین، آنان که آیات خدا را انکار می کنند، از ایمان روی بر می گردانند. خداست که زمین را قرارگاه شما ساخت و آسمان را چون بنایی بیفراشت وشما را صورت بخشید، و صورتهایتان را نیکو ساخت و از چیزهای پاکیزه و خوش روزیتان داد این است خدای یکتا پروردگار شما برتر و بزرگواراست خدا آن پروردگار جهانیان. او زنده است خدایی جز او نیست او را بخوانید در حالی که دین او را به اخلاص پذیرفته باشید، که ستایش از آن خدایی است که پروردگار جهانیان است. بگو: مرا نهی کرده اند که چیزهایی را که سوای خدا می پرستید پرستش کنم، در حالی که از جانب پروردگارم برای من دلایلی روشن آمده است و به من فرمان داده اند که در برابر پروردگار جهانیان تسلیم باشم. اوست آن خدایی که شما را از خاک، سپس از نطفه، سپس از لخته خونی، بیافریده است آنگاه شما را که کودکی بودید از رحم مادر آورد تا به سن جوانی برسید و پیر شوید بعضی از شما پیش از پیری بمیرید و بعضی به آن زمان معین می رسید و شاید به عقل دریابید. اوست که زنده می کند و می میراند و چون اراده چیزی کند می گویدش: موجود شو پس موجود می شود.
آیا ندیده ای آنهایی که در آیات خدا مجادله می کنند چگونه منحرف می شوند؟ کسانی که این کتاب را دروغ می انگارند و آنچه را که به وسیله پیامبران فرستاده ایم تکذیب می کنند، به زودی خواهند دانست. آنگاه که غلها را به گردنشان اندازند و با زنجیرها بکشندشان در آب جوشان، سپس در آتش، افروخته شوند. آنگاه به آنها گفته شود: آن شریکان که برای خدا می پنداشتید کجا هستند؟ می گویند: آنها را از دست داده ایم، بلکه پیش از این چیزی را به خدایی نمی خوانده ایم

خدا کافران را بدین سان گمراه می کند. این بدان سبب است که به ناحق در زمین شادمانی می کردید و به ناز می خرامیدید. از درهای جهنم داخل شوید همواره در آنجا بمانید و جایگاه سرکشان چه بد جایگاهی است. پس صبر کن، البته وعده خدا راست است یا بعضی از آن چیزها را که به آنها وعده داده ایم به تو نشان می دهیم یا تو را بمیرانیم و آنها به نزدما باز گردانیده شوند. پیش از تو پیامبرانی فرستاده ایم داستان بعضی را برایت گفته ایم و داستان بعضی را نگفته ایم و هیچ پیامبری را نرسد که آیه ای بیاورد مگر به فرمان خدا و چون فرمان خدا در رسد به حق داوری گردد و آنان که بر باطل بوده اند آنجا زیان خواهند دید. خداست که چارپایان را برایتان آفرید تا بر بعضی سوار شوید و از گوشت بعضی بخورید. و شما را در آن منافعی است و می توانید با آنها به حاجاتی که در نظر دارید برسید و بر آنها و بر کشتیها سوار شوید. آیات خویش را به شما می نمایاند پس کدام یک از آیات خدا را انکارمی کنید؟ آیا در زمین سیر نمی کنند تا بنگرند که عاقبت کسانی که پیش از آنها می زیسته اند چگونه بوده است؟ مردمی که نیرویشان بیشتر و آثارشان در روی زمین فراوان تر بود پس آن چیزها که به دست می آورند سودشان نبخشید. چون پیامبرانشان با دلایل روشن به سویشان آمدند، به دانش خود دلخوش بودند تا آن چیزی که مسخره اش می کردند آنها را در میان گرفت. و چون عذاب ما را دیدند، گفتند: به خدای یکتا ایمان آوردیم و به آن چیزهایی که شریک خدا قرار داده بودیم کافر شدیم. اما بدان هنگام که عذاب ما را دیدند دیگر ایمانشان برایشان سودی نبخشید این سنت خداست در رفتار با بندگانش و کافران در آن روز زیان کردند.

61 فصّلت (حم سجده) سوره 41

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. کتابی است که از جانب آن، بخشاینده مهربان نازل شده است. کتابی است که آیه هایش به وضوح بیان شده، قرآنی است به زبان عربی. هم مژده دهنده است و هم بیم دهنده بیشترشان از آن اعراض کرده اند وسخن نمی شنوند. **گفتند : دلهای ما از آنچه ما را بدان دعوت می کنی در پرده است و گوشهامان سنگین است و**

میان ما و تو حجابی است تو به کار خود پرداز و ما نیز به کار خود می پردازیم. بگو: من انسانی هستم همانند شما به من وحی شده که خدایتان خدایی است یکتا پس بدو روی آورید و از او آمرزش بخواهید و وای بر مشرکان: آنهایی که زکات نمی دهند و به آخرت ایمان ندارند. آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته می کنند، پاداشی است، تمام ناشدنی. **بگو: آیا به کسی که زمین را در دو روز آفریده است کافر می شوید و برای او همتایان قرار می دهید ؟ اوست پروردگار جهانیان. بر روی زمین کوهها پدید آورد و آن را پر برکت ساخت و به مدت چهار روز رزق همه را معین کرد، یکسان برای همه سائلان. سپس به آسمان پرداخت و آن دودی بود پس به آسمان و زمین گفت: خواه یا ناخواه بیایید گفتند: فرمانبردار آمدیم. آنگاه هفت آسمان را در دو روز پدید آورد و در هر آسمانی کارش را به آن وحی کرد و آسمان فرودین را به چراغهایی بیاراستیم و محفوظش داشتیم این است تدبیر آن پیروزمند دانا. پس اگر اعراض کردند، بگو: شما را از صاعقه ای همانند صاعقه ای که برعاد و ثمود فرود آمد می ترسانم.** آنگاه که رسولان از پیش رو و پشت سر نزدشان آمدند و گفتند که جز خدای یکتا را مپرستید، گفتند: اگر پروردگار ما می خواست فرشتگان را از آسمان نازل می کرد ما به آنچه شما بدان مبعوث شده اید ایمان نمی آوریم. اما قوم عاد، به ناحق در روی زمین گردنکشی کردند و گفتند: چه کسی از ما نیرومندتر است؟ آیا نمی دیدند که خدایی که آنها را آفریده است از آنها نیرومندتر است که آیات ما را انکار می کردند. ما نیز بادی سخت و غران در روزهایی شوم بر سرشان فرستادیم تا در دنیا، عذاب خواری را به آنها بچشانیم و عذاب آخرت خوار کننده تر است و کسی به یاریشان برنخیزد. اما قوم ثمود، هدایتشان کردیم و آنها کوری را از هدایت بیشتر دوست می داشتند تا آنکه به خاطر اعمالی که می کردند صاعقه عذاب خوار کننده آنها را فرو گرفت. و ما کسانی را که ایمان آورده بودند و پرهیزگار بودند نجات دادیم. و روزی که دشمنان خدا را گرد آورند و به صف برانندشان، چون به کنار آتش آیند، گوش و چشمها و پوستهاشان به اعمالی که مرتکب شده اند بر ضدشان شهادت دهند. به پوستهای خود گویند: چرا بر ضد ما

شهادت دادید؟ گویند: آن خدایی، که هر چیزی را به سخن می آورد و شما را نخستین بار بیافرید و به او بازگشت می یابید، ما را به سخن آورده است. از اینکه گوش و چشمها و پوستهایتان به زیان شما شهادت دهند چیزی نهان نمی داشتید، بلکه می پنداشتید که خدا بر بسیاری از کارهایی که می کنید آگاه نیست. و این بود گمانی که به پروردگارتان داشتید هلاکتان کرد و در شمار زیان کردگان در آمدید. پس اگر شکیبایی ورزند، جایگاهشان در آتش است، و اگر هم طالب عفو شوند کسی آنها را عفو نکند. و برایشان همدمانی مقدر کردیم و آنان حال و آینده را در نظرشان بیاراستند و بر آنها نیز همانند پیشینیانشان از جن و انس عذاب مقرر شد زیرا زیانکار بودند.
کافران گفتند: به این قرآن گوش مدهید و سخن بیهوده بدان بیامیزید، شاید پیروز گردید. کافران را عذابی سخت می چشانیم و بدتر از آنچه می کرده اند پاداش می دهیم. این است کیفر دشمنان خدا: آتش در درون آن خانه ای همیشگی دارند این کیفر آنهاست، زیرا آیات ما را انکار می کردند. کافران گویند : ای پروردگار ما، آن دو تن را از جن و انس که ما را گمراه کردند به ما بنمایان، تا پای بر سر آنها نهیم تا از ما فروتر روند. بر آنان که گفتند: پروردگار ما الله است و پایداری ورزیدند، فرشتگان فرود می آیند که مترسید و غمگین مباشید، شما را به بهشتی که وعده داده بودند بشارت است. ما در دنیا دوستدار شما بودیم و نیز در آخرت دوستدار شماییم در بهشت هر چه دلتان بخواهد و هر چه طلب کنید برایتان فراهم است. سفره ای است از جانب خدای آمرزنده مهربان. چه کسی را سخن نیکوتر از سخن آن که به سوی خدا دعوت می کند و کارهای شایسته می کند و میگوید البته که من از مسلمانانم. خوبی و بدی برابر نیستند همواره به نیکوترین وجهی پاسخ ده، تا کسی که میان تو و او دشمنی است چون دوست مهربان تو گردد. برخوردار نشوند از این مگر کسانی که شکیبا باشند و کسانی که از ایمان بهره ای بزرگ داشته باشند. و اگر از جانب شیطان دستخوش وسوسه ای گردی، به خدا پناه ببر که او شنوا و داناست. و از نشانه های قدرت او شب و روز و آفتاب و ماه است به آفتاب و ماه سجده مکنید به خدای یکتا که آنها را آفریده است سجده کنید، اگر او را می پرستید. اگر آنان تکبر می ورزند، آنها

که در نزد پروردگار تو هستند بی آنکه ملول شوند شب و روز تسبیح او می گویند. و از آیات قدرت او آنکه تو زمین را خشک می بینی چون آب بر آن بفرستیم، به جنبش آید و گیاه برویاند آن کس که آن را زنده می کند زنده کننده مردگان است، که او بر هر چیزی تواناست. کسانی که در آیات ما راه باطل پیش می گیرند، بر ما پوشیده نیستند آیا آنکه به آتش افکنده می شود بهتر است یا آن که روز قیامت بی هیچ وحشتی می آید؟ هر چه می خواهید بکنید، او به کارهایتان بیناست. به کیفر خویش رسند آنان که به قرآن که برای هدایتشان آمده است ایمان نمی آورند، حال آنکه کتابی ارجمند است. نه از پیش روی باطل بدو راه یابد و نه از پس نازل شده از جانب خداوندی حکیم و ستودنی است. هر چه در باره تو می گویند در باره پیامبران پیش از تو نیز گفته اند هر آینه پروردگار تو هم آمرزنده است و هم صاحب عقوبتی است دردآور. **اگر قرآن را به زبان عجم می فرستادیم، می گفتند: چرا آیاتش به روشنی بیان نشده است؟ کتابی به زبان عجم و پیامبری عرب؟ بگو: این کتاب برای آنها که ایمان آورده اند هدایت و شفاست و آنها که ایمان نیاورده اند گوشهاشان سنگین است، و چشمانشان کور است، چنانند که گویی آنها را ازجایی دور ندا می دهند.** موسی را کتاب دادیم، اما در آن اختلاف کردند و اگر نبود آن سخنی که پروردگارت از پیش گفته بود، میانشان کار به پایان می آمد و البته هنوز به سختی در تردیدند. هر کس که کاری شایسته کند، به سود خود اوست و هر که بد کند به زیان اوست و پروردگار تو به بندگان ستم روا نمی دارد. علم به روز قیامت نزد اوست و هیچ ثمره ای از غلاف خویش بیرون نمی آید، و هیچ ماده ای آبستن نمی شود و نمی زاید مگر آنکه او بدان آگاه است و آن روز که ایشان را ندا دهد که شریکان من کجایند؟ گویند: آگاهت کردیم که کسی از ما به شرک گواهی نمی دهد. و آنچه را پیش از این به خدایی می خواندند از دست دادند و دانستند که راه گریزی ندارند. آدمی هر چه طلب خیر کند خسته نمی شود، اما چون بدی به او برسد بداندیش و نومید می گردد. اگر پس از رنجی که به او رسیده رحمتی به او بچشانیم می گوید: این حق من است و نپندارم که قیامتی برپا شود، و اگر هم مرا نزد پروردگارم برگردانند البته که نزد او

حالتی خوشتر باشد پس کافران را به اعمالی که کرده اند آگاه می کنیم و به آنها عذابی سخت می چشانیم. چون به آدمی نعمتی ارزانی داریم، رویگردان می شود و به تکبر گردن می افرازد و اگر به او شری برسد، بسیار فریاد و فغان می کند. بگو: چه می بینید ؟ اگر این کتاب از جانب خداست و شما بدان ایمان نمی آورید، گمراه تر از کسی که همچنان راه مخالفت در پیش گرفته است کیست ؟ زودا که آیات قدرت خود را در آفاق و در وجود خودشان به آنها نشان خواهیم داد تا برایشان آشکار شود که او حق است آیا اینکه پروردگار تو در همه جا حاضر است کافی نیست ؟ بهوش باش که آنها از دیدار پروردگارشان در تردیدند، بهوش باش که او بر هر چیزی احاطه دارد.

62 شوری سوره 42

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. عین، سین، قاف. خداوند پیروزمند حکیم، به تو و کسانی که پیش از تو بودند اینچنین وحی می فرستد: از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است و اوست آن بلند مرتبه بزرگوار. نزدیک است که آسمانها بر فراز یکدیگر درهم شکنند و فرشتگان به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و برای ساکنان زمین آمرزش می طلبند آگاه باشید که خدا آمرزنده و مهربان است. خدا مراقب اعمال کسانی است که جز او را به دوستی گرفتند، و تو وکیل آنها نیستی. **و نیز این قرآن را به زبان عربی بر تو وحی کردیم تا ام القری و ساکنان اطرافش را بیم دهی** همچنین آنان را از روز قیامت، که در آن تردیدی نیست بترسانی، که گروهی در بهشتند و گروهی در آتش سوزان. **اگر خدا می خواست همه را یک امت کرده بود ولی او هر که را که بخواهد به رحمت خویش در آورد، و ستمکاران را هیچ دوست و یاوری نیست**. آیا جز خدا را به دوستی گرفتند؟ دوست حقیقی خداست و اوست که مردگان را زنده می کند، و اوست که بر هر کاری تواناست. در هرچه اختلاف می کنید حکمش با خداست این خدای یکتا پروردگار من است براو توکل کردم و به او روی می آورم. آفریدگار آسمانها و زمین است برای شما هم ازشما،

همسرانی بیافرید، و نیز برای چارپایان جفتهایی پدید آورد با آفرینش همسران بر شمارتان می افزاید هیچ چیز همانند او نیست و اوست که شنوا و بیناست. کلیدهای آسمانها و زمین از آن اوست در روزی هر که بخواهد گشایش می دهد یا تنگ می گیرد، و او به هر چیزی داناست. برای شما آیینی مقرر کرد، از همان گونه که به نوح وصیت کرده بود و ازآنچه بر تو وحی کرده ایم و به ابراهیم و موسی و عیسی وصیت کرده ایم که دین را بر پای نگه دارید و در آن فرقه فرقه مشوید تحمل آنچه بدان دعوت می کنید بر مشرکان دشوار است خدا هر که را خواهد برای رسالت خود بر می گزیند و هر که را بدو بازگردد به خود راه می نماید. از روی حسد و عداوت فرقه فرقه نشدند، مگر از آن پس که به دانش دست یافتند و اگر پروردگار تو از پیش مقرر نکرده بود که آنها را تا زمانی معین مهلت است، بر آنها حکم عذاب می رفت و کسانی که بعد از ایشان وارث کتاب خدا شده اند در باره آن سخت به تردید افتاده اند. برای آن دعوت کن و چنان که فرمان یافته ای پایداری ورز و از پی خواهشهایشان مرو و بگو: به کتابی که خدا نازل کرده است ایمان دارم و به من فرمان داده اند که در میان شما به عدالت رفتار کنم خدای یکتا پروردگار ماو پروردگار شماست اعمال ما از آن ما و اعمال شما از آن شما میان ما و شما هیچ محاجه ای نیست خدا ما را در یک جا گرد می آورد و سرانجام به سوی اوست. و کسانی که در باره خدا جدال می کنند، پس از آنکه دعوت او را اجابت کرده اند نزد پروردگارشان حجتشان ناچیز است بر آنهاست خشم خدا و بر آنهاست عذابی سخت. خداست که این کتاب بر حق و ترازو را نازل کرده است و تو چه می دانی؟ شاید قیامت نزدیک باشد. آنان که باورش ندارند آن را به شتاب می طلبند، و آنان که ایمان آورده اند از آن بیمناکند و می دانند که حق است آگاه باش، کسانی که در باره قیامت جدال می کنند سخت در گمراهی هستند. خدا با بندگانش مهربان است هر که را بخواهد روزی می دهد و او توانا و پیروزمند است. هرکس کشت آخرت را بخواهد به کشته اش می افزاییم و هر کس کشت دنیا را بخواهد به او عطا می کنیم، ولی دیگر در کشت آخرتش نصیبی نیست. آیا مشرکان را بتانی است که آیینی برایشان آورده اند که خدا رخصت آن را

نداده است؟ و اگر قصد تاخیر عذابشان نبود، کارشان به پایان آمده بود و ستمکاران را عذابی است دردآور. ستمکاران را بینی که از حاصل اعمالشان بیمناکند و البته به کیفر خود خواهند رسید ولی آنها که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، درباغهای بهشتند هر چه بخواهند نزد پروردگارشان هست و این فضل و بخشایش بزرگی است. این است آن چیزی که خدا آن گروه از بندگانش را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، بدان مژده می دهد بگو: بر این رسالت مزدی ازشما، جز دوست داشتن خویشاوندان، نمی خواهم و هر که کار نیکی کند به نیکویی اش می افزاییم، زیرا خدا آمرزنده و شکر پذیر است. یا می گویند که بر خدا دروغ می بندد اگر خدا بخواهد بر دل تو مهر می نهد و خدا به کلمات خود باطل را محو می کند و حق را ثابت می گرداند او به هر چه در دلها می گذرد داناست. و اوست که توبه بندگانش را می پذیرد و از گناهان عفوشان می کند و هر چه می کنید می داند. و دعای کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند اجابت می کند، و از فضل خویش آنان را افزون میدهد و کافران را به عذابی سخت گرفتار می سازد. اگر خدا روزی بندگانش را افزون کند در زمین فساد می کنند، ولی به اندازه ای که بخواهد روزی می فرستد زیرا بر بندگان خود آگاه و بیناست. و اوست آن خدایی که بعد از نومیدیشان باران می فرستد و رحمت خود را، به همه جا منتشر می کند و اوست کارساز و ستودنی. و از نشانه های قدرت او آفرینش آسمانها و زمین و پراکندن جنبندگان درآن دوست و هر گاه بخواهد، بر گردآوردنشان تواناست. اگر شما را مصیبتی رسد، به خاطر کارهایی است که می کنید و خدا بسیاری از گناهان را عفو می کند. شما نتوانید در روی زمین از او بگریزید و شما را جز او کارساز و یاوری نیست. از نشانه های قدرت او کشتیهایی است چون کوه که در دریاها روانند. اگر بخواهد، باد را نگه می دارد تا کشتیها بر روی دریا از رفتن بازمانند هر آینه در این برای صابران شکرگزار عبرتهایی است. یا آنها را به خاطر اعمالشان غرقه می کند و بسیاری را نیز می بخشاید. و می داند چه کسانی در آیات ما جدال می کنند آنان را هیچ گریزگاهی نیست. آنچه شما را داده اند بهره این زندگی دنیوی است و آنچه در نزد

خداست برای آنها که ایمان آورده اند و به پروردگارشان توکل می کنند، بهتر و پاینده تر است. و آن کسان که از گناهان بزرگ و زشتیها اجتناب می کنند و چون در خشم شوند خطاها را می بخشایند، و آنان که دعوت پروردگارشان را پاسخ می گویند و نماز می گزارند و کارشان بر پایه مشورت با یکدیگر است و از آنچه به آنها روزی داده ایم انفاق می کنند، و آنان که چون ستمی به آنها رسد انتقام می گیرند. **جزای هر بدی بدیی است همانند آن پس کسی که عفو کند و آشتی ورزد مزدش با خداست، زیرا او ستمکاران را دوست ندارد. بر کسانی که پس از ستمی که بر آنها رفته باشد انتقام می گیرند، ملامتی نیست.** ملامت در خور کسانی است که به مردم ستم می کنند و به ناحق در روی زمین سرکشی می کنند برای آنهاست عذابی دردآور. و آن که صبر کند و از خطا در گذرد، این از کارهای پسندیده است. هر کس را که خدا گمراه کند از آن پس هیچ دوستی نخواهد داشت و ظالمان را می بینی که چون عذاب را بنگرند، می گویند : آیا ما را راه بازگشتی هست ؟ آنها را می بینی که به جهنم می برند ترسان و ذلیل از گوشه چشم نگاهی دزدیده می کنند کسانی که ایمان آورده بودند می گویند: اینان خود و کسانشان را در روز قیامت بر باد دادند آگاه باش که ستمکاران در عذاب دایم خواهند بود. جز خدا یار و مددکاری ندارند و هر کس را که خدا گمراه کند هیچ راهی برایش نیست. پیش از آنکه روزی بیاید که از جانب خدا بازگشتی ندارد، به پروردگارتان پاسخ قبول دهید در آن روز نه پناهی خواهید داشت و نه کسی از شما دفاعی تواند کرد. اگر اعراض کنند، تو را نفرستاده ایم که نگهبانشان باشی بر تو جز تبلیغ رسالت هیچ نیست و ما چون به انسان از رحمت خود بچشانیم شادمان می گردد، و اگر به خاطر کارهایی که کرده است ناروایی بدو رسد ناسپاسی می کند. از آن خداست فرمانروایی آسمانها و زمین هر چه بخواهد می آفریند، به هر که بخواهد دختر می بخشد و به هر که بخواهد پسر می بخشد. و یا هم پسر دهد و هم دختر و هر کس را بخواهد عقیم می گرداند، زیرا او دانا و تواناست. هیچ بشری را نرسد که خدا جز به وحی یا از آن سوی پرده با او سخن گوید یا فرشته ای می فرستد تا به فرمان او هر چه بخواهد به او وحی کند اوبلند پایه و حکیم است. همچنین کلام

خود را به فرمان خود به تو وحی کردیم تو نمی دانستی کتاب و ایمان چیست ولی ما آن را نوری ساختیم تا هر یک از بندگانمان را که بخواهیم بدان هدایت کنیم و تو به راه راست راه می نمایی، راه آن خدایی که از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است آگاه باشید که همه کارها به خدا باز می گردد.

63 زخرف سوره 43

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. سوگند به این کتاب روشنگر، ما این کتاب را قرآنی عربی قرار دادیم، باشد که به عقل در یابید. و آن در ام الکتاب است در نزد ما، کتابی ارجمند و حکمت آمیز. آیا بدان سبب که مردمی گزافکار هستید، از شما اعراض کنیم و قرآن را از شما دریغ داریم ? **به میان پیشینیان پیامبران بسیاری فرستادیم. و هیچ پیامبری بر آنها مبعوث نمی شد مگر آنکه مسخره اش می کردند.** آنها را که از ایشان نیرومندتر بودند هلاک کردیم و داستان پیشینیان گذشت. اگر از آنها بپرسی: چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است? می گویند: آنها را آن پیروزمند دانا آفریده است. آن که زمین را بستر شما ساخت و برایتان راهها درآن پدید آورد، باشد که هدایت شوید. و آن که از آسمان آب فرستاد، به اندازه و بدان سرزمین مرده را زنده کردیم شما نیز اینچنین از گورها بیرون آورده شوید. و آن که همه جفتها را بیافرید و برایتان از کشتیها و چارپایان مرکبها ساخت که سوار شوید. و چون بر پشت آنها قرار گرفتید، نعمت پروردگارتان را یاد کنید و بگویید: منزه است آن کس که اینها را رام ما کرد و گرنه ما را توان آن نبود. و ما به سوی پروردگارمان باز می گردیم. و برای او از میان بندگانش، فرزندی قائل شدند آدمی به آشکارا ناسپاس است. آیا او از میان مخلوقاتش برای خود دختران برگرفته و پسران را خاص شما کرده است ? و چون به یکی از آنها مژده تولد همان چیزی را دهند که به خدای رحمان نسبت داده رویش سیاه گردد و خشم خود فرو خورد. آیا آن که به آرایش پرورش یافته و در هنگام جدال آشکار نمی گردد از آن خداست ? و فرشتگان را که بندگان خدایند زن پنداشتند آیا به هنگام خلقتشان، آنجاحاضر بوده اند? زودا که این شهادتشان را

می نویسند و از آنها بازخواست می شود. گفتند: اگر خدای رحمان می خواست ما فرشتگان را نمی پرستیدیم آنچه می گویند از روی نادانی است و جز به دروغ سخن نمی گویند. آیا پیش از قرآن کتابی برایشان نازل کرده ایم که اکنون بدان تمسک می جویند؟ نه، می گویند: پدرانمان آیینی داشتند و ما از پی آنها می رویم. بدین سان پیش از تو به هیچ قریه ای بیم دهنده ای نفرستادیم، مگر آنکه متنعمانش گفتند: پدرانمان آیینی داشتند و ما به اعمال آنها اقتدا می کنیم. گفت: حتی اگر برای شما چیزی بیاورم که از آنچه پدرانتان را بر آن یافته بودید هدایت کننده تر باشد؟ گفتند: ما به آیینی که شما را بدان فرستاده اند بی ایمانیم. پس، از آنها انتقام گرفتیم و بنگر که عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بوده است؟ و ابراهیم به پدر و قومش گفت: من از آنچه شما می پرستید بیزارم، مگر آن که مرا آفریده، که او راهنماییم خواهد کرد. و این سخن را در فرزندان خود سخنی پاینده کرد، باشد که به خدا بازگردند. و من اینان و پدرانشان را از زندگی بهره مند کردم تا آنگاه که حق و پیامبری روشنگر به سویشان آمد. چون حق بر آنها آشکار شد گفتند: این جادوست و ما بدان ایمان نمی آوریم. گفتند: چرا این قرآن بر مردی از بزرگمردان آن دو قریه نازل نشده است؟ آیا آنان رحمت پروردگارت را تقسیم می کنند؟ حال آنکه ما روزی آنها را در این زندگی دنیا میانشان تقسیم می کنیم و بعضی را به مرتبت بالاتراز بعضی دیگر قرار داده ایم تا بعضی دیگر را به خدمت گیرند و رحمت پروردگارت از آنچه آنها گرد می آورند بهتر است. و اگر نه آن بود که همه مردم یک امت می شدند، سقفهای خانه های کسانی را که خدای رحمان را باور ندارند از نقره می کردیم و بر آنها نردبامهایی می نهادیم تا بر آن بالا روند. و برای خانه هایشان نیز درهایی از نقره می کردیم و تختهایی که بر آن تکیه زنند. و از هر گونه زینت و همه اینها برخورداری ناچیز دنیوی است، حال آنکه آخرت در نزد پروردگار تو برای پرهیزگاران است. هر کس که از یاد خدای رحمان روی گرداند، شیطانی بر او می گماریم که همواره همراهش باشد. و آن شیطانها آنان را از راه خدا باز می گردانند، ولی پندارند که هدایت یافتگانند. تا آنگاه که نزد ما آید، می گوید: ای کاش دوری من و تو دوری مشرق و مغرب بود و تو چه همراه بدی

بودی. چون ستم کردید آن روز پشیمانی سود نکند و هر دو در عذاب شریک باشید. آیا تو می خواهی به کران سخن بشنوانی، یا کوران و آنهایی را که در گمراهی آشکار هستند راه بنمایی؟ و اگر تو را ببریم، از آنها انتقام می گیریم، یا آن عذابی را که به آنها وعده داده ایم به تو نشان می دهیم، که ما برایشان توانا هستیم. پس در آنچه به تو وحی شده است چنگ بزن که تو بر راه راست هستی. و قرآن سبب بلند آوازه گشتن تو و قوم توست، و زودا که بازخواست شوید. از پیامبران ما که پیش از تو فرستاده ایم بپرس: آیا جز خدای رحمان، دیگری را برای پرستش آنها قرار داده بودیم؟ و هر آینه موسی را همراه با آیات خود بر فرعون و مهتران قومش فرستادیم و گفت: من فرستاده پروردگار جهانیانم. چون آیات ما را بر آنان عرضه داشت، به ناگاه همه از آن به خنده افتادند. و هر معجزه ای که به آنها نشان دادیم از معجزه دیگر عظیم تر بود، آنگاه همه را به عذاب گرفتار کردیم، باشد که بازگردند. گفتند: ای جادوگر، پروردگارت را با آن عهدی که با تو نهاده است برای ما بخوان که ما هدایت شدگانیم. چون عذاب را از آنها برداشتیم، پیمان خود را شکستند. فرعون در میان مردمش ندا داد که : ای قوم من، آیا پادشاهی مصر و این جویباران که از زیر پای من جاری هستند از آن من نیستند ؟ آیا نمی بینید؟ آیا من بهترم یا این مرد خوار ذلیل که درست سخن گفتن نتواند؟ چرا دستهایش را به دستبندهای طلا نیاراسته اند؟ و چرا گروهی از فرشتگان همراهش نیامده اند؟ پس قوم خود را گمراه ساخت تا از او اطاعت کردند، که مردمی تبهکار بودند. چون ما را به خشم آوردند، از آنها انتقام گرفتیم و همگان را غرقه ساختیم. آنان را در شمار گذشتگان و داستان برای آیندگان کردیم. و چون داستان، پسر مریم آورده شد، قوم تو به شادمانی فریاد زدند، و گفتند: آیا خدایان ما بهترند یا او؟ و این سخن را جز برای جدال با تو نگفتند، که مردمی ستیزه جویند. او جز بنده ای نبود که ما نعمتش ارزانی داشتیم و مایه عبرت بنی اسرائیلش گردانیدیم. اگر می خواستیم به جای شما فرشتگانی پدید می آوردیم تا در روی زمین جانشین شما گردند. و هر آینه او نشانه فرا رسیدن قیامت است در آن شک مکنید، و از من متابعت کنید این است راه راست. شیطان شما را از راه باز

نگرداند، زیرا او دشمن آشکار شماست. و چون عیسی با دلیلهای روشن خود آمد، گفت: برایتان حکمت آورده ام و آمده ام تا چیزهایی را که در آن اختلاف می کنید بیان کنم پس، از خدا بترسید و از من اطاعت کنید. خدای یکتا پروردگار من و پروردگار شماست او را بپرستید راه راست این است. گروهها با هم اختلاف کردند پس وای بر ستمکاران از عذاب دردآور قیامت. آیا چشم به راه چیزی جز قیامتند که ناگاه و بی خبرشان بیاید؟ در آن روز دوستان غیر از پرهیزگاران دشمن یکدیگرند. ای بندگان من، در آن روز بیمی بر شما نیست و شما غمگین نمی شوید. آن کسان که به آیات ما ایمان آورده اند و تسلیم امر ما شده اند، شما و جفتهایتان با شادکامی به بهشت داخل شوید. قدحهای زرین و سبوها را در میانشان به چرخش می آورند در آنهاست هرچه نفس آرزو کند و دیده از آن لذت ببرد و در آنجا جاودانه خواهید بود. این بهشتی است که به پاداش کارهایی که کرده اید به میراثش میبرید. در آنجا برایتان میوه های بسیار هست که از آنها می خورید. گناهکاران در عذاب جهنم جاویدانند. عذابشان کاهش نمی یابد و آنها از نومیدی خاموش باشند. ما به آنها ستمی نکرده ایم، آنها خود به خویشتن ستم کرده اند. فریاد بر آورند که: ای مالک، کاش پروردگار تو ما را بمیراند می گوید: نه، شما در اینجا ماندنی هستید. ما شما را با حق آشنا کردیم ولی بیشترتان از حق کراهت داشتید. آیا آنها در اعتقاد خویش پای فشرده اند؟ ما هم پای فشرده ایم. آیا می پندارند ما راز و نجوایشان را نمی شنویم؟ آری، رسولان ما نزد آنها هستند و می نویسند. بگو: اگر خدای رحمان را فرزندی می بود، من از نخستین پرستندگان می بودم. منزه است پروردگار آسمانها و زمین و پروردگار عرش از آن نسبتها که به او می دهند. پس رهایشان کن تا به همان سخنان باطل مشغول باشند و به بازیچه سرگرم تا آن روزی که آنها را وعده داده اند برسد. اوست که هم در آسمان خداست و هم در زمین خداست و حکیم و داناست. برتر و بزرگوارتر است آن کس که فرمانروایی آسمانها و زمین و هر چه، درمیان آنهاست از آن اوست و علم فرا رسیدن قیامت نزد اوست و به او بازگردانده می شوید. کسانی سوای او را که به خدایی می خوانند قادر به شفاعت کسی نیستند مگر کسانی که از روی علم، به حق

شهادت داده باشند. اگر از ایشان بپرسی که چه کسی آنها را آفریده است، می گویند: الله پس چرا از حق روی می گردانند؟ گفتارش این بود: **ای پروردگار من، اینان مردمی هستند که ایمان نمی آورند. پس از آنها در گذر و بگو: ایمنی است شما را آری به زودی خواهند دانست.**

64 دخان سوره 44

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. سوگند به این کتاب روشنگر، ما آن را در مبارک شبی نازل کردیم ما بیم دهنده ای بوده ایم. **در آن شب هر فرمانی بر حسب حکمت صادر می شود، فرمانی از جانب ما و ما همواره فرستنده آن بوده ایم.** رحمتی است از جانب پروردگارت، و هر آینه او شنوا و داناست. اگر به، یقین دریابید، اوست پروردگار آسمانها و زمین و هر چه میان آنهاست. نیست خدای به جز او زنده می کند و می میراند پروردگار شما و پروردگار نیاکان شماست. نه، آنها همچنان به شک خویش دلخوشند. **چشم انتظار روزی باش که آسمان به آشکارا دود بیاورد. و آن دود همه مردم را در خود فرو پوشد و این عذابی است دردآور. ای پروردگار ما، این عذاب را از ما دورگردان که ما ایمان آورده ایم، کجا پند می پذیرند؟ حال آنکه چون پیامبر روشنگر بر آنها مبعوث شد، از او رویگردان شدند و گفتند: دیوانه ای است تعلیم یافته.** عذاب را اندکی بر می داریم و شما باز به آیین خویش بازمی گردید. روزی آنها را به صولتی سخت فرو گیریم، که ما انتقام گیرنده ایم. پیش از آنها قوم فرعون را آزمودیم و پیامبری بزرگوار نزدشان آمد، که بندگان خدا را به من تسلیم کنید که من پیامبری امینم، و نیز بر خدا برتری مجویید، که من با حجتی روشن نزد شما آمده ام، و اگر بخواهید بر من سنگ بزنید، من به پروردگار خود و پروردگار شما پناه می برم، و اگر به من ایمان نمی آورید، از من کنار گیرید. پس به درگاه پروردگارش دعا کرد که: اینان مردمی مجرمند. بندگان مرا شب هنگام روانه کن تا از پی شما بیایند. دریا را آرام پشت سرگذار، که آن سپاه غرق شدگانند. بعد از خود چه باغها و چشمه سارها بر جای گذاشتند، و کشتزارها و خانه های نیکو، و نعمتی

که در آن غرق شادمانی بودند. بدین سان بودند و ما آن نعمتها، را به مردمی دیگر واگذاشتیم. نه آسمان بر آنها گریست و نه زمین و نه به آنها مهلت داده شد. و ما بنی اسرائیل را از آن عذاب خوار کننده رهانیدیم. از فرعون برتری جوی گزافکار، و از روی علم بر اهل جهانشان برگزیدیم. و آیاتی به آنها عطا کردیم که در آن امتحانی آشکار بود. هر آینه اینان می گویند: پایان کار جز همین مرگ نخستین نیست و ما دیگر بار زنده نمی شویم، و اگر راست می گویید، پدران ما را به جهان بازآورید. آیا اینان بهترند یا قوم تبع و کسانی که پیش ازآن قوم بودند؟ همه راهلاک کردیم که مجرمان بودند. ما این آسمانها و زمین و آنچه را میان آنهاست به بازیچه نیافریده ایم. آنها را به حق آفریده ایم، ولی بیشترین نمی دانند. وعده گاه همه در روز داوری، قیامت است. روزی که هیچ دوستی برای دوست خود سودمند نباشد و از سوی کسی یاری نشوند. مگر کسی که خدا بر او ببخشاید، زیرا اوست پیروزمند و مهربان. هرآینه درخت زقوم طعام گناهکاران است. همانند مس گداخته در شکمها می جوشد. همانند جوشیدن آب جوشان. بگیریدش و به سختی به میان جهنمش بکشید: و بر سرش آب جوشان بریزید تا شکنجه شود. بچش، که تو پیروزمند و بزرگواری. این همان چیزی است که در آن شک می کردید. **پرهیزگاران در جای امنی هستند، در باغها و چشمه سارها، لباسهایی از سندس و استبرق می پوشند و رو به روی هم می نشینند. همچنین حورالعین را به همسریشان درآوریم. در ایمنی هر میوه ای را که بخواهند می طلبند. در آنجا طعم مرگ را، نمی چشند، مگر همان مرگ نخستین و آنها را خدا از عذاب جهنم نگه داشته است.** این بخششی است از جانب پروردگارت، و این پیروزی بزرگی است. ما ادای سخن خویش بر زبان تو آسان کردیم، باشد که پند گیرند. تو منتظر باش که ایشان نیز منتظرند.

65 جاثیه سوره 45

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. نازل شدن این کتاب از جانب، خدای پیروزمند و حکیم است. 222هر آینه در آسمانها و زمین نشانه های عبرتی است برای مؤمنان.

و در آفرینش شما و پراکنده شدن جنبندگان عبرتهاست برای اهل یقین. آمد و شد شب و روز و رزقی که خدا از آسمان می فرستد و زمین مرده را بدان، زنده می کند و نیز در وزش بادها عبرتهاست برای عاقلان. اینها آیات خداست که به راستی بر تو تلاوت می کنیم جز خدا و آیاتش به کدام سخن ایمان می آورند؟ وای بر هر دروغپرداز گناهکاری. آیات خدا را که بر او خوانده می شود می شنود آنگاه به گردنکشی پای می فشرد، چنان که گویی هیچ نشنیده است پس به عذابی دردآورش بشارت ده. چون چیزی از آیات ما را فرا گیرد، به مسخره اش می گیرد اینان در خور عذابی خوار کننده اند. رو به رویشان جهنم است و مالی که به دست آورده اند و کسانی که سوای خدای یکتا به خدایی گرفته اند به حالشان سود نکند ایشان راست عذابی بزرگ. این رهنمودی است و آنان که به آیات پروردگارشان ایمان نمی آورند، برایشان عذابی است از سخت ترین عذابهای دردآور. **خداست که دریا را رام شما کرد تا در آن به فرمان او کشتیها روان باشند، و طلب معیشت کنید، باشد که سپاسگزار باشید.** رام شما ساخت آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است همه از آن اوست در این برای متفکران عبرتهاست. به کسانی که ایمان آورده اند، بگو: از خطای کسانی که به روزهای خدا باور ندارند در گذرید، تا خود آن مردم را به جزای اعمالی که مرتکب شده اند پاداش دهد. هر کس کار شایسته ای کند، به سود خود اوست، و هرکس مرتکب کار بدی شود، به زیان اوست سپس همه به سوی پروردگارتان بازگردانده می شوید. **ما به بنی اسرائیل کتاب و علم داوری و نبوت عطا کردیم و از چیزهای پاکیزه و خوش روزیشان کردیم و بر جهانیان برتریشان دادیم.** و آنها را در باره آن امر دلایلی روشن دادیم و در آن از روی حسد و کینه اختلاف نکردند، مگر آنگاه که دانش یافتند خدا در روز قیامت در آنچه اختلاف می کردند داوری خواهد کرد. پس تو را به راه دین انداختیم از آن راه برو، و از پی خواهش نادانان مرو. اینان تو را هیچ از خدا بی نیاز نمی کنند و ظالمان دوستداران یکدیگرند، و خدا دوستدار پرهیزگاران است. این قرآن مایه بصیرت مردم و هدایت و رحمتی است برای اهل یقین. آیا آنان که مرتکب بدیها می شوند می پندارند که در شمار کسانی که

ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند قرارشان می دهیم؟ و آیا زندگی و مرگشان یکسان است؟ چه بد داوری می کنند. و خدا آسمانها و زمین را به حق بیافرید تا هر کسی را برابر کاری که کرده است پاداش دهد و به آنها ستم نشود. آیا آن کس را که هوسش را چون خدای خود گرفت و خدا از روی علم گمراهش کرد، و بر گوش و دلش مهر نهاد و بر دیدگانش پرده افکند، دیده ای؟ اگر خدا هدایت نکند چه کسی اورا هدایت خواهد کرد؟ چرا پند نمی گیرید؟ و گفتند: جز زندگی دنیوی ما هیچ نیست می میریم و زنده می شویم و مارا جز دهر هلاک نکند آنان را بدان دانشی نیست و جز در پنداری نیستند. و چون آیات روشنگر ما بر آنها تلاوت شود، می گویند: اگر راست می گویید، پدران ما را زنده کنید. بگو: خداست که شما را زنده می کند، پس می میراند و سپس همه را در روز قیامت که شکی در آن نیست گرد می آورد ولی بیشتر مردم نمی دانند. از آن خداوند است فرمانروایی آسمان و زمین و آن روز که قیامت برپا شود، اهل باطل زیان خواهند کرد. هر امتی را ببینی که به زانو در آمده است، و هر امتی را برای گرفتن نامه اعمالش بخوانند در چنین روزی در برابر اعمالی که کرده اید پاداش می بینید. این نوشته ماست که به حق سخن می گوید، زیرا ما کارهایی را که می کرده اید می نوشته ایم. اما کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته می کنند، پروردگارشان داخل در رحمت خویش می کند، و این کامیابی آشکار است. اما ای آنان که ایمان نیاورده اید، مگر نه آنکه آیات ما بر شما خوانده می شد و شما تکبر می ورزیدید و مردمی گناهکار بودید؟ چون گفته می شد که وعده خدا حق است و در قیامت تردیدی نیست، می گفتید: ما نمی دانیم قیامت چیست؟ جز گمانی نمی بریم و به یقین نرسیده ایم. اعمال زشتشان در برابرشان آشکار شد و آن چیزی که مسخره اش می کردند، گرد بر گردشان را بگرفت. به آنها گفته شود: امروز فراموشتان می کنیم، همچنان که شما دیدار چنین روزتان را فراموش کرده بودید جایگاهتان در آتش است و شما را هیچ یاوری نیست. **و این به کیفر آن است که آیات خدا را به مسخره می گرفتید و زندگی دنیوی شما را بفریفت پس امروز از این آتش کسی بیرونشان نبرد و کسی عذرشان را نپذیرد.** ستایش از آن خداست، پروردگار

آسمانها و پروردگار زمین و پروردگار جهانیان. بزرگواری در آسمانها و زمین خاص اوست، و اوست پیروزمند و حکیم.

66 احقاف سوره 46

به نام خدای بخشاینده مهربان

حا، میم. نازل شدن این کتاب از جانب، خدای پیروزمند و حکیم است. ما آسمانها و زمین و آنچه را که در میان آن دوست جز به حق و در مدتی معین نیافریده ایم و کافران از آنچه بیمشان می دهند اعراض می کنند. بگو: از آنهایی که جز الله به خدایی می خوانید خبر دهید به من نشان دهید که از این زمین چه چیز را آفریده اند؟ یا در خلقت آسمانها شرکت داشته اند؟ اگر راست می گویید، برای من کتابی که پیش از این قرآن آمده باشد یا اگر دانشی از پیشینیان مانده است، بیاورید. و کیست گمراه تر از آن که به جز الله چیزی را به خدایی می خواند که تا روز قیامت به او جواب نمی دهد، که بتان از دعای بت پرستان بی خبرند. و چون در قیامت مردم را گرد آرند، بتان با پرستندگان خویش دشمن باشند و عبادتشان را انکار کنند. چون آیات ما به روشنی بر آنان خوانده شود، کافران حقیقتی را که برایشان نازل شده است، گویند جادویی آشکار است. **یا می گویند: این کتاب دروغی است که خود بافته است. بگو: اگر من آن را چون دروغی به هم بافته باشم، شما نمی توانید خشم خدا را از من باز دارید،** خدا از آن طعنها که بدان می زنید آگاه تر است و شهادت او میان من و شما کافی است و اوست آمرزنده مهربان. بگو: من از میان دیگر پیامبران بدعتی تازه نیستم و نمی دانم که بر من یا بر شما چه خواهد رفت من از چیزی جز آنچه به من وحی می شود، پیروی نمی کنم و من جز بیم دهنده ای آشکار نیستم. **بگو: چه می کنید اگر قرآن از جانب خدا باشد و شما بدان ایمان نیاورید؟ یکی از بنی اسرائیل بدان شهادت داد و ایمان آورد ولی شما گردنکشی می کنید، خدا مردم ستمکار را هدایت نمی کند.** کافران مؤمنان را گفتند : اگر در آن خیری می بود، اینان در پذیرفتنش، بر ما سبقت نمی گرفتند و چون بدان راه نیافته اند خواهند گفت که این دروغی دیرینه است. و پیش از آن کتاب موسی راهنما و رحمت بود و این، کتابی است تصدیق کننده آن، به زبان

عربی، تا ستمکاران را بیمی و نیکوکاران را مژده ای باشد. هر آینه آنان که گفتند که پروردگار ما الله است و سپس پایداری ورزیدند، بیمی بر آنها نیست و اندوهگین نمی شوند. اینان به پاداش اعمالشان اهل بهشتند و در آنجا جاودانه اند. آدمی را به نیکی کردن با پدر و مادر خود سفارش کردیم، مادرش بار او را به دشواری برداشت و به دشواری بر زمین نهاد و مدت حمل تا از شیر باز گرفتنش سی ماه است تا چون به سن جوانی رسد و به چهل سالگی در آید، گوید: ای پروردگار من، به من بیاموز تا شکر نعمتی که بر من و بر پدر و مادرم ارزانی داشته ای به جای آرم، کاری شایسته بکنم که تو را خشنود سازد و فرزندان مرا به صلاح آور من به تو بازگشتم و از تسلیم شدگانم. اینان کسانی هستند که کارهای نیکشان را می پذیریم و از گناهشان در می گذریم در زمره اهل بهشتند هر وعده ای که به آنها داده شده راست است. و آن که به پدر و مادرش گفت: تف بر شما، آیا به من وعده می دهید که از گورم برخیزانند و حال آنکه مردمی پیش از من بوده اند که برنخاسته اند؟ و آن دو به درگاه خدا استغاثه می کنند و گویند: وای بر تو، ایمان بیاور که وعده خدا حق است، می گوید: اینها چیزی جز همان افسانه پیشینیان نیست. در باره اینان همان سخن که در باره امتهای پیشین از جن و انس گفته شده بود به حقیقت می پیوندد اینان زیان کنندگانند. و هر یک را نسبت به کاری که کرده است درجتی است تا خدا پاداش کارهایشان را به تمامی بدهد و به آنان ستم نمی شود. و روزی که کافران را بر آتش عرضه کنند: در زندگی دنیوی از چیزهای پاکیزه و خوش بهره مند شدید، امروز به عذاب خواری پاداشتان می دهند و این بدان سبب است که در زمین بی هیچ حقی گردنکشی می کردید و عصیانگری پیش گرفته بودید. برادر قوم عاد را به یاد بیاور که چون قوم خود را در احقاف بیم داد و پیش از او پیامبرانی بودند و رفتند و پس از او پیامبرانی آمدند که جز خدای یکتا را نپرستید که من از عذاب روزی بزرگ بر شما بیمناکم. گفتند: آیا آمده ای تا ما را از خدایانمان رویگردان سازی؟ اگر راست می گویی، هر چه به ما وعده داده ای بیاور. گفت: این را خدا می داند و من آنچه را بدان مبعوث شده ام به شما می رسانم ولی می بینم که مردمی نادان هستید. چون ابری

دیدند که از جانب رودخانه هاشان می آید، گفتند: این ابری باران زاست، نه این همان چیزی است که آن را به شتاب می طلبیدید، باد است و در آن باد عذابی دردآور، به فرمان پروردگارش همه چیز را هلاک می کند چنان شدند که اکنون جز خانه هاشان را نبینی و ما مجرمان را این سان پاداش می دهیم. به آنها چنان مکانتی داده بودیم که به شما نداده ایم برایشان گوش و چشم و دل قرار دادیم ولی گوش و چشم و دلشان به حالشان هیچ سود نکرد، زیرا آیات خدا را انکار می کردند تا آنچه به مسخره اش می گرفتند آنها رافرو گرفت. ما همه قریه هایی را که اطراف شما بوده اند هلاک کرده ایم و آیات را گونه گون بیان کردیم، باشد که بازگردند. از چه روی آن خدایانی که سوای الله برای تقرب، به خدایی گرفته بودند یاریشان نکردند، بلکه از نظرشان گم شدند؟ این است دروغ و افترایشان. و گروهی از جن را نزد تو روانه کردیم تا قرآن را بشنوند چون به حضرتش رسیدند گفتند: گوش فرا دهید چون به پایان آمد، همانند بیم دهندگانی نزد قوم خود بازگشتند. **گفتند: ای قوم ما، ما کتابی شنیدیم که بعد از موسی نازل شده، کتابهای پیشین را تصدیق می کند و به حق و راه راست راه می نماید. ای قوم ما، این دعوت کننده به خدا را پاسخ گویید و به او ایمان بیاورید تا خدا گناهانتان را بیامرزد و شما را از عذابی دردآور در امان دارد.** و هر کس که به این دعوت کننده جواب نگوید نمی تواند در روی زمین از خدای بگریزد و او را جز خدا هیچ یاوری نیست و در گمراهی آشکاری است. آیا نمی بینند که خدای یکتاست آن که آسمانها و زمین را بیافرید و در آفریدن آنها در نماند او می تواند مردگان را زنده کند بلی او بر هر کاری تواناست. روزی که کافران به آتش عرضه شوند : آیا این حقیقت نیست؟ گویند: بلی، به پروردگارمان سوگند گوید: به خاطر کفری که می ورزیده اید، اینک عذاب را بچشید. پس پایداری کن، همچنان که پیامبران اولوالعزم پایداری کرده بودند ودر عقوبتشان شتاب مکن آن روز که آن وعده ای را که به آنها داده شده بنگرند، پندارند که جز به قدر ساعتی از روز در گور درنگ نکرده اند این تبلیغ رسالت است آیا جز نافرمانان به هلاکت می رسند؟

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به بادهایی که خاک می پراکنند، سوگند به ابرهای گرانبار، سوگند به کشتیهایی که به آسانی روانند، و سوگند به فرشتگانی که تقسیم کننده کارهایند، که آنچه شما را وعده می دهند راست است، و روز جزا آمدنی است. و سوگند به آسمان که آراسته به ستارگان است، که شما سخن گونه گون می گویید. از حق منصرف گردد آن که منصرفش خواسته اند. مرگ باد بر آن دروغگویان: آنان که به غفلت در جهل فرو مانده اند. **می پرسند روز جزا کی خواهد بود؟ روزی است که بر آتش، عذابشان می کنند. عذاب خود را بچشید: این است آن چیزی که به شتاب می طلبیدید. پرهیزگاران در باغها و کنار چشمه ساران باشند.** آنچه را خدا ارزانیشان داشته است گرفته اند زیرا پیش از آن نیکوکاربودند، اندکی از شب را می خوابیدند، و به هنگام سحر استغفار می کردند، و در اموالشان برای سائل و محروم حقی بود. و در زمین برای اهل یقین عبرتهایی است، و نیز در وجود خودتان آیا نمی بینید؟ و رزق شما و هر چه به شما وعده شده در آسمان است. پس سوگند به پروردگار آسمانها و زمین که این سخن آنچنان که سخن می گویید، حتمی است. آیا داستان مهمانان گرامی ابراهیم به تو رسیده است؟ آنگاه که نزد او آمدند و گفتند: سلام. گفت: سلام، شما مردمی ناشناخته اید. در نهان و شتابان نزد کسان خود رفت و گوساله فربهی آورد. طعام را به نزدشان گذاشت و گفت: چرا نمی خورید؟ و از آنها بیمناک شد گفتند: مترس و او را به فرزندی دانا مژده دادند. و زنش فریاد زنان آمد و بر روی زد و گفت: من پیزالی نازایم. گفتند: پروردگار تو اینچنین گفته است و او حکیم و داناست. گفت: ای رسولان، به چه کار آمده اید؟ گفتند: ما را برمردمی، تبهکار فرستاده اند، تا تکه های کلوخ برسرشان بباریم، که بر آنها از جانب پروردگارت برای متجاوزان نشان گذاشته اند. پس همه کسانی را که ایمان آورده بودند بیرون بردیم. و در آن شهر جز یک خانه از فرمانبرداران نیافتیم. و در آن سرزمین برای کسانی که از عذاب دردآور می ترسند نشانی باقی گذاشتیم. و عبرتی

است در موسی آنگاه که او را با برهانی آشکار نزد فرعون فرستادیم. و او با همه نیرویش اعراض کرد و گفت: جادوگری است یا دیوانه ای. او و لشکرهایش را فروگرفتیم و به دریا افکندیم و او مستوجب ملامت بود. و نیز عبرتی است در قوم عاد آنگاه که باد عقیم را بر آنها فرستادیم. بر هیچ چیز نوزید مگر آنکه چون استخوانی پوسیده اش بر جای نهاد. و نیز عبرتی است در قوم ثمود آنگاه که به آنها گفته شد: تا زمانی چند برخوردار شوید. آنان از فرمان پروردگارشان سرباز زدند و همچنان که می نگریستند صاعقه فروگرفتشان. ایستادن نتوانستند و یارای انتقام نداشتند. و از پیش قوم نوح را فرو گرفتیم، که قومی نافرمان بودند. و آسمان را به نیرو برافراشتیم و حقا که ما تواناییم. و زمین را گستردیم، و چه نیکو گسترندگانیم. و از هر چیز جفتی بیافریده ایم، باشد که عبرت گیرید. پس به سوی خداوند بگریزید من شما را از جانب او بیم دهنده ای آشکارم. و با خدای یکتا خدای دیگری را مپرستید من شما را از جانب او بیم می دهم. بدین سان بر آنهایی که از این پیش بودند پیامبری مبعوث نشد جز آنکه، گفتند: جادوگری است، یا دیوانه ای است. آیا بدین کار یکدیگر را وصیت کرده بودند؟ نه، خود مردمی طاغی بودند. پس، از آنها رویگردان شو، کس تو را ملامت نخواهد کرد. اندرز بده که اندرز مؤمنان را سودمند افتد. جن و انس را جز برای پرستش خود نیافریده ام. از آنها رزقی نمی خواهم و نمی خواهم که مرا اطعام کنند. خداست روزی دهنده و اوست صاحب نیرویی سخت استوار. این ستمکاران را از عذاب بهره ای است همانند بهره ای که یارانشان داشتند پس به شتاب چیزی از من نخواهند. وای بر کافران، از آن روز که آنها را وعده داده اند.

68 غاشیه سوره 88

به نام خدای بخشاینده مهربان

آیا داستان غاشیه به تو رسیده است؟ **در آن روز، وحشت در چهره ها پدیدار است، تلاش کرده و رنج دیده، در آتش سوزان در افتند. از آن چشمهٔ بسیار گرم آبشان دهند، طعامی جز خار ندارند، که نه فربه می کند و نه دفع گرسنگی. و در آن روز چهره هایی تازه باشند**

:از کار خویشتن خشنود، در بهشتی برین، که در آن سخن لغو نشنوند، و در آن چشمه سارها روان باشد، و تختهایی بلند زده، و سبوهایی نهاده، و بالشهایی بر روی هم چیده، و فرشهایی گسترده.
آیا به شتر نمی نگرند که چگونه آفریده شده؟ و به آسمان که چه سانش برافراشته اند؟ و به کوهها که چگونه بر کشیده اند؟ و به زمین که چه سان گسترده شده؟ پس پند ده، که تو پند دهنده ای هستی. تو بر آنان فرمانروا نیستی. مگر آن کس که رویگردان شد و کفر ورزید، پس خدایش به عذاب بزرگ تر عذاب می کند. هر آینه بازگشتشان به سوی ماست. سپس حسابشان با ماست.

69 کهف سوره 18

به نام خدای بخشاینده مهربان
سپاس خداوندی را که بر بنده خود این، کتاب را نازل کرد و هیچ کجی و انحراف در آن ننهاد. کتابی عاری از انحراف تا مردم را از خشم شدید خود بترساند و مؤمنان را که کارهای شایسته می کنند، بشارت دهد که پاداشی نیکو دارند، در حالی که تا ابد در آن جاودانه اند. و کسانی را که گفتند: خدا فرزندی اختیار کرد، بترساند. نه خود به آن دانشی دارند و نه پدرانشان داشته اند چه بزرگ است سخنی که، از دهانشان بیرون می آید و جز دروغی نمی گویند. شاید اگر به این سخن ایمان نیاورند، خویشتن را به خاطرشان از اندوه هلاک سازی. ما هر چه در روی زمین است زینت آن قرار دادیم، تا امتحانشان کنیم که کدامشان به عمل بهترند. و نیز ما هستیم که روی زمین را چون بیابانی خشک خواهیم کرد. **آیا پنداشته ای که اصحاب کهف و رقیم از نشانه های شگفت انگیز ما بوده اند؟** آنگاه که آن جوانمردان به غارها پناه بردند و گفتند: ای پروردگار ما، ما را از سوی خود رحمت عنایت کن و کار ما را به راه رستگاری انداز. سالی چند در آن غار به خوابشان کردیم. سپس بیدارشان کردیم تا بدانیم کدام یک از آن دو گروه حساب مدت آرمیدنشان را داشته اند. ما خبرشان را به راستی برای تو حکایت می کنیم: آنها جوانمردانی، بودند که به پروردگارشان ایمان آورده بودند و ما نیز بر هدایتشان افزودیم. بر دلهایشان نیرو بخشیدیم، آنگاه که برخاستند و گفتند: پروردگار ما

پروردگار آسمانها و زمین است جز او کسی را خدا نخوانیم که هر گاه چنین کنیم، سخنی سخت کفر آمیز گفته باشیم. اینان که قوم ما هستند، به جز او خدایانی اختیار کرده اند چرا برای اثبات خدایی آنها دلیل روشنی نمی آورند؟ کیست ستمکارتر از کسی که به خدا دروغ می بندد؟ اگر از قوم خود کناره جسته اید و جز خدای یکتا خدای دیگری را نمی پرستید، به غار پناه برید و خدا رحمت خویش بر شما ارزانی دارد و نعمتتان رادر آن مهیا دارد. و خورشید را می بینی که چون بر می آید، از غارشان به جانب راست میل می کند و چون غروب کند ایشان را واگذارد و به چپ گردد و آنان در صحنه غارند و این از آیات خداست هر که را خدا هدایت کند هدایت یافته است و هر که را گمراه سازد هرگز کارسازی راهنما برای او نخواهی یافت. می پنداشتی که بیدارند حال آنکه در خواب بودند و ما آنان را به دست راست و دست چپ می گردانیدیم، و سگشان بر درگاه غار دو دست خویش درازکرده بود اگر به سر وقتشان می رفتی گریزان باز می گشتی و از آنها سخت می ترسیدی. همچنین بیدارشان کردیم تا با یکدیگر گفت و شنود کنند یکی از آنها پرسید: چند وقت است که آرمیده اید ؟ گفتند: یک روز یا پاره ای از روز را آرمیده ایم گفتند: پروردگارتان بهتر داند که چند وقت آرمیده اید یکی را از خود با این پولتان به شهر بفرستید تا بنگرد که غذای پاکیزه کدام است و برایتان از آن روزیتان را بیاورد و باید که به مهربانی رفتارکند تا کسی به شما آگاهی نیابد. زیرا اگر شما را بیابند سنگسار خواهند کرد، یا به کیش خویش در آورند و اگر چنین شود تا ابد رستگار نخواهید شد. بدین سان مردم را به حالشان آگاه کردیم تا بدانند که وعده خدا راست است، و در قیامت تردیدی نیست آنگاه در باره آنها با یکدیگر به گفت و گو پرداختند و گفتند: بر روی آنها بنایی برآورید پروردگارشان به کارشان آگاه تر است و آنان که بر حالشان آگاه تر شده بودند، گفتند: نه، اینجارا مسجدی می کنیم. **خواهند گفت: سه تن بودند و چهارمیشان سگشان بود** و می گویند : پنج تن، بودند و ششمیشان سگشان بود، تیر به تاریکی می افکنند و می گویند: هفت تن بودند و هشتمیشان سگشان بود بگو: پروردگار من به عدد آنها داناتر است و شمار ایشان را جز اندک کسان نمی دانند و تو در باره آنها جز به

ظاهر مجادله مکن و از کس نظر مخواه. هرگز مگوی: فردا چنین می کنم، مگر خداوند بخواهد و چون فراموش کنی، پروردگارت را به یادآور و بگو: شاید پروردگار من مرا از نزدیک ترین راه هدایت کند. **وآنان درغار خود سیصد سال آرمیدند و نه سال بدان افزوده اند.** بگو: خداوند داناتر است که چند سال آرمیدند غیب آسمانها و زمین ازآن اوست چه بیناست و چه شنواست جز او دوستی ندارند و کس را در فرمان خود شریک نسازد. از کتاب پروردگارت هر چه بر تو وحی شده است تلاوت کن در سخنان او تغییر و تبدیلی نیست و تو جز او پناهگاهی نمی یابی. و همراه با کسانی که هر صبح و شام پروردگارشان را می خوانند و خشنودی اورا می جویند، خود را به صبر وادار و نباید چشمان تو برای یافتن پیرایه های این زندگی دنیوی از اینان منصرف گردد و از آن که دلش را از ذکرخود بی خبر ساخته ایم، و از پی هوای نفس خود می رود و در کارهایش اسراف می ورزد، پیروی مکن. بگو: این سخن حق از جانب پروردگار شماست هر که بخواهد ایمان بیاوردو، هر که بخواهد کافر شود ما برای کافران آتشی که دود آن همه را در برمی گیرد، آماده کرده ایم و چون به استغاثه آب خواهند از آبی چون مس گداخته که از حرارتش چهره ها کباب می شود بخوراننندشان، چه آب بدی و چه آرامگاهی بد. کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، بدانند که ما پاداش نیکوکاران را ضایع نمی کنیم. برایشان بهشتهای جاوید است از زیر پاهاشان نهرها جاری است بهشتیان را به دستبندهای زر می آرایند و جامه هایی سبز از دیبای نازک و دیبای ستبر می پوشند و بر تختها تکیه می زنند چه پاداش نیکویی و چه آرامگاه نیکویی. برایشان داستان دو مرد را بیان کن که به یکی دو تاکستان داده بودیم و برگرد آنها نخلها و در میانشان کشتزار کرده بودیم. آن دو تاکستان، میوه خود را می دادند بی هیچ کم و کاست و نهری بین آن دو جاری گردانیدیم. حاصل از آن او بود به دوستش که با او گفت و گو می کرد گفت: من به مال از تو بیشتر و به افراد پیروزترم. و آن مرد ستم بر خویشتن کرده به باغ خود در آمد و گفت: نپندارم که، این باغ هرگز از میان برود. و نپندارم که قیامت هم بیاید و اگر هم مرا نزد خدا برند، جایگاهی بهتر از این باغ خواهم

یافت. دوستش که با او گفت و گو می کرد گفت: آیا بر آن کس که تو را از خاک و سپس از نطفه بیافرید و مردی راست بالا کرد، کافر شده ای؟ ولی او خدای یکتا پروردگار من است و من هیچ کس را شریک پروردگارم نمی سازم. چرا آنگاه که به باغ خود در آمدی نگفتی: هر چه خداوند خواهد، و هیچ نیرویی جز نیروی او نیست؟ اگر می بینی که دارایی و فرزند من کمتر از تو است، شاید پروردگار من مرا چیزی بهتر از باغ تو دهد شاید بر آن باغ صاعقه ای بفرستد و آن را به زمینی صاف و لغزنده بدل سازد. یا آب آن بر زمین فرو رود و هرگز به یافتن آن قدرت نیابی. به ثمره اش آفت رسید و بامدادان دست حسرت بر دست می سایید که چه هزینه ای کرده بود و اکنون همه بناهایش فرو ریخته است و می گوید : ای کاش به پروردگارم شرک نیاورده بودم. او را گروهی که به یاریش برخیزند نبود و خود قدرت نداشت. آنجا یاری کردن خدای حق را سزد، پاداش او بهتر و سرانجامش نیکوتر است. برایشان زندگی دنیا را مثل بزن که چون بارانی است که از آسمان ببارد وبا آن گیاهان گوناگون به فراوانی بروید، ناگاه خشک شود و باد بر هر سوپراکنده اش سازد و خدا بر هر کاری تواناست. دارایی و فرزند پیرایه های این زندگانی دنیاست و کردارهای نیک که همواره بر جای می مانند نزد پروردگارت بهتر و امید بستن به آنها نیکوتر است. روزی که کوهها را به راه می اندازیم و زمین را بینی که هر چه در اندرون دارد بیرون افکنده است و همه را برای حساب گرد می آوریم و یک تن از ایشان را هم رها نمی کنیم. همه در یک صف به پروردگارت عرضه می شوند اکنون نزد ما آمدید همچنان که نخستین بار شما را بیافریدیم آیا می پنداشتید که هرگز برایتان وعده گاهی قرار نخواهیم داد؟ دفتر اعمال گشوده شود مجرمان را بینی که از آنچه در آن آمده است، بیمناکند و می گویند: وای بر ما، این چه دفتری است که هیچ گناه کوچک و بزرگی را حساب ناشده رها نکرده است آنگاه اعمال خود را در مقابل خود بیابند و پروردگار تو، به کسی ستم نمی کند. و آنگاه که به فرشتگان گفتیم که آدم را سجده کنید، همه جز ابلیس که، ازجن بود و از فرمان پروردگارش سر بتافت سجده کردند آیا شیطان و فرزندانش را به جای من به دوستی می گیرید، حال آنکه دشمن

شمایند؟ ظالمان بد چیزی را به جای خدا برگزیدند. آنگاه که آسمانها و زمین و خودشان را می آفریدم، از آنها یاری نخواستم زیرا من گمراه کنندگان را به یاری نمی گیرم. و روزی که می گوید : **آنهایی را که می پنداشتید شریکان منند ندا دهید ندا دهند و شریکان پاسخ ندهند آنگاه هلاکتگاه را میانشان قرار دهیم. چون مجرمان آتش را ببینند بدانند که در آن خواهند افتاد و راه رهایی ازآن نیست**. در این قرآن برای مردم هر گونه داستانی بیان کرده ایم، ولی آدمی بیش از همه به جدل بر می خیزد. مردمان را چون به راه هدایت فرا خواندند، هیچ چیز از ایمان آوردن و آمرزش خواستن، باز نداشت مگر آنکه می بایست به شیوه پیشینیان گرفتار عذاب شوند یا آنکه عذاب رویاروی و آشکارا بر آنان فرود آید. و ما پیامبران را نفرستادیم جز آنکه به مردم مژده دهند یا بیم و کافرانی که می خواهند به نیروی باطل، حق را از میان ببرند جدال می کنند و آیات و هشدارهای مرا به ریشخند می گیرند. کیست ستمکارتر از آن که آیات پروردگارش را برایش بخوانند و او اعراض کند و کارهایی را که از پیش مرتکب شده فراموش کند؟ بر دل ایشان پرده افکندیم تا آیات را در نیابند و گوشهایشان را کر ساختیم که اگر به راه هدایتشان فراخوانی، هرگز راه نیابند. پروردگارت آمرزنده و مهربان است اگر می خواست به سبب کردارشان دراین، جهان بازخواستشان کند، بی درنگ به عذابشان می سپرد اما عذاب را زمانی معین است که چون فراز آید، پناهگاهی نیابند. و آن قریه ها را چون کافر شدند به هلاکت رسانیدیم و برای هلاکتشان وعده ای نهادیم. و موسی به شاگرد خود گفت: من همچنان خواهم رفت تا آنجا که دو دریا به هم رسیده اند یا می رسم، یا عمرم به سر می آید. چون آن دو به آنجا که دو دریا به هم رسیده بودند رسیدند، ماهیشان را فراموش کردند و ماهی راه دریا گرفت و در آب شد. چون از آنجا گذشتند، به شاگرد خود گفت: چاشتمان را بیاور که در این سفرمان رنج فراوان دیده ایم. گفت: آیا به یاد داری آنگاه را که در کنار آن صخره مکان گرفته بودیم؟ من ماهی را فراموش کرده ام و این شیطان بود که سبب شد فراموشش کنم و ماهی به شیوه ای شگفت انگیز به دریا رفت. گفت: آنجا همان جایی است که در طلبش بوده ایم و به نشان قدمهای خود جست و جو کنان

بازگشتند. در آنجا بنده ای از بندگان ما را که رحمت خویش بر او ارزانی داشته بودیم و خود بدو دانش آموخته بودیم بیافتند. موسی گفتش: آیا با تو بیایم تا آنچه به تو آموخته اند به من بیاموزی؟ گفت : تو را شکیب همراهی با من نیست. و چگونه در برابر چیزی که بدان آگاهی نیافته ای صبر خواهی کرد؟ گفت: اگر خدا بخواهد، مرا صابر خواهی یافت آنچنان که در هیچ کاری تورا نافرمانی نکنم. گفت: اگر از پی من می آیی، نباید که از من چیزی بپرسی تا من خود تو، را از آن آگاه کنم. پس به راه افتادند تا به کشتی سوار شدند کشتی را سوراخ کرد گفت: کشتی را سوراخ می کنی تا مردمش را غرقه سازی؟ کاری که می کنی کاری سخت بزرگ و زشت است. گفت: نگفتم که تو را شکیب همراهی با من نیست ؟ گفت: اگر فراموش کرده ام مرا بازخواست مکن و بدین اندازه بر من سخت مگیر. و رفتند تا به پسری رسیدند، او را کشت، موسی گفت: آیا جان پاکی رابی آنکه مرتکب قتلی شده باشد می کشی؟ مرتکب کاری زشت گردیدی. گفت: نگفتم که تو را شکیب همراهی با من نیست ؟ گفت: اگر از این پس از تو چیزی پرسم با من همراهی مکن، که از جانب من معذور باشی. پس برفتند تا به دهی رسیدند از مردم آن ده طعامی خواستند از میزبانیشان سر برتافتند آنجا دیواری دیدند که نزدیک بود فرو ریزد دیوار را راست کرد موسی گفت: کاش در برابر این کار مزدی می خواستی. گفت: اکنون زمان جدایی میان من و توست و تو را از راز آن کارها که، تحملشان را نداشتی آگاه می کنم : اما آن کشتی از آن بینوایانی بود که در دریا کار می کردند خواستم معیوبش کنم، زیرا در آن سوترشان پادشاهی بود که کشتیها را به غضب می گرفت. اما آن پسر، پدر و مادرش مؤمن بودند ترسیدیم که آن دو را به عصیان وکفر دراندازد. خواستیم تا در عوض او پروردگارشان چیزی نصیبشان سازد به پاکی بهتر از او و به مهربانی نزدیک تر از او. اما دیوار از آن دو پسر یتیم از مردم این شهر بود در زیرش گنجی بود، از آن پسران پدرشان مردی صالح بود پروردگار تو می خواست آن دو به حد رشد رسند و گنج خود را بیرون آرند و من این کار را به میل خود نکردم رحمت پروردگارت بود این است راز آن سخن که گفتم: تو را شکیب آنها نیست. **و از تو در باره**

ذوالقرنین می پرسند بگو: برای شما از او چیزی می خوانم. ما او را در زمین مکانت دادیم و راه رسیدن به هر چیزی را به او نشان، دادیم. او نیز راه را پی گرفت. تا به غروبگاه خورشید رسید دید که در چشمه ای گل آلود و سیاه غروب می کند و در آنجا مردمی یافت، گفتیم : ای ذوالقرنین، می خواهی عقوبتشان کن و می خواهی با آنها به نیکی رفتار کن. گفت: اما هر کس که ستم کند ما عقوبتش خواهیم کرد آنگاه او را نزد پروردگارش می برند تا او نیز به سختی عذابش کند. و اما هر کس که ایمان آورد و کارهای شایسته کند، اجری نیکو دارد و در باره او فرمانهای آسان خواهیم راند. باز هم راه را پی گرفت. تا به مکان بر آمدن آفتاب رسید دید بر قومی طلوع می کند که غیر از پرتو آن برایشان هیچ پوششی قرار نداده ایم. چنین بود و ما بر احوال او احاطه داریم. باز هم راه را پی گرفت. تا به میان دو کوه رسید در پس آن دو کوه مردمی را دید که گویی هیچ سخنی را نمی فهمند. گفتند: ای ذوالقرنین، یاجوج و ماجوج در زمین فساد می کنند می خواهی خراجی بر خود مقرر کنیم تا تو میان ما و آنها سدی برآوری؟ گفت: آنچه پروردگار من مرا بدان توانایی داده است بهتر است مرا به نیروی خویش مدد کنید، تا میان شما و آنها سدی برآورم. برای من تکه های آهن بیاورید چون میان آن دو کوه انباشته شد، گفت: بدمید تا آن آهن را بگداخت و گفت: مس گداخته بیاورید تا بر آن ریزم. نه توانستند از آن بالا روند و نه در آن سوراخ کنند. گفت: این رحمتی بود از جانب پروردگار من، و چون وعده پروردگار من دررسد، آن را زیر و زبر کند و وعده پروردگار من راست است. و در آن روز واگذاریم تا چون موج روان گردند، و چون در صور بدمند همه را یکجا گرد آوریم. و در آن روز جهنم را به کافران، چنان که باید نشان خواهیم داد: آن کسان که دیدگانشان از یاد من در حجاب بوده و توان شنیدن نداشته اند. آیا کافران پندارند که به جای من بندگان مرا به خدایی گیرند؟ ما جهنم را آماده ساخته ایم تا منزلگاه کافران باشد. بگو: آیا شما را آگاه کنیم که کردار چه کسانی بیش از همه به زیانشان بود؟ آنهایی که کوششان در زندگی دنیا تباه شد و می پنداشتند کاری نیکو می کنند. آنان به آیات پروردگارشان و به ملاقات با او ایمان نیاوردند، پس اعمالشان ناچیز شد و ما در روز

قیامت برایشان منزلتی قائل نیستیم. همچنین کیفر آنان به سبب کفرشان و نیز بدان سبب که آیات و پیامبران مرا مسخره می کردند، جهنم است. کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند مهمانسرایشان باغهای فردوس است. در آنجا جاویدانند و هرگز هوای انتقال نکنند. بگو: **اگر دریا برای نوشتن کلمات پروردگار من مرکب شود، دریا به پایان می رسد و کلمات پروردگار من به پایان نمی رسد، هر چند دریای دیگری به مدد آن بیاوریم.** بگو: من انسانی هستم همانند شما به من وحی می شود هر آینه خدای شما خدایی است یکتا هر کس دیدار پروردگار خویش را امید می بندد، باید کرداری شایسته داشته باشد و در پرستش پروردگارش هیچ کس را شریک نسازد.

70 نحل سوره16

به نام خدای بخشاینده مهربان

فرمان خداوند در رسید، به شتابش، مخواهید او منزه است و از هر چه شریک او می سازند برتر. **فرشتگان را همراه وحی که فرمان اوست بر هر یک از بندگانش که بخواهد فرو می فرستد تا بیم دهند که : جز من خدایی نیست، پس از من بترسید.** آسمانها و زمین را به حق بیافرید، از هر چه با او شریک می سازند، برتر است. آدمی را از نطفه بیافرید و اکنون اوست که به آشکارا دشمنی می ورزد. چهار پایان را برایتان بیافرید، شما را از آنها حرارت و دیگر سودهاست و از گوشتشان می خورید. و چون شب هنگام باز می گردند و بامدادان بیرون می روند، نشان تجمل شمایند، بارهایتان را به شهرهایی که جز به رنج تن بدانها نتوانید رسید حمل می کنند، زیرا پروردگارتان رئوف و مهربان است. و اسبان و استران و خران را برای آن آفریده است که سوارشان شوید و نیززینت شما باشند و خدا چیزهایی آفریده که شما نمی دانید. بر خداست که راه راست را بنماید از میان راهها نیز راهی است منحرف اگر خدا می خواست، همه شما را هدایت می کرد. **اوست که از آسمان برایتان باران نازل کرد از آن می نوشید و بدان گیاه می روید و چارپایان را می چرانید. و با آن برایتان کشتزار و زیتون و نخلها و تاکستانها و هر نوع میوه برویاند،**

در این عبرتی است برای مردمی که می اندیشند. و مسخر شما کرد شب و روز را و خورشید و ماه را و ستارگان همه، فرمانبردار امر او هستند در این برای آنها که به عقل در می یابند عبرتهاست. در زمین چیزهایی با رنگهای گوناگون آفرید، در این عبرتی است برای مردمی که پند می گیرند. اوست که دریا را رام کرد تا از آن گوشت تازه بخورید و زیورهایی بیرون آرید و خویشتن بدان بیارایید، و کشتیها را بینی که دریا را می شکافند وپیش می روند تا از فضل خدا روزی بطلبید، باشد که سپاس گویید. و بر زمین کوههای بزرگ افکند تا شما را نلرزاند و رودها و راهها، پدیدآورد شاید هدایت شوید. و نشانه ها نهاد، و به ستارگان راه می یابند. آیا آن که می آفریند همانند کسی است که نمی آفریند؟ چرا در نمی یابید؟ **اگر بخواهید نعمتهای خدا را شمار کنید، شمار کردن نتوانید. خدا آمرزنده و مهربان است.** آنچه را که پنهان می کنید یا آشکار می سازید خدا به آن آگاه است. آنهایی را که به جای الله به خدایی می خوانند، نمی توانند چیزی بیافرینند، و خود مخلوقند. مردگانند، نه زندگان، و ندانند که چه وقت آنها را دوباره زنده می کنند. خدای شما خدایی است یکتا و آنان که به آخرت ایمان ندارند دلهایشان انکار کند و خود کبر فروشند. به راستی که خدا می داند که چه در دل پنهان می دارند و چه چیز را آشکارمی سازند و او متکبران را دوست ندارد. چون به آنها گفته شود: پروردگارتان چه چیز نازل کرده است؟ گویند: افسانه های گذشتگان. تا در روز قیامت همه بار گناه خویش و بار گناه کسانی را که به نادانی گمراهشان کرده بودند، بردارند آگاه باش که بار بدی بر می دارند. پیشینیانشان حیلت ساختند فرمان خدا در رسید و آن بنا را از پایه ویران ساخت و سقف بر سرشان فرود آمد و از سویی که نفهمیدند، عذاب آنان رافرو گرفت. آنگاه در روز قیامت رسوایشان سازد و گوید: بتانی که شریک من می خواندید و بر سر آنها با یکدیگر اختلاف می کردید اکنون کجایند؟ دانشمندان گویند: امروز نصیب کافران رسوایی و رنج است. کسانی هستند که بر خود ستم روا داشته اند، چون فرشتگان جانشان را بستانند، سر تسلیم فرود آرند و گویند: ما هیچ کار بدی نمی کردیم آری، خدااز کارهایی که می کردید آگاه است. از درهای جهنم داخل شوید و تا ابد در آنجا

بمانید بد جایگاهی است، جایگاه گردنکشان. از پرهیزگاران پرسند: پروردگار شما چه چیز نازل کرده است؟ گویند: بهترین را به آنان که در این دنیا نیکی کنند، نیکی پاداش دهند و سرای آخرت نیکوتر از آن است و جایگاه پرهیزگاران چه جایگاه خوبی است. به بهشتهای جاویدان داخل می شوند در آن جویها روان است هر چه بخواهند برایشان مهیاست خدا پرهیزگاران را اینچنین پاداش می دهد، آنان که چون فرشتگانشان پاک سیرت بمیرانند، می گویند: سلام بر شما به پاداش کارهایی که می کرده اید به بهشت در آیید. آیا چشم به راهند که فرشتگان نزدشان بیایند، یا فرمان پروردگارت فرا رسد؟ گروهی نیز که پیش از ایشان بودند چنین می کردند و خدا به آنان ستم نکرد بلکه آنان خود به خود ستم می کردند. به کیفر کردار بدشان رسیدند و همان چیزهایی که به ریشخند می گرفتند بر سرشان تاختن آورد. مشرکان گفتند: اگر خدا می خواست، ما و پدرانمان هیچ چیز جز او را نمی پرستیدیم و آنچه را حرام کرده ایم، حرام نمی کردیم مردمی هم که پیش از ایشان بودند چنین می گفتند آیا پیامبران را جز تبلیغ روشنگر وظیفه دیگری است؟ به میان هر ملتی پیامبری مبعوث کردیم، که خدا را بپرستید و از بت دوری، جویید بعضی را خدا هدایت کرد و بر بعضی گمراهی مقرر گشت پس در زمین بگردید و بنگرید که عاقبت کار کسانی که پیامبران را به دروغ نسبت می دادند، چگونه بوده است. و اگر تو به هدایت آنها حریص باشی، خدا آن را که گمراه کرده است، هدایت نمی کند و این گمراهان را هیچ یاری دهنده ای نیست. تا آنجا که می توانستند به خدا قسم خوردند، که خدا کسانی را که می میرند به رستاخیز زنده نمی کند آری این وعده ای است که انجام دادن آن بر عهده اوست، ولی بیشتر مردم نمی دانند. تا آنچه را در آن اختلاف می کردند برایشان آشکار کند و کافران بدانند، که دروغ می گفته اند. **فرمان ما به هر چیزی که اراده اش را بکنیم، این است که می گوییم: موجود شو، و موجود می شود.** به آنان که مورد ستم واقع شدند و در راه خدا مهاجرت کردند در این جهان جایگاهی نیکو می دهیم و اگر بدانند اجر آخرت بزرگ تر است، آنان که صبر پیشه کردند و بر خدا توکل کردند. اگر خود نمی دانید، از اهل کتاب بپرسید که ما، پیش از تو، به رسالت، نفرستادیم مگر مردانی را که به

آنها وحی می فرستادیم، همراه با دلایل روشن و کتابها و بر تو نیز قرآن را نازل کردیم تا آنچه رابرای مردم نازل شده است برایشان بیان کنی و باشد که بیندیشند. آیا آنان که مرتکب بدیها می شوند، مگر ایمنند از اینکه زمین به فرمان خدا آنها را فرو برد یا عذاب از جایی که نمی دانند بر سرشان فرود آید. یا به هنگام آمد و شد فرو گیردشان، چنان که نتوانند بگریزند؟ یا از آنان یکان یکان بکاهد؟ هر آینه پروردگارتان رئوف و مهربان است. آیا به چیزهایی که خدا آفریده است نمی نگرند که برای سجده به درگاه اوسایه هایشان را به چپ و راست می افکنند و در برابر او خاشعند؟ هر چه در آسمانها و زمین است از جنبندگان و فرشتگان بی هیچ گردنکشی خدارا سجده می کنند. از پروردگارشان که فراز آنهاست می ترسند و به هر چه مامور شده اند، همان می کنند. **خدا گفت: دو خدا را مپرستید و جز این نیست که اوست خدای یکتا پس، از من بترسید.** هر چه در آسمانها و زمین است از آن اوست و پرستش خاص اوست آیا ازغیر خدا می ترسید؟ هر نعمتی که شماراست از جانب خداوند است و چون محنتی به شما رسد به پیشگاه او زاری می کنید. و باز چون آن محنت را به پایان آرد گروهی از شما به پروردگارشان مشرک می شوند، تا نعمتی را که به آنها عنایت کرده ایم ناسپاسی کنند اکنون متمتع شوید، زودا که خواهید دانست. آنگاه از آنچه روزیشان داده ایم نصیبی برای بتانی که هیچ نمی دانند معین می کنند به خدا سوگند به سبب دروغی که می بندید بازخواست می شوید. برای خدا دختران قائل می شوند او منزه است و برای خود هر چه دوست دارند. و چون به یکیشان مژده دختر دهند، سیه روی می شود و خشم خود فرو می خورد. از شرم این مژده، از مردم پنهان می شود آیا با خواری نگاهش دارد یا در خاک نهانش کند؟ آگاه باشید که بد داوری می کنند. صفت بد از آن کسانی است که به قیامت ایمان نمی آورند و صفت برتر ازآن خداوند است و اوست پیروزمند و حکیم. اگر خداوند بخواهد که مردم را به گناهشان هلاک کند، بر روی زمین هیچ جنبنده ای باقی نمی ماند، ولی عذابشان را تا مدتی معین به تاخیر می افکند و چون اجلشان فرا رسد، یک ساعت پس و پیش نشوند. آنچه را نمی پسندند به خدا نسبت کنند و زبانشان به دروغ گوید که، خوبیهااز آن آنهاست، نه بی

تردید نصیب آنها آتش است و خود به شتاب به سوی آن روند. به خدا سوگند که برای مردمی هم که پیش از تو بوده اند پیامبرانی فرستاده ایم ولی شیطان اعمالشان را در چشمشان بیاراست و در آن روز شیطان دوستشان خواهد بود و آنها راست عذابی دردآور. ما این کتاب را بر تو نازل نکرده ایم جز برای آنکه هر چه را در آن اختلاف می کنند برایشان بیان کنی و نیز راهنما و رحمتی برای مؤمنان باشد. و خدا از آسمان باران فرستاد و زمین مرده را با آن زنده کرد برای مردمی که گوش شنوا دارند در این عبرتی است. برای شما در چارپایان پندی است از شیر خالصی که از شکمشان از میان سرگین و خون بیرون می آید سیرابتان می کنیم شیری که به کام نوشندگانش گواراست. **و از میوه های نخلها و تاکها شرابی مست آور و رزقی نیکو به دست می آورید و خردمندان را در این عبرتی است.**
پروردگار تو به زنبور عسل وحی کرد که: از کوهها و درختان و در، بناهایی که می سازند خانه هایی برگزین. آنگاه از هر ثمره ای بخور و از روی خشوع به راه پروردگارت برو از شکم او شرابی رنگارنگ بیرون می آید که شفای مردم در آن است و صاحبان اندیشه را در این عبرتی است. خدا شما را بیافرید، آنگاه می میراند و از میان شما کسی را به پیری می رساند تا هر چه را که آموخته است از یاد ببرد، زیرا خدا دانا و تواناست. خدا روزی بعضی از شما را از بعضی دیگر افزون کرده است پس آنان که فزونی یافته اند از روزی خود به بندگان خویش نمی دهند تا همه در روزی یکسان شوند آیا نعمت خدا را انکار می کنید؟ خدا برای شما از میان خودتان همسرانی قرار داد و از همسرانتان فرزندان وفرزندزادگان پدید آورد و از چیزهای خوش و پاک روزیتان داد آیا هنوزبه باطل ایمان می آورند و نعمت خدا را کفران می کنند؟ سوای خدا چیزهایی را می پرستند که ناتوانند و یارای آن ندارند که از آسمانها و زمین روزیشان دهند. برای خدا مثل مزنید، خدا می داند و شما نمی دانید. خدا برده زر خریدی را مثل می زند که هیچ قدرتی ندارد و کسی راکه از جانب خویش رزق نیکویش داده ایم و در نهان و آشکارا انفاق می کند آیااین دو برابرند؟ سپاس خاص خداست، ولی بیشترشان نادانند. و خدا مثل دو مرد را بیان می کند که یکی لال است و توان هیچ چیز

ندارد وبار دوش مولای خود است، هر جا که او را بفرستد هیچ فایده ای حاصل نمی کند آیا این مرد با آن کس که مردم را به عدل فرمان می دهد و خود بر راه راست می رود برابر است؟ از آن خداست نهان آسمانها و زمین و فرا رسیدن قیامت تنها یک چشم برهم زدن یا نزدیک تر از آن است زیرا خدا بر هر کاری تواناست. خدا شما را از بطن مادرانتان بیرون آورد و هیچ نمی دانستید و برایتان چشم و گوش و دل بیافرید شاید سپاس گویید. آیا آن پرندگان رام شده در جو آسمان را نمی بینند؟ هیچ کس جز خدا آنهارا در هوا نگاه نتواند داشت و در این برای مردمی که ایمان می آورند عبرتهاست. خدا خانه هایتان را جای آرامشتان قرار داد و از پوست چهارپایان، برایتان خیمه ها ساخت تا به هنگام سفر و به هنگام اقامت در رنج نیفتید و ازپشم و کرک و مویشان، تا روز قیامت برایتان اثاث خانه و اسباب زندگی ساخت. خدا برای شما از چیزهایی که آفریده است سایه ها پدید آورد و در کوهها برایتان غارها ساخت و جامه هایی که شما را از گرما حفظ می کند و جامه هایی که در جنگ نگهدار شماست خدا نعمتهای خود را اینچنین بر شما تمام می کند باشد که تسلیم فرمان او شوید. اگر رویگردان شدند، جز این نیست که وظیفه تو تبلیغی روشنگر است. نعمتهای خدا را می شناسند، باز هم منکر آن می شوند، زیرا بیشترشان ناسپاسند. روزی که از هر امتی گواهی برانگیزیم و به کافران رخصت سخن گفتن داده نشود و عذرشان پذیرفته نیاید. و ستمگران عذاب را بنگرند، عذابی که هیچ تخفیف نیابد و هیچ مهلتشان ندهند. و چون مشرکان آنان را که شریک خدا می ساختند، ببینند، می گویند: ای پروردگار ما، اینان شریکانی هستند که ما به جای تو آنها را می خواندیم آنان پاسخ می گویند که شما دروغ می گویید. و در این روز به بندگی، خویشتن را تسلیم خدا کنند و آن دروغها که می بافته اند نابود شود. آنان که کافر شدند و دیگران را از راه خدا بازداشتند، به کیفر فسادی که می کردند عذابی بر عذابشان خواهیم افزود. و روزی باشد که از هر امتی شاهدی از خودشان به زیان خودشان برانگیزیم وتو را بیاوریم تا به زیان آنان شهادت دهی و ما قرآن را که بیان کننده هر چیزی است و هدایت و رحمت و بشارت برای مسلمانان است بر تو نازل کرده ایم. خدا به عدل و

احسان و بخشش به خویشاوندان فرمان می دهد و از فحشا و زشتکاری و ستم نهی می کند شما را پند می دهد، باشد که پذیرای پند شوید. چون با خدا پیمان بستید بدان وفا کنید و چون سوگند اکید خوردید آن را مشکنید، که خدا را ضامن خویش کرده اید و او می داند که چه می کنید. و همانند آن زن که رشته ای را که محکم تافته بود از هم گشود و قطعه، قطعه کرد مباشید، تا سوگندهای خود را وسیله فریب یکدیگر سازید بدین بهانه که گروهی بیشتر از گروه دیگر است خدا شما را بدان می آزماید، و در روزقیامت چیزی را که در آن اختلاف می کردید برایتان بیان می کند. اگر خدا می خواست، همه شما را یک امت کرده بود، ولی هر که را بخواهد گمراه می سازد و هر که را بخواهد هدایت می کند و از هر کاری که می کنید بازخواست می شوید. سوگندهای خود را وسیله فریب یکدیگر مسازید تا قدمی را که استوار ساخته اید بلغزد و به سبب اعراض از راه خدا به بدی افتید و به عذابی بزرگ گرفتار آیید. پیمان خدا را به بهایی اندک مفروشید زیرا اگر بدانید، آنچه در نزد خداست برایتان بهتر است. آنچه نزد شماست فنا می شود و آنچه نزد خداست باقی می ماند و آنان راکه شکیبایی ورزیدند پاداشی بهتر از کردارشان خواهیم داد. هر زن و مردی که کاری نیکو انجام دهد، اگر ایمان آورده باشد زندگی خوش و پاکیزه ای بدو خواهیم داد و پاداشی بهتر از کردارشان عطا خواهیم کرد. و چون قرآن بخوانی، از شیطان رجیم به خدا پناه ببر. شیطان را بر کسانی که ایمان آورده اند و بر خدا توکل می کنند تسلطی نیست. تسلط او تنها بر کسانی است که دوستش می دارند و به خدا شرک می آورند، چون آیه ای را جانشین آیه دیگر کنیم، خدا بهتر می داند که چه چیز نازل کند. گفتند: که تو دروغ می بافی، نه، بیشترینشان نادانند. بگو: آن را روح القدس به حق از جانب پروردگارت نازل کرده است تا مؤمنان را استواری ارزانی دارد و مسلمانان را هدایت و بشارت باشد. **می دانیم که می گویند: این قرآن را بشری به او می آموزد. زبان کسی، که به او نسبت می کنند عجمی است، حال آنکه این زبان عربی روشنی است.** خدا کسانی را که به آیاتش ایمان نمی آورند هدایت نمی کند و برایشان عذابی دردآور مهیاست. کسانی دروغ می بافند که به آیات خدا

ایمان ندارند اینان خود، دروغگویند. کسی که پس از ایمان به خدا کافر می شود جز این نیست که او را به زور واداشته اند تا اظهار کفر کند و حال آنکه دلش به ایمان خویش مطمئن است ولی آنان که در دل را به روی کفر می گشایند، مورد خشم خدایند و عذابی بزرگ برایشان مهیاست. و این بدان سبب است که اینان زندگی دنیا را بیشتر از زندگی آخرت دوست دارند و خدا مردم کافر را هدایت نمی کند. خدا بر دل و گوشها و چشمانشان مهر بر نهاده است و خود بی خبرانند. به ناچار در آخرت هم از زیان دیدگان باشند. سپس پروردگار تو برای کسانی که پس از آن رنجها که دیدند، مهاجرت کردند و به جهاد رفتند و پای فشردند، آمرزنده و مهربان است. روز قیامت هر کس به دفاع از خویش به مجادله می پردازد و کیفر هر کس چنان که حق اوست داده می شود و به کسی ستم روا ندارند. خدا قریه ای را مثل می زند که امن و آرام بود، روزی مردمش به فراوانی از هر جای می رسید اما کفران نعمت خدا کردند و خدا به کیفر اعمالشان به گرسنگی و وحشت مبتلایشان ساخت. پیامبری از خودشان بر آنها مبعوث شد، تکذیبش کردند، و عذاب آن ستمکاران را فرو گرفت. از این چیزهای حلال و پاکیزه که خدا به شما روزی داده است بخورید و اگرخدا را می پرستید شکر نعمتش را به جای آورید. **خدا حرام کرده است بر شما مردار و خون و گوشت خوک و هر چه را جز به نام خدا ذبح کرده باشند اما کسی که ناچار شود هر گاه از حد نگذراند، خدا آمرزنده و مهربان است.** تا بر خدا افترا بندید، برای هر دروغ که بر زبانتان می آید مگویید که این حلال است و این حرام کسانی که به خداوند دروغ می بندند رستگار نمی شوند، اندک بهره ای می برند و در عوض به عذابی دردآور گرفتار می آیند. و بر یهودیان آنچه را که پیش از این برای تو حکایت کردیم حرام کرده بودیم ما به آنها ستم نکرده ایم، آنان خود به خویشتن ستم کرده اند. **پروردگار تو برای کسانی که از روی نادانی مرتکب کاری زشت شوند، سپس توبه کنند و به صلاح آیند، آمرزنده و مهربان است. ابراهیم بزرگوار مردی بود به فرمان خدا برپای ایستاد و صاحب دین حنیف بود و از مشرکان نبود،** و سپاسگزار نعمتهای او بود، خداوندش برگزید و به راه راست هدایت کرد. در دنیا به او نیکی

عنایت کردیم و در آخرت از صالحان است. **به تو، نیز وحی کردیم که: از آیین حنیف ابراهیم پیروی کن که او از مشرکان نبود.** شنبه گرفتن را برای کسانی که در آن اختلاف کرده بودند قرار داده اند و پروردگار تو در روز قیامت در باره آنچه اختلاف می کردند حکم خواهد کرد. مردم را با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت بخوان و با بهترین، شیوه با آنان مجادله کن زیرا پروردگار تو به کسانی که از راه او منحرف شده اند آگاه تر است و هدایت یافتگان را بهتر می شناسد. اگر عقوبت می کنید، چنان عقوبت کنید که شما را عقوبت کرده اند و اگر صبر کنید، صابران را صبر نیکوتر است. صبر کن، که صبر تو جز به توفیق خدا نیست و برایشان محزون مباش و از مکرشان دلتنگی منمای، زیرا خدا با کسانی است که می پرهیزند و نیکی می کنند.

71 نوح سوره 71

به نام خدای بخشاینده مهربان

ما نوح را به سوی قومش فرستادیم که: قوم خود را پیش از آنکه عذابی دردآور بر سرشان فرود آید، بیم دهد. گفت: ای قوم من، من بیم دهنده ای روشنگرم، خدا را بپرستید، و از او بترسید و از من اطاعت کنید، تا گناهانتان را بیامرزد، و شما را تا مدتی معین مهلت دهد، زیرا آن مدت خدایی چون به سر آید اگر بدانید دیگر به تاخیر نیفتد. گفت: ای پروردگار من، من قوم خود را شب و روز دعوت کردم، و دعوت من جز به فرارشان نیفزود. و من هر بار که دعوتشان کردم تا تو آنها را بیامرزی، انگشتها در گوشهای خود کردند و جامه در سر کشیدند و پای فشردند و هر چه بیشتر سرکشی کردند. پس به آواز بلند دعوتشان کردم. باز به آشکار گفتم و در نهان گفتم. سپس گفتم: از پروردگارتان آمرزش بخواهید که او آمرزنده است، تا از آسمان برایتان پی در پی باران فرستد، و شما را به اموال و فرزندان مدد کند و برایتان بستانها و نهرها آفرید. شما را چه می شود که از شکوه خداوند نمی ترسید، حال آنکه شما را به گونه های مختلف بیافرید. **آیا نمی بینید چگونه خدا هفت آسمان طبقه طبقه را بیافرید. و ماه را روشنی آنها، و خورشید را چراغشان گردانید. و خدا شما را**

چون نباتی از زمین برویانید. باز شما را بدان باز می گرداند و باز از آن بیرون می آورد. و خدا، زمین را چون فرشی برایتان بگسترد، تا بر راههای پهناور آن بروید. نوح گفت: ای پروردگار من، آنها فرمان من نبردند، و از کسی پیروی کردند که مال و فرزندش جز به زیانش نیفزود. مکر کردند مکری بزرگ. و گفتند: خدایانتان را وا مگذارید ود و سواع و یغوث و یعوق و نسر را ترک مکنید. بسیاری را گمراه کردند و تو جز بر گمراهی ستمکاران میفزای. به کیفر گناهانشان غرقه شدند و به آتش رفتند و جز خدا برای خود یاری نیافتند. **و نوح گفت: ای پروردگار من، بر روی زمین هیچ یک از کافران را مگذار، که اگر بگذاریشان بندگانت را گمراه می کنند و جز فرزندانی فاجر و کافر نیاورند.** ای پروردگار من، مرا و پدر و مادرم را و هر که را با ایمان به خانه من وارد شود و نیز مردان مؤمن و زنان مؤمن را بیامرز و ستمکاران را جز به هلاکتشان میفزای.

72 ابراهیم سوره 14

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، را کتابی است که بر تو نازل کردیم تا مردم را به فرمان پروردگارشان از تاریکی به روشنایی ببری و به راه خدای پیروزمند ستودنی راه نمایی. خدایی که هر چه در آسمانها و زمین است از آن اوست پس وای بر کافران از عذابی سخت. آنان که زندگی دنیا را از آخرت دوست تر دارند و دیگران را از راه خدامنحرف می سازند و آن را منحرف می خواهند، سخت در گمراهی هستند. **هیچ پیامبری را جز به زبان مردمش نفرستادیم، تا بتواند پیام خدا را برایشان بیان کند، پس خدا هر که را بخواهد گمراه می کند و هر که را بخواهد هدایت می کند و اوست پیروزمند و حکیم.** موسی را با آیات خود فرستادیم که: قوم خود را از تاریکی به روشنایی بیرون آر، و روزهای خدا را به یادشان بیاور و در این برای هر شکیبای شکرگزار، عبرتهایی است. و موسی به قوم خود گفت : نعمتی را که خدا بر شما ارزانی داشته است به یاد آورید، آنگاه که شما را از فرعونیان رهانید به سختی آزارتان می کردند و پسرانتان را می

کشتند و زنانتان را زنده می گذاشتند و در این از جانب پروردگارتان برای شما آزمایشی بزرگ بود. و پروردگارتان اعلام کرد که اگر مرا سپاس گویید، بر نعمت شما می افزایم، و اگر کفران کنید، بدانید که عذاب من سخت است. و موسی گفت: اگر شما و همه مردم روی زمین کافر شوید، خدا بی نیاز و در خور ستایش است. آیا خبر کسانی که پیش از شما بوده اند، چون قوم نوح و عاد و ثمود و نیز کسانی که بعد از آنها بوده اند، به شما نرسیده است؟ جز خدا کسی را از آنان آگاهی نیست پیامبرانشان همراه با دلایل روشن آمدند و آنها دست بر دهان بردند و گفتند: ما به آنچه بدان مامور شده اید ایمان نمی آوریم و در چیزی که ما را بدان می خوانید سخت درتردید هستیم.
پیامبرانشان گفتند: آیا در خدا آن آفریننده آسمانها و زمین شکی هست؟ شما را فرا می خواند تا گناهانتان را بیامرزد وتا مدتی معین عذاب شما را به تاخیر می اندازد گفتند: شما جز مردمانی همانند ما نیستید می خواهید ما را از آنچه پدرانمان می پرستیدند بازدارید برای ما دلیلی روشن بیاورید. پیامبرانشان گفتند: ما جز مردمانی همانند شما نیستیم ولی خدا بر هر یک از بندگانش که بخواهد منت نهد ما را نسزد که برای شما دلیلی، جز به فرمان خدا، بیاوریم و مؤمنان بر خدا توکل کنند. چرا بر خدا توکل نکنیم، و حال آنکه او راه ما را به ما بنمود؟ و ما برآزاری که به ما می رسانید صبر خواهیم کرد و توکل کنندگان برخدا توکل کنند. کافران به پیامبرانشان گفتند: یا شما را ازسرزمین خود میرانیم یا به کیش ما بازگردید پس پروردگارشان به پیامبران وحی کرد که: ستمکاران را هلاک خواهیم کرد. و شما را پس از ایشان در آن سرزمین جای خواهیم داد این از آن کسی است که از عظمت من و از وعده عذاب من بترسد. پیروزی خواستند و هر جبار کینه توزی نومید شد. پشت سرش جهنم است تا در آنجا به جای آب، چرک و خونش بخورانند. جرعه، جرعه آن را می نوشد و هیچ گوارای او نیست و مرگ از هر سو بر او می تازد اما نمی میرد، که عذابی سخت در انتظار اوست. مثل اعمال کسانی که به خدا کافر شده اند چون خاکستری است که در روزی طوفانی بادی سخت بر آن بوزد توان نگه داشتن آنچه را که به دست آورده اند ندارند این است گمراهی بی انتها. آیا ندیده ای که خدا آسمانها و

زمین را به حق آفریده است؟ اگر بخواهد شما را می برد و مخلوقی تازه می آورد. و این بر خدا دشوار نیست. همه در پیشگاه خدا حاضر آیند ناتوانان به آنان که گردنکشی می کردند، گویند : ما پیرو شما بودیم آیا اکنون می توانید ما را به کار آیید و اندکی از عذاب خدا را از ما دفع کنید؟ گویند: اگر خدا ما را هدایت کرده بود، ما نیز شما را هدایت می کردیم حال ما را راه خلاصی نیست، برای ما یکسان است چه بیتابی کنیم، چه شکیبایی ورزیم. چون کار به پایان آید، شیطان گوید: خدا به شما وعده داد و وعده او درست بود و من نیز به شما وعده دادم ولی وعده خود خلاف کردم و برایتان هیچ دلیل وبرهانی نیاوردم جز آنکه دعوتتان کردم شما نیز دعوت مرا اجابت کردید، پس مرا ملامت مکنید، خود را ملامت کنید نه من فریادرس شمایم، نه شما فریادرس من از اینکه مرا پیش از این شریک خدا کرده بودید بیزارم زیرا برای ستمکاران عذابی است دردآور. **کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، به بهشتهایی که نهرها در آن جاری است در آورند، به فرمان پروردگارشان در آنجا جاودانه بمانند و به سلام، یکدیگر را تحیت گویند.** آیا ندیده ای که خدا چگونه مثل زد؟ سخن پاک چون درختی پاک است که ریشه اش در زمین استوار و شاخه هایش در آسمان است. به فرمان خدا هر زمان میوه خود را می دهد خدا برای مردم مثلها می آورد، باشد که پند گیرند. و مثل سخن ناپاک چون درختی ناپاک است، که ریشه در زمین ندارد و برپا نتواند ماند. خدا مؤمنان را به سبب اعتقاد استوارشان در دنیا و آخرت پایدار می دارد، و ظالمان را گمراه می سازد و هر چه خواهد همان می کند. آیا ندیده ای آن کسان را که نعمت خدا را به کفر بدل ساختند و مردم خودرا به دیار هلاک بردند؟ به جهنم، آن قرارگاه بد، داخل می شوند. برای خدا همتایانی قرار دادند تا مردم را از راه او گمراه سازند بگو: اکنون بهره مند گردید که سرانجامتان آتش است. به بندگان من که ایمان آورده اند بگو تا نماز بگزارند و ازآنچه روزیشان داده ایم نهان و آشکارا انفاق کنند، پیش از آنکه روزی فرا رسد که در آن نه خرید و فروختی باشد و نه هیچ دوستیی به کار آید. خداست که آسمانها و زمین را آفرید و از آسمان باران نازل کرد و بدان باران برای روزی شما میوه ها رویانید و

کشتیها را رام شما کرد تا به فرمان او در دریا روان شوند و رودها را مسخر شما ساخت. و آفتاب و ماه را که همواره در حرکتند رام شما کرد و شب و روز را مسخرشما گردانید. و هر چه از او خواسته اید به شما ارزانی داشته است و اگر خواهید که، نعمتهایش را شمار کنید، نتوانید، که آدمی ستمکار و کافر نعمت است. و ابراهیم گفت : ای پروردگار من، این سرزمین را ایمن گردان و مرا و فرزندانم را از پرستش بتان دور بدار. ای پروردگار من، اینها بسیاری از مردم را گمراه کرده اند، پس هر کس که از من پیروی کند از من است و هر کس فرمان من نبرد، تو آمرزنده و مهربانی. ای پروردگار ما، برخی از فرزندانم را به وادیی بی هیچ کشته ای، نزدیک خانه گرامی تو جای دادم، ای پروردگار ما، تا نماز بگزارند دلهای مردمان چنان کن که هوای آنها کند و از هر ثمره ای روزیشان ده، باشد که سپاس گزارند. ای پروردگار ما، هر چه را پنهان می داریم یا آشکار می سازیم تو بدان آگاهی و بر خدا هیچ چیز در زمین و آسمان پوشیده نیست. سپاس خدایی را که در این پیری اسماعیل و اسحاق را به من عطا کرد، پروردگار من دعاها را می شنود. ای پروردگار من، مرا و فرزندان مرا بر پای دارندگان نماز گردان ای پروردگار ما، دعای مرا بپذیر. ای پروردگار ما، مرا و پدر و مادرم و همه مؤمنان را در روز شمار بیامرز. و مپندار که خدا از کردار ستمکاران غافل است عذابشان را تا آن روز که چشمها در آن خیره می ماند، به تاخیر می افکند. می شتابند، سرها را بالا گرفته اند چشم بر هم نمی زنند، و دلهایشان، خالی از خرد است. مردم را ازآن روز که عذاب فرا می رسد بترسان ستمکاران می گویند: بار خدایا، ما را اندکی مهلت ده تا دعوت تو را اجابت کنیم و از پیامبران تو پیروی کنیم آیا شما پیش از این سوگند نمی خوردید که هرگز زوال نمی یابید؟ در خانه های کسانی که خود بر خویشتن ستم می کردند، جای گرفتید و دانستید با آنان چگونه رفتار کردیم، و برایتان مثلها زدیم. آنان نیرنگهای خود نمودند و خدا از نیرنگهایشان آگاه بود هرچند که از نیرنگهایشان کوه از پای در می آمد. مپندار که خدا وعده ای را که به پیامبرانش داده است خلاف می کند، خداوند پیروزمند و انتقام گیرنده است. آن روز که زمین به زمینی جز این بدل شود و آسمانها به آسمانی دیگر، و

همه در پیشگاه خدای واحد قهار حاضر آیند. **مجرمان را در آن روز به غلهایی که دست را به گردن بندد، بسته بینی، جامه هاشان از قطران است و آتش صورتهاشان را فرو پوشیده است.** تا خدا هر کس را برابر عملش کیفر دهد، هر آینه خدا سریع الحساب است. این پیامی است برای مردم، تا بدان بیمناک شوند و بدانند که اوست خدای یکتا، و تا خردمندان پند گیرند.

73 انبیا سوره 21

به نام خدای بخشاینده مهربان

روز حساب مردم نزدیک شد و آنان همچنان، به غفلت رویگردانند. از سوی پروردگارشان برایشان هیچ اندرز تازه ای نیامد، جز آنکه آن را شنیدند و سرگرم بازیچه بودند. دلهایشان به لهو خو گرفته است و آن ستمگران سر در گوش یکدیگر نهادند و گفتند: آیا این مرد جز این است که انسانی همانند شماست؟ آیا با آنکه به چشم خود می بینید، همچنان از پی جادو می روید؟ گفت: پروردگار من از هر سخنی در آسمان و زمین آگاه است و او شنوا و داناست. **گفتند: نه، خوابهای پریشان است، یا دروغی است که می بندد یا شاعری است، پس برای ما از آن گونه که به پیامبران پیشین داده شده بود معجزه ای بیاورد.** پیش از آنها مردم قریه ای را که هلاک کردیم ایمان نیاورده بودند آیااینان، ایمان می آورند؟ ما پیش از تو به رسالت نفرستادیم مگر مردانی را که به آنها وحی می کردیم و اگر خود نمی دانید از اهل کتاب بپرسید. آنها را کالبدهایی نکردیم که به طعام نیازمند نباشند و عمر جاویدان هم نداشتند. سپس هر وعده ای که با ایشان نهادیم برآوردیم، و آنها و هر کس را که خواستیم رهانیدیم و گزافکاران را هلاک کردیم. کتابی بر شما نازل کرده ایم که در آن آوازه بزرگی شماست آیا به عقل در نمی یابید؟ و چه بسیار ستمکاره مردمی را که هلاک کردیم و به جایشان مردمی دیگر بیافریدیم. چون عذاب ما را حس می کردند به ناگاه از آنجا می گریختند. مگریزید به ناز و تنعم و خانه های خویش بازگردید، تا بازخواست گردید. گفتند: وای بر ما، ما ستمکاره بوده ایم. و همواره سخنشان این بود، تا همه را چون کشته درویده و آتش خاموش گشته گردانیدیم. ما این آسمان و

زمین و آنچه را میان آن دوست به بازیچه نیافریده ایم، اگر خواستار بازیچه ای می بودیم خود آن را می آفریدیم، اگر خواسته بودیم. بلکه حق را بر سر باطل می زنیم، تا آن را درهم کوبد و باطل نابود شونده است و وای بر شما از آنچه به خدا نسبت می دهید. از آن اوست هر که در آسمانها و زمین است و آنان که در نزد او هستند، از عبادتش به تکبر سر نمی تابند و خسته نمی شوند. شب و روز، بی آنکه فتوری در آنان پدید آید، تسبیح می گویند. آیا، در زمین خدایانی برگزیده اند که مردگان را از گور بر می انگیزند؟ اگر در زمین و آسمان خدایانی جز الله می بود، هر دو تباه می شدند پس الله پروردگار عرش از هر چه به وصفش می گویند منزه است. او در برابر هیچ یک از کارهایی که می کند، بازخواست نمی شود ولی مردم بازخواست می شوند. آیا به جز او خدایانی را برگزیده اند ؟ بگو: حجت خویش بیاورید در این کتاب آوازه کسانی است که با من هستند و آوازه کسانی که پیش از من بوده اند نه، بیشترینشان چیزی از حق نمی دانند و از آن اعراض می کنند. ما پیش از تو هیچ پیامبری نفرستادیم، جز آنکه به او وحی کردیم که جز من خدایی نیست پس مرا بپرستید. و گفتند که خدای رحمان صاحب فرزند است منزه است او بلکه آنان بندگانی گرامی هستند، در سخن بر او پیشی نمی گیرند و به فرمان او کار می کنند. می داند، هر چه در برابر آنهاست و هر چه پشت سر آنهاست و آنان جزکسانی را که خدا از آنها خشنود است شفاعت نمی کنند و از بیم او لرزانند. هر کس از آنها که بگوید: من سوای او خدایم، جزای چنین کسی جهنم است و ظالمان را چنین کیفر می دهیم. آیا کافران نمی دانند که آسمانها و زمین بسته بودند، ما آنها را گشودیم و هرچیز زنده ای را از آب پدید آوردیم؟ چرا ایمان نمی آورند؟ و بر زمین کوهها بیافریدیم تا نلرزاندشان و در آن راههای فراخ ساختیم، باشد که راه خویش بیابند. و آسمان را سقفی مصون از تعرض کردیم و باز هم از عبرتهای آن اعراض می کنند. اوست کسی که شب و روز و آفتاب و ماه را که هر یک در فلکی شناورند بیافرید. ما پیش از تو هیچ بشری را جاویدان نساخته ایم چسان اگر تو نیز بمیری آنها جاویدان بمانند؟ هر کسی طعم مرگ را می چشد و شما را به خیر و شر می آزماییم و همه به نزد ما باز می گردید. **کافران**

چون تو را ببینند بی شک مسخره ات خواهند کرد، که: آیا این همان مردی است که از خدایانتان به بدی یاد می کند ؟ و اینان خود یاد خدای رحمان را منکرند. آدمی شتابکار آفریده شده آیات خود را به شما نشان خواهم داد، شتاب مکنید. می گویند : اگر راست می گویید، پس آن وعده کجاست ؟ کافران، آنگاه که نتوانند آتش را از چهره و پشت خویش بازدارند و کسی به یاریشان بر نخیزد، خواهند دانست. اما نه، قیامت به ناگهان فراز آید و حیرانشان سازد و از عهده بازگرداندن آن بر نیایند و مهلتشان ندهند. **پیامبرانی را که پیش از تو بودند نیز به مسخره گرفته بودند ولی عذابی که مسخره اش می کردند بر سر مسخره کنندگان فرود آمد.** بگو: کیست آن که شما را شب و روز از قهرخدای رحمان حفظ می کند ؟ بااین همه ازیاد کردن پروردگارشان اعراض می کنند. یا آنکه خدایانی دارند که به جای ما آنان را از حوادث نگه می دارند؟ نه، آن خدایان یاری خویشتن نتوانند و ما نیز آنان را پناه ندهیم. بلکه ما آنها و پدرانشان را بهره مند کردیم تا عمرشان به درازا کشید آیا نمی بینند که قصد این سرزمین می کنیم و از اطراف آن می کاهیم؟ آیا باز هم آنها پیروزند؟ بگو: من شما را به وحی بیم می دهم ولی کران را چون بیم دهند، نمی شنوند. و اگر شمه ای از عذاب پروردگارت به آنها برسد، خواهند گفت: وای برما که ستمکار بوده ایم. روز قیامت ترازوهای عدل را تعبیه می کنیم، و به هیچ کس ستم نمی شود، اگر عملی به سنگینی یک خردل هم باشد به حسابش می آوریم، که ما حساب کردن را بسنده ایم. به موسی و هارون کتابی دادیم که حق و باطل را از یکدیگر تمیز می دهد و روشنی و اندرز است برای پرهیزگاران. آنان که از خدای خویش در نهان می ترسند و از روز قیامت هراسناکند. این مبارک قرآنی است که نازل کرده ایم آیا منکر آن هستید؟ پیش از این به ابراهیم نیروی شناختش را عطا کردیم و به او آگاه بودیم. آنگاه که به پدرش و قومش گفت: این تندیسها که به پرستش آنها دل نهاده اید چیستند ؟گفتند: پدرانمان را دیدیم که آنها را می پرستیدند. گفت: هر آینه شما و پدرانتان در گمراهی آشکاری بوده اید. گفتند: برای ما سخن حقی آورده ای، یا ما را به بازی گرفته ای؟ گفت: نه، پروردگار شما، پروردگار آسمانها و زمین است آن که آنهارا بیافریده است و من

بر این سخن که می گویم گواهی می دهم. و به خدا سوگند که چون شما بروید، چاره این بتانتان را خواهم کرد. آنها را خرد کرد مگر بزرگ ترینشان را، تا مگر به آن رجوع کنند. گفتند: چه کس به خدایان ما چنین کرده است؟ هر آینه او از ستمکاران است. گفتند: شنیده ایم که جوانی به نام ابراهیم، از آنها سخن می گفته است. گفتند: او را به محضر مردم بیاورید، تا شهادت دهند. گفتند: ای ابراهیم، تو با خدایان ما چنین کرده ای؟ گفت: بلکه بزرگ ترینشان چنین کرده است اگر سخن می گویند از آنها بپرسید. با خودشان گفت و گو کردند و گفتند: شما خود ستمکار هستید. آنگاه به حیرت سر فرو داشتند و گفتند: تو خود می دانی که اینان سخن نمی گویند. گفت: آیا سوای الله چیزی را می پرستید که نه شما را سود می رساند نه زیان. بیزارم از شما و از آن چیزهایی که سوای الله می پرستید آیا به عقل درنمی یابید ?گفتند: اگر می خواهید کاری بکنید، بسوزانیدش و خدایان خود را نصرت دهید. گفتیم: ای آتش، بر ابراهیم خنک و سلامت باش. می خواستند برای ابراهیم مکری بیندیشند، ولی ما زیانکارشان گردانیدیم. او و لوط را رهانیدیم و به سرزمینی که آن را برکت جهانیان قرار داده ایم، بردیم. و به او اسحاق و فرزندزاده ای چون یعقوب را بخشیدیم و همه را از شایستگان گردانیدیم. و همه را پیشوایانی ساختیم که به امر ما هدایت می کردند و انجام دادن کارهای نیک و بر پای داشتن نماز و دادن زکات را به آنها وحی کردیم و همه پرستنده ما بودند. و به لوط حکم و علم دادیم و از آن قریه که مردمش مرتکب پلیدیها می شدند نجاتش بخشیدیم آنها که مردمی بد و فاسق بودند. او را در رحمت خویش داخل کردیم که او از شایستگان بود. و نوح را یاد کن که پیش از آن ما را ندا داد و ما به او پاسخ دادیم و او و خاندانش را از محنتی بزرگ رهانیدیم. و او را بر مردمی که آیات ما را تکذیب می کردند پیروزی دادیم آنان بد مردمی بودند و ما همه را غرقه ساختیم. و داود و سلیمان را یاد کن آنگاه که در باره کشتزاری داوری کردند که گوسفندان آن قوم، بی شبان در آنجا می چریدند و ما شاهد داوری آنها بودیم. **و این شیوه داوری را به سلیمان آموختیم و همه را حکم و علم دادیم و کوهها را مسخر داود گردانیدیم که آنها و پرندگان با او تسبیح می گفتند و این همه ما کردیم. و به او**

آموختیم تا برایتان زره بسازد تا شما را به هنگام جنگیدنتان حفظ کند آیا سپاسگزاری می کنید؟ و تند باد را مسخر سلیمان کردیم که به امر او در آن سرزمین که برکتش داده بودیم حرکت می کرد و ما بر هر چیزی آگاهیم. و گروهی از دیوان برایش در دریا غواصی می کردند و جز آن به کارهای، دیگرمشغول بودند و ما حافظ آنها بودیم. و ایوب را یاد کن آنگاه که پروردگارش را ندا داد: به من بیماری و رنج رسیده است و تو مهربان ترین مهربانانی. دعایش را اجابت کردیم و آزار از او دور کردیم و خاندانش را و همانند آنها را با آنها به او بازگردانیدیم و این رحمتی بود از جانب ما، تا خداپرستان همواره به یاد داشته باشند. و اسماعیل و ادریس و ذوالکفل را یاد کن که همه از صابران بودند. آنان را مشمول بخشایش خویش گردانیدیم و همه از شایستگان بودند. و ذوالنون را، آنگاه که خشمناک برفت و پنداشت که هرگز بر او تنگ نمی گیریم و در تاریکی ندا داد: هیچ خدایی جز تو نیست، تو منزه هستی ومن از ستمکاران هستم. دعایش را مستجاب کردیم و او را از اندوه رهانیدیم و مؤمنان را اینچنین می رهانیم. و زکریا را یاد کن، آنگاه که پروردگارش را ندا داد: ای پروردگار من، مرا تنها وامگذار و تو بهترین وارثانی. دعایش را مستجاب کردیم و به او یحیی را بخشیدیم و زنش را برایش شایسته گردانیدیم اینان در کارهای نیک شتاب می کردند و با بیم و امید مارا می خواندند و در برابر ما خاشع بودند. **و آن زن را یاد کن که شرمگاه خود را نگاه داشت و ما از روح خود در او، دمیدیم و او و فرزندش را برای جهانیان عبرتی گردانیدیم.** این شریعت شماست، شریعتی یگانه و من پروردگار شمایم، مرا بپرستید. و در دین خویش فرقه فرقه شدند همه به نزد ما باز می گردند. هر کس که کاری شایسته کند و ایمان آورده باشد، کوشش او را ناسپاسی نیست و ما اعمالش را می نویسیم. و قریه ای را که به هلاکت رسانده ایم محال است که بازگشتی داشته باشند. تا آنگاه که یاجوج و ماجوج گشوده شوند و آنان از بلندیها به شتاب سرازیر گردند. و آن وعده راستین نزدیک گردد و چشمان کافران همچنان خیره ماند: وای، برما، ما از این حال غافل بودیم، نه، که ستمکار می بودیم. شما و آن چیزهایی که سوای الله می پرستیدید هیزمهای جهنمید شما به جهنم خواهید

رفت. اگر اینان خدایان می بودند به جهنم نمی رفتند و حال آنکه همه در جهنم جاویدانند. آنان در جهنم فریاد می کشند و در آنجا هیچ نمی شنوند. کسانی که پیش از این مقرر کرده ایم که به آنها نیکویی کنیم، از جهنم بر کنارند. اینان صدای دوزخ را نمی شنوند و در بهشت که هر چه خواهند مهیاست، جاودانه اند. آن وحشت بزرگ غمگینشان نکند و فرشتگان به دیدارشان آیند که این همان روزی است که شما را وعده داده بودند. روزی که آسمان را چون طوماری نوشته در هم نوردیم و چنان که نخستین، باربیافریدیم آفرینش از سر گیریم این وعده ای است که برآوردنش بر عهده ماست و ما چنان خواهیم کرد. **و ما در زبور پس از تورات نوشته ایم که این زمین را بندگان صالح من به میراث خواهند برد.** و در این کتاب تبلیغی است برای مردم خداپرست. و نفرستادیم تو را، جز آنکه می خواستیم به مردم جهان رحمتی ارزانی داریم. بگو: به من وحی شده که خدای شما خدایی است یکتا، آیا بدان گردن می نهید؟ پس اگر رویگردان شدند، بگو: شما را خبر دادم تا همه در آگاهی یکسان، باشید و من نمی دانم آنچه شما را وعده کرده اند نزدیک است یا دور. اوست که می داند هر سخنی را که به آواز بلند گویید یا در دل پنهان دارید. و نمی دانم شاید این آزمایشی برای شما و بهره مندی تا به هنگام مرگ باشد. بگو: ای پروردگار من، به حق داوری کن و پروردگار ما بخشاینده است و به رغم آنچه می گویید همه از او یاوری می جویند .

74 مومنون سوره 23

به نام خدای بخشاینده مهربان

به تحقیق رستگار شدند مؤمنان: آنان که در نمازشان خشوع می ورزند، و آنان که از بیهوده اعراض می کنند، و آنان که زکات را می پردازند، و آنان که شرمگاه خود را نگه می دارند، جز بر همسران یا کنیزان خویش، که در نزدیکی با آنان مورد ملامت قرار نمی گیرند، و کسانی که غیر از این دو بجویند از حد خویش تجاوز کرده اند. و آنان، که امانتها و پیمانهای خود مراعات می کنند، و آنان که بر نمازهای خود مواظبند، اینان میراث بران هستند: که فردوس را که همواره در آن جاویدانند به میراث می برند. هر آینه ما انسان را

از گل خالص آفریدیم. سپس او را نطفه ای در جایگاهی استوار قرار دادیم. آنگاه از آن نطفه، لخته خونی آفریدیم و از آن لخته خون، پاره گوشتی، واز آن پاره گوشت، استخوانها آفریدیم و استخوانها را به گوشت پوشانیدیم، بار دیگر او را آفرینشی دیگر دادیم در خور تعظیم است خداوند، از آن بهترین آفرینندگان. و بعد از این همه شما خواهید مرد. باز در روز قیامت زنده می گردید. و بر فراز سرتان هفت آسمان بیافریدیم، حال آنکه از این مخلوق غافل نبوده ایم. و از آسمان به اندازه نیاز آب فرستادیم و آن را در زمین جای دادیم و ما بر نابود کردنش توانا هستیم. با آن آب برایتان بوستانهایی از خرما و انگور پدید آوردیم شما را درآن باغها میوه های بسیاری است که از آنها می خورید. و درختی است که در طور سینا می روید روغن می دهد و آن روغن برای خورندگان، نان خورشی است. شما را در چارپایان عبرتی است از شیری که در شکمشان هست سیرابتان می کنیم و از آنها سودهای بسیار می برید و از آنها می خورید. و بر آنها و بر کشتیها سوار می شوید. هر آینه نوح را بر قومش فرستادیم گفت: ای قوم من، خدای یکتا را بپرستید شما را خداوندی جز او نیست آیا پروا نمی کنید؟ مهتران قومش که کافر بودند، گفتند: این مرد انسانی است همانند شما، می خواهد بر شما برتری جوید اگر خدا می خواست فرشتگانی را می فرستاد ما هرگز چنین چیزی در روزگار نیاکانمان نشنیده ایم. او مرد دیوانه ای بیش نیست یکچند بر او صبر کنید. گفت: ای، پروردگار من، اکنون که مرا تکذیب می کنند، یاریم کن. به او وحی کردیم که کشتی را در حضور ما و به الهام ما بساز و چون فرمان ما در رسید و آب از تنور بیرون زد از هر جنسی دو تا و نیز کسان خود رابه آن ببر مگر آن کس که پیش از این در باره او سخن رفته است و درباره ستمکاران با من سخن مگوی که آنها همه غرقه شدگانند. چون خود و همراهانت به کشتی نشستید، بگو: سپاس خدایی را که ما را ازمردم ستمکاره رهایی بخشید. و بگو: ای پروردگار من، مرا فرودآور در جایگاهی مبارک، که تو بهترین راهبرانی. در این داستان عبرتها و پندهاست، و ما تنها آزمایندگانی بودیم. و بعد از آنها مردمی دیگر بیافریدیم. و از خودشان به میانشان پیامبری فرستادیم که: خدای یکتا را بپرستید، شما را

خدایی جز او نیست آیا پروا نمی کنید؟ گروهی از مهتران قومش که کافر بودند و دیدار آخرت را دروغ می شمردند، و در این دنیایشان عیش و نعمت داده بودیم، گفتند: این مرد انسانی است همانند شما، از آنچه می خورید می خورد و از آنچه می آشامید می آشامد. و اگر از انسانی همانند خود اطاعت کنید، زیان کرده اید. آیا به شما وعده می دهد که چون مردید وخاک و استخوان شدید، شما را ازگور بیرون می آورند؟ این وعده ای که به شما داده شده بعید است، بعید. جز همین زندگانی دنیوی ما هیچ نیست، به دنیا می آییم و می میریم و دیگر بار زنده نمی شویم. این مردی است که به خدای یکتا دروغ می بندد و ما به او ایمان نمی آوریم. گفت: ای پروردگار من، اکنون که تکذیبم می کنند، یاریم کن. گفت: به همین زودی از کرده پشیمان می شوند. پس به حق، بانگی سخت آنان را فرو گرفت مانند گیاه خشکشان کردیم، این نصیب مردم ستمکاره دوری از رحمت خدا باد. و بعد از آنها مردمی دیگر بیافریدیم. هیچ ملتی از اجل خود نه پیش می افتد و نه تاخیر می کند. **سپس پی در پی پیامبران خود را فرستادیم هر بار که پیامبری بر ملتی آمد تکذیبش کردند و ما نیز آنها را از پس یکدیگر به هلاکت رسانیدیم و آنان را داستانها کردیم این نصیب مردمی که ایمان نمی آورند دوری از رحمت خدا باد**. آنگاه موسی و برادرش هارون را با آیات خود و دلایل روشن فرستادیم. نزد فرعون و مهتران قومش پس گردنکشی کردند که مردمی برتری جوی بودند، و گفتند: آیا به دو انسان که همانند ما هستند و قومشان بندگان ما بودند، ایمان بیاوریم ؟ آنها را تکذیب کردند و خویشتن به هلاکت افکندند. هر آینه ما به موسی کتاب دادیم، باشد که هدایت شوند. و پسر مریم و مادرش را آیتی ساختیم و آن دو را بر بلند جایی که قرارگاهی و آب روان داشت جای دادیم. ای پیامبران، از چیزهای پاکیزه و خوش بخورید و کارهای شایسته کنید که من به کارهایی که می کنید آگاهم. هر آینه این دین شما دینی است واحد، و من پروردگار شمایم، از من بترسید. پس دین خود را فرقه فرقه کردند و هر فرقه ای به روشی که برگزیده بود دلخوش بود. آنان را تا چندی در گمراهیشان رها کن. آیا می پندارند که آن مال و فرزند که ارزانیشان می داریم، برای آن است که می کوشیم خیری به آنها برسانیم؟ نه، که آنان در نمی یابند.

آنهایی که از خوف پروردگارشان لرزانند و آنهایی که به آیات پروردگارشان ایمان می آورند، و آنهایی که به پروردگارشان شرک نمی آورند، و آنهایی که همه آنچه را باید ادا کنند، ادا می کنند و باز هم دلهایشان ترسان است که باید نزد پروردگارشان باز گردند، اینان هستند که به کارهای نیک می شتابند و در آن بر یکدیگر سبقت می جویند. بر هیچ کس جز به اندازه توانش تکلیف نمی کنیم و نزد ما کتابی است که به حق سخن می گوید و بر آنها ستمی نمی رود. نه، دلهایشان از این سخن در پرده غفلت است و آنها را کارهایی است جز این کارها که می کنند. تا آنگاه که نازپروردگانشان را به عذاب گرفتار کنیم و ناله سر دهند. امروز ناله سر مدهید که شما را از عذاب ما کس نرهاند. آیات مرا برایتان می خواندند و شما نمی پذیرفتید و پس پس می رفتید. بر آن نخوت می فروختید و شب هنگام در افسانه سرایی ناسزا می گفتید. آیا در این سخن نمی اندیشند یا برای آنها چیزی نازل شده که برای نیاکانشان نازل نشده بود؟ یا آنکه پیامبرشان را نشناخته اند که انکارش می کنند؟ یا می گویند که دیوانه است؟ نه، پیامبرشان با دین حق بر آنها مبعوث شد، ولی بیشترینشان از حق کراهت دارند. اگر حق از پی هوسهایشان می رفت، آسمانها و زمین و هرکه در آنهاست تباه می شد ولی ما اندرزشان فرستادیم و آنها از اندرزشان رویگردان شدند. یا تو از آنها مزدی می طلبی؟ مزد پروردگارت بهتر است، که او بهترین روزی دهندگان است. هر آینه تو به راه راستشان می خوانی. و کسانی که به آخرت ایمان ندارند از راه راست منحرفند. اگر برآنها رحمت می آوردیم و آزاری را که بدان گرفتارند از آنها دور می ساختیم، باز هم همچنان با سرسختی در طغیان خویش سرگشته می ماندند. به عذاب گرفتارشان کردیم پس در مقابل پروردگارشان نه فروتنی کردند ونه تضرع. تا آنگاه که دری از عذاب سخت بر رویشان گشودیم، چنان که از همه جا نومید گشتند. و اوست آن خدایی که برایتان گوش و چشم و دل بیافرید چه اندک سپاس می گزارید. اوست آن خدایی که شما را در روی زمین پدید آورد و همه نزد او گرد، آورده می شوید. **و اوست آن خدایی که زنده می کند و می میراند و آمد و شد شب و روز از آن اوست چرا تعقل نمی کنید**؟ نه، آنها نیز همان سخنان گفتند که پیشینیان می گفتند

.گفتند: آیا اگر ما بمیریم و خاک و استخوان شویم باز هم زنده می شویم؟ به ما و پدرانمان نیز پیش از این چنین وعده هایی داده شده بود اینهاچیزی جز افسانه های پیشینیان نیست. بگو: اگر می دانید، این زمین و هر که در آن است از آن کیست؟ خواهند گفت: از آن خدا بگو: آیا پند نمی گیرید؟ بگو: کیست پروردگار آسمانهای هفتگانه و پروردگار عرش بزرگ؟ خواهند گفت: خدا، بگو: آیا پروا نمی کنید، بگو: اگر می دانید، ملکوت همه چیزها به دست کیست؟ کیست آن که به همه کس پناه دهد و کسی را از او پناه نیست؟ خواهند گفت: خدا، بگو: پس چرا فریب می خورید؟ نه، ما بر ایشان سخن راست فرستادیم و آنان دروغ می گویند. خدا هیچ فرزندی ندارد و هیچ خدایی با او نیست اگر چنین می بود، هر خدایی با آفریدگان خود به یک سو می کشید و بر یکدیگر برتری می جستند خدا از آن گونه که او را وصف می کنند، منزه است. دانای نهان و آشکارا، از هر چه شریک او می سازند برتر است. بگو: ای پروردگار من، کاش چیزی را که به آنها وعده داده شده به من می نمایاندی. پس ای پروردگار من، مرا در زمره ستمکاران قرار مده. و ما اگر بخواهیم که آنچه را به آنان وعده داده ایم، تو را بنمایانیم، می توانیم. سخن بد آنان را به هر چه نیکوترت می آید پاسخ گوی ما به سخن آنان آگاه تر هستیم. بگو: ای پروردگار من، از وسوسه های شیطان به تو پناه می آورم. و به تو پناه می آورم، ای پروردگار من، اگر نزد من حاضر آیند. چون یکیشان را مرگ فرا رسد، گوید: ای پروردگار من، مرا بازگردان. شاید کارهای شایسته ای را که ترک کرده بودم به جای آورم، هرگز، این سخنی است که او می گوید و پشت سرشان تا روز قیامت مانعی است که بازگشت نتوانند. چون در صور دمیده شود، هیچ خویشاوندی میانشان نماند و هیچ از حال یکدیگر نپرسند. **آنان که ترازویشان سنگین باشد، خود رستگارانند. و آنان که ترازویشان سبک باشد، به خود زیان رسانیده اند و در جهنم جاوید ماندگانند.** آتش چهره هایشان را می سوزاند و لبانشان آماس کرده و برگشته است. آیا آیات من برایتان خوانده نمی شد و آنها را دروغ می انگاشتید؟ گویند: ای پروردگار ما، شوربختیمان بر ما غلبه کرد و ما مردمی گمراه بودیم. ای پروردگار ما، ما را از این آتش بیرون آور اگر دیگر بار چنان

کردیم، از ستمکاران باشیم. گوید: در آتش گم شوید و با من سخن مگویید. آری، گروهی ازبندگان من می گفتند: ای پروردگار ما، ایمان آوردیم، ما را بیامرز، و بر ما رحمت آور که تو بهترین رحمت آورندگانی. و شما ریشخندشان می کردید، تا یاد مرا از خاطرتان بزدودند و شما، همچنان به آنها می خندیدید. امروز آنها را به خاطر صبری که می کردند پاداش می دهم آنها به مراد خود رسیده اند.
گوید: به شمار سالها، چه مدت در زمین زیسته اید؟ گویند: یک روز یا قسمتی از یک روز از آنها که می شمردند بپرس. گوید: اگر آگاهی داشتید، می دانستید که جز اندکی نزیسته اید. آیا پندارید که شما را بیهوده آفریده ایم و شما به نزد ما بازگردانده، نمی شوید؟ پس فراتر است خدای یکتا، آن فرمانروای راستین هیچ خدایی جز او نیست پروردگار عرش بزرگ است. آن کس که جز خدای یکتا خدای دیگری را می خواند که به حقانیتش هیچ برهانی ندارد، جز این نیست که حسابش نزد پروردگارش خواهد بود. **و بگو: ای پروردگار من، بیامرز و رحمت آور و تو بهترین رحمت آورندگان هستی.**

75 سجده سوره 32

به نام خدای بخشاینده مهربان
الف لام میم. نازل شدن این کتاب، که در آن هیچ شکی نیست، از جانب پروردگار جهانیان است. **آیا می گویند دروغی است که خود به هم بافته؟ نه، سخنی است بر حق ازجانب پروردگارت، تا مردمی را که پیش از تو بیم دهنده ای نداشته اند بیم دهی شاید به راه هدایت افتند. خداست که آسمانها و زمین را و آنچه میان آنهاست در شش روز بیافرید، وآنگاه به عرش پرداخت، شما را جز او کارساز و شفیعی نیست آیا پند نمی گیرید؟** کار را از آسمان تا زمین سامان می دهد سپس در روزی که مقدار آن هزارسال است چنان که می شمارید به سوی او بالا می رود. اوست که دانای نهان و آشکار است پیروزمند و مهربان است. آن که هر چه را آفرید به نیکوترین وجه آفرید و خلقت انسان را از گل آغاز کرد. **سپس نسل او را از**

عصاره آبی بی مقدار پدید آورد. آنگاه بالای او راست کرد و از روح خود در آن بدمید و برایتان گوش و چشمها و دلها آفرید چه اندک شکر می گویید. و گفتند: آیا وقتی که در زمین ناپدید شویم، آفرینش تازه ای خواهیم یافت؟ آری، ایشان به دیدار با پروردگارشان ایمان ندارند. بگو: فرشته مرگ که موکل بر شماست، شما را می میراند سپس به سوی پروردگارتان باز می گردانند. تو را عبرت است آنگاه که مجرمان را در نزد پروردگارشان سرافکنده بینی، گویند: ای پروردگار ما، دیدیم و شنیدیم اکنون ما را بازگردان تا کاری شایسته کنیم، که اینک به یقین رسیده ایم. اگر می خواستیم، هدایت هر کس را به او ارزانی می داشتیم ولی وعده من که جهنم را از همه جنیان و آدمیان پر می کنم، حق است. به کیفر آنکه دیدار چنین روزی را فراموش کرده بودید، اکنون بچشید، مانیز شما را از یاد برده ایم به سزای کارهایی که می کرده اید عذاب جاوید را بچشید. تنها کسانی به آیات ما ایمان آورده اند که چون آیات ما را بشنوند به سجده بیفتند و پروردگارشان را به پاکی بستایند و سرکشی نکنند. از بستر خواب پهلو تهی می کنند، پروردگارشان را با بیم و امید می خوانند و از آنچه به آنها داده ایم انفاق می کنند. و هیچ کس از آن مایه شادمانی خبر ندارد که به پاداش کارهایی که می کرده، برایش اندوخته اند. آیا آن کس که ایمان آورده همانند کسی است که عصیان می ورزد؟ نه، برابر نیستند. اما آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، به پاداش اعمالی که می کرده اند منزلگاهی در باغهای بهشت خواهند یافت. و اما عصیان پیشگان، منزلگاهشان آتش است هر گاه که بخواهند از آن بیرون آیند، بار دیگر آنها را به درون آتش بازگردانند و بگویندشان: بچشید عذاب آتشی را که دروغش می پنداشتید. و عذاب دنیا را پیش از آن عذاب بزرگ تر به ایشان بچشانیم، باشد که باز گردند. کیست ستمکارتر از آن کسی که او را به آیات پروردگارش پند دهند ولی اعراض کند؟ ما از مجرمان انتقام می گیریم. هر آینه به موسی کتاب دادیم از دیدار او در تردید مباش و آن را راهنمای بنی اسرائیل قرار دادیم. از میان آن قوم پیشوایانی پدید آوردیم که چون صبوری پیشه کردند و به آیات ما یقین داشتند، به فرمان ما به هدایت مردم پرداختند. هر آینه پروردگار تو در روز

قیامت در آنچه اختلاف می کردند میانشان داوری خواهد کرد. آیا آن همه مردمی که پیش از این در خانه های خود می خرامیدند و ما هلاکشان کردیم سبب هدایتشان نشد؟ در این عبرتهاست، چرا نمی شنوند؟ آیا نمی بینند که آب را به زمین خشک و بی گیاه روانه می سازیم تا، کشتزارها برویانیم و چارپایان و خودشان از آن بخورند؟ چرا نمی بینند ؟ می گویند: اگر راست می گویید، پیروزی چه وقت خواهد بود ؟ بگو: در روز پیروزی، ایمان آوردن کافران سودشان ندهد، و مهلتشان ندهند. پس، از ایشان اعراض کن و منتظر باش، که آنها نیز در انتظارند.

76 طور سوره 52

به نام خدای بخشاینده مهربان

قسم به کوه طور، و قسم به کتاب، نوشته شده در صفحه ای گشاده، و قسم به بیت المعمور، و قسم به این سقف بر افراشته، و قسم به دریای مالامال، که عذاب پروردگارت واقع شدنی است. و آن را دفع کننده ای نیست. روزی که آسمان سخت بچرخد، و کوهها به شتاب روان شوند، پس در آن روز، وای بر تکذیب کنندگان: آنان که سرگرم کارهای باطل خویشند. روزی که آنها را به قهر به جانب جهنم کشند: این است آن آتشی که دروغش می انگاشتید. آیا این جادوست یا شما نمی بینید؟ به آتش در آیید خواه بر آن صبر، کنید یا صبر نکنید، تفاوتی نکند شما را در برابر کارهایی که می کرده اید، کیفر می دهند. پرهیزگاران در بهشتها و نعمتند. از آنچه پروردگارشان به آنها داده است شادمانند، و خدا آنها را از عذاب جهنم نگه داشته است. به پاداش کارهایی که کرده اید بخورید و بیاشامید گوارایتان باد. **برآن تختهای کنار هم چیده تکیه می زنند، حوریان را همسرشان می گردانیم. کسانی که خود ایمان آوردند و فرزندانشان در ایمان، پیرویشان کردند فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم و از پاداش عملشان هیچ نمی کاهیم که هر کسی در گرو کار خویشتن است.** و پیوسته از هر گونه که بخواهند، میوه و گوشت، عطایشان می کنیم. در آنجا جام می دهند و جام می ستانند، که در آن نه سخن بیهوده باشد و نه ارتکاب گناه. غلامانشان چون مروارید پنهان

در صدف، به گردشان می چرخند. پرسش کنان روی به یکدیگر میکنند، می گویند: پیش از این در میان کسانمان، تنها ما از خدا میترسیدیم. پس خدا بر ما منت نهاد و ما را از عذاب سموم نگه داشت. ما پیش از این او را می خواندیم، که او احسان کننده و مهربان است. پندشان ده، که تو به برکت نعمت پروردگارت نه کاهن هستی و نه مجنون. یا می گویند: شاعری است و ما برای وی منتظر حوادث روزگاریم. بگو: شما منتظر بمانید که من نیز با شما انتظار می کشم. آیا آنان را رویاهایشان به این پندارها کشانده یا خود مردمی طاغی هستند، یا میگویند: قرآن را خود ساخته است، نه، آنها ایمان نمی آورند. اگر راست می گویند، سخنی مانند آن بیاورند. آیا بی هیچ خالقی پدید آمده اند یا خود خالق خویشند؟ یا آسمانها و زمین را خلق کرده اند؟ نه، به یقین نرسیده اند. یا خزاین پروردگارت نزد آنهاست؟ یا بر چیزی تسلط یافته اند؟ یا نردبامی دارند که از آن بالا می روند و گوش فرا می دهند؟ پس آنکه گوش فرا داده حجتی آشکار بیاورد. یا خداوند را دختران است و شما را پسران؟ یا از آنها مزدی می طلبی و پرداخت غرامت بر آنها دشوار است؟ یا علم غیب می دانند و می نویسند؟ یا می خواهند حیلتی کنند؟ اما کافران خود به حیلت گرفتارند. یا آنها را خدایی است جز خدای یکتا؟ منزه است خدای یکتا از هر چه شریکش می سازند. اگر بنگرند که قطعه ای از آسمان فرو می افتد، می گویند: ابری است متراکم. پس آنها را واگذار تا روزی را که در آن به هلاکت می رسند بنگرند. روزی که مکرشان هیچ به حالشان سود نکند و کس به یاریشان برنخیزد. برای کسانی که ستم می کنند، باز هم عذابی است جز این عذاب، ولی بیشترینشان نمی دانند. در برابر فرمان پروردگارت شکیبا باش که تو در برابر چشمان مایی و هنگامی که برخاستی، به ستایش پروردگارت تسبیح گوی. و تسبیح گوی در پاره ای از شب و به هنگام ناپدید شدن ستارگان.

77 مُلک سوره 67

به نام خدای بخشاینده مهربان

263بزرگوار و متعالی است خداوندی که فرمانروایی به دست اوست

و او بر هرچیزی تواناست. آن که مرگ و زندگی را بیافرید، تا بیازمایدتان که کدام یک از شما به عمل نیکوتر است و اوست پیروزمند و آمرزنده. **آن که هفت آسمان طبقه طبقه را بیافرید در آفرینش خدای رحمان هیچ خلل و بی نظمی نمی بینی پس بار دیگر نظر کن، آیا در آسمان شکافی می بینی؟ بار دیگر نیز چشم باز کن و بنگر نگاه تو خسته و درمانده به نزد تو بازخواهد گشت.** ما آسمان فرودین را به چراغهایی بیاراستیم و آن چراغها را وسیله راندن شیاطین گردانیدیم و برایشان شکنجه آتش سوزان آماده کرده ایم. و برای کسانی که به پروردگارشان کافر شده اند عذاب جهنم باشد و جهنم بد سرانجامی است. چون در جهنم افکنده شوند، به جوش آید و بانگ زشتش را بشنوند، نزدیک است که از خشم پاره پاره شود و چون فوجی را در آن افکنند، خازنانش گویندشان: آیا شما را بیم دهنده ای نیامد؟ گویند: چرا، بیم دهنده آمد ولی تکذیبش کردیم و گفتیم: خدا هیچ نازل نکرده است، شما در گمراهی بزرگی هستید. و می گویند: اگر ما می شنیدیم یا تعقل می کردیم، اهل این آتش سوزنده نمی بودیم. پس به گناه خود اعتراف می کنند ای لعنت باد بر آنها که اهل آتش سوزنده اند. **برای کسانی که نادیده از پروردگارشان میترسند، آمرزش و مزد فراوان است. چه به راز سخن گویید و چه آشکارا، او به هر چه در دلها می گذرد داناست، آیا آن که می آفریند نمی داند؟** حال آنکه او باریک بین و آگاه است. اوست که زمین را رام شما گردانید پس بر روی آن سیر کنید، و از رزق خدا بخورید چون از قبر بیرون آیید به سوی او می روید. آیا از آن که در آسمان است ایمن نشسته اید که ناگاه زمین را به لرزش در آورد و زمین شما را در خود فرو برد؟ آیا از آن که در آسمان است ایمن نشسته اید که ناگاه بادی همراه با سنگریزه بر سر شما فرستد؟ **به زودی خواهید دانست که بیم دادن من چگونه است.** هر آینه کسانی که پیش از آنها بودند، پیامبران را تکذیب کردند پس عذاب من چگونه بود. آیا پرندگانی را که بال گشوده یا بال فراهم کشیده بر فراز سرشان در پروازند، ندیده اند؟ آنها را جز خدای رحمان کسی در هوا نگاه نتواند داشت اوست که به همه چیز بیناست. آیا آن نگهبانی که شما را یاری می کند، غیر از خدا کیست؟ کافران در فریبی بیش نیستند. آیا

کیست آن که به شما روزی دهد اگر او روزی خویش باز دارد؟ نه، در سرکشی و دوری از حق لجاج می ورزند. آیا آن کس که نگونسار بر روی افتاده راه می رود، هدایت یافته تر است یا آن که بر پای ایستاده و بر راه راست می رود؟ بگو: اوست که شما را آفریده است و گوش و چشم و دل داده است چه اندک سپاس می گزارید. بگو: اوست که شما را در زمین آفرید و در قیامت نزد او گرد آورده می شوید. می گویند: اگر راست می گویید، این وعده چه وقت فرا می رسد؟ بگو: علم آن نزد خداست و من بیم دهنده ای بیش نیستم.
کافران چون نزدیکش بنگرند، چهره شان گرفته شود و به آنها گفته می شود، این است آنچه باطلش می خواندید. بگو: گیرم که خدا مرا و همراهانم را هلاک کند یا بر ما رحمت آورد، چه کسی کافران را از عذاب دردآور می رهاند؟ بگو: او خدای رحمان است به او ایمان آوردیم و بر او توکل کردیم و زودا که خواهید دانست چه کسی در گمراهی آشکار است. بگو: اگر آبتان در زمین فرو رود، چه کسی شما را آب روان خواهد داد؟

78 حاقّه سوره 69

به نام خدای بخشاینده مهربان
آن روز بر حق. چیست آن روز بر حق؟ و چه دانی که آن روز برحق چیست؟ قوم ثمود و عاد روز تپیدن دلها را دروغ انگاشتند. اما قوم ثمود به آن بانگ سهمگین هلاک شدند. و اما قوم عاد با وزش باد صرصر به هلاکت رسیدند. آن عذاب را هفت شب و هشت روز پی در پی بر آنان بگماشت آن قوم را چون تنه های پوسیده خرما می دیدی که افتاده اند و مرده اند. آیا کسی را می بینی که از آنها بر جای مانده باشد؟ و فرعون و مردمی که پیش از او بودند و نیز مردم مؤتکفه گناهکار آمدند، فرستاده پروردگارشان را نافرمانی کردند و خدا نیز آنان را به سختی فرو گرفت. چون آب طغیان کرد، شما را به کشتی سوار کردیم. تا آن را مایه اندرزتان گردانیم و گوش نگه دارنده اندرز آن را فرا گیرد. چون یک بار در صور دمیده شود، و زمین

و کوهها را برگیرند و یکباره در هم کوبند، آن روز آن حادثه به وقوع پیوسته باشد. و آسمان که در آن روز سست شده است، بشکافد. و فرشتگان در اطراف، آسمان باشند و در آن روز هشت تن از آنها عرش پروردگارت را برفراز سرشان حمل می کنند. آن روز شما را پیش آورند و هیچ چیز شما نهان نماند. اما هر کس که نامه اعمالش را به دست راستش دهند، می گوید: نامه مرا بگیرید و بخوانید. من یقین داشتم که حساب خود را خواهم دید. پس او در یک زندگی پسندیده و خوش خواهد بود، در بهشتی برین، که میوه هایش در دسترس باشد. بخورید و بیاشامید، گوارا باد شما را، اینها پاداش اعمالی است که در ایام گذشته به جای می آورده اید. اما آن کس که نامه اعمالش را به دست چپش دهند می گوید: ای کاش نامه مرا به دست من نداده بودند، و ندانسته بودم که حساب من چیست، ای کاش همان مرگ می بود و بس، دارایی من مرا سود نبخشید، قدرت من از دست من برفت. **بگیریدش، زنجیرش کنید. و به جهنمش بکشید. و او را با زنجیری به درازای هفتاد ذراع بکشید. زیرا به خدای بزرگ ایمان نداشت. و به طعام دادن به مسکینان کسی را ترغیب نمی کرد. در آن روز، در آنجا هیچ دوستی نخواهد داشت. طعامش چیزی جز چرک و خون اهل دوزخ نیست. تنها خطاکاران از آن طعام می خورند. پس سوگند به آنچه می بینید، و آنچه نمی بینید، که این سخن فرستاده ای بزرگوار است، نه سخن شاعری چه اندک ایمان می آورید.** و نیز سخن کاهنی نیست چه اندک پند می گیرید. از جانب پروردگار جهانیان نازل شده است. اگر پیامبر پاره ای سخنان را به افترا بر ما ببندد، با قدرت او را فرو می گیریم، سپس رگ دلش را پاره می کنیم، و هیچ یک از شما را توان آن نیست که مانع شود. و قرآن برای پرهیزگاران پندی است. ما می دانیم که از میان شما کسانی هستند که تکذیب می کنند. و قرآن کافران را مایه حسرت است. و آن سخن حق و یقین است. پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح بگوی.

79 معارج سوره 70

به نام خدای بخشاینده مهربان

266پرسنده ای از عذابی پرسید که بر کافران فرود خواهد آمد و کس

آن را دفع نتواند کرد، از جانب خدا که صاحب آسمانهاست. در روزی که مقدارش پنجاه هزار سال است، فرشتگان و روح بدان جا فرو روند. پس صبر کن صبری نیکو. ایشان آن روز را دور می بینند. و ما نزدیکش می بینیم. روزی که آسمان چون فلز گداخته گردد، و کوهها چون پشم، و هیچ خویشاوندی از حال خویشاوند خود نپرسد، یکدیگر را برابر چشمشان آرند گناهکار دوست دارد که خویشتن را بازخرد به فرزندانش، و زنش و برادرش، و عشیره اش که او را مکان داده است، و همه آنها که در روی زمینند، و نجات یابد. هرگز نه، که آن شعله آتش است، پوست سر را می کند، هر که را که به حق پشت کرد و از فرمان سر پیچید به خود می خواند، و آن را که گرد می آورد ومی اندوخت. **هرآینه آدمی را حریص و ناشکیبا آفریده اند. چون شری بدو رسد بیقراری کند. و چون مالی به دستش افتد بخل می ورزد.** مگر نماز گزارندگان: آنان که به نماز مداومت می ورزند و آنان که در اموالشان حقی است معین، برای گدا و محروم. و کسانی که روز قیامت را تصدیق می کنند و کسانی که از عذاب پروردگارشان ترسانند، که از عذاب پروردگارشان در امان نتوانند بود، و کسانی که شرمگاه خویش نگه می دارند، مگر برای همسرانشان یا کنیزانشان، که در این حال ملامتی بر آنها نیست. و آنان که جز این را بطلبند، متجاوزان هستند. و کسانی که امانتها و عهدهای خود را رعایت می کنند، و کسانی که شهادت خویش به حق ادا می کنند، و کسانی که بر نمازهاشان مواظبت دارند، اینان در بهشت، گرامی هستند. پس چیست که کافران به سوی تو می شتابند؟ دسته دسته از جانب چپ و از جانب راست. آیا هر یک از ایشان طمع می ورزد که به بهشت پر نعمت داخل شود؟ هرگز نه، آنها خود می دانند که از چه چیز آنها را آفریده ایم. پس سوگند به پروردگار مشرقها و مغربها که ما تواناییم. که به جای، آنها مردمی بهتر بیاوریم و در این کار ناتوان نیستیم. پس بگذارشان تا به بیهودگی در آیند و به بازیچه، تا به آن روزی که وعده شان داده ایم برسند. **روزی که شتابان از قبرها به درآیند، چنان که گویی نزد بتان می شتابند. وحشت بر چشمانشان مستولی شده و به خواری افتاده اند: این است**

همان روزی که آنها را وعده داده بودند.

80 نبا سوره 78

به نام خدای بخشاینده مهربان
از چه چیز می پرسند? از آن خبر بزرگ که در آن اختلاف می کنند. آری، به زودی خواهند دانست. باز هم آری، به زودی خواهند دانست. **آیا ما زمین را بستری نساختیم ? و کوهها را میخهایی ? و شما را جفت جفت آفریدیم. و خوابتان را آسایشتان گردانیدیم. و شب را پوششتان قرار دادیم. و روز را گاه طلب معیشت. و بر فراز سرتان هفت آسمان استوار بنا کردیم. و چراغی روشن آفریدیم.** از ابرهای باران زای آبی فراوان نازل کردیم، تا بدان دانه و نبات برویانیم، و بستانهای انبوه. هر آینه روز داوری روزی است معین. روزی که در صور دمیده شود و شما فوج فوج بیایید. آسمان شکافته شود و هر شکاف دری باشد. و کوهها روان شوند، و غبار گردند. جهنم در انتظار باشد. طاغیان را منزلگاهی است. زمانی دراز در آنجا درنگ کنند. نه خنکی چشند و نه آب، جز آب جوشان و خون و چرک. این کیفری است برابر کردار. زیرا آنان به روز حساب امید نداشتند. و آیات ما را به سختی تکذیب می کردند. و ما همه چیز را در کتابی شماره کرده ایم. پس بچشید که جز بر شکنجه شما نخواهیم افزود. **پرهیزگاران را جایی است در امان از هر آسیب، بستانها و تاکستانها، و دخترانی همسال، با پستانهای بر آمده، و جامهای پر. نه سخن بیهوده شنوند و نه دروغ. و این پاداشی است کافی از جانب پروردگارت:** پروردگار آسمانها و زمین و آنچه میان آنهاست آن خدای رحمان، که کس را به او یارای خطاب نباشد. روزی که روح و فرشتگان به صف می ایستند، و کس سخن نمی گوید مگر آنکه خدای رحمان به او رخصت دهد و او سخن به صواب گوید. آن روز روزی است آمدنی پس هر که خواهد به سوی پروردگارش بازگردد. ما شما را از عذابی نزدیک می ترسانیم: روزی که آدمی هر چه را پیشاپیش فرستاده است می نگرد و کافر می گوید: ای کاش من خاک می بودم.

به نام خدای بخشاینده مهربان
سوگند به فرشتگانی که جانها را به قوت می گیرند، و سوگند به فرشتگانی که جانها را به آسانی می گیرند، و سوگند به فرشتگانی که شناورند، و سوگند به فرشتگانی که بر دیوان پیشی می گیرند، و سوگند به آنها که تدبیر کارها می کنند، که آن روز که نخستین نفخه قیامت زمین را بلرزاند، و نفخه دوم از پس آن بیاید، در آن روز دلهایی در هراس باشند، و نشان خشوع در دیدگان نمایان. می گویند: آیا ما را به حالت نخستین باز می گردانند، آنگاه که استخوانهایی پوسیده بودیم؟ گویند: این بازگشت ما بازگشتی است زیان آور. جز این نیست که تنها یک بانگ بر می آید، و آنها خود را در آن صحرا خواهند یافت. آیا داستان موسی به تو رسیده است؟ آنگاه که پروردگارش او را در وادی مقدس طوی ندا داد: به سوی فرعون برو که طغیان کرده است. بگو: آیا تو را رغبتی هست که پاکیزه شوی، و من تو را به پروردگارت راه بنمایم و تو پروا کنی؟ پس آن آیت بزرگ را به او نشان داد. و او تکذیب کرد و عصیان ورزید. سپس پشت کرد و می شتافت. پس همه را گرد کرد و ندا داد، و گفت: من پروردگار برتر شما هستم. خدایش به عذاب آخرت و دنیا گرفتار کرد. در این عبرتی است برای کسی که می ترسد. آیا شما به خلقت سخت ترید یا این آسمانی که او بنا نهاده؟ سقفش را برافراشت و بپرداختش، شبش را تاریک کرد و روشنایی اش را آشکار ساخت، و پس از آن زمین را بگسترد، و از آن آب بیرون آورد و چراگاهها پدید کرد و کوهها را استوار گردانید، برای بهره گیری شما و چارپایانتان. چون آن حادثه بزرگ در رسد، روزی که آدمی همه اعمال خود را به یاد آورد، و جهنم را به هر که می بیند نشان دهند، پس هر که طغیان کرده، و زندگی اینجهانی را برگزیده، جهنم جایگاه اوست. اما هر کس که از عظمت پروردگارش ترسیده و نفس را، از هوی بازداشته، بهشت جایگاه اوست. **تو را از قیامت می پرسند که چه وقت واقع شود. از یاد کردن آن تو را چه کار است؟ منتهای آن نزد پروردگار توست**. جز این نیست که تو کسانی را که از آن روز بترسند بیم

می دهی. چون آن را ببینند، پندارند در این جهان جز یک شامگاه یا چاشت درنگ نکرده اند.

82 انفطار سوره 82

به نام خدای بخشاینده مهربان
آنگاه که آسمان بشکافد، و آنگاه که ستارگان پراکنده شوند، و آنگاه که دریاها به هم بپیوندند، و آنگاه که قبرها زیر و زبر گردند، هر کس می داند چه چیز پیشاپیش فرستاده و چه چیز بر جای گذاشته است. ای آدمی، چه چیز تو را به پروردگار کریمت مغرور کرده است؟ آن که تو را بیافرید و اعضایت تمام کرد و اعتدالت بخشید. و به هر صورتی که خواست اعضای تو را به هم انداخت. آگاه باشید که شما روز جزا را دروغ می انگارید. حال آنکه بر شما محافظانی گمارده شده اند: کاتبانی بزرگوار می دانند که شما چه می کنید. **هر آینه نیکوکاران در نعمتند و گناهکاران در جهنم.** در روز شمار به جهنم در آیند، و از آن غایب نشوند. تو چه می دانی که روز شمار چیست؟ باز هم تو چه می دانی که روز شمار چیست؟ روزی است که کسی برای کس دیگر هیچ کاری نتواند کرد و در آن روز فرمان فرمان خدا باشد.

83 انشقاق سوره 84

به نام خدای بخشاینده مهربان
چون آسمان شکافته شود، و به فرمان پروردگارش گوش دهد و حق بود که چنین کند. و چون زمین منبسط شود، و هر چه را که در درون دارد بیرون افکند و تهی گردد، و به فرمان پروردگارش گوش دهد و حق بود که چنین کند. ای انسان، تو در راه پروردگارت رنج فراوان می کشی، پس پاداش آن راخواهی دید. هر کس که نامه اش را به دست راستش دهند، زودا که آسان از او حساب کشند، و شادمان نزد کسانش بازگردد. اما هر کس که نامه اش از پشت سر داده شود، زودا که بگوید : وای بر من که هلاک شدم. و به آتش افروخته در آید. او در دنیا نزد کسانش شادمان زیسته بود. و می پنداشته است که هرگز

باز نخواهد گشت. آری پروردگارش او را می دیده است. پس به شفق سوگند می خورم، و سوگند به شب و هر چه را فرو پوشد، و سوگند به ماه چون فروغش کامل شود، که به حالی بعد از حال دیگر تحول خواهید یافت. چه می شودشان که ایمان نمی آورند؟ و چون قرآن بر آنها خوانده شود سجده نمی کنند؟ بلکه کافران تکذیب می کنند. و خدا به آنچه در دل دارند آگاه است. **پس آنان را به عذابی دردآور بشارت ده، مگر آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند که پاداششان را پایانی نیست.**

84 روم سوره 30

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، میم. **رومیان مغلوب شدند، در نزدیک این سرزمین و پس از مغلوب شدن بار دیگر غالب خواهند شد، در مدت چند سال فرمان، فرمان خداست، چه پیش از پیروزی و چه بعد از آن و در آن روز مؤمنان شادمان می شوند، به یاری خدا، خدا هر کس را که بخواهد یاری می کند، زیرا پیروزمند و مهربان است.** خدا وعده داده است و وعده خود خلاف نکند، ولی بیشتر مردم نمی دانند. آنان به ظاهر زندگی دنیا آگاهند و از آخرت بی خبرند. آیا با خود نمی اندیشند که خدا آسمانها و زمین را و هر چه را میان آنهاست، جز به حق و تا مدتی محدود، نیافریده است؟ و بسیاری از مردم به دیدار پروردگارشان ایمان ندارند. آیا در زمین نمی گردند، تا بنگرند که چگونه بوده است عاقبت کسانی که پیش از آنها می زیسته اند؟ کسانی که توانشان بیشتر بوده است و زمین رابه شخم زدن زیر و رو کرده و بیشتر از ایشان آبادش ساخته بودند و پیامبرانی با معجزه ها بر آنها مبعوث شده بود خدا به ایشان ستم نمی کرد، آنان خود به خویشتن ستم می کردند. سپس عاقبت آن کسان که مرتکب کارهای بد شدند ناگوارتر بود زیرا اینان آیات خدا را دروغ انگاشتند و آنها را به مسخره گرفتند. خدا موجودات را می آفریند، آنگاه دیگر بارشان باز می گرداند، آنگاه، همه به سوی او باز گردانده می شوید. روزی که قیامت برپا شود، گناهکاران حیرت زده بمانند. هیچ یک از بتانشان شفاعتشان نمی کند و دیگر به بتان خود باور ندارند. و چون

قیامت برپا شود، در آن روز از یکدیگر ببرند. اما آنها که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، در باغی به شادمانی پردازند. و اما آنهایی که کافر شده اند وآیات ما را تکذیب می کنند و دیدار آخرت، را دروغ می انگارند، همه را در عذاب حاضر آرند. خدا را بستایید بدان هنگام که به شب در می آیید و بدان هنگام که به صبح در می آیید. سپاس اوراست در آسمانها و زمین، به هنگام شب و به هنگامی که به نیمروز می رسید. **زنده را از مرده بیرون آرد و مرده را از زنده و زمین را پس از مردنش زنده می سازد و شما نیز این چنین از گورها بیرون شوید. از نشانه های قدرت اوست که شما را از خاک بیافرید تا انسان شدید و به هر سو پراکنده گشتید.** و از نشانه های قدرت اوست که برایتان از جنس خودتان همسرانی آفرید تا به ایشان آرامش یابید، و میان شما دوستی و مهربانی نهاد در این عبرتهایی است برای مردمی که تفکر می کنند. و از نشانه های قدرت اوست آفرینش آسمانها و زمین، و اختلاف زبانها، ورنگهایتان در این عبرتهایی است برای دانایان. و از نشانه های قدرت او خوابیدن شماست در شب و روز به طلب روزی برخاستن شماست در این عبرتهایی است برای مردمی که می شنوند. و از نشانه های قدرت اوست که برق را به قصد بیم و امید، به شما می نمایاند و از آسمان باران می فرستد تا زمین مرده را بدان زنده سازد دراین عبرتهایی است برای کسانی که به عقل در می یابند. و از نشانه های قدرت اوست که آسمان و زمین به فرمان او برپای ایستاده اند سپس شما را از زمین فرا می خواند و شما از زمین بیرون می آیید. از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است، و همه فرمانبردار او هستند. اوست که موجودات را می آفریند، سپس آنها را باز می گرداند و این کار بر او آسان است اوراست صفت برتری در آسمانها و زمین و اوست پیروزمند و حکیم. برای شما از خودتان مثلی می آورد: مگر بندگانتان در آنچه به شما روزی داده ایم با شما شریک هستند تا در مال با شما برابر باشند و همچنان که شما آزادان از یکدیگر می ترسید از آنها هم بیمناک باشید؟ آیات را برای مردمی که تعقل می کنند این سان تفصیل می دهیم. آری، ستمکاران بی هیچ دانشی از هوای نفس خود پیروی کرده اند آن را که خدا گمراه کرده است چه کسی

هدایت می کند؟ آنها را هیچ یاوری نیست. به یکتا پرستی روی به دین آور فطرتی است که خدا همه را بدان فطرت بیافریده است و در آفرینش خدا تغییری نیست دین پاک و پایدار این است ولی بیشتر مردم نمی دانند. به او باز گردید، و از او بترسید و نماز بگزارید و از مشرکان مباشید. از آنان مباشید که دین خود را پاره پاره کردند و فرقه فرقه شدند و هر فرقه ای به هر چه داشت دلخوش بود. چون بر آدمیان زیانی رسد، پروردگارشان را بخوانند و به درگاه او توبه کنند، و چون رحمت خویش به آنها بچشاند، گروهی را بینی که به پروردگارشان شرک می آورند. پس نعمتی را که به آنها داده ایم کفران کنند اکنون متمتع شوید، زوداکه خواهید دانست. آیا برایشان دلیلی نازل کردیم تا از چیزی که با خدا شریک می سازند سخن گفته باشد؟ چون به مردم رحمتی بچشانیم، شادمان می شوند، و چون به سبب کارهایی، که کرده اند رنجی به آنها رسد، ناگهان نومید می گردند. **آیا نمی بینند که خدا روزی هر کس را که بخواهد فراوان می کند یا او راتنگ روزی می سازد؟** در این عبرتهایی است برای مردمی که ایمان می آورند. حق خویشاوند و مسکین و در راه مانده را ادا کن این بهتر است برای کسانی که خشنودی خدا را می جویند و ایشان رستگارانند. مالی که به ربا می دهید تا در اموال مردم افزون شود، نزد خدا هیچ افزون نمی شود، و مالی را که برای خشنودی خدا از بابت زکات می پردازید، مضاعف می شود. خداست آن که شما را بیافرید، سپس روزی داد، سپس می میراند، سپس زنده می کند آیا کسانی که شریک خدا می سازید، هیچ از این کارها توانند؟ منزه است او و از هر چه برایش شریک می آورند برتر است. به سبب اعمال مردم، فساد در خشکی و دریا آشکار شد تا به آنان جزای بعضی از کارهایشان را بچشاند، باشد که بازگردند. بگو: در زمین بگردید و بنگرید که عاقبت پیشینیان که بیشترینشان از مشرکان بودند چگونه بوده است. به دین پاک پایدار روی بیاور، پیش از آنکه روزی فرا رسد که از امر خدا بازگشتنش نباشد در آن روز مردم دو گروه شوند: کسانی که کافر باشند کفرشان به زیانشان باشد و آنها که کاری شایسته کرده باشند برای خود پاداشی نیکو آماده کرده اند. تا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند از فضل خود، پاداش

دهد زیرا خدا کافران را دوست ندارد. و از نشانه های قدرت او آنکه بادهای مژده دهنده را می فرستد، تا رحمت خود را به شما بچشاند و تا کشتیها به فرمان او روان باشند و از فضل او روزی بجویید باشد که سپاس گویید. و پیش از تو پیامبرانی را بر قومشان فرستادیم آنان با دلیلهای روشن خود نزدشان آمدند و ما از کسانی که گناه کردند انتقام گرفتیم، و یاری دادن مؤمنان بر عهده ما بود. خداست که بادها را می فرستد تا ابرها را برانگیزد و چنان که خواهد بر آسمان بگسترد و آن را پاره پاره کند و بینی که باران از خلال ابرها بیرون می آید و چون باران را به هر که خواهد از بندگانش برساند شادمان شوند، اگر چه پیش از آنکه باران بر آنها ببارد نومید بوده اند. پس به آثار رحمت خدا بنگر که چگونه زمین را پس از مردنش زنده می کند چنین خدایی زنده کننده مردگان است و بر هر کاری تواناست. و اگر بادی بفرستیم که کشته ها را زرد ببینند، از آن پس همه کافر شوند، تو نمی توانی مردگان را شنوا سازی و اگر اینان نیز از تو بازگردند، آواز خود را به گوش آن کران نرسانی، تو هدایت کننده نابینایان از گمراهیشان نیستی تو صدایت را تنها به گوش کسانی می رسانی که به آیات ما ایمان آورده اند و تسلیم شده اند. **خداست که شما را ناتوان بیافرید، و پس از ناتوانی نیرومند ساخت، آنگاه پس از نیرومندی ناتوانی و پیری آورد هر چه بخواهد می آفریند و او دانا و تواناست.** روزی که قیامت برپا شود مجرمان سوگند خورند که جز ساعتی در گور نیارمیده اند آری اینچنین دروغ می گفتند. آنان که از دانش و ایمان برخوردارند، گویند: شما بر وفق کتاب خدا تاروز قیامت در گور آرمیده اید و این روز قیامت است و شما نمی دانسته اید. در این روز پوزش ستمکاران به حالشان سود ندهد و از آنها نخواهند که توبه کنند. ما در این قرآن برای مردم هر گونه مثلی آورده ایم و چون آیه ای برایشان بیاوری کافران خواهند گفت: شما یاوه گویانی بیش نیستید. اینچنین خدا بر دلهای کسانی که از دانایی بی بهره اند، مهر می نهد. پس صبر کن که وعده خدا حق است مباد آنان که به مرحله یقین نرسیده اند، تو را بی ثبات و سبکسر گردانند.

85 عنکبود سوره 29

به نام خدای بخشاینده مهربان
الف، لام، میم، آیا مردم پنداشته اند که چون بگویند: ایمان آوردیم، رهایشان می کنند، ودیگر نمی آزمایندشان؟ هر آینه مردمی را که پیش از آنها بودند آزمودیم، تا خدا کسانی را که راست گفته اند معلوم دارد و دروغگویان را بشناسد. آیا آنان که مرتکب گناه می شوند پنداشته اند که از ما می گریزند؟ چه بد داوری می کنند. هر کس که به دیدار خدا امید می دارد بداند که وعده خدا آمدنی است و او شنوا و داناست. **هر که جهاد کند به سود خود کرده است، زیرا خدا از همه جهانیان بی نیازاست**. گناهان آنان را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند، می زداییم و بهتر از آنچه عمل کرده اند پاداششان می دهیم. به آدمی سفارش کردیم که به پدر و مادر خود نیکی کند و اگر آن دو بکوشند که تو چیزی را که بدان آگاه نیستی شریک من قرار دهی، اطاعتشان مکن بازگشت همه شما به سوی من است و شما را به کارهایی که می کرده اید آگاه می کنم. کسانی را که ایمان آوردند و کردارهای شایسته کردند در زمره صالحان در آوریم. بعضی از مردم می گویند: به خدا ایمان آورده ایم و چون در راه خدا آزاری ببینند، آن آزار را چون عذاب خدا به شمار می آورند و چون از سوی پروردگار تو مددی رسد، می گویند: ما نیز با شما بوده ایم آیا خدا به آنچه در دلهای مردم جهان می گذرد آگاه تر نیست؟ البته خدا می داند که مؤمنان چه کسانند و منافقان چه کسان. کافران به مؤمنان گفتند: به راه ما بیایید، بار گناهتان بر گردن ما، حال آنکه اینان بار گناه کسی را بر گردن نخواهند گرفت و دروغ می گویند. بلکه بار گناه خود و بارهایی با بار خود بر گردن خواهند گذاشت و در روزقیامت به سبب دروغهایی که بر هم می بافته اند بازخواست خواهند شد. ما نوح را بر مردمش به پیامبری فرستادیم او هزار سال و پنجاه سال کم در میان آنان بزیست و چون مردمی ستم پیشه بودند، طوفانشان فرو گرفت. او و کسانی را که در کشتی بودند نجات دادیم و آن طوفان را نشان عبرتی برای جهانیان گردانیدیم. و نیز ابراهیم را به پیامبری فرستادیم، آنگاه که به مردمش گفت: خدای یکتا را بپرستید و از او بترسید این برایتان بهتر است اگر مردمی دانا باشید. شما، سوای خدای یکتا بتانی را می پرستید و دروغهای بزرگ

می پردازید، آنهایی که سوای خدای یکتا می پرستید، نمی توانند شما را روزی دهند ازخدای یکتا روزی بجویید و او را عبادت کنید و سپاس گویید، زیرا به سوی او بازگردانیده می شوید. اگر شما تکذیب می کنید، مردمانی هم که پیش از شما بودند تکذیب می کردند و بر عهده پیامبر جز تبلیغی روشنگر هیچ نیست. آیا نمی بینند که خدا چگونه مخلوق را می آفریند و پس از نیستی بازش می گرداند؟ این کار بر خدا آسان است. بگو: در زمین سیر کنید و بنگرید که چگونه خدا موجودات را آفریده سپس، آفرینش بازپسین را پدید می آورد زیرا خداوند بر هر چیزی تواناست. هر که را بخواهد عذاب می کند و بر هر که خواهد رحمت می آورد، و همه بدو باز گردانیده می شوید. شما نمی توانید از خدا بگریزید، نه در زمین و نه در آسمان، و شما را جز او هیچ کارساز و یاوری نیست. و آنان که به آیات خدا و دیدار او ایمان ندارند، از رحمت من نومیدندو آنهاراست عذابی دردآور. پاسخ قوم او جز این نبود که گفتند: بکشیدش یا بسوزانیدش و خدایش از آتش برهانید و در این برای مؤمنان عبرتهاست. گفت: شما بتانی را به جای خدای یکتا به خدایی گرفته اید در این زندگانی دنیا میانتان دوستی است ولی در روز قیامت منکر یکدیگر می شوید و یکدیگر را لعنت می کنید و جایتان در آتش است و هیچ یاوری ندارید. لوط به او ایمان آورد و گفت: من به سوی پروردگارم مهاجرت می کنم، زیرا او پیروزمند و حکیم است. و اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم و در فرزندان او پیامبری و کتاب نهادیم و پاداشش را در دنیا دادیم، و او در آخرت از صالحان است. و لوط را پیامبری دادیم به قوم خود گفت: شما کاری زشت را پیشه کرده اید که هیچ یک از مردم جهان پیش از شما چنین نمی کرده است. آیا با مردان می آمیزید و راهها را می برید و در محفل خود مرتکب کارهای ناپسند می شوید؟ جواب قومش جز این نبود که گفتند: اگر راست می گویی عذاب خدا را بر سر ما بیاور. گفت: ای پروردگار من، مرا بر مردم تبهکار نصرت ده. چون فرستادگان ما ابراهیم را مژده آوردند، گفتند: ما مردم این قریه، راهلاک خواهیم کرد، که مردمی ستمکاره هستند. گفت: لوط در آنجاست گفتند: ما بهتر می دانیم چه کسی در آنجاست او و خاندانش را جز زنش را که در

همان جا خواهد ماند نجات می دهیم. چون فرستادگان ما نزد لوط آمدند، غمگین شد و در کارشان بماند گفتند: مترس و غمگین مباش، ما تو و خاندانت را جز زنت را که در همان جا خواهد ماند نجات می دهیم. ما بر مردم این قریه به سبب فسقی که مرتکب می شوند، از آسمان عذاب نازل می کنیم. هر آینه از آن قریه برای خردمندان عبرتی روشن بر جای گذاشتیم. و برادرشان شعیب را به مدین فرستادیم گفت: ای قوم من، خدا را بپرستید و به روز قیامت امیدوار باشید و در زمین به تبهکاری مکوشید. پس تکذیبش کردند و زلزله آنان را فرو گرفت و در خانه های خود بر جای مردند. و عاد و ثمود را هلاک کردیم و این از مسکنهایشان برایتان آشکار است شیطان کارهایشان را در نظرشان بیاراست و آنان را از راه بازداشت و حال آنکه مردمی صاحب بصیرت بودند. و نیز قارون و فرعون و هامان را که موسی با دلیلهای روشن خود نزد آنها، آمد آنها در زمین سرکشی می کردند ولی نتوانستند از خدا بگریزند. همه را به گناهشان فرو گرفتیم: بر بعضی بادهای ریگ بار فرستادیم، بعضی را فریاد سهمناک فرو گرفت، بعضی را در زمین فرو بردیم، بعضی را غرقه ساختیم و خدا به آنها ستم نمی کرد، آنها خود به خویشتن ستم کرده بودند. **مثل آنان که سوای خدا را دوستان می گیرند، مثل عنکبوت است که خانه ای بساخت و کاش می دانستند، هر آینه سست ترین خانه ها خانه عنکبوت است.** خدای یکتا می داند که چه چیزهایی را سوای او به خدایی می خوانند، و اوست پیروزمند و حکیم. این مثلها را برای مردم می زنیم و آنها را جز دانایان در نمی یابند.، خدا آسمانها و زمین را به راستی بیافرید و در این عبرتی است برای مؤمنان. هر چه را از این کتاب بر تو وحی شده است تلاوت کن و نماز بگزار، که نماز آدمی را از فحشا و منکر باز می دارد و ذکر خدا بزرگ تر است و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. با اهل کتاب، جز به نیکوترین شیوه ای مجادله مکنید مگر با آنها که ستم پیشه کردند و بگویید: به آنچه بر ما نازل شده و آنچه بر شما نازل شده است ایمان آورده ایم و خدای ما و خدای شما یکی است و ما در برابراو گردن نهاده ایم . همچنان این کتاب را بر تو نازل کردیم و اهل کتاب به آن ایمان می آورند و از اینان نیز کسانی به آن ایمان

می آورند و جز کافران کسی آیات ما راانکار نمی کند. تو پیش از قرآن هیچ کتابی را نمی خواندی و به دست خویش کتابی نمی نوشتی اگر چنان بود، اهل باطل به شک افتاده بودند. بلکه قرآن آیاتی است روشن، که در سینه اهل دانش جای دارد و آیات ما را جز ستمکاران انکار نمی کنند. و گفتند: چرا از جانب پروردگارش آیاتی بر او نازل نمی شود؟ بگو: جزاین نیست که آیات در نزد خداست و جز این نیست که من بیم دهنده ای آشکار هستم. آیا آنان را بسنده نیست که بر تو کتاب فرستاده ایم و بر آنها خوانده می شود در این کتاب برای مؤمنان رحمت و اندرز است. بگو: خدا به گواهی میان من و شما کافی است آنچه را که در آسمانها وزمین است می داند کسانی که به باطل گرویدند و به خدا کافر شدند، زیانکارانند. از تو به شتاب عذاب را می طلبند اگر آن را زمانی معین نبود، بر آنها نازل شده بود و ناگهان و بی آنکه خبر شوند بر آنها فرود خواهد آمد. از تو به شتاب عذاب خدا را می طلبند، حال آنکه جهنم بر کافران احاطه دارد.
روزی که عذاب از فراز سر و زیر پای آنها را در برگیرد و خدا بگوید: به خاطر اعمالی که می کرده اید اینک عذاب را بچشید. ای بندگان من که به من ایمان آورده اید، زمین من فراخ است، پس، تنها مرا بپرستید. هر کسی چشنده طعم مرگ است و به سوی ما بازگردانده شوید. کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند در غرفه های بهشت جای دهیم از زیر آن جویهای آب روان است در آنجا جاودانه بمانند عمل کنندگان را چه نیکو مزدی است.
آنها که شکیبایی ورزیدند و بر پروردگارشان توکل می کنند. چه بسیار جنبندگانی که یارای تحصیل روزی خویش ندارند و خدا آنها را و شما را روزی می دهد و او شنوا و داناست. اگر از آنها بپرسی: چه کسی آسمانها و زمین را آفریده و آفتاب و ماه را رام کرده است؟ خواهند گفت: خدای یکتا، پس ازچه روی عقیدت دیگرگون می کنند؟ خدا روزی هر یک از بندگانش را که بخواهد فراوان می کند یا بر او تنگ می گیرد زیرا خدا به همه چیز داناست. اگر از آنها بپرسی: چه کسی از آسمان باران فرستاد و زمین مرده را بدان زنده ساخت؟ خواهند گفت: خدای یکتا، بگو: سپاس خدای راست ولی بیشترینشان در نمی یابند. زندگانی این دنیا چیزی جز لهو و لعب نیست اگر

بدانند، سرای آخرت، سرای زندگانی است. چون به کشتی نشستند خدا را با اخلاص در دین او خواندند و چون نجاتشان داد و به خشکی آورد، شرک آوردند، تا نعمتی را که به آنان عطا کرده بودیم کفران کنند و برخوردار شوند زودا که خواهند دانست. آیا ندانسته اند که حرم را جای امن مردم قرار دادیم، حال آنکه مردم دراطرافشان به اسارت ربوده می شوند؟ آیا به باطل ایمان می آورند و نعمت خدا را کفران می کنند؟ پس کیست ستمکارتر از آن که بر خدا دروغ می بندد یا به هنگامی که حق به سوی او آید تکذیبش می کند؟ آیا در جهنم جایگاهی برای کافران نیست؟ کسانی را که در راه ما مجاهدت کنند، به راههای خویش هدایتشان می کنیم، و خدا با نیکوکاران است.

86 مطففین سوره 83

به نام خدای بخشاینده مهربان

وای بر کم فروشان: آنان که چون از مردم کیل می ستانند آن را پر می کنند، و چون برای مردم می پیمایند یا می کشند از آن می کاهند. آیا اینان نمی دانند که زنده می شوند. در آن روز بزرگ ؟ روزی که مردم به پیشگاه پروردگار جهانیان می ایستند. آگاه باشید که اعمال بدکاران مکتوب در سجین است. تو چه می دانی که سجین چیست؟ کتابی است نوشته. در آن روز وای بر تکذیب کنندگان: آنان که روز جزا را دروغ انگاشتند. و آن روز را جز متجاوزی گناهکار دروغ نینگارد. چون آیات ما بر او خوانده شد، گفت: افسانه های پیشینیان است. حقا، که کارهایی که کرده بودند بر دلهاشان مسلط شده است. حقا، که در آن روز از پروردگارشان محجوب باشند. پس ایشان به جهنم در آیند. و آنها را گویند: این است آنچه دروغش می شمردید. حقا، که اعمال، نیکان در علیین مکتوب است. **و تو چه می دانی که علیین چیست؟ کتابی است نوشته که مقربان خدا در آن می نگرند. هر آینه نیکان در نعمتند، بر تختها نشسته و نظاره می کنند. بر چهره هاشان طراوت نعمت را بشناسی. از شرابی خالص که بر سر آن مهر نهاده اند سیراب می شوند.** مهر آن از مشک است و پیشدستی کنندگان در آن بر یکدیگر پیشدستی می کنند. آمیزه آن تسنیم است: چشمه ای است که مقربان خدا از آن می آشامند، گناهکاران

به مؤمنان می خندیدند. و چون بر آنها می گذشتند، به چشم و ابرو اشاره می کردند. و چون نزد کسانشان باز می گشتند، شادمانه باز می گشتند. و چون آنان را می دیدند، می گفتند که اینان گمراهند. و حال آنکه آنان را به مواظبت اعمال مؤمنان نفرستاده بودند. و امروز مؤمنان به کافران می خندند. بر تختها تکیه زده اند و می نگرند. آیا کافران برابر اعمالشان، پاداش یافته اند؟

<u>پایان سوره های نازل شده در مکه (مکی)</u>

87 بقره سوره 2

به نام خدای بخشاینده مهربان
الف لام میم. این است همان کتابی که در آن هیچ شکی نیست پرهیزگاران را راهنماست: آنان که به غیب ایمان می آورند و نماز می گزارند، و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند، و آنان که به آنچه بر تو و بر پیامبران پیش از تو نازل شده است ایمان می آورند و به آخرت یقین دارند. ایشان از سوی پروردگارشان قرین هدایتند، و خود رستگارانند. **کافران را خواه بترسانی یا نترسانی تفاوتشان نکند، ایمان نمی آورند.، خدا بر دلهایشان و بر گوششان مهر نهاده و بر روی چشمانشان پرده ای است، و برایشان عذابی است بزرگ.** پاره ای از مردم می گویند: به خدا و روز قیامت ایمان آورده ایم حال آنکه ایمان نیاورده اند. اینان خدا و مؤمنان را می فریبند، و نمی

دانند که تنها خود را فریب می دهند. در دلهاشان مرضی است و خدا نیز بر مرضشان بیفزوده است و به کیفر دروغی که گفته اند برایشان عذابی است دردآور. چون به آنان گفته شود که در زمین فساد مکنید، می گویند: ما مصلحانیم. آگاه باشید که اینان خود تبهکارانند و نمی دانند. و چون به آنان گفته شود که شما نیز همانند دیگر مردمان ایمان بیاورید، می گویند: آیا ما نیز همانند بیخردان ایمان بیاوریم: آگاه باشید که آنان خود بیخردانند و نمی دانند. و چون به مؤمنان می رسند می گویند: ایمان آورده ایم و چون با شیطانهای خویش خلوت می کنند می گویند: ما با شما هستیم، ما استهزایشان می کنیم. خداست که آنها را استهزا می کند و وا می گذاردشان تا همچنان در طغیان خویش سرگردان بمانند. اینان گمراهی را به هدایت خریدند، پس تجارتشان سود نکرد و در شمار هدایت یافتگان در نیامدند. مثلشان، مثل آن کسانی است که آتشی افروختند، چون پیرامونش را روشن ساخت، خدا روشنایی از آنان باز گرفت و نابینا در تاریکی رهایشان کرد. **کرانند، لالانند، کورانند، و باز نمی گردند. یا چون بارانی سخت در ظلمت همراه با رعد و برق از آسمان فرود آید، تامباد که از بانگ صاعقه بمیرند، انگشتان خویش در گوشها کنند و خداست که بر کافران احاطه دارد.** نزدیک باشد که برق دیدگانشان را نابینا سازد هر گاه که بر دمد چند گامی بر می دارند، و چون خاموش شود، از رفتن باز ایستند اگر خدا می خواست، گوشهاشان را کر و چشمانشان را کور می ساخت، که او بر هر کاری تواناست. ای مردم، پروردگارتان را که شما و پیشینیانتان را بیافریده است بپرستید باشد که پرهیزگار شوید. آن خداوندی که زمین را چون فراشی بگسترد، و آسمان را چون بنایی، بیفراشت، و از آسمان آبی فرستاد، و بدان آب برای روزی شما از زمین هر گونه ثمره ای برویانید، و خود می دانید که نباید برای خدا همتایانی قرار دهید. و اگر در آنچه بر بنده خویش نازل کرده ایم در تردید هستید، سوره ای همانند آن بیاورید و جز خدای همه حاضرانتان را فرا خوانید اگر راست می گویید. و هر گاه چنین نکنید که هرگز نتوانید کرد پس بترسید از آتشی که برای کافران مهیا شده و هیزم آن مردمان و سنگها هستند. به آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند بشارت ده که برایشان

بهشتهایی است که در آن نهرها جاری است و هر گاه که از میوه های آن برخوردار شوند گویند: پیش از این در دنیا، از چنین میوه هایی برخوردار شده بودیم، که این میوه ها شبیه به یکدیگرند و نیز در آنجا همسرانی پاکیزه دارند و در آنجا جاودانه باشند. خدا ابایی ندارد که به پشه و کمتر از آن مثل بزند آنان که ایمان آورده اند می دانند که آن مثل درست و از جانب پروردگار آنهاست و اما کافران می گویند که خدا از این مثل چه می خواسته است؟ بسیاری را بدان گمراه می کند و بسیاری را هدایت اما تنها فاسقان را گمراه می کند. کسانی که پیمان خدا را پس از بستن آن می شکنند و آنچه را که خدا به پیوستن آن فرمان داده می گسلند و در زمین فساد می کنند، زیانکارانند.
چگونه خدا را انکار می کنید، در حالی که مرده بودید و او شما را زنده ساخت، باز می میراند و زنده می کند و آنگاه به نزد خود باز می گرداند؟ اوست که همه چیزهایی را که در روی زمین است برایتان بیافرید، آنگاه به آسمان پرداخت و هر هفت آسمان را برافراشت و خود از هر چیزی آگاه است. و چون پروردگارت به فرشتگان گفت: من در زمین خلیفه ای می آفرینم، گفتند: آیا کسی را می آفرینی که در آنجا فساد کند و خونها بریزد، و حال آنکه ما به ستایش تو تسبیح می گوییم و تو را تقدیس می کنیم؟ گفت: آنچه من می دانم شما نمی دانید. و نامهای چیزها را به آدم بیاموخت سپس آنها را به فرشتگان عرضه کرد و گفت: اگر راست می گویید مرا به نامهای این چیزها خبر دهید. گفتند: منزهی تو ما را جز آنچه خود به ما آموخته ای دانشی نیست تویی دانای حکیم. گفت: ای آدم، آنها را از نامهای چیزها آگاه کن چون از آن نامها آگاهشان کرد، خدا گفت: آیا به شما نگفتم که من نهان آسمانها و زمین را می دانم، و بر آنچه آشکار می کنید و پنهان می داشتید آگاهم؟ و به فرشتگان گفتیم: آدم را سجده کنید، همه سجده کردند جز ابلیس، که سرباز زد و برتری جست و او از کافران بود. و گفتیم: ای آدم، خود و زنت در بهشت جای گیرید و هر چه خواهید، وهر جا که خواهید، از ثمرات آن به خوشی بخورید و به این درخت نزدیک مشوید، که به زمره ستمکاران درآیید. پس شیطان آن دو را به خطا واداشت، و از بهشتی که در آن بودند بیرون راند گفتیم: پایین روید، برخی دشمن برخی

دیگر، و قرارگاه و جای برخورداری شما تا روز قیامت در زمین باشد. آدم از پروردگارش کلمه ای چند فرا گرفت پس خدا توبه او را بپذیرفت، زیرا توبه پذیر و مهربان است. گفتیم: همه از بهشت فرو شوید، پس اگر از جانب من راهنمایی برایتان آمد، بر آنها که از راهنمایی من پیروی کنند بیمی نخواهد بود و خود اندوهناک نمی شوند. کسانی که کافر شوند، و آیات خدا را تکذیب کنند خود اهل جهنمند و جاودانه در آنجا خواهند بود. ای بنی اسرائیل، نعمتی را که بر شما ارزانی داشتم به یاد بیاورید و به عهد من وفا کنید تا به عهدتان وفا کنم و از من بترسید. و به آنچه نازل کرده ام و کتاب شما را تصدیق می کند ایمان بیاورید، و از نخستین کسانی که انکارش می کنند مباشید و آیات مرا به بهای اندک مفروشید و از من بیمناک باشید. حق را به باطل میامیزید و با آنکه حقیقت را می دانید، کتمانش مکنید. و نماز را بر پای دارید و زکات بدهید و با رکوع کنندگان رکوع کنید. آیا در حالی که کتاب را می خوانید، مردم را به نیکی فرمان می دهید و خود را فراموش می کنید؟ آیا به عقل در نمی یابید؟ از شکیبایی و نماز یاری جویید و این دو کاری دشوارند، جز برای اهل خشوع: آنان که بی گمان می دانند که با پروردگار خود دیدار خواهند کرد و نزد اوباز می گردند. **ای بنی اسرائیل، نعمتی را که بر شما ارزانی داشتم و شما را بر جهانیان برتری دادم به یاد بیاورید**. و بترسید از روزی که هیچ کس دیگری را به کار نیاید و هیچ شفاعتی از کسی پذیرفته نگردد و از کسی عوضی نستانند و کسی را یاری نکنند. **و به یاد آرید آنگاه که شما را از فرعونیان رهانیدیم**: شما را شکنجه های سخت می کردند، پسرانتان را می کشتند و زنانتان را زنده می گذاشتند ودر این آزمونی بزرگ از سوی پروردگارتان بود. و آن هنگام را که دریا را برایتان شکافتیم و شما را رهانیدیم و فرعونیان را در برابر چشمانتان غرقه ساختیم. و آن هنگام را که چهل شب با موسی وعده نهادیم و شما که ستمکاران بودید، بعد از او گوساله را پرستیدید. پس گناهانتان را عفو کردیم، باشد که سپاسگزار باشید. و به یاد آرید آن هنگام را که به موسی کتاب و فرقان دادیم، باشد که هدایت شوید. و آن هنگام را که موسی به قوم خود گفت: ای قوم من، شما بدان سبب که گوساله را پرستیدید بر خود ستم روا

داشتید، اینک به درگاه آفریدگارتان توبه کنید و یکدیگر را بکشید، که چنین کاری در نزد آفریدگارتان ستوده تراست پس خدا توبه شما را بپذیرفت، زیرا توبه پذیر و مهربان است. و آن هنگام را که گفتید: ای موسی، ما تا خدا را به آشکارا نبینیم به تو ایمان نمی آوریم و همچنان که می نگریستید صاعقه شما را فرو گرفت. و شما را پس از مردن زنده ساختیم، شاید سپاسگزار شوید. و ابر را سایبانتان گردانیدیم و برایتان من و سلوی فرستادیم: بخورید ازاین چیزهای پاکیزه که شما را روزی داده ایم و آنان بر ما ستم نکردند، بلکه بر خود ستم می کردند. و به یاد آرید آن زمان را که به شما گفتیم: به آن قریه درآیید و از نعمتهای آن هر چه و هر جا که خواسته باشید به فراوانی بخورید ولی سجده کنان بر دروازه داخل شوید و بگویید: بار گناه از ما فرو نه تا خطاهای شمارا بیامرزیم و به پاداش نیکوکاران بیفزاییم. اما ستمکاران آن سخن را دیگر کردند و بر آنان به جزای عصیانی که کرده بودند عذابی آسمانی فرود آوردیم. و به یاد آرید آنگاه را که موسی برای قوم خود آب خواست گفتیم: عصایت را بر آن سنگ بزن پس دوازده چشمه از آن بگشاد هر گروهی آبشخور خود را بدانست از روزی خدا بخورید و بیاشامید و در روی زمین به فساد سرکشی مکنید. و آنگاه را که گفتید: ای موسی، ما بر یک نوع طعام نتوانیم ساخت، ازپروردگارت بخواه تا برای ما از آنچه از زمین می روید چون سبزی و خیار و سیر و عدس و پیاز برویاند موسی گفت: آیا می خواهید آنچه را که برتراست به آنچه فروتر است بدل کنید؟ به شهری بازگردید که در آنجا هر چه خواهید به شما بدهند مقرر شد بر آنها خواری و بیچارگی و خشم خدا را برخود هموار ساختند و این بدان سبب بود که به آیات خدا کافر شدند و پیامبران را به ناحق کشتند و نافرمانی کردند و تجاوز ورزیدند. **کسانی که ایمان آوردند و کسانی که آیین یهودان و ترسایان و صابئان را برگزیدند، اگر به خدا و روز بازپسین ایمان داشته باشند و کاری شایسته کنند، خدا به آنها پاداش نیک می دهد و نه بیمناک می شوند و نه محزون**. و به یاد آرید آن زمان را که با شما پیمان بستیم و کوه طور را برفراز سرتان بردیم آنچه را که به شما داده ایم با اطمینان بگیرید و آنچه را که در آن است به خاطر بسپارید باشد که پرهیزگار شوید. ولی از فرمان

سر باز زدید و اگر فضل و رحمت خدا نبود از زیانکاران می بودید. و شناخته اید آن گروه را که در آن روز شنبه از حد خود تجاوز کردند، پس به آنها خطاب کردیم: بوزینگانی خوار و خاموش گردید. و آنها را عبرت معاصران و آیندگان و اندرزی برای پرهیزگاران گردانیدیم. و به یاد آرید آن هنگام را که موسی به قوم خود گفت: خدا فرمان می دهد که گاوی را بکشید گفتند: آیا ما را به ریشخند می گیری؟ گفت: به خداپناه می برم اگر از نادانان باشم. گفتند: برای ما پروردگارت را بخوان تا بیان کند که آن چگونه گاوی است؟ گفت: می گوید: گاوی است نه سخت پیر و از کارافتاده، نه جوان و کار نکرده، میانسال اکنون بکنید آنچه شما را می فرمایند. گفتند: برای ما پروردگارت را بخوان تا بگوید که رنگ آن چیست؟ گفت: می گوید: گاوی است به زرد تند که رنگش بینندگان را شادمان می سازد. گفتند: برای ما پروردگارت را بخوان تا بگوید آن چگونه گاوی است؟ که چنین گاوانی بر ما مشتبه شده اند و اگر خدا بخواهد ما بدان راه می یابیم. گفت: می گوید: از آن گاوان نیست که رام باشد و زمین را شخم زند و کشته را آب دهد بی عیب است و یکرنگ، گفتند: اکنون حقیقت را گفتی پس آن را کشتند، هر چند که نزدیک بود که از آن کار سرباز زنند. و به یاد آرید آن هنگام را که کسی را کشتید و بر یکدیگر بهتان زدید و پیکار در گرفتید و خدا آنچه را که پنهان می کردید آشکار ساخت. سپس گفتیم: پاره ای از آن را بر آن کشته بزنید خدا مردگان را اینچنین، زنده می سازد، و نشانه های قدرت خویش را اینچنین به شما می نمایاند، باشد که به عقل دریابید. پس از آن دلهای شما چون سنگ سخت گردید، حتی سخت تر از سنگ که ازسنگ گاه جویها روان شود، و چون شکافته شود آب از آن بیرون جهد و گاه از ترس خدا از فراز به نشیب فرو غلتد، و خدا از آنچه می کنید غافل نیست. آیا طمع می دارید که به شما ایمان بیاورند، و حال آنکه گروهی از ایشان کلام خدا را می شنیدند و با آنکه حقیقت آن را می یافتند تحریفش می کردند و از کار خویش آگاه بودند؟ و چون با مؤمنان دیدار کنند، گویند: ما هم ایمان آورده ایم و چون بایکدیگر خلوت کنند، گویند: آیا با آنان از دانشی که خدا به شما ارزانی داشته سخن می گویید، تا به یاری آن در نزد پروردگارتان بر شما حجت

آرند؟ آیا به عقل در نمی یابید؟ آیا نمی دانند که هر چه را که پنهان می دارند و هر چه را که آشکار می سازند خدا می داند؟ برخی از ایشان بیسوادانی هستند که نمی دانند در آن کتاب چیست، جز سخنانی که شنیده اند و می خوانند اینان تنها پایبند گمان خویشند. پس وای بر آنهایی که کتاب را خود به دست خود می نویسند و تا سودی اندک برند، می گویند که از جانب خدا نازل شده پس وای بر آنها بدانچه نوشتند و وای بر آنها از سودی که می برند. و گفتند: آتش جز چند روزی ما را نسوزاند بگو: آیا با خدا چنین پیمانی بسته اید، تا او خلاف پیمان خود نکند؟ یا آنکه از روی نادانی چنین نسبتی به خدا می دهید؟ آری آنان که مرتکب کاری زشت می شوند و در گناه غرقه می گردند، اهل جهنمند و جاودانه در آن. و آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، اهل بهشتند و در آن جاویدان. به یاد آرید آن هنگام را که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز خدا را نپرستید و به پدر و مادر و خویشاوندان و یتیمان و درویشان نیکی کنید و به مردمان سخن نیک گویید و نماز بخوانید و زکات بدهید ولی جز اندکی پشت کردند و رویگردان شدند. و آن هنگام را که با شما پیمان نهادیم که خون هم مریزید و یکدیگر را ازخان و مان آواره مسازید و شما به پیمان گردن نهادید و خود بر آن گواه هستید. پس شما چنین جماعتی هستید که یکدیگر را می کشید و گروهی از خود را از خان و مانشان آواره می کنید و برضد آنها به گناه و بیداد به همدستی یکدیگر بر می خیزید و اگر به اسارت شما در آیند در برابر آزادیشان فدیه می گیرید و حال آنکه بیرون راندنشان بر شما حرام بود آیا به بعضی از کتاب ایمان می آورید و بعض دیگر را انکار می کنید؟ پاداش کسی که چنین کند دردنیا جز خواری نیست و در روز قیامت به سخت ترین وجهی شکنجه می شود وخدا از آنچه می کنید غافل نیست. اینان همان کسانند که آخرت را دادند و زندگی دنیا را خریدند، از عذابشان کاسته نگردد و کس یاریشان نکند. به تحقیق موسی را کتاب دادیم و از پی او پیامبران فرستادیم و به عیسی بن مریم دلیلهای روشن عنایت کردیم و او را به روح القدس تایید نمودیم و هر گاه پیامبری آمد و چیزهایی آورد که پسند نفس شما نبود سرکشی کردید، و گروهی را دروغگو خواندید و گروهی را

کشتید. گفتند: دلهای ما در حجاب است نه خدا آنان را به سبب کفری که می ورزند مطرود ساخته و چه اندک ایمان می آورند. و چون ایشان را از جانب خدا کتابی آمد، و او را شناختند، هر چند کتابشان را هم تصدیق کرده بود، و با آنکه زان پیش خواستار پیروزی بر کافران بودند، به او ایمان نیاوردند، که لعنت خدا بر کافران باد. با خود بد معامله ای کردند آنگاه که از حسد به کتاب خدا کافر شدند، واز اینکه خدا فضل و کرم خویش را به هر کس از بندگان خود که بخواهد ارزانی می دارد حسد بردند و خشم دیگری بر خشم خدا افزودند، و کافران را عذابی است خوار کننده. و چون به آنها گفته شود که به آنچه خدا نازل کرده است ایمان بیاورید، می گویند: ما به آنچه بر خود ما نازل شده است ایمان آورده ایم و به غیرآن هر چند با حقیقت همراه باشد و کتابشان را هم تصدیق کند، ایمان نمی آورند بگو: اگر شما ایمان آورده بودید، از چه روی پیامبران خدا را پیش از این می کشتید؟ موسی با دلیلهای روشن خویش به هدایت شما آمد و شما ستمکاران، پس از او به گوساله گرویدید. و با شما پیمان بستیم و کوه طور را برفراز سرتان بردیم اکنون آنچه راکه برایتان فرستاده ایم با ایمان استوار بگیرید و کلام خدا را بشنوید گفتند: شنیدیم و به کار نخواهیم بست عشق گوساله و کفر در دلشان با هم سرشته است بگو: اگر بدانچه می گویید باور دارید، باورتان شما را به بدکاری وا می دارد. بگو: اگر راست می گویید که سرای آخرت نزد خدا ویژه شماست نه مردم دیگر، پس آرزوی مرگ کنید. ولی به سبب اعمالی که مرتکب شده اند، هرگز آرزوی مرگ نخواهند کرد خدا ستمکاران را می شناسد. آنان را از مردم دیگر، حتی مشرکان، به زندگی اینجهانی حریص تر خواهی یافت و بعضی از کافران دوست دارند که هزار سال در این دنیا زیست کنند، و این عمر دراز عذاب خدا را از آنان دور نخواهد ساخت، که خدا به اعمالشان بیناست. **به آنان که با جبریل دشمنی می ورزند، بگو: اوست که این آیات را به فرمان خدا بر دل تو نازل کرده است تا کتابهای دیگر آسمانی را تصدیق کند وبرای مؤمنان رهنمون و بشارت باشد.** هر که دشمن خدا و فرشتگان او و پیامبرانش و جبریل و میکال باشد، خدا هم دشمن کافران است. هر آینه که بر تو آیاتی روشن نازل کردیم و جز

فاسقان کسی منکر آنها، نخواهد شد. آیا هر بار که با خدا پیمانی بستند گروهی از ایشان پیمان شکنی کردند؟ آری بیشترشان ایمان نخواهند آورد. و گروهی از اهل کتاب چون پیامبری از جانب خدا بر آنان مبعوث شد که به کتابشان هم گواهی می داد، کتاب خدا را چنان که گویی از آن بی خبرند، پس پشت افکندند. و از افسونی که دیوها به روزگار پادشاهی سلیمان می خواندند پیروی کردند، و سلیمان کافر نبود، ولی دیوها که مردم را جادوگری می آموختند کافر بودند و نیز آن افسون که بر آن دو فرشته، هاروت و ماروت، در بابل نازل شد، در حالی که آن دو به هر کس که جادوگری می آموختند می گفتند: کارما فتنه است، مباد کافر شوی و مردم از آن دو جادوهایی می آموختند که میتوانستند میان زن و شوی جدایی افکنند و آن دو جادوگر جز به فرمان خدا به کسی زیانی نمی رسانیدند و آنچه مردم می آموختند به آنها زیان می رسانید، نه سود و خود می دانستند که خریداران آن جادو را در آخرت بهره ای نیست خود را به بد چیزی فروختند، اگر می دانستند. اگر ایمان آورده و پرهیزگار شده بودند، پاداشی که از جانب خدا به آنها داده می شد، از هر چیز دیگری نیکوتر می بود، اگر می دانستند. ای کسانی که ایمان آورده اید، مگویید راعنا بگویید انظرنا و گوش فرا دارید که برای کافران عذابی است دردآور. از میان اهل کتاب آنان که کافر شدند، و نیز مشرکان، دوست نمی دارند که از جانب پروردگار به شما خیری برسد و حال آنکه خدا هر کس را که بخواهد به بخشایش خویش مخصوص می دارد خدا صاحب فضلی بزرگ است. **هیچ آیه ای را منسوخ یا ترک نمی کنیم مگر آنکه بهتر از آن یا همانند آن را می آوریم آیا نمی دانی که خدا بر هر کاری تواناست؟** آیا نمی دانی که خدا فرمانروای آسمانها و زمین است و شما را جز او یاری و یاوری نیست ؟ آیا می خواهید از پیامبر خود چیزی بپرسید، همچنان که قوم موسی پیش، ازاین از موسی پرسیده بودند؟ آن کس که کفر را به جای ایمان برگزیند، چون کسی است که راه راست را گم کرده باشد. گروهی از اهل کتاب بر شما حسد می ورزند و با آنکه حقیقت بر آنها آشکارشده، دوست دارند شما را از راه خود به کفر بازگردانند عفو کنید و گذشت کنید، تا خدا فرمانش را بیاورد، که او بر هر کاری

تواناست. نماز بگزارید و زکات بدهید هر نیکی را که پیشاپیش برای خود روانه، می دارید نزد خدایش خواهید یافت هر آینه خدا به کارهایی که می کنید بیناست. **گفتند: جز یهودان و ترسایان کسی به بهشت نمی رود، این آرزوی آنهاست. بگو: اگر راست می گویید حجت خویش بیاورید. آری، هر کس که از روی اخلاص رو به خدا کند و نیکوکار بود، پاداشش را از پروردگارش خواهد گرفت و دستخوش بیم و اندوه نمی شود. با آنکه کتاب خدا را می خوانند، یهودان گفتند که ترسایان بر هیچند و ترسایان گفتند که یهودان بر هیچند، همچنین آنها که ناآگاهند سخنی چون سخن آنان گویند، خدا در روز قیامت در باره آنچه در آن اختلاف می کنند، میانشان حکم خواهد کرد. کیست ستمکارتر از آنکه نگذاشت که نام خدا در مسجدهای خدا برده شود، ودر ویران ساختن آنها کوشید؟ آنان در آن مسجدها جز بیمناک و ترسان داخل نخواهند شد و نصیبشان در دنیا خواری و در آخرت عذابی بزرگ است. مشرق و مغرب از آن خداست پس به هر جای که رو کنید، همان جا رو به خداست، خدا فراخ رحمت و داناست.** گفتند: که خدا فرزندی گرفت منزه است او بلکه هر چه در آسمانها وزمین است از آن اوست و همه فرمانبردار اویند. آفریننده آسمانها و زمین است چون اراده چیزی کند، می گوید: موجود شو، و آن چیز موجود می شود. نادانان گفتند: چرا خدا با ما سخن نمی گوید؟ یا معجزه ای بر ما نمی آید؟ پیشینیانشان نیز چنین سخنانی می گفتند دلهاشان همانند یکدیگراست ما برای آنان که به یقین رسیده اند، آیات را بیان کرده ایم. ما تو را که سزاوار هستی، به رسالت فرستادیم، تا مژده دهی و بیم دهی تو مسئول دوزخیان نیستی. یهودان و ترسایان از تو خشنود نمی شوند تا به آیینشان گردن نهی، بگو: هدایت، هدایتی است که از جانب خدا باشد اگر از آن پس که خدا تو را آگاه کرده است از خواسته آنها پیروی کنی، هیچ یاور و مددکاری از جانب او نخواهی داشت. کسانی که کتابشان داده ایم و آنچنان که سزاواراست آن را می خوانند، مؤمنان به آن هستند، و آنان که به آن ایمان ندارند، زیانکاران هستند. **ای بنی اسرائیل، از آن نعمتی که بر شما ارزانی داشتم و شما را بر جهانیان برتری دادم یاد کنید.** و بترسید از روزی که هیچ کس دیگری را به کار نیاید و

فدیه پذیرفته نشود و شفاعت سودشان نکند و کسی به یاریشان برنخیزد. و پروردگار ابراهیم او را به کاری چند بیازمود و ابراهیم آن کارها را به تمامی به انجام رسانید خدا گفت: من تو را پیشوای مردم گردانیدم گفت: فرزندانم را هم؟ گفت : پیمان من ستمکاران را در برنگیرد. و کعبه را جایگاه اجتماع و مکان امن مردم ساختیم مقام ابراهیم را نمازگاه خویش گیرید ما ابراهیم و اسماعیل را فرمان دادیم: خانه مرا برای طواف کنندگان و مقیمان و راکعان و ساجدان پاکیزه دارید. و ابراهیم گفت: ای پروردگار من، این شهر را جای امنی گردان و از مردمش آنان را که به خدا و روز قیامت ایمان دارند، از هر ثمره روزی ساز گفت: هر کس که کافر شد او را اندک برخورداری دهم، سپس به عذاب آتش دچارش گردانم، که بد سرانجامی است. و ابراهیم و اسماعیل پایه های خانه را بالا بردند گفتند: ای پروردگار ما، از ما بپذیر، که تو شنوا و دانا هستی. ای پروردگار ما، ما را فرمانبردار خویش ساز و نیز فرزندان ما را فرمانبردار خویش گردان، و مناسکمان را به ما بیاموز و توبه ما بپذیر که تو توبه پذیرنده و مهربان هستی. ای پروردگار ما، از میانشان پیامبری بر آنها مبعوث گردان تا آیات تورا برایشان بخواند و به آنها کتاب و حکمت بیاموزد و آنها را پاکیزه سازد و تو پیروزمند و حکیم هستی. چه کسی از کیش ابراهیم روی بر می تابد جز آنکه خود را بی خرد ساخته باشد؟ ابراهیم را در دنیا برگزیدیم و او در آخرت نیز از شایستگان است. و پروردگارش به او گفت: تسلیم شو گفت: من در برابر پروردگار جهانیان تسلیمم. ابراهیم به فرزندان خود وصیت کرد که در برابر خدا تسلیم شوند و یعقوب به فرزندان خود گفت: ای فرزندان من، خدا برای شما این دین را برگزیده است، مباد بمیرید بی آنکه بدان گردن نهاده باشید. آیا شما حاضر بودید آنگاه که مرگ یعقوب فرارسید و به فرزندانش گفت: پس از من چه چیز را می پرستید؟ گفتند: خدای تو و خدای نیاکان تو ابراهیم و اسماعیل و اسحاق را به یکتایی خواهیم پرستید و در برابر او تسلیم می شویم. آنها امتهایی بوده اند که اکنون در گذشته اند آنچه کرده بودند از آن آنهاست و آنچه شما کنید از آن شماست و شما را از اعمالی که آنها می کرده اند نمی پرسند. گفتند: یهودی یا نصرانی

شوید تا به راه راست افتید بگو: ما کیش یکتاپرستی ابراهیم را برگزیدیم و او مشرک نبود. بگویید: ما به خدا و آیاتی که بر ما نازل شده و نیز آنچه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و سبطها نازل آمده و نیز آنچه به موسی و عیسی فرستاده شده و آنچه بر پیامبران دیگر از جانب پروردگارشان آمده است ایمان آورده ایم، میان هیچ یک از پیامبران فرقی نمی نهیم و همه در برابر خدا تسلیم هستیم. اگر به آنچه شما ایمان آورده اید، آنان نیز ایمان بیاورند، هدایت یافته اند اما اگر روی برتافتند، پس با تو سر خلاف دارند و در برابر آنها خدا تو را کافی است که او شنوا و داناست. این رنگ خداست و رنگ چه کسی از رنگ خدا بهتر است ما پرستندگان اوهستیم. بگو: آیا در باره خدا با ما مجادله می کنید؟ او پروردگار ما و شماست اعمال ما از آن ما و اعمال شما از آن شماست و ما او را به پاکدلی می پرستیم. آیا می گویید که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و سبطها یهودی یا نصرانی بودند، بگو: آیا شما آگاه ترید یا خدا؟ ستمکارتر از کسی که گواهی خود را از خدا پنهان می کند کیست؟ و خداوند از کارهایی که می کنید غافل نیست. آنان امتهایی بوده اند که اکنون در گذشته اند آنچه آنها کردند از آن آنهاست و آنچه شما می کنید از آن شماست و شما را از اعمال آنها نمی پرسند. از مردم، آنان که کم خردند، خواهند گفت: چه چیز آنها را از قبله ای که رو به روی آن می ایستادند برگردانید؟ بگو: مشرق و مغرب از آن خداست و خدا هر کس را که بخواهد به راه راست هدایت می کند. آری چنین است که شما را بهترین امتها گردانیدیم تا بر مردمان گواه باشید و پیامبر بر شما گواه باشد و آن قبله ای را که رو به روی آن می ایستادی دگرگون نکردیم، جز بدان سبب که بدانیم چه کسی از پیامبر پیروی می کند و چه کسی به خلاف او بر می خیزد هر چند که این امر جز بر هدایت یافتگان دشوار می نمود خدا ایمان شما را تباه نمی کند، او بر مردمان مهربان و بخشاینده است. نگریستنت را به اطراف آسمان می بینیم، تو را به سوی قبله ای که می پسندی می گردانیم. **پس روی به جانب مسجدالحرام کن و هر جا که باشید روی بدان جانب کنید اهل کتاب می دانند که این دگرگونی به حق و از جانب پروردگارشان بوده است و خدا از آنچه می کنید غافل**

نیست. برای اهل کتاب هر برهان و نشانه ای که بیاوری از قبله تو پیروی نخواهند کرد، و تو نیز از قبله آنها پیروی نمی کنی، و آنها هم خود پیرو قبله یکدیگر نخواهند بود هر گاه پس از آگاهی، پی خواهشهای ایشان بروی، ازستمکاران خواهی بود. اهل کتاب همچنان که فرزندان خود را می شناسند او را می شناسند، ولی گروهی از ایشان در عین آگاهی حقیقت را پنهان می دارند. آنچه از جانب خدا بر تو نازل شده، حق همان است، تردید مکن. هر کسی را جانبی است که بدان روی می آورد پس در نیکی کردن بر یکدیگرسبقت گیرید هر جا که باشید خدا شما را گرد می آورد، که او بر هر کاری تواناست. از هر جای که بیرون شوی روی خود به جانب مسجدالحرام کن حق همان است که پروردگارت بدان امر فرموده و خدا از کارهایتان ناآگاه نیست. از هر جای که بیرون شوی روی خویش به جانب مسجدالحرام کن و هر جا که باشید روی بدان سوی کنید تا هیچ کس را جز ستمکاران با شما مجادله ای نباشد از ایشان مترسید، از من بترسید تا نعمت خویش بر شما تمام کنم، باشد که هدایت شوید. همچنان که پیامبری از خود شما را بر شما فرستادیم تا آیات ما را برایتان بخواند و شما را پاکیزه گرداند و کتاب و حکمت آموزد و آنچه را که نمی دانستید به شما یاد دهد. پس مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم مرا سپاس گویید و ناسپاسی من مکنید. ای کسانی که ایمان آورده اید، از شکیبایی و نماز مدد جویید که خدا با شکیبایان است. **آنان را که در راه خدا کشته می شوند، مرده مخوانید آنها زنده اند و شما در نمی یابید**. البته شما را به اندکی ترس و گرسنگی و بینوایی و بیماری و نقصان در محصول می آزماییم و شکیبایان را بشارت ده. کسانی که چون مصیبتی به آنها رسید گفتند: ما از آن خدا هستیم و به او باز می گردیم. صلوات و رحمت پروردگارشان بر آنان باد، که هدایت یافتگانند. صفا و مروه از شعایر خداست پس کسانی که حج خانه را به جای می آورند یا عمره می گزارند، اگر بر آن دو کوه طواف کنند مرتکب گناهی نشده اند پس هر که کار نیکی را به رغبت انجام دهد بداند که خدا شکر پذیرنده ای داناست. کسانی را که دلایل روشن و هدایت کننده ما را پس از آنکه در کتاب برای مردم بیانشان کرده ایم، کتمان می کنند هم خدا لعنت می کند و هم

دیگرلعنت کنندگان. مگر آنها که توبه کردند و به صلاح آمدند و آنچه پنهان داشته بودند آشکارساختند، که توبه شان را می پذیرم و من توبه پذیر و مهربانم. بر آنان که کافر بودند و در کافری مردند لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم باد. جاودانه در آتشند و در عذابشان تخفیف داده نشود و لحظه ای مهلتشان ندهند. خدای شما خدایی است یکتا خدایی جز او نیست بخشاینده و مهربان. در آفرینش آسمانها و زمین و در آمد و شد شب و روز، و در کشتیهایی که در دریا می روند و مایه سود مردمند، و در بارانی که خدا از آسمان فرومی فرستد تا زمین مرده را بدان زنده سازد و جنبندگان را در آن پراکنده کند، و در حرکت بادها، و ابرهای مسخر میان زمین و آسمان، برای خردمندانی که در می یابند عبرتهاست. بعضی از مردم خدا را همتایانی اختیار می کنند و آنها را چنان دوست می دارند که خدا را، ولی آنان که ایمان آورده اند خدا را بیشتر دوست می دارند و آنگاه که این ستم پیشگان عذاب را ببینند دریابند که همه قدرت ازآن خداست هر آینه خدا به سختی عقوبت می کند. آنگاه که پیشوایان، عذاب را بنگرند و از فرمانبران خویش بیزاری جویند و پیوند میان ایشان گسسته گردد. و آن پیروان گویند: کاش بار دیگر باز می گشتیم، تا آنچنان که از ما بیزاری جسته اند از آنها بیزاری می جستیم خداوند کردار هایشان را اینچنین مایه حسرتشان سازد و آنان از آتش رهایی نیابند. ای مردم، از آن چیزهای حلال و پاکیزه که در زمین است بخورید و پای به جای پای شیطان مگذارید که دشمن آشکار شماست. او شما را به بدی و زشتی فرمان می دهد و می خواهد که در باره خدا چیزهایی بگویید که بدان آگاه نیستید. چون به ایشان گفته شود که از آنچه خدا نازل کرده است پیروی کنید، گویند: نه، ما به همان راهی می رویم که پدرانمان می رفتند حتی اگر پدرانشان بیخرد و گمراه بوده اند. مثل کافران، مثل حیوانی است که کسی در گوش او آواز کند، و او جز بانگی و آوازی نشنود اینان کرانند، لالانند، کورانند و هیچ در نمی یابند. ای کسانی که ایمان آورده اید، از آن چیزهای پاکیزه ای که روزی شما کرده ایم بخورید و اگر خدا را می پرستید، سپاسش را به جای آورید. **جز این نیست که مردار را و خون را و گوشت خوک را و آنچه را که به هنگام ذبح نام غیر خدا بر آن بخوانند، بر شما**

حرام کرد اما کسی که ناچار شود هر گاه که از حد نگذراند و بی میلی جوید، گناهی مرتکب نشده است، که خدا آمرزنده و بخشاینده است. آنان که کتابی را که خدا نازل کرده است پنهان می دارند، تا بهای اندکی بستانند، شکمهای خود را جز از آتش انباشته نمی سازند و خدا در روز قیامت با آنها سخن نگوید و پاکشان نسازد و بهره آنها عذابی دردآور است. اینان گمراهی را به جای هدایت برگزیدند و عذاب را به جای آمرزش چه چیز بر آتش شکیبایشان ساخته؟ زیرا که خدا کتاب را به حق نازل کرد و کسانی که در کتاب خدا اختلاف می کنند، در مخالفتی دور از صوابند. نیکی آن نیست که روی خود به جانب مشرق و مغرب کنید، بلکه نیکوکار کسی است که به خدا و روز بازپسین و فرشتگان و کتاب خدا و پیامبران ایمان آورد و مال خود را با آنکه دوستش دارد، به خویشاوندان و یتیمان و درماندگان و مسافران و گدایان و در بند ماندگان ببخشد و نماز بگزارد و زکات بدهد و نیز کسانی هستند که چون عهدی می بندند بدان وفا می کنند و آنان که در بینوایی و بیماری و به هنگام جنگ صبر می کنند، اینان راستگویان و پرهیزگارانند. ای کسانی که ایمان آورده اید، در باره کشتگان بر شما قصاص مقرر شد: آزاد در برابر آزاد و بنده در برابر بنده و زن در برابر زن پس هر کس که از جانب برادر خود عفو گردد باید که با خشنودی از پی ادای خونبها رود وآن را به وجهی نیکو بدو پردازد این حکم، تخفیف و رحمتی است از جانب پروردگارتان و هر که از آن سر باز زند، بهره او عذابی است دردآور. ای خردمندان، شما را در قصاص کردن زندگی است باشد که پروا کنید. هر گاه یکی از شما را مرگ فرا رسد و مالی بر جای گذارد، مقرر شد که درباره پدر و مادر و خویشاوندان، از روی انصاف وصیت کند و این شایسته پرهیزگاران است. پس هر کس که آن وصیت را بشنود و آنگاه دگرگونش سازد، گناهش بر آن کسی است که آن را دگرگون ساخته است خدا شنوا و داناست. هر گاه بیم آن رود که وصیت کننده ای در وصیت خویش دستخوش ستم یا گناهی شده باشد، اگر کسی به اصلاح میان آنان پردازد، مرتکب گناهی نشده است، که خدا آمرزنده و مهربان است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، روزه داشتن بر شما مقرر شد، همچنان که بر کسانی که**

پیش از شما بوده اند مقرر شده بود، تا پرهیزگار شوید. روزهایی معدود هر کس که از شما بیمار یا در سفر باشد، به همان تعداد از روزهای دیگر روزه بدارد و آنان که توانایی آن ندارند، هر روز را به اطعام مسکینی باز خرند و هر که به رغبت در آن بیفزاید، برایش بهتراست و اگر می خواهید بدانید، بهتر آن است که خود روزه بدارید. ماه رمضان، که در آن برای راهنمایی مردم و بیان راه روشن هدایت و جدا ساختن حق از باطل، قرآن نازل شده است پس هر کس که این ماه را دریابد، باید که در آن روزه بدارد و هر کس که بیمار یا در سفر باشد، به همان تعداد از روزهای دیگر خدا برای شما خواستار آسایش است نه سختی و باید که آن شمار را کامل سازید و خدا را بدان سبب که راهنماییتان کرده است به بزرگی یاد کنید و سپاس گویید. چون بندگان من در باره من از تو بپرسند، بگو که من نزدیکم و به ندای کسی که مرا بخواند پاسخ می دهم پس به ندای من پاسخ دهند و به من ایمان آورند تا راه راست یابند. همبستری با زنانتان در شب ماه روزه برشما حلال شد آنها پوشش شمایند وشما پوشش آنهایید خدا می دانست که شما به خویشتن خیانت می ورزید، پس توبه شما را بپذیرفت و شما را عفو کرد اکنون با آنها همبستر شوید و آنچه را که خدا بر شما مقرر گردانیده است انجام دهید، و بخورید و بیاشامید تا رشته روشن صبحدم در تاریکی شب آشکار شود و روزه را به شب برسانید و چون در مسجد اعتکاف کنید، با زنان همبستر مشوید اینها حدود فرمان خداست، پیشتر میایید خدا آیات خود را اینچنین بیان می کند، باشد که به پرهیزگاری برسند. اموال یکدیگر را به ناشایست مخورید و آن را به رشوت به حاکمان مدهید تا بدان سبب اموال گروهی دیگر را به ناحق بخورید و شما خود می دانید. از تو در باره هلالهای ماه می پرسند، بگو: برای آن است که مردم وقت کارهای خویش و زمان حج را بشناسند و پسندیده نیست که از پشت خانه ها به آنها داخل شوید، پسندیده آن است که پروا کنید و از درها به خانه ها درآیید و از خدا بترسید تا رستگار شوید. **با کسانی که با شما جنگ می کنند، در راه خدا بجنگید و تعدی مکنید زیرا خدا تعدی کنندگان را دوست ندارد. هر جا که آنها را بیابید بکشید و از آنجا که شما را رانده اند، برانیدشان، که**

فتنه از قتل بدتر است و در مسجدالحرام با آنها مجنگید، مگر آنکه با شما بجنگند و چون با شما جنگیدند بکشیدشان، که این است پاداش کافران. و اگر باز ایستادند، خدا آمرزنده و مهربان است. با آنها بجنگید تا دیگر فتنه ای نباشد و دین تنها دین خدا شود ولی اگراز آیین خویش دست برداشتند، تجاوز جز بر ستمکاران روا نیست. این ماه حرام در مقابل آن ماه حرام و شکستن ماههای حرام را قصاص است، پس هر کس بر شما تعدی کند، به همان اندازه تعدی اش بر او تعدی کنید و از خدا بترسید و بدانید که او با پرهیزگاران است. در راه خدا انفاق کنید و خویشتن را به دست خویش به هلاکت میندازید و نیکی کنید که خدا نیکوکاران را دوست دارد. حج و عمره را برای خدا کامل به جای آرید و اگر شما را از حج بازداشتند، آن قدر که میسر است قربانی کنید و سر متراشید تا قربانی شما به قربانگاهش برسد اگر یکی از شما بیمار یا در سرش آزاری بود به عنوان فدیه روزه بدارد یا صدقه دهد یا قربانی کند و چون ایمن شوید، هر که از عمره تمتع به حج باز آید، آن قدر که او را میسر است قربانی کند و هر که را قربانی میسر نشد سه روز در حج روزه بدارد و هفت روز چون از حج بازگردد، تا ده روز کامل شود و این حکم برای کسی است که از مردم مکه نباشد از خدا بترسید و بدانید که خدا به سختی عقوبت می کند. حج در ماههای معینی است هر که در آن ماهها این فریضه را ادا کند، باید که در اثنای آن جماع نکند و فسقی از او سر نزند و جنگ نکند هر کار نیکی که انجام می دهید خدا از آن آگاه است و توشه بردارید، که بهترین توشه ها پرهیزگاری است ای خردمندان، از من بترسید. اگر به هنگام حج طالب روزی خدا باشید، مرتکب گناهی نشده اید، و چون از عرفات بازگشتید خدا را در مشعرالحرام یاد کنید، از آن رو که شما راهدایت کرده، در حالی که پیش از آن گمراه بوده اید. سپس از آنجا که دیگر مردم باز می گردند، شما نیز بازگردید و از خدا آمرزش بخواهید که آمرزنده و مهربان است.
چون مناسکتان را به جای آورید، همچنان که پدران خویش را یاد می کردید حتی بیشتر از آن خدای را یاد کنید برخی از مردم می گویند: ای پروردگارما، ما را در دنیا چیزی بخش اینان را در آخرت نصیبی نیست. و برخی از مردم می گویند : ای پروردگار ما، ما را هم

در دنیا خیری بخش و هم در آخرت، و ما را از عذاب آتش نگه دار. اینان از آنچه خواسته اند بهره مند می شوند و خدا به سرعت به حساب هر کس می رسد. خداوند را در روزهایی چند یاد کنید، و هر کس که دو روز پیش افتد، مرتکب گناهی نشده است هر پرهیزگاری هم که تاخیر کند گناهی نکرده است از خدا بترسید و بدانید که همگان به پیشگاه وی گرد می آیید. در این دنیا کسی است از مردم که خدا را به درستی اعتقاد خویش گواه می گیرد و تو را سخنش در باره زندگی این دنیا به شگفت می دارد، در حالی که کینه توزترین دشمنان است. چون از نزد تو بازگردد، در زمین فساد کند و کشتزارها و دامها را نابودسازد، و خدا فساد را دوست ندارد. و چون به او گویید که از خدای بترس، در گناهکاری دستخوش خودخواهی شود جهنم، آن آرامگاه بد، او را بس باشد. بعضی دیگر از مردم برای جستن خشنودی خدا جان خویش را فدا می کنند خدا بر این بندگان مهربان است. ای کسانی که ایمان آورده اید، همگان به اطاعت درآیید و پای به جای، پای شیطان مگذارید که او دشمن آشکار شماست. هر گاه پس از آنکه این آیات روشن خدا به شما رسید، در ایمان خویش لغزشی یافتید، بدانید که خدا پیروزمند و حکیم است. آیا اینان منتظر آن هستند که خدا با فرشتگان در زیر سایبانی از ابر نزدشان بیاید و کار یکسره شود؟ حال آنکه خدا مرجع همه کارهاست. از بنی اسرائیل بپرس که ایشان را چه آیات روشنی دادیم هر کس که نعمتی را که خدا به او عنایت کرده است دگرگون سازد، بداند که عقوبت او سخت است. برای کافران زندگی این جهانی آراسته شده است و مؤمنان را به ریشخند می گیرند آنان که از خدا می ترسند در روز قیامت برفراز کافران هستند، و خدا هر کس را که بخواهد بی حساب روزی می دهد. مردم یک امت بودند، پس خدا پیامبران بشارت دهنده و ترساننده را بفرستاد، و بر آنها کتاب بر حق نازل کرد تا آن کتاب در آنچه مردم اختلاف دارند میانشان حکم کند، ولی جز کسانی که کتاب بر آنها نازل شده و حجتها آشکار گشته بود از روی حسدی که نسبت به هم می ورزیدند در آن اختلاف نکردند و خدا مؤمنان را به اراده خود در آن حقیقتی که اختلاف می کردند راه نمود، که خدا هر کس را که بخواهد به راه راست هدایت می کند. می پندارید

که به بهشت خواهید رفت؟ آیا هنوز سرگذشت کسانی را که پیش از شما بوده اند نشنیده اید؟ به ایشان سختی و رنج رسید و متزلزل شدند، تا آنجا که پیامبر و مؤمنانی که با او بودند، گفتند: پس یاری خدا کی خواهد رسید؟ بدان که یاری خدا نزدیک است. از تو می پرسند که چه انفاق کنند؟ بگو آنچه از مال خود انفاق می کنید، برای پدر و مادر و خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و رهگذران باشد، و هرکار نیکی که کنید خدا به آن آگاه است. **جنگ بر شما مقرر شد، در حالی که آن را ناخوش دارید، شاید چیزی را ناخوش بدارید و در آن خیر شما باشد و شاید چیزی را دوست داشته باشید و برایتان ناپسند افتد، خدا می داند و شما نمی دانید.** تو را از جنگ کردن در ماه حرام می پرسند بگو : جنگ کردن در آن ماه، گناهی بزرگ است اما بازداشتن مردم از راه حق و کافر شدن به او و مسجدالحرام و بیرون راندن مردمش از آنجا در نزد خداوند گناهی بزرگ تر است، و شرک از قتل بزرگ تر است آنها با شما می جنگند تا اگر بتوانند شما را از دینتان بازگردانند، از میان شما آنها که از دین خود بازگردند و کافر بمیرند، اعمالشان در دنیا و آخرت تباه شده و جاودانه در جهنم باشند. کسانی که ایمان آورده اند و آنان که مهاجرت کرده اند و در راه خدا جهاد نموده اند، به رحمت خدا امید می دارند و خدا آمرزنده و مهربان است. **تو را از شراب و قمار می پرسند بگو: در آن دو گناهی بزرگ و سودهایی است برای مردم و گناهشان از سودشان بیشتر است** و از تو می پرسند، چه چیز انفاق کنند ؟ بگو: آنچه افزون آید خدا آیات را اینچنین برای شما بیان می کند، باشد که در کار دنیا و آخرت بیندیشید. تو را از یتیمان می پرسند بگو: اصلاح حالشان بهتر است و اگر با آنها آمیزش می کنید چون برادران شما باشند خداوند تبهکار را از نیکوکار باز می شناسد و اگر خواهد بر شما سخت می گیرد، که پیروزمند و حکیم است. زنان مشرکه را تا ایمان نیاورده اند به زنی مگیرید و کنیز مؤمنه بهتر ازآزاد زن مشرکه است، هر چند شما را از او خوش آید و به مردان مشرک تا ایمان نیاورده اند زن مؤمنه مدهید و بنده مؤمن بهتر از مشرک است، هرچند شما را از او خوش آید اینان به سوی آتش دعوت می کنند و خدا به جانب بهشت و آمرزش و آیات خود را آشکار بیان می کند، باشد که بیندیشید. تو

را از حیض زنان می پرسند بگو : حیض رنجی است پس در ایام حیض از زنان دوری گزینید و به آنها نزدیک مشوید تا پاک گردند و چون پاک شدند از آنجا که خدا فرمان داده است با ایشان نزدیکی کنید هر آینه خدا توبه کنندگان و پاکیزگان را دوست دارد. **زنانتان کشتزار شما هستند هر جا که خواهید به کشتزار خود در آیید وکاری کنید که مستوجب کرامت شوید و از خدا بترسید و بدانید که به نزد اوخواهید شد و مؤمنان را بشارت ده.** خدا را وسیله سوگندهای خویش قرار مدهید تا از نیکوکاری و تقوی و اصلاح در میان مردم باز ایستید، که خدا شنوا و داناست. خدا شما را به سبب سوگندهای لغوتان بازخواست نمی کند، بلکه به خاطر نیتی که در دل نهان می دارید بازخواست می کند خدا آمرزنده و بردباراست. برای کسانی که سوگند می خورند که با زنان خویش نیامیزند چهار ماه مهلت است پس اگر باز آیند، خدا آمرزنده و مهربان است. و اگر عزم طلاق کردند، خداوند شنوا و داناست. باید که زنان مطلقه تا سه بار پاک شدن از شوهر کردن باز ایستند و اگربه خدا و روز قیامت ایمان دارند، روا نیست که آنچه را که خدا در رحم آنان آفریده است پنهان دارند و در آن ایام اگر شوهرانشان قصد اصلاح داشته باشند به بازگرداندنشان سزاوارترند و برای زنان حقوقی شایسته است همانند وظیفه ای که بر عهده آنهاست ولی مردان را بر زنان مرتبتی است وخدا پیروزمند و حکیم است. این طلاق دوبار است و از آن پس یا به نیکو وجهی نگه داشتن اوست یا به نیکو وجهی رها ساختنش و حلال نیست که از آنچه به زنان داده اید چیزی بازستانید مگر آنکه بدانند که حدود خدا را رعایت نمی کنند اما هر گاه دانستید که آن دو حدود خدا را رعایت نمی کنند اگر زن خود را از شوی بازخرد، گناهی بر آن دو نیست اینها حدود خدا است از آن تجاوز مکنید که ستمکاران از حدود خدا تجاوز می کنند. پس اگر باز زن را طلاق داد دیگر بر او حلال نیست، مگر آنکه به نکاح مردی دیگر در آید، و هر گاه آن مرد زن را طلاق دهد، اگر می دانند که حدود خدا را رعایت می کنند رجوعشان را گناهی نیست اینها حدود خدا است که برای مردمی دانا بیان می کند. هرگاه زنان را طلاق دادید و مهلتشان سر آمد، یا آنان را به نیکو وجهی نگه دارید یا به نیکو وجهی رها سازید و تا بر

آنها زیان برسانید یا ستم بکنید در خانه نگاهشان مدارید و هر کس که چنین کند به خویشتن ستم کرده است و آیات خدا را به ریشخند مگیرید و از نعمتی که خدا به شما داده است و از آیات و حکمتی که برای موعظه شما فرستاده است یاد کنید و ازخدا بترسید و بدانید که او به همه چیز آگاه است. و چون زنان را طلاق دادید و مهلتشان سر آمد، مانع مشوید که به نکاح مردان دیگر هر گاه که میانشان رضایتی حاصل شده باشد در آیند کسی که از شما به خدای و روز قیامت ایمان آورده باشد اینچنین پند گیرد و این شما را بهتر و به پاکی نزدیکتر است، خدا می داند و شما نمی دانید. مادرانی که می خواهند شیر دادن را به فرزندان خود کامل سازند، دو سال تمام شیرشان بدهند، خوراک و لباس آنان، به وجهی نیکو، بر عهده صاحب فرزند است و هیچ کس بیش از قدرتش مکلف نمی شود نباید هیچ مادری به خاطر فرزندش زیانی ببیند و هیچ پدری به خاطر فرزندش و قیم نیز چنین بر عهده دارد و اگر پدر و مادر بخواهند با رضایت و مشاورت یکدیگر فرزندشان را از شیر بازگیرند مرتکب گناهی نشده اند و هر گاه بخواهید کسی دیگر را به شیر دادن فرزندتان برگمارید، اگر مزدی نیکو و در خورش بپردازید گناهی نیست از خدا بترسید و بدانید که او به کاری که می کنید بصیرو بیناست. کسانی که از شما بمیرند و زنانی بر جای گذارند، آن زنان باید که چهار ماه و ده روز انتظار کشند، و چون مدتشان به سر آمد، اگر در باره خویش کاری شایسته و در خور کنند، بر شما گناهی نیست، که خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. و اگر به کنایت از آن زنان خواستگاری کنید یا اندیشه خود در دل نهان دارید، گناهی بر شما نیست زیرا خدا می داند که از آنها به زودی یاد خواهید کرد ولی در نهان با آنان وعده منهید، مگر آنکه به وجهی نیکو سخن گویید، و آهنگ بستن نکاح مکنید تا آن مدت به سر آید، و بدانید که خدابه آنچه در دل دارید آگاه است از او بترسید و بدانید که او آمرزنده وبردبار است. اگر زنانی را که با آنها نزدیکی نکرده اید و مهری برایشان مقرر نداشته اید طلاق گویید، گناهی نکرده اید ولی آنها را به چیزی در خور بهره مند سازید: توانگر به قدر توانش و درویش به قدر توانش این کاری است شایسته نیکوکاران. اگر برایشان مهری معین کرده اید و پیش از نزدیکی

طلاقشان می گویید، نصف آنچه مقرر کرده اید بپردازید، مگر آنکه ایشان خود، یا کسی که عقد نکاح به دست اوست، آن را ببخشد و بخشیدن شما به پرهیزگاری نزدیکتر است و فضیلت را میان خود فراموش مکنید، که خدا به کارهایی که می کنید بیناست. نمازها و نماز میانین را پاس دارید و مطیعانه برای خدا قیام کنید. و اگر از دشمن بیمناک بودید، پیاده یا سواره نماز کنید و چون ایمن شدید خدا را یاد کنید، زیرا به شما چیزهایی آموخت که نمی دانستید. مردانی از شما که می میرند و زنانی بر جای می گذارند باید که در باره زنان خود وصیت کنند که هزینه آنها را به مدت یک سال بدهند و از خانه اخراجشان نکنند پس اگر خود خارج شوند، در مورد تصمیمی که به نحو شایسته ای برای خود می گیرند گناهی بر شما نیست و خدا غالب و حکیم است. برای زنان مطلقه بهره ای است شایسته، چنان که در خور مردان پرهیزگار باشد. خدا آیاتش را برای شما اینچنین بیان می کند، باشد که تعقل کنید. آیا آن هزاران تن را ندیده ای که از بیم مرگ از خانه های خویش بیرون رفتند؟ سپس خدا به آنها گفت: بمیرید، آنگاه همه را زنده ساخت خدا به مردم نعمت می دهد ولی بیشتر مردم شکر نعمت به جای نمی آورند. **در راه خدا جنگ کنید و بدانید که خدا شنوا و داناست.** کیست که به خدا قرض الحسنه دهد، تا خدا بر آن چند برابر بیفزاید؟ خدا تنگدستی دهد و توانگری بخشد و شما به سوی او باز می گردید. آیا آن گروه از بنی اسرائیل را پس از موسی ندیدی که به یکی از پیامبران خود گفتند: برای ما پادشاهی نصب کن تا در راه خدا بجنگیم گفت: نپندارید که اگر قتال بر شما مقرر شود از آن سر باز خواهید زد؟ گفتند: چرا در راه خدا نجنگیم در حالی که ما از سرزمینمان بیرون رانده شده ایم و ازفرزندانمان جدا افتاده ایم؟ و چون قتال بر آنها مقرر شد، جز اندکی از آن روی برتافتند خدا به ستمکاران آگاه است. پیغمبرشان به آنها گفت: خدا طالوت را پادشاه شما کرد گفتند: چگونه او را بر ما پادشاهی باشد؟ ما سزاوارتر از او به پادشاهی هستیم و او را دارایی چندانی نداده اند گفت: خدا او را بر شما برگزیده است و به دانش و توان او بیفزوده است، و خدا پادشاهیش را به هر که خواهد دهد که خدا در برگیرنده و داناست. پیغمبرشان گفت که نشان پادشاهی او این است که تابوتی که

سکینه پروردگارتان و باقی میراث خاندان موسی و خاندان هارون در آن است و فرشتگانش حمل می کنند، نزد شما آید اگر مؤمن باشید این برای شما عبرتی است. چون طالوت سپاهش را به راه انداخت، گفت: خدا شما را به جوی آبی می آزماید: هر که از آن بخورد از من نیست و هرکه از آن نخورد یا تنها کفی بیاشامد از من است، همه جز اندکی از آن نوشیدند چون او و مؤمنانی که همراهش بودند از نهر گذشتند، **گفتند: امروز ما را توان جالوت و سپاهش نیست آنانی که می دانستند که با خدا دیدار خواهند کرد، گفتند: به خواست خدا چه بسا گروه اندکی که بر گروه بسیاری غلبه کند، که خدا با کسانی است که پای می فشرند.** چون با جالوت و سپاهش رو به رو شدند، گفتند: ای پروردگار ما، بر ماشکیبایی ببار و ما را ثابت قدم گردان و بر کافران پیروز ساز. **پس به خواست خدا ایشان را بشکستند و داود جالوت را بکشت و خدا به اوپادشاهی و حکمت داد،** و آنچه می خواست به او بیاموخت و اگر خدا بعضی از مردم را به وسیله بعضی دیگر دفع نمی کرد، زمین تباه می شد، ولی خدا بر جهانیان فضل و کرم خویش را ارزانی می دارد. این است آیات خدا که به راستی بر تو می خوانیم و تو از پیامبران هستی. بعضی از این پیامبران را بر بعضی دیگر برتری دادیم خدا با بعضی سخن گفت و بعضی را به درجاتی برافراشت و به عیسی بن مریم معجزه ها دادیم و او را به روح القدس یاری کردیم و اگر خدا می خواست، مردمی که بعد ازآنها بودند، پس از آنکه حجتها بر آنان آشکار شده بود، با یکدیگر قتال نمی کردند ولی آنان اختلاف کردند: پاره ای مؤمن بودند و پاره ای کافر شدند و اگر خدا می خواست با هم قتال نمی کردند، ولی خدا هر چه خواهد می کند. ای کسانی که ایمان آورده اید، پیش از آنکه آن روز فرا رسد، که نه درآن خرید و فروشی باشد و نه دوستی و شفاعتی، از آنچه به شما روزی داده ایم انفاق کنید و کافران خود ستمکارانند. الله خدایی است که هیچ خدایی جز او نیست زنده و پاینده است نه خواب سبک او را فرا می گیرد و نه خواب سنگین از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است چه کسی جز به اذن او، در نزد او شفاعت کند؟ آنچه را که پیش رو و آنچه را که پشت سرشان است می داند و به علم او جز آنچه خود خواهد، احاطه نتوانند یافت کرسی او آسمانها و

زمین را در بردارد نگهداری آنها بر او دشوار نیست او بلند پایه و بزرگ است. **در دین هیچ اجباری نیست هدایت از گمراهی مشخص شده است پس هر کس که به بت کفر ورزد و به خدای ایمان آورد، به چنان رشته استواری چنگ زده که گسستنش نباشد خدا شنوا و داناست.** خدا یاور مؤمنان است ایشان را از تاریکیها به روشنی می برد ولی آنان که کافر شده اند بت یاور آنهاست، که آنها را از روشنی به تاریکیها می کشد اینان جهنمیانند و همواره در آن خواهند بود. آن کسی را که خدا به او پادشاهی ارزانی کرده بود ندیدی که با ابراهیم، درباره پروردگارش محاجه می کرد؟ آنگاه که ابراهیم گفت: پروردگار من زنده می کند و می میراند او گفت: من نیز زنده می کنم و می میرانم ابراهیم گفت: خدا خورشید را از مشرق بر می آورد تو آن را از مغرب برآور آن کافر حیران شد زیرا خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. یا مانند آن کس که به دهی رسید دهی که سقفهای بناهایش فرو ریخته بود، گفت: از کجا خدا این مردگان را زنده کند؟ خدا او را به مدت صد سال میراند آنگاه زنده اش کرد و گفت: چه مدت در اینجا بوده ای؟ گفت: یک روز یا قسمتی از یک روز گفت: نه، صد سال است که در اینجا بوده ای به طعام و آبت بنگر که تغییر نکرده است، و به خرت بنگر، می خواهیم تو را برای مردمان عبرتی گردانیم، بنگر که استخوانها را چگونه به هم می پیوندیم و گوشت بر آن می پوشانیم چون قدرت خدا بر او آشکار شد، گفت: می دانم که خدا بر هر کاری تواناست. ابراهیم گفت: ای پروردگار من، به من بنمای که مردگان راچگونه زنده می سازی گفت: آیا هنوز ایمان نیاورده ای؟ گفت: بلی، ولکن می خواهم که دلم آرام یابد گفت: چهار پرنده برگیر و گوشت آنها را به هم بیامیز و هر جزئی از آنها را بر کوهی بنه پس آنها را فراخوان شتابان نزد تو می آیند، و بدان که خدا پیروزمند و حکیم است. مثل آنان که مال خود را در راه خدا انفاق می کنند، مثل دانه ای است، که هفت خوشه برآورد و در هر خوشه ای صد دانه باشد خدا پاداش هر که را که بخواهد، چند برابر می کند خدا گشایش دهنده و داناست. مزد کسانی که اموال خود را در راه خدا انفاق می کنند و پس از انفاق منتی نمی نهند و آزاری نمی رسانند با پروردگارشان است نه بیمناک می شوند و نه اندوهگین.

گفتار نیکو و بخشایش بهتر از صدقه ای است که آزاری به دنبال داشته، باشد خدا بی نیاز و بردبار است. ای کسانی که ایمان آورده اید، همانند آن کس که اموال خود را از روی ریا و خودنمایی انفاق می کند و به خدا و روز قیامت ایمان ندارد، صدقه های خویش را به منت نهادن و آزار رسانیدن باطل مکنید مثل او مثل سنگ صافی است که بر روی آن خاک نشسته باشد به ناگاه بارانی تند فرو بارد و آن سنگ را همچنان کشت ناپذیر باقی گذارد، چنین کسان از آنچه کرده اند سودی نمی برند، که خدا کافران را هدایت نمی کند. و مثل کسانی که اموال خویش را برای طلب رضای خدا از روی یقین و اعتقاد انفاق می کنند، مثل بوستانی است بر تپه ای، که بارانی تند، بر آن بارد و دو چندان میوه دهد، و اگر نه بارانی تند که نرم بارانی بر آن بارد خدا به کارهای شما بیناست. آیا از میان شما کسی هست که دوست داشته باشد که او را بوستانی از خرما و انگور بوده باشد و جویها در پای درختانش جاری باشد، و هر گونه میوه ای دهد، و خود پیر شده و فرزندانی ناتوان داشته باشد، به ناگاه گردبادی آتشناک در آن بوستان افتد و بسوزد؟ خدا آیات خود را برای شما اینچنین بیان می کند، باشد که بیندیشید. ای کسانی که ایمان آورده اید، از اندوخته های نیکوی خویش و از آنچه برایتان از زمین رویانیده ایم انفاق کنید، نه از چیزهای ناپاک و بد که خود آنها را جز از روی اغماض نمی ستانید و بدانید که خدا بی نیاز و ستودنی است. شیطان شما را از بینوایی می ترساند و به کارهای زشت وا می دارد، در حالی که خدا شما را به آمرزش خویش و افزونی وعده می دهد خدا گشایش دهنده و داناست. به هر که خواهد حکمت عطا کند و به هر که حکمت عطا شده نیکی فراوان داده شده و جز خردمندان پند نپذیرند. هر چه را انفاق یا نذر کرده اید، خدا به آن آگاه است و ستمکاران را هیچ یاری و مددکاری نیست. **اگر آشکارا صدقه دهید کاری نیکوست و اگر در نهان به بینوایان صدقه دهید نیکوتر است** و گناهان شما را می زداید و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. هدایت یافتن آنان بر عهده تو نیست، بلکه خداست که هر که را که بخواهد هدایت می کند و هر مالی که انفاق می کنید ثوابش از آن خود شماست و جز برای خشنودی خدا چیزی انفاق مکنید و هر چه انفاق کنید پاداش آن به

شما می رسد و بر شما ستم نخواهد شد. این صدقات از آن بینوایانی است که خود را در طاعت حق محصور کرده اند و در طلب قوت ناتوانند و آنچنان در پرده عفافند که هر که حال ایشان نداند پندارد که از توانگرانند آنان را از سیمایشان می شناسی که به اصرار از کسی چیزی نخواهند و هر مالی که انفاق می کنید خدا به آن آگاه است. آنان که اموال خویش را در شب و روز، در پنهان و آشکار انفاق می کنند، اجرشان با پروردگارشان است، نه بیمناک می شوند و نه غمگین. آنان که ربا می خورند، در قیامت چون کسانی از قبر بر می خیزند که به افسون شیطان دیوانه شده باشند و این به کیفر آن است که گفتند: ربا نیزچون معامله است در حالی که خدا معامله را حلال و ربا را حرام کرده است هر کس که موعظه خدا به او رسید و از ربا خواری باز ایستاد، خدا ازگناهان پیشین او در گذرد و کارش به خدا واگذار می شود و آنان که بدان کار بازگردند، اهل جهنمند و جاودانه در آن خواهند بود. خداوند، ربا را ناچیز می گرداند و صدقات را افزونی می دهد و هیچ کفران کننده گنهکار را دوست ندارد. آنان که ایمان آورده اند و کارهای نیکو کرده اند، و نماز خوانده اند وزکات داده اند، مزدشان با پروردگارشان است نه بیمناک می شوند و نه غمگین. ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید، و اگر ایمان آورده اید، از ربا هر چه باقی مانده است رها کنید. و هر گاه چنین نکنید، بدانید که با خدا و رسول او به جنگ برخاسته اید، و اگر توبه کنید، اصل سرمایه از آن شماست در این حال نه ستم کرده اید و نه تن به ستم داده اید. و اگر وامدار تنگدست بود، مهلتی باید تا توانگر گردد و اگر دانا باشید، دانید که چون بر او ببخشاید برایتان بهتر است. از آن روز که به سوی خدا باز می گردید و به هر کس پاداش عملش به تمامی داده می شود و ستمی نمی بیند، بیمناک باشید. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون وامی تا مدتی معین به یکدیگر دهید، آن را بنویسید و باید در بین شما کاتبی باشد که آن را به درستی بنویسد و کاتب نباید که در نوشتن از آنچه خدا به او آموخته است سرپیچی کند و مدیون باید که بر کاتب املاء کند و از الله، پروردگار خود بترسد و ازآن هیچ نکاهد اگر مدیون سفیه یا صغیر بود و خود املاء کردن نمی توانست، ولی او از روی عدالت املاء کند و دو

شاهد مرد به شهادت گیرید اگردو مرد نبود، یک مرد و دو زن که به آنها رضایت دهید شهادت بدهند، تا اگر یکی فراموش کرد دیگری به یادش بیاورد و شاهدان چون به شهادت دعوت شوند، نباید که از شهادت خودداری کنند و از نوشتن مدت دین خود، چه کوچک و چه بزرگ، ملول مشوید این روش در نزد خدا عادلانه تر است، و شهادت را استوار دارنده تر و شک و تردید را زایل کننده تر و هرگاه معامله نقدی باشد اگر برای آن سندی ننویسید مرتکب گناهی نشده اید و چون معامله ای کنید، شاهدی گیرید و نباید به کاتب و شاهد زیانی برسد، که اگر چنین کنید نافرمانی کرده اید از خدای بترسید خدا شما را تعلیم می دهد و او بر هر چیزی آگاه است. هر گاه در سفر بودید و کاتبی نیافتید، باید چیزی به گرو گرفته شود، واگر کسی از شما دیگری را امین دانست، آن کس که امین دانسته شده امانت را باز دهد و باید از الله، پروردگارش، بترسد و شهادت را کتمان مکنید هر کس که شهادت را کتمان کند، به دل گناهکار است و خدا از کاری که می کنید آگاه است. از آن خداست هر چه در آسمانها و زمین است آنچه را که در دل دارید، خواه آشکارش سازید یا پوشیده اش دارید، خدا شما را بدان بازخواست خواهد کرد پس هر که را که بخواهد می آمرزد و هر که را بخواهد عذاب می کند و خدا بر هر کاری تواناست. پیامبر، خود به آنچه از جانب پروردگارش به او نازل شده ایمان دارد و همه مؤمنان، به خدا و فرشتگانش و کتابهایش و پیامبرانش ایمان دارند میان هیچ یک از پیامبرانش فرقی نمی نهیم گفتند: شنیدیم و اطاعت کردیم، ای پروردگار ما، آمرزش تو را خواستاریم که سرانجام همه به سوی توست. خدا هیچ کس را جز به اندازه طاقتش مکلف نمی کند نیکیهای هر کس ازآن خود اوست و بدیهایش از آن خود اوست ای پروردگار ما، اگر فراموش کرده ایم یا خطایی کرده ایم، ما را بازخواست مکن ای پروردگار ما، آن گونه که بر امتهای پیش از ما تکلیف گران نهادی، تکلیف گران بر ما منه و آنچه را که طاقت آن نداریم، بر ما تکلیف مکن، گناه ما ببخش و ما را بیامرز و بر ما رحمت آور تو مولای ما هستی پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان .

به نام خدای بخشاینده مهربان

تو را از غنایم جنگی می پرسند، بگو: غنایم جنگی متعلق به خدا و پیامبراست پس اگر از مؤمنان هستید، از خدای بترسید و با یکدیگر به آشتی زیست کنید و از خدا و پیامبرش فرمان برید. مؤمنان کسانی هستند که چون نام خدا برده شود خوف بر دلهاشان چیره گردد و چون آیات خدا بر آنان خوانده شود ایمانشان افزون گردد و بر پروردگارشان توکل می کنند، همان کسان که نماز می گزارند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند. اینان مؤمنان حقیقی هستند در نزد پروردگارشان صاحب درجاتند و مغفرت و رزقی نیکو. آنچنان بود که پروردگارت تو را از خانه ات به حق بیرون آورد، حال آنکه گروهی از مؤمنان ناخشنود بودند. با آنکه حقیقت بر آنها آشکار شده در باره آن با تو مجادله می کنند، چنان قدم بر می دارند که گویی می بینند که آنها را به سوی مرگ می برند. و به یاد آر آنگاه را که خدا به شما وعده داد که یکی از آن دو گروه به دست شما افتد و دوست داشتید که آن گروه که عاری از قدرت است، به دست شما افتد، حال آنکه خدا می خواست با سخنان خویش حق را بر جای خود نشاند و ریشه کافران را قطع کند. تا حق را ثابت و باطل را ناچیز گرداند، هر چند گناهکاران ناخشنود باشند. **و آنگاه که از پروردگارتان یاری خواستید و خدا بپذیرفت که من با هزار فرشته که از پی یکدیگر می آیند یاریتان می کنم.** و آن کار را خدا جز برای شادمانی شما نکرد و تا دلهایتان بدان آرام گیرد و یاری تنها از سوی خداست که او پیروزمند و حکیم است. و به یاد آر آنگاه را که خدا چنان ایمنیتان داده بود که خوابی سبک شما را فرو گرفت و از آسمان برایتان بارانی بارید تا شست و شویتان دهد و وسوسه شیطان را از شما دور کند و دلهاتان را قوی گرداند و قدمهاتان را استوار سازد. **و آنگاه را که پروردگارت به فرشتگان وحی کرد: من با شمایم، شما مؤمنان را به پایداری وادارید من در دلهای کافران بیم خواهم افکند بر گردنهایشان بزنید و انگشتانشان را قطع کنید.** زیرا با خدا و پیامبرش به مخالفت برخاستند و هر که با خدا و پیامبرش، مخالفت ورزد،

بداند که عقوبت خدا سخت است. عقوبت را بچشید و عذاب آتش از آن کافران است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، چون کافران را حمله ور دیدید به هزیمت پشت مکنید، جز آنها که برای ساز و برگ نبرد باز می گردند یا آنها که به یاری گروهی دیگر می روند، هر کس که پشت به دشمن کند مورد خشم خدا قرار می گیرد وجایگاه او جهنم است، و جهنم بد جایگاهی است. شما آنان را نمی کشتید، خدا بود که آنها را می کشت و آنگاه که تیر می انداختی، تو تیر نمی انداختی، خدا بود که تیر می انداخت، تا به مؤمنان نعمتی کرامند ارزانی دارد هر آینه خدا شنوا و داناست.** اینچنین بود و خدا سست کننده حیله کافران است. اگر پیروزی خواهید پیروزیتان فراز آمد، و اگر از کفر باز ایستید، برایتان بهتر است، و اگر بازگردید بازمی گردیم، و سپاه شما هر چند فراوان باشد برایتان سودی نخواهد داشت که خدا با مؤمنان است. ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا و پیامبرش اطاعت کنید و در حالی که سخن او را می شنوید از او روی بر مگردانید. و ازآنان مباشید که گفتند که شنیدیم، درحالی که نمی شنوند. **بدترین جانوران در نزد خدا این کران و لالان هستند که در نمی یابند. و اگرخدا خیری در آنان می یافت شنوایشان می ساخت، و اگرهم آنان را شنوا ساخته بود باز هم بر می گشتند و رویگردان می شدند.** ای کسانی که ایمان آورده اید، چون خدا و پیامبرش شما را به چیزی فرا خوانند که زندگیتان می بخشد دعوتشان را اجابت کنید و بدانید که خدا میان آدمی و قلبش حایل است و همه به پیشگاه او گرد آورده شوید. و بترسید از فتنه ای که تنها ستمکارانتان را در بر نخواهد گرفت و بدانید که خدا به سختی عقوبت می کند. و به یاد آورید آن هنگام را که اندک بودید و در شمار زبون شدگان این سرزمین، بیم آن داشتید که مردم شما را از میان بردارند و خدا پناهتان داد و یاری کرد و پیروز گردانید و از چیزهای پاکیزه روزی داد، باشد که سپاس گویید. ای کسانی که ایمان آورده اید، می دانید که نباید به خدا و پیامبر خیانت کنید و در امانت خیانت ورزید. بدانید که داراییها و فرزندان وسیله آزمایش شمایند و پاداش بزرگ در نزد خداست. ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر از خدا بترسید میان شما و کافران فرقهایی نهد و گناهانتان را بزداید و شما را بیامرزد، که

صاحب فضل و کرمی بزرگ است. **و آن هنگام را به یاد آور که کافران در باره تو مکری کردند تا در بندت افکنند یا بکشندت یا از شهر بیرون سازند آنان مکر کردند و خدا نیز مکر کرد و خدا بهترین مکر کنندگان است.** چون آیات ما بر آنها خوانده شد، گفتند: شنیدیم و اگر بخواهیم همانند، آن می گوییم، این چیزی جز افسانه های پیشینیان نیست. و آن هنگام را که گفتند: بار خدایا، اگر این که از جانب تو آمده حق است، بر ما از آسمان بارانی از سنگ ببار یا عذاب دردآوری بر ما بفرست. تا آنگاه که تو در میانشان هستی خدا عذابشان نکند و تا آنگاه که از خدا آمرزش می طلبند، نیز خدا عذابشان نخواهد کرد. چرا خدا عذابشان نکند، حال آنکه مردم را از مسجدالحرام باز می دارند، وصاحبان آن نیستند؟ صاحبان آن تنها پرهیزگارانند ولی بیشترینشان نمی دانند. و دعایشان در نزد خانه کعبه جز صفیر کشیدن و دست زدن هیچ نبود پس به پاداش انکارتان عذاب را بچشید. کافران اموالشان را خرج می کنند تا مردم را از راه خدا بازدارند، اموالشان را خرج خواهند کرد و حسرت خواهند برد، سپس مغلوب می شوند و کافران را در جهنم گرد می آورند. تا خدا ناپاک را از پاک باز نمایاند و ناپاکان را بر هم نهد آنگاه همه را گرد کند و به جهنم افکند اینان زیانکارانند. به کافران بگوی که اگر دست بردارند گناهان کذشته آنها آمرزیده شود و اگر باز گردند، دانند که با پیشینیان چه رفتاری شده است. **با آنان نبرد کنید تا دیگر فتنه ای نباشد و دین همه دین خدا گردد پس اگر باز ایستادند، خدا کردارشان را می بیند.** و اگر سر باز زدند، بدانید که خدا مولای شماست، او مولا و یاری دهنده ای نیکو است. و اگر به خدا و آنچه بر بنده خود در روز فرقان که دو گروه به هم رسیدند نازل کرده ایم ایمان آورده اید، **بدانید که هر گاه چیزی به غنیمت گرفتید خمس آن از آن خدا و پیامبر و خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و در راه ماندگان است و خدا به هر چیز تواناست. شما در کرانه نزدیک تر بیابان بودید و آنها در کرانه دورتر بودند و آن قافله در مکانی فروتر از شما بود اگر شما با یکدیگر زمان جنگ را تعیین می کردید باز هم از آن تخلف می ورزیدید تا کاری که خدا مقرر کرده است واقع شود، تا هر که هلاک می شود به دلیلی هلاک شود و هر که زنده می ماند به**

دلیلی زنده ماند هر آینه خدا شنوا و داناست. در خواب، خدا شمارشان را به تو اندک نشان داد اگر شمار آنها را بسیار، نشان داده بود، از ترس ناتوان می شدید و در تصمیم به جنگ به مناقشه بر می خاستید، ولی خداوند شما را از دشمنان در امان داشت، که او به آنچه در دلهاست آگاه است. و آنگاه که چون به هم رسیدید آنان را در چشم شما اندک نمود و شما را نیز در چشم آنان اندک تا آن کار که مقرر داشته بود واقع گردد و همه کارها به خدا بر می گردد. **ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر به فوجی از دشمن برخوردید پایداری کنید و خدا را فراوان یاد کنید، باشد که پیروز شوید**. از خدا و پیامبرش اطاعت کنید و با یکدیگر به نزاع بر مخیزید که، ناتوان شوید و مهابت و قوت شما برود صبر پیشه گیرید که خدا همراه صابران است. همانند آن کسان مباشید که سر مست غرور و برای خودنمایی از دیار خویش بیرون آمدند و دیگران را از راه خدا بازداشتند و خدا به هر کاری که می کنند احاطه دارد. شیطان کردارشان را در نظرشان بیاراست و گفت: امروز از مردم کسی بر شما، پیروز نمی شود و من پناه شمایم ولی چون دو فوج رو به رو شدند او بازگشت و گفت: من از شما بیزارم، که چیزهایی می بینم که شما نمی بینید، من از خدا می ترسم که او به سختی عقوبت می کند. منافقان و آن کسان که در دل بیماریی دارند گفتند : اینان را دینشان بفریفته است و هر کس که به خدا توکل کند او را پیروزمند و حکیم خواهد یافت. اگر ببینی آن زمان را که فرشتگان جان کافران می ستانند، و به صورت و پشتشان می زنند و میگویند: عذاب سوزان را بچشید، این به کیفر اعمالی بود که پیش از این کرده بودید و خدا به بندگانش ستم روا نمی دارد. و این به شیوه خاندان فرعون بود و کسانی که پیش از آنها بودند آنها به آیات خدا کافر شدند پس خدا آنها را به کیفر گناهانشان مؤاخده کرد، که خدا نیرومند و سخت عقوبت است. زیرا خدا نعمتی را که به قومی ارزانی داشته است، دگرگون نسازد، تا آن قوم خود دگرگون شوند و خدا شنوا و داناست. و این به شیوه خاندان فرعون بود و کسانی که پیش از آنها بودند آنها آیات پروردگارشان را تکذیب کردند و ما به کیفر گناهانشان هلاکشان کردیم وخاندان فرعون را غرقه ساختیم، زیرا همه ستمکار بودند. هر آینه بدترین جنبندگان در

نزد خدا آنهایند که کافر شده اند و ایمان نمی آورند: کسانی که تو از آنان پیمان گرفتی، سپس پیاپی پیمان خویش را می شکنند و هیچ پروا نمی کنند. پس اگر آنها را در جنگ بیابی پراکنده شان ساز تا پیروانشان نیز پراکنده شوند، باشد که عبرت گیرند. اگر می دانی که گروهی در پیمان خیانت می ورزند، به آنان اعلام کن که همانند خودشان عمل خواهی کرد زیرا خدا خائنان را دوست ندارد. آنان که کافر شده اند نپندارند که جسته اند، زیرا خدا را ناتوان نمی سازند. **و تا آنجا که می توانید نیرو و اسبان سواری آماده کنید تا دشمنان خدا، و دشمنان خود و جز آنها که شما نمی شناسید و خدا می شناسد را بترسانید وآنچه را که در راه خدا هزینه می کنید به تمامی به شما بازگردانده شود و به شما ستم نشود.** و اگر به صلح گرایند، تو نیز به صلح گرای و بر خدا توکل کن که اوست شنوا و دانا. و اگر خواستند که تو را بفریبند، خدا برای تو کافی است، اوست که تورا به یاری خویش و یاری مؤمنان تایید کرده است. دلهایشان را به یکدیگر مهربان ساخت اگر تو همه آنچه را که در روی زمین است انفاق می کردی، دلهای ایشان را به یکدیگر مهربان نمی ساختی ولی خدا دلهایشان را به یکدیگر مهربان ساخت که او پیروزمند و حکیم است. ای پیامبر، خدا و مؤمنانی که از تو پیروی می کنند تو را بسند. **ای پیامبر، مؤمنان را به جنگ برانگیز، اگر از شما بیست تن باشند و در جنگ پایداری کنند، بر دویست تن غلبه خواهند یافت و اگر صد تن باشند، بر هزار تن از کافران پیروز می شوند، زیرا آنان مردمی عاری از فهمند.** اکنون خدا بار از دوشتان برداشت و از ناتوانیتان آگاه شد اگر از شما صد تن باشند و در جنگ پای فشرند، بر دویست تن پیروز می شوند و اگر از شما هزار تن باشند، به یاری خدا بر دو هزار تن پیروز می شوند و خدا با آنهاست که پایداری می کنند. **برای هیچ پیامبری نسزد که اسیران داشته باشد تا که در روی زمین کشتار بسیار کند شما متاع اینجهانی را می خواهید و خدا آخرت را می خواهد و او پیروزمند و حکیم است.** اگر پیش از این از جانب خدا حکمی نشده بود، به سبب آنچه گرفته بودید عذابی بزرگ به شما می رسید. **از آنچه به غنیمت گرفته اید که حلال است و پاکیزه، بخورید و از خدابترسید هر آینه خدا آمرزنده و مهربان است.** ای

پیامبر، به اسیرانی که در دست شما هستند بگو: اگر خدا در دلهایتان نشان ایمان ببیند، بهتر از آنچه از شما گرفته اند ارزانیتان خواهد داشت و می آمرزدتان، و خدا آمرزنده و مهربان است. اگر قصد خیانت به تو را داشته باشند، پیش از این به خدا خیانت ورزیده اند و خدا تو را بر آنها نصرت داده است که دانا و حکیم است. آنان که ایمان آورده اند و مهاجرت کرده اند و با مال و جان خویش درراه خدا جهاد کرده اند و آنان که به مهاجران جای داده و یاریشان کرده اند خویشاوندان یکدیگرند و آنان که ایمان آورده اند و مهاجرت نکرده اند خویشاوندان شما نیستند تا آنگاه که مهاجرت کنند ولی اگر شما را به یاری طلبیدند باید به یاریشان برخیزید مگر آنکه بر ضد آن گروهی باشد که میان شما و ایشان پیمانی بسته شده باشد و خدا به کارهایی که می کنید بیناست. **کافران نیز خویشاوندان یکدیگرند اگر مراعات آن نکنید فتنه و فسادی بزرگ در این سرزمین پدید خواهد آمد.** آنان که ایمان آورده اند و مهاجرت کرده اند و در راه خدا جهاد کرده اند و آنان که جایشان داده اند و یاریشان کرده اند، به حقیقت مؤمنانند، آمرزش و روزی نیکو از آن آنهاست. و کسانی که بعدا ایمان آورده اند و مهاجرت کرده اند و همراه شما جهاد کرده اند، از شما هستند به حکم کتاب خدا، خویشاوندان به یکدیگر سزاوارترند و خدا بر هر چیزی داناست.

89 آل عمران سوره 3

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف لام میم. الله است که هیچ خدایی، جز او نیست، زنده است و پاینده است. **این کتاب را که تصدیق کننده کتابهای پیش از آن است به حق بر تو نازل کرد و قبل از آن تورات را و انجیل را برای هدایت مردم فرستاد و فرقان را نازل کرد، برای آنان که به آیات خدا ایمان نمی آورند عذابی سخت مهیاست، و خدا پیروزمند و انتقام گیرنده است.** هیچ چیز در زمین و آسمان بر خدا پوشیده نیست. اوست که شما را در رحم مادران به هرسان که خواسته باشد می نگارد، نیست خدایی جز او که پیروزمند و حکیم است. **اوست که این کتاب را بر تو نازل کرد بعضی از آیه ها محکماتند، این آیه ها ام الکتابند، و بعضی**

آیه ها متشابهاتند اما آنها که در دلشان میل به باطل است، به سبب فتنه جویی و میل به تاویل از متشابهات پیروی می کنند، در حالی که تاویل آن را جز خدای نمی داند و آنان که قدم در دانش استوار کرده اند می گویند: ما بدان ایمان آوردیم، همه از جانب پروردگار ماست و جز خردمندان پند نمی گیرند. ای پروردگار ما، از آن پس که ما را هدایت کرده ای، دلهای ما را به باطل متمایل مساز، و رحمت خود را بر ما ارزانی دار، که تو بخشاینده ای. ای پروردگار ما، تو مردم را در آن روزی که هیچ شکی در آن نیست، گرد می آوری به یقین که خلف وعده نمی کنی. کافران را داراییها و فرزندانشان هرگز از عذاب خدا نرهاند آنها خود، هیزم آتش جهنمند. به شیوه آل فرعون و پیشینیانشان آیات ما را تکذیب کردند پس خدا آنان را به کیفر گناهانشان باز خواست کرد و عقوبت خدا شدید است. به کافران بگوی: به زودی مغلوب خواهید شد و در جهنم آن آرامگاه بد، گرد خواهید آمد. در آن دو گروه که به هم رسیدند، برای شما عبرتی بود: گروهی در راه خدامی جنگیدند و گروهی دیگر کافر بودند آنان کافران را به چشم خود دو چندان خویش می دیدند خدا هر کس را که بخواهد یاری دهد و صاحبنظران را در این عبرتی است. در چشم مردم آرایش یافته است، عشق به امیال نفسانی و دوست داشتن زنان و فرزندان و همیانهای زر و سیم و اسبان داغ بر نهاده و چارپایان و زراعت همه اینها متاع زندگی اینجهانی هستند، در حالی که بازگشتنگاه خوب نزد خدا است. بگو: آیا شما را به چیزهایی بهتر از اینها آگاه کنم؟ برای آنان که پرهیزگاری پیشه کنند، در نزد پروردگارشان بهشتهایی است که نهرها در آن روان است اینان با زنان پاکیزه، در عین خشنودی خدا، جاودانه در آنجا خواهند بود و خدا از حال بندگانش آگاه است. کسانی که می گویند: ای پروردگار ما، ایمان آوردیم گناهان ما را بیامرز و ما را از عذاب آتش حفظ کن، شکیبایان و راستگویان و فرمانبرداران و انفاق کنندگان و آنان که در سحرگاهان آمرزش می طلبند. الله حکم کرد و فرشتگان و دانشمندان نیز که هیچ خدایی بر پای دارنده عدل جز او نیست خدایی جز او نیست که پیروزمند و حکیم است. هر آینه دین در نزد خدا دین اسلام است و اهل کتاب راه خلاف نرفتند، مگر از آن پس که به حقانیت

آن دین آگاه شدند، و نیز از روی حسد آنان که به آیات خدا کافر شوند، بدانند که او به زودی به حسابها خواهد رسید. اگر با تو به داوری برخیزند بگوی: من و پیروانم در دین خویش به خدا اخلاص ورزیدیم به اهل کتاب و مشرکان بگو: آیا شما هم به خدا اخلاص ورزیده اید؟ اگر اخلاص ورزیده اند پس هدایت یافته اند و اگر رویگردان شده اند، بر تو تبلیغ است و بس، و خدا بندگان را می بیند. کسانی را که به آیات خدا ایمان نمی آورند، و پیامبران را به ناحق می کشند و مردمی را که از روی عدل فرمان می دهند می کشند، به عذابی دردآور بشارت ده. اعمال اینان در دنیا و آخرت تباه شده است و هیچ یاوری ندارند. آیا آنان را ندیدی که از کتاب بهره ای یافته بودند، چون دعوت شدند، تاکتاب خدا در باره آنها حکم کند گروهی از ایشان بازگشتند و اعراض کردند؟ و این بدان سبب بود که می گفتند: آتش جز چند روزی ما را عذاب نخواهد کرد و این دروغ که بر خود بسته بودند در دین خود فریبشان داد. حالشان چگونه خواهد بود در آن روز بی تردید، وقتی که همه را گرد آوریم، تا پاداش عمل هر کس داده شود، بی آنکه بر کسی ستمی رود؟ بگو: بار خدایا، تویی دارنده ملک به هرکه بخواهی ملک می دهی و ازهر که بخواهی ملک می ستانی هر کس را که بخواهی عزت می دهی و هر کس را که بخواهی ذلت می دهی همه نیکیها به دست توست و تو بر هر کاری توانایی. از شب می کاهی و به روز می افزایی و از روز می کاهی و به شب می افزایی زنده را از مرده بیرون می آوری و مرده را از زنده و به هر که بخواهی بی حساب روزی می دهی. نباید مؤمنان، کافران را به جای مؤمنان به دوستی برگزینند پس هر که چنین کند او را با خدا رابطه ای نیست مگر اینکه از آنها بیمناک باشید و خدا شما را از خودش می ترساند که بازگشت به سوی اوست. بگو: هر چه در دل دارید، چه پنهانش کنید و چه آشکارش سازید، خدا به آن آگاه است او هر چه را که در آسمانها و زمین است می داند و بر هرکاری تواناست. روزی که هر کس کارهای نیک و کارهای بد خود را در برابر خود حاضر بیند، آرزو کند که ای کاش میان او و کردار بدش فاصله ای بزرگ بود خداوند شما را ازخودش می ترساند و خدا به بندگانش مهربان است. بگو: اگر خدا را دوست می دارید از من

پیروی کنید تا او نیز شما را دوست بدارد و گناهانتان را بیامرزد، که آمرزنده و مهربان است. بگو: از خدا و رسولش فرمان ببرید پس اگر رویگردان شدند، بدانند که او کافران را دوست ندارد. خدا آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را بر جهانیان برتری داد:
فرزندانی بودند، برخی از نسل برخی دیگر پدید آمده و خدا شنوا و داناست. و زن عمران گفت: ای پروردگار من، نذر کردم که آنچه در شکم دارم از کار اینجهانی آزاد و تنها در خدمت تو باشد این نذر را از من بپذیر که تو شنوا و دانایی. چون فرزند خویش بزاد، گفت: ای پروردگار من، این که زاییده ام، دختراست و خدا به آنچه زاییده بود داناتر است و پسر چون دختر نیست او را مریم نام نهادم او و فرزندانش را از شیطان رجیم در پناه تو می آورم. پس پروردگارش آن دختر را به نیکی از او بپذیرفت و به وجهی پسندیده پرورشش داد و زکریا را به سرپرستی او گماشت و هر وقت که زکریا به محراب نزد او می رفت، پیش او خوردنی می یافت می گفت: ای مریم، اینها برای تو از کجا می رسد؟ مریم می گفت: از جانب خدا، زیرا او هر کس را که بخواهد بی حساب روزی می دهد. در آنجا زکریا پروردگارش را ندا داد و گفت : ای پروردگار من، مرا ازجانب خود فرزندی پاکیزه عطا کن، همانا که تو دعا را می شنوی. پس همچنان که در محراب به نماز ایستاده بود، فرشتگان ندایش دادند: خدا تو را به یحیی بشارت می دهد او کلمه خدا را تصدیق می کند و خود مهتری است بیزار از زنان و پیامبری است از شایستگان. گفت: ای پروردگار من، چگونه مرا پسری باشد، درحالی که به پیری رسیده ام و زنم نازاست؟ گفت: بدان سان که خدا هر چه بخواهد می کند. گفت: ای پروردگار من، برای من نشانه ای پدیدار کن گفت: نشان تو این است که سه روز با مردم سخن نگویی مگر به اشاره، و پروردگارت را فراوان یاد کنی و در شبانگاه و بامداد او را بستایی. و فرشتگان گفتند: ای مریم، خدا تو را برگزید و پاکیزه ساخت و بر زنان جهان برتری داد، ای مریم، از پروردگارت اطاعت کن و سجده کن و با نمازگزاران نماز بخوان، اینها از خبرهای غیب است که به تو وحی می کنیم و گر نه آنگاه که قرعه زدند تا چه کسی از میانشان عهده دار نگهداری مریم شود، و آنگاه که کارشان به نزاع کشید، تو در

نزدشان نبودی. فرشتگان گفتند: ای مریم، خدا تو را به کلمه خود بشارت می دهد، نام او مسیح، عیسی پسر مریم است، در دنیا و آخرت آبرومند و از مقربان است، با مردم همچنان که در بزرگی، در گهواره سخن می گوید، و از شایستگان، است. مریم گفت: ای پروردگار من، چگونه مرا فرزندی باشد، در حالی که بشری به من دست نزده است ؟ گفت: بدین سان که خدا هر چه بخواهد می آفریند چون اراده چیزی کند به او گوید موجود شو، پس موجود می شود. خدا به او کتاب و حکمت و تورات و انجیل می آموزد. و به رسالت بر بنی اسرائیلش می فرستد که: من با معجزه ای از، پروردگارتان نزد شما آمده ام برایتان از گل چیزی چون پرنده می سازم و در آن می دمم، به اذن خدا پرنده ای شود، و کور مادرزاد را و برص گرفته را شفا می دهم و به فرمان خدا مرده را زنده می کنم و به شما می گویم که چه خورده اید و در خانه های خود چه ذخیره کرده اید اگر از مؤمنان باشید، اینها برای شما نشانه های حقانیت من است. تورات حاضر را تصدیق می کنم و پاره ای از چیزهایی را که بر شما حرام شده حلال می کنم با نشانی از پروردگارتان نزد شما آمده ام از خدای بترسید و از من اطاعت کنید. الله پروردگار من و شماست بپرستیدش که راه راست این است. چون عیسی دریافت که به او ایمان نمی آورند، گفت: چه کسانی در راه خدا یاران منند؟ حواریان گفتند: ما یاران خداییم به خدا ایمان آوردیم شهادت ده که ما تسلیم هستیم: ای پروردگار ما، به آنچه نازل کرده ای ایمان آوردیم و از رسول پیروی کردیم، ما را در شمار گواهی دهندگان بنویس. آنان مکر کردند، و خدا هم مکر کرد، و خدا بهترین مکر کنندگان است. **آنگاه خدا گفت: ای عیسی، من تو را می میرانم، و به سوی خود بر می آورم، و از کافران دور می سازم، و تا روز قیامت آنان را که از تو پیروی کنند فراز کافران قرار خواهم داد سپس بازگشت همه شما به سوی من است و من در آنچه اختلاف می کردید میانتان حکم می کنم**. اما آنان را که کافر شدند، در دنیا و آخرت به سختی عذاب خواهم کرد وآنها را مددکارانی نیست. اما آنان که ایمان آوردند و کارهای نیک کردند، خدا مزدشان را به تمامی خواهد داد خدا ستمکاران را دوست ندارد. اینها که بر تو می خوانیم از آیات و اندرزهای حکمت آمیز است.

مثل عیسی در نزد خدا، چون مثل آدم است که او را از خاک بیافرید و به او گفت: موجود شو پس موجود شد. این سخن حق از جانب پروردگار تو است از تردید کنندگان مباش. از آن پس که به آگاهی رسیده ای، هر کس که در باره او با تو مجادله کند، بگو: بیایید تا حاضر آوریم، ما فرزندان خود را و شما فرزندان خود را، ما زنان خود را و شما زنان خود را، ما خود و شما خود آنگاه دعا وتضرع کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان بفرستیم. همانا این داستانی است راست و درست جز الله هیچ خدایی نیست او خدایی، پیروزمند و حکیم است. اگر رویگردان شوند، خداوند مفسدان را می شناسد. بگو: ای اهل کتاب، بیایید از آن کلمه ای که پذیرفته ما و شماست پیروی کنیم: آنکه جز خدای را نپرستیم و هیچ چیز را شریک او نسازیم و بعضی از ما بعضی دیگر را سوای خدا به پرستش نگیرد اگر آنان رویگردان شدند بگو: شاهد باشید که ما مسلمان هستیم. ای اهل کتاب، چرا در باره ابراهیم مجادله می کنید، درحالیکه تورات و انجیل بعد ازاو نازل شده است؟ مگرنمی اندیشید؟ هان ای اهل کتاب، گرفتم که در آنچه بدان علم دارید مجادله تان روا باشد، چرا در آنچه بدان علم ندارید مجادله می کنید؟ در حالی که خدا می داند و شما نمی دانید. **ابراهیم نه یهودی بود نه نصرانی، بلکه حنیفی مسلمان بود و از مشرکان نبود**. نزدیک ترین کسان به ابراهیم همانا پیروان او و این پیامبر و مؤمنان هستند و خدا یاور مؤمنان است. طایفه ای از اهل کتاب دوست دارند که شما را گمراه کنند و حال آنکه نمی دانند که جز خود را گمراه نمی کنند. ای اهل کتاب، با آنکه خود به آیات خدا شهادت می دهید، چرا انکارشان می کنید؟ ای اهل کتاب، با آنکه از حقیقت آگاهید، چرا حق را به باطل می آمیزید و حقیقت را کتمان می کنید؟ طایفه ای از اهل کتاب گفتند: در اول روز به آنچه بر مؤمنان نازل شده است ایمان بیاورید و در آخر روز انکارش کنید، تا مگر از اعتقاد خویش بازگردند. و گفتند: جز پیروان دین خود را تصدیق مکنید بگو: هدایت، هدایت خدایی است و اگر گویند که به دیگران همان چیزهایی ارزانی شود که به شماارزانی شده است، یا اگر گویند که فردا در نزد پروردگارتان با شما به حجت می ایستند بگو: فضیلت به دست خداست، به هر که خواهد آن را عطا می کند، که او

بخشاینده و داناست. هرکه را بخواهد خاص رحمت خود می کند و خدا صاحب کرمی است بس بزرگ. از میان اهل کتاب کسی است که اگر او را امین شمری و قنطاری به او بسپاری آن را به تو باز می گرداند، و از ایشان کسی است که اگر امینش شمری و دیناری به او بسپاری جز به تقاضا و مطالبت آن را باز نگرداند زیرا می گوید: راه اعتراض مردم مکه بر ما بسته است و کس ما را ملامت نکند اینان خود می دانند که به خدا دروغ می بندند. آری هر کس که به عهد خویش وفا کند و پرهیزگار باشد، خدا پرهیزگاران را دوست می دارد. کسانی که عهد خدا و سوگندهای خود را به بهایی اندک می فروشند در آخرت نصیبی ندارند و خدا در روز قیامت نه با آنان سخن می گوید و نه به آنان می نگرد و نه آنان را پاکیزه می سازد و برایشان عذابی دردآور است. و از میان ایشان گروهی هستند که به شیوه کتاب خدا سخن می گویند، تا پندارید که آنچه می گویند از کتاب خداست، در حالی که از کتاب خدا نیست و می گویند که از جانب خدا آمده و حال آنکه از جانب خدا نیامده است و خود می دانند که بر خدا دروغ می بندند. نسزد هیچ بشری را که خدا به او کتاب و حکمت و نبوت داده باشد، آنگاه به مردم بگوید که بندگان من باشید نه بندگان خدا و حال آنکه پیامبران می گویند: همچنان که از کتاب خدا می آموزید و در آن می خوانید، پرستندگان خدا باشید. و نیز به شما نمی فرمایند که فرشتگان و پیامبران را خدایان پندارید آیا پس از آنکه اسلام آورده اید شما را به کفر فرمان می دهند؟ و خدا از پیامبران پیمان گرفت که شما را کتاب و حکمت داده ام، به پیامبری که آیین شما را تصدیق می کند و به رسالت نزد شما می آید بگروید ویاری اش کنید گفت: آیا اقرار کردید و عهد مرا پذیرفتید؟ گفتند: اقرار کردیم گفت: پس شهادت دهید و من نیز با شما از شاهدانم. و هر که از آن پس سرپیچی کند از فاسقان است. آیا دینی جز دین خدا می جویند، حال آنکه آنچه در آسمانها و زمین است خواه و ناخواه تسلیم فرمان او هستند و به نزد او بازشان می گردانند؟ **بگو: به خدا و آنچه بر ما و بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و، فرزندان او و نیز آنچه بر موسی و عیسی و پیامبران دیگر از جانب پروردگارشان نازل شده است، ایمان آوردیم میان هیچ یک از**

ایشان فرقی نمی نهیم و همه تسلیم اراده او هستیم. و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیاندیدگان خواهد بود. چگونه خدا هدایت کند قومی را که نخست ایمان آوردند و به حقانیت، رسول شهادت دادند و دلایل و آیات روشن را مشاهده کردند، سپس کافر شدند؟ خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. جزایشان این است که لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم بر آنان است. جاوید در جهنم بمانند و از عذابشان کاسته نشود و مهلتشان ندهند. مگر آنان که از آن پس توبه کنند و به صلاح آیند، زیرا خدا آمرزنده و مهربان است. **توبه کسانی که پس از ایمان آوردن کافر شدند و بر کفر خود افزودند، پذیرفته نخواهد شد اینان گمراهانند.** آنان که کافر شدند و کافر مردند، اگر بخواهند به اندازه همه زمین طلا دهند و خویشتن را از عذاب باز خرند، از آنها پذیرفته نخواهد شد برایشان عذابی دردناک است و هیچ یاوری ندارند. نیکی را در نخواهید یافت تا آنگاه که از آنچه دوست می دارید انفاق کنید، و هر چه انفاق می کنید خدا بدان آگاه است. همه طعامها بر بنی اسرائیل حلال بود، مگر آنها که پیش از نزول تورات، اسرائیل بر خود حرام کرده بود بگو: اگر راست می گویید تورات را بیاورید و بخوانید. از آن پس هر که بر خدا دروغ بندد از ستمکاران است. بگو: خدا راست می گوید آیین حنیف ابراهیم را پیروی کنید و او از مشرکان نبود. **نخستین خانه ای که برای مردم بنا شده همان است که در مکه است خانه ای که جهانیان را سبب برکت و هدایت است.** در آنجاست آیات روشن و مقام ابراهیم و هر که بدان داخل شود ایمن است، برای خدا، حج آن خانه بر کسانی که قدرت رفتن به آن را داشته باشند واجب است و هر که راه کفر پیش گیرد، بداند که خدا از جهانیان بی نیاز است. بگو: ای اهل کتاب، چرا آیات خدا را انکار می کنید؟ خدا ناظر بر اعمال شماست. بگو: ای اهل کتاب، به چه سبب آنها را که ایمان آورده اند از راه خدا باز می دارید و می خواهید که به راه کج روند؟ و شما خود به زشتی کار خویش آگاهید و خدا نیز از آنچه می کنید غافل نیست. ای **کسانی که ایمان آورده اید، اگر از گروهی از اهل کتاب اطاعت کنید، حال که آیات خدا را بر شما می خوانند، و رسول او در میان شماست؟ شما را از ایمانتان به کفر باز می گردانند.**

چگونه کافر می شوید در و هر که به خدا تمسک جوید به راه راست هدایت شده است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، آنچنان که شایسته ترس از خداست از او بترسید و جز در مسلمانی نمیرید.** همگان دست در ریسمان خدا زنید و پراکنده مشوید و از نعمتی که خدا بر شما ارزانی داشته است یاد کنید: آن هنگام که دشمن یکدیگر بودید و او دلهایتان را به هم مهربان ساخت و به لطف او برادر شدید و بر لبه پرتگاهی از آتش بودید، خدا شما را از آن برهانید خدا آیات خود را برای شما اینچنین بیان می کند، شاید هدایت یابید. باید که از میان شما گروهی باشند که به خیر دعوت کنند و امر به معروف و نهی از منکر کنند اینان رستگارانند. همانند آن کسان مباشید که پس از آنکه آیات روشن خدا بر آنها آشکار شد، پراکنده گشتند و با یکدیگر اختلاف ورزیدند، البته برای اینان عذابی بزرگ خواهد بود. آن روز که گروهی سپید روی و گروهی سیه روی شوند به آنان که سیه روی شده اند می گویند : آیا شما پس از ایمان آوردنتان کافر شدید؟ به سبب کافرشدنتان بچشید عذاب خدا را. اما آنان که سپید روی شده اند، همواره غرق در رحمت پروردگار باشند. اینها آیات خداست که به حق بر تو فرو می خوانیم و خدا به مردم جهان ستم روا نمی دارد. از آن خداست هر چه در آسمانها و زمین است و کارها بدو باز می گردد، شما بهترین امتی هستید از میان مردم پدید آمده، که امر به معروف و نهی از منکر می کنید و به خدا ایمان دارید **اگر اهل کتاب نیز ایمان بیاورند برایشان بهتر است بعضی از ایشان مؤمنند ولی بیشترین تبهکارانند.** به شما جز اندک آزار، دیگر آسیبی نرسانند اگر کارزار کنند پشت کنند و به هزیمت روند و پیروز نگردند. هر جا که باشند مهر خواری بر آنها زده شده است، مگر آنکه در امان خدا و در امان مردم باشند و سزاوار خشم خدا شده اند و مهر بدبختی بر آنها نهاده اند، زیرا به آیات خدا کافر شدند و پیامبران را به ناحق کشتند واین بدان سبب بود که عصیان ورزیدند و تجاوز کردند. اهل کتاب همه یکسان نیستند گروهی به طاعت خدا ایستاده اند و آیات خدا را در دل شب تلاوت می کنند و سجده به جای می آورند. و به خدا و روز رستاخیز ایمان دارند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند و در کارهای نیک شتاب می ورزند و از جمله صالحانند. و هر کار

نیک که کنند نادیده انگاشته نشود، زیرا خدا به پرهیزگاران آگاه است. کافران را اموال و اولادشان هیچ از عذاب خدا نرهاند و جاودانه در جهنم باشند. آنچه اینان در این جهان انفاق می کنند، همانند آن است که تندبادی سرد بر کشتزار قومی بر خویش ستم کرده بوزد، و آن کشته را نابود سازد خدا بر آنها ستم روا نداشت آنان خود بر خود ستم کردند. ای کسانی که ایمان آورده اید، دوست همرازی جز از همکیشان خود مگیرید، که دیگران از هیچ فسادی درحق شما کوتاهی نمی کنند و خواستار رنج و مشقت شمایند و کینه توزی از گفتارشان آشکار است و آن کینه که در دل دارند بیشتر است از آنچه به زبان می آورند آیات را برایتان آشکار ساختیم اگر به عقل دریابید. آگاه باشید که شما آنان را دوست می دارید و حال آنکه آنها شما را دوست ندارند شما به همه این کتاب ایمان آورده اید چون شمارا ببینند گویند: ما هم ایمان آورده ایم و چون خلوت کنند، از غایت کینه ای که به شما دارند سر انگشت خویش به دندان گزند بگو: در کینه خویش بمیرید، هر آینه خدا از دلتان آگاه است. اگر خیری به شما رسد اندوهگین شوند و اگر به مصیبتی گرفتار آیید شادمان گردند اگر شکیبایی ورزید و پرهیزگاری کنید از مکرشان به شما زیانی نرسد، که خدا بر هر کاری که می کنند احاطه دارد. **و بامدادان از میان کسان خویش بیرون آمدی، تا مؤمنان را در آن جایها که می بایست بجنگند بگماری، و خدا شنوا و داناست.** دو گروه از شما آهنگ آن کردند که در جنگ سستی ورزند و خدا یاورشان شد، پس مؤمنان باید که بر خدای توکل کنند. هر آینه خدا شما را در بدر یاری کرد و حال آنکه ناتوان بودید، پس ازخدای بترسید، باشد که سپاسگزار شوید. آنگاه که به مؤمنان می گفتی که اگرخدا سه هزارفرشته به یاریتان فرو فرستد، آیا شما را کافی نخواهد بود؟ بلی، اگر پایداری کنید و پرهیزگار باشید چون دشمنان تاخت آورند، خدا با پنج هزار از فرشتگان صاحب علامت شما را یاری کند. و خداوند این کار را جز برای شادمانی و دلگرمی شما نکرد و نیست یاریی مگر از سوی خدای پیروزمند و دانا، تا گروهی از کافران را هلاک کند، یا خوار گرداند آنگاه نومید بازگردند. یا ایشان را به توبه وادارد یا آن ستمکاران را عذاب کند و تو را در این کارها دستی نیست. از آن خداست هر چه در آسمانها

و زمین است هر که را بخواهد می آمرزد و هر که را بخواهد عذاب می کند و خدا آمرزنده و مهربان است. ای کسانی که ایمان آورده اید، ربا مخورید به افزودنهای پی در پی و ازخدای بترسید تا رستگار شوید. و بترسید از آتشی که برای کافران مهیا شده است. و از خدا و رسول اطاعت کنید تا مگر بر شما رحمت آرند. بر یکدیگر پیشی گیرید برای آمرزش پروردگار خویش و رسیدن به آن بهشت که پهنایش به قدر همه آسمانها و زمین است و برای پرهیزگاران مهیا شده است. آن کسان که در توانگری و تنگدستی انفاق می کنند و خشم خویش فرو می خورند و از خطای مردم در می گذرند خدا نیکوکاران را دوست دارد. و آن کسان که چون مرتکب کاری زشت شوند یا به خود ستمی کنند، خدا را یاد می کنند و برای گناهان خویش آمرزش می خواهند و کیست جز خدا که گناهان را بیامرزد؟ و چون به زشتی گناه آگاهند در آنچه می کردند پای نفشرند. پاداش اینان آمرزش پروردگارشان است و نیز بهشتهایی که در آن نهرها جاری است در آنجا جاویدانند و چه نیکو است پاداش نیکوکاران. پیش از شما سنتهایی بوده است، پس بر روی زمین بگردید و بنگرید که پایان کار آنها که پیامبران را به دروغگویی نسبت می دادند چه بوده است. این برای مردم دلیلی روشن و برای پرهیزگاران راهنما و اندرزی است. سستی مکنید و اندوهگین مباشید، زیرا اگر ایمان آورده باشید شما برتری خواهید جست. اگر بر شما زخمی رسید، به آن قوم نیز همچنان زخمی رسیده است و این روزگار است که هر دم آن را به مراد کسی می گردانیم، تا خدا کسانی را که ایمان آورده اند بشناسد و از شما گواهان گیرد و خدا ستمکاران را دوست ندارد و تا مؤمنان را پاکیزه گرداند و کافران را نابود سازد. **آیا می پندارید که به بهشت خواهید رفت وحال آنکه هنوز برای خدا معلوم نشده است که از میان شما چه کسانی جهاد می کنند وچه کسانی پایداری می ورزند؟** پیش از آنکه مرگتان فرا رسد تمنای مرگ می کردید، اینک مرگ را دیدید و در آن می نگرید. جز این نیست که محمد پیامبری است که پیش از او پیامبرانی دیگر بوده اند آیا اگر بمیرد یا کشته شود، شما به آیین پیشین خود باز می گردید؟ هر کس که بازگردد هیچ زیانی به خدا نخواهد رسانید خدا سپاسگزاران را پاداش خواهد داد. هیچ کس

جز به فرمان خدا نمی میرد مدت مکتوب است هر کس خواهان ثواب اینجهانی باشد به او می دهیم و هر کس خواهان ثواب آنجهانی باشد به او می دهیم و شاکران را پاداش خواهیم داد. چه بسا پیامبرانی که خدادوستان بسیار همراه آنان به جنگ رفتند و در راه خدا، هر چه به آنها رسید، سستی نکردند و ناتوان نشدند و سر فرود نیاوردند و خدا شکیبایان را دوست دارد. سخنشان جز این نبود که می گفتند: ای پروردگار ما، گناهان ما را و زیاده رویهای ما را در کارها بیامرز و ما را ثابت قدم گردان و در برابر کافران یاری کن. خدا پاداش اینجهانی و پاداش نیک آنجهانی را به ایشان ارزانی داشت و او نیکوکاران را دوست دارد. ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر از کافران پیروی کنید، شما را به آیین پیشین بر می گردانند، پس زیاندیده باز می گردید. نه، یاری کننده شما خداوند است که بهترین یاری کنندگان است. در دل کافران هراسی خواهیم افکند زیرا چیزی را که از آسمان برای آن حجتی نفرستاده است، شریک خدا گرفتند جای آنان جهنم است که برای ستمکاران مکان بدی است. خدا به وعده ای که با شما نهاده بود وفا کرد، آنگاه که به اذن او، دشمن را می کشتید و چون غنیمتی را که هوای آن را در سر داشتید به شما نشان داد، سستی کردید و در آن امر به منازعه پرداختید و عصیان ورزیدید بعضی خواستار دنیا شدید و بعضی خواستار آخرت سپس تا شما را به بلایی مبتلا کند به هزیمت واداشت اینک شما را ببخشود که او را به مؤمنان بخشایشی است. آنگاه که می گریختید و به کس نمی نگریستید و پیامبر شما را از پشت سرفرا می خواند پس به پاداش، غمی بر غم شما افزود اکنون اندوه آنچه را که از دست داده اید یا رنجی را که به شما رسیده است، مخورید خدا به هر کاری که می کنید آگاه است. آنگاه، پس از آن اندوه، خدا به شما ایمنی ارزانی داشت، چنان که گروهی را خواب آرام فرو گرفت اما گروهی دیگر که چون مردم عصر جاهلی به خدا گمانی باطل داشتند، هنوز دستخوش اندوه خویش بودند و می گفتند: آیا هرگز کار به دست ما خواهد افتاد؟ بگو: همه کارها به دست خداست آنان در دل خود چیزی را پنهان می دارند که نمی خواهند برای تو آشکارش سازند، می گویند: اگر ما را اختیاری بود اینجا کشته نمی شدیم، بگو:

اگر در خانه های خود هم می بودید، کسانی که کشته شدن بر آنها مقرر شده است از خانه به قتلگاهشان بیرون می رفتند خدا آنچه را که در سینه دارید می آزماید و دلهایتان را پاک می گرداند و خدا به آنچه در دلهاست آگاه است. از میان شما آنان که در روز مقابله آن دو گروه بگریختند، به سبب پاره ای از اعمالشان شیطان آنها را به خطا افکنده بود اینک خداوند عفوشان کرد که او آمرزنده و بردبار است. ای کسانی که ایمان آورده اید، همانند آن کافران مباشید که در باره برادران خود که به سفر یا به جنگ رفته بودند، می گفتند: اگر نزد ما مانده بودند نمی مردند یا کشته نمی شدند خدا این پندار را چون حسرتی در دل آنها نهاد و خداست که زنده می کند و می میراند و اوست که اعمال شما رامی بیند. **اگر در راه خدا کشته شوید یا بمیرید، آمرزش و رحمت خدا از آنچه در این جهان گرد می آورید بهتر است.** و اگر بمیرید یا کشته شوید هر آینه در پیشگاه خداوند محشور می شوید، به سبب رحمت خداست که تو با آنها اینچنین خوشخوی و مهربان هستی اگرتند خو و سخت دل می بودی از گرد تو پراکنده می شدند پس بر آنها ببخشای و برایشان آمرزش بخواه و در کارها با ایشان مشورت کن و چون قصد کاری کنی بر خدای توکل کن، که خدا توکل کنندگان را دوست دارد. اگر خدا شما را یاری کند، هیچ کس بر شما غلبه نخواهد کرد و اگر شمارا خوار دارد چه کسی از آن پس یاریتان خواهد کرد ؟ پس مؤمنان باید که بر خدای توکل کنند. هیچ پیامبری را شایسته نیست که خیانت کند و هر که به چیزی خیانت کند، آن را در روز قیامت با خود آورد سپس جزای عمل هر کس به تمامی داده خواهد شد و بر کسی ستمی نرود. آیا آن کس که به راه خشنودی خدا می رود، همانند کسی است که موجب خشم او می شود و مکان او جهنم، آن سرانجام بد است ؟ این دو گروه را نزد خدا درجاتی است گوناگون و او به کارهایشان آگاه است. خدا بر مؤمنان انعام فرمود، آنگاه که از خودشان به میان خودشان، پیامبری مبعوث کرد تا آیاتش را بر آنها بخواند و پاکشان سازد و کتاب و حکمتشان بیاموزد، هر چند از آن پیش در گمراهی آشکاری بودند. و آیا هنگامی که آسیبی به شما رسید که شما خود دو چند آن رسانده بودید، گفتید: این آسیب از کجا رسید؟ بگو: از جانب

خودتان هر آینه خدا بر هر چیزی تواناست. آنچه در روز برخورد آن دو گروه به شما رسید، به اذن خدا بود، تا مؤمنان را بشناسد، و آنان را نیز که نفاق ورزیدند، بشناسد به آنها گفته می شد: بیایید در راه خدا کارزار کنید یا به دفاع پردازید می گفتند: اگر یقین داشتیم که جنگی در می گیرد، با شما می آمدیم آنان به کفر نزدیکترند تا به ایمان به زبان چیزهایی می گویند که به دل اعتقاد ندارند و خدا به آنچه دردل نهفته می دارند آگاهتر است. به آنان که از جنگ باز ایستادند و در باره برادران خود گفتند که اگر سخن ما را شنیده بودند کشته نمی شدند، بگو: اگر راست می گویید مرگ را از خود برانید. **کسانی را که در راه خدا کشته شده اند مرده مپندار، بلکه زنده اند و نزد پروردگارشان به ایشان روزی می دهند.** از فضیلتی که خدا نصیبشان کرده است شادمانند و به آنها که در پی شان هستند و هنوز به آنها نپیوسته اند بشارت می دهند که بیمی بر آنها نیست و اندوهگین نشوند. آنان را مژده نعمت و فضل خدا می دهند و خدا پاداش مؤمنان را تباه نمی کند. از میان آن کسان که پس از زخم خوردن باز هم فرمان خدا و رسولش را اجابت کردند، آنان که نیکوکار باشند و از خدای بترسند مزدی بزرگ دارند. کسانی که مردم گفتندشان که مردم برای جنگ با شما گرد آمده اند، از آنها بترسید، و این سخن بر ایمانشان بیفزود و گفتند: خدا ما را بسنده است و چه نیکو یاوری است. پس از جنگ بازگشتند، در حالی که نعمت و فضل خدا را به همراه داشتند و هیچ آسیبی به آنها نرسیده بود، اینان به راه خشنودی خدا رفتند و خدا را بخشایشی عظیم است. آن شیطان است که در دل دوستان خود بیم می افکند اگر ایمان آورده اید از آنها مترسید، از من بترسید. آنان که به کفر می شتابند تو را غمگین نسازند اینان هیچ زیانی به خدا نمی رسانند، خدا می خواهد آنها را در آخرت بی بهره گرداند، و برایشان عذابی است بزرگ. هر آینه آنان که ایمان دادند و کفر خریدند، هیچ زیانی به خدا نمی رسانند و برایشان عذابی دردناک است. کافران مپندارند که در مهلتی که به آنها می دهیم خیر آنهاست به آنها مهلت می دهیم تا بیشتر به گناهانشان بیفزایند، و برای آنهاست عذابی خوار کننده. خدا بر آن نیست که شما مؤمنان را بدین حال که اکنون هستید رها کند، می آزماید تا ناپاک را از پاک جدا سازد و

خدا بر آن نیست که شما را ازغیب بیاگاهاند، ولی برخی از پیامبرانش را که خود بخواهد بر می گزیند پس به خدا و پیامبرانش ایمان بیاورید و اگر ایمان بیاورید و پرهیزگاری کنید، اجری عظیم یابید. آنان که در نعمتی که خدا به آنها عطا کرده است بخل می ورزند، مپندارند که در بخل ورزیدن برایشان خیر است، نه، شر است در روز قیامت آنچه را که در بخشیدنش بخل می ورزیدند چون طوقی به گردنشان خواهند آویخت و از آن خداست میراث آسمانها و زمین و او به هر کاری که می کنید آگاه است. هر آینه خدا شنید سخن آن کسان را که می گفتند: خدا بینواست و ما توانگریم، گفتارشان را و نیز اینکه پیامبران را به ناحق می کشتند، خواهیم نوشت و گوییم : بچشید عذاب آتش سوزان را. این پاداش اعمالی است که پیشاپیش به جای آورده اید و گرنه خداوند به بندگانش ستم روا نمی دارد. کسانی گفتند: ما را با خدا عهدی است که به هیچ پیامبری ایمان نیاوریم، مگر برای ما قربانیی بیاورد که آتش آن را بخورد بگو: پیش از من پیامبرانی با معجزه ها و آنچه که اکنون می خواهید آمده اند، اگر راست می گویید، چرا آنها را کشتید؟ اگر تو را تکذیب کردند، پیامبرانی را هم که پیش از تو با معجزه ها ونوشته ها و کتاب روشنگر آمده بودند تکذیب کرده اند. همه کس مرگ را می چشد و به تحقیق در روز قیامت مزد اعمال شما را به کمال خواهند داد و هر کس را از آتش دور سازند و به بهشت درآورند به پیروزی رسیده است و این زندگی دنیا جز متاعی فریبنده نیست. شما را به مال و جان آزمایش خواهند کرد و از زبان اهل کتاب و مشرکان آزار فراوان خواهید شنید اگر شکیبایی کنید و پرهیزگار باشید نشان قدرت اراده شماست. خدا از اهل کتاب پیمان گرفت که کتاب خدا را برای مردم آشکار سازند، وپنهانش مکنند، ولی آنها پس پشتش افکندند و در مقابل، بهای اندکی گرفتند چه بد معامله ای کردند. آنان را که از کارهایی که کرده اند شادمان شده اند و دوست دارند به سبب کارهای ناکرده خویش هم مورد ستایش قرار گیرند، مپندار که در پناهگاهی دور از عذاب خدا باشند برایشان عذابی دردآور مهیاست. از آن خداست فرمانروایی آسمانها و زمین و خدا بر هر چیزی تواناست، هر آینه در آفرینش آسمانها و زمین و آمد و شد شب و روز،

خردمندان را عبرتهاست: آنان که خدا را ایستاده و نشسته و به پهلو خفته، یاد می کنند و در آفرینش آسمانها و زمین می اندیشند: ای پروردگار ما، این جهان را به بیهوده نیافریده ای، تو منزهی، ما را از عذاب آتش بازدار. ای پروردگار ما، هر کس را که به آتش افکنی رسوایش کرده ای و ظالمان را هیچ یاوری نیست. ای پروردگار ما، شنیدیم که منادیی به ایمان فرا می خواند که به پروردگارتان ایمان بیاورید و ما ایمان آوردیم، پس ای پروردگار ما، گناهان ما را بیامرز و بدیهای ما را از ما بزدای و ما را با نیکان بمیران. ای پروردگار ما، عطا کن به ما آنچه را که به زبان پیامبرانت به ما وعده داده ای و ما را در روز قیامت رسوا مکن که تو وعده خویش خلاف نمی کنی. پروردگارشان دعایشان را اجابت فرمود که: من کار هیچ مزدوری را از شما، چه زن و چه مرد همه از یکدیگرید ناچیز نمی سازم پس گناهان کسانی را که مهاجرت کرده اند و از خانه هایشان رانده شده اند و در راه من آزار دیده اند و جنگیده اند و کشته شده اند، می زدایم و آنان را در بهشتهایی که در آن نهرها جاری است داخل می کنم این پاداشی است از جانب خدا و پاداش نیکو نزد خداست. جولان کافران در شهرها تو را نفریبد. این برخورداری اندکی است پی از آن جایگاهشان جهنم است و جهنم بد آرامگاهی است. اما برای آنان که از پروردگارشان می ترسند، بهشتهایی است که در آن نهرها جاری است همواره در آنجا مهمان خدا هستند و آنچه نزد خداست برای نیکان بهتر است. بعضی از اهل کتاب به خدا و کتابی که بر شما نازل شده و کتابی که بر خودشان نازل شده است ایمان دارند مطیع فرمان خدایند آیات خدا را به بهای اندک نمی فروشند مزد ایشان نزد پروردگارشان است هر آینه خدا حسابها را زود خواهد رسید.

90 احزاب سوره 33

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای پیامبر، از خدا بترس و از کافران و منافقان اطاعت مکن زیرا خدا دانا و حکیم است. از هر چه از پروردگارت به تو وحی می شود اطاعت کن زیرا خدا بدآنچه می کنید آگاه است. و بر خدا توکل کن، زیرا خدا کارسازی را بسنده است. خدا در درون هیچ مردی دو

قلب ننهاده است و زنانتان را که مادر خود می خوانید مادرتان قرار نداد و فرزند خواندگانتان را فرزندانتان نساخت اینها چیزهایی است که به زبان می گویید و سخن حق از آن خداست و اوست که راه را می نماید. پسر خواندگان را به نام پدرشان بخوانید که در نزد خدا منصفانه تر است، اگر پدرشان را نمی شناسید، برادران دینی و موالی شما باشند اگر پیش از این خطایی کرده اید باکی نیست، مگر آنکه به قصد دل کنید و خدا آمرزنده و مهربان است. **پیامبر به مؤمنان از خودشان سزاتر است و زنانش مادران مؤمنان هستند** و در کتاب خدا خویشاوندانی نسبی از مؤمنان و مهاجران به یکدیگر سزاوارترند، مگر آنکه بخواهید به یکی از دوستان خود نیکی کنید و این حکم در کتاب خدا مکتوب است. و آن هنگام که از پیامبران پیمان گرفتیم و از تو و از نوح و ابراهیم و، موسی و عیسی بن مریم و از همه آنها پیمانی سخت گرفتیم، تا راستگویان را از صدقشان بپرسد، و برای کافران عذابی دردآور مهیا کرده است. ای کسانی که ایمان آورده اید، از نعمتی که خدا به شما داده است یاد کنید، **بدان هنگام که لشکرها بر سر شما تاخت آوردند و ما باد را و لشکرهایی را که نمی دیدید بر سرشان فرستادیم و خدا بدانچه می کردید بینا بود.** آنگاه که از سمت بالا و از سمت پایین بر شما تاختند، چشمها خیره شد ودلها به گلوگاه رسیده بود و به خدا گمانهای گوناگون می بردید. در آنجا مؤمنان در معرض امتحان در آمدند و سخت متزلزل شدند. زیرا منافقان و آنهایی که در دلهایشان بیماری است، می گفتند: خدا و پیامبرش جز فریب به ما وعده ای نداده اند. و گروهی از آنها گفتند: ای مردم یثرب، اینجا جای ماندنتان نیست، بازگردید و گروهی از آنها از پیامبر رخصت طلبیدند می گفتند : خانه های ما را حفاظی نیست خانه هایشان بی حفاخ نبود، می خواستند بگریزند. و اگر از اطراف خانه هایشان را محاصره کنند و از آنها بخواهند که مرتد شوند، مرتد خواهند شد و جز اندکی درنگ روا نخواهند داشت. **اینان پیش از این با خدا پیمان بسته بودند که در جنگ به دشمن پشت نکنند خدا از پیمان خود بازخواست خواهد کرد.** بگو: اگر از مرگ یا کشته شدن بگریزید، هرگز گریختن سودتان ندهد و آنگاه از زندگی جز اندکی بهره مند نخواهید شد. بگو: اگر خدا برایتان قصد بدی داشته باشد یا بخواهد

به شما رحمتی ارزانی دارد، کیست که شما را از اراده او نگه دارد ایشان جز خدا برای خود دوست و مددکاری نخواهند یافت. خدا می داند چه کسانی از شما مردم را از جنگ باز می دارند و نیز می شناسد کسانی را که به برادران خود می گویند: به نزد ما بیایید و جز اندکی به جنگ نمی آیند. هر خیری را از شما دریغ می دارند، و چون وحشت فراز آید بینی که به تو می نگرند و چشمانشان در حدقه می گردد مثل کسی که از مرگ بیهوش شده باشد و چون وحشت از میان برود، از حرص غنایم با زبان تیز خود برنجانندتان اینان ایمان نیاورده اند و خدا اعمالشان را تباه کرده است و این کار بر خدا آسان بوده است. می پندارند که سپاه احزاب نرفته است و اگر آن لشکرها باز می آمدند، آرزو می کردند که کاش در میان اعراب بادیه نشین می بودند و همواره از اخبار شما می پرسیدند اگر هم در میان شما می بودند، جز اندکی قتال نمی کردند. برای شما اگر به خدا و روز قیامت امید می دارید و خدا را فراوان یاد می کنید، شخص رسول الله مقتدای پسندیده ای است. و چون مؤمنان آن گروهها را دیدند، گفتند: این همان چیزی است که خدا وپیامبرش به ما وعهد داده اند و خدا و پیامبرش راست گفته اند و جز به ایمان و تسلیمشان نیفزود. از مؤمنان مردانی هستند که به پیمانی که با خدا بسته بودند وفا کردند، بعضی بر سر پیمان خویش جان باختند و بعضی چشم به راهند و هیچ پیمان خود دگرگون نکرده اند. تا خدا راستگویان را به سبب راستی گفتارشان پاداش دهد و منافقان را اگر خواهد عذاب کند یا توبه آنها را بپذیرد، که خدا آمرزنده و مهربان است. خدا کافران کینه توز را باز پس زد اینان به هیچ غنیمتی دست نیافتند و در کارزار مؤمنان را خدا بسنده است زیرا خدا پرتوان و پیروزمند است. **از اهل کتاب آن گروه را که به یاریشان برخاسته بودند از قلعه هایشان فرود آورد و در دلهایشان بیم افکند، گروهی را کشتید و گروهی را به اسارت گرفتید. خدا زمین و خانه ها و اموالشان و زمینهایی را که بر آنها پای ننهاده اید به شما واگذاشت و خدا بر هر کاری تواناست.** ای پیامبر، به زنانت بگو: اگر خواهان زندگی دنیا و زینتهای آن هستید، بیایید تا شما را بهره مند سازم و به وجهی نیکو رهایتان کنم، و اگر خواهان خدا و پیامبر او و سرای آخرت هستید، خدا به نیکوکارانتان

پاداشی بزرگ خواهد داد. ای زنان پیامبر، هر کس از شما مرتکب کار زشت در خور عقوبت شود، خدا عذاب او را دو برابر می کند و این بر خدا آسان است. و هر کس از شما که به فرمانبرداری خدا و پیامبرش مداومت ورزد و کاری شایسته کند، دوبار به او پاداش دهیم و برای او رزقی کرامند آماده کرده ایم. **ای زنان پیامبر، شما همانند دیگر زنان نیستید، اگر از خدا بترسید پس به نرمی سخن مگویید تا آن مردی که در قلب او مرضی هست به طمع افتد و سخن پسندیده بگویید. و در خانه های خود بمانید** و چنان که در زمان پیشین جاهلیت می کردند، زینتهای خود را آشکار مکنید و نماز بگزارید و زکات بدهید و از خدا و پیامبرش اطاعت کنید. ای اهل بیت، خدا می خواهد پلیدی را از شما دورکند و شما را چنان که باید پاک دارد. آنچه را در خانه هایتان از آیات خدا و حکمت تلاوت می شود یاد کنید، که خدا باریک بین و آگاه است. خدا برای مردان مسلمان و زنان مسلمان و مردان مؤمن و زنان مؤمن و مردان اهل طاعت و زنان اهل طاعت و مردان راستگوی و زنان راستگوی و مردان شکیبا و زنان شکیبا و مردان خدای ترس و زنان خدای ترس و مردان صدقه دهنده و زنان صدقه دهنده و مردان روزه دار و زنان روزه دار و مردانی که شرمگاه خود را حفظ می کنند و زنانی که شرمگاه خود حفظ می کنند و مردانی که خدا را فراوان یاد می کنند و زنانی که خدا را فراوان یاد می کنند، آمرزش و مزدی بزرگ آماده کرده است. هیچ مرد مؤمن و زن مؤمنی را نرسد که چون خدا و پیامبرش در کاری حکمی کردند آنها را در آن کارشان اختیاری باشد هر که از خدا و پیامبرش نافرمانی کند سخت در گمراهی افتاده است. **و تو، به آن مرد که خدا نعمتش داده بود و تو نیز نعمتش داده بودی، گفتی: زنت را برای خود نگه دار و از خدای بترس در حالی که در دل خود آنچه را خدا آشکار ساخت مخفی داشته بودی و از مردم می ترسیدی، حال آنکه خدا از هر کس دیگر سزاوارتر بود که از او بترسی، پس چون زید از او حاجت خویش بگزارد، به همسری تواش در آوردیم تا مؤمنان را در زناشویی با زنان فرزند خواندگان خود، اگر حاجت خویش از او بگزارده باشند، منعی نباشد و حکم خداوند شدنی است.** بر پیامبر در انجام دادن آنچه خدا بر او حلال کرده است حرجی

نیست، همچنان که خدا برای پیامبران پیشین نیز چنین سنتی نهاده بود و فرمان خدا فرمانی است بی هیچ زیاده و نقصان. کسانی که پیامهای خدا را می رسانند و از او می ترسند و از هیچ کس جز اونمی ترسند، خدا برای حساب کردن اعمالشان کافی است. محمد پدر هیچ یک از مردان شما نیست او رسول خدا و خاتم پیامبران است و خدا به هر چیزی داناست. ای کسانی که ایمان آورده اید، خدا را فراوان یاد کنید. و هر بامداد و شبانگاه تسبیحش گویید. اوست که خود و فرشتگانش بر شما درود می فرستند تا شما را از تاریکی به روشنی برند، زیرا خداوند با مؤمنان مهربان است. روزی که با او دیدار کنند درودشان این است: سلام و خدا برایشان، پاداشی کرامند آماده کرده است. ای پیامبر، ما تو را فرستادیم تا شاهد و مژده دهنده و بیم دهنده باشی. و مردم را به فرمان خدا به سوی او بخوانی، و چراغی تابناک باشی. و مؤمنان را بشارت ده که از سوی خدا برایشان فضیلتی بزرگ آمده است. از کافران و منافقان اطاعت مکن و آزارشان را واگذار و بر خدا توکل کن، که خدا کارسازی را بسنده است. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون زنان مؤمن را نکاح کردید و پیش از آنکه با آنها نزدیکی کنید طلاقشان گفتید، شما را بر آنها عده ای نیست که به سر آرند پس آنان را برخوردار کنید و به نیکوترین وجه رهایشان کنید. **ای پیامبر، ما زنانی را که مهرشان را داده ای و آنان را که به عنوان غنایم جنگی که خدا به تو ارزانی داشته است مالک شده ای و دختر عموها و دختر عمه ها و دختر داییها و دختر خاله های تو را که با تو مهاجرت کرده اند بر تو حلال کردیم، و نیز زن مؤمنی را که خود را به پیامبر بخشیده باشد، هر گاه پیامبر بخواهد او را به زنی گیرد، این حکم ویژه توست نه دیگرمؤمنان، ما می دانیم در باره زنانشان و کنیزانشان چه حکمی کرده ایم، تا برای تو مشکلی پیش نیاید و خدا آمرزنده و مهربان است.** از زنان خود هر که را خواهی به نوبت مؤخردار و هر که را خواهی با خود، نگه دار و اگر از آنها که دور داشته ای یکی را بطلبی بر تو گناهی نیست در این گزینش و اختیار باید که شادمان باشند و غمگین نشوند و از آنچه همگیشان را ارزانی می داری باید که خشنود گردند و خدا می داند که در دلهای شما چیست و خداست که دانا و بردبار است. **بعد از این**

زنان، هیچ زنی بر تو حلال نیست و نیز زنی به جای ایشان اختیار کردن، هر چند تو را از زیبایی او خوش آید، مگرآنچه به غنیمت به دست تو افتد و خدا مراقب هر چیزی است. ای کسانی که ایمان آورده اید، به خانه های پیامبر داخل مشوید، مگر شما را به خوردن طعامی فرا خوانند، بی آنکه منتظر بنشینید تا طعام حاضر شود اگر شما را فرا خواندند داخل شوید و چون طعام خوردید پراکنده گردید نه آنکه برای سرگرمی سخن آغاز کنید هر آینه این کارها پیامبر را آزار می دهد و او از شما شرم می دارد ولی خدا از گفتن حق شرم نمی دارد و اگراز زنان پیامبر چیزی خواستید، از پشت پرده بخواهید، این کار هم برای دلهای شما و هم برای دلهای آنها پاک دارنده تر است شما را نرسد که پیامبر خدا را بیازارید، و نه آنکه زنهایش را بعد از وی هرگز به زنی گیرید این کارها در نزد خدا گناهی بزرگ است. اگر چیزی را آشکار کنید یا مخفی دارید، در هر حال خدا به هر چیزی آگاه است. زنان را گناهی نیست اگر در نزد پدر و پسر و برادر و برادرزاده و خواهرزاده و زنان همدین و یا کنیزان خود بی حجاب باشند و باید از خدا بترسند که خدا بر هر چیزی ناظر است. خدا و فرشتگانش بر پیامبر صلوات می فرستند ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او صلوات فرستید و سلام کنید، سلامی نیکو. هر آینه کسانی را که خدا و پیامبرش را آزار می دهند، خدا در دنیا و آخرت لعنت کرده و برایشان عذابی خوارکننده مهیا کرده است. **و کسانی که مردان مؤمن و زنان مؤمن را بی هیچ گناهی که کرده باشند می آزارند، تهمت و گناه آشکاری را بر دوش می کشند. ای پیامبر، به زنان و دختران خود و زنان مؤمنان بگو که چادر خود را، برخود فرو پوشند این مناسب تر است، تا شناخته شوند و مورد آزار واقع نگردند و خدا آمرزنده و مهربان است. اگر منافقان و کسانی که در دلهایشان مرضی است و آنها که در مدینه شایعه می پراکنند از کار خود باز نایستند، تو را بر آنها مسلط می گردانیم تا از آن پس جز اندکی با تو در شهر همسایه نباشند. اینان لعنت شدگانند هر جا یافته شوند باید دستگیر گردند و به سختی کشته شوند.** این سنت خداوندی است که در میان پیشینیان نیز بود و در سنت خدا تغییری نخواهی یافت. **مردم تو را از قیامت می پرسند، بگو: علم آن نزد خداست**

و تو چه می دانی، شاید قیامت نزدیک باشد. خدا کافران را لعنت کرده و برایشان آتشی سوزان مهیا کرده است، که در آن جاودانه اند و هیچ دوست و یاوری نخواهند یافت. روزی که صورتهایشان را در آتش بگردانند، می گویند: ای کاش خدا را اطاعت کرده بودیم و رسول را اطاعت کرده بودیم. و گفتند: ای پروردگار ما، از سروران و بزرگان خود اطاعت کردیم و آنان ما را گمراه کردند. ای پروردگار ما، عذابشان را دو چندان کن و به لعنت بزرگی گرفتارشان ساز. ای کسانی که ایمان آورده اید، مباشید مانند آن کسان که موسی را آزرده کردند و خدایش از آنچه گفته بودند مبرایش ساخت و نزد خدا آبرومند بود. ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید و سخن درست بگویید. خدا کارهای شما را به صلاح آورد و گناهانتان را بیامرزد و هر که از خدا و پیامبرش اطاعت کند به کامیابی بزرگی دست یافته است. ما این امانت را بر آسمانها و زمین و کوهها عرضه داشتیم، از تحمل آن سرباز زدند و از آن ترسیدند انسان آن امانت بر دوش گرفت، که او ستمکار و نادان بود. تا خدا مردان منافق و زنان منافق و مردان مشرک و زنان مشرک را عذاب کند و توبه مردان مؤمن و زنان مؤمن را بپذیرد، که خدا آمرزنده و مهربان است.

91 ممتحنه سوره 60

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای کسانی که ایمان آورده اید، دشمن من و دشمن خود را به دوستی اختیار مکنید شما با آنان طرح دوستی می افکنید و حال آنکه ایشان به سخن حقی که بر شما آمده است ایمان ندارند و بدان سبب که به خدا، پروردگار خویش ایمان آورده بودید، پیامبر و شما را بیرون راندند گاه که برای جهاد در راه من و طلب رضای من بیرون می روید، در نهان با آنها دوستی می کنید، و من به هر چه پنهان می دارید یا آشکار می سازید آگاه ترم و هر که چنین کند، از راه راست منحرف گشته است. اگر شما را بیابند، دشمنی می کنند و به آزارتان دست و زبان می گشایند و دوست دارند که شما نیز کافر گردید. در روز قیامت نه خویشاوندان برایتان سود کنند، نه فرزندانتان خدا میانتان جدایی می افکند و اعمالتان را می بیند. ابراهیم و کسانی که با وی بودند،

آنگاه که به قوم خود گفتند که ما از شما و از آنچه جزخدای یکتا می پرستید بیزاریم و شما را کافر می شمریم و میان ما و شما همیشه دشمنی و کینه توزی خواهد بود تا وقتی که به خدای یکتا ایمان بیاورید، برایتان نیکو مقتدایی بودند مگر آنگاه که ابراهیم پدرش را گفت که برای تو آمرزش می طلبم، زیرا نمی توانم عذاب خدا را از تو دفع کنم، ای پروردگار ما، بر تو توکل کردیم و به تو روی آوردیم و سرانجام تو هستی. ای پروردگار ما، ما را چنان مکن که کافران خوار دارندمان و ما را بیامرز که تو پیروزمند و حکیمی. آنها، نیکو مقتدایی هستند برای شما: برای کسانی که از خدا و روز قیامت می ترسند و هر که رویگردان شود، خدا بی نیاز و ستودنی است. شاید خدا میان شما و کسانی که با آنها دشمنی می ورزید دوستی پدید آورد خدا قادر است و خدا آمرزنده و مهربان است. خدا شما را از نیکی کردن و عدالت ورزیدن با آنان که با شما در دین نجنگیده اند و از سرزمینتان بیرون نرانده اند، باز نمی دارد، خدا کسانی راکه به عدالت رفتار می کنند دوست دارد. جز این نیست که خدا از دوستی ورزیدن با کسانی که با شما در دین جنگیده اند و از سرزمین خود بیرونتان رانده اند یا در بیرون راندنتان همدستی کرده اند شما را باز دارد و هر که با آنها دوستی ورزد از ستمکاران خواهد بود. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون زنان مؤمنی که مهاجرت کرده اند به نزدتان آیند، بیازماییدشان خدا به ایمانشان داناتر است پس اگر دانستید که ایمان آورده اند، نزد کافران بازشان مگردانید زیرا اینان بر مردان کافر حلال نیستند و مردان کافر نیز بر آنها حلال نیستند و هر چه آن کافران برای این گونه زنان هزینه کرده اند بپردازید واگر آنها را نکاح کنید و مهرشان را بدهید مرتکب گناهی نشده اید و زنان کافر خود را نگه مدارید و هرچه هزینه کرده اید از مردان کافر بخواهید و آنها نیز هرچه هزینه کرده اند از شما بخواهند این حکم خداست، خدا میان شما حکم می کند و او دانا و حکیم است. و اگر یکی از زنان شما به کفار پیوست و آنگاه به انتقام از کافران برخاستید، به کسانی که زنانشان رفته اند به میزان هزینه ای که کرده اند بپردازید و از خدایی که به او ایمان آورده اید بترسید. ای پیامبر، اگر زنان مؤمن نزد تو آمدند تا بیعت کنند، بدین شرط که هیچ کس را با خدا

شریک نکنند و دزدی نکنند و زنا نکنند و فرزندان خود را نکشند و فرزندی را که از آن شوهرشان نیست به دروغ به او نسبت ندهند و در کارهای نیک نافرمانی تو نکنند، با آنها بیعت کن و برایشان از خدا آمرزش بخواه، که خدا آمرزنده و مهربان است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، با مردمی که خدا بر آنها خشم گرفته، است دوستی مکنید اینان از آخرت نومیدند، همچنان که آن کافرانی که اینک در گورند از آخرت نومیدند.**

92 نساء سوره 4

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای مردم بترسید از پروردگارتان، آن که شما را از یک تن بیافرید و از آن یک تن همسر او را و از آن دو، مردان و زنان بسیار پدید آورد و بترسید از آن خدایی که با سوگند به نام او از یکدیگر چیزی می خواهید و زنهار از خویشاوندان مبرید هر آینه خدا مراقب شماست. مال یتیمان را به یتیمان دهید و حرام را با حلال مبادله مکنید و اموال آنها را همراه با اموال خویش مخورید، که این گناهی بزرگ است. اگر شما را بیم آن است که در کار یتیمان عدالت نورزید، **از زنان هر چه شما را پسند افتد، دو دو و سه سه و چهار چهار به نکاح در آورید و اگربیم آن دارید که به عدالت رفتار نکنید تنها یک زن بگیرید یا هر چه مالک آن شوید این راهی بهتر است تا مرتکب ستم نگردید**. مهر زنان را به طیب خاطر به آنها بدهید و اگر پاره ای از آن را به رضایت به شما بخشیدند بگیرید که خوش و گوارایتان خواهد بود. اموالتان را که خدا قوام زندگی شما ساخته است به دست سفیهان مدهید، ولی از آن هزینه و لباسشان دهید و با آنان سخن به نیکی گویید. یتیمان را بیازمایید تا آنگاه که به سن زناشویی رسند، پس اگر در آنان رشدی یافتید اموالشان را به خودشان واگذارید و از بیم آنکه مباد به سن رشد رسند اموالشان را به ناحق و شتاب مخورید هر که توانگر است عفت ورزد و هر که بینواست به آن اندازه که عرف تصدیق کند بخورد و چون اموالشان را تسلیمشان کردید کسانی را بر آنان به شهادت گیرید و خدا برای حساب کشیدن کافی است. از هر چه پدر و مادر و خویشاوندان به ارث می گذارند، مردان را

نصیبی، است و از آنچه پدر و مادر و خویشاوندان به ارث می گذارند چه اندک و چه بسیار زنان را نیز نصیبی است، نصیبی معین. و چون به هنگام تقسیم، خویشاوندان و یتیمان و مسکینان حاضر آمدند به آنان نیز چیزی ارزانی دارید و با آنان به نیکویی سخن گویید. باید از خدای بترسند کسانی که اگر پس از خویش فرزندانی ناتوان برجای می گذارند از سرنوشت آنان بیمناکند باید که از خدای بترسند و سخن عادلانه و به صواب گویند. آنان که اموال یتیمان را به ستم می خورند شکم خویش پر از آتش می کنند و به آتشی فروزان خواهند افتاد. خدا در باره فرزندانتان به شما سفارش می کند که سهم پسر برابر سهم دو دختر است و اگر دختر باشند و بیش از دو تن، دو سوم میراث از آنهاست و اگر یک دختر بود نصف برد و اگر مرده را فرزندی باشد هر یک از پدرو مادر یک ششم میراث را برد و اگر فرزندی نداشته باشد و میراث بران تنها پدر و مادر باشند، مادر یک سوم دارایی را برد اما اگر برادران داشته باشد سهم مادر، پس از انجام وصیتی که کرده و پرداخت وام او یک ششم باشد و شما نمی دانید که از پدران و پسرانتان کدام یک شما را سودمندتر است اینها حکم خداست، که خدا دانا و حکیم است. اگر زنانتان فرزندی نداشتند، پس از انجام دادن وصیتی که کرده اند و پس، از پرداخت دین آنها، نصف میراثشان از آن شماست و اگر فرزندی داشتند یک چهارم آن و اگر شما را فرزندی نبود پس از انجام دادن وصیتی که کرده اید و پس از پرداخت وامهایتان یک چهارم میراثتان از آن زنانتان است و اگر دارای فرزندی بودید یک هشتم آن و اگر مردی یا زنی بمیرد ومیراث بر وی نه پدر باشد و نه فرزند او اگر او را برادر یا خواهری باشد هریک از آن دو یک ششم برد و اگر بیش از یکی بودند همه در یک سوم مال پس از انجام دادن وصیتی که کرده است بی آنکه برای وارثتان زیانمند باشد و نیز پس از ادای دینش شریک هستند این اندرزی است از خدا به شما و خدا دانا و بردبار است. اینها احکام خداست هر کس از خدا و پیامبرش فرمان برد، او را به بهشتهایی که در آن نهرها جاری است در آورد و همواره در آنجا خواهد بود و این کامیابی بزرگی است. و هر که از خدا و رسولش فرمان نبرد و از احکام او تجاوز کند، او را داخل در آتش کند و همواره در آنجا

خواهد بود و برای اوست عذابی خوارکننده. **و از زنان شما آنان که مرتکب فحشا می شوند، از چهار تن از خودتان بر ضد آنها شهادت بخواهید اگر شهادت دادند زنان را در خانه محبوس دارید تا مرگشان فرا رسد یا خدا راهی پیش پایشان نهد.** وآن دو تن را که مرتکب آن عمل شده اند بیازارید و چون توبه کنند، و به صلاح آیند از آزارشان دست بردارید زیرا خدا توبه پذیر و مهربان است. جز این نیست که توبه از آن کسانی است که به نادانی مرتکب کاری زشت می شوند و زود توبه می کنند خدا توبه اینان را می پذیرد و خدا دانا و حکیم است. توبه کسانی که کارهای زشت می کنند و چون مرگشان فرا می رسد میگویند، که اکنون توبه کردیم، و نیز آنان که کافر بمیرند، پذیرفته نخواهد شد برای اینان عذابی دردآور مهیا کرده ایم. ای کسانی که ایمان آورده اید، شما را حلال نیست که زنان را بر خلاف میلشان به ارث ببرید و تا قسمتی از آنچه را که به آنها داده اید باز پس ستانید بر آنها سخت مگیرید، مگر آنکه مرتکب فحشایی به ثبوت رسیده شده باشند و با آنان به نیکویی رفتار کنید و اگر شما را از زنان خوش نیامد، چه بسا چیزها که شما را از آن خوش نمی آید در حالی که خدا خیر کثیری در آن نهاده باشد. اگر خواستید زنی به جای زنی دیگر بگیرید و او را قنطاری مال داده اید، نباید چیزی از او باز ستانید آیا به زنان تهمت می زنید تا مهرشان را باز پس گیرید؟ این گناهی آشکار است. و چگونه آن مال را باز پس می گیرید و حال آنکه هر یک از شما از دیگری بهره مند شده است و زنان از شما پیمانی استوار گرفته اند. با زنانی که پدرانتان به عقد خویش در آورده اند زناشویی مکنید، مگر، آنکه پیش از این چنان کرده باشید زیرا این کار، زنا و مورد خشم خدا است و شیوه ای است ناپسند. مادرانتان و دخترانتان و خواهرانتان و عمه هایتان و خاله هایتان و دختران برادران و دختران خواهرانتان و زنانی که شما را شیر داده اند و خواهران شیریتان و مادران زنانتان بر شما حرام شده اند و دختران زنانتان که درکنار شما هستند، هر گاه با آن زنان همبستر شده اید بر شما حرام شده اند ولی اگر همبستر نشده اید، گناهی مرتکب نشده اید و نیز زنان پسرانی که از پشت شما هستند بر شما حرام شده اند و نباید دو خواهر را در یک زمان به زنی گیرید، مگر آنکه پیش از

این چنین کرده باشید هر آینه خدا آمرزنده و مهربان است. **و نیز زنان شوهر دار بر شما حرام شده اند، مگر آنها که به تصرف شما درآمده باشند از کتاب خدا پیروی کنید و جز اینها، زنان دیگر هر گاه در طلب آنان از مال خویش مهری بپردازید و آنها را به نکاح در آورید نه به زنا، بر شما حلال شده اند و زنانی را که از آنها تمتع می گیرید واجب است که مهرشان را بدهید و پس از مهر معین، در قبول هر چه هر دو بدان رضا بدهید گناهی نیست هر آینه خدا دانا و حکیم است.** هر کس را که توانگری نباشد تا آزاد زنان مؤمنه را به نکاح خود درآورد از کنیزان مؤمنه ای که مالک آنها هستید به زنی گیرد و خدا به ایمان شما آگاه تر است همه از جنس یکدیگرید پس بندگان را به اذن صاحبانشان نکاح کنید و مهرشان را به نحو شایسته ای بدهید و باید که پاکدامن باشند نه زناکار و نه از آنها که به پنهان دوست می گیرند و چون شوهر کردند، هر گاه مرتکب فحشا شوند شکنجه آنان نصف شکنجه آزاد زنان است و این برای کسانی است از شما که بیم دارند که به رنج افتند با این همه، اگر صبر کنید برایتان بهتر است و خدا آمرزنده و مهربان است. خدا می خواهد برای شما همه چیز را آشکار کند و به سنتهای پیشینیانتان راه بنماید و توبه شما را بپذیرد، که خدا دانا و حکیم است. **خدا می خواهد توبه شما را بپذیرد، ولی آنان که از پی شهوات می روند می خواهند که شما به کجروی عظیمی افتید. خدا می خواهد بار شما را سبک کند، زیرا آدمی ناتوان آفریده شده است.** ای کسانی که ایمان آورده اید، اموال یکدیگر را به ناحق مخورید، مگر آنکه تجارتی باشد که هر دو طرف بدان رضایت داده باشید و یکدیگر را مکشید هر آینه خدا با شما مهربان است. و هر که این کارها را از روی تجاوز و ستم کند، او را در آتش خواهیم افکند و این بر خدا آسان است. اگر از گناهان بزرگی که شما را از آن نهی کرده اند اجتناب کنید، از دیگر گناهانتان در می گذریم و شما را به مکانی نیکو در می آوریم. آرزو مکنید آن چیزهایی را که بدانها خدا بعضی از شما را بر بعضی دیگر، برتری داده است مردان را از آنچه کنند نصیبی است و زنان را از آنچه کنند نصیبی و روزی از خدا خواهید که خدا بر هر چیزی آگاه است. برای همه در آنچه پدر و مادر و خویشاوندان نزدیک به میراث می گذارند، میراث برانی

قرار داده ایم و بهره هر کس را که با او قراری نهاده اید بپردازید که خدا بر هر چیزی گواه است. مردان از آن جهت که خدا بعضی را بر بعضی برتری داده است و از آن جهت که از مال خود نفقه می دهند، بر زنان تسلط دارند پس زنان شایسته، فرمانبردارند و در غیبت شوی عفیفند و فرمان خدای را نگاه می دارند **وآن زنان را که از نافرمانیشان بیم دارید، اندرز دهید و از خوابگاهشان دوری کنید و بزنیدشان اگر فرمانبرداری کردند، از آن پس دیگر راه بیداد پیش مگیرید** و خدا بلند پایه و بزرگ است. اگر از اختلاف میان زن و شوی آگاه شدید، داوری از کسان مرد و داوری ازکسان زن برگزینید اگر آن دو را قصد اصلاح باشد خدا میانشان موافقت پدید می آورد، که خدا دانا و آگاه است. خدای را بپرستید و هیچ چیز شریک او مسازید و با پدر و مادر و خویشاوندان و یتیمان و بینوایان و همسایه خویشاوند و همسایه بیگانه و یار مصاحب ومسافر رهگذر و بندگان خود نیکی کنید هر آینه خدا متکبران و فخر فروشان را دوست ندارد. آنان که بخل می ورزند و مردم را به بخل وا می دارند و مالی را که خدا به آنها داده است پنهان می کنند و ما برای کافران عذابی خوارکننده مهیا ساخته ایم. و نیز کسانی را که اموال خویش برای خودنمایی انفاق می کنند و به خدا و روز قیامت ایمان نمی آورند و هرکه شیطان قرین او باشد، قرینی بد دارد. چه زیان داردشان اگر به خدا و روز قیامت ایمان آورند و از آنچه خدا به آنها روزی داده است انفاق کنند؟ خدا به کارشان داناست. خدا ذره ای هم ستم نمی کند اگر نیکیی باشد آن را دو برابر می کند و از جانب خدا مزدی کرامند می دهد. چگونه خواهد بود آن روز که از هر امتی گواهی بیاوریم و تو را بر این امت به گواهی فرا خوانیم ؟ در آن روز کافران و آنان که بر رسول عصیان ورزیده اند آرزو کنند که با خاک زمین یکسان می بودند و هیچ سخنی را از خدا پنهان نتوانند کرد. **ای کسانی که ایمان آورده اید، آنگاه که مست هستید گرد نماز مگردید، تا بدانید که چه می گویید و نیز در حال جنابت، تا غسل کنید، مگر آنکه راهگذر باشید و اگر بیمار یا در سفر بودید یا از مکان قضای حاجت بازگشته اید یا با زنان جماع کرده اید و آب نیافتید با خاک پاک تیمم کنید و روی و دستهایتان را با آن خاک مسح کنید هر آینه خدا**

عفو کننده و آمرزنده است. آیا آن کسانی را که از کتاب بهره ای داده شده اند، ندیده ای که گمراهی می خرند و می خواهند که شما نیز گمراه شوید؟ خدا دشمنان شما را بهتر می شناسد و دوستی او شما را کفایت خواهد کرد و یاری او شما را بسنده است. بعضی از جهودان کلمات خدا را به معنی دگرگون می کنند و می گویند: شنیدیم و عصیان می ورزیم، و بشنو و کاش ناشنوا گردی و راعنا به لغت خویش زبان می گردانند و به دین اسلام طعنه می زنند اگر می گفتند که شنیدیم و اطاعت کردیم و انظرنا، برایشان بهتر و به صواب تر بود خدا آنان را به سبب کفرشان لعنت کرده و جز اندکی ایمان نیاوردند. **ای کسانی که شما را کتاب داده اند، به کتابی که نازل کرده ایم و کتاب شما را نیز تصدیق می کند ایمان بیاورید، پیش از آنکه نقش چهره هایتان را محو کنیم و رویهایتان را به قفا برگردانیم یا همچنان که اصحاب سبت را لعنت کردیم شما را هم لعنت کنیم و فرمان خدا شدنی است**. هر آینه خدا گناه کسانی را که به او شرک آورند نمی آمرزد، و گناهان دیگر را برای هر که بخواهد می آمرزد و هر که به خدا شرک آورد، دروغی ساخته و گناهی بزرگ مرتکب شده است. آیا آنان را ندیده ای که خویشتن را پاک و بی عیب جلوه می دهند؟ آری خداست که هرکه را خواهد از عیب پاک گرداند و به هیچ کس حتی به قدررشته ای که در شکاف هسته خرماست ستم نشود. بنگر که چگونه به خدا دروغ می بندند و همین دروغ گناهی آشکار را بسنده است. آیا آنان را که نصیبی از کتاب برده اند ندیده ای که به جبت و طاغوت ایمان می آورند و در باره کافران می گویند که راه اینان از راه مؤمنان به هدایت نزدیک تر است؟ اینان آن کسانند که خدا لعنتشان کرده است، و هر کس را که خدا لعنت کند، برای او هیچ یاوری نیابی. یا از پادشاهی نصیبی برده اند؟ که در این صورت به قدر آن گودی که بر پشت هسته خرماست به مردم سودی نمی رسانند. یا بر مردم به خاطر نعمتی که خدا از فضل خویش به آنان ارزانی داشته حسد می برند؟ در حالی که ما به خاندان ابراهیم کتاب و حکمت دادیم و فرمانروایی بزرگ ارزانی داشتیم. بعضی بدان ایمان آوردند و بعضی از آن اعراض کردند دوزخ، آن آتش افروخته، ایشان را بس. **آنان را که به آیات ما کافر شدند به آتش خواهیم**

افکند هر گاه پوست تنشان بپزد پوستی دیگرشان دهیم، تا عذاب خدا را بچشند خدا پیروزمند وحکیم است. و آنان را که ایمان آورده و کارهای نیکو کرده اند به بهشتهایی که در آن نهرها جاری است در آوریم، تا ابد در آنجا خواهند بود و در آنجا صاحب زنان پاک و بی عیب شوند و در سایه های پیوسته و خنک جایشان می دهیم. خدا به شما فرمان می دهد که امانتها را به صاحبانشان باز گردانید و چون در میان مردم به داوری نشینید به عدل داوری کنید خدا شما را چه نیکو پند می دهد هر آینه او شنوا و بیناست. ای کسانی که ایمان آورده اید، **از خدا اطاعت کنید و از رسول و الوالامرخویش فرمان برید** و چون در امری اختلاف کردید اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید به خدا و پیامبر رجوع کنید در این خیر شماست و سرانجامی بهتر دارد. آیا آنان را نمی بینی که می پندارند که به آنچه بر تو نازل شده و آنچه پیش از تو نازل شده است ایمان آورده اند، ولی می خواهند که بت را حکم قرار دهند، در حالی که به آنان گفته اند که بت را انکار کنند شیطان می خواهد گمراهشان سازد و از حق دور گرداند. و چون ایشان را گویند که به آنچه خدا نازل کرده و به پیامبرش روی آرید، منافقان را می بینی که سخت از تو رویگردان می شوند. پس چگونه است که چون به پاداش کارهایی که مرتکب شده اند مصیبتی به آنها رسد، نزد تو می آیند و به خدا سوگند می خورند که ما جز احسان و موافقت قصد دیگری نداشته ایم؟ خداوند از دلهایشان آگاه است از آنان اعراض کن و اندرزشان بده به چنان سخنی که در وجودشان کارگر افتد. هیچ پیامبری را نفرستادیم جز آنکه دیگران به امر خدا باید مطیع فرمان اوشوند و اگر به هنگامی که مرتکب گناهی شدند نزد تو آمده بودند و از خدا آمرزش خواسته بودند و پیامبر برایشان آمرزش خواسته بود، خدا را توبه پذیر و مهربان می یافتند. نه، سوگند به پروردگارت که ایمان نیاورند، مگر آنکه در نزاعی که میان آنهاست تو را داور قرار دهند و از حکمی که تو می دهی هیچ ناخشنود نشوند و سراسر تسلیم آن گردند. و اگر به آنان فرمان داده بودیم که خود را بکشید یا از خانه هایتان بیرون روید، جز اندکی از آنان فرمان نمی بردند و حال آنکه اگر اندرزی را که به آنان داده شده است کار می بستند برایشان بهتر و بر اساسی استوارتر بود. آنگاه از جانب

خود به آنان مزدی بزرگ می دادیم. و آنان را به راه راست هدایت میکردیم. و هر که از خدا و پیامبرش اطاعت کند، همراه با کسانی خواهد بود که خدا انعامشان داده است، چون انبیا و صدیقان و شهیدان و صالحان اینان چه نیکو رفیقانند. این فضیلتی است از جانب خدا و خدا به کفایت داناست. **ای کسانی که ایمان آورده اید، سلاح بگیرید و آنگاه هوشیارانه، فوج فوج یا یکباره، به جنگ روید.** و از میان شما کسانی اند که در کارزار درنگ می کنند و چون به شما بلایی رسد، می گویند: خدا در حق ما چه انعامی کرد که در آن روز همراهشان نبودیم. و چون مالی از جانب خدا نصیبشان شود چنان که گویی میانتان هیچ گونه مودتی نبوده است گویند: ای کاش ما نیز با آنها می بودیم و به کامیابی بزرگ دست می یافتیم. **پس آنان که زندگی دنیا را داده اند و آخرت را خریده اند باید که در راه خدا بجنگند و هر که در راه خدا بجنگد، چه کشته شود چه پیروز گردد، مزدی بزرگ به او خواهیم داد.** چرا در راه خدا و به خاطر مردان و زنان و کودکان ناتوانی که می گویند: ای پروردگار ما، ما را از این قریه ستمکاران بیرون آر و از جانب خود یار و مددکاری قرار ده، نمی جنگید؟ **آنان که ایمان آورده اند، در راه خدا می جنگند، و آنان که کافر شده اند در راه شیطان پس با هواداران شیطان قتال کنید که مکر شیطان ناچیز است.** آیا ندیدی کسانی را که به آنها گفته شد که اکنون از جنگ بازایستید و نماز بخوانید و زکات بدهید، که چون جنگیدن بر آنان مقرر شد، گروهی چنان از مردم ترسیدند که باید از خدا می ترسیدند؟ حتی ترسی بیشتر از ترس خدا و گفتند: ای پروردگار ما، چرا جنگ را بر ما واجب کرده ای و ما رامهلت نمی دهی تا به مرگ خود که نزدیک است بمیریم؟ بگو: متاع اینجهانی اندک است و آخرت از آن پرهیزگاران است و به شما حتی به قدر رشته ای که در میان هسته خرماست ستم نمی شود. هر جا که باشید ولو در حصارهای سخت استوار، مرگ شما را در می یابد، واگر خیری به آنها رسد می گویند که از جانب خدا بود و اگر شری به آنها رسد می گویند که از جانب تو بود بگو: همه از جانب خداست چه بر سر این قوم آمده است که هیچ سخنی را نمی فهمند؟ هر خیری که به تو رسد از جانب خداست و هر شری که به تو رسد از جانب خود تو است تو را به رسالت

به سوی مردم فرستادیم و خدا به شهادت کافی است. هر که از پیامبر اطاعت کند، از خدا اطاعت کرده است و آنان که سر باز زنند، پس ما تو را به نگهبانی آنها نفرستاده ایم. می گویند: فرمانبرداریم و چون از نزد تو بیرون شوند گروهی از ایشان خلاف آنچه تو می گویی اندیشه ای در دل می پرورند و خدا آنچه را در خاطر گرفته اند می نویسد، پس از ایشان اعراض کن و بر خدای توکل کن که او کارسازی را کافی است . آیا در قرآن نمی اندیشند؟ هر گاه از سوی دیگری جز خدا می بود در آن اختلافی بسیار می یافتند. و چون خبری، چه ایمنی و چه ترس، به آنها رسد، آن را در همه جا فاش می کنند و حال آنکه اگر در آن به پیامبر و الوالامرشان رجوع می کردند، حقیقت امر را از آنان در می یافتند و اگر فضل و رحمت خدا نبود، جز اندکی، همگان از شیطان پیروی می کردید. **پس در راه خدا نبرد کن که جز بر نفس خویش مکلف نیستی، و مؤمنان را به جنگ برانگیز شاید خدا آسیب کافران را از شما بازدارد و خشم و عذاب خدا از هر خشم و عذاب دیگری سخت تر است.** هر کس در کار نیکی میانجی شود او را از آن نصیبی است و هر کس در کاربدی میانجی شود او را از آن بهره ای است و خدا نگهبان بر هر چیزی است. چون شما را به سلامی نواختند به سلامی بهتر از آن یا همانند آن پاسخ گویید هر آینه خدا حسابگر هر چیزی است. الله خدایی است که هیچ خدایی جز او نیست به تحقیق همه شما را در روزقیامت که هیچ شکی در آن نیست گرد می آورد و چه کسی از خدا به گفتار راستگوی تر است؟ چیست شما را که در باره منافقان دو گروه شده اید و حال آنکه خدا آنان را به سبب کردارشان مردود ساخته است؟ آیا می خواهید کسی را که خدا گمراه کرده است هدایت کنید؟ و تو راهی پیش پای کسی که خداوند گمراهش کرده است نتوانی نهاد. دوست دارند همچنان که خود به راه کفر می روند شما نیز کافر شوید، تا برابر گردید **پس با هیچ یک از آنان دوستی مکنید تا آنگاه که در راه خدا مهاجرت کنند و اگر سر باز زدند در هر جا که آنها را بیابید بگیرید و بکشید و هیچ یک از آنها را به دوستی و یاری برمگزینید.** مگر کسانی که به قومی که میان شما و ایشان پیمانی است می پیوندند، یا خود نزد شما می آیند در حالی که از جنگیدن با شما یا

جنگیدن با قوم خود ملول شده باشند و اگر خدا می خواست بر شما پیروزشان می ساخت و با شما به جنگ برمی خاستند پس هر گاه کناره گرفتند و با شما نجنگیدند و به شما پیشنهاد صلح کردند، خدا هیچ راهی برای شما بر ضد آنان نگشوده است. **گروه دیگری را خواهید یافت که می خواهند از شما و قوم خود در امان باشند، اینان هر گاه که به کفر دعوت شوند بدان بازگردند پس اگر خود را به کناری نکشند و صلح نکنند و از اعمال خویش باز نایستند آنان را هر جا که یافتید بگیرید و بکشید که خدا شما را بر آنان تسلطی آشکار داده است.** هیچ مؤمنی را نرسد که مؤمن دیگر را جز به خطا بکشد و هر کس که مؤمنی را به خطا بکشد باید که بنده ای مؤمن را آزاد کند یا خونبهایش را به خانواده اش تسلیم کند، مگر آنکه خونبها را ببخشند و اگر مقتول، مؤمن و از قومی است که با شما پیمان بسته اند، خونبها به خانواده اش پرداخت شود و بنده مؤمنی را آزاد کند و هر کس که بنده ای نیابد برای توبه دو ماه پی در پی روزه بگیرد و خدا دانا و حکیم است. **و هر کس مؤمنی را به عمد بکشد، کیفر او جهنم است که در آن همواره خواهد بود و خدا بر او خشم گیرد و لعنتش کند و برایش عذابی بزرگ آماده سازد.** ای کسانی که ایمان آورده اید، چون برای جهاد رهسپار شوید نیک تفحص کنید، و به آن کس که بر شما سلام گوید، مگویید که مؤمن نیستی شما برخورداری از زندگی دنیا را می جویید و حال آنکه غنیمتهای بسیار نزد خداست شما پیش از این چنان بودید ولی خدا بر شما منت نهاد پس تفحص کنید که خدا بر اعمالتان آگاه است. **مؤمنانی که بی هیچ رنج و آسیبی از جنگ سر می تابند با کسانی که به مال و جان خویش در راه خدا جهاد می کنند برابر نیستند، خدا کسانی را که به مال و جان خویش جهاد می کنند بر آنان که از جنگ سر می تابند به درجتی برتری داده است و خدا همه را وعده های نیکو داده است و جهاد کنندگان را بر آنها که از جهاد سر می تابند به مزدی بزرگ برتری نهاده است.** درجاتی از جانب خدا و آمرزش و رحمتی، که او آمرزنده و مهربان است. کسانی هستند که فرشتگان جانشان را می ستانند، در حالی که بر خویشتن ستم کرده بودند از آنها می پرسند: در چه کاری بودید؟ گویند: ما در روی زمین مردمی بودیم زبون

گشته فرشتگان گویند: آیا زمین خدا پهناور نبود که در آن مهاجرت کنید؟ مکان اینان جهنم است و سرانجامشان بد. مگر مردان و زنان و کودکان ناتوانی که هیچ چاره ای نیابند و به هیچ جا راه نبرند. باشد که خداشان عفو کند که خدا عفو کننده و آمرزنده است. آن کس که در راه خدا مهاجرت کند در روی زمین برخورداریهای بسیار و گشایشها خواهد یافت و هر کس که از خانه خویش بیرون آید تا به سوی خدا و رسولش مهاجرت کند و آنگاه مرگ او را دریابد، مزدش بر عهده خداست، و خدا آمرزنده و مهربان است. و چون در زمین سفر کنید، گناهی نیست که اگر بیم آن داشتید که کافران به شما زیان رسانند، نماز خویش کوتاه کنید زیرا کافران دشمن آشکار شما هستند. و چون تو در میانشان باشی و برایشان اقامه نماز کنی، باید که گروهی از آنها با تو به نماز بایستند و سلاحهای خویش بردارند و چون سجده به پایان بردند برابر دشمن شوند تا گروه دیگر که نماز نخوانده اند بیایند و با تو نماز بخوانند آنان نیز هوشیار باشند و سلاحهای خویش بگیرند زیرا **کافران دوست دارند که شما از سلاحها و متاع خود غافل شوید تا یکباره بر شمابتازند** و گناهی مرتکب نشده اید هر گاه از باران در رنج بودید یا بیمار بودید سلاحهای خویش بگذارید، ولی هوشیارانه مواظب دشمن باشید هر آینه خدا برای کافران عذابی خوارکننده آماده ساخته است. و چون نماز را به پایان بردید خدا را ایستاده یا نشسته و یا به پهلو، خوابیده یاد کنید چون از دشمن ایمن گشتید نماز را تمام ادا کنید که نماز بر مؤمنان در وقتهای معین واجب گشته است. و در دست یافتن به آن قوم سستی مکنید اگر شما آزار می بینید، آنان نیز چون شما آزار می بینند، ولی شما از خدا چیزی را امید دارید که آنان امید ندارند و خدا دانا و حکیم است. ما این کتاب را به راستی بر تو نازل کردیم تا بدان سان که خدا به تو آموخته است میان مردم داوری کنی و به نفع خائنان به مخاصمت برمخیز. و از خدا آمرزش بخواه که او آمرزنده و مهربان است. و به خاطر کسانی که به خود خیانت می ورزند مجادله مکن، که خدا خائنان گناهکار را دوست ندارد. از مردم پنهان می دارند و از خدا پنهان نمی دارند، زیرا آنگاه که سخنانی ناپسند در دل می اندیشند خدا با آنهاست و او به هر چه می کنند احاطه دارد. هان، این شمایید که در این جهان از آنان

سخت جانبداری کردید، کیست، که در روز قیامت از آنان در برابر خدا جانبداری کند یا چه کسی وکیل آنهاخواهد بود? و هر که کاری ناپسند کند یا به خود ستم روا دارد، آنگاه از خدا آمرزش خواهد، خدا را آمرزنده و مهربان خواهد یافت. و هر که گناهی کند، آن گناه به زیان خود کرده است، و خدا دانا و حکیم است. و هر که خود خطا یا گناهی کند آنگاه بی گناهی را بدان متهم سازد، هر آینه بار تهمت و گناهی آشکار را بر دوش خود کشیده است. اگر فضل و رحمت خدا شامل حال تو نبود، گروهی از کافران قصد آن داشتند که تو را گمراه کنند، ولی آنان جز خود را گمراه نکنند و هیچ زیانی به تو نرسانند و خدا بر تو کتاب و حکمت نازل کرد و چیزهایی به تو آموخت که از این پیش نمی دانسته ای و خدا لطف بزرگ خود را بر تو ارزانی داشت. در بسیاری از نجواهایشان فایده ای نیست، مگر در سخن آنان که به صدقه دادن یا نیکی کردن و یا آشتی جویی فرمان می دهند و آن کس را که برای خشنودی خدای چنین کند مزد بزرگی خواهیم داد. هر که پس از آشکار شدن راه هدایت با پیامبر مخالفت ورزد و از شیوه ای جز شیوه مؤمنان پیروی کند، بدان سوی که پسند اوست بگردانیمش و به جهنمش افکنیم، و جهنم سرانجام بدی است. خدا کسی را که برای او شریکی قرار دهد نمی آمرزد و جز آن هر گناهی را برای هر که خواهد، می آمرزد و هر کس که برای خدا شریکی قرار دهد سخت به گمراهی افتاده است. نمی خوانند سوای الله مگر جماداتی را و نمی خوانند سوای الله مگر شیطانی سرکش را. خدایش لعنت کرد و شیطان گفت: گروهی معین از بندگانت را به فرمان خویش می گیرم. و البته گمراهشان می کنم و آرزوهای باطل در دلشان می افکنم و به آنان فرمان می دهم تا گوشهای چارپایان را بشکافند و به آنان فرمان می دهم تا خلقت خدا را دگرگون سازند و هر کس که به جای خدا شیطان را به دوستی برگزیند زیانی آشکار کرده است. به آنها وعده می دهد و به آرزوشان می افکند و شیطان آنان را جز به فریب وعده ندهد. مکانشان در جهنم است و در آنجا راه گریزی نخواهند یافت. و کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای نیکو کرده اند به بهشتهایی در می آوریم که در آن نهرها روان است و در آنجا جاویدانند وعده بر حق خداوند است، و چه کسی از او راستگوی

تر است ? نه بر وفق مراد شماست و نه بر وفق مراد اهل کتاب، که هر کس که مرتکب کار بدی شود جزایش را ببیند، و جز خدا برای خویش دوست و یاوری نیابد. و هر کس که کاری شایسته کند چه زن و چه مرد اگر مؤمن باشد به بهشت می رود و به قدر آن گودی که بر پشت هسته خرماست به کس ستم نمی شود. دین چه کسی بهتر از دین کسی است که به اخلاص روی به جانب خدا کرد و نیکوکار بود و از دین حنیف ابراهیم پیروی کرد؟ و خدا ابراهیم را به دوستی خود برگزید. از آن خداست هر چه در آسمانها و زمین است و خدا بر هر چیزی احاطه دارد، از تو در باره زنان فتوی می خواهند، بگو: خدا در باره آنان به آنچه دراین کتاب بر شما خوانده می شود، فتوی داده است این فتوی در باب آنها و زنان پدر مرده ای است که حق مقررشان را نمی پردازید و می خواهید ایشان را به نکاح خود در آورید و نیز در باب کودکان ناتوان است و بایدکه در باره یتیمان به عدالت رفتار کنید، و هر کار نیکی که انجام می دهید خدا به آن آگاه است. اگر زنی دریافت که شوهرش با او بی مهر و از او بیزار شده است، باکی نیست که هر دو در میان خود طرح آشتی افکنند، که آشتی بهتر است و بخل و فرومایگی بر نفوس مردم غلبه دارد و اگر نیکی و پرهیزگاری کنید خدا به هر چه می کنید آگاه است. هر چند بکوشید هرگز نتوانید که در میان زنان به عدالت رفتار کنید، لکن یکباره به سوی یکی میل نکنید تا دیگری را سرگشته کرده باشید اگراز درآشتی درآیید و پرهیزگاری کنید خدا آمرزنده و مهربان است. و اگر آن دو از یکدیگر جدا شوند خدا هر دو را به کمال فضل خویش بی نیازسازد که خدا گشایش دهنده و حکیم است. از آن خداست آنچه در آسمانها و زمین است و هر آینه اهل کتاب را که پیش، از شما بودند و نیز شما را سفارش کردیم که از خدا بترسید، اگر هم کفر ورزید باز هم آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است متعلق به خداست واوست بی نیاز و در خور ستایش. و از آن خداست آنچه در آسمانها و زمین است، و خدا کارسازی را کافی است. ای مردم، اگر او بخواهد همه شما را از میان می برد و مردمی دیگر را می آورد که خدا بر این کار قادر است. هر کس که پاداش اینجهانی را می طلبد بداند که پاداش اینجهانی و آنجهانی در نزد خداست و او شنوا و

بیناست. ای کسانی که ایمان آورده اید، به عدالت فرمانروا باشید و برای خدا، شهادت دهید، هر چند به زیان خود یا پدر و مادر یا خویشاوندان شما چه توانگر و چه درویش بوده باشد زیرا خدا به آن دو سزاوارتر است، پس از هوای نفس پیروی مکنید تا از شهادت حق عدول کنید چه زبان بازی کنید یا از آن اعراض کنید، خدا به هر چه می کنید آگاه است. ای کسانی که ایمان آورده اید، به خدا و پیامبرش و این کتاب که بر، پیامبرش نازل کرده و آن کتاب که پیش از آن نازل کرده، به حقیقت ایمان بیاورید و هر که به خدا و فرشتگانش و کتابهایش و پیامبرانش و به روزقیامت کافر شود سخت در گمراهی افتاده است. هر آینه خداوند آنان را که ایمان آوردند سپس کافر شدند و باز ایمان آوردند، سپس کافر شدند و به کفر خویش افزودند نخواهد آمرزید و به راه راست هدایت نخواهد کرد. منافقان را بشارت ده که عذابی دردآور برایشان آماده شده است. کسانی که به جای مؤمنان کافران را به دوستی بر می گزینند، آیا عزت و توانایی را نزد آنان می جویند، در حالی که عزت به تمامی از آن خداست ? و از این پیش در این کتاب بر شما نازل کرده ایم که چون شنیدید کسانی آیات خدا را انکار می کنند و آن را به ریشخند می گیرند با آنان منشینید تا آنگاه که به سخنی دیگر پردازند و گر نه شما نیز همانند آنها خواهید بود و خدا همه منافقان و کافران را در جهنم گرد می آورد. کسانی که همواره مواظب شما هستند پس اگر از جانب خدا فتحی نصیبتان شود، می گویند: مگر ما همراه شما نبودیم? و اگر پیروزی نصیب کافران شود، می گویند: آیا نه چنان بود که بر شما غلبه یافته بودیم و مؤمنان را از آسیب رساندن به شما باز داشتیم? در روز قیامت خدا میان شما حکم می کند و او هرگز برای کافران به زیان مسلمانان راهی نگشوده است. منافقان خدا را فریب می دهند، و حال آنکه خدا آنها را فریب می دهد و چون به نماز برخیزند با اکراه و کاهلی برخیزند و برای خودنمایی نماز کنند و در نماز جز اندکی خدای را یاد نکنند. سرگشتگان میان کفر و ایمانند: نه با اینان و نه با آنان آن که خدا گمراهش کند هیچ راهی برای او نخواهی یافت. ای کسانی که ایمان آورده اید، به جای مؤمنان کافران را به دوستی مگیرید، آیا کاری می کنید که برای خدا به زیان خود حجتی آشکار پدید آرید? هر

آینه منافقان در فروترین طبقات آتش هستند و هرگز برایشان یاوری نمی یابی. مگر آنان که توبه کرده اند و از تباهی باز آمده اند و به خدا توسل جسته اند و برای خدا از روی اخلاص به دین گرویده اند اینان در زمره مؤمنانند و خدا به مؤمنان اجری عظیم خواهد داد. چرا خدا شما را عذاب کند اگر سپاسگزار باشید و ایمان آورید؟ در حالی که شکر پذیر و داناست. خدا بلند کردن صدا را به بدگویی دوست ندارد، مگر از آن کس که به او ستمی شده باشد، و خدا شنوا و داناست. اگر کار نیکی را به آشکار انجام دهید یا به پنهان یا کرداری ناپسند را درگذرید، خدا عفو کننده و تواناست. کسانی هستند که به خدا و پیامبرانش کافر می شوند و می خواهند میان خدا و پیامبرانش جدایی افکنند و می گویند که بعضی را می پذیریم و بعضی را نمی پذیریم و می خواهند در این میانه راهی برگزینند. اینان در حقیقت کافرانند و ما برای کافران عذابی خوارکننده آماده ساخته ایم. و کسانی که به خدا و پیامبرانش ایمان آورده اند و میان پیامبرانش جدایی نیفکنده اند پاداششان را خدا خواهد داد، و خدا آمرزنده و مهربان است. اهل کتاب از تو می خواهند که برایشان کتابی از آسمان نازل کنی، اینان بزرگ تر از این را از موسی طلب کردند و گفتند: خدا را به آشکار به ما بنمای به سبب این سخن کفر آمیزشان صاعقه آنان را فرو گرفت و پس ازآنکه معجزه هایی برایشان آمده بود گوساله ای را به خدایی گرفتند و ما آنان را بخشیدیم و موسی را حجتی آشکار ارزانی داشتیم. و به خاطر پیمانی که با آنها بسته بودیم کوه طور را بر فراز سرشان بداشتیم و گفتیم: سجده کنان از آن در داخل شوید و در روز شنبه تجاوز مکنید و از ایشان پیمانی سخت گرفتیم. پس به سبب پیمان شکستنشان و کافر شدنشان به آیات خدا و به ناحق کشتن پیامبران و اینکه گفتند: دلهای ما فروبسته است، خدا بر دلهایشان مهر نهاده است و جز اندکی ایمان نمی آورند. و نیز به سبب کفرشان و آن تهمت بزرگ که به مریم زدند. و نیز بدان سبب که گفتند: ما مسیح پسر مریم پیامبر خدا را کشتیم و حال آنکه آنان مسیح را نکشتند و بردار نکردند بلکه امر بر ایشان مشتبه شد هر آینه آنان که در باره او اختلاف می کردند خود در تردید بودند و به آن یقین نداشتند تنها پیرو گمان خود بودند و عیسی را به یقین نکشته بودند. بلکه خداوند او را به نزد

خود فرا برد، که خدا پیروزمند و حکیم است. و هیچ یک از اهل کتاب نیست مگر آنکه پیش از مرگش به او ایمان آورد و عیسی در روز قیامت به ایمانشان گواهی خواهد داد. و به کیفر ستمی که یهودان روا داشتند و انصراف بسیارشان از راه خدا، آن چیزهای پاکیزه را که بر آنان حلال بود، حرام کردیم. و نیز بدان سبب که ربا می گرفتند و حال آنکه از آن منع شده بودند، و اموال مردم را به باطل می خوردند و ما برای کافرانشان عذابی دردآور مهیاکرده ایم. ولی دانشمندان و آن مؤمنانی را که به آنچه بر تو و به آنچه پیش از تو نازل کرده ایم ایمان دارند، و نمازگزاران و زکات دهندگان و مؤمنان به خدا و روز قیامت را اجر بزرگی خواهیم داد. **ما به تو وحی کردیم همچنان که به نوح و پیامبران بعد از او وحی کرده ایم و به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و سبطها و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی کرده ایم و به داود زبور را ارزانی داشتیم. و پیامبرانی که پیش از این داستانهاشان را برای تو گفته ایم و آنان که داستانهاشان را برای تو نگفته ایم و خدا با موسی سخن گفت، چه سخن گفتنی بی میانجی.** پیامبرانی مژده دهنده و بیم دهنده تا از آن پس مردم را بر خدا حجتی نباشد، و خدا پیروزمند و حکیم است. ولی خدا به آنچه بر تو نازل کرد شهادت می دهد که به علم خود نازل کرده است، و فرشتگان نیز شهادت می دهند، و خدا شهادت را بسنده است. هر آینه آنان که کافر شده اند و از راه خدا روی گردانیده اند سخت به گمراهی افتاده اند. کسانی را که کافر شده اند و ستم کرده اند خداوند نمی آمرزد و به هیچ راهی هدایت نمی کند، مگر به راه جهنم که همواره در آن باشند و این کار بر خدای آسان است. ای مردم، پیامبری به حق از جانب خدا بر شما مبعوث شد، پس به او ایمان بیاورید که خیر شما در آن است و اگر هم ایمان نیاورید، از آن خداست هر چه در آسمانها و زمین است و او دانا و حکیم است. ای اهل کتاب، در دین خویش غلو مکنید و در باره خدا جز سخن حق مگویید، هر آینه عیسی پسر مریم پیامبر خدا و کلمه او بود که به مریم القا شد وروحی از او بود، پس به خدا و پیامبرانش ایمان بیاورید و مگویید که سه چیزند از این اندیشه ها باز ایستید که خیر شما در آن خواهد بود جز این نیست که الله خدایی است یکتا منزه است از

اینکه صاحب فرزندی باشد از آن اوست آنچه در آسمانها و زمین است، و خدا کارسازی را کافی است. مسیح ابایی نداشت که یکی از بندگان خدا باشد و ملائکه مقرب نیز ابایی ندارند هر که از پرستش خداوند سر باز زند و سرکشی کند، بداند که خدا همه را در نزد خود محشور خواهد ساخت. اما آنان که ایمان آورده اند و کارهای نیک کرده اند اجرشان را به تمامی خواهد داد، و از فضل خویش بر آن خواهد افزود اما کسانی را که ابا وسرکشی کرده اند به عذابی دردآور معذب خواهد داشت و برای خود جز خدا هیچ دوست و یاوری نخواهند یافت. ای مردم، از جانب پروردگارتان بر شما حجتی آمد و برای شما نوری آشکارنازل کرده ایم. اما آنان را که به خدا ایمان آورده اند و به او توسل جسته اند به آستان فضل و رحمت خویش درآورد و به راهی راست هدایت کند. از تو فتوی می خواهند، بگوی که خدا در باره کلاله برایتان فتوی می دهد: هر گاه مردی که فرزندی نداشته باشد بمیرد و او را خواهری باشد، به آن خواهر نصف میراث او می رسد اگر خواهر را نیز فرزندی نباشد، برادر از او ارث می برد اگر آن خواهران دو تن بودند، دو ثلث دارایی را به ارث می برند و اگر چند برادر و خواهر بودند، هر مرد برابر دو زن می برد خدا برای شما بیان می کند تا گمراه نشوید، و او از هر چیزی آگاه است.

93 زلزال سوره 99

به نام خدای بخشاینده مهربان

آنگاه که زمین لرزانده شود به سخت ترین، لرزه هایش، و زمین بارهای سنگینش را بیرون ریزد، و آدمی بگوید که زمین را چه رسیده است؟ در این روز زمین خبرهای خویش را حکایت می کند :از آنچه پروردگارت به او وحی کرده است. **در آن روز مردم پراکنده از قبرها بیرون می آیند تا اعمالشان را به آنها بنمایانند**. پس هر کس به وزن ذره ای نیکی کرده باشد آن را می بیند. و هر کس به وزن ذره ای بدی کرده باشد آن را می بیند.

94 حدید سوره 57

به نام خدای بخشاینده مهربان
خداوند را تسبیح می گویند، هر چه در آسمانها و زمین است، و او پیروزمند و حکیم است. فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست زنده می کند و می میراند و برهر چیز تواناست. اوست اول و آخر و ظاهر و باطن، و او به هر چیزی داناست. اوست که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید سپس به عرش پرداخت هر چه را در زمین فرو رود و هر چه را از زمین بیرون آید و هر چه را از آسمان فرو آید و هر چه را بر آسمان بالا رود، می داند و هر جا که باشید همراه شماست و به هر کاری که می کنید بیناست. فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست، و همه کارها به خدا باز می گردد. از شب می کاهد و به روز می افزاید و از روز می کاهد و به شب می افزاید و به هر چه در دلها می گذرد آگاه است. به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید و از آن مال که به وراثت به شما رسانده است انفاق کنید از میان شما هر که را ایمان آورده و انفاق کرده، مزدی فراوانش دهند. چیست شما را که به خدا ایمان نمی آورید و حال آنکه پیامبر شما را دعوت می کند که به پروردگارتان ایمان بیاورید، و اگر باور دارید از شما پیمان گرفته است ؟ اوست آن خدایی که بر بنده خود آیات روشن را نازل می کند تا شما را ازتاریکی به روشنایی آورد زیرا خدا به شما مشفق و مهربان است. و چرا در راه خدا انفاق نمی کنید و حال آنکه از آن خداست میراث آسمانها و زمین؟ **از میان شما آنان که پیش از فتح انفاق کرده و به جنگ رفته با آنان که بعد از فتح انفاق کرده اند و به جنگ رفته اند برابر نیستند درجت آنان فراتر است و خدا به همه وعده نیک می دهد و به هر کاری که می کنید آگاه است.** کیست که خدا را قرض الحسنه دهد تا برای او دو چندانش کند، و مزدی نیکو یابد؟ روزی که مردان مؤمن و زنان مؤمن را ببینی که نورشان پیشاپیش و در سمت راستشان می رود در آن روز بشارتتان به بهشتهایی است که در آن نهرها روان است و در آن جاوید خواهید ماند، و این کامیابی بزرگی است. روزی که مردان منافق و زنان منافق به کسانی که ایمان آورده اند می گویند: درنگی کنید تا از نورتان فروغی گیریم، گویند: به دنیا بازگردید و ازآنجا نور بطلبید میانشان دیواری برآورند که بر آن دیوار دری باشد، درون آن

رحمت باشد و بیرون آن عذاب. و آنها را ندا دهند که آیا ما با شما همراه نبودیم؟ می گویند: بلی، اما شما خویشتن را در بلا افکندید و به انتظار نشستید و در شک بودید و آرزوها شما را بفریفت تا آنگاه که فرمان خدا در رسید و شیطان به خدا مغرورتان کرد. و امروز نه از شما فدیه ای پذیرند و نه از کافران جایگاهتان آتش است آتش سزاوار شماست و بد سرانجامی است. آیا مؤمنان را وقت آن نرسیده است که دلهایشان در برابر یاد خدا و آن سخن حق که نازل شده است، خاشع شود؟ **همانند آن مردمی نباشند که پیش ازاین کتابشان دادیم و چون مدتی بر آمد دلهایشان سخت شد و بسیاری نافرمان شدند. بدانید که خدا زمین را پس از مردنش زنده می کند ما آیات را برایتان به روشنی بیان کردیم، باشد که به عقل دریابید**. خدا به مردان صدقه دهنده و زنان صدقه دهنده ای که به خدا قرض الحسنه می دهند، دو چندان پاداش می دهد، و نیز آنها را اجری نیکوست. کسانی که به خدا و پیامبرانش ایمان آورده اند، راستگویان و راستکارانند و شهیدان در نزد پروردگارشان هستند صاحب پاداش و نور خویشند وآنها که کافرند و آیات ما را تکذیب می کنند، در جهنمند. بدانید که زندگی اینجهانی بازیچه است و بیهودگی و آرایش و فخر فروشی، وافزون جویی در اموال و اولاد همانند بارانی به وقت است که روییدنیهایش کافران را به شگفت افکند سپس پژمرده می شود و بینی که زرد گشته است و خاک شده است و در آخرت نصیب گروهی عذاب سخت است و نصیب گروهی آمرزش خدا و خشنودی او و زندگی دنیا جز متاعی فریبنده نیست. برای رسیدن به آمرزش پروردگارتان و بهشتی که پهنای آن همسان پهنای آسمانها و زمین است، بر یکدیگر پیشی گیرید این بهشت برای کسانی که به خدا و پیامبرانش ایمان آورده اند، مهیا شده است این بخشایشی است از جانب خدا که به هر که می خواهد ارزانیش می دارد، که خدا صاحب بخشایشی بزرگ است، هیچ مصیبتی به مال یا به جانتان نرسد مگر پیش از آنکه بیافرینیمش، درکتابی نوشته شده است و این بر خدا آسان است، تا بر آنچه از دستتان می رود اندوهگین نباشید و بدانچه به دستتان می آید شادمانی نکنید و خدا هیچ متکبر خود ستاینده ای را دوست ندارد: آنان که بخل می ورزند و مردم را به بخل وا می دارند و هر که

رویگردان می شود، بداند که خدا بی نیاز و ستودنی است. **ما پیامبرانمان را با دلیلهای روشن فرستادیم و با آنها کتاب و ترازو را نیز نازل کردیم تا مردم به عدالت عمل کنند و آهن را که در آن نیرویی سخت و منافعی برای مردم است فرو فرستادیم، تا خدا بداند چه کسی به نادیده، او و پیامبرانش را یاری می کند زیرا خدا توانا و پیروزمند است**. ما نوح و ابراهیم را به رسالت فرستادیم و در میان فرزندانشان نبوت و کتاب نهادیم بعضیشان هدایت یافتگان بودند ولی بیشترینشان نافرمانان. سپس پیامبرانمان را پس از ایشان فرستادیم و عیسی بن مریم را از پی آنها روانه کردیم و به او انجیل را دادیم و در دل پیروانش رافت و رحمت نهادیم و رهبانیتی که به بدعت آورده اند ما بر آنها مقرر نکرده ایم، اما در آن خشنودی خدا می جستند، ولی حق آن را بسزا نگزاردند ما از آن میان به کسانی که ایمان آورده بودند پاداش دادیم ولی بیشترینشان نافرمان بودند. ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید و به پیامبرش ایمان بیاورید تا شما را از رحمت خویش دوبار مزد بدهد و شما را نوری عطا کند که در روشنایی آن راه بجویید و بیامرزدتان که خدا آمرزنده مهربان است. تا اهل کتاب بدانند که به بخشایش خداوند هیچ دسترس ندارند و این بخشایش به دست اوست که به هر که خواهد ارزانی می دارد، و خدا را بخشایشی عظیم است.

95 رعد سوره 13

به نام خدای بخشاینده مهربان

الف، لام، میم، را. اینها آیات این کتاب است و آنچه از پروردگارت بر تو نازل شده است حق است ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند. الله، همان خداوندی است که آسمانها را بی هیچ ستونی که آن را ببینید، برافراشت سپس به عرش پرداخت و آفتاب و ماه را که هر یک تا زمانی معین در سیرند رام کرد، کارها را می گرداند و آیات را بیان می کند، باشد که به دیدار پروردگارتان یقین کنید. اوست که زمین را بگسترد، و در آن کوهها و رودها قرار داد و از هر میوه جفت جفت پدید آورد و شب را در روز می پوشاند در اینها عبرتهاست برای مردمی که می اندیشند. و بر روی زمین قطعه

هایی است در کنار یکدیگر و باغهای انگور و کشتزارها و نخلهایی که دو تنه از یک ریشه رسته است یا یک تنه از یک ریشه و همه به یک آب سیراب می شوند و در ثمره، بعضی را بر بعض دیگر برتری نهاده ایم هر آینه در اینها برای خردمندان عبرتهاست. اگر تو در شگفت می آیی، شگفت سخن ایشان است که آیا آن هنگام که خاک شویم از نو ما را بیافرینند؟ اینان به پروردگارشان ایمان ندارند، بر گردنهاشان غلها باشد و اهل جهنمند و در آن جاودانه اند. به شتاب از تو پیش از خیر و آمرزش، عذاب می طلبند پیش از آنها، عذابهایی بوده است و پروردگارتو مردم را با آنکه ستم کرده اند می آمرزد و نیز پروردگار تو به سختی عقوبت می کند. کافران می گویند: چرا از جانب پروردگارش آیتی بر او نازل نمی شود؟ جز این نیست که تو بیم دهنده ای هستی و هر قومی را رهبری است. خدا می داند که هر ماده ای چه در رحم دارد و در رحمها چه از آن می کاهد و چه بدان می افزاید و هرچیز را در نزد او مقداری معین است. دانای نهان و آشکار، آن خدای بزرگ متعال. برای او یکسان است از شما هر که سخن به راز گوید یا به آشکارا و آنکه در پرده شب پنهان می شود و آنکه در روز به آشکارا می رود. آدمی را فرشتگانی است که پیاپی به امر خدا از رو به رو و پشت سرش می آیند و نگهبانیش می کنند خدا چیزی را که از آن مردمی است دگرگون نکند تا آن مردم خود دگرگون شوند چون خدا برای مردمی بدی خواهد، هیچ چیز مانع او نتواند شد و ایشان را جز خدا هیچ کارسازی نیست. **اوست که برق را گاه برای ترسانیدن و گاه برای امید بخشیدن به شما می نمایاند و ابرهای گرانبار را پدید می آورد. رعد به ستایش او و فرشتگان از بیم او تسبیح می کنند و صاعقه ها را می فرستد و هر که را بخواهد بدان آسیب می رساند باز هم در باره خدا مجادله می کنند و او به سختی عقوبت می کند.** خاص اوست خواندن راستین آنان که جز او را می خوانند هیچ پاسخشان نمی گویند همانند کسی که دو دست به سوی آب برد تا آب به دهان رساند و نتواند که آب به دهان رساند و دعای کافران جز به گمراهی نیست. خواه و ناخواه برای خداوند سجده می کنند همه آنها که در آسمانها و زمینند و سایه هایشان نیز بامدادان و شامگاهان به سجده می آیند. بگو: کیست پروردگار

آسمانها و زمین؟ بگو: الله بگو: آیا سوای اوخدایانی برگزیده اید که قادر به سود و زیان خویش نیستند؟ بگو: آیا نابینا و بینا برابرند؟ یا تاریکی و روشنی یکسانند؟ یا شریکانی که برای خدا قائل شده اند چیزهایی آفریده اند، همانند آنچه خدا آفریده است و آنان در باره آفرینش به اشتباه افتاده اند؟ بگو: الله آفریننده هر چیزی است و او یگانه و قهار است. از آسمان آب فرستاد و هر رودخانه به اندازه خویش جاری شد، و آب روان کف بر سر آورد و از آنچه بر آتش می گدازند تا زیور و متاعی سازند، نیز کفی بر سر آید، خدا برای حق و باطل چنین مثل زند اما کف به کناری افتد و نابود شود و آنچه برای مردم سودمند است در زمین پایدار بماند، خدا اینچنین مثل می زند. برای آنان که دعوت پروردگارشان را پذیرفتند پاداش نیکویی است و کسانی که دعوت او را نپذیرفته اند، اگر هر آنچه را که بر روی زمین است وهمانند آن را داشته باشند، آن را فدا دهند آنان به سختی بازخواست خواهند شد و مکانشان جهنم است و بد جایگاهی است. آیا کسی که می داند آنچه از جانب پروردگارت بر تو نازل شده حق است، همانند کسی است که نابیناست؟ تنها خردمندان پند می گیرند: کسانی که به عهد خدا وفا می کنند وخود پیمان نمی شکنند. آنان که آنچه را خدا به پیوستن آن فرمان داده پیوند می دهند و از پروردگارشان می ترسند و از سختی بازخواست خداوند بیمناکند. آنان که به طلب ثواب پروردگار خویش صبر پیشه کردند و نماز گزاردند و در نهان و آشکار از آنچه به آنها روزی داده ایم انفاق کردند و بدی را به نیکی دفع می کنند سرای آخرت خاص آنان است. بهشتهای جاویدان، آنها و هر که نیکوکار بوده است، از پدران و همسران و فرزندانشان، بدان داخل شوند و فرشتگان از هر در به نزدشان آیند. سلام بر شما به خاطر آن همه شکیبایی که ورزیده اید سرای آخرت چه سرایی نیکوست. و آنان که پیمان خدا را پس از استوار کردنش می شکنند و آنچه را که خدابه پیوستن آن فرمان داده می گسلند و در زمین فساد می کنند، لعنت بر آنهاست و بدیهای آن جهان نصیبشان. خدا هر که را خواهد روزی بسیار دهد یا روزی اندک و مردم به زندگی دنیا خشنودند، حال آنکه زندگی دنیا در برابر زندگی آخرت جز اندک متاعی نیست. کافران می گویند: چرا از

جانب پروردگارش آیتی بر او نازل نمی شود؟ بگو: خدا هر که را بخواهد گمراه می کند و هر که را به درگاه او روی کند، هدایت می کند: آنان که ایمان آورده اند و دلهایشان به یاد خدا آرامش می یابد آگاه باشید که دلها به یاد خدا آرامش می یابد. زندگی خوش و بازگشتنگاه نیکو از آن کسانی است که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند. همچنین تو را به میان امتی که پیش از آنها امتهای دیگر بوده اند، به رسالت فرستاده ایم تا آنچه را که بر تو وحی کرده ایم برایشان تلاوت کنی و آنها به رحمان کافر می شوند بگو: او پروردگار من است خدایی جز اونیست بر او توکل کرده ام و توبه من به درگاه اوست. اگر قرآنی توانست بود که کوهها بدان به جنبش آیند یا زمین پاره پاره، شود یا مردگان را به سخن آرد، جز این قرآن نمی بود، که همه کارها از آن خداست آیا مؤمنان هنوز ندانسته اند که اگر خدا می خواست همه مردم راهدایت می کرد؟ **و کافران را پیوسته به سبب اعمالشان حادثه ای رسد یا آن حادثه در نزدیکی خانه هایشان فرود آید تا آنگاه که وعده خدا فراز آید، زیرا خدا خلف وعده نمی کند. پیامبرانی هم که پیش از تو بودند به استهزار گرفته شدند من به کافران مهلت دادم، آنگاه همه را فرو گرفتم و آن عقوبت من چه سخت بود.** آیا آن که بر همه مردم و اعمالشان ناظر است همانند بتان است؟ برای خدا شریکانی قائل شدند بگو: آنها را نام ببرید شاید می خواهید او را از چیزی در روی زمین آگاه کنید که نمی داند، یا از سخنی آشکار آگاه کنید؟ در نظر کافران مکرشان آراسته آمد و از راه راست به در شدند و هر که را خدا گمراه کند هیچ راهنمایی ندارد. در این زندگی دنیا به عذابی گرفتار آیند و عذاب آخرت سخت تر است و آنها را هیچ نگهدارنده ای از عذاب خدا نیست. **صفت بهشتی که به پرهیزگاران وعده شده: آب از زیر درختانش روان است و میوه ها و سایه اش همیشگی است این سرانجام کسانی است که پرهیزگارند و سرانجام کافران آتش است.** اهل کتاب از آنچه بر تو نازل شده شادمانند و از آن جماعات کسانی هستند که پاره ای از آن را انکار می کنند بگو: من مامور شده ام که خدای یکتا را بپرستم و به او شرک نیاورم به سوی او دعوت می کنم و بازگشت من به سوی اوست. همچنین قرآن را به زبان عربی نازل کردیم، اگر پس از

دانشی که به تو رسیده از پی خواهشهای آنان بروی، در برابر خدا کارساز و نگهدارنده ای نخواهی داشت. به تحقیق پیش از تو پیامبرانی فرستاده ایم و برایشان همسران و فرزندان قرار داده ایم و هیچ پیامبری را حق آن نبود که جز به فرمان خدا آیتی بیاورد و هر امری را زمانی مکتوب است. خدا هر چه را بخواهد محو یا اثبات می کند و ام الکتاب نزد اوست. اگر پاره ای از آنچه را که به آنها وعده کرده ایم به تو بنمایانیم، یاتو را پیش از وقت بمیرانیم، در هر حال آنچه بر عهده توست تبلیغ است و آنچه بر عهده ماست حساب کشیدن. آیا هنوز ندانسته اند که ما از اطراف این سرزمین می کاهیم، و خدا حکم می کند و هیچ چیز حکم او را فسخ نمی کند و او سریعا به حساب همه می رسد. کسانی که پیش از اینان بودند مکرها کردند، ولی همه مکرها نزد خداوند است می داند که هر کسی چه می کند و کافران به زودی خواهند دانست که سرای آخرت از آن کیست. کافران می گویند که تو پیامبر نیستی، بگو: خدا و هر کس که از کتاب آگاهی داشته باشد، به شهادت میان من و شما کافی است.

96 محمد (ص) سوره 47

به نام خدای بخشاینده مهربان

خدا اعمال کسانی را که کافر شدند و مردم را از راه خدا منحرف کردند باطل ساخته است. خدا گناه کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند و بدانچه بر محمد نازل شده که آن حق است و از جانب پروردگارشان ایمان آورده اند، از آنها زدود و کارهایشان را به صلاح آورد. و این بدان سبب است که کافران از باطل پیروی کردند و آنان که ایمان آوردند از حقی که از جانب پروردگارشان آمده بود پیروی کردند، خدا برای مردم اینچنین مثل می زند. **چون با کافران رو به رو شدید، گردنشان را بزنید و چون آنها را سخت فرو گرفتید، اسیرشان کنید و سخت ببندید آنگاه یا به منت آزاد کنید یا به فدیه تا آنگاه که جنگ به پایان آید و این است حکم خدا و اگر خدا می خواست، از آنان انتقام می گرفت، ولی خواست تا شما را به یکدیگر بیازماید و آنان که در راه خدا کشته شده اند اعمالشان را باطل نمی کند.** زودا که هدایتشان کند و کارهایشان را به صلاح

آورد. و به بهشتی که برایشان وصف کرده است داخلشان سازد. ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری خواهد کرد و پایداری خواهد بخشید. هلاکت و شوربختی باد بر کافران خدا اعمالشان را باطل کرده است. زیرا آنان چیزی را که خدا نازل کرده است ناخوش دارند خدا نیز اعمالشان را نابود کرد. آیا در زمین سیر نکرده اند تا بنگرند که عاقبت کسانی که پیش از آنها بوده اند چگونه بوده است؟ خدا هلاکشان کرد و کافران نیز عاقبتی آنچنان خواهند داشت. این بدان سبب است که خدا یاور کسانی است که ایمان آورده اند و کافران را هیچ یاوری نیست. **خدا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته می کنند به بهشتهایی که نهرها در آن جاری است داخل خواهد کرد ولی کافران از این جهان متمتع می شوند و چون چارپایان می خورند و جایگاهشان آتش است. چه قریه هایی که مردمش از مردم قریه تو، که از آن بیرونت کردند، بسی نیرومندتر بودند که هلاکشان کردیم و هیچ یاری کننده ای نداشتند.** آیا کسی که از جانب پروردگارش دلیل روشنی دارد، همانند کسانی است که کردار بدشان درنظرشان آراسته شده و از پی هواهای خود می روند؟ **وصف بهشتی که به پرهیزگاران وعده داده شده این است که در آن نهرهایی است از آبهایی تغییر ناپذیر و نهرهایی از شیری که طعمش دگرگون نمی شود ونهرهایی از شراب که آشامندگان از آن لذت می برند و نهرهایی از عسل مصفی و در آنجا هر گونه میوه که بخواهند هست و نیز آمرزش پروردگارشان آیا بهشتیان همانند کسانی هستند که در آتش جاودانه اند و آنان را از آبی جوشان می آشامانند چنان که روده هایشان تکه تکه می شود**؟ بعضی به تو گوش می دهند، تا آنگاه که از نزد تو بیرون روند، از دانشمندان می پرسند: این چه سخنانی بود که می گفت؟ خدا بر دلهایشان مهر نهاده است و از پی هواهای خود رفته اند. آنان که هدایت یافته اند، خدا به هدایتشان می افزاید و پرهیزگاریشان ارزانی می دارد. آیا تنها منتظر آنند که به ناگاه قیامت فرا رسد؟ هر آینه نشانهای قیامت آشکار شده است و چون فرا رسد پند گرفتنشان را چه فایده؟ پس بدان که هیچ خدایی جز الله نیست از گناه خود و از گناه مردان و زنان مؤمن آمرزش بخواه خدا می داند که روز به کجا می روید و شب به

کجامی آرامید. کسانی که ایمان آورده اند می گویند: چرا ازجانب خدا سوره ای نازل نمی شود؟ چون سوره ای از محکمات نازل شود که در آن سخن از جنگ رفته باشد، آنان را که در دلشان مرضی هست بینی که چون کسی که بیهوشی مرگ بر او چیره شده به تو می نگرند پس برایشان شایسته تر فرمانبرداری است و سخن نیکو گفتن و چون تصمیم به جنگ گرفته شد، اگربا خدا صداقت ورزند برایشان بهتر است. آیا اگر به حکومت رسیدید، می خواهید در زمین فساد کنید و پیوند خویشاوندیتان را ببرید؟ اینانند که خدا لعنتشان کرده است و گوشهایشان را کر و چشمانشان را کورساخته است. آیا در قرآن نمی اندیشند یا بر دلهایشان قفلهاست؟ شیطان اعمال کسانی را که بعد از آشکار شدن راه هدایت مرتد شدند و بازگشتند، در نظرشان بیاراست و در گمراهی نگاهشان داشت. و این بدان سبب است که به آن گروه که آیات خدا را ناخوش می داشتند می گفتند: ما در پاره ای از کارها فرمانبردار شما هستیم و خدا از رازشان آگاه است. چگونه اند آنگاه که فرشتگان آنها را می میرانند و بر صورت و پشتهایشان می زنند ؟این به کیفر آن است که از آنچه خدا را به خشم می آورد پیروی می کرده اند و از آنچه خشنودش می ساخته کراهت داشته اند خدا نیز اعمالشان را نابود کرد. آیا آنان که در دلشان مرضی است می پندارند که خدا کینه ای را که در دل نهفته دارند آشکار نخواهد کرد؟ اگر بخواهیم آنها را به تو می نمایانیم و تو آنها را به سیمایشان یا از شیوه سخنشان خواهی شناخت و خدا از اعمالتان آگاه است. و شما را می آزماییم تا مجاهدان و صابرانتان را بشناسیم و حدیثتان را آشکار کنیم. کسانی که ایمان نیاوردند و از راه خدا رویگردان شدند و با آنکه راه هدایت برایشان آشکار شده بود با پیامبر مخالفت ورزیدند، هیچ زیانی به خدا نخواهند رسانید و خدا اعمالشان را نابود خواهد کرد. ای مردم، از خدا اطاعت کنید و از پیامبر اطاعت کنید و اعمال خویش را باطل مسازید. خدا کسانی را که کفر ورزیدند و از راه خدا رویگردان شدند و در کفر مردند، هرگز نخواهد آمرزید. **سستی نورزید تا دعوت به مصالحه کنید شما برتر هستید و خدا با شماست و از پاداشهایتان نخواهد کاست.** جز این نیست که زندگی اینجهانی بازیچه و بیهودگی است و اگر ایمان بیاورید و پرهیزگاری کنید خدا

پاداشهایتان را خواهد داد، و از شما اموالتان را نمی طلبد. اگر از شما مالی طلبد و به اصرار هم طلبد، آنگاه بخل می ورزید و کینه های نهفته تان را آشکار می سازد. آگاه باشید که شما را دعوت می کنند تا در راه خدا انفاق کنید بعضی ازشما بخل می ورزند، و هر کس که بخل ورزد، در حق خود بخل ورزیده است زیرا خدا بی نیاز است و شما نیازمندانید و اگر روی برتابید، به جای شما مردمی دیگر آرد که هرگز همسان شما نباشند.

97 رحمن سوره 55

به نام خدای بخشاینده مهربان
خدای رحمان، قرآن را تعلیم داد. انسان را بیافرید. به او گفتن آموخت. آفتاب و ماه به حسابی مقرر در حرکتند. و گیاه و درخت سجده اش می کنند. آسمان را برافراخت و ترازو را بر نهاد. تا در ترازو تجاوز مکنید. وزن کردن را به عدالت رعایت کنید و کم فروشی مکنید. زمین را برای مردم قرار داد. در آن میوه هاست و نخلها، با خوشه هایی که در غلافند. و دانه هایی که همراه با کاهند و نیز گیاهان خوشبو. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ **آدمی را از گل خشک شده ای چون سفال بیافرید. و جن را از شعله ای بی دود. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید**؟ پروردگار دو مشرق و پروردگار دو مغرب. پس کدام یک از نعمتهای، پروردگارتان را انکار می کنید؟ دو دریا را پیش راند تا به هم رسیدند، میانشان حجابی است تا به هم در نشوند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ از آن دو، مروارید و مرجان بیرون می آید. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ و اوراست کشتیهایی همانند کوه که در دریا می روند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ هر چه بر روی زمین است دستخوش فناست و ذات پروردگار صاحب جلالت و اکرام توست که باقی می ماند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ هر کس که در آسمانها و زمین است سائل درگاه اوست و او هر روز در کاری است. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ ای جنیان و آدمیان، به حساب

شما خواهیم رسید. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ ای گروه جنیان و آدمیان، اگر می توانید که از کناره های آسمانها و زمین بیرون روید، بیرون روید ولی بیرون نتوانید رفت مگر با داشتن قدرتی. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ بر شما شعله ای بی دود فرستاده شود، یا دودی بی شعله، پس با او مقابله نتوانید کرد. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ آنگاه که آسمان شکافته شود، رنگی سرخ چون رنگ چرم خواهد داشت. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ پس در آن روز از گناه هیچ جنی و آدمیی نپرسند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ کافران را به نشان صورتشان می شناسند و از موی جلو سر و پاهایشان می گیرند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ این همان جهنمی است که مجرمان دروغش می پنداشتند. و اکنون در میان آن و آب جوشان می گردند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ هر کس را که از ایستادن به پیشگاه پروردگارش ترسیده باشد دو بهشت است. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار میکنید؟ آن دو پر از درختانند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ در آن دو، دو چشمه جاری است. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکارمی کنید؟ در آنجا از هر گونه میوه ای دو قسم هست. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ بر بسترهایی که آسترشان از استبرق است تکیه زده اند و میوه های آن دو بهشت در دسترسشان باشد. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ در آنجاست زنانی که جز به شوهر خویش ننگرند، و پیش از بهشتیان هیچ آدمی و جنی به آنها دست نزده است. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ همانند یاقوت و مرجان. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ آیا پاداش نیکی جز نیکی است ؟ پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ و جز آنها دو بهشت دیگر است. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ از شدت سبزی متمایل به سیاهی. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ در آن

دو، دو چشمه هموار جوشنده هست. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ در آن دو میوه هست و نخل هست و انار هست. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟**در آنجا زنانی است نیک سیرت و زیبا روی. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ حورانی مستور در خیمه ها. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ پیش از این هیچ آدمی و جنی به آنها دست نزده است. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟** بر بالشهای سبز و فرشهای نیکو تکیه می زنند. پس کدام یک از نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ بزرگ است نام پروردگار تو آن صاحب جلالت و اکرام.

98 دهر (انسان) سوره 76

به نام خدای بخشاینده مهربان

هر آینه بر انسان مدتی از زمان گذشت و او چیزی در خور ذکر نبود. ما، آدمی را از نطفه ای آمیخته بیافریده ایم، تا او را امتحان کنیم وشنوا و بینایش ساخته ایم. راه را به او نشان داده ایم یا سپاسگزار باشد یا ناسپاس. ما برای کافران زنجیرها و غلها و آتش افروخته آماده کرده ایم. نیکان از جامهایی می نوشند که آمیخته به کافور است: چشمه ای که بندگان خدا از آن می نوشند و آن را به هر جای که خواهند، روان می سازند. به نذر وفا می کنند و از روزی که شر آن همه جا را گرفته است می ترسند. و طعام را در حالی که خود دوستش دارند به مسکین و یتیم و اسیر می خورانند: جز این نیست که شما را برای خدا اطعام می کنیم و از شما نه پاداشی می خواهیم نه سپاسی. ما از پروردگار خود می ترسیم، در روزی که آن روز عبوس و سخت و هولناک است. خدا ایشان را از شر آن روز نگهداشت و آنان را طراوت و شادمانی بخشید. به پاداش صبری که کرده اند پاداششان را بهشت و حریر داد. **در آنجا بر تختها تکیه زده اند نه هیچ آفتابی می بینند و نه سرمایی. سایه های درختانش بر سرشان افتاده و میوه هایش به فرمانشان باشد. کاسه های سیمین و کوزه های شراب میانشان به گردش در می آید. کوزه هایی از سیم که آنها را به اندازه پر کرده اند. در آنجا جامی**

بنوشانندشان که آمیخته با زنجبیل باشد، از چشمه ای که آن را سلسبیل می گویند. همواره پسرانی به گردشان می چرخند که چون آنها را ببینی، پنداری، مروارید پراکنده اند. چون بنگری، هر چه بنگری نعمت فراوان است و فرمانروایی بزرگ. بر تنشان جامه هایی است از سندس سبز و استبرق و به دستبندهایی از سیم زینت شده اند و پروردگارشان از شرابی پاکیزه سیرابشان سازد. این پاداش شماست و از کوششتان سپاسگزاری شده است. ما قرآن را بر تو نازل کردیم، نازل کردنی نیکو. در برابر فرمان پروردگارت صابر باش و از هیچ گناهکار یا ناسپاسی اطاعت مکن. و بامدادان و شامگاهان نام پروردگارت را بر زبان بیاور. در پاره ای از شب سجده اش کن و در همه درازنای شب تسبیحش گوی. اینان، این دنیای زودگذر را دوست دارند و آن روز دشوار را پس پشت می افکنند. ما آدمیان را آفریدیم و اعضا و مفاصلشان را نیرومند گردانیدیم و اگر خواهیم، به جای آنها قومی همانندشان بیاوریم. این اندرزی است، پس هرکه خواهد راهی به سوی پروردگار خویش برگزیند. و شما جز آن نمی خواهید که خدا خواسته باشد، زیرا خدا دانا و حکیم است. هر کس را که بخواهد مشمول رحمت خود سازد، و برای ستمکاران عذابی دردآور آماده کرده است.

99 طلاق سوره 65

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای پیامبر، اگر زنان را طلاق می دهید به وقت عده طلاقشان دهید و شمارعده را نگه دارید و از خدای یکتا پروردگارتان بترسید و آنان را از خانه هایشان بیرون مکنید و از خانه بیرون نروند مگر آنکه به آشکارا مرتکب کاری زشت شوند اینها احکام خداوند است، و هر که از آن تجاوز کند به خود ستم کرده است تو چه دانی، شاید خدا از این پس امری تازه پدید آورد. و چون به پایان مدت رسیدند، یا به وجهی نیکو نگاهشان دارید یا به وجهی نیکو از آنها جدا شوید و دو تن عادل از خودتان را به شهادت گیرید و برای خدا شهادت را به راستی ادا کنید هر که را به خدا و روز قیامت ایمان دارد، اینچنین اندرز میدهند و هر که از خدا بترسد، برای او راهی برای بیرون شدن قرار

خواهد داد، و از جایی که گمانش را ندارد روزی اش می دهد و هر که بر خدا توکل کند، خدا او را کافی است خدا کار خود را به اجرا میرساند و هر چیز را اندازه ای قرار داده است. اگر در تردید هستید، از میان زنانتان آنهایی که از حیض مایوس شده اند و آنهایی که هنوز حیض نشده اند عده شان سه ماه است و عده زنان آبستن همان وضع حمل است و هر که از خدا بترسد، خدا کارش را آسان خواهد کرد. این فرمان خداست که بر شما نازل کرده است و هر که از خدا بترسد، گناهانش را از او می زداید و او را پاداشی بزرگ می دهد. هر جا که خود سکونت گزینید آنها را نیز به قدر توانایی خود مسکن دهید و تا بر آنها تنگ گیرید میازاریدشان و اگر آبستن بودند، نفقه شان رابدهید تا وضع حمل کنند و اگر فرزندان شما را شیر می دهند، مزدشان را بدهید و به وجهی نیکو با یکدیگر توافق کنید و اگر به توافق نرسیدید، از زنی دیگر بخواهید که کودکان را شیر دهد. هر مالداری از مال خود نفقه دهد، و کسی که تنگدست باشد، از هر چه خدا به او داده است نفقه دهد خدا هیچ کسی را مگر به آن اندازه که به او داده است مکلف نمی سازد، و زودا که خدا پس از سختی آسانی پیش آورد. چه بسا مردم قریه ای که از فرمان پروردگارشان و پیامبرانش سرباز زدند آنگاه ما سخت از آنها حساب کشیدیم و به عذابی سهمناک عذابشان کردیم. پس عقوبت عمل خود را چشیدند عاقبت کارشان زیانکاری بود. خداوند برایشان عذابی سخت آماده کرد پس ای خردمندانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید خدا بر شما قرآن را نازل کرده است. و پیامبری که آیات روشن خدا را برایتان می خواند تا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند از تاریکی به روشنایی آورد و هر که را به خدا ایمان آورد و کار شایسته کند به بهشتهایی در آورد که در آن نهرها جاری است، همواره در آنجا بمانند و خدا روزیشان را کرامند گرداند. خداست آن که هفت آسمان و همانند آنها زمین بیافرید فرمان او میان آسمانها و زمین جاری است تا بدانید که خدا بر هر چیز قادر است و به علم بر همه چیز احاطه دارد.

100 بیّنه سوره 98

به نام خدای بخشاینده مهربان
کافران اهل کتاب و مشرکان دست بر ندارند، تا برایشان برهانی روشن بیاید: پیامبری از جانب خدا که صحیفه های پاک را می خواند. در آنها نوشته هایی است راست و درست. و اهل کتاب پراکنده نشدند مگر از آن پس که برایشان برهانی روشن آمد. و آنان را جز این فرمان ندادند که خدا را بپرستند در حالی که در دین او اخلاص می ورزند و نماز گزارند و زکات دهند این است دین درست و راست. **از اهل کتاب، آنها که کافرند و نیز مشرکان، در آتش جهنمند و در آن همواره خواهند بود اینان بدترین آفریدگانند.** کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته می کنند بهترین آفریدگانند. پاداششان در نزد پروردگارشان بهشتهایی است جاوید که در آن نهرها جاری است تا ابد در آنجایند خدا از آنها خشنود است و آنها از خدا خشنودند و این خاص کسی است که از پروردگارش بترسد.

101 حشر سوره 59

به نام خدای بخشاینده مهربان
خداوند را تسبیح گویند هر چه در آسمانها، و هر چه در زمین است و اوست پیروزمند و حکیم. **اوست آن خدایی که نخستین بار کسانی از اهل کتاب را که کافر بودند، از خانه هایشان بیرون راند** و شما نمی پنداشتید که بیرون روند آنها نیز می پنداشتند حصارهاشان را توان آن هست که در برابر خدا نگهدارشان باشد خدا از سویی که گمانش را نمی کردند بر آنها تاخت آورد و در دلشان وحشت افکند، چنان که خانه های خود را به دست خود و به دست مؤمنان خراب می کردند پس ای اهل بصیرت، عبرت بگیرید. اگر نه آن بود که خدا ترک دیار را بر آنها مقرر کرده بود، در دنیا به عذاب گرفتارشان می کرد و در آخرتشان به عذاب آتش می سپرد. و این به کیفر آن بود که با خدا و پیامبرش مخالفت ورزیدند، و هر که با خدا مخالفت می ورزد بداند که خدا به سختی عقوبت می کند. **هر درخت خرمایی را که بریدید، یا آن را بر ریشه اش باقی گذاردید، به فرمان خدا بود تا نافرمانان خوار گردند. و آنچه خدا از داراییشان به پیامبر خود غنیمت داد، آن نبود که شما با اسب یا شتری بر آن تاخته بودید،**

بلکه خدا پیامبرانش را بر هر که بخواهد مسلط می سازد، و خدا بر هر چیزی قادر است. آن غنیمتی که خدا از مردم قریه ها نصیب پیامبرش کرده است از آن خداست و پیامبر و خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و مسافران در راه مانده، تامیان توانگرانتان دست به دست نشود، هر چه پیامبر به شما داد بستانید، و از هر چه شما را منع کرد اجتناب کنید و از خدا بترسید که خدا سخت عقوبت است. نیز غنایم از آن مهاجران فقیری است که از سرزمینشان و اموالشان در طلب، فضل و خوشنودی خدا رانده شده اند و خدا و پیامبرش را یاری می کنند، اینان راستگویانند. و کسانی که پیش از آمدن مهاجران در دیار خود بوده اند و ایمان آورده اند، آنهایی را که به سویشان مهاجرت کرده اند دوست میدارند و از آنچه مهاجران را داده می شود در دل احساس حسد نمی کنند، و دیگران را بر خویش ترجیح می دهند هر چند خود نیازمند باشند و آنان که از بخل خویش درامان مانده باشند رستگارانند. کسانی که از پس ایشان آمده اند، می گویند: ای پروردگارما، ما و برادران ما را که پیش ازما ایمان آورده اند بیامرز وکینه کسانی را که ایمان آورده اند، در دل ما جای مده، ای پروردگار ما، تو مشفق و مهربان هستی. آیا منافقان را ندیده ای که به یاران خود از اهل کتاب که کافر بودند، می گفتند: اگر شما را اخراج کنند، ما نیز با شما بیرون می آییم و به زیان شما از هیچ کس اطاعت نخواهیم کرد و اگر با شما جنگیدند یاریتان می کنیم؟ و حال آنکه خدا می داند که دروغ می گویند. اگر آنها را اخراج کنند، با آنها بیرون نشوند و اگر به جنگشان بیایند یاریشان نمیکنند، و اگر هم به یاریشان برخیزند به دشمن پشت می کنند پس روی یاری نبینند. وحشت شما در دل آنها بیشتر از بیم خداست زیرا مردمی هستند که به فهم در نمی یابند. **آنان همگی با شما جنگ نپیوندند مگر در قریه هایی که بارویشان باشد، یا از پس دیوار آنها سخت با یکدیگر دشمنند، تو یکدل می پنداریشان و حال آنکه دلهاشان از هم جداست، که مردمی بی خردند.** همانند آنهایی هستند که چندی پیش وبال گناه خویش را چشیدند و به عذابی دردآور نیز گرفتار خواهند شد. همانند شیطان که به آدمی گفت: کافر شو چون کافر شد، گفت: من از تو بیزارم من از خدا، آن پروردگار جهانیان می ترسم. سرانجامشان

آن شد که هر دو به آتش افتند و جاودانه در آن باشند، این است کیفر ستمکاران. ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید و هر کس باید بنگرد که برای فردایش چه فرستاده است از خدا بترسید که خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. از آن کسان مباشید که خدا را فراموش کردند و خدا نیز چنان کرد تا خود را فراموش کنند ایشان نافرمانند. اهل آتش و اهل بهشت با هم برابر نیستند اهل بهشت خود کامیافتگانند. اگر این قرآن را بر کوه نازل می کردیم، از خوف خدا آن را ترسیده و شکاف خورده می دیدی و این مثالهایی است که برای مردم می آوریم، شاید به فکر فرو روند. اوست خدایی یگانه هیچ خدایی جز او نیست دانای نهان و آشکار و بخشاینده و مهربان است. اوست خدای یگانه که هیچ خدای دیگری جز او نیست، فرمانروا است، پاک است، عاری از هر عیب است، ایمنی بخش است، نگهبان است، پیروزمند است، با جبروت است و بزرگوار است و از هر چه برای او شریک قرارمی دهند منزه است. اوست خدایی که آفریدگار است، صورت بخش است، اسمهای نیکو از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است تسبیحگوی او هستند و او پیروزمند و حکیم است.

102 نور سوره 24

به نام خدای بخشاینده مهربان

سوره ای است که آن را نازل کرده ایم و واجبش ساخته ایم و در آن آیاتی روشن فرستاده ایم، باشد که پند گیرید. **زنان و مردان زناکار را هر یک صد ضربه بزنید و اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید،** مباد که در حکم خدا نسبت به آن دو دستخوش ترحم گردید و باید که به هنگام شکنجه کردنشان گروهی از مؤمنان حاضر باشند. مرد زناکار، جز زن زناکار یا مشرک را نمی گیرد، و زن زناکار را جز مرد، زناکار یا مشرک نمی گیرد و این بر مؤمنان حرام شده است. کسانی را که زنان عفیف را به زنا متهم می کنند و چهار شاهد نمی آورند، هشتاد ضربه بزنید، و از آن پس هرگز شهادتشان را نپذیرید که مردمی فاسقند. مگر کسانی که بعد از آن توبه کنند و به صلاح آیند 368زیرا خدا آمرزنده و مهربان است. و کسانی که زنان خود را به

زنا متهم می کنند و شاهدی جز خود ندارند، شهادت هر یک از آنها را چهار بار شهادت است به نام خدا که از راستگویان است. و بار پنجم بگوید که لعنت خدا بر او باد اگر از دروغگویان باشد. **و اگر آن زن چهار بار به خدا سوگند خورد که آن مرد دروغ می گوید، حد از او برداشته می شود.** و بار پنجم بگوید که خشم خدا بر او باد اگر مرد از راستگویان باشد. چه می شد اگر فضل و رحمتی که خدا بر شما ارزانی داشته است نمی بود؟ و اگر نه این بود که خدا توبه پذیر و حکیم است؟ کسانی که آن دروغ بزرگ را ساخته اند گروهی از شمایند، مپندارید که شما را در آن شری بود نه، خیر شما در آن بود، هر مردی از آنها بدان اندازه از گناه که مرتکب شده است به کیفر رسد و از میان آنها آن که بیشترین این بهتان را به عهده دارد به عذابی بزرگ گرفتار می آید. چرا هنگامی که آن بهتان را شنیدید مردان و زنان مؤمن به خود گمان نیک نبردند و نگفتند که این تهمتی آشکار است؟ چرا چهار شاهد بر ادعای خود نیاوردند؟ پس اگر شاهدانی نیاورده اند در نزد خدا در زمره دروغگویانند. اگر فضل و رحمت خدا در دنیا و آخرت ارزانیتان نمی بود، به سزای آن سخنان که می گفتید شما را عذابی بزرگ در می رسید. آنگاه که آن سخن را از دهان یکدیگر می گرفتید و چیزی بر زبان می راندید که در باره آن هیچ نمی دانستید، می پنداشتید که کاری خرد است، و حال آنکه در نزد خدا کاری بزرگ بود. چرا آنگاه که این سخن شنیدید نگفتید: ما را نشاید که آن را باز گوییم، پروردگارا تو منزهی، این تهمتی بزرگ است؟ خدا شما را اندرز می دهد که اگر از مؤمنان هستید، بار دیگر گرد چنان کاری مگردید. خدا آیات را برای شما بیان می کند و خدا دانا و حکیم است. **برای کسانی که دوست دارند در باره مؤمنان تهمت زنا شایع شود، در دنیا و آخرت عذابی دردآور مهیاست خدا می داند و شما نمی دانید.** چه می شد اگر فضل و رحمتی که خدا به شما ارزانی داشته است نمی بود، واگر نه این بود که خدا مهربان و بخشاینده است. ای کسانی که ایمان آورده اید، پای به جای پای شیطان مگذارید و هرکه پای به جای پای شیطان گذارد، بداند که او به فحشا و منکر فرمان می دهد و اگر فضل و رحمتی که خدا بر شما ارزانی داشته است نمی بود، هیچ یک از شما هرگز روی پاکی

نمی دید ولی خدا هر کس را که بخواهد پاکیزه می سازد و خدا شنوا و داناست. توانگران و آنان که گشایشی در کار آنهاست، نباید سوگند بخورند که به خویشاوندان و مسکینان و مهاجران در راه خدا چیزی ندهند باید ببخشند و ببخشایند آیا نمی خواهید که خدا شما را بیامرزد؟ و خداست آمرزنده مهربان. کسانی که بر زنان پاکدامن و بی خبر از فحشا و مؤمن تهمت زنا می زنند، در دنیا و آخرت لعنت شده اند و برایشان عذابی است بزرگ، روزی که زبانشان و دستهایشان و پاهایشان به زیانشان بر کارهایی که می کرده اند شهادت دهند. آن روز که خدا جزایشان را به تمامی بدهد و بدانند که خدا حقیقت آشکار است. زنان ناپاک برای مردان ناپاک و مردان ناپاک برای زنان ناپاک و زنان پاک برای مردان پاک و مردان پاک برای زنان پاک آنها از آنچه در باره شان می گویند منزهند آمرزش و رزق نیکو برای آنهاست. ای کسانی که ایمان آورده اید، به خانه ای غیر از خانه خود، بی آنکه اجازت طلبیده و بر ساکنانش سلام کرده باشید، داخل مشوید این برای شما بهتر است، باشد که پند گیرید. و اگر در خانه کسی را نیافتید، داخل مشوید تا شما را رخصت دهند و اگر، گویند: باز گردید، بازگردید این برایتان پاکیزه تر است و خدا به هر کاری که می کنید آگاه است. بر شما گناهی نیست اگر به خانه های غیرمسکون که متاعی در آن دارید داخل شوید هر چه را آشکار سازید یا پنهان دارید خدا به آن آگاه است. به مردان مؤمن بگو که چشمان خویش را ببندند و شرمگاه خود را نگه دارند، این برایشان پاکیزه تر است زیرا خدا به کارهایی که می کنند آگاه است. و به زنان مؤمن بگو که چشمان خویش را ببندند و شرمگاه خود را نگه دارند و زینتهای خود را جز آن مقدار که پیداست آشکار نکنند و مقنعه های خود را تا گریبان فرو گذارند و زینتهای خود را آشکار نکنند، جز برای شوهر خود یا پدر خود یا پدر شوهر خود یا پسر خود یا پسر شوهر خود یا برادر خود یا پسر برادر خود، یا پسر خواهر خود یا زنان همکیش خود، یا بندگان خود، یا مردان خدمتگزار خود که رغبت به زن ندارند، یا کودکانی که از شرمگاه زنان بی خبرند و نیز چنان پای بر زمین نزنند تا آن زینت که پنهان کرده اند دانسته شود. ای مؤمنان، همگان به درگاه خدا توبه کنید، باشد که

رستگار گردید. عزبهایتان را و غلامان و کنیزان خود را که شایسته باشند همسر دهید، اگربینوا باشند خدا به کرم خود توانگرشان خواهد ساخت که خدا گشایش دهنده و داناست. آنان که استطاعت زناشویی ندارند، باید پاکدامنی پیشه کنند تا خدا از کرم خویش توانگرشان گرداند و از بندگانتان آنان که خواهان باز خریدن خویشند، اگر در آنها خیری یافتید، بازخریدنشان را بپذیرید و از آن مال که خدا به شما ارزانی داشته است به آنان بدهید و کنیزان خود را اگر خواهند که پرهیزگار باشند به خاطر ثروت دنیوی به زنا وادار مکنید هر کس که آنان را به زنا وادارد، خدا برای آن کنیزان که به اکراه بدان کار وادار گشته اند آمرزنده و مهربان است. به تحقیق برای شما آیاتی روشن و داستانهایی از کسانی که پیش از شما بوده اند و نیز اندرزهایی برای پرهیزگاران نازل کردیم. خدا نور آسمانها و زمین است مثل نور او چون چراغدانی است که در آن، چراغی باشد، آن چراغ درون آبگینه ای و آن آبگینه چون ستاره ای درخشنده از روغن درخت پر برکت زیتون که نه خاوری است و نه باختری افروخته باشد روغنش روشنی بخشد هر چند آتش بدان نرسیده باشد نوری افزون بر نور دیگر خدا هر کس را که بخواهد بدان نور راه می نماید و برای مردم مثلهامی آورد، زیرا بر هر چیزی آگاه است. آن نور در خانه هایی است که خدا رخصت داد ارجمندش دارند و نامش در آنجا یاد شود و او را هر بامداد و شبانگاه تسبیح گویند: مردانی که هیچ تجارت و خرید و فروختی از یاد خدا و نمازگزاردن و زکات دادن بازشان ندارد، از روزی که دلها و دیدگان دگرگون می شوند هراسناکند. تا خدا به نیکوتر از آنچه کرده اند جزایشان دهد، و از فضل خود بر آن بیفزاید، و خدا هر که را خواهد بی حساب روزی دهد. اعمال کافران چون سرابی است در بیابانی تشنه، آبش پندارد و چون بدان نزدیک شود هیچ نیابد و خدا را نزد خود یابد که جزای او را به تمام بدهد و خدا زود به حسابها می رسد. یا همانند تاریکیهایی است در دریایی ژرف، که موجش فرو پوشد و بر فراز آن موجی دیگر و برفرازش ابری است تیره، تاریکیهایی برفراز یکدیگر،آن سان که اگر دست خود بیرون آرد آن را نتواند دید و آن که خدا راهش را به هیچ نوری روشن نکرده باشد، هیچ نوری فرا راه خویش

نیابد. **آیا ندیده ای که هر چه در آسمانها و زمین است و نیز مرغانی که در پروازند تسبیح گوی خدا هستند** ؟ همه نماز و تسبیح او را می دانند و خدا به هرکاری که می کنند آگاه است. از آن خداست فرمانروایی آسمانها و زمین و بازگشت همگان نزد اوست. آیا ندیده ای که خدا ابرهایی را به آهستگی می راند، آنگاه آنها را به هم می پیوندد و ابری انبوه پدید می آورد و باران را بینی که از خلال آن بیرون می آید و از آسمان، از آن کوهها که در آنجاست تگرگ می فرستد و هرکه را خواهد با آن می زند و از هر که می خواهد بازش می دارد روشنایی برقش نزدیک باشد که دیدگان را کور سازد. خدا شب و روز را می گرداند خردمندان را در این عبرتی است. و خدا هر جنبنده ای را از آب بیافرید بعضی از آنها بر شکم می روند و بعضی بر دوپا می روند و بعضی بر چهار پا می روند خدا هر چه بخواهد می آفریند زیرا خدا بر هر کاری تواناست. به تحقیق آیاتی روشنگر نازل کردیم و خدا هر کس را که بخواهد به راه راست هدایت می کند. و می گویند: به خدا و پیامبرش ایمان آورده ایم و اطاعت می کنیم پس از آن گروهی از آنان باز می گردند و اینان ایمان نیاورده اند. چون آنها را به خدا و پیامبرش خوانند تا میانشان حکم کند، بینی که گروهی اعراض می کنند. و اگر حق با آنها باشد می آیند و به حکم گردن می نهند. آیا در دلهایشان مرضی است یا در تردید هستند یا بیم آن دارند که خدا وپیامبرش بر آنها ستم کنند؟ نه، آنان خود ستم پیشگانند. چون مؤمنان را به خدا و پیامبرش فرا خوانند تا میانشان حکم کند، سخنشان جز این نیست که می گویند: شنیدیم و اطاعت کردیم اینان رستگارانند. و کسانی که از خدا و پیامبرش فرمان می برند و از خدا می ترسند و پرهیزگاری می کنند، رستگارانند. به خدا قسم خوردند، قسمهای سخت، که اگر به آنها فرمان دهی از دیار خود بیرون روند بگو: قسم مخورید، طاعتی در خور بیاورید خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. بگو: از خدا اطاعت کنید و از پیامبر اطاعت کنید پس اگر رویگردان شدند، بر پیامبر است آنچه بدو تکلیف کرده اند، و بر شماست آنچه بر شما تکلیف کرده اند و اگر از او اطاعت کنید هدایت یابید و بر پیامبرجز تبلیغ آشکار هیچ نیست. خدا به کسانی از شما که ایمان آورده اند

و کارهای شایسته کرده اند، وعده داد که در روی زمین جانشین دیگرانشان کند، همچنان که مردمی را که پیش از آنها بودند جانشین دیگران کرد و دینشان را که خود برایشان پسندیده است استوار سازد و وحشتشان را به ایمنی بدل کند مرا می پرستند و هیچ چیزی را با من شریک نمی کنند و آنها که از این پس ناسپاسی کنند، نافرمانند. و نماز بگزارید و زکات بدهید و از پیامبر اطاعت کنید، باشد که بر شمارحمت آورند. مپندار که کافران می توانند در این سرزمین به جایی بگریزند جایگاهشان جهنم است، و چه بد سرانجامی است. ای کسانی که ایمان آورده اید، باید بندگان شما و آنها که هنوز به حد بلوغ نرسیده اند، در سه هنگام از شما برای وارد شدن به خانه رخصت طلبند: پیش از نماز صبح و هنگام ظهر که لباس از تن بیرون می کنید و بعد از نماز عشا این سه وقت، وقت خلوت شماست در غیر آن سه هنگام، شما و آنها گناهی مرتکب نشده اید اگر بر یکدیگر بگذرید خدا آیات را اینچنین برای شما بیان می کند، و خدا دانا و حکیم است. و چون اطفال شما به حد بلوغ رسیدند، باید همانند کسانی که ذکرشان گذشت رخصت طلبند خدا آیات را اینچنین برای شما بیان می کند و خدا دانا و حکیم است. پیرزنان که دیگر امید شوی کردنشان نیست، بی آنکه زینتهای خود را آشکارکنند، اگر چادر خویش بنهند مرتکب گناهی نشده اند و خودداری کردن برایشان بهتر است و خدا شنوا و داناست. بر نابینا حرجی نیست و بر لنگ حرجی نیست و بر بیمار حرجی نیست و بر شما حرجی نیست اگر از خانه خود یا خانه پدرتان یا خانه مادرتان یا خانه برادرتان یا خانه خواهرتان یا خانه عمویتان یا خانه عمه تان یا خانه داییتان یا خانه خاله تان یا خانه ای که کلیدهای آن نزد شماست یا خانه دوستتان چیزی بخورید و گناهی مرتکب نشده اید اگر با هم بخورید یا جدا جدا و چون به خانه ای داخل شوید بر یکدیگر سلام کنید این تحیتی است مبارک و پاکیزه از جانب خدا، خدا آیات را برای شما اینچنین بیان می کند، باشد که تعقل کنید. مؤمنان کسانی هستند که به خدا و پیامبرش ایمان آورده اند و چون با پیامبر در کاری همگانی باشند، تا از او رخصت نطلبیده اند نباید بروند آنان که از تو رخصت می طلبند، کسانی هستند که به خدا و پیامبرش ایمان آورده اند پس هنگامی که از تو برای پاره ای از

کارهایشان رخصت خواستند، به هر یک از آنان که خواهی رخصت بده و برایشان از خدا آمرزش بخواه، که خدا آمرزنده و مهربان است. آنچنان که یکدیگر را صدا می زنید، پیامبر را صدا مزنید خدا می داند، چه کسانی از شما در پناه دیگری خود را پنهان می سازند و آهسته آهسته بیرون می روند آنان که از فرمان او سر پیچی می کنند باید بترسند که مباد به آنها فتنه ای یا عذابی دردآور برسد. از آن خداست هر چه در آسمانها و زمین است می داند که شما بر چه کارید و آن روز که به او بازگردانده شوند آنان را از کارهایی که کرده اند آگاه سازد و خدا بر هر چیزی داناست.

103 حج سوره 22

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای مردم، از پروردگارتان بترسید، که، زلزله قیامت حادثه بزرگی است. آن روز که ببینیدش، هر شیر دهنده ای شیر خواره اش را از یاد ببرد و هر آبستنی بار خود بر زمین گذارد و مردم را چون مستان بینی، حال آنکه مست نیستند بلکه عذاب خدا شدید است. بعضی از مردم، بی هیچ دانشی در باره خدا مجادله می کنند و از هر شیطان سرکشی پیروی می کنند. بر شیطان چنین مقرر شده که هر کس را که دوستش بدارد گمراه کند و به عذاب آتش سوزانش کشاند. ای مردم، اگر از روز رستاخیز در تردید هستید، ما شما را از خاک و سپس از نطفه، آنگاه از لخته خونی و سپس از پاره گوشتی گاه تمام آفریده، گاه ناتمام، بیافریده ایم، تا قدرت خود را برایتان آشکار کنیم و تازمانی معین هر چه را خواهیم در رحمها نگه می داریم آنگاه شما را که کودکی هستید بیرون می آوریم تا به حد زورمندی خود رسید بعضی از شما می میرند و بعضی به سالخوردگی برده می شوند تا آنگاه که هر چه آموخته اند فراموش کنند و تو زمین را فسرده می بینی چون باران بر آن بفرستیم، در اهتزاز آید و نمو کند و از هر گونه گیاه بهجت انگیز برویاند. و اینها دلیل بر آن است که خدا حق است، مردگان را زنده می سازد و برهر کاری تواناست. و نیز قیامت خواهد آمد، شکی در آن نیست و خدا همه کسانی را که در گورها هستند زنده می کند. از مردم کسی است که بی هیچ دانشی و هیچ

راهنمایی و هیچ کتاب روشنی بخشی در باره خدا مجادله می کند. گردن را به تکبر به یکسو می پیچاند تا مردم را از راه خدا گمراه سازد نصیب او در دنیا خواری است و در روز قیامت عذاب آتش را به او می چشانیم: این کیفر کارهایی است که پیش از این کرده ای و خدا به بندگانش ستم نمی کند. و از میان مردم کسی است که خدا را با تردید می پرستد اگر خیری به او رسد دلش بدان آرام گیرد و اگر آزمایشی پیش آید رخ برتابد در دنیا وآخرت زیان بیند و آن زیانی آشکار است. سوای خدا کسی را می خواند که نه زیانی به او می رساند و نه سودی و این گمراهیی است بی انتها. کسی را می خواند که زیانش نزدیک تر از سود اوست چه بد دوستداری است و چه بد مصاحبی است. خدا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند به بهشتهایی که در آن نهرها جاری است داخل می سازد و خدا هر چه خواهد همان می کند. کسی که می پندارد که خدا در دنیا و آخرت یاریش نخواهد کرد، خویشتن رابا ریسمانی از آسمان بیاویزد سپس آن را ببرد و بنگرد که آیا این حیله خشمش را از میان خواهد برد؟ بدین سان قرآن را نازل کردیم، با آیاتی روشنگر و خدا هر کس را که بخواهد هدایت می کند. **خدا میان آنان که ایمان آورده اند و آنان که کیش یهود یا صابئان یا نصاری یا مجوس برگزیده اند و آنان که مشرک شده اند، در روز قیامت حکم می کند زیرا او بر هر کاری ناظر است.** آیا ندیده ای که هر کس در آسمانها و هر کس که در زمین است و آفتاب و ماه و ستارگان و کوهها و درختان و جنبندگان و بسیاری از مردم خدا را سجده می کنند؟ و بر بسیاری عذاب محقق شده و هر که را خدا خوار سازد، هیچ کس گرامیش نمی دارد زیرا خدا هر چه بخواهد همان می کند. این دو گروه در باره پروردگارشان به خصومت برخاسته اند برای آنان که کافرند جامه هایی از آتش بریده اند و از بالا بر سرشان آب جوشان می ریزند. بدان آب جوشان هر چه در درون شکم دارند و نیز پوستهایشان گداخته می شود، و نیز برای آنهاست گرزهایی آهنین. هر گاه که خواهند از آن عذاب، از آن اندوه بیرون آیند، بار دیگر آنان را بدان بازگردانند که: بچشید عذاب آتش سوزنده را. خدا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند به بهشتهایی که در آن نهرها

جاری است داخل می سازد در آنجا با دستبندهایی از طلا و مروارید آراسته شوند و لباسشان از حریر است. آنان به آن سخن پاک و به راه خداوند ستودنی راهنمایی شده اند. **آنهایی را که کافر شدند و مردم را از راه خدا و مسجدالحرام که برای مردم چه مقیم و چه غریب یکسان است باز می دارند و نیز هر که را در آنجا قصد کجروی یا ستمکاری داشته باشد، عذاب دردآور می چشانیم. و مکان خانه را برای ابراهیم آشکار کردیم و گفتیم : هیچ چیز را شریک من مساز و خانه مرا برای طواف کنندگان و بر پای ایستادگان و راکعان و ساجدان پاکیزه بدار. و مردم را به حج فرا خوان تا پیاده یا سوار بر شتران تکیده از راههای دور نزد تو بیایند.** تا سودهایی را که از آن آنهاست ببینند و نام خدا را در روزهایی معین، به هنگام ذبح چارپایانی که خدا رزق آنها ساخته، یاد کنند پس از آنها بخورید و بینوایان فقیر را نیز اطعام کنید. سپس چرک از خود دور کنند و نذرهای خویش را ادا کنند و بر آن خانه کهنسال طواف کنند. همچنین هر کس دست از حرام بدارد، در نزد پروردگارش برایش بهتر است و چارپایان بر شما حلالند مگر آنهایی که برایتان خوانده شده، پس از بتهای پلید و سخن باطل و دروغ اجتناب ورزید. روی آوردگان به خدا باشید و شرک نیاوردگان به او، و هر کس که به خداشرک آورد، چونان کسی است که از آسمان فرو افتد و مرغ او را برباید یا بادش به مکانی دور اندازد. آری، کسانی که شعایر خدا را بزرگ می شمارند کارشان نشان پرهیزگاری دلهایشان باشد. از آن شتران قربانی تا زمانی معین سود برید، سپس جای قربانیشان در آن خانه کهنسال است. برای هر امتی رسم قربانی کردنی نهادیم تا بدان سبب که خدا از چارپایان روزیشان داده است، نام او را بر زبان رانند پس خدای شما خدایی یکتاست، در برابر او تسلیم شوید و تواضع کنندگان را بشارت ده، آنان که چون نام خدا برده شود در دل بترسند و بدان هنگام که به آنها مصیبتی رسد شکیبایانند و نماز می گزارند وازآنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند. شتران قربانی را برای شما از شعایر خدا قرار دادیم شما را در آن خیری است و همچنان که برپای ایستاده اند نام خدا را بر آنها بخوانید و چون پهلویشان بر زمین رسید از آنها بخورید و فقیران قانع و گدایان را اطعام کنید اینها را برای

شما رام کردیم باشد که سپاسگزاری کنید. گوشت و خون این شتران به خدا نمی رسد آنچه به او می رسد پرهیزگاری شماست همچنین آنها را رام شما ساخت تا خدا را به شکرانه آنکه هدایتتان کرده است، به بزرگی یاد کنید و نیکوکاران را بشارت ده. خدا از کسانی که ایمان آورده اند دفاع می کند، و خدا خیانتکاران ناسپاس را دوست ندارد. **به کسانی که به جنگ بر سرشان تاخت آورده اند و مورد ستم قرار گرفته اند، رخصت داده شد و خدا بر پیروز گردانیدنشان تواناست. آنهایی که به ناحق از دیارشان رانده شده اند جز آن بود که می گفتند: پروردگار ما خدای یکتاست؟ و اگر خدا بعضی را به وسیله بعضی دیگر دفع نکرده بود، دیرها و کلیساها و کنشتها و مسجدهایی که نام خدا به فراوانی در آن برده می شود ویران می گردید و خدا هر کس را که یاریش کند، یاری می کند و خدا توانا و پیروزمند است.** همان کسان که اگر در زمین مکانتشان دهیم نماز می گزارند و زکات می دهند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند و سرانجام همه کارها با خداست. اگر اینان تو را تکذیب کرده اند، پیش از آنها قوم نوح و عاد و ثمود نیز تکذیب کرده اند، و نیز قوم ابراهیم و قوم لوط، و مردم مدین و موسی نیز تکذیب گردید، من به کافران مهلت دادم، آنگاه آنها را فرو گرفتم و عقوبت من چگونه بود؟ چه بسیار قریه هایی ستم پیشه را هلاک کردیم و سقفهایشان فرو ریخت و چه بسیار چاهها که بیکاره ماند و قصرهای رفیع گچکاری شده بی صاحب. آیا در زمین سیر نمی کنند تا صاحب دلهایی گردند که بدان تعقل کنند و گوشهایی که بدان بشنوند؟ زیرا چشمها نیستند که کور می شوند، بلکه دلهایی که در سینه ها جای دارند کور باشند. از تو به شتاب عذاب می طلبند و خدا هرگز وعده خود را خلاف نمی کند و یک روز از روزهای پروردگار تو برابر با هزار سال است از آن سان که می شمرید. چه بسیار قریه هایی را که ستم پیشه بودند و من مهلتشان دادم، آنگاه آنها را فرو گرفتم و بازگشت همه نزد من است. بگو: ای مردم، من برای شما بیم دهنده ای آشکارم. پس آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، آمرزش و رزقی کرامند است. و آنان که در رد آیات ما می کوشند و می خواهند ما را به عجز آورند، اهل جهنمند. **ما پیش از تو هیچ رسول یا نبیی را**

نفرستادیم مگر آنکه چون به خواندن آیات مشغول شد، شیطان در سخن او چیزی افکند و خدا آنچه را که شیطان افکنده بود نسخ کرد، سپس آیات خویش را استواری بخشید و خدا دانا و حکیم است. چنین شود، تا آنچه شیطان در سخن او افکنده برای کسانی که در قلبهایشان بیماری است و نیز سخت دلان، آزمایشی باشد، و ستمکاران در اختلافی بزرگ گرفتارند. و تا دانشمندان بدانند که قرآن به راستی از جانب پروردگار توست و بدان ایمان بیاورند و دلهایشان بدان آرام گیرد و خدا کسانی را که ایمان آورده اند به راه راست هدایت می کند. همواره کافران در آن شک می کنند تا آنگاه که قیامت ناگهان بر سرشان فرا رسد یا به عذاب روز بی شادمانی گرفتار آیند.
فرمانروایی در آن روز از آن خداست میانشان حکم می کند پس کسانی، که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، در بهشتهای پرنعمتند. و کسانی که کفر ورزیده اند و آیات ما را دروغ شمرده اند، برایشان عذابی است خوار کننده. و کسانی را که در راه خدا مهاجرت کردند، سپس کشته شدند یا خود مردند، خدا به رزقی نیکو روزی می دهد زیرا خدا بهترین روزی دهندگان است. آنان را به جایی در آورند که از آن خشنود باشند و هر آینه خدا دانا و شکیباست. هر کس عقوبت کند همچنان که او را عقوبت کرده اند، آنگاه بر او ستم کنند، خدا یاریش خواهد کرد زیرا خدا عفو کننده و آمرزنده است. این بدان سبب است که خدا از شب می کاهد و به روز می افزاید و از روز می کاهد و به شب می افزاید و خدا شنوا و بیناست. این بدان سبب است که خدا حق است و آنچه جز او به خدایی می خوانند باطل است و او بلند مرتبه و بزرگ است. آیا ندیده ای که خدا از آسمان باران فرستاد و زمین پر سبزه گردید؟ هر آینه خدا باریک بین و آگاه است. از آن اوست آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است اوست بی نیاز و درخور ستایش. **آیا ندیده ای که خدا هر چه را در روی زمین است مسخر شما کرده است و کشتیها در دریا به فرمان او می روند؟ و آسمان را نگه داشته که جز به فرمان او بر زمین نیفتد زیرا خدا را بر مردم رافت و مهربانی است. اوست آن که شما را زندگی بخشید و سپس بمیراند و باز زنده می سازد وآدمی ناسپاس است.** برای هر امتی آیینی نهادیم تا بر آن آیین باشد پس در این کار با تو، مجادله

نکنند و مردم را به پروردگار خود دعوت کن، زیرا تو به راستی بر راه راست گام می نهی. و اگر با تو مجادله کردند، بگو: خدا به هر کاری که می کنید آگاه تر است. در آنچه مورد اختلاف شماست، خدا در روز قیامت حکم خواهد کرد. آیا ندانسته ای که خدا هر چه را که در آسمانها و زمین است می داند ؟ و این در کتابی نوشته است، و کاری است بر خدا آسان. و سوای الله چیزی را می پرستند که هیچ دلیلی بر وجودش نازل نشده است، و هیچ دانشی بدان ندارند و ستمکاران یاوری ندارند. چون آیات روشنگر ما بر آنان خوانده شود، نشان انکار را بر چهره کافران می شناسی، چنان که نزدیک باشد بر آنان که آیات را می خوانند حمله ور شوند بگو: آیا شما را به چیزی بدتر از این آگاه کنم: آتش؟ خدا آن را به کسانی که ایمان نیاورده اند وعده داده است و آتش بد سرانجامی است. ای مردم، مثلی زده شد بدان گوش دهید، کسانی که آنها را به جای الله به خدایی می خوانید، اگر همه گرد آیند مگسی را نخواهند آفرید، و اگر مگسی چیزی از آنها برباید باز ستاندنش را نتوانند طالب و مطلوب هر دو ناتوانند. خدا را چنان که سزای اوست نشناختند هر آینه خدا نیرومند و پیروز است. خدا از میان فرشتگان و مردمان رسولانی بر می گزیند هر آینه خدا شنوا وبیناست. آنچه را که در پیش رویشان است و آنچه را که پشت سرشان است می داند و همه کارها بدو باز می گردد. ای کسانی که ایمان آورده اید، رکوع کنید و سجده کنید و پروردگارتان رابپرستید و کارهای نیک به جای آورید، باشد که رستگار گردید. در راه خداوند چنان که باید جهاد کنید او شما را برگزید و برایتان در دین هیچ تنگنایی پدید نیاورد کیش پدرتان ابراهیم است او پیش ازاین شما را مسلمان نامید تا این پیامبر بر شما گواه باشد و شما بر دیگرمردم گواه باشید پس نماز بگزارید و زکات بدهید و به خدا توسل جویید اوست مولای شما چه مولایی نیکو و چه یاوری نیکو .

104 منافقون سوره 63

به نام خدای بخشاینده مهربان

چون منافقان نزد تو آیند، گویند: شهادت می دهیم که تو پیامبر خدا هستی، خدا می داند که تو پیامبرش هستی و خدا شهادت می دهد

که منافقان دروغگویند. از سوگندهای خود سپری ساخته اند و از راه خدا اعراض کرده اند و به حقیقت، آنچه می کنند ناپسند است. این بدان سبب است که ایمان آوردند، سپس کافر شدند خدا نیز بر دلهاشان مهر نهاد و آنان در نمی یابند. چون آنها را ببینی تو را از ظاهرشان خوش می آید، و چون سخن بگویند به سخنشان گوش می دهی گویی چوبهایی هستند به دیوار تکیه داده هر آوازی را بر زیان خود می پندارند ایشان دشمنانند از آنها حذر کن خدایشان بکشد به کجا منحرف می شوند؟ چون به آنها گفته شود که بیایید تا پیامبر خدا برایتان آمرزش بخواهد، سر می پیچند می بینی که اعراض و گردنکشی می کنند. تفاوتی نکند، چه برایشان آمرزش بخواهی و چه آمرزش نخواهی خدایشان نخواهد آمرزید و خدا مردم نافرمان را هدایت نمی کند. اینان همانهایند که می گویند : برآنها که گرد پیامبر خدایند چیزی مدهید تا از گردش پراکنده شوند و حال آنکه خزاین آسمانها و زمین از آن خداست ولی **منافقان نمی فهمند. می گویند: چون به مدینه بازگردیم، صاحبان عزت، ذلیلان را از آنجا بیرون خواهند کرد، عزت از آن خدا و پیامبرش و مؤمنان است ولی منافقان نمی دانند**. ای کسانی که ایمان آورده اید، اموال و اولادتان شما را از ذکر خدا به خود مشغول ندارد، که هر که چنین کند زیانکار است. از آنچه روزیتان داده ایم در راه خدا انفاق کنید، پیش از آنکه یکی را مرگ فرا رسد و بگوید: ای پروردگار من، چرا مرگ مرا اندکی به تاخیر نینداختی تا صدقه دهم و از شایستگان باشم؟ چون کسی اجلش فرا رسد، خدا مرگ او را به تاخیر نمی افکند و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است.

105 مجادله سوره 58

به نام خدای بخشاینده مهربان

خدا سخن زنی را که در باره شوهرش با تو، به مجادله آمده است و به خدا شکوه می کند، شنید و خدا گفت وگوی شما را می شنود، زیرا شنوا و بیناست. از میان شما کسانی که زنانشان را ظهار می کنند بدانند که زنانشان، مادرانشان نشوند، مادرانشان فقط زنانی هستند که آنها را زاییده اند، و سخنی ناپسند و دروغ است که می گویند و

خدا از گناهان در گذرنده است و آمرزنده است. آنهایی که زنانشان را ظهار می کنند، آنگاه از آنچه گفته اند پشیمان می شوند، پیش از آنکه با یکدیگر تماس یابند، باید بنده ای آزاد کنند این پندی است که به شما می دهند و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. اما کسانی که بنده ای نیابند، پیش از آنکه با یکدیگر تماس یابند، باید دو ماه پی در پی روزه بدارند و آن که نتواند، شصت مسکین را طعام دهد و این بدان سبب است که به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید اینها حدود خداست و برای کافران عذابی است دردآور. کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت می ورزند ذلیل و خوار می شوند، همچنان که پیشینیانشان خوار شده اند ما آیاتی روشن نازل کردیم و کافران راعذابی است خوار کننده. روزی که خدا همگان را زنده می کند، آنان را از کاری که کرده اند آگاه می سازد خدا اعمال آنها را شماره کرده است، هر چند خود از یاد برده اند، و خدا ناظر بر هر چیزی است. آیا ندانسته ای که خدا هر چه را در آسمانها و زمین است می داند؟ هیچ سه کس با هم نجوا نکنند مگر آنکه خداوند چهارمین آنهاست و هیچ پنج کس نباشند مگر آنکه خداوند ششمین آنهاست و نه کمترازاین هر جا که باشند مگرخدا با آنهاست و نه بیشتر از این، مگر آنکه خدا با آنهاست سپس همه را در روز قیامت به کارهایی که کرده اند، آگاه می کند زیرا خدا بر همه چیز آگاه است. آیا آنها را که از نجوا منع شده بودند ندیدی که کاری را که از آن منع، شده بودند از سر گرفتند و بازهم برای گناه و دشمنی و نافرمانی از پیامبر با هم نجوا می کنند؟ و چون نزد تو می آیند، به گونه ای تو را سلام می گویند که خدا تو را بدان گونه سلام نگفته است، و در دل می گویند : چرا خدا ما را بدانچه می گوییم عذاب نمی کند ؟ جهنم برایشان کافی است بدان داخل می شوند، و این بد سرانجامی است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر با یکدیگر نجوا می کنید، در باب گناه و دشمنی و نافرمانی از پیامبر نجوا مکنید، بلکه در باب نیکی و پرهیزگاری نجوا کنید از آن خدایی که همگان نزد او گرد می آیید بترسید**. هر آینه نجوا کردن کار شیطان است که می خواهد مؤمنان را محزون کند و حال آنکه هیچ زیانی، جز به فرمان خداوند، به آنها نمی رساند و مؤمنان باید که بر خدا توکل کنند. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون شما را گویند

در مجالس جای باز کنید، جای باز کنید تا خدا در کار شما گشایش دهد و چون گویند که برخیزید، برخیزید خدا آنهایی را که ایمان آورده اند و کسانی را که دانش یافته اند به درجاتی برافرازد، و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون خواهید که با پیامبر نجوا کنید، پیش از نجوا کردنتان صدقه بدهید این برای شما بهتر و پاکیزه تر است و اگر برای صدقه چیزی نیافتید، خدا آمرزنده و مهربان است. آیا ترسیدید پیش از نجوا کردن صدقه ها بدهید؟ حال که صدقه نداده اید و خدا هم توبه شما را پذیرفته است، پس نماز بگزارید و زکات بدهید و ازخدا و پیامبرش اطاعت کنید، که خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. آیا ندیده ای آن کسان را که با مردمی که خدا بر آنها خشم گرفته بود، دوستی ورزیدند؟ اینان نه از شمایند و نه از ایشان و خود می دانند که بردروغ سوگند می خوردند. خدا برایشان عذابی سخت آماده کرده است زیرا کارهایی که می کنند ناپسند است. از سوگندهایشان سپری ساخته اند و از راه خدا رویگردان شده اند پس برای آنهاست عذابی خوار کننده. اموال و اولادشان برایشان در برابر خشم خدا سود نکند اهل جهنمند و در آن جاودان. روزی که خدا همه آنها را زنده می کند، همچنان که برای شما قسم می خوردند برای او هم قسم خواهند خورد و می پندارند که سودی خواهند برد آگاه باشید که دروغگویانند. شیطان بر آنها چیره شده است و نام خدا را از یادشان برده است ایشان حزب شیطانند آگاه باش که حزب شیطان زیان کنندگانند. کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت می ورزند در زمره ذلیل شدگانند. خدا مقرر داشته که: البته من و پیامبرانم پیروز می شویم زیرا خدا توانا و پیروزمند است. نمی یابی مردمی را که به خدا و روز قیامت ایمان آورده باشند، ولی با کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت می ورزند دوستی کنند، هر چند آن مخالفان، پدران یا فرزندان یا برادران و یا قبیله آنها باشند خدا بر دلشان رقم ایمان زده و به روحی از خود یاریشان کرده است و آنها را به بهشتهایی که در آن نهرها جاری است در آورد در آنجا جاودانه باشند خدا از آنها خشنود است و آنان نیز از خدا خشنودند اینان حزب خدایند، آگاه باش که حزب خدا رستگارانند.

به نام خدای بخشاینده مهربان
ای کسانی که ایمان آورده اید، بر خدا و پیامبر او پیشی مگیرید و از خدا بترسید، زیرا خدا شنوا و داناست. ای کسانی که ایمان آورده اید، صدای خود را از صدای پیامبر بلندتر مکنید و همچنان که با یکدیگر بلند سخن می گویید با او به آواز بلند سخن مگویید، که اعمالتان ناچیز شود و آگاه نشوید. کسانی که در نزد پیامبر خدا صدایشان را پایین می آورند همانهایند که خدا دلهایشان را به تقوی آزموده است آنهاراست آمرزش و مزد بسیار. آنهایی که از آن سوی حجره ها ندایت می دهند بیشتر بی خردانند. اگر صبر می کردند تا تو خود بیرون می آمدی و نزد آنها می رفتی برایشان بهتر می بود و خدا آمرزنده مهربان است. ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر فاسقی برایتان خبری آورد تحقیق کنید، مباد از روی نادانی به مردمی آسیب برسانید، آنگاه از کاری که کرده اید پشیمان شوید. و بدانید که پیامبر خدا در میان شماست اگر در بسیاری از امور از شما فرمان ببرد به رنج می افتید ولی خدا ایمان را محبوب شما ساخت و آن رادر دلتان بیاراست و کفر و فسق و عصیان را در نظرتان مکروه گردانید اینان خود راه یافتگانند. بخشش و نعمتی است از جانب خدا، و خدا دانا و حکیم است. و اگر دو گروه از مؤمنان با یکدیگر به جنگ برخاستند، میانشان آشتی افکنید و اگر یک گروه بر دیگری تعدی کرد با آن که تعدی کرده است بجنگید تا به فرمان خدا بازگردد پس اگر بازگشت، میانشان صلحی عادلانه برقرار کنید و عدالت ورزید که خدا عادلان را دوست دارد. هر آینه مؤمنان برادرانند میان برادرانتان آشتی بیفکنید و از خدا بترسید، باشد که بر شما رحمت آرد. ای کسانی که ایمان آورده اید، مباد که گروهی از مردان گروه دیگر را مسخره کند، شاید آن مسخره شدگان بهتر از آنها باشند و مباد که گروهی از زنان گروه دیگر را مسخره کند، شاید آن مسخره شدگان بهتر از آنها باشند و از هم عیبجویی مکنید و یکدیگر را به القاب زشت مخوانید، بد است عنوان فسق، پس از ایمان آوردن و کسانی که توبه نمی کنند خود ستمکارانند. **ای کسانی که ایمان آورده اید، از گمان فراوان بپرهیزید زیرا پاره ای از گمانها در**

حد گناه است و در کارهای پنهانی یکدیگر جست و جو مکنید و از یکدیگر غیبت مکنید آیا هیچ یک از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟ پس آن را ناخوش خواهید داشت و از خدا بترسید، زیرا خدا توبه پذیر و مهربان است. ای مردم، ما شما را از نری و ماده ای بیافریدیم و شما را جماعتها و قبیله ها کردیم تا یکدیگر را بشناسید هر آینه گرامی ترین شما نزد خدا، پرهیزگارترین شماست خدا دانا و کاردان است. اعراب بادیه نشین گفتند: ایمان آوردیم بگو: ایمان نیاورده اید، بگویید که تسلیم شده ایم، و هنوز ایمان در دلهایتان داخل نشده است و اگر خدا و پیامبرش را اطاعت کنید از ثواب اعمال شما کاسته نمی شود، زیرا خدا آمرزنده و مهربان است. مؤمنان کسانی هستند که به خدا و پیامبر او ایمان آورده اند و دیگر شک، نکرده اند، و با مال و جان خویش در راه خدا جهاد کرده اند اینان راستگویانند. بگو: آیا می خواهید خدا را از دینداری خویش آگاه کنید؟ حال آنکه خدا از هر چه در آسمانها و هر چه در زمین است آگاه است و او به هر چیزی عالم است. از اینکه اسلام آورده اند بر تو منت می گذارند، بگو: به خاطر اسلامتان بر من منت مگذارید، بلکه خدا بدان سبب که شما را به ایمان راه نموده است بر شما منت می نهد، اگر راست می گویید. هر آینه خدا نهان آسمانها و زمین را می داند و به هر کاری که می کنید بیناست.

107 تحریم سوره 66

به نام خدای بخشاینده مهربان

ای پیامبر، چرا چیزی را که خدا بر تو، حلال کرده است، به خاطر خشنود ساختن زنانت بر خود حرام می کنی؟ و خدا آمرزنده و مهربان است. خدا برای شما گشودن سوگندهایتان را مقرر داشته است خداست یاور شما و اوست دانا و حکیم. **آنگاه که پیامبر با یکی از زنان خود رازی در میان نهاد، چون آن زن آن راز با دیگری باز گفت، خدا پیامبر را از آن آگاه ساخت و او پاره ای ازآن راز را بر آن زن آشکار کرد و از افشای پاره ای دیگر سر باز زد، زن گفت: چه کسی تو را از این ماجرا آگاه کرده است؟ گفت: آن خدای دانای آگاه به من خبر داده است. اگر شما دو زن توبه کنید بهتر است، زیرا**

دلهایتان از حق بازگشته است و اگر برای آزارش همدست شوید، خدا یاور اوست و نیز جبرئیل و مؤمنان شایسته و فرشتگان از آن پس یاور او خواهند بود. شاید اگر شما را طلاق گوید پروردگارش به جای شما زنانی بهتر از شمایش بدهد، زنانی مسلمان، مؤمن، فرمانبردار، توبه کننده، اهل عبادت و روزه گرفتن، خواه شوهر کرده، خواه باکره. ای کسانی که ایمان آورده اید، خود و خانواده خود را از آتشی که هیزم آن مردم و سنگها هستند نگه دارید فرشتگانی درشت گفتار و سختگیر بر آن آتش موکلند هر چه خدا بگوید نافرمانی نمی کنند و همان می کنند که به آن مامور شده اند. ای کافران، در آن روز پوزش مخواهید جز این نیست که شما را برابر کاری که کرده اید کیفر می دهند. ای کسانی که ایمان آورده اید، به درگاه خدا توبه کنید، توبه ای از روی اخلاص باشد که پروردگارتان گناهانتان را محو کند و شما را به بهشتهایی داخل کند که در آن نهرها جاری است در آن روز، خدا پیامبر و کسانی را که با او ایمان آورده اند فرو نگذارد و نورشان پیشاپیش و سمت راستشان درحرکت باشد میگویند: ای پروردگار ما، نور ما را برای ما به کمال رسان و ما را بیامرز، که تو بر هر کاری توانا هستی. **ای پیامبر، با کفار و منافقان جهاد کن و بر آنها سخت بگیر، جایگاهشان جهنم است که بد سرانجامی است.** خدا برای کافران مثل زن نوح و زن لوط را می آورد که هر دو در نکاح دو تن از بندگان صالح ما بودند و به آن دو خیانت ورزیدند و آنها نتوانستند از زنان خود دفع عذاب کنند و گفته شد: با دیگران به آتش در آیید. و خدا برای کسانی که ایمان آورده اند، زن فرعون را مثل می زند آنگاه که گفت: ای پروردگار من، برای من در بهشت نزد خود خانه ای بنا کن و مرا از فرعون و عملش نجات ده و مرا از مردم ستمکاره برهان. و مریم دختر عمران را که شرمگاه خویش را از زنا نگه داشت و ما از روح خود در آن دمیدیم و او کلمات پروردگار خود و کتابهایش را تصدیق کرد و او از فرمانبرداران بود.

108 تغابن سوره 64

به نام خدای بخشاینده مهربان
خدا را تسبیح می گویند هر چه در آسمانها، و هر چه در زمین است فرمانروایی از آن اوست و حمد سزاوار اوست و او بر هر چیزی تواناست. اوست که شما را بیافرید بعضی از شما کافر، و بعضی مؤمنند و کارهایی را که می کنید می بیند. آسمانها و زمین را به حق بیافرید و شما را تصویر کرد و نیکو تصویر کرد و سرانجام همه به سوی اوست. هر چه را در آسمانها و زمین است می داند و به آنچه پنهان می دارید یا آشکار می سازید آگاه است، و خدا به هر چه در دلها می گذرد عالم است. آیا شما را خبر کسانی که از این پیش کافر شده بودند نرسیده است؟ عقوبت عملشان را چشیدند و ایشان راست عذابی دردآور. این به کیفر آن بود که پیامبرانشان با دلیلهای روشن بر آنان مبعوث شدند و آنها گفتند: آیا آدمیان ما را هدایت می کنند؟ پس انکار کردند ورویگردان گشتند و خدا بی نیاز است، که توانگر و در خور ستایش است. کافران پنداشتند که آنها را زنده نمی کنند بگو: آری، به پروردگارم سوگند که شما را زنده می کنند تا به کارهایی که کرده اید آگاه سازند و این بر خدا آسان است. پس به خدا و پیامبرش و این نور که نازل کرده ایم ایمان بیاورید و خدا به کارهایی که می کنید آگاه است. روزی که همه شما را در محشر گرد آورد، آن روز روز مغبونی است و هر که به خدا ایمان بیاورد و کار شایسته کند، گناهانش را می ریزد و به بهشتهایی که در آن نهرها جاری است داخل کند آنجا جاودانه خواهند بود این کامیابی بزرگی است. **وآنان که کفر ورزیدند و آیات ما را تکذیب کردند اهل آتشند درآن جاودانه اند و جهنم بد سرانجامی است.** هیچ مصیبتی جز به فرمان خدا به کسی نمی رسد و هر که به خدا ایمان بیاورد، خدا قلبش را هدایت می کند و خدا به هر چیزی داناست. خدا را اطاعت کنید و پیامبر را اطاعت کنید پس اگر شما اعراض کنید، بر فرستاده ما وظیفه ای جز رسانیدن پیام آشکار نیست. خدای یکتاست که هیچ خدایی جز او نیست، مؤمنان البته بر خدای یکتا توکل کنند. ای کسانی که ایمان آورده اید، بعضی از زنان و فرزندانتان دشمن شما هستند از آنها حذر کنید و اگر عفو کنید و چشم بپوشید و گناهشان پوشیده دارید، خدا آمرزنده و مهربان است. جز این نیست که اموال و اولاد شما

آزمایشی هستند و حال آنکه مزد فراوان نزد خداست. تا توانید از خدا بترسید و گوش فرا دارید و اطاعت کنید و به سود خود از مالتان انفاق کنید و آنان که از حرص نفس خویش در امان مانده اند رستگارند.
اگر به خدا قرض الحسنه دهید برایتان دو برابرش خواهد کرد و شما را می آمرزد که او شکر پذیرنده و بردبار است. دانای نهان و آشکار است، پیروزمند و حکیم است.

109 صف سوره 61

به نام خدای بخشاینده مهربان
خدا را تسبیح گویند هر چه در آسمانها و در زمین است و اوست پیروزمند و حکیم. ای کسانی که ایمان آورده اید، چرا سخنانی می گویید که به کارشان نمی بندید؟ خداوند سخت به خشم می آید که چیزی بگویید و به جای نیاورید. **خدا دوست دارد کسانی را که در راه او در صفی همانند دیواری که اجزایش را با سرب به هم پیوند داده باشند می جنگند**. و موسی به قوم خود گفت: ای قوم من، چرا مرا می آزارید، حال آنکه می دانید که من پیامبر خدا بر شما هستم؟ چون از حق رویگردان شدند خدا نیز دلهاشان را از حق بگردانید و خدا مردم نافرمان را هدایت نمی کند. **و عیسی بن مریم گفت: ای بنی اسرائیل، من پیامبر خدا بر شما هستم، توراتی را که پیش از من بوده است تصدیق می کنم، و به پیامبری که بعد ازمن می آید و نامش احمد است، بشارتتان می دهم چون آن پیامبر با آیات روشن خود آمد، گفتند: این جادویی است آشکار**. کیست ستمکارتر از آن کس که به خدا دروغ می بندد، در حالی که او را به اسلام دعوت می کنند؟ و خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. می خواهند نور خدا را به دهانهایشان خاموش کنند ولی خدا کامل کننده نورخویش است، اگر چه کافران را ناخوش آید. اوست آن خدایی که پیامبر خود را همراه با هدایت و دین راستین بفرستاد تا او را بر همه ادیان پیروز گرداند، هر چند مشرکان را ناخوش آید. ای کسانی که ایمان آورده اید، آیا شما را به تجارتی که از عذاب دردآوررهاییتان دهد راه بنمایم؟ **به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید، و در راه خدا با مال و جان خویش جهاد کنید و این برای شما بهتر است، اگر دانا باشید.** گناهان شما را

می آمرزد و به بهشتهایی که درونش نهرها جاری است و نیزخانه هایی خوش و پاکیزه در بهشتهای جاوید داخل می کند، و این پیروزی بزرگی است. **و نعمتی دیگر که دوستش دارید: نصرتی است از جانب خداوند و فتحی نزدیک و مؤمنان را بشارت ده.** ای کسانی که ایمان آورده اید، یاران خدا باشید، همچنان که عیسی بن مریم به حواریان گفت: چه کسانی مرا در راه خدا یاری می کنند ؟ حواریان گفتند: ما یاران خدا هستیم پس گروهی از بنی اسرائیل ایمان آوردند و گروهی کافر شدند، ما کسانی را که ایمان آورده بودند بر ضد دشمنانشان مدد کردیم تا پیروز شدند.

110 جمعه سوره 62

به نام خدای بخشاینده مهربان

خدا را تسبیح می گویند هر چه در آسمانها، و هر چه در زمین است، آن فرمانروای پاک از عیب را، آن پیروزمند حکیم را. اوست خدایی که به میان مردمی بی کتاب پیامبری از خودشان مبعوث داشت تا آیاتش را بر آنها بخواند و کتاب و حکمتشان بیاموزد اگر چه پیش ازآن در گمراهی آشکار بودند و بر گروهی دیگر که هنوز به آنها نپیوسته اند و اوست پیروزمند و حکیم. این نعمت خداست که به هر که خواهد ارزانیش دارد و خدا را بخشایشی بزرگ است. **مثل کسانی که تورات بر آنها تحمیل گشته و بدان عمل نمی کنند مثل آن خراست که کتابهایی را حمل می کند، بد داستانی است داستان مردمی که آیات خدا را دروغ می شمرده اند و خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. بگو: ای قوم یهود، هر گاه می پندارید که شما دوستان خدا هستید، نه، مردم دیگر، پس تمنای مرگ کنید اگر راست می گویید.** و آنان به سبب اعمالی که پیش از این مرتکب شده اند، هرگز تمنای مرگ نخواهند کرد و خدا به ستمکاران داناست. بگو: آن مرگی که از آن می گریزید شما را درخواهد یافت و شما را نزد آن دانای نهان و آشکارا بر می گردانند تا به کارهایی که کرده اید آگاهتان سازد. **ای کسانی که ایمان آورده اید، چون ندای نماز روز جمعه در دهند،**

به نماز بشتابید و داد و ستد را رها کنید اگر دانا باشید، این کار برایتان بهتر است. و چون نماز پایان یافت، در زمین پراکنده شوید و رزق خدا را طلب کنید و فراوانش یاد کنید باشد که رستگار شوید. و چون تجارتی یا بازیچه ای بینند پراکنده می شوند و به جانب آن می روند و تو را همچنان ایستاده رها می کنند بگو: آنچه در نزد خداست از بازیچه و تجارت بهتر است و خدا بهترین روزی دهندگان است.

111 فتح سوره 48

به نام خدای بخشاینده مهربان

ما برای تو پیروزی نمایانی را مقدر کرده ایم. تا خدا گناه تو را آنچه پیش از این بوده و آنچه پس از این باشد برای تو بیامرزد و نعمت خود را بر تو تمام کند و تو را به صراط مستقیم راه نماید. و خدا یاریت کند یاری کردنی پیروزمندانه. اوست که بر دلهای مؤمنان آرامش فرستاد تا بر ایمانشان پیوسته بیفزاید و از آن خداست لشکرهای آسمانها و زمین، و خدا دانا و حکیم است. و تا مردان و زنان مؤمن را به بهشتهایی داخل کند که در آن نهرها جاری است و در آنجا جاویدانند و گناهانشان را بزداید و این در نزد خدا کامیابی بزرگی است. و مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را که بر خدا بدگمانند، عذاب کند بر گردشان بدی حلقه زند و خدا بر آنها خشم گرفت و لعنتشان کرد وجهنم را برایشان آماده کرده است و جهنم بد سرانجامی است. از آن خداست لشکرهای آسمانها و زمین و خدا پیروزمند و حکیم است. تو را گواه و مژده دهنده و بیم دهنده فرستاده ایم. تا به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید و یاریش کنید و بزرگش دارید و خدا را صبحگاه و شامگاه تسبیح گویید. آنان که با تو بیعت می کنند جز این نیست که با خدا بیعت می کنند، دست خدا روی دستهایشان است و هر که بیعت را بشکند، به زیان خود شکسته است و هرکه بدان بیعت که با خدا بسته است وفا کند، او را مزدی کرامند دهد. **از اعراب بادیه نشین، آنان که از جنگ تخلف کرده اند به تو خواهند گفت: دارایی و کسان ما، ما را از جنگ بازداشتند، پس برای ما آمرزش بخواه، به زبان چیزی می گویند که در دلشان نیست بگو: اگر خدا برایتان زیانی بخواهد یا سودی بخواهد، چه کسی می**

تواند در برابر خدا آن را دیگرگون کند؟ بلکه اوست که به کارهایتان آگاه است. یا می پنداشتید که پیامبر و مؤمنان هرگز نزد کسانشان باز نخواهند گشت و دل به این خوش کرده بودید، پندار بدی داشته اید و مردمی سزاوار هلاکت بوده اید. و هر کس به خدا و پیامبرش ایمان نیاورده است، بداند که برای کافران آتشی سوزان آماده کرده ایم. از آن خداست فرمانروایی آسمانها و زمین هر که را بخواهد می آمرزد و هر که را بخواهد عذاب می کند، و خدا آمرزنده و مهربان است. چون برای گرفتن غنایم به راه بیفتید، آنان که از جنگ تخلف ورزیده اند خواهند گفت: بگذارید تا ما هم از پی شما بیاییم می خواهند سخن خدا را دیگرگون کنند بگو: شما هرگز از پی ما نخواهید آمد خدا از پیش چنین گفته است سپس خواهند گفت: بلکه بر ما حسد می برید؟ نه، اینان جز اندکی نمی فهمند. **به اعراب بادیه نشین که از جنگ تخلف ورزیده اند، بگو: به زودی برای جنگ با مردمی سخت نیرومند فرا خوانده می شوید که با آنها بجنگید یا مسلمان شوند اگر اطاعت کنید خدایتان پاداشی نیکو خواهد داد و اگر همچنان که پیش از این سر بر تافته اید، سر برتابید شما را به عذابی دردآورعذاب می کند**. بر کور حرجی نیست و بر لنگ حرجی نیست و بر بیمار حرجی نیست و هرکه از خدا و پیامبرش اطاعت کند، او را به بهشتهایی داخل می کند که درآن نهرها روان است و هر که سر برتابد به عذابی دردآورش عذاب می کند. **خدا از مؤمنان آن هنگام که در زیر درخت با تو بیعت کردند، خشنود گشت و دانست که در دلشان چه می گذرد پس آرامش بر آنها نازل کرد و به فتحی نزدیک پاداششان داد، و به غنیمتهایی بسیار که به دست می آورند و خدا پیروزمند و حکیم است. خدا به شما وعده غنایم بسیار داده است که به چنگ می آورید، و این غنیمت را زودتر ارزانی داشت و شما را از آسیب مردمان امان بخشید، تا برای مؤمنان عبرتی باشد و به راه راست هدایتتان کند. و غنایم دیگری که هنوز به آنها دست نیافته اید هر آینه خدا به آن احاطه دارد و او بر هر کاری تواناست**. و اگر کافران با شما به جنگ برخیزند، پشت کرده بگریزند و دیگر هیچ دوست و یاریگری نمی یابند. این سنت خداست که از پیش چنین بوده است و تو در سنت خدا دگرگونی نخواهی یافت. اوست که چون

در بطن مکه بر آنها پیروزیتان داد، دست آنها را از شما و دست شما را از آنها بازداشت و خدا به کارهایی که می کردید آگاه و بینا بود.
ایشان همانهایند که کفر ورزیدند و شما را از مسجدالحرام بازداشتند و نگذاشتند که قربانی به قربانگاهش برسد اگر مردان مسلمان و زنان مسلمانی که آنها را نمی شناسید در میان آنها نبودند و بیم آن نبود که آنها را زیرپای درنوردید و نادانسته مرتکب گناه شوید، خدا دست شما را از آنها باز نمی داشت و خدا هر که را بخواهد مشمول رحمت خود گرداند اگر از یکدیگر جدا می بودند، کافرانشان را به عذابی دردآور عذاب می کردیم. آنگاه که کافران تصمیم گرفتند که دل به تعصب، تعصب جاهلی سپارند، خدا نیز آرامش خود را بر دل پیامبرش و مؤمنان فرو فرستاد و به تقوی الزامشان کرد که آنان به تقوی سزاوارتر و شایسته تر بودند و خدا بر هر چیزی داناست. خدا رؤیای پیامبرش را به صدق پیوست که گفته بود: اگر خدا بخواهد، ایمن گروهی سر تراشیده و گروهی موی کوتاه کرده، بی هیچ بیمی به مسجدالحرام داخل می شوید او چیزها می دانست که شما نمی دانستید و جز آن در همین نزدیکی فتحی نصیب شما کرده بود. اوست که پیامبرش را به هدایت و دین حق فرستاد تا آن دین را بر همه ادیان پیروز گرداند و خدا شهادت را کافی است. محمد پیامبر خدا، و کسانی که با او هستند بر کافران سختگیرند و با یکدیگر مهربان، آنان را بینی که رکوع می کنند، به سجده می آیند و جویای فضل و خشنودی خدا هستند نشانشان اثر سجده ای است که بر چهره آنهاست این است وصفشان در تورات و در انجیل، که چون کِشته ای هستند که جوانه بزند و آن جوانه محکم شود و بر پاهای خود بایستد و کشاورزان را به شگفتی وا دارد، تا آنجا که کافران را به خشم آورد خدا از میان آنها کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند به آمرزش و پاداشی بزرگ وعده داده است.

112 مائده سوره 5

به نام خدای بخشاینده مهربان
ای کسانی که ایمان آورده اید، به پیمانها وفا کنید، حیوانات چهارپا
391مگر آنهایی که از این پس برایتان گفته می شود، بر شما حلال

شده اند و آنچه را که در حال احرام صید می کنید حلال مشمارید خدا به هر چه می خواهد حکم می کند. ای کسانی که ایمان آورده اید، شعایر خدا و ماه حرام و قربانی را چه بدون قلاده و چه با قلاده حرمت مشکنید و آزار آنان را که به طلب روزی و خشنودی پروردگارشان آهنگ بیت الحرام کرده اند، روا مدارید و چون از احرام به در آمدید صید کنید و دشمنی با قومی که می خواهند شما را از مسجدالحرام باز دارند وادارتان نسازد که از حد خویش تجاوز کنید، و در نیکوکاری و پرهیز همکاری کنید نه در گناه و تجاوز و از خدای بترسید که او به سختی عقوبت می کند. حرام شد بر شما مردار و خون و گوشت خوک و هر حیوانی که به هنگام کشتنش، نام دیگری جز الله را بر او بگویند، و آنچه خفه شده باشد یا به سنگ زده باشند یا از بالا در افتاده باشد یا به شاخ حیوانی دیگر بمیرد یا درندگان از آن خورده باشند، مگر آنکه ذبحش کنید و نیز هر چه بر آستان بتان ذبح شود و آنچه به وسیله تیرهای قمار قسمت کنید که این کار خود نافرمانی است امروز کافران از بازگشت شما از دین خویش نومید شده اند از آنان مترسید از من بترسید امروز دین شما را به کمال رسانیدم و نعمت خود بر شما تمام کردم و اسلام را دین شما برگزیدم پس هر که در گرسنگی بی چاره ماند بی آنکه قصد گناه داشته باشد، بداند که خدا آمرزنده و مهربان است. از تو می پرسند که چه چیزهایی بر آنها حلال شده است بگو: چیزهای پاکیزه، بر شما حلال شده و نیز خوردن صید آن حیوان که به آن صید کردن آموخته اید، چون پرندگان شکاری و سگان شکاری، هر گاه آنها را بدان سان که خدایتان آموخته است تعلیم داده باشید از آن صید که برایتان می گیرند و نگه می دارند بخورید و نام خدا را بر آن بخوانید و از خدا بترسید که او سریع الحساب است. **امروز چیزهای پاکیزه بر شما حلال شده است طعام اهل کتاب بر شما حلال است و طعام شما نیز بر آنها حلال است و نیز زنان پارسای مؤمنه و زنان پارسای اهل کتاب، هر گاه مهرشان را بپردازید، به طور زناشویی نه زناکاری و دوست گیری، بر شما حلالند و هر کس که به اسلام کافر شود عملش ناچیز شود و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.** ای کسانی که ایمان آورده اید، چون به نماز برخاستید، صورت و دستهایتان، را تا آرنج بشویید

و سر و پاهایتان را تا قوزک مسح کنید و اگر جنب بودید خود را پاک سازید و اگر بیمار یا در سفر بودید یا از جای قضای حاجت آمده بودید یا با زنان نزدیکی کرده بودید و آب نیافتید با خاکی پاک تیمم کنید و صورت و دستهایتان را با آن مسح کنید خدا نمی خواهد شما دررنج افتید، بلکه می خواهد که شما را پاکیزه سازد و نعمتش را بر شما تمام کند، باشد که سپاس گزارید. نعمتی را که خدا به شما داده است، و پیمانی را که با شما بسته است، بدان هنگام که گفتید شنیدیم و فرمانبرداری کردیم، یاد آورید و از خدای بترسید که خدا به آنچه در دلها می گذرد آگاه است. ای کسانی که ایمان آورده اید، برای خدا، حق گفتن را بر پای خیزید و به عدل گواهی دهید دشمنی با گروهی دیگر وادارتان نکند که عدالت نورزید عدالت ورزید که به تقوی نزدیک تر است و از خدا بترسید که او به هر کاری که می کنید آگاه است. خدا به کسانی که ایمان آورده اند وکارهای نیکو کرده اند، وعده آمرزش و مزدی بزرگ داده است. و آنان که کافر شده اند و آیات ما را تکذیب کرده اند اهل جهنمند. ای کسانی که ایمان آورده اید، از نعمتی که خدا به شما ارزانی داشته است یاد کنید: آنگاه که گروهی قصد آن کردند تا بر شما دست یابند و خدا دست آنان را از شما کوتاه کرد از خدا بترسید و مؤمنان بر خدا توکل می کنند. خداوند از بنی اسرائیل پیمان گرفت و از میان آنان دوازده نقیب برانگیختیم و خدا گفت: اگر نماز بخوانید و زکات بدهید و به پیامبران من ایمان بیاورید و یاریشان کنید و به خدا قرض الحسنه بدهید، من با شمایم بدیهایتان را می زدایم و شما را به بهشتهایی داخل می کنم که در آن نهرها روان باشد و هر کس از شما که از آن پس کافر شود راه راست را گم کرده است. و اهل کتاب جز اندکی از آنها چون پیمانشان را شکستند، لعنتشان کردیم و دلهایشان را سخت گردانیدیم، کلمات را ازمعنی خود منحرف می سازند و از آن پند که به ایشان داده شده بود بهره خویش فراموش کرده اند و همواره از کارهای خائنانه شان آگاه می شوی عفوشان کن و از گناهشان در گذر که خدا نیکو کاران را دوست می دارد. و از کسانی که گفتند که ما نصرانی هستیم پیمان گرفتیم پس قسمتی از اندرزهایی را که به آنها داده بودیم فراموش کردند و ما نیز میان آنها تا روز قیامت کینه و دشمنی افکندیم به زودی خدا آنان

را از کارهایی که می کنند آگاه خواهد ساخت. **ای اهل کتاب، پیامبر ما نزد شما آمد تا بسیاری از کتاب خدا را که پنهان می داشتید برایتان بیان کند و از بسیاری در گذرد، و از جانب خدا نوری و کتابی صریح و آشکار بر شما نازل شده است. تا خدا بدان هر کس را که در پی خشنودی اوست به راههای سلامت هدایت کند و به فرمان خود از تاریکی به روشناییشان ببرد و آنان را به راه راست هدایت کند. آنان که گفتند که خدا همان مسیح پسر مریم است، کافر شدند بگوی: چه کسی می تواند عذاب خدا را دفع کند اگر اراده کند مسیح پسر مریم و مادرش و همه اهل زمین را به هلاکت رساند؟** از آن خداست فرمانروایی آسمانها و زمین و هر چه ما بین آنهاست آنچه می خواهد می آفریند و بر هر چیز تواناست. یهودیان و مسیحیان گفتند که ما فرزندان و دوستان خدا هستیم، بگوی: پس چرا شما را به پاداش گناهانتان عذاب می کند؟ بلکه شما انسانهایی از جمله آفریدگان هستید هرکس را که بخواهد می آمرزد و هرکس راکه بخواهد عذاب می کند و از آن خداست فرمانروایی آسمانها و زمین و آنچه در میان آنهاست و بازگشت همه به اوست. ای اهل کتاب، فرستاده ما در دورانی که پیامبرانی نبودند مبعوث شد تا حق را بر شما آشکار کند و نگویید که مژده دهنده و بیم دهنده ای بر ما مبعوث نشده است اینک آن مژده دهنده و بیم دهنده آمده است و خدا بر هرچیز تواناست. و موسی به قوم خود گفت: ای قوم من، نعمتی را که خدا بر شما ارزانی داشته است یاد کنید، که از میان شما پیامبران و پادشاهانی پدید آورد و به شما چیزهایی عنایت کرد که به هیچ یک از مردم جهان عنایت نکرده است. ای قوم من، به زمین مقدسی که خدا برایتان مقرر کرده است داخل شوید و باز پس مگردید که زیان دیده باز می گردید. گفتند: ای موسی، در آنجا مردمی جبارند و ما به آن سرزمین در نیاییم تا آنگاه که آن جباران بیرون شوند اگر آنان از آن سرزمین بیرون شوند، بدان داخل شویم. دو مرد از آنان که پرهیزگاری پیشه داشتند و خدا نعمتشان عطا کرده بود گفتند: از این دروازه بر آنان داخل شوید، و چون به شهر در آمدید شما پیروز خواهید شد و بر خدا توکل کنید اگر از مؤمنان هستید. گفتند: ای موسی، تا وقتی که جباران در آنجایند هرگز بدان شهر داخل، نخواهیم شد ما اینجا می نشینیم، تو و

پروردگارت بروید و با آنها نبرد کنید. گفت: ای پروردگار من، من تنها مالک نفس خویش و برادرم هستم میان من و این مردم نافرمان جدایی بینداز. خدا گفت: ورود به آن سرزمین به مدت چهل سال برایشان حرام شد و در آن بیابان سرگردان خواهند ماند پس برای این نافرمانان اندوهگین مباش. و داستان راستین دو پسر آدم را برایشان بخوان، آنگاه که قربانیی کردند از یکیشان پذیرفته آمد و از دیگری پذیرفته نشد، گفت: تو را می کشم، گفت: خدا قربانی پرهیزگاران را می پذیرد. اگر تو بر من دست گشایی و مرا بکشی، من بر تو دست نگشایم که تو را بکشم من از خدا که پروردگار جهانیان است می ترسم. می خواهم که هم گناه مرا به گردن گیری و هم گناه خود را تا از دوزخیان گردی که این است پاداش ستمکاران. نفسش او را به کشتن برادر ترغیب کرد و او را کشت و از زیانکاران گردید. خدا کلاغی را واداشت تا زمین را بکاود و به او بیاموزد که چگونه جسد برادر خود پنهان سازد گفت: وای بر من، در پنهان کردن جسد برادرم از این کلاغ هم عاجزترم و در زمره پشیمانان در آمد. **از این رو بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم که هر کس، کس دیگر را نه به قصاص، قتل کسی یا ارتکاب فسادی بر روی زمین بکشد، چنان است که همه مردم را کشته باشد** و هر کس که به او حیات بخشد چون کسی است که همه مردم را حیات بخشیده باشد و به تحقیق پیامبران ما همراه با دلایل روشن بر آنهامبعوث شدند، باز هم بسیاری از آنها همچنان بر روی زمین از حد خویش تجاوز می کردند. **جزای کسانی که با خدا و پیامبرش جنگ می کنند و در زمین به فساد می کوشند، آن است که کشته شوند، یا بر دار گردند یا دستها و پاهایشان یکی از چپ و یکی از راست بریده شود یا از سرزمین خود تبعید شوند.** اینها رسواییشان در این جهان است و در آخرت نیز به عذابی بزرگ گرفتار آیند. مگر کسانی که پیش از آنکه شما بر آنها دست یابید توبه کنند پس بدانید، که خدا آمرزنده و مهربان است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید و به او تقرب جویید و در راهش جهاد کنید باشد که رستگار گردید.** آنان که کافر شده اند اگر همه آنچه در روی زمین است و همانند آن متعلق به آنها باشد و بخواهند خود را با آن از عذاب روز قیامت بازخرند، از ایشان

پذیرفته نیاید و به عذاب دردآور گرفتار آیند. می خواهند که از آتش بیرون آیند در حالی که بیرون آمدنی نباشند و عذابشان پاینده است.
دست مرد دزد و زن دزد را به کیفر کاری که کرده اند ببرید این عقوبتی است از جانب خدا، که او پیروزمند و حکیم است. هر کس پس از کردار ناپسندش توبه کند و به صلاح آید، خدا توبه او را می پذیرد، که او آمرزنده و مهربان است. آیا ندانسته ای که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن خداست، هر که را بخواهد عذاب می کند و هر که را بخواهد می آمرزد و بر هر کاری تواناست؟ ای پیامبر، غمگین نکند تو را، کردار آنان که به کفر می شتابند چه آنهایی که به زبان گفتند که ایمان آوردیم و به دل ایمان نیاورده اند و چه آن یهودان که گوش به دروغ می سپارند و برای گروهی دیگر که خود نزد تو نمی آیند سخن چینی می کنند، و سخن خدا را دگرگون می سازند و می گویند: اگرشما را اینچنین گفت بپذیرید و گرنه از وی دوری گزینید و هر کس را که خدا به فتنه گری افکند، تواش از قهر خدا رهایی نخواهی داد اینان کسانی هستند که خدا نخواسته است که دلهایشان را پاک گرداند آنان را در دنیا خواری و در آخرت عذابی بزرگ است. گوش نهادگان بر دروغند، خورندگان حرامند پس اگر نزد تو آمدند میانشان، حکم کن یا از ایشان رویگردان شو، و اگر رویگردان شوی هیچ به تو زیانی نرسانند و اگر میانشان حکم کنی به عدالت حکم کن که خدا عدالت پیشگان را دوست دارد. چگونه تو را داور قرار می دهند، در حالی که تورات که حاوی حکم خداست در نزد آنهاست؟ سپس از حکم تو رویگردان می شوند و اینان ایمان نیاورده اند. ما تورات را که در آن هدایت و روشنایی است، نازل کردیم پیامبرانی که، تسلیم فرمان بودند بنابر آن برای یهود حکم کردند و نیز خداشناسان و دانشمندان که به حفظ کتاب خدا مامور بودند و بر آن گواهی دادند، پس ازمردم مترسید، از من بترسید و آیات مرا به بهای اندک مفروشید و هر که بر وفق آیاتی که خدا نازل کرده است حکم نکند، کافر است. و در تورات بر آنان مقرر داشتیم که نفس در برابر نفس و چشم در برابرچشم و بینی در برابر بینی و گوش در برابر گوش و دندان در برابر دندان وهر زخمی را قصاصی است و هر که از قصاص درگذرد، گناهش را کفاره ای

خواهد بود و هر که به آنچه خدا نازل کرده است حکم نکند، از ستمکاران است. و از پی آن رسولان، عیسی پسر مریم را فرستادیم که تصدیق کننده توراتی بود که پیش از او فرستاده بودیم و انجیل را که تصدیق کننده تورات پیش ازاو بود به او دادیم که در آن هدایت و روشنایی بود و برای پرهیزگاران هدایت و موعظه ای. و باید که اهل انجیل بر وفق آنچه خدا در آن کتاب نازل کرده است داوری کنند زیرا هر کس به آنچه خدا نازل کرده است داوری نکند، از نافرمانان است. و این کتاب را به راستی بر تو نازل کردیم، تصدیق کننده و حاکم بر کتابهایی است که پیش از آن بوده اند پس بر وفق آنچه خدا نازل کرده است در میانشان حکم کن و از پی خواهشهاشان مرو تا آنچه را از حق بر تو نازل شده است واگذاری برای هر گروهی از شما شریعت و روشی نهادیم و اگرخدا می خواست همه شمارا یک امت می ساخت ولی خواست در آنچه به شما ارزانی داشته است بیازمایدتان پس در خیرات بر یکدیگر پیشی گیرید همگی بازگشتتان به خداست تا از آنچه در آن اختلاف می کردید آگاهتان سازد. میانشان بر وفق آنچه خدا نازل کرده است حکم کن و از خواهشهاشان پیروی مکن و از ایشان بپرهیز که مبادا بفریبندت تا از بعضی از چیزهایی که خدا بر تو نازل کرده است سر باز زنی و اگر رویگردان شدند بدان که خدا می خواهد آنان را به پاداش برخی گناهانشان عقوبت کند، و هر آینه بسیاری ازمردم نافرمانند. آیا حکم جاهلیت را می جویند؟ برای آن مردمی که اهل یقین هستند چه حکمی از حکم خدا بهتر است؟ **ای کسانی که ایمان آورده اید، یهود و نصا را به دوستی برمگزینید، آنان خود دوستان یکدیگرند هر کس از شما که ایشان را به دوستی گزیند در زمره آنهاست و خدا ستمکاران را هدایت نمی کند.** آنهایی را که در دل مرضی دارند می بینی که به صحبتشان می شتابند، می گویند: می ترسیم که به ما آسیبی رسد اما باشد که خدا فتحی پدید آرد یا کاری کند، آنگاه از آنچه در دل نهان داشته بودند پشیمان شوند. آنها که ایمان آورده اند می گویند : آیا اینان همان کسانند که به خدا، سوگندهای سخت می خوردند که با شما خواهند بود؟ اعمالشان باطل گردید و خود در زمره زیانکاران در آمدند. **ای کسانی که ایمان آورده اید، هر که از شما از دینش بازگردد چه باک، زودا که خدا**

مردمی را بیاورد که دوستشان بدارد و دوستش بدارند در برابر مؤمنان فروتنند و در برابر کافران سرکش، در راه خدا جهاد می کنند واز ملامت هیچ ملامتگری نمی هراسند این فضل خداست که به هر کس که خواهد ارزانی دارد، و خداوند بخشاینده و داناست. جز این نیست که دوست شما خداست و رسول او و مؤمنانی که نماز می خوانند و همچنان که در رکوعند انفاق می کنند. و هر که با خدا و پیامبر او و مؤمنان دوستی کند، بداند که پیروزمندان گروه خداوندند. ای کسانی که ایمان آورده اید، اهل کتاب را که دین شما را به مسخره و بازی می گیرند، و نیز کافران را به دوستی برمگزینید و اگر ایمان آورده اید از خدا بترسید. و چون بانگ نماز کنید آن را به مسخره و بازیچه گیرند، زیرا مردمی، هستند که نمی اندیشند. بگو : ای اهل کتاب، آیا ما را سرزنش می کنید؟ جز این است که ما به خدا و آنچه بر ما نازل شده و آنچه پیش از این نازل شده است ایمان آورده ایم و شما بیشترین نافرمان هستید؟ بگو: آیا شما را از کسانی که در نزد خدا کیفری بدتر از این دارند خبر بدهم: کسانی که خدایشان لعنت کرده و بر آنها خشم گرفته و بعضی را بوزینه و خوک گردانیده است و خود بت پرستیده اند ؟ اینان را بدترین جایگاه است و از راه راست گمگشته ترند. و چون نزد شما آمدند، گفتند که ایمان آوردیم، و حال آنکه با کفر داخل شدند و با کفر خارج گشتند، و خدا به آنچه پنهان می دارند آگاه تر است. می بینی بسیاری از ایشان را که به گناه و تجاوز و حرامخوارگی می شتابند چه بد کارهایی می کردند. از چه روی خدا پرستان و دانشمندان، آنان را از گفتار بد و حرامخوارگی، باز نمی دارند چه بد کارهایی مرتکب می شدند. یهود گفتند که دست خدا بسته است دستهای خودشان بسته باد و بدین سخن که گفتند ملعون گشتند، دستهای خدا گشاده است به هر سان که بخواهد روزی می دهد و آنچه بر تو از جانب پروردگارت نازل شده است، به طغیان و کفر بیشترشان خواهد افزود ما تا روز قیامت میانشان دشمنی و کینه افکنده ایم هر گاه که آتش جنگ را افروختند خدا خاموشش ساخت و آنان در روی زمین به فساد می کوشند، و خدا مفسدان را دوست ندارد. **اگر اهل کتاب ایمان بیاورند و پرهیزگاری کنند، گناهانشان را خواهیم، زدود و آنها را به بهشتهای پر نعمت داخل خواهیم کرد.**

و اگر تورات و انجیل و آنچه را که از جانب خدا بر آنها نازل کرده ایم بر پای دارند، از فراز سر و زیر پایشان روزی بخورند بعضی از ایشان مردمی میانه رو هستند و بسیاریشان بدکردارند. ای پیامبر، آنچه را از پروردگارت بر تو نازل شده است به مردم برسان، اگر چنین نکنی امر رسالت او را ادا نکرده ای. خدا تو را از مردم حفظ می کند، که خدا مردم کافر را هدایت نمی کند. بگو: ای اهل کتاب، شما هیچ نیستید، تا آنگاه که تورات و انجیل و آنچه را از جانب پروردگارتان بر شما نازل شده است برپای دارید آنچه ازجانب پروردگارت بر تو نازل شده است بر طغیان و کفر بیشترینشان بیفزاید پس بر این مردم کافر غمگین مباش. هر آینه از میان آنان که ایمان آورده اند و یهود و صابئان و نصا را هر که به خدا و روز قیامت ایمان داشته باشد و کار شایسته کند بیمی بر او نیست و محزون نمی شود. ما از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم و پیامبرانی برایشان فرستادیم هر گاه که پیامبری چیزی می گفت که با خواهش دلشان موافق نبود، گروهی را تکذیب می کردند و گروهی را می کشتند. و پنداشتند که عقوبتی نخواهد بود پس کورو کرشدند آنگاه خدا توبه شان بپذیرفت باز بسیاری از آنها کور و کر شدند هر چه می کنند خدا می بیند. به تحقیق آنان که گفتند که خدا همان مسیح پسر مریم است، کافر شدند، مسیح گفت: ای بنی اسرائیل، الله پروردگار من و پروردگار خود را بپرستید زیرا هر کس که برای خداوند شریکی قرار دهد خدا بهشت را بر او حرام کند، و جایگاه او آتش است و ستمکاران را یاوری نیست. **آنان که گفتند: الله سومین سه خداست، کافر شدند در حالی که هیچ خدایی جز الله نیست اگر از آنچه می گویند باز نایستند به کافران عذابی دردآور خواهد رسید**. آیا به درگاه خدا توبه نمی کنند و از او آمرزش نمی خواهند؟ خدا آمرزنده و مهربان است. مسیح پسر مریم جز پیامبری نبود، که پیامبرانی پیش از او بوده اند، و مادرش زنی راستگوی بود که هر دو غذا می خوردند بنگر که چگونه آیات رابرایشان بیان می کنیم سپس بنگر که چگونه از حق روی می گردانند. بگو: آیا جز الله خدای دیگری را که برای شما مالک هیچ سود و زیانی نیست می پرستید و حال آنکه الله شنوا و داناست؟ بگو: ای اهل کتاب، به ناحق در دین خویش غلو مکنید،

و از خواهشهای آن مردمی که از پیش گمراه شده بودند و بسیاری را گمراه کردند و خود از راه راست منحرف شدند پیروی مکنید. از بنی اسرائیل آنان که کافر شدند به زبان داود و عیسی بن مریم لعنت شدند، و این لعنت پاداش عصیان و تجاوزشان بود. از کار زشتی که می کردند باز نمی ایستادند و هر آینه بدکاری می کردند، بسیاری از ایشان را می بینی که با کافران دوستی می ورزند نفسهایشان بدکاری را فرا رویشان داشته است خشم خدا بر آنهاست و در عذاب جاودانه اند. اگر به خدا و پیامبر و آنچه بر او نازل شده ایمان آورده بودند کافران، رابه دوستی نمی گرفتند، ولی بیشترشان فاسقانند. دشمن ترین مردم نسبت به کسانی که ایمان آورده اند یهود و مشرکان را می یابی، و مهربان ترین کسان نسبت به آنان که ایمان آورده اند کسانی را می یابی که می گویند: ما نصرانی هستیم زیرا بعضی از ایشان کشیشان و راهبان هستند و آنها سروری نمی جویند. چون آنچه را که بر پیامبر نازل کرده ایم بشنوند، و حقیقت را دریابند، چشمانشان پر از اشک می شود می گویند: ای پروردگار ما، ایمان آوردیم، ما را نیز در زمره شهادت دهندگان بنویس. چرا به خدا و این آیین حق که بر ما نازل شده است ایمان نیاوریم و طمع نورزیم در اینکه پروردگار ما، ما را در شمار صالحان آورد؟ به پاداش این سخن که گفتند، خدا آنان را به بهشتهایی که در آن نهرها روان است پاداش داد در آن جاودانند و این است پاداش نیکوکاران. و آنان که انکار ورزیدند و آیات ما را تکذیب کردند اهل جهنمند. ای کسانی که ایمان آورده اید، چیزهای پاکیزه ای را که خدا بر شما حلال کرده است حرام مکنید و از حد در مگذرید که خدا تجاوز کنندگان از حد را دوست ندارد. از چیزهای حلال و پاکیزه ای که خدا به شما روزی داده است بخورید و از خدایی که به او ایمان آورده اید بترسید. خداوند شما را به سبب سوگندهای لغوتان بازخواست نخواهد کرد ولی به سبب، شکستن سوگندهایی که به قصد می خورید، بازخواست می کند و کفاره آن اطعام ده مسکین است از غذای متوسطی که به خانواده خویش می خورانید یا پوشیدن آنها یا آزاد کردن یک بنده، و هر که نیابد سه روز روزه داشتن این کفاره قسم است، هر گاه که قسم خوردید به قسمهای خود وفا کنید خدا آیات خود را برای شما اینچنین بیان می کند،

باشد که سپاسگزار باشید. **ای کسانی که ایمان آورده اید، شراب و قمار و بتها و گروبندی با تیرها پلیدی و کار شیطان است، از آن اجتناب کنید تا رستگار شوید**. شیطان می خواهد با شراب و قمار میان شما کینه و دشمنی افکند و شما را از یاد خدا و نماز بازدارد، آیا بس می کنید؟ خدا و پیامبرش را اطاعت کنید و پروا کنید اگر رویگردان شوید بدانید که وظیفه پیامبر ما رسانیدن پیام روشن خداوند است. بر آنان که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند در آنچه خورده اند گناهی نیست، هر گاه پرهیزگاری کنند و ایمان بیاورند و به کارهای شایسته پردازند، باز هم پرهیزگاری کنند و ایمان بیاورند، باز هم پرهیزگاری کنند و نیکی، که خدا نیکوکاران را دوست دارد. ای کسانی که ایمان آورده اید، خدا شما را به صیدی که به دست می گیرید یا به نیزه شکار می کنید، می آزماید تا بداند چه کسی در نهان از او می ترسد و هر که از این پس از حد تجاوز کند اوراست عذابی دردآور. ای کسانی که ایمان آورده اید، هر گاه که در احرام باشید شکار را مکشید هر که صید را به عمد بکشد جزای او قربانی کردن حیوانی است همانند آنچه کشته است به شرط آنکه دو عادل بدان گواهی دهند و قربانی را به کعبه رساند، یا به کفاره درویشان را طعام دهد، یا برابر آن روزه بگیرد، تا عقوبت کار خود بچشد از آنچه در گذشته کرده اید خدا عفو کرده است، ولی هر که بدان بازگردد خدا از او انتقام می گیرد، که خدا پیروزمند و انتقام گیرنده است. شکار دریایی و خوردن آن به جهت بهره مند شدنتان از آن بر شما و مسافران حلال شده است و شکار صحرایی تا هنگامی که در احرام هستید بر شما حرام شده از خداوندی که به نزد او گرد آورده می شوید بترسید. خدای کعبه، بیت الحرام، را با ماه حرام و قربانی بی قلاده و قربانی باقلاده قوام کار مردم گردانید، تا بدانید که خدا هر چه را که در آسمانها وزمین است می داند و او بر هر چیزی آگاه است. بدانید که عقوبت خدا سخت است و هم او آمرزنده و مهربان است. بر پیامبر جز رسانیدن پیام وظیفه ای نیست و آنچه را که آشکار می سازید یا پنهان می دارید خدا می داند. بگو: ناپاک و پاک برابر نیستند، هر چند فراوانی ناپاک تو را به اعجاب افکند پس ای خردمندان، از خدای بترسید، باشد که رستگار گردید. ای کسانی

که ایمان آورده اید، از چیزهایی که چون برای شما آشکار شوند، اندوهگینتان می کنند، مپرسید و اگر سؤال از آنها را واگذارید تا به هنگام نزول قرآن، برایتان آشکار خواهد شد خدا از آنها عفو کرده است که آمرزنده و بردبار است. مردمی که پیش از شما بودند از آن چیزها سؤال کردند و بدان سبب کافر شدند. خداوند در باره بحیره و سائبه و وصیله و حامی حکمی نکرده است، ولی کافران بر خدا دروغ می بندند و بیشترینشان بی خردند. و چون به ایشان گویند که به آنچه خدا نازل کرده است و به پیامبر روی، آورید، گویند: آن آیینی که پدران خود را بدان معتقد یافته ایم ما را بس است حتی اگر پدرانشان هیچ نمی دانسته اند و راه هدایت نیافته بوده اند؟ ای کسانی که ایمان آورده اید، به خود پردازید اگر شما هدایت یافته اید، آنان که گمراه مانده اند به شما زیانی نرسانند بازگشت همه شما نزد خداست، تا شما را به آن کارها که می کرده اید آگاه گرداند. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون مرگتان فرا رسد به هنگام وصیت دو عادل را از میان خودتان به شهادت گیرید، یا از غیر خودتان، هر گاه که درسفر بودید و مرگتان فرا رسید اگر از آن دو در شک بودید نگاهشان دارید تا بعد از نماز، آنگاه به خدا سوگند خورند که این شهادت رابه هیچ قیمتی دگرگون نکنیم هر چند به سود خویشاوندانمان باشد و آن را کتمان نکنیم، اگر جز این باشد از گناهکارانیم. و هرگاه معلوم شود که آن دو شاهد مرتکب گناه خیانت شده اند، دو شاهد دیگر که اولی تر از آن دو باشند جای ایشان را بگیرند آن دو به خدا قسم خورند که شهادت ما از شهادت آن دو درست تر است و ما از حق تجاوز نکنیم، هر گاه چنین کنیم از ستمکاران باشیم. این شیوه نزدیک تر به آن است که هم شهادت را بر وجه خود ادا کنند یا پس از سوگند خوردن از رد سوگندهایشان بترسند از خدا بترسید و گوش فرا دارید خدا مردم نافرمان را هدایت نمی کند. روزی که خدا پیامبران را گرد آورد و بپرسد که دعوت شما را چگونه پاسخ دادند؟ گویند: ما را هیچ دانشی نیست، که دانا به غیب تو هستی. خدا به عیسی بن مریم گفت: نعمتی را که به تو و مادرت ارزانی داشته ام یاد کن، آن زمان که به روح القدس یاریت کردم تا تو چه در گهواره و چه در بزرگسالی سخن گویی، و به تو کتاب و حکمت و تورات و انجیل آموختم و آنگاه

که به امر من از گل چیزی چون پرنده ساختی و در آن دمیدی و به امر من پرنده ای شد و کور مادرزاد و پیسی گرفته را به فرمان من شفا دادی ومردگان را به فرمان من از گور بیرون آوردی و چون با این دلایل روشن نزد بنی اسرائیل آمدی، من آنان را از آسیب رساندن به تو بازداشتم و از میانشان کسانی که کافر بودند گفتند که این جز جادویی آشکار نیست. و به حواریان وحی کردم: به من و به پیامبر من ایمان بیاورید گفتند: ایمان آوردیم، گواه باش که ما تسلیم هستیم. و حواریان پرسیدند: ای عیسی بن مریم، آیا پروردگار تو می تواند که برای ما از آسمان مائده ای فرستد؟ گفت: اگر ایمان آورده اید، از خدا بترسید. گفتند: می خواهیم که از آن مائده بخوریم تا دلهایمان آرام گیرد و بدانیم که تو به ما راست گفته ای و بر آن شهادت دهیم. عیسی بن مریم گفت: بار خدایا، ای پروردگار ما، برای ما مائده ای ازآسمان بفرست، تا ما را و آنان را که بعد از ما می آیند عیدی و نشانی ازتو باشد، و ما را روزی ده که تو بهترین روزی دهندگان هستی. خدا گفت: من آن مائده را برای شما می فرستم، ولی هر که از شما از آن پس کافر شود چنان عذابش می کنم که هیچ یک از مردم جهان را آن چنان عذاب نکرده باشم. و آنگاه که خدا به عیسی بن مریم گفت: آیا تو به مردم گفتی که مرا و مادرم را سوای الله به خدایی گیرید؟ گفت: به پاکی یاد می کنم تو را نسزد مرا که چیزی گویم که نه شایسته آن باشم اگر من چنین گفته بودم تو خود می دانستی زیرا به آنچه در ضمیر من می گذرد دانایی و من از آنچه در ذات تو است بی خبرم زیرا تو داناترین کسان به غیب هستی. من به آنان جز آنچه تو فرمانم داده بودی نگفتم گفتم که الله، پروردگارمرا و پروردگار خود را بپرستید و من تا در میانشان بودم نگهبان عقیدتشان بودم و چون مرا میرانیدی تو خود نگهبان عقیدتشان گشتی و تو بر هر چیزی آگاهی. اگر آنان را عذاب کنی، بندگان تو هستند و اگر آنان را بیامرزی، تو پیروزمند و حکیمی. خدا گفت: این روزی است که راستگویان را راستی گفتارشان سود دهد ازآن آنهاست بهشتهایی که در آن نهرها جاری است همواره در آن جاویدان خواهند بود خدا از آنان خشنود است و آنان نیز از خدا خشنودند و این کامیابی بزرگی است. از آن خداست

فرمانروایی آسمانها و زمین و آنچه میان آنهاست و او برهر کاری تواناست.

113 توبه سوره 9

به نام خدای بخشاینده مهربان
خدا و پیامبرش بیزارند از مشرکانی که با آنها پیمان بسته اید. پس چهار ماه به شما مهلت داده شد که در این سرزمین سیر کنید، و بدانید که از خدا نتوانید گریخت، و اوست که کافران را رسوا می سازد. در روز حج بزرگ از جانب خدا و پیامبرش به مردم اعلام می شود که خدا، و پیامبرش از مشرکان بیزارند پس اگر توبه کنید برایتان بهتر است، ولی اگر سرپیچی کنید بدانید که از خدا نتوانید گریخت و کافران را به عذابی دردآور بشارت ده. مگر آن گروه از مشرکان که با ایشان پیمان بسته اید و در پیمان خود کاستی نیاورده اند و با هیچ کس بر ضد شما همدست نشده اند با اینان به پیمان خویش تا پایان مدتش وفا کنید، زیرا خدا پرهیزگاران را دوست دارد. **و چون ماههای حرام به پایان رسید، هر جا که مشرکان را یافتید بکشید و بگیرید و به حبس افکنید و در همه جا به کمینشان نشینید اما اگر توبه کردند و نماز خواندند و زکات دادند، از آنها دست بردارید، زیرا خدا آمرزنده و مهربان است.** و هر گاه یکی از مشرکان به تو پناه آورد، پناهش ده تا کلام خدا را بشنود، سپس به مکانی امنش برسان، زیرا اینان مردمی نادانند. چگونه مشرکان را با خدا و پیامبر او پیمانی باشد؟ مگر آنهایی که نزد مسجدالحرام با ایشان پیمان بستید اگر بر سر پیمانشان ایستادند بر سر پیمانتان بایستید خدا پرهیزگاران را دوست دارد. چگونه پیمانی باشد که اگر بر شما پیروز شوند به هیچ عهد و سوگند و خویشاوندی وفا نکنند؟ به زبان خشنودتان می سازند و در دل سر می پیچند و بیشترین عصیانگرانند. آیات خدا را به بهای اندک فروختند و از راه خدا اعراض کردند و بدکاری کردند. عهد و سوگند و خویشاوندی هیچ مؤمنی را رعایت نمی کنند و مردمی تجاوزکارند. پس اگر توبه کردند و نماز به جای آوردند و زکات دادند، برادران دینی شما هستند ما آیات خدا را برای مردمی که از دانایی برخوردارند تفصیل می دهیم. اگر پس از بستن پیمان،

سوگند خود شکستند و در دین شما طعن زدند، **با پیشوایان کفر قتال کنید که ایشان را رسم سوگند نگه داشتن نیست، باشد که از کردار خود باز ایستند.** آیا با مردمی که سوگند خود را شکستند و آهنگ اخراج پیامبر کردند و آنها بر ضد شما دشمنی آغاز کردند، نمی جنگید؟ آیا از آنها می ترسید، و حال آنکه اگر ایمان آورده باشید سزاوارتر است که از خدا بترسید و بس؟ **با آنها بجنگید خدا به دست شما عذابشان می کند و خوارشان می سازد و شما را پیروزی می دهد و دلهای مؤمنان را خنک می گرداند.** و کینه از دلهایشان بزداید و توبه هر که را که بخواهد می پذیرد اوست دانا و حکیم. آیا پنداشته اید که شما را به حال خود واگذاشته اند بی آنکه خدا کسانی از شما را که جهاد می کنند و جز خدا و پیامبرش و مؤمنان را به همرازی نمی گزینند، معلوم دارد؟ هر چند به هر کاری که می کنید آگاه است. مشرکان را نرسد که در حالی که به کفر خود اقرار می کنند مسجدهای خدا را عمارت کنند، اعمال آنها ناچیز شده و در آتش جاویدانند. مسجدهای خدا را کسانی عمارت می کنند که به خدا و روز قیامت ایمان آورده اند و نماز می گزارند و زکات می دهند و جز از خدا نمی ترسند، امید است که اینان از هدایت یافتگان باشند. آیا آب دادن به حاجیان و عمارت مسجدالحرام را با ایمان به خدا و روز قیامت و جهاد در راه خدا برابر می دانید؟ نه، نزد خدا برابر نیستند و خدا ستمکاران را هدایت نمی کند. آنان که ایمان آوردند و مهاجرت کردند و در راه خدا به مال و جان خویش جهاد کردند، در نزد خدا درجتی عظیم تر دارند و کام یافتگانند. پروردگارشان به رحمت و خشنودی خود و به بهشتی که در آن نعمتهای جاوید باشد، بشارتشان می دهد. در آن بهشت جاویدان بمانند، زیرا اجر و مزد بزرگ در نزد خداوند است. ای کسانی که ایمان آورده اید، **اگر پدر یا برادرتان دوست دارند که کفررا به جای ایمان برگزینند، آنها را به دوستی مگیرید و هر کس از شما دوستشان بدارد از ستمکاران خواهد بود.** بگو: اگر پدرانتان و فرزندانتان و برادرانتان و زنانتان و خویشاوندانتان و اموالی که اندوخته اید و تجارتی که از کساد آن بیم دارید و خانه هایی که بدان دلخوش هستید برای شما از خدا و پیامبرش و جهاد کردن در راه او دوست داشتنی تر است، منتظر

باشید تا خدا فرمان خویش بیاورد و خدا نافرمانان را دوست ندارد. خدا شما را در بسیاری از جایها یاری کرد و نیز در روز حنین، آنگاه که انبوهی لشکرتان شما را به شگفت آورده بود ولی برای شما سودی نداشت و زمین با همه فراخیش بر شما تنگ شد و بازگشتید و به دشمن پشت کردید. آنگاه خدا آرامش خویش را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد و لشکریانی که آنها را نمی دیدید فرو فرستاد و کافران را عذاب کرد، و این است کیفر کافران. از آن پس خدا توبه هر کس را که بخواهد می پذیرد، که آمرزنده و مهربان است. **ای کسانی که ایمان آورده اید، مشرکان نجسند و از سال بعد نباید به مسجدالحرام نزدیک شوند** و اگر از بینوایی می ترسید، خدا اگر بخواهد به فضل خویش بی نیازتان خواهد کرد زیرا خدا دانا و حکیم است. **با کسانی از اهل کتاب که به خدا و روز قیامت ایمان نمی آورند و چیزهایی را که خدا و پیامبرش حرام کرده است بر خود حرام نمی کنند و دین حق را نمی پذیرند جنگ کنید، تا آنگاه که به دست خود در عین مذلت جزیه بدهند**. یهود گفتند که عزیر پسر خداست، و نصاری گفتند که عیسی پسر خداست، این سخن که می گویند همانند گفتار کسانی است که پیش از این کافر بودند خدا بکشدشان، به کجا باز می گردند؟ حبرها و راهبان خویش و مسیح پسر مریم را به جای الله به خدایی گرفتند وحال آنکه مامور بودند که تنها یک خدا را بپرستند، که هیچ خدایی جز او نیست منزه است از آنچه شریکش می سازند. می خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند، و خدا جز به کمال رساندن نور خود نمی خواهد، هرچند کافران را خوش نیاید. او کسی است که پیامبر خود را برای هدایت مردم فرستاد، با دینی درست و بر حق، تا او را بر همه دینها پیروز گرداند، هر چند مشرکان را خوش نیاید. ای کسانی که ایمان آورده اید، بسیاری از حبرها و راهبان اموال مردم را به ناشایست می خورند و دیگران را از راه خدا باز می دارند و کسانی را که از زر و سیم می اندوزند و در راه خدا انفاقش نمی کنند، به عذابی دردآور بشارت ده، روزی که در آتش جهنم گداخته شود و پیشانی و پهلو و پشتشان را با آن داغ کنند این است آن چیزی که برای خود اندوخته بودید، حال طعم اندوخته خویش را بچشید. شمار ماهها

در نزد خدا، در کتاب خدا از آن روز که آسمانها و زمین را بیافریده، دوازده است چهار ماه، ماههای حرامند این است شیوه درست در آن ماهها بر خویشتن ستم مکنید و همچنان که مشرکان همگی به جنگ شما برخاستند، همگی به جنگ ایشان برخیزید و بدانید که خدا با پرهیزگاران است. به تاخیر افکندن ماههای حرام، افزونی در کفر است و موجب گمراهی کافران، آنان یک سال آن ماه را حلال می شمردند و یک سال حرام، تا با آن شمار که خدا حرام کرده است توافق یابند، پس آنچه را که خدا حرام کرده حلال می شمارند، کردار ناپسندشان در نظرشان آراسته گردیده و خدا کافران را هدایت نمیکند. **ای کسانی که ایمان آورده اید، چیست که چون به شما گویند که برای جنگ در راه خدا بسیج شوید، گویی به زمین می چسبید؟ آیا به جای زندگی اخروی به زندگی دنیا راضی شده اید؟ متاع این دنیا در برابر متاع آن دنیا جز اندکی هیچ نیست. اگر به جنگ بسیج نشوید خدا شما را به شکنجه ای دردناک عذاب می کند وقوم دیگری را به جای شما بر می گزیند و به خدا نیز زیانی نمی رسانید که بر هر کاری تواناست.** اگر شما یاریش نکنید، آنگاه که کافران بیرونش کردند، خدا یاریش کرد، یکی از آن دو به هنگامی که در غار بودند به رفیقش می گفت: اندوهگین مباش، خدا با ماست خدا به دلش آرامش بخشید و با لشکرهایی که شما آن را نمی دیدید تاییدش کرد و کلام کافران را پست گردانید، زیرا کلام خدا بالاست و خدا پیروزمند و حکیم است. **به جنگ بروید خواه بر شما آسان باشد خواه دشوار، و با مال و جان خویش در راه خدا جهاد کنید اگر بدانید خیر شما در این است.** اگر متاعی دست یافتنی بود یا سفری بود نه چندان دراز از پی تو می آمدند، ولی اکنون که راه دراز شده است پیمودنش را دشوار می انگارند و به خدا قسم می خورند که اگر می توانستند همراه شما بیرون می آمدند اینان تن به هلاکت می سپارند خدا می داند که دروغ می گویند. خدایت عفو کند چرا به آنان اذن ماندن دادی؟ می بایست آنها که راست می گفتند آشکار شوند و تو دروغگویان را هم بشناسی. **آنان که به خدا و روز قیامت ایمان دارند هرگز برای جهاد کردن با مال وجانشان از تو رخصت نمی خواهند و خدا پرهیزگاران را می شناسد.** کسانی که به خدا و روز قیامت ایمان

ندارند و دلهایشان را شک فرا گرفته است و این شک آنها را به تردید افکنده است، از تو رخصت می خواهند. اگر می خواستند که به جنگ بیرون شوند برای خویش ساز و برگی آماده کرده بودند، ولی خدا بسیج آنان را ناخوش داشت و از جنگشان بازداشت و به ایشان گفته شد که همراه کسانی که از جنگ سر برتافته اند در خانه بنشینید. اگر با شما به جنگ بیرون آمده بودند، جز فساد کاری نمی کردند، و تا فتنه انگیزی کنند و برای دشمنان به سخن چینی پردازند در میان شما رخنه می کردند، و خدا به ستمکاران آگاه است. پیش از این هم فتنه گری می کردند و کارها را برای تو واژگونه جلوه می دادند تا آنگاه که حق فراز آمد و فرمان خداوند آشکار شد، در حالی که از آن کراهت داشتند. بعضی از آنان می گویند: مرا رخصت ده و به گناه میندار آگاه باش که اینان خود در گناه افتاده اند و جهنم بر کافران احاطه دارد. اگر خیری به تو رسد اندوهگینشان سازد، و اگر به تو مصیبتی رسد می گویند: ما چاره کار خویش پیش از این اندیشیده ایم آنگاه شادمان باز می گردند. بگو: مصیبتی جز آنچه خدا برای ما مقرر کرده است به ما نخواهد رسید او مولای ماست و مؤمنان بر خدا توکل کنند. بگو: آیا جز یکی از آن دو نیکی انتظار چیز دیگری را برای ما دارید؟ ولی ما منتظریم که عذاب خدا، یا از جانب او یا به دست ما به شما برسد پس شما منتظر باشید ما نیز منتظر می مانیم. بگو: خدا از شما نمی پذیرد، چه از روی رضا انفاق کنید چه از روی کراهت، زیرا مردمی نافرمان هستید. هیچ چیز مانع قبول انفاقهایشان نشده مگر آنکه به خدا و پیامبرش ایمان نیاورده اند و جز با بی میلی به نماز حاضر نمی شوند و جز به کراهت انفاق نمی کنند. دارایی و فرزندانشان تو را به اعجاب نیفکند جز این نیست که خدا می خواهد به آنها در این دنیا عذابشان کند و در حالی که هنوز کافرند جانشان برآید. به خدا سوگند می خورند که از شمایند و حال آنکه از شما نیستند، اینان از شما بیمناکند. اگر پناهگاه یا غار یا نهانگاهی می یافتند، شتابان بدان جا روی می آوردند. بعضی از ایشان تو را در تقسیم صدقات به بیداد متهم می کنند، اگر به آنها عطا کنند خشنود می شوند و اگر عطا نکنند خشم می گیرند. چه می شود اگر به آنچه خدا و پیامبرش به آنان عطا می کند خشنود باشند و بگویند: خدا ما را

بس است و خدا و پیامبرش ما را از فضل خویش بی نصیب نخواهند گذاشت و ما به خدا رغبت می ورزیم ? صدقات برای فقیران است و مسکینان و کارگزاران جمع آوری آن و نیز برای به دست آوردن دل مخالفان و آزاد کردن بندگان و قرضداران و انفاق در راه خدا و مسافران نیازمند و آن فریضه ای است از جانب خدا و خدا دانا وحکیم است. بعضی از ایشان پیامبر را می آزارند و می گویند که او به سخن هر کس گوش می دهد بگو: او برای شما شنونده سخن خیر است به خدا ایمان دارد ومؤمنان را باور دارد، و رحمتی است برای آنهایی که ایمان آورده اند و آنان که رسول خدا را بیازارند به شکنجه ای دردآور گرفتار خواهند شد. در برابر شما به خدا سوگند می خورند تا خشنودتان سازند و حال آنکه اگر ایمان آورده اند شایسته تر است که خدا و رسولش را خشنود سازند. آیا نمی دانند که هر کس که با خدا و پیامبرش مخالفت می ورزد جاودانه در آتش جهنم خواهد بود و این رسوایی بزرگی است ? منافقان می ترسند که مباد از آسمان در باره آنها سوره ای نازل شود و ازآنچه در دل نهفته اند با خبرشان سازد بگو: مسخره کنید، که خدا آنچه را که از آن می ترسید آشکار خواهد ساخت. اگر از آنها بپرسی که چه می کردید? می گویند: ما با هم حرف می زدیم و بازی می کردیم، بگو: آیا خدا و و آیات او و پیامبرش را مسخره می کردید? عذر میاورید پس از ایمان کافر شده اید، اگر از تقصیر گروهی از شما بگذریم گروه دیگر را که مجرم بوده اند عذاب خواهیم کرد. مردان منافق و زنان منافق، همه همانند یکدیگرند به کارهای زشت فرمان می دهند و از کارهای نیک جلو می گیرند و مشت خود را از انفاق در راه خدا می بندند خدا را فراموش کرده اند خدا نیز ایشان را فراموش کرده است، زیرا منافقان نافرمانانند. خدا به مردان منافق و زنان منافق و کافران وعده آتش جهنم داده است در آن جاودانه اند همین برایشان بس است لعنت خدا بر آنها باد و به عذابی پایدار گرفتار خواهند شد. همانند کسانی که پیش از شما بودند، با نیروی بیشتر و دارایی و فرزندان بیشتر ایشان از نصیب خویش بهره مند شدند، شما نیز از نصیب خویش بهره مند شده اید، همچنان که کسانی که پیش از شما بوده اند، از نصیب خویش بهره مند شده بودند شما سخنان ناپسند گفتید، همچنان که ایشان

سخن ناپسند می گفتند اعمال آنان در دنیا و آخرت ناچیز گردید و زیانمند شدند. آیا خبر کسانی که پیش از آنها بوده اند چون قوم نوح و عاد و ثمود و قوم ابراهیم و اصحاب مدین و مؤتفکه را نشنیده اند که پیامبرانشان با نشانه های آشکار بر آنها مبعوث شدند؟ خدا به آنها ستم نمی کرد، آنان خود برخود ستم می کردند. مردان مؤمن و زنان مؤمن دوستان یکدیگرند به نیکی فرمان می دهند و از ناشایست بازمی دارند و نماز می گزارند و زکات می دهند و از خدا و پیامبرش فرمانبرداری می کنند خدا اینان را رحمت خواهد کرد، خدا پیروزمند و حکیم است. خدا به مردان مؤمن و زنان مؤمن بهشتهایی را وعده داده است که جویها درآن جاری است، و بهشتیان همواره در آنجایند و نیز خانه هایی نیکو در بهشت جاوید ولی خشنودی خدا از همه برتر است که پیروزی بزرگ، خشنودی خداوند است. **ای پیامبر، با کافران و منافقان بجنگ و با آنان به شدت رفتار کن، جایگاهشان جهنم است که بد سرانجامی است.** به خدا سوگند می خورند که نگفته اند، ولی کلمه کفر را بر زبان رانده اند و پس از آنکه اسلام آورده بودند کافر شده اند و قصد کاری کردند، اما بدان نایل نشدند عیبجوییشان از آن روست که خدا و پیامبرش از غنایم بی نیازشان کردند پس اگر توبه کنند خیرشان در آن است، و اگر رویگردان شوند خدا به عذاب دردناکی در دنیا و آخرت معذبشان خواهد کرد و آنها را در روی زمین نه دوستداری خواهد بود و نه مددکاری. **بعضی از آنها با خدا پیمان بستند که اگر از فضل خود مالی نصیبمان کند زکات می دهیم و در زمره صالحان در می آییم. چون خدا از فضل خود مالی نصیبشان کرد، بخل ورزیدند و به اعراض بازگشتند. و از آن پس تا روزی که همراه با آن خلف وعده با خدا و آن دروغها که می گفتند با او ملاقات کنند، دلهایشان را جای نفاق ساخت.** آیا نمی دانند که خدا راز دل ایشان را می داند و از پچ پچ کردنشان آگاه است؟ زیرا اوست که دانای نهانهاست. خداوند به استهزا می گیرد کسانی را که بر مؤمنانی که به رغبت صدقه می دهند و بیش از استطاعت خویش چیزی نمی یابند، عیب می گیرند و مسخره شان می کنند و ایشان را عذابی دردآور است. می خواهی برایشان آمرزش بخواه می خواهی آمرزش نخواه، اگر هفتاد بار هم برایشان آمرزش بخواهی خدایشان

نخواهد آمرزید، زیرا به خدا و پیامبرش ایمان ندارند و خدا مردم نافرمان را هدایت نمی کند. **آنان که در خانه نشسته اند و از همراهی با رسول خدا تخلف ورزیده اند، خوشحالند جهاد با مال و جان خویش را در راه خدا، ناخوش شمردند و گفتند: در هوای گرم به جنگ نروید اگر می فهمند بگو: گرمای آتش جهنم بیشتر است.** به سزای اعمالی که انجام داده اند باید که اندک بخندند و فراوان بگریند. اگر خدا تو را از جنگ باز گردانید و با گروهی از ایشان دیدار کردی و ازتو خواستند که برای جنگ دیگر بیرون آیند، بگو: شما هرگز با من به جنگ بیرون نخواهید شد و همراه من با هیچ دشمنی نبرد نخواهید کرد، زیرا شمااز نخست به نشستن در خانه خشنود بوده اید پس اکنون هم با آنان که ازفرمان تخلف کرده اند در خانه بمانید. چون بمیرند، بر هیچ یک از آنان نماز مکن و بر قبرشان مایست اینان به خدا و رسولش کافر شده اند و نافرمان مرده اند. اموال و اولادشان به اعجابت نیفکند، خدا می خواهد به سبب آنها در دنیاعذابشان کند و در عین کفر جان بسپارند. چون سوره ای نازل شد که به خدا ایمان بیاورید و با پیامبرش به جنگ بروید، توانگرانشان از تو رخصت خواستند و گفتند: ما را بگذار، تا با آنهایی که باید در خانه نشینند در خانه بنشینیم. بدان راضی شده اند که قرین خانه نشینان باشند، بر دلهایشان مهر نهاده شده و نمی فهمند. ولی پیامبر و کسانی که با او ایمان آورده اند با مال و جان خود در راه خدا جهاد کردند نیکیها از آن آنهاست و آنهایند که رستگارانند. خدا برایشان بهشتهایی که جویها در آن روان است و در آنجا جاویدانند، آماده کرده است این است رستگاری بزرگ. **گروهی از عربهای بادیه نشین آمدند و عذر آوردند تا آنها را رخصت دهند، که به جنگ نروند و آنهایی که به خدا و پیامبرش دروغ گفته بودند، در خانه نشستند زودا که به کافرانشان عذابی دردآور خواهد رسید.** بر ناتوانان و بیماران و آنان که هزینه خویش نمی یابند، هر گاه در عمل برای خدا و پیامبرش اخلاص ورزند گناهی نیست اگر به جنگ نیایند، که بر نیکوکاران هیچ گونه عتابی نیست و خدا آمرزنده و مهربان است. و نیز بر آنان که نزد تو آمدند تا ساز و برگ نبردشان دهی و تو گفتی، که ساز و برگی ندارم و آنها برای خرج کردن هیچ نیافتند و اشک ریزان و

محزون بازگشتند، گناهی نیست. خشم و عذاب خدا بر کسانی است که در عین توانگری از تو رخصت می خواهند و بدان خشنودند که با خانه نشینان در خانه بمانند، خدا دلهایشان را مهر بر نهاده است که نمی دانند. چون شما بازگردید، می آیند و عذر می آورند بگو: عذر میاورید، گفتارتان را باور نداریم که خدا ما را از اخبار شما آگاه کرده است زودا که خدا و پیامبرش به اعمال شما خواهند رسید آنگاه شما را نزد آن خداوندی که دانای نهان و آشکار است می برند تا از نتیجه اعمالتان آگاهتان سازد. چون به نزدشان بازگردید، برایتان سوگند می خورند تا از خطایشان، درگذرید از ایشان اعراض کنید که مردمی پلیدند و به خاطر اعمالشان جای در جهنم دارند. برایتان سوگند می خورند تا از آنان خشنود شوید اگر شما هم خشنود شوید، خدا از این مردم نافرمان خشنود نخواهد شد.

عربها کافرتر و منافق تر از دیگرانند و به بی خبری از احکامی که خدا بر پیامبرش نازل کرده است سزاوارترند و خدا دانا و حکیم است. پاره ای از عربهای بادیه نشین آنچه را که خرج می کنند چون غرامتی می پندارند و منتظرند تا به شما حوادثی برسد حوادث بد بر خودشان باد و خدا شنوا و داناست. و پاره ای از عربهای بادیه نشین به خدا و روز قیامت ایمان دارند و آنچه را که خرج می کنند برای نزدیک شدن به خدا و به خاطر دعای پیامبر خرج می کنند بدانید که همین سبب نزدیکیشان به خدا خواهد شد و خدا به رحمت خویش داخلشان خواهد کرد، زیرا آمرزنده و مهربان است. از آن گروه نخستین از مهاجرین و انصار که پیشقدم شدند و آنان که به نیکی از پی شان رفتند، خدا خشنود است و ایشان نیز از خدا خشنودند برایشان بهشتهایی که در آنها نهرها جاری است و همیشه در آنجا خواهند بود، آماده کرده است این است کامیابی بزرگ. **گروهی از عربها که گرد شما را گرفته اند منافقند و گروهی، از مردم مدینه نیز در نفاق اصرار می ورزند تو آنها را نمی شناسی، ما می شناسیمشان و دوبار عذابشان خواهیم کرد و به عذاب بزرگ گرفتار می شوند.** و گروهی دیگر به گناه خود اعتراف کردند که اعمال نیکو را با کارهای زشت آمیخته اند شاید خدا توبه شان را بپذیرد، زیرا خدا آمرزنده و مهربان است. از داراییهایشان صدقه بستان تا آنان را

پاک و منزه سازی و برایشان دعاکن، زیرا دعای تو مایه آرامش آنهاست، و خدا شنوا و داناست. آیا هنوز ندانسته اند که خداست که توبه بندگانش را می پذیرد و صدقات را می ستاند، و خداست که توبه پذیر و مهربان است؟ بگو: عمل کنید، خدا و پیامبرش و مؤمنان اعمال شما را خواهند دید و شما را به نزد دانای نهان و آشکارا خواهند برد و او از اعمالتان آگاهتان خواهد کرد. و گروهی دیگر به مشیت خداوند واگذاشته شده اند، که یا عذابشان می کند یا توبه شان را می پذیرد و خدا دانا و حکیم است. خدا شهادت می دهد: آنهایی که مسجدی می سازند تا به مؤمنان زیان رسانند و میانشان کفر و تفرقه اندازند و تا برای کسانی که می خواهند با خدا و پیامبرش جنگ کنند کمینگاهی باشد، آنگاه سوگند می خورند که ما را قصدی جز نیکوکاری نبوده است، دروغ می گویند. هرگز در آن مسجد نماز مگزار مسجدی که از روز نخست بر پرهیزگاری، بنیان شده شایسته تر است که در آنجا نماز کنی در آنجا مردانی هستند که دوست دارند پاکیزه باشند، زیرا خدا پاکیزگان را دوست دارد. آیا کسی که بنیان مسجد را بر ترس از خدا و خشنودی او نهاده بهتر است، یا آن کسی که بنیان مسجد را بر کناره سیلگاهی که آب زیر آن را شسته باشد نهاده است تا با او در آتش جهنم سرنگون گردد؟ و خدا مردم ستمگر را هدایت نمی کند. آن بنا که بر آورده اند همواره مایه تشویش در دلشان خواهد بود تا آن هنگام که دلشان پاره پاره گردد و خداوند دانا و حکیم است. **خدا از مؤمنان جانها و مالهایشان را خرید، تا بهشت از آنان باشد، درراه خدا جنگ می کنند، چه بکشند یا کشته شوند وعده ای که خدا در تورات وانجیل و قرآن داده است به حق بر عهده اوست و چه کسی بهتر از خدا به عهد خود وفا خواهد کرد ؟** بدین خرید و فروخت که کرده اید شاد باشید که کامیابی بزرگی است. توبه کنندگانند، پرستندگانند، ستایندگانند، روزه دارانند، رکوع کنندگانند، سجده کنندگانند، امر کنندگان به معروف و نهی کنندگان از منکرند و حافظان حدود خدایند و مؤمنان را بشارت ده. نباید پیامبر و کسانی که ایمان آورده اند برای مشرکان هر چند از خویشاوندان باشند پس از آنکه دانستند که به جهنم می روند طلب آمرزش کنند. آمرزش خواستن ابراهیم برای پدرش نبود مگر به خاطر وعده ای که به او داده بود

و چون برای او آشکار شد که پدرش دشمن خداست، از او بیزاری جست زیرا ابراهیم بسیار خدای ترس و بردبار بود. خدا قومی را که هدایت کرده است گمراه نمی خواهد، تا برایشان روشن کند که از چه چیز باید بپرهیزند، که خدا بر هر چیزی داناست. فرمانروایی آسمانها و زمین از آن خداست زنده می کند و می میراند و شما را جز خدا دوستدار و یاوری نیست. خدا، توبه پیامبر و مهاجرین و انصار را که در آن ساعت عسرت همراه او بودند، از آن پس که نزدیک بود که گروهی را دل از جنگ بگردد، پذیرفت توبه شان بپذیرفت، زیرا به ایشان رئوف و مهربان است. و نیز خدا پذیرفت توبه آن سه تن را که از جنگ تخلف کرده بودند، تا آنگاه که زمین با همه گشادگیش بر آنها تنگ شد و جان در تنشان نمی گنجید و خود دانستند که جز خداوند هیچ پناهگاهی که بدان روی آورند ندارند پس خداوند توبه آنان بپذیرفت تا به او باز آیند، که توبه پذیر و مهربان است. ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بترسید و با راستگویان باشید. اهل مدینه و عربهای بادیه نشین اطراف آن را نرسد که از همراهی با پیامبر خدا تخلف ورزند و نباید که از او به خود پردازند زیرا هیچ تشنگی به آنها چیره نشود یا به رنج نیفتند یا به گرسنگی دچار نگردند یا قدمی که کافران را خشمگین سازد بر ندارند یا به دشمن دستبردی نزنند، مگر آنکه عمل صالحی برایشان نوشته شود، که خدا پاداش نیکوکاران را تباه نمی سازد. و هیچ مالی چه اندک و چه بسیار خرج نکنند و از هیچ وادیی نگذرند، مگرآنکه به حسابشان نوشته شود، تا خدا پاداششان دهد، چون پاداش نیکوترین کاری که می کرده اند. و نتوانند مؤمنان که همگی به سفر روند چرا از هر گروهی دسته ای به سفرنروند تا دانش دین خویش را بیاموزند و چون بازگشتند مردم خود را هشداردهند، باشد که از زشتکاری حذر کنند ؟ **ای کسانی که ایمان آورده اید، با کافرانی که نزدیک شمایند جنگ کنید، تا در شما شدت و درشتی یابند، و بدانید که خدا با پرهیزگاران است**. و چون سوره ای نازل شود، بعضی می پرسند: این سوره به ایمان کدام یک از شما در افزود؟ آنان که ایمان آورده اند به ایمانشان افزوده شود، و خود شادمانی می کنند. اما آنان که در دلهایشان مرضی است، جز انکاری بر انکارشان نیفزود و همچنان کافر بمردند. آیا نمی بینند که در

هر سال یک یا دوبار مورد آزمایش واقع می شوند؟ ولی نه توبه می کنند و نه پند می گیرند. و چون سوره ای نازل شود، بعضی به بعضی دیگر نگاه می کنند: آیا کسی، شمارا می بیند؟ و باز می گردند خدا دلهایشان را از ایمان منصرف ساخته، زیرا مردمی نافهمند. هر آینه پیامبری از خود شما بر شما مبعوث شد، هر آنچه شما را رنج می دهد بر او گران می آید سخت به شما دلبسته است و با مؤمنان رئوف و مهربان است. اگر بازگردند بگو: خدا برای من کافی است، خدایی جز او نیست، بر اوتوکل کردم و اوست پروردگار عرش بزرگ.

114 نصر سوره 110

به نام خدای بخشاینده مهربان

چون یاری خدا و پیروزی فراز آید، و مردم را ببینی که فوج فوج به دین خدا در می آیند، پس به ستایش پروردگارت تسبیح گوی و از او آمرزش بخواه، که او توبه پذیر است.